

ЦІийи Икьрар

The Lezgi New Testament

2010

© Institute for Bible
Translation, Moscow
(Институт перевода
Библии)

ЦІийи Икъраp
The Lezgi New Testament

This Bible is copyrighted by Institute for Bible Translation, Moscow (ibtrussia.org) and is provided with permission at the cost of printing by the Digital Bible Society (dbs.org). This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Non-commercial-No Derivatives license 4.0.

This Bible, and many others, are available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

МатІай	4
Марк	35
ЛукІа	55
Ягья	87
Крар	111
Римвийриз	141
1-Каринфвийриз	154
2-Каринфвийриз	166
ГалатІвийриз	174
Эфесвийриз	179
ФилипІвийриз	184
Каласвийриз	188
1-Саланиквийриз	191
2-Саланиквийриз	194
1-ТіиматІеяз	196
2-ТіиматІеяз	200
ТіитІаз	203
.....	205
Чувудриз	206
Якьуб	216
1-Петру	220
2-Петру	224
1-Ягья	227
2-Ягья	231
3-Ягья	232
Ягьуд	233
Керемат	235

МатІай

Иса Месигьдин тухум (ЛкІ. 3:23-38)

1 Ингье, Иса Месигьдин тухумдин тарих: Иса Месигь Давуд пачагьдин тухумдикай, Давуд пачагьни Ибрагьиман тухумдикай тир. **2** Гьа икІ Ибрагьималай Иса кьхьана. Иса кьалай Якьуб хьана. Якьубалай Ягьудва адан стхяр хьана. **3** Ягьудалай ПерецІни Зерагь хьана, абурун диде Тамар тир. ПерецІалай Гьесран хьана, Гьесраналай Арам хьана. **4** Арамалай Аминадаб хьана, Аминадабалай Нагьшун хьана. Нагьшуналай Салман хьана. **5** Салманалай Багьас хьана, Багьасан диде Рагьаб тир. Багьасалай Абид хьана, Абидан дидени Рут тир. Абидалай Ишай хьана. **6** Ишайалай Давуд пачагь хьана. Давуд пачагьдилай Сулейман пачагь хьана. Сулейман пачагьдин дидени сифте Уьруьдик квай паб тир. **7** Сулейман пачагьдилай Регьабам хьана. Регьабамалай Аби хьана. Абидилай Асеф хьана. **8** Асефалай Яшафат хьана. Яшафаталай Ярам хьана. Ярамалай Узи хьана. **9** Узидилай Ятам хьана, Ятамалай Ахаз хьана. Ахазалай Гьизкь хьана. **10** Гьизкьидилай Манаше хьана, Манашедилай Аман хьана. Аманалай Яши хьана. **11** Яшидилай Ягьиагьакин ва адан стхяр хьана. (Имчувудар Бабилдаесирвиле гьатдалди хьайи вахт тир.) **12** Бабилдиз куьч хьайидалай кьулухъ Ягьиагьакиналай Шалатил хьана. Шалатилалай Зарубабел хьана. **13** Зарубабелалай Абигьуд хьана, Абигьудалай Элиаким хьана, Элиакималай Азур хьана. **14** Азуралай Садикь хьана. Садикьалай Ахим хьана, Ахималай Элигьуд хьана. **15** Элигьудалай Элазар хьана. Элазаралай МатІан хьана, МатІаналай Якьуб хьана. **16** Якьубалай Майрамангьуьл Юсуф хьана. Майрам Месигь лугьудай Исадин диде тир. **17** Гьа икІ Ибрагьималай Давуд пачагьдал кьведалди цІукьуд несил авай. Давуд пачагьдин девирдилай та чувудар Бабилдиз есирвиле тухудалди цІукьуд несил авай; чувудар Бабилдиз тухвай девирдилай та Месигьдал кьведалдини цІукьуд несил авай.

Иса дидедиз хьун

18 Иса Месигь икІ дидедиз хьана: Адан диде Майрамак Юсуфа лишан кутунвай. Абурун мехьер хьанвачиртІани, Майрам Пак Руьгьдикай руфунал залан хьанвайди малум хьана. **19** Майраман чам Юсуф гьахъ-михьи кас тир, адаз Майрам беябур тавуна, ам чинеба элкьуьр хьийиз кІан хьана. **20** И фикирар ийизвайла, ахварай адан патав Реббидин малаикатана.

– Давуд пачагьдин эвлед Юсуф! – лагьана малаикди. – Ваз Майрам пабвиле кьачуз кичІе жемир, Адан руфуна авайди Пак Руьгьдилай хьанвайди я. **21** Майрама Хва хада, тІварни Адал Иса эцига: Ада Вичин халкьгунагьрикай хиласда.

22 Ибур вирипайгьамбарди Реббидин мецелай лагьай ихьтин гафар кьилиз акьатун патал хьайи крар я: **23** «Яб це! Рушвал гумайди кІвачел залан жеда, ада Хва хада, Адазни Имануэл, яни чахъ Аллагь гала, лагьана тІвар гуда» Яшай 7:1..

24 Ахварай аватайла, Юсуфа Реббидин малаикди лагьайвал авуна. Ада Майрам пабвиле кьачуна. **25** Амма папа Хва хадалди, Юсуф адав агатнач. Майрамаз Хва хьайила, Юсуфа Адаз Иса тІвар гана.

Арифдарар

2 Иса Гьируд пачагьдин девирда Ягьудатвилаятдин Бетлегьем шегьерда дидедиз хьана. Гьа и чІавуз рагьэкьечІдай патай Ярусалимдиз арифдарар атана.

2 – Гьинава Чувудрин Пачагь, и мукьвара дидедиз хьанвай? – хабар кьуна абуру. – РагьэкьечІдай патай чаз адан гьед акуна. Чун Адаз икрам ийиз атанвайбур я.

3 И гафарин ван хьайила, Гьируд пачагьдик ва адахъ галаз санал вири Ярусалимдик кьалабулук акатна. **4** Гьируда вири чІехихахамарничувудрин тавратдарар кІватІна, абурувай хабар кьуна:

– Месигьгьина дидедиз хьун лазим тир?

5 – Ягьудатда авай Бетлегьем шегьерда, – жаваб гана абуру. – Пайгьамбардини икІ кхьенва: **6** «Эй Бетлегьем, Ягьудатдин чилел алай шегьер! Вун Ягьудатдин чІехи шегьеррин арада виридалайни гьвечІиди туш. Ви инсанрин арадай Зи халкь, яни Израилдин халкь, Хуьдайди, адан кьиле Жедайди акьатда» Микей 5:2..

⁷ Гьа чІавуз Гьируд пачагьди арифдарриз чинеба эверна, абурувай гьед экъечІдай дуьз чІав чирна.

⁸ Ахпа ада, абур Бетлегьемдиз ракърдайла, лагъана:

– Алад, фена БицІекдикай галай-галайвал хабарар яхъ. Ам квез акурла, Зани Адаз икрам ийидайвал, заз хабар це.

⁹ Абур, пачагьдиз яб гана, фена. Рекье абуроз чпиз рагъэкъечІдай патай акур гьед ингье мад ахуна. Ам акурла, абуроз гзаф хвеши хъана. Гьетре абур вичихъ галаз тухвана. Эхирни гьед атана Аял авай КІвалин винел акъвазна. ¹¹ КІвализ гьахъайла, абуроз БицІек Адан дидеМайрамавгваз акуна. Абур метІерал акъвазна, БицІекдиз икрам авуна. Чпив гвай хазинаяр ахъайна, Аялдиз абуроз савкъватар яз къизил, атир галай кърни векьеркъалар гана. ¹² Абуроз ахварай Аллагьди Гьируд пачагьдин патав хъфин тавуникай виликамаз лагъанай. Гьавилай абур чпин уьлкведиз маса рекъяй хъфена.

Мисридиз катун

¹³ Арифдарар хъфейдалай кьулухъРеббидинмалаикдиатанаЮсуфазахварай лагъана:

– Къарагъ! Аялни Адан диде къачунаМисридикат, за ваз кьулухъ эхвердалди гъана амукъ. Гьируд пачагъ, Аял терг авун патал, Ам авай чкадихъ къекъвезва.

¹⁴ Ам къарагъна, Аялни Адан диде къачуна, йифиз Мисридиз рекье гьатна. ¹⁵ Гъана абур Гьируд пачагъ рекьидалди амукъна. Гъа и саягьда пайгъамбарди Аллагьдин мецелай лагъай ихътин гафар кьилиз акъатна: «За Зи Хциз Мисридай хъша лагъана»Гъаши 11:1..

¹⁶ Абур Мисридиз катай чІавуз Гьируд пачагъ арифдарар хкведа лугъуз акъвазнавай. Абур тахтана акурла, Гьирудаз абуроз вичиз таб авурди чир хъана. Пис хъел акатна, ада Бетлегьемда ва адан патав гвай чкайра авай къван къве йис хъанвай ва адалай гьвечиИ вири гадаяр терг авун эмирна. БицІек дидедиз жедай чІав ада арифдаррин гафарай чирна. ¹⁷ Гъа чІавузЕрмиягъ пайгъамбардиАллагьдин мецелай лагъайди кьилиз акъатна: ¹⁸ «Вири Рама тирвал йикъ-шуван гьатна.Рагьилвичин амачир аялрихъ секин тежез шехъзава»Ермиягъ 31:15..

Мисридай хтун

¹⁹ Гьируд пачагъ кьенмазни, Мисрида Юсуфаз ахварай Реббидин малаик акуна.

²⁰ – Къарагъ, Аялни Адан диде къахчуна, Израилдин чилерал ахлад, Аял рекъиз КІан хъайибур кьенва, – лагъана малаикди.

²¹ Ада, къарагъна, Аялни Адан диде къахчуна, абур Израилдин чилел хтана.

²² Ягьудатдабубадинкадал Гьируд пачагьдин хва

Архела пачагьвал ийизвай. И кардикай хабар хъайила, адаз аниз физ кичІе хъана. Амма Юсуф ахвара авай чІавуз, адаз вуч авуна КІандатІа Аллагьди лагъайла, амГалилейдизатана. ²³ Гъана ам Назарет лугъудай шегьерда акъвазна. Гъа иКІ, пайгъамбарри Месигьдикай лагъай ихътин гафар кьилиз акъатна: «Адаз инсанри Назаретви лугъуда».

Ягья пайгъамбардин чирвал

(Мрк. 1:1-8;ЛкІ. 3:1-18;Ягъ. 1:19-28)

³ Гъа йикъараягьудатдинкьурумда инсанризЯгьяпайгъамбарпайда хъана. ² Ада икІ лугъузвай:

– Ша Аллагьдин рекьел элячІ,Цаварин ПачагьлугъдинчІав атана мукъва хъанва.

³ Яшай пайгъамбардилагъай гафарни Ягьядикай я: «Кьурумда гъарайзавайдан ван чкІида: „Реббидизрехъ гъазура, Ам къведай рехъ дуьзра“»Яшай 40:3..

⁴ Ягьядал деведин сун пекер алай, адан юкъвани тумаждин чІул авай. Ада незвайди цицІерни чІуру чІижерин вирт тир.

⁵ Гъа чІавуз адан патав Ярусалимдайни вириЯгьудатдайва Ярдан вацІун кьерехра авай чкайрай инсанар къвезвай. ⁶ Абуроз чпингунагъархиве къазвай, Ягьядин кап алаз Ярдан вацІацик акахъун къачузвай. ⁷ Вичин патав цик акахъун къачун патал къвезвай гзаффарисеярнисакъаяракурла, Ягьяди абуроз лагъана:

– Эй гьуьлягьдин кьеняй акъатайбур! Аллагьди хъилай ацІана квез гудай жазадикай квевай катиз жеда лагъай фикир куь кьилера ни туна? ⁸ Къуй куь хъсан крарин майвайри куьнАллагьдин рекьел атанвайдикъалуррай. ⁹ «ЧибубаИбрагьимья» лугъуз ацукъмир. За квез лугъузва хъи, Аллагьдивай и кьванерни Ибрагьиман веледриз элкьуьриз жеда. ¹⁰ ЯкІвни датІана тарарин пунаригъазур я: хъсан майваар тегъидай гьар са тар атІана цІуз гадарда.

¹¹ Квез Аллагьдин рекьел къвез КІан хъайила, за квев цик акахъун къачуз тада. Амма залай кьулухъ къведайди залайни гзаф кьудрат авайди жеда. Зун Адан кІвачин къапар гваз къекъуьнизни лайих туш. Ада квевПак Руьгьдиква цІук акахъун къачуз тада. ¹² Адан йирф Вичин гъиле ава, Ада Вичин рат михъда, гатай кьуьл Вичин бегьер хуьдай чкадиз КІватІда, нагъварни хкахъ тийидай цІал куда.

Иса цик акахъун къачун

(Мрк. 1:9-11;ЛкІ. 3:21-22;Ягъ. 1:32-34)

¹³ Гъа чІавузИсаГалилейдайЯрдан вацІал Ягья пайгъамбардин патав цик акахъун къачун патал атана. ¹⁴ Ягья Ам акъвазариз алахъна.

– Зав Вуна цик акахъун къачуз туна КІандай чкадал Вун цик акахъун къачуз зи патав вучиз атанва? – лагъана ада.

15 – Исятда гьакІ хьурай, – жаваб гана Исади. – Исятда чна Аллагьдиз кІанзавайди кьилиз ақудайтІа дуьз жеда.

Гьа икІ, Ягьяди Адав цик акахьун кьачуз туна. 16 Иса, цик акахьун кьачуна, цяй экьечІдайла, цавар ахъа хьана. Ягьядиз Исадал лифрен шикилда аваз Аллагьдин Руьгь эвичІайвал ва Адал амукайвал акуна. 17 Цаварай рахадай ван атана: – Ам Зи рикІ алай Хва я, Зи шадвал Гьадалди я.

Кьурумда темягь авун (Мрк. 1:12-13; ЛкІ. 4:1-13)

4 Руьгьди Иса, иблисдирекьяй ақуддатІа чирун патал, кьурумдиз тухвана. 2 ЯхцІур юкьузни яхцІур йифизсив хвейидалайкьулухъ Исадиз гишин хьана. 3 Иса рекьяй ақудиз кІанзавай иблис Адав агатна.

– Вун Аллагьдин Хваяз хьайила, и кьванер фаз элкьурдай эмир це, – лагьана ада.

4 Амма Исади жаваб гана:

– Каламдакхьенва: «Инсандал алай чан тек са фалди туш. Инсанди Реббидинсивяй ақъатзавай гьар са гафуналди уьмуьр тухузвайди я!» Киххьей Къанун 8:3.

5 Ахпа Ам иблисдипакшегьердиз тухвана, ана Ам Аллагьдин КІвалинвиридалайни кьакьан чкадал хкажна:

– Вун Аллагьдин Хва яз хьайила, агьуз хкадра, – лагьана ада. – Каламда кхьенва:

q1 «Аллагьди Вичинмалаикриз Вун хуьх лугьуз тапшуругь гуда.

q2 Абуру Вун Ви кІвач кьванцихъни галукьар тавуна

q1 гьилерал кьуна тухуда» Забур 90:11-12. .

7 – Каламда мадни кхьенва, – жаваб гана Исади, – «Виридан Ребби тир Аллагь синагь ийимир» Киххьей Къанун 6:16..

8 Иблисди Иса мад са кьакьан дагьдал тухвана. Ада Исадиз дуьньядин вири пачагьлугьар чпин зурбавиле кьалурна.

9 – МетІерал ақъвазна заз икрам авуртІа, ибур вири за Ваз гуда, – лагьана иблисди.

10 Гьа чІавуз Исади лагьана:

– Алат Залай, иблис, Каламда кхьенва: «Реббидиз, ви Аллагьдиз, икрама, са Гьадаз кьуллугьни ая» Киххьей Къанун 6:13..

11 Гьанлай иблисди Ам секиндиз туна. Малаикри атана Исадиз кьуллугь ийиз хьана.

Иса Галилейда кІвалах тухуз эгечІун (Мрк. 1:14-15; ЛкІ. 4:14-15)

12 Исадиз Ягьякьазаматда тунвайдакай хабар хьайила, Ам Галилейдиз фена. 13 Назаретдай ақъатна, Ам Забулунанни Нифталидин чилер хьайи чкада вирин кьерехда авай Кефернагьум шегьерда ақъвазна. 14 Гьа икІ, Яшай пайгьамбардилагьай

ихьтин гафар кьилиз ақъатна: 15 «Вирел фидай рекье Ярдандин атІа пата авай чил! Эй, Забулунан чил, эй, Нифталидин чил! Эйчувудартуширбур авай Галилей! 16 МичІивилик ацукьнавай халкьдиз чІехи нур акуна, уьлкведа ажалдин хьендик ацукьнавайбурузни нурди экв гана» Яшай 9:1-2..

17 Гьа чІавалай Исади вязер ийиз хьана:

– Ша Аллагьдин рекьел элячІ, Цаварин Пачагьлугьдинвахт атана мукьва хьанва.

Инсанар кьадай гьетягьар (Мрк. 1:16-20; ЛкІ. 5:1-11; Ягь. 1:35-42)

18 Садра Галилейдин виринкьерехдай фидайла, Исадиз гьетягьар тир кьве стха – Петру лугьузвай Симунни адан стха Эндирей акуна. Абуру вириз чил вегьизвай. 19 Исади абуруз лагьана:

– Зи гуьгьуьнаваз ша. За квекай инсанар кьадай гьетягьар ийида.

20 Чпин чилерни туна, абур гьасятда Адан гуьгьуьнаваз фена.

21 Са кьадар мад фейила, Исадиз маса кьве стха – Зебедеян хва Якьубни адан стха Ягья акуна. Абуру, чпинбуба Зебедеяхъ галаз луйткведа ацукьна, чилер туькІуьр хьийизвай. Гьабурузни Исади Вичихъ галаз ша лагьана. 22 Чпин бубани луйткве туна, Якьубни Ягья гьасятда Адан гуьгьуьна аваз фена.

Исади гзаф инсанар сагьар хьувун (Мрк. 1:39; 3:7-12; ЛкІ. 4:44; 6:17-19)

23 Иса вири Галилей тирвал кьекьезвай, Ада Цаварин Пачагьлугьдин вахт атуникай Шад Хабаргузвай. Ада синагуграчирвилер гузвай ва гьар жуьре азарарни начагьвилер квайбур сагьар хьийизвай. 24 Суьрия тирвал Адакай ван-сес чкІана; Адан патав гьар жуьредин азарар квайбур, жинерарквайбур, чІур жедайбур, фалужди янавайбур ва масабур гьизвай. Ада вири сагьар хьийиз хьана. 25 Адан гуьгьуьна Галилейдайни ЦІуд-Шегьердай, Ярусалимдайни Ягьудатдай ва Ярдан вацІ галай патайни халкь гьатна.

Пелел авур вязер (ЛкІ. 6:20-23)

5 Кьезвай кьван халкь акурла, Иса пелел хкаж хьана. Ам анал ацукьайла, Адан патав тилмизарагатна. 2 Ам абуруз чирвилер гуз эгечІна:

3 – Бахт аваря Аллагьдин вилик затІни авачирбур, Цаварин Пачагьлугьгабурунди я!

4 Бахт авар я шехьзавайбур, Аллагьди абуруз теселли гуда!

5 Бахт авар я умунбур, абуруз ирсинай чил ақъатда!

6 Бахт авар ягьахъ-михьивилихъ гишинбур ва кьанихбур, абур тух жеда!

7 Бахтавар я регьим гвайбур, абуруз Аллагьди регьим ийида!

8 Бахтавар ямихьирикІ авайбур, абуруз Аллагь аквада!

9 Бахтавар я ислягьвал гъизвайбур, абуруз Аллагьдин веледар лугьуда!

10 Бахтавар я Аллагьдиз КІанзавайди кьилиз акьудзава лугьуз хурук кутунвайбур, Цаварин Пачагьлугь гьабурунди жеда!

11 Зи терефдарар я лугьуз, инсанри куь намусдик хКІурдайла, куьн хурук кутадайла, куьне жуьреба-жуьре чІуру крар авуна лугьуз квек квачир тахсирар кутадайла, куьнни бахтавар жеда.

12 Куьне чІехи шадвилер ая, цаварал квез Аллагьди зурба савкьват гьазурнава. Квелей вилик хьайипайгьамбарарнигьа икІ хурук кутунай.

Кьелни экв

(Мрк. 9:50; ЛкІ. 11:33; 14:34-35)

13 Куьн чилин кьел я. Кьелен ери квахьайтІа, ам гьикІ уькІуь хьийиз жеда? Мад ам са куьнизни герек хкведач, ам инсанрин КІвачерик гадарда.

14 Куьн дуьньядин экв я. Дагьдин кукІушдал эцигнавай шегьер чуьнуьхариз жедач.

15 КуькІуьрнавай шем кьапунин КІаник кутадач, КІвале авайбуруз экв гун патал, ам шемерганда твада. 16 Гьа саягьда куь экуьнини инсанриз экв гун лазим я. Абуруни, куьне ийизвай хьсан крар акваз, цавараллай куьБубадинтариф ийида.

Къанундикай

(ЛкІ. 16:17)

17 Куьне ЗунМусадикхьенвайКъанунва пайгьамбаррин кхьинар чІуриз атанва лугьуз фикирмир. Зун абур чІуриз ваь, абуру лагьай къван вири крар кьилиз акьудиз атанвайди я. 18 За квез рикІивай лугьузва: цаварни чил амай къван гагьда Къанунда кхьенвайбур кьилиз акьат тавунмаз, анай гьич са гьвечІи гьарфни, гьич са цІарни квахьдач. 19 Гьа икІ, ни и гьвечІи тагькимрикай сад хьайитІани чІурайтІа ва гьакІ амай инсанриз абур чІуриз чирайтІа, Цаварин Пачагьлугьда ам виридалайни гьвечІиди жеда. Ни и тагькимар кьилиз акьудиз хьайитІа ва абур кьилиз акьудиз масадбуруз чириз хьайитІа, гьам Цаварин Пачагьлугьда чІехиди жеда. 20 За квез лугьузва хьи, куьне Аллагьдиз КІанзавайдитавратдаррилайнифарисейрилайхьсандиз кьилиз акьудиз тахьайтІа, квевай Цаварин Пачагьлугьдиз гьахьиз жедач.

Хьилекай

(ЛкІ. 12:58-59)

21 Дегь чІавара инсанриз лагьай гафар квез ван хьана: «Ягьна рекьимир»ЭхкьечІун 20:13; Киххьей Къанун 5:17., «Ни яна кьейитІа, адан дуван авуна КІанда»ЭхкьечІун 21:12.. 22 Амма За квез лугьузва хьи, жуван стхадикай хьел кьезвайдан дуванни

авуна КІанда. Ни вичин стхадиз «Вун са затІни туш» лагьайтІа, адан дуванМеслягьатдиавун герек я. Ни са масадаз «КІамаш» лагьайтІа,

амжегьеннемдинцІуз аватун герек я. 23 Гьа икІ, вункьурбангандалАллагьдизкьурбанд авунпатал, хеб-мал гваз атайла, ви рикІел ви стхадин рикІ вакай ханвайди хтайтІа, вав гвай кьурбандар са кьерехдив тур. Фена сифте жуван стхадихь галаз туьхкІуькІ, ахпа хтана жуван кьурбандар ая.

25 Вахь галаз гьужетарзавайда вун дувандиз тухузватІа, аниз фидай рекье адахь галаз туьхкІуьз алахь. ТахьайтІа, ада вун дуванбегдин, дуванбегдини вун вичиз куьмекарзавайдан гьиле твада, адани вун кьазаматда твада. 26 За ваз рикІивай лугьузва: вал алай бурж эхиримжи кепекдал кьведалди вахгун тавунмаз вун кьазаматдай акьатдач.

Зинавиликай

(МатІ. 18:8-9; Мрк. 9:43-48)

27 Инсанриз лагьай гафар квез ван хьана: «Зинавалийимир»ЭхкьечІун 20:14; Киххьей Къанун 5:18.. 28 Амма За квез лугьузва хьи, гьар вуж са папаз темягьдалди килигайтІа, ада вичин рикІе адахь галаз зинавал авуна. 29 ЭрчІи вили вунгунагьийидай йикьаз гъизватІа, вуна ам акьудна гадара: ви вири беден жегьеннемдин цІуз аватдалди, бедендин са чка терг хьун ваз хьсан я. 30 ЭрчІи гьили вун гунагь ийидай йикьаз гъизватІа, вуна ам атІана гадара, ви вири беден жегьеннемдин цІуз аватдалди, бедендин са чка терг хьун ваз хьсан я.

Чара хьуникай

(МатІ. 19:9; Мрк. 10:11-12; ЛкІ. 16:18)

31 Мадни лагьанва хьи, вуж вичин папахь галаз чара жезватІа, кьуй ада чара хьунин гьакьиндай чар кхьирай, ахпа чара хьурай. 32 Амма За квез лугьузва: вуж явалал ийизвачир вичин папахь галаз чара жезватІа, ада вичин папаз зинавалдай рехь ачухзава; рахкурнавай паб ни гьайитІа, гьадани зинавал ийизва.

Кьинекай

33 Дегь чІавара инсанриз мад лагьай гафарни квез ван хьана: «Кьур кьин чІурмир, Аллагьдин вилик жуван кьинер кьилиз акьуд»Леві 19:12; Кьурумда 30:3.. 34 Амма За квез лугьузва: гьич кьин къамир: я цаварал къамир – ам Аллагьдин тахт я; 35 я чилел къамир – ам Ада КІвачер эцигдай куьсри я; я Ярусалимдал къамир – ам чІехи Пачагьдин шегьер я; 36 я жуван кьилел кьинер къамир – вавай ви са чІарни я лацу, я чІулав ийиз жедач. 37 Амма куь гаф я «эхь», я «ваь» хьурай. А гафарилай артух гафар хьайитІа, абур шийирдивай я.

Къисасдикай (ЛкІ. 6:29-30)

³⁸ Инсанриз лагъай гафарикай квез хабар я: «Ви вил акъудайтІа, вунани вил ахкъуд, свах акъудайтІа – свах» ЭхкъечІун 21:24; Леви 24:20; Киххъей Къанун 19:21.. ³⁹ Амма За квез лугъузва: ваз шийир авурдалайкъисаскъахчумир. Гъадалайни артух яз, ни ви эрчІи хъвехъ ягъайтІа, адахъ муькуь хъвехъни элкъуьра. ⁴⁰ Низ вун дувандиз вугана ви перем къакъудиз кІан хъайитІа, адав жуван абани гахце. ⁴¹ Ни вун вичихъ галаз са милдин мензилдиз физ мажбурайтІа, вун адахъ галаз къве милдин мензилдиз алад. ⁴² Вавай тІалабдайдаз це. Вавай бурж къачуз кІанзавайдахъ далу элкъуьрмир.

Душманар кІан хъуникай (ЛкІ. 6:27-28,32-36)

⁴³ Инсанриз лагъай гафар квез ван хъана: «Жуван мукъув гвайди кІан хъухъ» Леви 19:18., «душманар – такІан». ⁴⁴ Амма За квез лугъузва хъи, жуван душманарни кІан хъухъ, куьн хурук кутазвайбурун гъакъиндайдуьаая. ⁴⁵ ИкІ авуртІа, куьн цавараллай куь Бубадин аялар тирди чир жеда. Ада Вичин ракъинин нурар пис инсанрални хъсанбурал сад хъиз ракъуриз тазва. Гъахъ-михъибурални, гъахъ-михъи туширбурални Ада марфни сад хъиз ракъурзава. ⁴⁶ Квез куьн кІандайбур кІандатІа, идакай квез вуч суваб жеда? И кархарж кІватІдайбурунийизва. ⁴⁷ Куьне салам анжах жуван дустариз гузватІа, ина къетІен вуч кар ава къван? МажусийринигъакІ ийизвачни? ⁴⁸ Цавараллай куь Бубадик нукъсан квачирвал, куьнни нукъсан квачиз хъухъ.

Садакъадикай

⁶ Килиг гъа, инсанар алай чкадал жува жув къалурун патал, хъсанвилер ийимир, тахъайтІа цавараллай куь Бубадин патай квез суваб къведач. ² Гъа икІ, садакъа инсанриз акурай лагъана гумир. ИкІ, инсанрин арада чпинтІвар-вангъатрай лугъуз, синагуграникуьчейра къве чин алайбуру ийизва. За квез рикІивай лугъузва хъи, гъахътинбурувни чпин эвез агакънава. ³ Садакъа гудайла, вуна ийизвай хъсанвал акъван сир кваз хъурай хъи, гъатта ви эрчІи гъили ийизвайди чапла гъилиз чир тахъурай. Вуна сир хвена ийизвай хъсанвал аквазвай Бубади ваз суваб гуда.

Дуьадикай (ЛкІ. 11:2-4)

⁵ Дуьаийидайла, къве чин алайбуру хъиз ийимир. Абуруз синагуграни куьчейрин пипІерал инсанриз аквадай чкайрал акъвазна дуьаяр ийиз пара кІанда. За квез рикІивай лугъузва: гъахътинбурувни чпин эвез агакънава. ⁶ Дуьа ийидайла, жуван

кІвализ гъахъна, рак агална жуван таквазвай Бубадиз дуьа ая. Чинебанди аквазвай ви Бубади ваз суваб гуда.

⁷ Дуьа ийидайла, мажусийрихъиз, куьне артухан гафар лугъумир. Абуру, чеб гзаф рахайла, чпин ван Аллагъдиз къведа лагъана фикирзава. ⁸ Абуруз ухшар жемир, квехъ вуч игътияж аватІа, куьне ам тІалаб ийидалди виликамаз Бубадиз адакай хабар ава. ⁹ Дуьа икІ ая:

q1 Цавараллай чи Буба,
q2 пакъурай Ви ТІвар!
q1¹⁰ На пачагъвал ийидай
q2 алуькрай чІавар.
q1 Цаварал хъиз, чилелни
q2 къадим хъуй Ви къаст.
q1¹¹ Чи гъар йикъан са кап фу
q2 къемаз це На чаз.
q1¹² Чпел буржар алайбурулай
q2 къахчунвайтІа гъил чна гъикІ,
q1 ГъакІ Вунани чал аламай
q2 буржарилай гъил къахчу.
q1¹³ Темягърикай яргъаз ая,
q2 шийирдикай хуьх На чун.
q1 Куьз лагъайтІа Вуна чаз
q2 ийидай а чІехивал –
q1 гъам къуват, гъам даиман
q2 баркаллая асирра.
q1 Амин.

¹⁴ Куьне квек тахсир кутазвайбурулай гъил къахчуз хъайитІа, цавараллай куь Бубадини квелай гъил къахчуда. ¹⁵ Куьне квез писвалзавай инсанрилай гъил къахчун тийиз хъайитІа, куь Бубадини куь тахсиррилай гъил къахчудач.

Сив хуьникай

¹⁶ Сив хуьдайлани, къве чин алайбур хъиз, пашмандаказ акъвазмир. Чпи сив хуьзвайди инсанриз акурай лугъуз, абуру чпин чинар чІурда. За квез рикІивай лугъузва хъи, гъахътинбурулани чпин эвез агакънава. ¹⁷ Вуна, сив хуьдайла, жуван къиливай чІем гуьцІна, чин-гъил чуьхуьх. ¹⁸ АкІ авуртІа, вуна сив хуьзвайди садазни чир жедач. Вуна сив хуьзвайди ваз таквазвай ви Бубадиз аквада. Чинебанди аквазвай ви Бубади ваз суваб гуда.

Девлетдикай (ЛкІ. 11:34;16:13;МатІ. 12:33-34)

¹⁹ И дуьньяда девлет кІватІмир; и дуьньяда ам гуььчІрени муьрхъуь тергда, угърийри атана, ви девлет чуьнуьхда. ²⁰ Девлет жуваз цаварал кІватІа, ана ам я гуььчІре, я муьрхъуь тергдач, я угърийри атана чуьнуьхдач. ²¹ Ви девлет гъина аватІа, ви рикІни гъана жеда.

²² Бедендин чирагъ вилер я, вилермихъиятІа, инсан экуьнай ацІана жеда. ²³ Вилер чІуру ятІа,

инсан мичИивиле гьатда. Ви кьене авай экв мичИиди ятІа, а мичИивал виле эцягъай тІуб акван тийидайди жеда.

²⁴ Гьич садавайни кьве агъадиз кьуллугъ ийиз жедач: абурукай сад кІан хъайитІа, муькуьди такІан жеда; садаз вафавал хвейитІа, муькуьдаз – жедач. Аллагъдизни пулуниз квевай сад хьиз кьуллугъ ийиз жедач.

Къайгъуйрикай (ЛкІ. 12:22-31)

²⁵ ГьакІ хъайила За квез лугъузва: вуч недатІа ва я вуч хъвадатІа лугъуз, жуван чан патал ва вуч алукидатІа лугъуз жуван беден патал къайгъуйрик жемир. Чан тІуьнлайни, беден пекерилайни артух тушни? ²⁶ Къушариз килиг: абуру я цазвач, я гуьзвач, я бегьер хуьдай чкайра кІватІзавач, амма цавараллай Бубади абуруз тІуьн гузва. Куьн къушарилай артух тушни мегер? Квезни Аллагъди гуда! ²⁷ Кат-галтуг авуналди квевай нивай жуван уьмуьр са сятдин хъайитІани артухариз жеда? ²⁸ Пекерин къайгъудани куьн гьатмир. Бубуяр гьикІ экъечІзаватІа килиг: абуру я зегьмет чІугъзавач, я са затІ хразвач. ²⁹ Амма За квез лугъузва хьи, гьихьтин иер пекер алайСулейманпачагъни и цуькверикай садав гекъигиз хьун мумкин туш. ³⁰ Къе никІяй экъечІна пака кьулаз вегьидай векъ Аллагъди гьикІ чІагурзаватІакилиг! Ада а векъ квелай артух чІагурзавани, эйимандазайифбур! ³¹ Гьа икІ, куьн вуч неда, я вуч хъвада, я тахъайтІа вуч алукида лугъуз къайгъуйрик жемир. ³² Мажусияр тІуьн-хъунихъ галтугзавайбур я, цавараллай куь Бубадиз ибур вири квез герек тирди чизва. ³³ Гъавилай сифте куьнеАллагъдин Пачагълугъва Адангъахъ-михьивалжагъура. Амайди Ада квез кІукІни алаз гуда. ³⁴ Гьа икІ, пакагъан йикъан къайгъу чІугъамир, адан къайгъуда пака хьухъ. Къенин юкъуз къенин къайгъуярни бес я.

Масадан дуван авуникай (ЛкІ. 6:37-38,41-42)

¹ Куьне масадан дуван аквамир, Аллагъди куь дуванни аквадач. ² Куьне гьихьтин дуван ийизватІа, Аллагъди куь дуванни гьакІ ийида. Куьне гьихьтин уьлчмедалди алцумаитІа, квезни гъахьтин уьлчмедалди алцумда. ³ Жуван виле авай чукъван такваз, вучиз ваз ви стхадин виле авай къал аквада? ⁴ Я тахъайтІа, вавай, жуван виле авай чукъван такваз, ви стхадиз, къала за ви виле авай къал акъудда лугъуз жедани? ⁵ Къве чин алайди! Сифте жуван виле авай чукъван акъуд, ахпа ваз жуван стхадин виле авай къал акъуддайвал аквада. ⁶ КицІерин виликпакзатІар вегьимир, абуру, вал вегьена, вун кІус-кІус ийида. ВакІарин вилик жувангевгьераргадармир. Абуру адаз кІур гуда.

Мад гьилера дуьадикай (ЛкІ. 11:9-13)

⁷ ТІалаба – квез гуда; къекъуьгъ – квез жагъида, рак гатут – квез ахъайда. ⁸ Гьар ни тІалабайтІа, гьада къачуда, вуж къекъвейтІа, гьадаз жагъида, ни рак гатайтІа, гьадаз рак ахъайда. ⁹ Хци фу це лагъайла, квекай гьич сабубадинифан чкадал адав къван вугудач. ¹⁰ Хци гьуьлуьн гьед тІалабайла, адан чкадал гьуьлягъ гудач. ¹¹ Куьн хьтин писбуру чпин аялриз хъсан савкъватар гуз хъайила, цавараллай Бубадивайни Вичивай тІалабайдаз хъсан савкъватар гуз жедачни мегер?

¹² Гьа икІ, инсанри куьн патал вуч авуна кІанзаватІа, куьнени гьабуруз гъахьтин крар ая.Къанундинипайгъамбарригъа икІ лугъузва.

МуьтІуьгъ хьуникай (ЛкІ. 6:43-44;13:24-27)

¹³ Фидайла гуьтІуь варарай алад, гьаркуьь варарини гегьенш рекъижегьеннемдизтухуда. Гзафбур гъахьтин рекъяй физва. ¹⁴ ГуьтІуь варарини четин рекъи уьмуьрдихъ тухуда, а рехъ тІимилбуруз жагъида.

¹⁵ Куь патав хипер хьиз къвезвай тапан пайгъамбаррикай мукъаят хьухъ, къеняй абур вагъши жанавурар я. ¹⁶ Квез абур майвайрилай чир жеда. Мегер къвакъвадин вала ципицІ гьидани? Къалгъандилай инжил атІуз женни? ¹⁷ Хъсан тарци хъсан майваяр гьида, чІуру тарци – чІуру майваяр. ¹⁸ Хъсан тарцивай чІуру майваяр гьиз жедач, пис тарцивайни – хъсан майваяр. ¹⁹ Хъсан майваяр тегъизвай гьар гьи тар хъайитІани атІана цІуз гадарда. ²⁰ ГьакІ хъайила квез абур чпин майвайрилай чир жеда.

²¹ Заз «Агъа,Ребби» лугъузвай къванбур вириЦаварин Пачагълугъдизакъатдач, Аниз акъатдайди анжах Зи Бубадин къаст кьилиз акъудзавайди я. ²² Къияматдин юкъузгзафбуру Заз лугъуда: «Я Агъа, я Ребби, Аллагъдин гафар ВиТІварцІелай инсанрал агакъарайди чун туширни? Ви ТІварцІелайжинерархкудзавайбурни чун туширни? Гзаф аламатарни чна Ви ТІварцІелай авуначирни бес?»

²³ Ахпа За абуруз лугъуда: «Заз куьн гьич чидайбур туш. Алат Залай, куьне чІуру крар гзаф авуна».

Мягъкем ва гьуьргъуь хандакІрикай (ЛкІ. 6:47-49)

²⁴ Зи Гафариз яб гуз, абур кьилиз акъудзавайди, акьул авай, кІвал эцигдайла, кІвалин бине къванцел эцигай инсандиз ухшар я. ²⁵ Марф къвана, вацІар алахъна, гарар акъатна. Вири гъа кІвалихъ элкъвена, амма, бинеда чархунин къван ава лугъуз кІвал чкІанач. ²⁶ Амма зи гафариз яб гуз, абур кьилиз акъуд тийизвайди кІвал хандакІ авачиз, къумадал эцигнавай ахмакъдиз ухшар я.

²⁷ Марф къвана, вацІар алахъна, гарар акъатна гъа кІвалел ацалтна. КІвал ацахъна, зурбадаказ чкІана.

²⁸ ИсадиВичин гафар лагъана куътягъайла, Адан чирвилери вири мягтеларнай, ²⁹ вучиз лагъайтІа Исади Вичин чирвилер абурунтавратдаррихъиз гузвачир. Ада Вичин чирвилер гъиле вири гьукум авайда хъиз инсанрал агакъарзавай.

Жузам азар квайди сагъар хъувун

(Мрк. 1:40;ЛкІ. 5:12-14)

8 Исапелелай агъуз эвичІдайла, Адан гуьгъуьна гзаф халкъ гъатна. ² Адан патавжузамазарди къунвай са касди, атана, икрам авуна:

– Я Агъа! – лагъана ада. – Ваз кІан хъайитІа, Вавай Зун сагъар хъийиз жеда!

³ Исади гъилер яргъи авуна, адак гъил къана, лагъана:

– КІанзава Заз, сагъ хъхъухъ!

Гъа гафунилай къулухъ, садлагъана, жузам хкатна, ам сагъ хъхъана.

⁴ – Килиг гъа, гъич садазни чуькъмир, амма,хахамдинпатав фена, жув гъадаз къалура, – лагъана Исади. – Вун азар хкатуни сагълугъдайМусадинКъанундивкъадайвал къурбандни це. Гъа идалди вун дири хъхъанвайди чир хъурай.

Вач-хъша сагъар хъувун

(ЛкІ. 7:1-10;13:28-29;Ягъ. 4:46-53)

⁵ Иса Кефернагъум шегъердиз гъахъайла, Адан патавРимдинаскеррин къиле авайди атана:

– Я Агъа! – минетдалди лагъана ада. – Зи вач-хъша фалужди яна кІвале къатканва, адаз тади гузва.

⁷ – За атана ам сагъар хъийида, – лагъана Исади.

⁸ – Я Агъа! – лагъана аскеррин къиле авайда. – Вун зи кІвачел зи кІвализ атуниз зун лайих туш. ЯтІани, зи вач-хъша сагъ хъийидай са гаф лагъ. ⁹ Зун масадан гъилик квай инсан ятІани, захъ жуваз табий аскерарни ава. Абурукай садаз за «Алад» лагъайтІа, ам фида. Муькуьдаз «Инал ша» лагъайтІа, ам къведа. Зи вач-хъшадиз «и кар ая» лагъайтІа, ада ам гъасятда ийида.

¹⁰ И гафарин ван хъайи Иса мягтел хъана, Ада Вичихъ галаз къвезвай инсанриз лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва:Исраилданизаз икъван Захъиманийизвай са касни акунач.

¹¹ За квез лугъузва хъи, гзафбуру, рагъэкъечІдай ва рагъакІидай патарай атана,Цаварин Пачагълугъдажедай

межлисдаИбрагъиман,ИсакъанваЯкъубанпатарив чпин чкаяр къада. ¹² Амма чеб гъа Пачагълугъдин вкилар яз гъисабзавайбур а межлисдиз ахъайдач, абур мичІи къецел гадарда. Ана абуру сасни регъведа, шел-хвални ийида.

¹³ Исади аскеррин къиле авайдаз лагъана:

– Алад, вуна Захъ икъван иман ийизватІа, ви рикІе авай гъар са кар За къилиз акъудда.

Адан вач-хъша гъасятда сагъ хъхъана.

Гзафбур сагъар хъувун

(Мрк. 1:29-34;ЛкІ. 4:38-41)

¹⁴ Петрудин кІвализ атайла, Исадиз адан яран диде ифин алаз къатканваз акуна. ¹⁵ Исади адак къанамазни, ифин алатна. Ам къарагъна абурун къилел-кІвачел элкъвез эгечІна.

¹⁶ Няни хъайила, Исадин патавжинерарквей гзафбур гъана. Ада Вичин гафуналди абурукай жинерар хкудна, азарар квайбур сагъар хъувуна.

¹⁷ Гъа икІЯшай пайгъамбардилагъай ихътин гафар къилиз акъатна: «Ам, чи азарар Вичел къачуна, гваз хъфена»Яшай 53:4..

Исадин гуьгъуьнаваз физ кІанзавайбур

(ЛкІ. 9:57-60)

¹⁸ Исадиз Вичин патав гзаф халкъ гваз акурла, Ада Вичинтилмизризвирин муькуь патаз экъечІун эмир авуна. ¹⁹ Гъа чІавуз сатавратдардиатана Адаз лагъана:

– Муаллим! Вун гъиниз фейитІани, зунни Ви гуьгъуьна аваз къведа.

²⁰ – СикІерихъ магъараяр жеда, цавун къушарихъни – мукар, аммаИнсандин Хцихъкъил эцигдай са чка авач, – жаваб гана Исади.

²¹ Ахпа масада, Адан тилмизрикай сада, Адаз лагъана:

– Я Агъа! Вуна заз фена эвел зибубакучукдай ихтияр це.

²² Амма Исади лагъана:

– Вун Зи гуьгъуьна аваз ша, къейибур къуй чан алай мейитри кучукрай.

ТІурфан секинарун

(Мрк. 4:36-41;ЛкІ. 8:22-25)

²³ Иса луьткведа акъахайла, Адан гуьгъуьна аваз Адан тилмизарни акъахна. ²⁴ Вирел ахътин тІурфан акъалтна хъи, луьткве лепейрик акатиз хъана; амма Иса ксанвай. ²⁵ Гъа чІавуз тилмизар Адан патав атана, Ам ахварай авудна, лагъана:

– Я Агъа! Чун цин кІаниз язава, чун хилас ая.

²⁶ – Квез вучиз икъван кичІе я, иманда зайифбур? – лагъана абуруз Исади.

Ам къарагъна, гарузни вириз «Кис хъухъ» лагъана эмир гана, вирин къуд пата лал къена.

²⁷ Тилмизар мягтел хъана:

– И Вичиз гарарни вир муьтІуьгъарзавайди вуж хъуй? – лагъана абуру.

Гадарейда жинерар хкудун

(Мрк. 5:1-17;ЛкІ. 8:26-37)

²⁸ Иса муькуь къерехда авай Гадарей уьлкведиз фейила, Адал жинерар квай къве кас гъалтнай. Абуру къейибур твадай къветІерай-сурарай экъечІнавайбур тир. Абуру акъван хата квайбур тир

хьи, кветІерин патав гвай гъа рекъяй гъич садавайни физ жедачир. ²⁹ Абуру гъарайна лагъана:

– Ваз чавай вуч кІанзава, Аллагъдин Хва? Вун иниз чун азабрик кутадай вахтунилай вилик атанва.

³⁰ Абурукай яргъал хъиз вакІарин са чІехи суъръди векъ незвай. ³¹ Жинерри Исадиз минетиз хъана:

– Вуна чун и инсанрикай хкудиз хъайитІа, чун Вуна атІа вакІарик кухтур.

³² – ХкечІ, – лагъана Исади.

Абурни инсанрикай хкечІна, фена а вакІарик акахъна. ВакІарни, гъасятда са чархалай хкадарна, вирин кІаниз яна. ³³ ВакІарбанарни чукурна шегъердиз хтана. Ана абуру жинерар квайбурун кьилел атайдакай ва вакІариз хъайидакай ахъайна. ³⁴ Инлай шегъерда авай кван вири инсанар Исадиз килигиз Адан вилик экъечІна. Ам акурла, халкъди Адавай чпин чилерилай хъфин тІалабнай.

Фалужди янавайди сагъар хъувун

(Мрк. 2:1-12; ЛкІ. 5:18-26)

⁹ Гъа чІавуз Исалуъткведа аваз вирелай элячІна Вичин шегъердиз хтана. ² Адан патав месел алаз фалужди янавайди гъана. Исади, абуруниманакурла, фалужди янавайдаз лагъана:

– ВикІегъ хъухъ, чан хва! Вигунагърилайгъил къахчунва.

³ Гъа и арадатавратдаррикайса бязибуру чпи чпик лагъана:

– Ада Аллагъдизасивалийизва.

⁴ – Куъне вучиз куъ рикІера чІуру фикирар твазва? – абурун фикирар акурла, лагъана Исади. –

⁵ Вуч лугъун регъят я: «Ви гунагърилай гъил къахчунва» лугъун регъят яни, я тахъайтІа «Къарагъ, ахлад» лугъун? ⁶ Амма Инсандин Хцихъгунагърилай гъил къахчудай ихтияр и дунъядал авайди квез чир хъун патал, За фалужди янавайдаз лугъузва: «Къарагъ, жуван месни къахчуна кІвализ ахлад».

⁷ Ам къарагъна, вичин кІвализ хъфена.

⁸ Халкъдиз и кар акурла, кичІе хъана ва инсанриз ихътин алакьун ганвай Аллагъдиз шукурар авуна.

МатІаякай Исадин тилмиз хъун

(Мрк. 2:13-17; ЛкІ. 5:27-32)

⁹ Анай хъфидайла, Исадизхарж кІватІдайчкадал ацукънавай МатІай лугъудай са кас акуна.

– Зи гуьгъуьна аваз ша, – лагъана Исади.

МатІай, къарагъна, Адан гуьгъуьна аваз фена.

¹⁰ МатІаян кІвале Ада фу недайла, аниз харж кІватІдайбурни муькуь гунагъкарар атана, Исади хъни Адан тилмизрихъгалаз ацукъна фу нез эгечІна. ¹¹ Фарисейризи кар акурла, абуру Адан тилмизривай хабар кьуна:

– Куь Муаллимди харж кІватІзавайбурухъни гунагъкаррихъ галаз вучиз фу незва?

¹² И гафар ван хъайила, Исади абуруз лагъана:

– Жерягъ сагъбуруз ваъ, начагъбуруз герек я.

¹³ Алад, фена Каламда авай гафарин мана вуч ятІа, гъадакай фикира: «Заз квевай кІанзавайди къурбанд ваъ, регъим я» Гъаши б:б.. Зун гъахъ-михьи инсанриз ваъ, гунагъкарриз зи патав эвериз атанвайди я.

Сив хуьникай

(Мрк. 2:18-22; ЛкІ. 5:33-38)

¹⁴ Гъа чІавуз Исадин патав Ягъядин тилмизар атана лагъана:

– Чнани фарисейрин тилмизри сивер гзаф хуьзва, бес Ви тилмизри вучиз хуьзвач?

¹⁵ – Чам чпихъ галамай кван гагъда мехъерин мугъманривай перишан яз акъвазиз жедани? – лагъана Исади. – Амма са чІав атана, чпивай чам къахъудайла, абурусив хуьда.

¹⁶ Гъич садани цІуру пекериз цІийи парчадикай пине ядач, ягъайтІа, цІийида цІуруди акъажна, тІеквен авайдалайни чІехи ийида. ¹⁷ Гъич садани цІийи чехир куьгъне целериз цадач. ЦайитІа, чехирди цІуру цел хъиткъинарда – вун чехирдикайни жеда, целерикайни. ЦІийи чехир цІийи целера цада. Гъа чІавуз цІийи чехирни сагъ амукъда, цІуру целерни.

Гъакимдин рушал чан хкун

(Мрк. 5:22-43; ЛкІ. 8:41-56)

¹⁸ И гафар Исади Ягъядин тилмизриз лугъудайла, Адан патав са гъаким атана.

– Зи руш гъа исятда кьенва, тавакъуйда, атана адалгъилер эциг, ам чандал кведа, – Адаз икрам авуна, лагъана гъакимди.

¹⁹ Исани тилмизар гъа касдин гуьгъуьна аваз фена.

²⁰ Ингъе, цІикъвед йисуз къеняй иви физ азиатдик квай папа, къулухъай атана, Исадин парталдин ценек гъил кяна. ²¹ А папа вичи вичик виликамаз кьетІнавай:

– За Адан парталдик гъил къагъайтІа, зун сагъ хъжеда.

²² Элкъвена ам акур Исади лагъана:

– КІевиз акъваз, чан руш! Ви иманди вун хиласна. Гъа сятдилай а паб сагъ хъхъана.

²³ Исади, гъакимдин кІвализ атана, кфилдал ясдин макъамар язавайбурни лугъунарзавайбур акурла, абуруз лагъана:

– ЭкъечІ инай, руш кьенвач, ам ксанва.

Амма анал алай инсанар адал хуьрена.

²⁵ КІвалаяй инсанар акъудайла, Ада атана рушан гъил кьуна, рушни къарагъна. ²⁶ И кардикай ван гъанин вири чилерал чкІана.

Къве буьркъуьди сагъар хъувун

²⁷ Иса анай кведайдла, Адан гуьгъуьна къве буьркъуьди гъатна.

– Давудпачагъдин Хва! – гъарайзавай абуру. – Чаз регъим ая!

²⁸ Ам кІвализ хтайла, буъркъубур Адал алкІана. Исади абуруз лагъана:

– Залай куън сагъар хъийиз алакьдайдахъ куън агъунвани?

– Эхъ, Агъа! – лагъана абуру.

²⁹ Гъанал Ада абурун вилерик гъил кяна, лагъана:

– Куъне Захъ иман ийизватІа, куъ рикІе авай гъар са кар За кылиз акъудда.

³⁰ Абурун вилер ахъа хъана.

– Килиг гъа, Зун вуж ятІа, садазни чир тахъурай, – кІевелай лагъана Исади.

³¹ Амма абуру, анай экъечІна, гъа чил тирвал Исадикай ван-сес туна.

Лал кас сагъарун

³² Буъркъубур экъечІдайла, Исадин патавжинерарквей са лал кас гъана. ³³ Адакай жинерар хкудайла, лалдай чІал акъатна. Мягътел хъайи халкъди лугъуз хъана:

– Ихътин карИсраилдасадазни акурди туш.

³⁴ Амма фарисейри Исадикай лагъана:

– Жинерар хкуддай къуват Ада жинеррин кылевайдавай къачузва.

Гвен гзаф я, гуьдайбур – тІимил

³⁵ Гъа икІ шегъеррани хуърера къекъвез, Исадисинаугра, чирвилер гуз, Цаварин Пачагълугъдинвахт атанвайдакай Шад Хабаргуз, инсанрин тІалар ва азарар сагъар хъийиз хъана.

³⁶ Гзаф халкъ акурла, Адаз абурун язух атана. Абур, чубан авачиз, аман атІанвай, кичІ акаатай хипер хъиз авай. ³⁷ Гъа чІавуз Ада Вичин тилмизриз лагъана:

– Гвен бул я, гвен гуьдайбур – тІимил. ³⁸ ГъакІ хъайила, гвенин Иесидивай гвен гуьдайбур мад ракъурун тІалаб ая!

Тилмизар чирвилер гуз ракъурун

(Мрк. 3:15-19; 6:7-11; ЛкІ. 6:14-16; 9:1-5; Кр. 1:13)

10 Исади Вичин цІикъведтилмиздизэверна, абуруз чІуружинерархкуддай ихтияр ва гъар жуьредин тІаларни азарар сагъар хъийидай къуват гана. ² ЦІикъведилчидинтІварарибур я: сад лагъайди, вичиз гъакІни Симун лугъузвай, Петру, адан стха Эндирей, Зебедеян рухваря тирЯкъубваягъа, ³ ФилипІ ва БартІаламай, ТІумай вахарж кІватІдайдитир МатІай, Гъалфеян хва Якъуб ва Тадас, ⁴ Симун Миллетбазва Иса маса гайи ИскариятЯгъуд.

⁵ Исади и цІикъведни ракъурдайла, абуруз эмир авуна:

– Чувудартуширбурун вилаятриз фимир, самариятвийрин шегъердизни гъахъмир.

⁶ Сифтени-сифте куън, хипер хъиз, телеф хъанвай Исаилдин халкъдин патав алад. ⁷ Вач,

абуруз Цаварин Пачагълугъдинвахт хъанвайдакай хабар це. ⁸ Азарри къунвайбур сагъар хъия, жузамквей бурмихъия, къейи бурал чан хкваш, жинерар хкуда; квез гъавайда гъатайди гъавайда хгунни ая.

⁹ Фидайла, жувахъ галаз я къизил, я гимиш, я къара пул къачумир, ¹⁰ рекъиз я гъебе, я къве къат пекер, я кІвачин къапар, я аса тухумир, зегъметкешдив вичин тІуън агакъда. ¹¹ Гъи шегъердиз ва я хуъруз куън фейитІа, ана лайих авай инсан вуж ятІа жузуз; хъфидалди гъана акъваз. ¹² КІвализ гъахъдайла, иесидиз «хийирар хъуй» лагъ. ¹³ КІвал лайих авайди хъайитІа, куъне а кІвализ гъидай хийир ана амукъда; лайих авайди тахъайтІа, куъ хийир квел хкведа. ¹⁴ Куън са кІвале, я са шегъерда къабул тавуртІа ва куъ гафариз яб тагайтІа, анай экъечІна хъфидайла, кІвачерал алай ругни кІвах хъия. Идалди куъне абуруз Аллагъди чпиз жаза гудайди къалурда. ¹⁵ За квез рикІивай лугъузва: Къияматдин юкъузгъа шегъердиз Садумдилайни Гамурдилай пис жеда.

Геле къекъуьникай

(Мрк. 13:9-13; ЛкІ. 21:12-17)

¹⁶ За ракъурнавай куън жанавуррин арада хипер хъиз жеда: гъулягъар хъиз акъул авайбур, лифер хъиз дугърибур хъухъ. ¹⁷ Инсанрикай мукъаят хъухъ: абуру куън дувандин гъиле твада ва чпинсинауграникуън гатада, ¹⁸ Ахпа Зун сеbeb яз куън, Зи илчияр, гъакимринни пачагърин патав тухуда. Куъне абурун ва халкъарин вилик Зи илчияр я лугъуз шагъидвалда. ¹⁹ Куън дувандиз гъайила, вуч ва гъикІ лугъудатІа лугъуз къайгъудик жемир, куъне лагъана кІанзавай гафар квел гъасятда агакъда. ²⁰ Куън ваъ, куъ мецелай куъ Бубадин Руьгърахада.

²¹ Стхади стха ам къин патал маса гуда, бубади – велед; веледарни диде-бубайриз акси экъечІда ва абур рекъида. ²² Зи тилмизар хъуниз килигна, куън виридаз такІан жеда; эхирдал къван эхайди хилас жеда.

²³ Са шегъерда куън хурук кутаз хъайитІа, маса шегъердиз кат. За квез рикІивай лугъузва: куън Исаилдин шегъеррилай элкъвена агакъдалди Инсандин Хваатана акъатда. ²⁴ Тилмиз вичин муаллимдилай артух туширвал, нуькерни вичин иесидилай артух туш. ²⁵ Вичин муаллим хътинди хъайи тилмиз и кардал рази хъун лазим я. Вичин агъа хътинди хъайи вач-хъша и кардал рази хъун лазим я. Хизандин кылевайдал Багъал-Зевулагъай тІвар акъалтнаватІа, ништа, адан кІвалинбуруз вуч лугъузватІа!

Исади къве чин хъунухъ айибун

(ЛкІ. 12:2-9)

²⁶ Квез душманрихъай кичІе жемир, ашкара тежедай гъич са затІни ва малум тежедай чинебан гъич са карни авайди туш. ²⁷ За квез буъркъеба

вуч лугъузватІа, куьне ам эквеба лагъ, За куь япал вуч лагъанатІа, гъадакай кІвалин чІередилай хабар це. ²⁸ Беден яна рекъизвайбурухъай кичІе жемир, абурувай руьгъ рекъиз жедач. Гзафни гзаф чанни беденжегъеннемдинцІа санал тергдай къуват Авайдахъай кичІе хъухъ. ²⁹ Са къара пулунихъ къве нуькІ къачуз жедачни мегер? Амма гъикъван абур гъвечІи ятІани, абурукай садни куь Бубадин ихтияр авачиз чилел аватдач. ³⁰ Куь къилелни гъикъван чІарар алатІа гъисабнава. ³¹ КичІе жемир: гзаф нуькІерилай куьн артух я.

³² Гъар ни инсанрин вилик Зун ихтибардалди къабулзаватІа, Зани цавараллай Зи Бубадин вилик ам гъакІ къабулда. ³³ Инсанрин вилик ни Закай къил къакъудайтІа, Зани цавараллай Зи Бубадин вилик а касдикай къил къакъудда.

Иса сеbeb яз чаравилер хъун

(ЛкІ. 12:51-53;14:26-27;17:33)

³⁴ Куьне фикирмир хъи, Зун и дуьньядиз ислягъвал гваз атанва; Зун ислягъвал ваъ, тур гваз атанва. ³⁵ Зун хва вичин бубадихъ галаз, руш вичин дидедихъ галаз, свас вичин къаридихъ галаз чара авун патал атанва. ³⁶ Инсандиз вичин кІвалевайбурукай душманар хкатда.

³⁷ Низ вичин дидени буба Залай гзаф кІандатІа, ам Заз лайих туш; низ вичин хвани руш Залай гзаф кІандатІа, ам Заз лайих туш. ³⁸ Вуж вичинхашкІулаз яна, Захъ галаз къвезвачтІа, ам Заз лайих туш. ³⁹ Вичин чан хуьз алахъдайдавай ам къакъатда; Зун патал вичин чан гайида ам хуьда.

Савкъват

(Мрк. 9:41;ЛкІ. 10:16;Ягъ. 13:20)

⁴⁰ Куьн къабулзавайда Зун къабулзава, Зун къабулзавайда Зун Ракъурайди къабулзава. ⁴¹ Нипайгъамбарам пайгъамбар я лагъана къабулзаватІа, адав пайгъамбардив агакъдай хътин суваб агакъда; ни гъахъ-михъи кас хъсан кас я лагъана къабулзаватІа, адав гъа гъахъ-михъи касдив агакъай хътин суваб агакъда. ⁴² Ни са сукІрада авай къайи яд зи лап гъвечІи са тилмиздиз, ам Зи тилмиз я лагъана гайитІа, За квез рикІивай лугъузва, гъадавни вичин савкъват агакъда.

11 ИсадиВичин цІикъведтилмиздизчирвилер гана куьтягъайла, Ам анай экъечІна къунши шегъерриз чирвилер гуз ва вязер ийиз фена.

Ягъя пайгъамбардин тилмизар

(ЛкІ. 7:18-35;16:16)

² Къазаматда авайЯгъядизМесигъдинкрарикай ван хъайила, вичин тилмизрикай бязибур Исадин патав ракъурна.

³ – Атана кІанзавай Месигъ Вун яни, я тахъайтІа чна масад вилив хуьдани? – хабар къуна абуру Исадивай.

⁴ – Ягъядин патав хъфена, квез акурдакайни ван хъайидакай лагъ, – жаваб гана Исади, – ⁵ буьркъуьбуруз цІийи къилелай аквазва, къецІибур кІвачел ахкъалтзава, жузамквейбурмихъихъжезва, бишибуруз ван хкъвезва, къейибурал чан ахкъалтзава, саилризниШад Хабардинван къвезва. ⁶ Зал шак тегъизвай касбахтаваря.

⁷ Ягъядин тилмизар хъфейла, Иса Ягъядикай халкъдиз ихтилатар ийиз эгечІна:

– Куьн къурумдиз куьз тамашиз фенвай? Гару юзурзавай нацІариз килигиз фейиди яз тахъуй гъа? ⁸ ГъакІ туштІа, бес куьн куьз килигиз фенвай? Багъа пекер алукІнавай инсандиз килигиз фенвайни? ЧІагай пекер алукІна кеф чІугваз уьмуьр тухузвайбур пачагъдин утагъра жеда. ⁹ АкІ хъайила, куьн куьз килигиз фенвайбур тир?Пайгъамбардиз? Эхъ, лугъузва за квез. Ам пайгъамбардилайни вине авайди я.

¹⁰ АдакайКаламдаикІ кхъенва: «Килиг! Валай вилик За Зи чархачи ракъурзава, ада Ви вилик Ви рехъ гъазурда»Малахи 3:1.. ¹¹ За квез рикІивай лугъузва: папа ханвайбурун арада Ягъя пайгъамбардилай зурбади авач, аммаЦаварин Пачагълугъдаавай виридалайни агъади гъа Ягъя пайгъамбардилайни вине жеда.

¹² Ягъя пайгъамбарди инсанризцик акахъун къачулагъай йикъарилай эгечІна къенин йикъал къведалди инсанри Цаварин Пачагълугъдихъ галаз акси дяве тухузва, ам къаз кІанзава

¹³ МусадивичинКъанундава пайгъамбарри Ягъя къведалди пайгъамбарвилин гафар лугъузвай.

¹⁴ Квез абурун гафарин чІалахъ жез кІанзаватІа, квез чир хъухъ хъи, Ягъя Месигъдилай вилик атана кІанзавай гъаИлься! ¹⁵ Нихъ япар аватІа, гъадаз ван атурай!

¹⁶ Чи девирдин инсанар За нив гекъигда? Абур аялриз ухшар я. Аялри, базардин майдандал къугъвадайла, сада садаз лугъуда:

¹⁷ – Чна квез кфилдай макъамар ягъайла, куьне къуьлерначир; чна къейибурухъ лугъунар авурла, куьн шехъначир.

И девирдин инсанар гъакІ я. ¹⁸ Гила Ягъя атанва, ада я фу незвач, я чехир хъвазвач, амма инсанри: «Адак чІуружинква», – лугъузва. ¹⁹ Инсандин Хваатанва – Ада ненни ийизва, хъунни. Ам акур инсанрини лугъузва: «ХупІ тІуьнрални хъунрал рикІ алай кас тушни, Вичнихарж кІватІдайбуруннигунагъкарринтай-туьш хъанва!»

Аллагъдин Камалди ийизвай вири крар Вич гъахъ-михъиди яз къалурзава.

Исадин туьгъмет

(ЛкІ. 10:13-15)

²⁰ Исади гзаф шегъерра Вичин аламатар къалурнайтІани, шегъерра авай агъалиярАллагъдин рекъел къвезвачир. Гъавиляй Исади абуруз туьгъметар ийиз хъана.

21 – Ваз жедайди гуж я, Харазин шегьер! – лагъана Ада. – Вазни жедайди гуж я, Бетсаид шегьер! Куьна хъайи хътин аламатар Туьрс ва Сидун шегьерра хъанайтІа, а шегьеррин агъалияр, шихин пекер алуқІна, кылелай руьхъ алахна, Аллагъдин рекьел къведай. 22 ГъакІ хъайила, за квез лугъузва: Къияматдин юкъузквез гудай жазадилаи Туьрсдизни Сидундиз гайи Аллагъдин жаза къезилди жеда. 23 Вазни, Кефернагъум, вун цавариз кхаждайди хъиз авани? Ваъ, вун ирид чилерин кІаник вегъида! За ваз авур аламатар СадумдаавунайтІа, а шегьер къенин йикъалди амуқъдай. 24 ГъакІ хъайила, За ваз лугъузва хъи, Къияматдин юкъуз Садумдиз валай хъсан жеда!

Исади Бубадиз шукур авун (ЛкІ. 10:21-22)

25 Гъа чІавуз, Вичин ихтилат давамарна, Исади лагъана:
– Ваз шукур хъурай, Буба, цаваринни чилин Ребби, Вуна акъулни къанажагъ авайбурукай чуьнуьхнавай сир гъвечІи аялриз ахъайна. 26 Эхъ, Буба, ам Ви регъим галай къаст тир. 27 Зи Бубади Заз вири ганва. Хва вуж ятІа Бубадилаи гъейри садазни чидач; Буба вуж ятІа Хцелай гъейри садазни чидач. Хцизни Ам низ чириз кІан хъайитІа, гъадазни чир жеда.
28 Залан парцикай галатнавайбур ва куьцІенвайбур вири Зи патав ша, За куьн секинарда. 29 Заз табийвал ая ва Зи несигъатар яхъ. Зун милайим я ва Зи рикІни умун я. Куь рикІерни архайин жеда. 30 Заз табий хъун регъят я ва За квел эцигай парни къезилди жеда.

Киш йикъан гъавурда тун (Мрк. 2:23-28; ЛкІ. 6:1-5)

12 Гъа чІавуз, саКиш юкъуз, Исакъуьлер цанвай никІяй тІуз физвай.
Адантилмизризгишин хъанвай; абуру фидай рекъе кылер атІуз, къуьлуьн тварар нез хъана. 2 И карфарисейризакурла, абуру Исадиз лагъана:
– Килиг, Ви тилмизри Киш юкъуз къадагъа кар ийизва.
3 – Давудпачагъдиз ва адахъ галайбуруз гишин хъанвайла, абуру вуч авунатІа, куьне КаламдайкІелначнимегер? – лагъана Исади. –
4 Давуда, Аллагъдин КІвализгъахъна, Реббинвиллик жедай фар къачуна вичини тІуьна, галайбурузни гана. А фархахамрилайгъейри садазни недай ихтияр авачир.
5 Я тахъайтІа хахамри Киш юкъуз Аллагъдин КІвале КІвалах авуналди Киш чІурзавайди куьне кІелначни мегер? Амма абурук тахсир квач. 6 Амма За квез лугъузва: инал куь вилик Квайди Аллагъдин КІвалелайни вине я. 7 Куьн «Заз квевай кІанзавайди къурбанд ваъ, регъим я» Гъаши

б:б.гафарин гъавурда акъазвайтІа, куьне тахсир квачирбурук тахсир кутадачир.

8 Инсандин ХваКиш йикъанни Иеси я.

Киш юкъуз сагъар хъувун (Мрк. 3:1-6; ЛкІ. 6:6-11)

9 Гъанай Исасинагугдизфена. 10 Ана члахъ гъил галай са инсан авай. Исадик тахсир кутаз кІанз, фарисейри Адавай хабар къуна:

– Киш юкъуз инсанар сагъар хъувун Къанундихъгалаз къазвани?

11 – Авай-авачир са хеб Киш юкъуз фуруз аватайтІа, квекай ни ам акъуд тавуна гъана тада? – жаваб гана Исади. – 12 Амма инсан хипелай артух я! ГъакІ хъайила Мусадин Къанунди Киш юкъузни хийирдин крар ийидай ихтияр гузва!

13 Ахпа Ада члахъдаз лагъана:

– Ви гъил инихъ ая.

Ада гъил яргъи авуна. Гъасятда адан гъил, муькуь гъил хъиз, сагъ хъхъана.

14 Анай экъечІайла, фарисейри, Иса рекъидай рекъер жагъурун патал, чпи чпихъ галаз меслятар ийиз хъана.

Хкъанавай лукІ (Мрк. 3:7-12; ЛкІ. 6:17-19)

15 Амма Исадиз и кар чизвай, Ам анай экъечІна хъфена. Адан гуьгъуьна аваз гзаф инсанар фена; Ада, вири сагъариз, 16 абуруз Вич вуж ятІа лугъумир лугъуз хъана. 17 Гъа икІ, Яшай пайгъамбардин мецелай лагъай ихътин гафар кылиз акъатна:

q1 18 «Ингъе За хкъанавай Зи ЛукІ,
q2 Адал Зи рикІ ала, Зи шадвал Гъадалди я.
q1 Адаз За Зи Руьгъгуда.
q2 Ада халкъариз гъахъ дуван малумарда.
q1 19 Ада гафунал гаф эцигдач, гъарай-эвер твадач,
q2 куьчейра гъарай ацалтна ихтилатар ийидач.
q1 20 Гъахъ дуван гъалиб тавунмаз, Ада я алгъанвайнацІ хадач,
q2 я кхахъиз гъазур хъанвай чирагъ туьхуьрдач.
q1 21 Вири халкъари чпин умудар Гъадак кутада»
Яшай 42:1-4. .

Иса ва Багъал-Зевул (Мрк. 3:22-30; ЛкІ. 11:14-23; 12:10)

22 Гъа чІавуз Исадин патавжинерарквей буьрккуь ва лал са кас гъанай; Исади ам сагъарнай. А кас рахаз эгечІнай ва адан вилерни ачух хъхъанай.

23 Халкъ мягътел хъана:

– Белки и кас Давуд пачагъдин Хва ятІа? – лугъуз хъана абуру.

24 И гафар ван хъайи фарисейри лагъана:

– Жинерар хкуддай къуват Ада жинеррин кылевайди тир Багъал-Зевулавайкъачузва.

25 Амма абурун фикиррин гъавурда авай Исади лагъана:

– Са пачагълугъ сад садаз акси кьве патахъ пай хъайитІа, а пачагълугъ яргълди амукъдач. Шегьер ва я хизан кьве патахъ пай хъайитІа, а шегьер ва я кІвал чІур жеда. ²⁶ Иблисдивичи жин чукурзаватІа, ам вич вичиз акси экъечІава. А чІавуз адан пачагълугъ сагъ амукъун мумкин яни? ²⁷ За а къуват Багъл-Зевулавай къачузватІа, куь терефдарри ахътин къуват нивай къачузва? Куь дуван ийидайбур гъабур хъурай! ²⁸ Куьне За жинерар хкуддай къуват Аллагъдин Руьгъдивай къачузва лагъайтІа – им квехъАллагъдин Пачагълугъагакъна лагъай чІал жеда.

²⁹ Низ гуж авай касдин кІвал атІуз кІанзаватІа, ада эвелни-эвел къуват авайдан гъилер-кІвачер кутІунна кІанда, идалай кьулухъ кІвал тарашиз жеда. ³⁰ Вуж Захъ галаз туштІа, ам Заз акси я; ни Зун галачиз вуч кІватІнатІа, гъам вара-зара ийида. ³¹ ГъакІ хъайила За квез лугъузва: инсанрингунагърилайни, абуру ийизвайасиихтилатрилайни гъил къахчуда, амма вуж Руьгъдикай чІурукІа рахаз хъайитІа, адалай гъич садрани гъил къахчудач. ³² Ни Инсандин Хцикай чІуру гаф лугъузватІа, адалай гъил къахчуда, вужПакРуьгъдикай чІурукІа рахаз хъайитІа, адалай я и девирда, я къведай цІийи девирда гъил къахчудач.

Тарарикайни майвайрикай (ЛкІ. 11:43-45)

³³ Квез чизва, тар хъсанди ятІа, адан майваярни хъсанбур жеда, тар писди ятІа, адан майваярни писбур жеда. Тар писди яни, хъсанди яни, адан майвайрилай чир жеда. ³⁴ Гъуьлягъдин къеняй акъатайбур! Куьн ихътин писбур яз хъайила, куьне хъсан гафар гъикІ хъана лугъузвайди я? РикІ ацІайла, инсанди вичин рикІе авайди лугъузвайди я. ³⁵ Хъсан инсанди хъсанвал вичин рикІин хазинадай къачуна ийида, пис инсанди – писвал вичин пис рикІяй. ³⁶ Амма За квез лугъузва хъи, нагъакъан гафар лагъай инсанриКъияматдин юкзуза гафарай жаваб гана кІанда. ³⁷ Ви гафариз килигна, вунгъахъ-михъивилиз акъудуннимумкин я, жаза гунни.

Юнус пайгъамбардин ишара (МатІ. 16:4;ЛкІ. 11:29-32)

³⁸ Гъа чІавузтавратдаррикайнифарисейрикай са бязибуру Адавай хабар кьуна:

– Муаллим! Чаз сакеремат-ишаракъалура ман.

³⁹ Амма Ада абуруз жаваб яз лагъана:

– Къенин несил гъикъван чІур ва чалкечир хъанва! И несилди керемат-ишара тІалабзава, амма адазЮнусанкеремат-ишарадила гъейри, маса керемат-ишара аквадач. ⁴⁰ Юнус пуд юкъузни пуд йифиз гъуьлуьн чІехи гъетрен руфуна гъикІ хъанатІа, гъакІ Инсандин Хвани чилин рикІе пуд йифизни пуд юкъуз жеда. ⁴¹ Къияматдин юкъузНиневдинагъалийри и несилдиз кар атІуда.

Юнусан несигъатриз яб гайи Ниневдин агъалийритуба авунайва несилдиз Юнусалайни ЧІехидан несигъатрин ван къвезва.

⁴² Къибле патан пачагъ-ханум чилин лап а кыляйСулейманпачагъдин камал квай гафариз яб гуз атанай. И несилдиз Сулейман пачагъдилайни ЧІехидан гафарин ван къвезва. Гъавиляй Къияматдин юкъуз къибле патан пачагъ-ханумди и несилдиз кар атІуда.

Жин элкъвена хтун (ЛкІ. 11:24-26)

⁴³ Жин инсандай экъечІайла, яд авачир кьурумра вичиз секин са чка жагъун тавурла, къекъвез гъатна, ада лугъуда:

⁴⁴ – Жуван кІвализ хъфин кван!

Элкъвена аниз хтайла, адаз анаг ичІи яз ва къакъажнаваз жагъида. ⁴⁵ Гъанлай ам фена, вичелайни бетер ирид маса жинни къачуна вич кваз хъайи инсандиз гъахъ хъийида ва архайин жеда. А жинерар акатай инсандиз авайдалайни пис жеда. И чІуру несилдизни гъакІ жеда.

Исадин дидени стхаяр (Мрк. 3:31-35;ЛкІ. 8:19-21)

⁴⁶ Исади и ихтилат ийизвай чІавуз Адан дидени стхаяр атана. Абуруз Адахъ галаз рахаз кІанзавай. Амма абур кІвализ гъахънач. ⁴⁷ Са ни ятІани Исадиз лагъана:

– Ви дидени стхаяр Вав рахаз кІанз къецел акъвазнава.

⁴⁸ – Дидени стхаяр Зун патал вужар я къван? – жаваб гана Ада.

⁴⁹ Вичин тилмизар гъилив къалурна, Ада лагъана:

– Ингъе Зи диде ва Зи стхаяр-вахар!

⁵⁰ Цавараллай ЗиБубадинкъаст ни кылиз акъудзаватІа, гъам Зи стхани я, вахни я, дидени!

НикІе тум цазвайдакай къиса (Мрк. 4:1-9;ЛкІ. 8:4-8)

13 Гъа юкъуз кІвалай экъечІна, фена,Исавирин къерехда ацукъна. ² Адан патав атана гзаф халкъ кІватІ хъана, гъаниз килигна Ам фена луьткведа акъахна, халкъ вирин къерехдал кІватІ хъана акъвазна. ³ Ада халкъдиз,къисаярмисал гъиз, гзаф крарикай ихтилатар ийизвай. Ада лагъана:

– Лежбер никІиз тум цаз фена. ⁴ Ада тум вегъидайла, са бязи тварар рекъин къерехрал аватна, алтІушай къушари абур кІуфар ягъиз тІуьна. ⁵ Са бязи тварар къван квай чкадиз аватна. И тварар фад экъечІна, вучиз лагъайтІа абур накъв тІимил квай чкадиз аватна. ⁶ Рагъ экъечІайла, цїирер шуьткъвена, дувулар галачирбур хъиз, кьурана. ⁷ Са бязи тварар къалгъанриз аватна. Къалгъанар чІехи хъана, абуру акъалтзавай къацар пІуьрчІуькъарна. ⁸ Амай тварар мублагъ чилел аватна ва абуру майваярни гъана – сада виш твар,

муькуьда пудкъад, амайбуруни – къанниціуд.

9 Нихъ япар аватІа, гьадаз ван атурай!

Кьисадин мана ачухарун

(Мрк. 4:10-20; ЛкІ. 8:9-15; 10:23-24)

10 Исадинтилмизри Адан патав атана хабар къуна:
– Вун инсанрихъ галаз кьисайралди вучиз
рахазва?

11 Абуруз жаваб яз Ада лагъана:

– КвезЦаварин Пачагълугъдинсирер къатІудай
чирвилер ганва, амма абуруз ганвач. 12 Авайдаз
авайдалайни гзаф гуда, авайди адахъ мадни артух
жеда. Авачирди вичихъ авай гъа тІимилдакайни
магърум жеда. 13 Абур килигзаватІани, абуруз
затІни аквазвач, абуру яб гузватІани, абуруз ван
къвезвач, я абур гъавурда гъатзавач. ГъакІ хъайила
Зун абурухъ галаз кьисайралди рахазва. 14 Гъа
икІ, Яшай пайгъамбардилагъай ихътин гафар
абурун кьилел къвезва:

q1 «Япариз ван хъайитІани, куьн гъавурда гъатдач,

q2 вилералди килигайтІани – аквадач.

q1 15 А инсанрин рикІер къван хъанва,

q2 ва япаризни заландиз къвезва ван, вилерни
мичІнава;

q1 абурун вилеризни аквадач, я япаризни ван
къведач,

q2 рикІерини къатІудач,

q1 чеб сагъар хъувун патални

q2 Захъ элкъведач» Яшай 6:9-10. .

16 Аквазвай куь вилерни, ван къвезвай куь
япарбахтаваря. 17 За квез рикІивай лугъузва хьи,
гзафпайгъамбарризнигъахъ-михьи инсанриз квез
аквазвай крар чпизни акуна кІанзавай, амма
акунач; квез ван къвезвайбурукай чпизни ван
атана кІанзавай, амма атанач.

18 Тум вегъизвайдакай кьисадин метлебдиз
фикир це: 19 Цаварин Пачагълугъдилай гаф ван
жез гъавурда такъазвайди рекъин къерехдиз
аватай тум хъиз я: шийирди атана адан рикІе
цанвай гаф чуьнуьхда. 20 Гъа и жуьреда къван квай
чкадиз аватнавай тумни – ван хъанмазни гъасятда
гаф шадвилелди къабулдай инсанар я лагъай чІал
я. 21 Амма чпихъ мягкем дувулар тахъуниз
килигна, абур яргълди амуькдач. Чеб а гаф къуна
лугъуз хурук кутурла, чпин кьил баладик акатайла,
абур гъасятда рекъелай алатда. 22 Къалгъанриз
вегъенвай тум – гафунин ван къвезвайбур я лагъай
чІал я. Амма гъар йикъан къайгъуйри, девлетдихъ
вил ичІи хъуни ахътинбурун рикІера гъатнавай гаф
пІуьрчІуькъарда, ам бегъер тагуз жеда. 23 Миян
чилииз аватнавай тварар – гафуниз яб гана адан
гъавурда акъазвайбур я. Гъа ксари вичин бегъерни
гъида – сада вишра, пудкъадра, са бязибуру
къанниціудра артух бегъер гъида.

Цаварин Пачагълугъдикай кьисаяр

(Мрк. 4:30-34; ЛкІ. 13:18-21)

24 Исади абуруз мад са кьиса ахъайна:

– Цаварин Пачагълугъ никІиз хъсан тум вегъей
инсандив гекъигиз жеда. 25 Йифиз вири ксанвайла,
душман атана, къуьл цанвай чкадиз чІуру хъчарин
тум вегъена хъфена. 26 Къаз акъалтна къуьлуьн
къилерихъ галаз чІуру хъчарни экъечІна.

27 ЛукІари атана чилин иесидиз лагъана: «Агъа!
Вуна ви никІиз хъсан тум вегъейди туширни къван?
Ана экъечІнавай чІуру хъчар гъинай атайбур я?»

28 «Ам душмандин кар я», – лагъана ада. «Ваз чна
фена а хъчар хкъяна кІаняй акъудна кІанзавани?» –
жузуна лукІари. 29 «Ваъ, – жаваб гана ада, – фимир,
куьне абурухъ галаз къазни кІаняй акъудда.

30 Къуй гъабурни, муькуьбурни санал экъечІрай.
Гъудай вахт хъайила, гвен гуьзвайбуруз за лугъуда:
сифте чІуру хъчар кІватІна цуьлер авуна, куг, ахпа
къуьл зи хармандал кІватІа».

31 ГъакІ лугъуз, Исади абуруз маса кьиса
теклифна:

– Цаварин Пачагълугъ – инсанди къачуна вичин
никІиз вегъей финдин тварциз ухшар я.

32 Тумарикай ам виридалайни куьлуь ятІани, амма
экъечІайла, салан набататрикай виридалайни
чІехи хъана, адакай тар жеда. Къушар къвез
гъахътин таран хилерал мукар ийиз жеда.

33 Исади абуруз мад са кьиса ахъайна:

– Цаварин Пачагълугъ – папа лап гзаф къадар
гъуьруьк кутур гъварциз ухшар я, ам кутунмазни
тини атана.

34 Гъа ибур вири Исади халкъдиз кьисайралди
лагъана, кьиса квачиз Ада халкъдиз ихтилат
ийидачир. 35 Гъа икІ, Пайгъамбардин мецелди
лагъай ихътин гафар кьилиз акъатна:

«Зун абурухъ галаз кьисайралди рахада. За
абуруз дуьнья халкъ хъайидалай инихъ сир яз
амай кардикай ихтилатда» Забур 77:2..

36 Ахпа халкъ ахъайна, Ам кІвализ гъахъна. Адан
патав атай тилмизри Адаз лагъана:

– Чун никІяй экъечІай чІуру хъчарикай кьисадин
гъавурда тур.

37 Исади жаваб яз лагъана:

– Хъсан тум вегъизвайди Инсандин Хвая; 38 ник
дуьнья я; хъсан тварар – Пачагълугъдин веледар я,
чІуру хъчар – шийирдин веледар. 39 Абур вегъей
душманиблися. Гвен эхирзаман я, гвен гуьзвайбур
– малаикар. 40 ЧІуру хъчар кІватІна цІал гьикІ
кудатІа, эхирзаман атайлани гъакІ жеда.

41 Инсандин Хци Вичин малаикар ракъурда.

АбуруАллагъдин

Пачагълугъдаинсанривгунагъарийиз тазвайбур ва
чІуру крар ийизвайбур кІватІна, абур цІуз вегъида;
ана жедайди шел-хвал ва сарар регъуьнар я.

43 Гъахъ-михьибуру чпинБубадинПачагълугъда
ракъини хъиз нурад чукІурда. Нихъ япар аватІа,
гъадаз ван атурай!

⁴⁴ Цаварин Пачагълугъ чилик кутунвай хазинадиз ухшар я. Инсандиз ам жагъана, ада ам мад чинеба чилик кухтун хъууна. Ам акъван бахтлу тир хъи, вичихъ авай-авачир вири маса гана, фена ада гъа ник къачуна.

⁴⁵ Цаварин Пачагълугъ мадни хъсангевгъеррихъкъекъевезвай савдагардизни ухшар я. ⁴⁶ Адаз багъа са гевгъер жагъайла, фена вичихъ авай-авачирди маса гана, ада ам вичиз къачуна.

⁴⁷ Мадни Цаварин Пачагълугъ – гъульуъз вегъей чилиниз ухшар я. Чил гъульуън гъар жуьредин гъетерай ацІайла, гъетягъри ам къерехдиз чІугуна. Ацукъна абуру хъсан гъетер къапариз вегъена, писбур гадарна. ⁴⁹ Эхирзаман атайлани гъакІ жеда: малаикри атана гъахъ-михъи туширбурни гъахъ-михъибур чара авуна, писбур цІуз вегъида. Ана жедайди шел-хвал ва сарар регъуънар я.

⁵¹ Исади Вичин тилмизривай хабар къуна:

– Ибурун виридан гъавурда куън гъатзавани?

Абуру «Эхъ» лагъана жаваб гана.

⁵² – ГъакІ хъайила, Цаварин

Пачагълугъдихъиманавур гъар сатавратдарвичин хазинадай цІуру ва цІийи затІар винел акъудзавай сагъибдиз ухшар я, – лагъана Ада.

Хайи шегъерда Иса къабул тавун

(Мрк. 6:1-6; ЛкІ. 4:16-30)

⁵³ Исади Вичин къисаяр ахъайна куътягъайдалай къулухъ, Ам хъфена. ⁵⁴ Ам Вичин ватандиз хтана. Ана Адасинагудачирвилер гуз хъана. Адан ван хъайи вири мягътел жезвай:

– Адаз ихътин камал ва аламатар къалурдай къуват гъинай атана? – хабар къазвай абуру. ⁵⁵ – Ам харат устІардин хва тушни? Адан дидединтІварМайрамтушни? Адан стхаярЯкъуб,Юсуф, Симун ваягъудтушни? ⁵⁶ Адан вахарни ина, чи арада, авачни мегер? А алакъунар Адаз гъинай атана?

⁵⁷ Абуруз Ам квазни къаз кІан хъанач. Исади абуруз лагъана:

– Пайгъамбар вирина гъилерал жеда, анжах вичин ватанда, вичин хизандин арада адаз гъуърмет жедач.

⁵⁸ Адаз шегъерда авай инсанри Вичихъ иман тийидайди чизвай. Гъавиляй Ада Вичивай жедай гзаф аламатар къалурнач.

Ягъя пайгъамбардин къиникъ

(Мрк. 6:14-29; ЛкІ. 9:7-9)

14 Гъа

чІавузГалилейдинпачагъГъирудалИсадикайхабарар агакъна. ² Ада Исадикай вичин къуллугъдарриз лагъана:

– АмЯгъяпайгъамбаря, ам къейидалай къулухъ чан хтайди я, гъакІ хъайила, адалай аламатарни алакъзава.

³ Гъа и Гъируда вичин стха ФилипІан паб Гъирудат къахчурла, Ягъя къуна къазаматда тун эмирнай, ⁴ куъз лагъайтІа, Ягъяди адаз лугъуз хъанай:

– Ам къахчун гъарам я.

⁵ Гъирудаз ам рекъиз кІанзавай, амма халкъди Ягъя пайгъамбар яз къуниз килигна, адаз халкъдихъай кичІе тир.

⁶ Гъирудан хайи югъ къейддай чІавуз, Гъирудатан руша кІватІ хъанвайбурун вилик къуълзавай. Гъирудаз адан къуъл рикІиз чими хъанай. ⁷ Ада рушаз вуч кІан хъайитІани къилиз акъудда лагъана къин къунай. ⁸ Руша вичин дидедин гафариз килигна лагъанай:

– Заз гъа исятда вуна Ягъя пайгъамбардин къил синида аваз гъана кІанзава.

⁹ Гъируд пачагъ гзаф пашман хъанай, амма вичи мугъманрин вилик гайи къин къилиз акъудун патал, ада а кар авун эмирнай. ¹⁰ Ада, гъасятда аскер ракъурна, Ягъядин къил атІун эмирнай.

¹¹ Инсанри, фена, къазаматда авай Ягъядин къил атІанай, синидал алаз гъанай, рушав вуганай. Рушани къил вичин дидедин патав тухванай.

¹² Адалай къулухъ Ягъядинтилмизаратана, адан мейит къахчуна тухвана кучукнай. Ахпа фена хъайидакай Исадиз ихтилатнай.

Вад агъзур кас тухарун

(Мрк. 6:32-44; ЛкІ. 9:10-17; Ягъ. 6:1-13)

¹³ Исадал а хабар агакъайла, ам анай луйткведа акъахна, амукъун патал са хелвет чкадиз текдиз фена. Амма халкъдиз а кардикай хабар хъайила, абур кІвачи-кІвачи чпин шегъеррай атана, Адан гуъгъуъна гъатна. ¹⁴ Луйткведай эвичІна килигайла, Исадиз гзаф халкъ кІватІ хъанваз акуна. Адаз абурун язух атана ва Ада азарри къунвайбур сагъарна.

¹⁵ Югъ няни хъайила, тилмизар Адав агатна:

– Вахтни геж я, инагни хелвет чка я, – лагъана абуру. – Вуна абур ахъая. Абуру фена патарив гвай хуърерай цпиз недай затІар къачурай.

¹⁶ – Халкъ фин герек туш, куъне абуруз тІуън це, – лагъана Исади.

¹⁷ – Чахъ ина авайди вад фуни гъульуън къве гъед я, – лагъана абуру.

¹⁸ – Абур зи патав гъваш, – лагъана Исади.

¹⁹ Халкъдиз векъл ацукъ лагъана, Ада вад фуни къве гъед къачуна, цавуз килигна, хийир-дуъагалаз, фу кІар-кІар авуна, Вичин тилмизрив инсанриз паюн патал вугана. ²⁰ ТІуъна вири тух хъана; амукъай фан кІусарай цикъвед зимбил ахцІурна.

²¹ Папарни аялар квачиз фу тІуърбур вад агъзур кас къван авай.

Иса целай фин

(Мрк. 6:45-51; Ягъ. 6:16-21)

²² Ахпа Исади, Вичи инсанар ахъай тавунмаз, тилмизриз луйткведа акъах лагъана ва абур

Галилейдин а патаз Вичелай вилик ракъурна.
 23 Инсанар ахъайна, Ам Вичдуъаярийиз пелел хкаж хъана. Нянизни Ам ана ялгъуз амукъна.

24 Тилмизар авай луткве къерехдивай яргъаз акъатнавай. Луткве лепейри гатазвай, гарни луткведиз аксиди тир. 25 Экв жедай къиляй Иса вирелай тІуз абур галай патахъ фена. 26 Вирелай тІуз къвезвай Иса акурла, чпиз и кар карагзавайди хъыз хъана, тилмизрай кичІела гъарай акъатна.

27 – КІевиз акъваз, – лагъана абуруз гъасятда Исади, – Ам Зун я, кичІе жемир.

28 – Я Агъа! – жаваб гана Петруди. – Ам Вун ятІа, заз Ви патав целай къведай эмир це!

29 – Ша, – лагъана Исади.

Петру луткведай эвичІна Исадин патав целай тІуз фена. 30 Амма къати гар хъуниз килигна, Петрудиз кичІе хъана. Вич цик акатиз акурла, ада гъарайна:

– Я Агъа! Зун хилас ая!

31 Исади гъасятда гъил вегъена, ам къуна лагъана:

– Имандазайифди! Вуна шак вучиз ийида?

32 Абур луткведа акъахайла, гар секин хъана.

33 Луткведа авай тилмизар, Адав агатна ва икрам авуна:

– Вун рикІивайни Аллагъдин Хвая, – лагъана абуру.

34 Абур вирелай тІуз фена Генисаратдин чилерал атана. 35 Чкадин агъалийриз Иса чир хъайила, абуру къуд патаз Ам атанвайдакай хабарна. Инсанри азарар квай чпинбур Адан патав гъыз хъана. 36 Вирида Вичин пекерин ценцин цІирхиник азарри къунвайбурув са тІуб къванни къгъиз тур лугъуз, Адаз минетзавай. Адак гъил хкІурбур дири хъжезвай.

Михьиди ва чиркинди

(Мрк. 7:1-23)

15 АхпаИсадинпатав

Ярусалимдай фарисеярнитавратдараратана, Адаз лагъана:

2 – Вучиз Витилмизричибубайринадетрал амалзавач? Фу недайла, абуру чпин гъилер чуъхуъзвач.

3 – Вучиз, квез адет хъанвай къайдаяр хуън патал, куъне Аллагъдин тагъким чІурзава? – жаваб гана Ада. – 4 Аллагъди лагъанва: «Жуван дидедизни бубадиз гъурмет ая» ЭхкъечІун 20:12; Киххъей Къанун 5:16., «Дидедикайни бубадикай чІурукІа рахадайдан жаза къиникъ я» ЭхкъечІун 21:17..

5 Амма куъне лугъузва: «Инсанди вичин бубадиз ва я дидедиз „За вав вахгана кІанзавай бурж за Аллагъдив ахгакъарда“ лагъайтІа, адаз диде-бубадиз гъурмет тийидай ихтияр ава». Гъа идалди куъне Аллагъдин гафар куъ адетралди эвез ийизва.

7 Къве чин алайбур! Яшакъекай хъсандиз лагъанай: 8 «И инсанри мецелди Заз гъурмет ийизватІани, рикІелди абур Завай яргъа я. 9 Абуру

Заз ийизвайибадатгъаваянди я – инсанар абуру Зи тагъкимрал ваъ, чпи арадиз гъайи къайдайрал амал ийиз вердишарзава» Яшай 29:13..

10 Исади халкъ Вичин патав кІватІна, лагъана:

– За лугъузвай гафариз хъсандиз яб гана, гъавурда акъукъ: инсандин сивиз атайда ам чиркин ийизвач, ам чиркин ийизвайди сивяй акъатайди я.

12 Гъа чІавуз тилмизар Адан мукъув атана:

– Ви гафари фарисейрик хъел кутунвайди чаз чизва, – лагъана абуру.

13 – Цавараллай Зи Бубади кутун тавур гъар са экъечІай набатат кІаняй акъатна терг жеда – жаваб гана Исади. – 14 Хъфирай абур; абур буъркъуъбурун буъркъуъ регъберар я; буъркъуъда буъркъуъдаз рехъ къалуриз хъайитІа, абур къведни фуруз аватда.

15 – Икъисадинманадин гъавурда чун тур, – лагъана Адаз Петруди.

16 – Куън адан гъавурда гъелени акъазвачни? – лагъана Исади. – 17 Бес квез чизвачни, сивиз атайди къенез физва, къеняйни ам къецел акъатзава.

18 Сивяй акъатзавайди – рикІяй акъатзавайди я, инсан чиркинни ийизвайди гъам я. 19 РикІяй къвезвайбур чІуру ниятар, къиникъар, зинавилер, явавилер, чуънуъхунар, тапан шагъидвилер, буъгътенар я. 20 Ибуру вирида инсан чиркин ийизва, амма чуъхуън тавур гъилерив тІуъни инсан чиркин ийидач.

Чувуд тушир папан иман

(Мрк. 7:24-30)

21 Гъанай экъечІна Иса Туърсни Сидун галай патарихъ фена. 22 Адан патав и чкайра уъмуър тухузвай сакъенанвипаб атана, гъарайиз эгечІна:

– Заз регъим ая, я Агъа, я Давудпачагъдин Хва, зи рушжинерридили ийизва.

23 Исади жаваб ганач. Тилмизар Адан патав атана, минетиз хъана:

– Ам рахкура! Ада, датІана чи гуъгъуъна гъатна, гъараяр ийизва.

24 – Зун анжах хипер хъиз рекъелай алатнавай Исаилдин халкъдин патав ракъурнавайди я, – жаваб гана Ада.

25 А папа, Адан патав атана, икрам авуна лагъана:

– Я Агъа! Вакай са чара!

26 – Аялривай фу къакъудна кицІериз вегъин хъсан кар туш, – жаваб гана Ада.

27 – Вун гъахъ я, я Агъа! – лагъана папа. – Амма кицІерини чпин агъайрин суфрадила аватай гъвелер неда.

28 – Эй, вах, вахъ зурбаиманава, – лагъана адаз Исади. – Гъа ваз кІанивал хъурай!

Адан руш гъасятда сагъ хъхъана.

Къуд агъзур кас тухарун

(Мрк. 8:1-10)

29 Гъанай хъфена, Иса Галилейдин виринкъерехдал атана. Гъанилай Ам пелел хкаж

хъана, гъанал ацукъна. ³⁰ Адан патав кьецѣibur, буъркьубур, набутбур, лалбур ва масабур галаз гзаф инсанар къвез хъана. Гъана ахътин инсанар Исадин кІвачеривай эцигдай, Ада абур сагъардай. ³¹ Лалбур рахаз, набутбур сагълам жез, кьецѣibur къекъвез, буъркьубуруз акваз акур халкъ мягътел хъана. Абуру Исраилдин Аллагъдиз шукур авуна.

³² Исади Вичин тилмизриз эверна, лагъана:

– Пуд юкъуз Зи патав гвай инсанрин язух къвезва Заз: абуруз недай затІни авач. Заз абур тІуьн тагана чпин кІвалериз ахъайиз кІанзавач, абур рекъе гьалдай фин мумкин я.

³³ – Икъван гзаф халкъдиз хелвет чкада акъван фу чна гъинай гъида? – хабар къуна тилмизри.

³⁴ – Квев гъикъван фу гва? – жузуна Исади.

– Ирид фуни са тІимил къван кІезрияр, – жаваб гана абуру.

³⁵ Ада халкъдиз чилел ацукъун эмирна. ³⁶ Ирид фуни гьуьлуьн гъетер къачуна, хийир-дуьайиз-ийиз, фар кІар-кІар авуна Вичин тилмизрив вугана. Тилмизри абур халкъдиз пайна. ³⁷ ТІуьна вири тух хъана: амай кІусар кІватІна, ирид зимбил ацІурна. ³⁸ Папарни аялар квачиз, фу тІуьрбур вири къуд агъзур кас хъана.

³⁹ Халкъ ахъайна, Ам лутькведа аваз Магъадан галай патарихъ фена.

Фарисейрин тІалаб (Мрк. 8:11-21; ЛкІ. 12:54-56)

16 Адан патавсакъаярни фарисеяратана. Исасинагъ ийиз кІанз, абур Адал Цавараллайдавай къалуриз жедай хътинкеремат-ишараая лугъуз алахъна.

² Ада жаваб яз лагъана:

– Нянихъ квез цав яру яз акуртІа, куьне лугъуда: хъсан гъава жедат. ³ Экуьнахъ фад цав яру яз акуртІа, куьне лугъуда: къе чІимел гъава жедат. Цавуз килигиз квевай гъихътин гъава жедатІа тайнариз жезва, амма исятда гъихътин вахт алукънаватІа, аданишарайрайкуь къил акъатзавач.

⁴ Къенин несил гъикъван чІур ва чалкечир хъанва! И несилди керемат-ишара тІалабзава, амма адазІонусанкеремат-ишарадила гъейри маса керемат-ишара аквадач.

Ам, гъабур туна, хъфена.

⁵ Исадин тилмизарвирин а патаз экъечІна, амма фу къачун абурун рикІелай алатна. ⁶ Исади абуруз лагъана:

– Килиг гъа, фарисейринни сакъайрин маядикай мукъаят хъухъ.

⁷ Тилмизри, лагъайтІа, чпив фу гвач лугъуз ихтилатарзавай.

⁸ Абурун гъавурда авай Исади лагъана:

– Фу гвач лугъун вуч лагъай чІал я, имандазай ифбур? ⁹ Куьн гилани са куьнинни гъавурда гъатнавачни? Куь рикІел За вад фалди вад агъзур итим тухарайди аламачни? Амукъай фарай куьне шумуд зимбил ацІурнай? ¹⁰ Куь рикІел

За ирид фалди къуд агъзур итим тухарайди аламачни? Амукъай фарай куьне шумуд зимбил ацІурнай? ¹¹ За квез лагъайди факай туширди куьне вучиз къатІанач? Килиг гъа, фарисейринни сакъайрин маядикай мукъаят хъухъ.

¹² Инал абур Ада лугъузвай мая фак кутадай мая туширдан гъавурда гъатна, Ам рахазвайди фарисейринни сакъайрин чирвилерикай тир.

Петруди иман къалурун (Мрк. 8:27-30; ЛкІ. 9:18-21)

¹³ Иса ФилипІан Кесар шегъер авай патариз атайла, Ада Вичин тилмизривай хабар къуна:

– Инсанри Зун, яни Инсандин Хва, вуж я лугъузва?

¹⁴ – Садбуру Ягъяпайгъамбар, муькуьбуру – Ильяс, пуд лагъайбуруни – Ермиягъва я маса пайгъамбаррикай сад я лугъузва, – жаваб гана абуру.

¹⁵ – Куьне Зун вуж я лугъузва? – жузуна Ада.

¹⁶ – Ви Бубачан алай Аллагъ я, Вун Адан Хва Месигъя, – жаваб гана Симун-Петруди.

¹⁷ А чІавуз Исади лагъана:

– Бахт аваря вун, Юнусан хва Симун, и гафар ваз инсанри чирнавайди туш, абур ваз цавараллай Зи Бубади чирнавайбур я. ¹⁸ Зани ваз лугъузва: вун – Петру (яни Раг) я, гъа и раг За Захъиманийрин кІватІалдин бинеда эцигда, гъаттаагъа дуьньядин къуватривайни адан хура акъвазиз жедач. ¹⁹ Вав За Цаварин Пачагълугъдин куьле гвуда: вуна чилел вуч къадагъа авуртІа, гъам Цавараллайда къадагъа ийида; вуна чилел вуч ихтиярар гайитІа, цавараллайдани гъа ихтиярар гуда.

²⁰ Исади Вичин тилмизривай Вич Месигъ тирди садазни талгъун тІалабна.

Исади Вичин къиникъикай сад лагъай гъилера лугъун

(Мрк. 8:31-9:1; ЛкІ. 9:22-27)

²¹ Гъа чІавалай эгечІна Исади Вичин тилмизриз Вич Ярусалимдиз фин лазим тирдакай лагъана:

– Агъсакъалри, чІехихахамри, тавратдарри Заз гзаф азиятар гуда, абуру Заз къиникъин жаза гуда, пуд йикъалай Залчан хкведа.

²² Петруди Адаз къерехдиз эверна лагъана:

– Аллагъди яргъазрай, Агъа! Ви къилел ахътин крар татурай!

²³ Ада Петрудихъ элкъвена лагъана:

– Алат Залай, иблис! Ваз Зун рекъелай алудиз кІанзавани? Ви рикІе авайди Аллагъдиз талукъди ваъ, вири инсанри ийидай хътин фикирар я.

²⁴ Ахпа Исади Вичин тилмизриз лагъана:

– Низ Захъ галаз къвез кІанзаватІа, къуй ам, чандилай гъил къачуна, вичин азабринхашникІулаз яна Захъ галаз атурай. ²⁵ Низ вичин чан хуьз кІанзаватІа, адавай ам къакъудда. Зун патал ни вичин чан эцигайтІа, адаз чан жагъин хъийида. ²⁶ Вичин чан пучна вири дуьнья

къачуникай инсандиз вуч хийир ава? Къакъатай чан элкъвена къахчун патал гудай затІ жагъинни мегер?

²⁷ Инсандин Хва, Вичин Бубадинбаркалладикквас, Вичинмалаикарнигалаз атана ахкъатда. Гъа чІавуз Ада, чпин крариз килигна, гъардал къведайди вичел агакъарда. ²⁸ За квез рикІивай лугъузва: инал акъвазнавайбурук ахътинбур ква хъи, абуруз пачагъ яз къведай Инсандин Хва акун тавунмаз, гъич ажални аквадач.

Исадин къамат дегиш хъун

(Мрк. 9:2-13; ЛкІ. 9:28-36)

17 Ругуд югъ алатайла, Петрудилай, Якъубалайва адан стхаягъядилайгъейри, мад касни галачиз, Исакакъан дагъдиз экъечІна. ² Гъана абурун вилик Адан къамат дегиш хъана: Адан чини ракъини хъиз нур гана, Адан пекерни экв хъиз лацу хъана. ³ Садлагъанатилмизриз Адахъ галаз суьгъбетар ийиз акъвазнавай Мусани Ильясакуна.

⁴ Гъа и арада Петруди Исадиз лагъана:
– Я Агъа! Вуч хъсан хъана чун инал алаз. Ваз кІандатІа, за инал пуд кума эцигин: сад – Ваз, сад – Мусадиз, садни – Ильясаз.

⁵ Ада и гафар лугъузвай вахтунда абур экуь цифедик акатна, анай рахадай ван атана:
– Ам Зи рикІ алай Хва я, Зи шадвал Гъадалди я. Адан чІалаз килиг!

⁶ И ван хъайи тилмизриз гзаф кичІе хъана ва абур чинар кІаникна чилел ярх хъана. ⁷ Исади, абурун патав атана, абурук гъил къана:

– КичІе жемир, къарагъ! – лагъана Ада.

⁸ Къил хкажна килигайла, абуруз Исадилай гъейри касни ақунач.

⁹ Дагъдай эхвичІавайла, абуруз Исади эмирна:
– Инсандин Хцелкъейидалай къулухъчан хкведалди, акурдакый масадаз ихтилат мийир.

¹⁰ Адан тилмизрини хабар къуна:
– Вучизтавратдарри Месигъдилай вилик Ильяс хтун лазим я лугъузва?

¹¹ – Гъахъ я, Ильяспайгъамбарди Адалай вилик хтана, вири крар гуьнгъна тун лазим я, – жаваб гана Ада. – ¹² Амма За квез лугъун хъи, ам хтунни авунай, амма инсанриз ам чир хъаначир. Адаз инсанри чпивай жедайвал писвал авуна. Гъадаз хъиз, инсанри Инсандин Хцизни азабар гуда.

¹³ Гъа инлай, Иса Ильясакай рахазвайтІани, Адан ихтилат Ягъа пайгъамбардикай тирдан гъавурда тилмизар гъатнай.

Жин квай жегъил сагъар хъувун

(Мрк. 9:14-29; ЛкІ. 9:37-42)

¹⁴ Иса халкъдин патав хтайла, Адан къилив са инсан атана, метІерал акъвазна.

¹⁵ – Я Агъа! – лагъана ада. – Зи хциз регъим ая! Ам варз цІийи хъайила чІур жезва. Адаз гзаф азабар гузва, гагъ ада цІуз хкадарзава, гагъ – вацІуз. ¹⁶ За

ам Ви тилмизрин патав гъанай, амма абурувай ам сагъариз хъанач.

¹⁷ – Эймангвачир, рекъяй акъатнавай несил! – жаваб яз лагъана Исади. – Гъикъван гагъда Зун квехъ галамукърай? Гъикъван чІавалди За куьн эхрай? Гъваш ам Зи патав!

¹⁸ Исаджинжизадай экъечІун эмирна, амни аялдай экъечІна. Аялни гъасятда сагъ хъана.

¹⁹ Иса текдиз амайла, Адан патав тилмизар атана:
– А кар чалай вучиз алакъначир? – хабар къуна абуру.

²⁰ – Куь иман зайиф тирвиляй – лагъана Ада. – За квез рикІивай лугъузва: куь иман финдин твар къван авайтІа, квевай и пелез «Инлай анихъ хъухъ» лагъана эмир гуз жедай, пелни анихъ жедай. Квехъ ахътин иман аватІа, квейлай алакъ тийидай гъич са карни жедач. Исади Вичин къиникъикай къвед лагъай гъилера лугъун

(Мрк. 9:30-32; ЛкІ. 9:43-45)

²² Абур вири санал Галилейдиз хкведайла, Исади абуруз лагъана:

– И мукъвара Инсандин Хва инсанрин гъиле твада, ²³ Ам яна рекъида, амма пуд лагъай юкъуз Адал чан хкведа.

И гафар ван хъайила, адан тилмизар зурба хажалатдик акатна.

Аллагъдин КІвализ гудай харж

²⁴ Исани тилмизар Кефернагъумдиз акъатайла, Петрудин патав Аллагъдин КІвализ гудай харж кІватІдай буратана, адавай хабар къуна:

– Ви Муаллимди Аллагъдин КІвализ гудай харж тир кве драхма гузвачни мегер?

²⁵ «Гузва» лагъана, Петру кІвализ гъахъна. Петрудин сивяй гаф акъатдалди, Исади адавай хабар къуна:

– Ваз чиз, Симун, и дуьнья гъиле авайбуру харжар нивай къачузва? Ам абуру чпин веледривай къачузвани, я тахъайтІа маса инсанривай?

²⁶ Петруди «Маса инсанривай» лагъана жаваб гана.

– АкІ хъайила, абурун веледар харжуникай азад я, – лагъана Исади. – ²⁷ Амма, харж кІватІдайбуруз хъел татун патал, фена вириз кІир вегъ; сифте гъатай гъетрен сив ахъая, ваз анай къуд драхма жагъида, вуна а пул тухвана, жуван паталайни Зи паталай абуруз це.

Вуж артух я?

(Мрк. 9:33-37; ЛкІ. 9:46-48)

18 Гъа вахтунда Исадин къилив тилмизар атана, Адавай жузуна:

– Цаварин Пачагъ лугъдавиридалайни чІехиди вуж я?

² Ада аялдиз Вичин къилив эверна, ам абурун юкъвал акъвазарна, ³ лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва: куьн, дегиш хъана, аялар хъиз тахъайтІа, куьн Цаварин Пачагълугъдиз гъахъдач. ⁴ Гъавиляй, вуж и аял хъиз умун хъайитІа, гъам Цаварин Пачагълугъда виридалайни чІехиди жеда. ⁵ Ихътин са аял Зи хатурдай жуванди яз ни къабулайтІа, гъада Зун къабулзава.

Инсан рекъяй акъуддай затІарикай

(Мрк. 9:42-48; ЛкІ. 17:1-3а)

⁶ Захъиманийизвай ихътин адетдин гъвечІи ксарикай сад ни рекъяй акъудиз хъайитІа, ам гарданда регъуьн къван туна гъуьлуьн деринриз ракъурайтІа хъсан я. ⁷ Инсанривгунагъарийиз тазвай и дуьньядиз гуж хъурай! Инсанри гунагъар мад ийида, амма масабуров гунагъар ийиз тазвай ксаризни гуж хъурай!

⁸ Ви са гъили ва я са кІвачи вун гунагъ ийидай йикъаз гъизватІа, вуна абур атІана гадара; кьве гъил ва я кьве кІвач квазжегъеннемдинцІуз аватдалди са гъил ва я са кІвач кваз ваззбеди уьмуьрдизгъахъун хъсан я. ⁹ Ви са вили вун гунагъ ийидай йикъаз гъизватІа, вуна ам акъудна гадара; кьве вил аваз цІун гургур авай жегъеннемдиз аватдалди ваз са вил аваз уьмуьрдиз гъахъун хъсан я.

Квахъай хипекай къиса

(ЛкІ. 15:4-7)

¹⁰ Килиг гъа, ихътин адетдин гъвечІи ксарив рикІивай эгечІ, абурунмалаикардатІана цавараллай ЗиБубадинвилик ква. ¹² Виш хеб авай суьруьдикай са хеб хкатайла, адан иесиди вуч ийида лагъана фикирзава куьне? Гъелбетда, ам, къудкъанни цІекІуьд хеб дагълара туна, рехъ алатай са хпехъ къекъвез фида. ¹³ За квез рикІивай лугъузва: ам жагъайла, адаз а рехъ алат тавуна амай къудкъанни цІекІуьд хеб хъунилай гзаф шадвал гъа са хпе гуда. ¹⁴ Гъа и саягъда цавараллай куь Бубадизни кІанзавайди гъа ихътин адетдин гъвечІи ксарикай садни терг тахъун я.

Стхадин гунагъдиз вуч ийида?

(ЛкІ. 17:3)

¹⁵ Ви стхади-ваха ваз гунагъ кар къуртІа, фена адахъ галаз жуван бейкефвикай къилди-къилихъ рахух. Ада яб гайитІа, ваз стха жагъун хъувуна. ¹⁶ Ада яб тагайтІа, ви гафарал кьве ва я пуд касди шагъидвал авун патал, жувахъ галаз са ва я кьве кас твах. Вучиз лагъайтІа хъенва: «Вири гафар кьве ва я пуд шагъидди тестикъарна кІанда» Киххъей Къанун 19:15.. ¹⁷ Стхади-вахари гъабурозни яб тагайтІа, адакайманийрин кІватІалдизлагъ, ада кІватІалдизни яб тагайтІа, адазмажусидиз, я тахъайтІа харж кІватІавайдазхъиз килиг. ¹⁸ За квез рикІивай лугъузва: чилел куьне вуч къадагъа авуртІа, Цавараллайда гъам къадагъа ийида; чилел куьне

вуч ийидай ихтияр гайитІа, Цавараллайдани гъам ийидай ихтияр гуда.

¹⁹ Мад За квез рикІивай лугъуда хъи, квекай кьве кас са кар тІалабда лагъана меслят хъайитІа, а кар патал абуредуьнанийиз хъайила, ам гъихътин кар хъайитІани, цавараллай Бубади ам къилиз акъудда. ²⁰ Гъинал ЗиТІваркъуна кьвед-пуд кас кІватІ хъайитІа, абурухъ галаз Зунни жеда.

Инсаф авачир къуллугъдардикай къиса

(ЛкІ. 17:4)

²¹ Ахпа Петруди мукъув агатна, Исадивай хабар къуна:

– Я Агъа! Зи стхади заз такІан кар ийиз хъайитІа, за адалай шумудра гъил къахчун лазим я? Иридра къахчудани?

²² – Иридра ваъ, иридра пудкъанни цІуд гъилера – лагъана Исади. – ²³ ГъакІ хъайила Цаварин Пачагълугъ вичин къуллугъдарривай гъахъ-гъисаб авун тІалабзавай пачагъдив гекъигиз жеда.

²⁴ Эвелни-эвел адан патав цІуд агъзур тІалантІбурж алай къуллугъдар гъана. ²⁵ Адавай вичел алай бурж вахгуз тахъуниз килигна, пачагъди ам, адан паб, аялар, вичихъ авай гъар са шей гваз, лукІвиле маса гун ва идалди вичин бурж алудун эмирна.

²⁶ Инал къуллугъдарди, метІерал акъвазна, икрам авуна: «Са тІимил эхи хъия, за вав вири бурж вахгуда». ²⁷ Пачагъдиз адан язух атана. Ада ам ахъайна, буржни гъалална.

²⁸ Гъа и къуллугъдар, вичин виш динарбурж алай вич хътин са къуллугъдардин патав фена, адан туьтуьникай къуна, лугъуз хъана: «Вал алай бурж пул гахце». ²⁹ Адан бурж квайда метІерал акъвазна, адаз минетиз хъана: «Са тІимил эхи хъия, за вав бурж вахгуда». ³⁰ Адаз эхиз кІан хъанач, фена ада вичин бурж квайди бурж вахгудалди къазаматда тваз туна.

³¹ И кар акур адан юлдашар гзаф пашман хъана. Абуру фена хъайи-хъайивал чпин пачагъдиз ахъайна. ³² Гъа чІавуз пачагъди къуллугъдардиз эверна, лагъана: «Кьеркъеш лукІ! Вуна заз минетнай лугъуз За ваз зи бурж вири гъалалнай. ³³ За ваз авур хътин регъим вуна ви юлдашдизни авун лазим тир».

³⁴ Вири бурж вахгудалди хъел атай пачагъди ам жаллатІрин гъиле туна. ³⁵ Лап рикІин къеняй сада садалай куьне гъил къахчун тавуртІа, цавараллай Зи Бубади квейлайни гъил къахчудач.

Паб гъуникайни рахкуруникай

(Мрк. 10:1-12)

19 Ийизвай ихтилатар куьтягъайдалай къулухъ, ИсаГалилейдайэкъечІна, Ярдан вацІун муькуь патай янаЯгъудатдизфена. ² Адан гуьгъуьна аваз гзаф халкъ атана, Ада абур гъана сагъар хъувуна. ³ Адан патавфарисеяратана, Ам синагъ авун патал, хабар къуна:

– Акатай гьар са кардиз килигна гъуьлуь паб рахкурун дуьз кар яни?

⁴ – Квез чизвачни къван, Халикъди сифтени-сифте итимни паб арадал гъана, – жаваб гана Ада ⁵ ва давамар хъуьуна:

– Гъавиляй, диденибубатуна, итимдикайни папакай сад жеда. Абур къве чан ваъ, са чан жеда. Гъа икІ, Аллагъди сад авурбур инсанди чара авун лазим туш.

⁷ Абур хабар къуна:

– Бес вучиз Мусади «ТІалакъар вахганва лагъай чар кхъена чара хъухъ» Киххъей Къанун 24:1, 3. лагъана ихтияр ганай?

⁸ – Ада, куь туйкъуьл рикІер акурла, папахъ галаз чара жедай ихтияр гана, амма сифтедай акІ тушир, – жаваб гана Исади. – ⁹ За квез лугъузва хьи, гъи касди, явавал ийизвачир вичин папахъ галаз чара хъана, масад гъайитІа, адазинавалийизва.

¹⁰ Тилмизри Адаз лагъана:

– Папан вилик гъуьлуьн хиве авай буржар гъахтинбур ятІа, паб тагъана амукъайтІа хъсан я.

¹¹ – Нивай хъайитІани а кар къабулиз жедач, ам анжах Аллагъди низ ганватІа, гъада къабулда, – лагъана Ада. – ¹² Дидеди хайи чІавалай чебхудумартир ва гъавиляй паб гъиз тежезвай итимар ава; хеси авунвай итимар ава; гъакІни Цаварин Пачагълугъдинхатурдай паб гъиз кІанзавачир итимарни ава. Нивай и гафар къабулиз жеда тІа, гъада абур къабулрай.

Исади аялриз хийир-дуьа авун

(Мрк. 10:13-16; ЛкІ. 18:15-17)

¹³ Гъа чІавуз Исадин патав, Ада кап алтаднахийир-дуьаавун патал, аялар гъана, амма тилмизри абуруз туьгъметар ийизвай. ¹⁴ И кар акур Исади лагъана:

– Аялар секиндив тур, аялриз Зи патав атуниз манивал гумир, вучиз лагъайтІа Цаварин Пачагълугъ гъахтинбурунди я.

¹⁵ Ада абурал кап алтадна, ахпа Ам анай хъфена.

Девлет авай жегъил

(Мрк. 10:17-31; ЛкІ. 18:18-30)

¹⁶ Са касди атана Исадивай хабар къуна:

– Я Муаллим, эбеди уьмуьрхъун патал, за гъихътин хъсан крар авун лазим я?

¹⁷ – Вуна Завай хъсанди вуч я лагъана вучиз хабар къазва? – лагъана Исади – Хъсанди анжах са Аллагъ я. Ваз эбеди уьмуьр кІанзаватІа, Аллагъдин тагъкимар къилиз акъуд.

¹⁸ – Гъи тагъкимар? – мад хабар къуна а касди.

– «Ягъна рекъимир, зинавал ийимир, чуьнуьхмир, тапан шагъидвал ийимир, – лагъана Исади. – ¹⁹ Жуван диде-бубадин хатур-гъуьрмет хухъ» ЭхкъечІун 20:12-16; Киххъей Къанун 5:16-20.. «Жув хъиз жуван мукъув гвайдини кІан хъухъ» Леви 19:18..

²⁰ – Абур вири за къилиз акъудзава, заз вуч кимизва? – лагъана жегъил гадади.

²¹ – Ваз камал авай инсан жез кІанзаватІа, алад, фена вахъ вуч аватІа, гъабур маса гана, кесибриз пая, гъа чІавуз вахъ цавара хазинаяр жеда. ГъакІ авурла, захъ галаз ша, – жаваб гана Исади.

²² И гафар ван хъайила, жегъил пашмандаказ хъфена, вучиз лагъайтІа, адахъ зурба девлет авай.

²³ Исадини Вичин тилмизриз лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва: девлет авайбуруз Цаварин Пачагълугъдиз гъахъиз гзаф четин я хьи! ²⁴ Мадни За квез лугъуда: девлет авайдаз Цаварин Пачагълугъдиз гъахъунилай деведиз рапунин хъуькъуьмдай экъечІун регъят я.

²⁵ И гафар ван хъайила, Адан тилмизри, гзаф мягътел хъанва, хабар къуна:

– АкІ хъайила, бес нивай вич хилас ийиз жеда?

²⁶ Абуроз килигна, Исади лагъана:

– Инсанрилай а кар алакъдач, амма Аллагъдилай алакъдачир затІни авач.

²⁷ Адаз жаваб яз Петруди лагъана:

– Ингъе, вири туна, чун ви гуьгъуьна аваз атана; бес икІ авунай чаз вуч гуда?

²⁸ – За квез рикІивай лугъузва: цІийи дуьньяда Инсандин Хцикайтахтуна нурнибаркаллаалай пачагъ хъайила, куьни Израилдин цикъвед тайифадин гъахъ-дуван ийиз цикъвед тахтуна ацукъда, – лагъана Исади. – ²⁹ Зи хатурдай вичин кІвалерилай, стхайрилай, вахарилай, бубадилай, дидедилай, аялрилай, мулкарилай гъил къачурбурукай вишра артух гъа мал-девлет гьалт тийидай садни амукъдач, абур эбеди уьмуьрдин иесияр жеда. ³⁰ Исятда вилик квай гзафбур къулухъ жеда, къулухъ галайбур – вилик.

ЦипицІбагъда кІвалахзавайбурукай къиса

20 Цаварин Пачагълугъэкуьнин къиляй вичин ципицІбагъда кІвалахдай ксар къаз фейи са касдиз ухшар я. ² КІвалахайбуруз йикъа са динар гудай меслят хъана, ада абур вичин ципицІбагъдиз ракъурна. ³ Экуьнин сятдин кІуьдриз хъиз ам базардин майдандилай тІуз фидайла, адаз ана са карни тийиз акъвазнавай са шумуд кас акуна. ⁴ Ада абуроз лагъана: «Куьнни зи ципицІбагъдиз алад, квез къведай гъакъи за гуда». ⁵ Абур фена.

Нисинрихъ хъиз ам мад анал фена, гъа виликдай авурвал авуна, ахпа сятдин пудриз хъиз мад хъфена. Адал мадни гъахътин инсанар гьалтна. ⁶ Сятдин вадриз хъиз ам мад анал хтана, анал акъвазнавай маса инсанар акурла, ада хабар къуна: «Куьн са карни тийиз югъди инал вучиз акъвазнава?» ⁷ «Чаз садани кІвалах ганач», – жаваб гана абур. «Куьнни зи ципицІбагъдиз алад», – лагъана ада.

⁸ Югъ няни хъайила, ципицІбагъдин иесиди вичин гъилибандиз эверна лагъана:

«КІвалахайбуруз эверна, эхирдай къурбурулай

эгечІна эвелдай кърбурал къведальди виридаз чпин зегъметдин гъакъи це».

⁹ Сятдин вадаз кър гъар садаз са динар гана.
¹⁰ Сифте кърбуру чпиз гзаф гуда лагъана фикирнай, амма абурузни гайиди са динар хъана.
¹¹ Гъакъи къачурдалай кьулухъ абуру наразивилелди иесидиз лугъуз хъана: ¹² «И инсанри кІвалахайди анжах са сят я, амма вуна абур чахъ галаз сад авуна. Къилин кІукІ кузвай ракъиник кІвалахар авурбур чун ятІани, вуна гъакъи виридаз сад хъиз гана». ¹³ «Дуст, за ви хатурдик хКІурзавач; чун са динардаликърархъайибур туширни?» – абурукай садаз жаваб яз лагъана ада. – ¹⁴ «Жуваз къвезвай гъакъини къахчуна жуван рехъди ахлад; ваз къванди и эхирдай атайдазни гуз кІанзава заз. ¹⁵ Заз жуван кІвале жуваз кІандайвал ийидай ихтияр авачни мегер? Я тахъайтІа зи гъилин ахъавал акваз ви вил къаних хъанвани?»
¹⁶ Гъа икІ исятда кьулухъ галайбур вилик жеда, вилик квайбур – кьулухъ.

Исади Вичин къиникъикай пуд лагъай гъилера лугъун

(Мрк. 10:32-34; ЛкІ. 18:31-33)

¹⁷ Ярусалимдиз фидай рекъеИсадиВичин цІикъведтилмиздизса къерехдиз эверна, лагъана:
¹⁸ – Ингъе, чун Ярусалимдиз физва, Инсандин Хвахаинвилелди чІехихахамриннитавратдаррингъиле твада, абуруни Ам къиникъиз акъудда.
¹⁹ Амримвийрингъиле твада. Абуру, ягъанатар авуна, гатана, Амхашунизяда. Пуд лагъай юкъуз Адалчан хкведа.

Якъубанни Ягъядин дидедин тІалабун

(Мрк. 10:35-45; ЛкІ. 22:24-27)

²⁰ Гъа арада Исадин патав вичин рухварни галаз Зебедеян паб атана, Адавай са вуч ятІани тІалабиз кІанз, Адаз икрам авуна. ²¹ Исади адавай хабар къуна:
 – Ваз вуч кІанзава?
 – Ви Пачагъвал алукъайла, къуй и зи къве хцикай сад Ви эрчІи патавай, муькуьдини чапла патавай ацукърай, – лагъана Ада.
²² Амма Исади лагъана:
 – Куьне тІалабзавайдакай квез хабар авач. За чІугвазвай азаб квевай чІугваз жедани?
 – Жеда, – жаваб гана абуру.
²³ – Зи гъам-пияла куьнени хъвада, амма Зи эрчІи ва чапла патаривай ацукъун – ам Завай ихтияр гуз жедай кІвалах туш – лагъана Исади. – А чкаяр Зибубадиниз тайинарнаватІа, гъабурунбур я.
²⁴ И гафарин ван хъайила, амай цІудилчидизкъве стхадикай гзаф хъел атана. ²⁵ Исади абур кІватІна лагъана:
 – Вири халкъарихъ гуждалди агъавал ийизвай вилик-къилик квай инсанар ава, вири халкъарал

чІехи ксари гъакимвал ийизва. Квез и кар чида.
²⁶ Амма куь арада акІ тахъурай: куь арадай низ вилик-къилик жез кІанзаватІа, къуй ам куь къилел-кІвачел элкъуьрай. ²⁷ Куь арада низ сад лагъай чкадал жез кІанзаватІа, гъам квез лукІ хъун лазим я. ²⁸ Гъа икІ Инсандин Хвани Вичиз масадбуру кьуллугъ авун патал ваъ, Вич масадбуруз кьуллугъ ийиз атанвайди я. Ам, гзафбурунгунагърилайгъил къахчун патал, Вичин чан эцигиз атанвайди я.

Къве буьркъуьди сагъар хъувун

(Мрк. 10:46-52; ЛкІ. 18:35-43)

²⁹ Исани тилмизар Еригъандай хъфизвайла, абурун гуьгъуьна аваз гзаф халкъ къвезвай.
³⁰ Ингъе, рекъин къерехдив ацукънавай къве буьркъуьда, Иса чпин виликай физвайдакай ван хъайила, гъарайиз хъана:
 – Чаз регъим ая, Агъа, Давудпачагъдин Хва!
³¹ Гзафбуру абуруз лал хуьх лагъана, амма абуру амайдалайни кІевиз гъараярна:
 – Чаз регъим ая, Агъа, Давуд пачагъдин Хва!
³² Исади, акъваз хъана, абуруз Вичин патав эверна.
 – Квез Завай вуч кІанзава? – хабар къуна Ада.
³³ – Я Агъа, чаз Вуна чи вилер сагъар хъувуна кІанзава, – лагъана абуру.
³⁴ Исади, абурун язух атана, абурун вилерик гъил къана. Гъасятда абурун вилериз экв хтана. Абуру Исадин гуьгъуьна гъатна фена.

Иса Месигъ Ярусалимдиз атун

(Мрк. 11:1-10; ЛкІ. 19:28-38; Ягъ. 12:12-15)

21 АбуруЗейтун пеленценерив гвай Бетфагдив агакъна. Ярусалим, лагъайтІа, лап муькварив гвай. Исадикъветилмизракъурна:
² – Куь вилик квай хуьруьз алад, – лагъана Ада. – Квез гъасятда гъаятда кутІуннавай диши ламни адан шаркІунтІ аквада; абур ахъайна Зи патав гъваш. ³ Квевай хабар къадай кас хъайитІа, куьне лагъ: «Абуру Агъадиз герек я», Ада абур квел ахгакъарда.
⁴ И крарпайгъамбардилагъай ихътин гафар къилиз акъатун патал хъайиди я:
 q1⁵ «Сигъандинрушаз – Ярусалимдиз лагъ:
 q2 килиг, къвезва куь умун Пачагъ
 q1 шаркІунтІдал алаз,
 q2 диши супадал алаз» Зекери 9:9. .
⁶ Тилмизри фена Исади лагъайвал авуна. ⁷ Абуру ламни шаркІунтІ гъана, къве ламрални чпелай хтІунна пекер-парталар вегъена, Иса ламрал акъахна.
⁸ Халкъдин чІехи кІеретІди чпин пек-лек хтІуниз Исадин вилик рекъел экІязавай, муькуьбуру тарарилай хилер атІуз Адан вилик рекъел гадарзавай. ⁹ Исадин вилик квайбуруни кьулухъ галайбуру гъарай къачуна лугъузвай:

– Давуд пачагъдин Хциз шукур хъурай! Реббидин ТІварцІелай Къвезвайдаз шукур хъурай! Цавариз шукур хъурай!

Гуз-къачузвай бур чукурун
(Мрк. 11:15-19; ЛкІ. 19:45-48; Ягъ. 2:13-16)

¹⁰ Ам Ярусалимдиз гъахъайла, шегъердавай вирибуру, къалабулук кваз, хабар къазвай:

– Ам Вуж я?

¹¹ Халкъдин арадай жаваб гузвай:

– Ам Галилейда авай Назарет шегъердай тир Иса пайгъамбар я.

¹² Аллагъдин КІвалингъаятдиз гъахъайла, Иса ана авай алверзавай бурни муъштерияр чукуруиз эгечІна. Ада пул дегишарзавай бурунни лифер маса гузвай бурун экІягъанар ярхарна.

¹³ – Каламдакхъенва: «Зи КІвализдуй аярийидай КІвал лугъуда» Яшай 56:7.. Куъне ам къучийрин макандиз элкъурзава, – лагъана Ада.

¹⁴ Аллагъдин КІвале Адан патав буъркъуь бурни къецІибур къвез хъана, Ада абур сагъар хъууна.

¹⁵ Ада авур къван аламатар акур чІехихахамризнитавратдарриз Аллагъдин КІвале аялри «Давуд пачагъдин Хциз шукур хъурай!» лагъай гафарин ван хъайила, абур хъел кваз

¹⁶ Исадиз лагъана:

– Абуру вуч лугъузватІа Ваз ван къвезвани?

Исади абуроз жаваб гана:

– Къвезва. Бес куъне Каламдай ихътин гафар КІелначни мегер: «Аялринни хурухъ галамай бицІекрин сивера Вуна Ви тарифдин гафар туна» Забур 8:3..

¹⁷ Ам абурун патавай къарагъна, шегъердай экъечІна, Бетан лугъудай хуъруьз фена. Иифиз Ам гъана амукъна.

Инжилдин тар
(Мрк. 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Экуънахъ Иса шегъердиз хкведайла, Адаз гишин хъана. ¹⁹ Хквезвай рекъин къерехда инжилдин тек тар акурла, Ам адан патав фена, амма тарал пешерилай гъейри затІни алачиз акур Ада тараз лагъана:

– Мад вал садрани майва тахъурай!

Инжилдин тар гъасятда къурана.

²⁰ И кар акур Адан тилмизар мягътел хъана амукъна:

– И тар гъасятда гъикІ къурана? – лагъана Адаз абур.

²¹ – За квез рикІивай лугъузва, – жаваб гана Исади, – иманийидайла квехъ шак тахъайтІа, куъне инжилдин тарни къурурда, гъатта и пелез куъне «Къарагъ, жува жув гъуьлуьз вегъ» лагъайтІа, и карни къилиз акъатда. ²² Дуьа ийидайла, рикІе иман аваз вуч тІалабайтІа, гъам къилиз акъатда.

Исадин ихтияр
(Мрк. 11:27-33; ЛкІ. 20:1-8)

²³ Иса Аллагъдин КІвализ атана, чирвилер гудайла, Адал чІехи хахамарни чувудрина гъсакъалар атана алтІушна ва абур Адаз лагъана:

– Вуна и крар гъикІ лагъана ийизва? Абур ийидай ихтияр Ваз ни гана?

²⁴ – За квевайни са кардикай хабар къада, – жаваб гана Исади. – Куъне Заз жаваб гайитІа, Зани квез Заз ни ихтияр ганватІа, лугъуда.

²⁵ Вучиз Ягъяди инсанривцик акахъун къачузтазвай? Ада инсанрив абуроз чпиз КІан хъана цик акахъун къачуз тазвайни, я тахъайтІа, Аллагъдин къастуналди?

Абуру чпи чпихъ галаз веревирдер авуна:

– Чна «Аллагъдин къастуналди» лагъайтІа, Ада хабар къада: «Бес куън Ягъя пайгъамбардин чІалахъ вучиз хъанач?» «Инсанриз КІан хъана», – лугъуз чаз халкъдихъай кичІеда, вучиз лагъайтІа халкъ Ягъя гъакъикъи пайгъамбар тирвилин чІалахъ жезва.

²⁷ Гъавилияй абуроз жаваб гана:

– Чаз чидач.

– Зани квез а крар Заз ни ихтияр гана ийизватІа лугъудач – хълагъна Исади.

Къве хцикай къиса

²⁸ – Гила куъне За квез лугъудай дакай фагъум-фикир ая. Са касдихъ къве хва хъана. Бубасад лагъай хцин патав атана, адаз лагъана: «Къе, чан хва, фена зи ципицІбагълара КІвалаха». ²⁹ «Ваъ, заз физ КІанзавач», – жаваб гана хци. Амма ахпа вичин жавабдал пашман хъана, ам ципицІбагъдиз фена.

³⁰ Буба муькуь хцин патав фена, гъа гафар гъадазни лагъана. «Фида, агъа», – лагъана хци. Амма ам ципицІбагъдиз фенач.

³¹ Къве хцикай бубадин тІалабун ни къилиз акъудна?

– Сад лагъайда, – жаваб гана абур.

– За квез рикІивай лугъузва: харж КІватІдай бурни ява папар Аллагъдин Пачагълугъдизквейла вилик акъатда, – лагъана Исади. – ³² Ягъя квез дуьз рехъ къалуриз атанай, амма куъне яб акалнач, харж КІватІдай бурни ява папар адан чІалахъ хъана. А кар квез акурлани, куънетуба авунач, я Ягъядихъни агъунач.

Пис ципицІбандикай къиса
(Мрк. 12:1-12; ЛкІ. 20:9-19)

³³ Гила масакъисадиз яб це. Са инсанди ципицІбагъ кутуна, адалай пару элкъурна. Фур эгъуьнна, ципицІар шуткъундай чка туькІурна, ципицІбагъдал къаравул чІугун патал минарани

эцигна. Ибур вири вичиз кІвалахиз кьунвай
ципицІбанрив вугана, вич сиягьатдиз фена.

³⁴ Бегьер кІватІдай вахт агакьайла, вичиз
къвезвай пай къахчун патал, ада вичинбур
ципицІбанрин патав ракурна. ³⁵ ЦипицІбанрини
адан инсанар кьуна сад хъсандиз гатана, муькуьди
яна кьена, пуд лагьайдазни къван гана. ³⁶ Ахпа ада
аниз амайдалайни гзаф нуькерар ракурна,
ципицІбанри гьабурозни гьахьтин кар кьуна.
³⁷ Эхирни ада абурун патав «Зи хцикай абуруз
регъуь жеда» лагьана вичин хва ракурна.
³⁸ ЦипицІбанриз адан хва акурла, абуру чпи чпиз
лагьана: «Им варис я. Ша чна ам рекьин, адан
ирсни чал гьалтда». ³⁹ Абуру ам кьуна,
ципицІбагьларай акъудна, яна кьена.

⁴⁰ Квез чиз, ципицІбагьларин иеси аниз атайла, а
ципицІбанриз ада вуч авун лазим я?

⁴¹ – Ада а пис ксар азаб гана рекьиде,
ципицІбагьни вахтунда вичив майваяр вахгудай
маса ципицІбанрив вугуда, – жаваб гана абуру.

⁴² Исади лагьана:

– Каламдай куьне ихьтин гафар кІелначни бес:

q1 «УстІарри кваз такьуна гадарай къванцикай
q2 хандакІдин пипІе твадай кьилин къван хьана.

q1 Им Аллагьди гайивал я.

q2 Бес им алапат тушни къван чаз аквазвайди»
Забур 117:22-23. .

⁴³ ГьакІ хьайила За квез лугъузва хьи, квевай
Аллагьдин Пачагьлугъ къахчуда, а Пачагьлугъ
чувудар туширбурув вугуда, чувудар туширбуруни
чпин майваяр вахтунда Аллагьдив вахгуда. ⁴⁴ Вуж а
къванцел алукайтІа, адан чин-гьил алатда, нел а
къван аватайтІа, ам а къванци шупІда.

⁴⁵ ЧІехи хахамринифарисейриАдан кьисайриз яб
гайила, абур Иса чпикай рахазвайдан гьавурда
гьатна. ⁴⁶ ГьакІ хьайила абуруз Ам къаз кІан хьана,
амма халкъди Иса пайгьамбардай кьуниз килигна,
абуруз халкъдихьай кичІе хьана.

Мехьерин межлисдикай кьиса

(ЛкІ. 14:16-24)

22 ИсадичІехихахамризнифарисейризмад сакьисаахьайна:

² –Цаварин Пачагьлугъвичин хциз мехьер ийиз
гьазур хьанвай са пачагьдив гекьигиз жеда. ³ Ада
вичин лукІар мугьманриз мехьерик эвериз
ракурна. Амма ша лагьайбуруз къвез кІан хьанач.
⁴ Ада мад вичин маса лукІар ракурна лагьана: «За
теклифнавайбуруз фена лагь: „тІуьн-хьун за
гьазурнава, хвенвай данаярни жунгавар тукІунва,
вири гьазур я. Ша мехьерин межлисдиз“». ⁵ Ша
лагьайбуру мад адан теклиф япа кьун тавуна, гьар
сад санихъ фена: садбур чпин никІерал фена,
садбур чпин алвердин гуьгъуьна гьатна;
⁶ амайбуру адан лукІар кьуна, абур гатана, яна
кьена.

⁷ А крарикай ван хьайи пачагьдиз хьел атана.
Ада вичин кьушунар ракурна абур телефна ва
абурун шегьерни кана. ⁸ Ахпа ада вичин лукІариз
лагьана: «Мехьерин межлис гьазур я, амма
межлисдиз теклифнавайбуру лайихбур хьанач.
⁹ ГьакІ хьайила алад куьчейрай тІуз, гьалтай-
гьалтайдаз зи межлисдиз теклифа». ¹⁰ Абуру фена
чпел гьалтай къван хъсан ва пис инсанар кІватІна,
межлис абуралди ацІурна.

¹¹ Ахпа пачагь вичин мугьманриз килигиз атана,
абурун арада адаз мехьерихъ галаз кьан тийизвай
парталар алай са кас акуна. ¹² «Ихьтин пекер алаз
вун иниз гьикІ атанва, дуст кас?» – лагьана адаз
пачагьди. Ада жаваб ганач.

¹³ Инал пачагьди вичин кьилел-кІвачел
элкъвезвайбуруз лагьана: «Адан гьилерни кІвачер
кутІунна, къачуна ам мичІи къецел гадара, ана
жедайди шел-хвални сарар регъуьнар я».

¹⁴ Ша лагьанвайбуру гзаф жеда, амма абурукай
хкянавайбуру – тІимил.

Пачагьдиз гудай харж

(Мрк. 12:13-17;ЛкІ. 20:20-26)

¹⁵ Гьадалай кьулухъ фарисейр анай экъечІна, Иса
гафунал гьикІ къаз жедатІа лугъуз, меслятар ийиз
хьана. ¹⁶ Абуру Адан патавГьирудпачагьдин
терефдарарни галаз чпинтилмизарракьурна.

– Я Муаллим! – лагьана тилмизри. – Вун
гьакьикъи я, Вуна, садазни гардан кІирвал тавуна,
Аллагьдин рекьер дуьздаказ къалурзава. Вун
масадаз чин чуьхуьдай гафар талгьудай инсан
тирди чаз чизва. ¹⁷ ГьакІ хьайила Вуна чаз
лагь:Римдинпачагьдиз харж гун дуьз кар жезвани,
жезвачни?

¹⁸ Амма Исади, абурун чІуру фикирар чиз,
лагьана:

– Кье чин алайбур! Куьне вучиз Зун кІеве
твазва? ¹⁹ Харжунай гана кІанзавай пул куьне Заз
къалура.

Абуру динар гьана.

²⁰ – Идал алай шикил ва кхьенвайтІварнинди я? –
хабар кьуна Исади.

²¹ – Пачагьдинди я, – жаваб гана абуру.

– Гьавиляй пачагьдин пай пачагьдиз це,
Аллагьдин пай – Аллагьдиз, – лагьана Исади.

²² И гафарин ван хьайила, абур мягьтел хьана. Ам
анал туна, абур хъфена.

Кьейибурал чан хтуникай

(Мрк. 12:18-27;ЛкІ. 20:27-40)

²³ Гьа юкьуз Исадин патав кьейидалай кьулухъ
инсандалчан хкведачлугъудайсакьаяратана,
²⁴ Адавай хабар кьуна:

– Муаллим!Мусадилагьанай: «Стхайрикай сад
аялар тахьана кьейитІа, кьуй муькуь стхади адан
паб къахчуна вичин стхадин тухум
кухтурай»Киххьей Къанун 25:5-6..

²⁵ Чи арада ирид стха хъана. Сад лагъайда паб гъана, амма вич къена. Адахъ аялар тахъуниз килигна, адан паб къвед лагъай стхадиз хкана. ²⁶ Гъам хъиз къвед лагъайдини, пуд лагъайдини, гъатта ирид лагъай стхани къена. ²⁷ Эхирдай гъа пабни къена. ²⁸ Ам вири стхайрик гъульуьк хъуниз килигна, абурал чан хтайдалай къулухъ а паб ирид стхадикай гъи стхадин паб жеда?

²⁹ – Квез яКалам, я Аллагъдин къуват течидавилай куьн гъалатІ жезва, – жаваб гана Исади. – ³⁰ Чан хтайла инсанрин арада я папар гъунар, я гъульуьз финар хъжедач. Абуру цавараллаймалаикархъиз жеда.

³¹ Къейибурал чан хтуникай рахайтІа, квез и кардикай Аллагъди вуч лагъанватІа куьнеКелначни? ³² Ада лагъанай: «ЗуниИбрагъиманни,Исакъанни,ЯкъубанАллагъ я»ЭхъечІун 3:6.. Ам къейибурун ваъ, чан алайбурун Аллагъ я.

³³ И гафарин ван хъайи халкъ Адан гафарал мягътел хъана.

Виридалайни къилин тагъким

(Мрк. 12:28-31;ЛкІ. 10:25-28)

³⁴ Исади Вичин жавабралди сакъаяр кІеве туна лагъай ван галукай фарисеяр санал кІватІ хъана. ³⁵ Абурукай саватратдарди, Иса кІеве тваз кІанз, хабар къуна:

³⁶ – Я Муаллим! Аллагъдин вири тагъкимрикай важибди гъим я?

³⁷ Исади лагъана:

– «ЖуванРеббиАллагъ рикІин вири сидкъидай, жуван вирируьгъдалди, жуван вири къатІунралди кІан хъухъ»Киххъей Къанун 6:5.. ³⁸ Им сифтегъан ва лап важиб авай тагъким я. ³⁹ Гъадаз ухшар тир къвед лагъай тагъкимни ава: «Жув хъиз жуван мукъув гвайдини кІан хъухъ»Леви 19:18.. ⁴⁰ Къанунвапайгъамбарринктабар и къве тагъкимдал акъваз хъанва.

Месигъ – Давуд пачагъдин Хва яни?

(Мрк. 12:35-37;ЛкІ. 20:41-44)

⁴¹ Ахпа санал кІватІ хъайи фарисейриз Исади суал гана:

⁴² –Месигъдикайкуьне вуч фикирзава? Ам нин хва я?

–Давудпачагъдин Хва я, – жаваб гана абуру.

⁴³ – Бес Руьгъ акатай Давуд пачагъди вучиз Месигъдиз Агъа лугъузвай? – хабар къуна Исади. – Давуда лагъана: ⁴⁴ «Реббиди зи Агъадиз лагъанай: „Ви душманар За Ви КІвачерик вегъидалди Зи эрчІи гъилихъай ацукъ”»Забур 109:1.. ⁴⁵ Давуд пачагъди Месигъдиз Агъа лугъуз хъайила, Ам адан хва гъикІ жезвайди я?

⁴⁶ Садавайни са жавабни гуз хъанач ва гъа йикъалай эгечІна мад Адавай са куьникайни хабар къадай жуьрэт абуру хъувунач.

Фарисейринни тавратдаррин чІуру крар

(Мрк. 12:38-39;ЛкІ. 11:37-52;20:45-47)

23 АхпаИсадихалкъдихъ ва Вичинтилмизрихъгалаз ихтилатар ийиз хъана. ² Ада лагъана:

–ТавратдарринифарисейриМусадинКъанундизбаянар гудай ихтияр чпин гъиле къунва. ³ Абуру квез вуч лагъайтІа, гъам къилиз акъуд, амма абуру ийизвай крар куьне ийимир, абуру гафаралди лугъузва, краралди ийизвач. ⁴ Абуру инсанрал ялиз тежедай пар эцигзава, амма чпи а пар къун патал, абуру гъич тІуб тупІухъ гелядач. ⁵ Абуру чпин крар анжах халкъдиз чпи са вуч ятІани ийизвайди акурай лугъуз ийизва. Абуру пелер кутІуннавай затІариз килиг, абурун пекерал алай яргъи курквачІриз килиг! ⁶ Синауграабур вилик чкаяр къаз алахъда. ⁷ Абуруз базардин майдандал инсанри чпиз гъуьрметдалди икрам авун, чпихъ галаз «Муаллим» лугъуз рахун кІанда.

⁸ Амма жуваз муаллим лугъуз тамир, квехъ авайди анжах са Муаллим я, куьнни вири сад садан стхаяр-вахар я. ⁹ Куьне квекай садазни чилелбубалугъумир, квехъ авайди цавараллай анжах са Буба я. ¹⁰ Гъич садазни квез регъбер лугъудай ихтияр гумир, квехъ авайди анжах са Регъбер я – ГъамниМесигъя. ¹¹ Куь арада авай виридалайни чІехиди куь къилел-кІвачел элкъуьрай. ¹² Ни вичи вич вине къуртІа, гъам агъада жеда, ни вичи вич агъада къуртІа, гъам вине жеда.

¹³ Гуж я квез хъанвайди,тавратдарарнифарисеяр, къве чин алайбур! Куьне инсанризЦаварин Пачагълугъдизфидай рак агална. Я куьн аниз гъахъзавач, я аниз физ кІанзавайбур куьне ахъайзавач.

¹⁵ Гуж я квез хъанвайди, тавратдарарни фарисеяр, къве чин алайбур, куь диндал са кас къванни гъун патал, куьн тефей гъуьлерни чилер амач. Ахътинди квез жагъайла, куьне ам квелай къве къат бетердаз элкъуьрда, ам квехъ галазжегъеннеминцІуз аватда.

¹⁶ Гуж я квез хъанвайди, буьркъуь регъберар! Куьне лугъузва: «НиАллагъдин КІвалелкъин къуртІа, адавай къин къилиз акъуд тавуртІани жеда, амма ни Аллагъдин КІвалин къизилрал къин къуртІа, ада вичин къин къилиз акъудун лазим я». ¹⁷ Я буьркъуь ахмакъар! Вуч вине я, къизил яни, я тахъайтІа а къизилпакавур Аллагъдин КІвал?

¹⁸ Куьне вуч лугъузватІа мадни са мисал гъин: «Никъурбангандалкъин къазватІа, адавай къин къилиз акъуд тавуртІани жеда. Ни къурбангандал алай къурбанддал къин къуртІа, гъада гъа къин къилиз акъудун лазим я». ¹⁹ Эй буьркъуьбур! Вуч вине я, къурбанд яни, я тахъайтІа ам пак ийизвай къурбанган? ²⁰ Ни къурбангандал къин къазватІа, ада а къурбангандал вуч алатІа, гъадални къин къазва. ²¹ Ни Аллагъдин КІвалел къин къазватІа,

ада тек са Аллагьдин КІвалел ваъ, гьакІни ана Уьмуър Тухузвайдални кьин къазва. ²² Цаварал кьин къазвайда Аллагьдин тахтунални адал Ацукьнавай Аллагьдал кьин къазва.

²³ Гуж я квез хьанвайди, тавратдарарни фарисеяр, кьве чин алайбур! Куьне гьатта сала экъечІзавай пурнийрин, шивитдин ва эферрин бегьердин цІуд паюникай са пай Аллагьдиз акъудзава, амма Къанундин лап кьилин къайдайриз – адалатвиллиз, регьимвиллиз ва Аллагьдихьиманавуниз – куьне гьич са ябни гузвач. Авуна КІанзавай важиб авай кар гьа им я, амма муькуь крарни рикІелай ракъурна виже къведач. ²⁴ Эй буьркьуь регьберар, куьне хъвазвай затІ, ветІ ква лугьуз, куьзда, амма деве туйкъуьнда.

²⁵ Гуж я квез хьанвайди, тавратдарарни фарисеяр, кьве чин алайбур! Куьне къапарин винел пад михъзава, амма абурун кьене куьне къанихвилелди чапхун авурди ава. ²⁶ Эй буьркьуь фарисей, къапунин кьве паднимихьижедайвал, сифте куьне адан кьен пад михъа.

²⁷ Гуж я квез хьанвайди, тавратдарарни фарисеяр, кьве чин алайбур! Куьн винелай асуннавай сурариз ушар я. Абурун винелай гуьрчег яз аквада, амма абурун кьен кьейибурун КІарабрайни гьар жуьредин чиркерай аціана жеда. ²⁸ Винелай куьнни вири крар дуьздаказ ийизвайбур хьиз аквада, амма куь кьенер жадувиллини чалкечирвилли аціанва.

²⁹ Гуж я квез хьанвайди, тавратдарарни фарисеяр, кьве чин алайбур! Куьнепайгьамбарризгуьмбетар эцигзава, гьахь-михьи ксарин сурар чІагурзава. ³⁰ Гьа са чІавуз куьне лугьунни ийизва: «Чна чи бубайрин девирра уьмуър тухузвайтІа, абуру пайгьамбаррин ивиар экъичдайла, чун бубайрихъ галаз сад жедачир».

³¹ Гьа идалди куьне куьн пайгьамбарар телеф авурбурун веледар я лагъана шагьидвал ийизва.

³² Куь бубайри кьил кутур крар гила куьне акьалтІар хъия. ³³ Иланар! Гьуьлягьдин кьеняй акъатнавайбур! Квевай жегьеннемдин цІукай катиз жеда жал? ³⁴ ГьакІ хъайила За куь патав пайгьамбарар, арифдарар ва тавратдарар ракъурзава; абурукай са бязибур куьне рекьида, са бязибурхашунизяда, муькуьбуруни куь синугура гатаз, са шегьердай муькуь шегьердиз чукурда.

³⁵ Нетижада, гьахь-михьиГьабилалайэгечІна, Аллагьдин КІвалинни къурбангандин арада кьейи Барахан хва Зекеридал къведальди са тахсирни квачиз яна кьейи вири гьахь-михьи инсанринкъисасквейлай къахчуда. ³⁶ За квез рикІивай лугьузза: вири пис крарай и несилдиз жаза гуда.

Иса Ярусалимдихъ шехьун

(ЛкІ. 13:34-35)

³⁷ Эй Ярусалим, Ярусалим! Пайгьамбарар гатадай шегьер! Аллагьди ракъурнавайбур къванцин хура

твадай шегьер! Вечре вичин цицібар КІватІна лувак кутадайди хьиз, шумудра Зун ви аялар КІватІиз алахънай. Амма квез КІан хьаначир. ³⁸ Килиг, «куь Аллагьдин КІвал ичІиз тунва»Ермиягь 22:5.. ³⁹ Куьне «РиббидинТІварцІелай Къвезвайдаз шукур хьурай»Забур 117:26.лугьудай вахт къведальди, квез Зун ахквадач.

Гележегдикай Исадин келимаяр

(Мрк. 13:1-37;ЛкІ. 21:5-38)

24 ИсаАллагьдин КІваляйэкъечІна хквезвайла, Адан патавтилмизаратана, Адаз Аллагьдин КІвалин дараматриз килигун теклифна.

² – Куьн и дараматрал гьейран жезвани? – жаваб гана Ада. – За квез рикІивай лугьузза: абур вири барбатІ жеда, къван къванцел аламукьдач.

³ ИсаЗейтун пелелацукьнавайла, Адахъ галаз кьилди амукай тилмизри Адан патав агатна лагъана:

– Чаз лагъ: Ам мус жедай кар я? Вун элкъвена хкведайвилинишаравуч жеда? Эхирзаман хьанвай чІал чаз гьикІ чир жеда?

⁴ Исади жаваб яз лагъана:

– Мукъаят хьухъ, куьн алцурариз тахьурай!

⁵ Гзафбур, чебМесигья лугьуз, чеб ЗиТІварцІелай атанвайди я лугьуз, къведа, гьадалди абуру гзаф инсанар алцурарда.

⁶ Мукъваривай ва я яргъарай дяве физвай ванер къвез хъайитІа, кичІе жемир, абур жедай крар я, амма чир хьухъ хьи, им гьеле эхир туш. ⁷ Халкъ халкъдал къарагъда, пачагьлугъни – пачагьлугъдал; чка-чкайра залзалаяр жеда, каш гьатда. ⁸ Вири им азаб-азиятрин эвел я. ⁹ Гьа чІавуз куьн маса гуда, хурук кутада ва ягъизи рекьида. Зи тилмизар хьуниз килигна, куьн вири халкъариз такІан жеда. ¹⁰ Гзафбуру Захъиманхъийидач, абуру сада сад маса гуда, садаз сад такІан жеда.

¹¹ Тапанпайгьамбараргзаф пайда жеда, абуру гзаф инсанар алцурарда. ¹² Писвал артух хьуникди, гзафбурунмуьгьуьббатрекида. ¹³ Эхирдалди эхайди хилас жеда.

¹⁴ Цаварин ПачагьлугъдикайтирШад Хабардуйня тирвал вири халкъарин арада чукІурда, ахпа эхир алуькда. ¹⁵ Гьа икІ, Даниял пайгьамбарди лагъайвал,пакчкада гьатнавай чкІайвиллин чиркинвал акурла (кІелзавайдакъатІунни авурай), ¹⁶ Ягьудатдаавай къванбур вири катна фена дагълара чуьнуьх хьурай. ¹⁷ Вуж къавал алаз хъайитІа, ам герек шей къачуз КІвализ гьахъ тавурай! ¹⁸ Вуж чуьлда аваз хъайитІа, ам винелай алуькІдай вичин пекер къахчуз КІвализ хъфин тавурай. ¹⁹ Гьа чІавуз КІвачел заланбурузни хурудихъ аялар галайбуруз гуж жеда! ²⁰ Куьн катдай йикъар хьуьтІуьз ва яКиш юкъузтахьурай лагъанадуьаяря. ²¹ Аллагьди дуйня халкъай йикъалай кьенин йикъалди тахъай хьтин ва хъайидалай кьулухъ тежедай хьтин

мусибат гъа йикъара инсанрин кьилел къведа. ²² Аллагъди виликамаз гъа мусибатдин йикъар тІимил авуначиртІа, чан алай са затІни хилас жедачир. Амма Вичин хянавайбурун, вичин рикІ алайбурун хатурдай Ада а мусибатдин вахт куьруь авунва.

²³ Гъа арада квез сада «Ингъе, им Месигъ я», я тахъайтІа «Ангъе, Ам Месигъ я» лагъайтІа, куьн чІалахъ жемир, ²⁴ Тапан месигъарни тапан пайгъамбарар гзаф акъатда. Абуру чІехи аламатар вакеремат-ишараяркъалурда, алакъайтІа, гъатта Аллагъди хянавайбурни кваз алцурариз алахъда. ²⁵ Килиг гъа, За квез вири виликамаз лагъанва.

²⁶ Квез «Килиг, кьурумда Месигъ ава!» лагъайтІа, куьн аниз фимир, я тахъайтІа «И кІвалерикай сада Ам чуьнуьх хъанва» лагъайтІа, куьн абурун чІалахъ жемир. ²⁷ РагъэкъечІдай патай ягъай цІайлапан рагъ акІидай пата гьикІ аквадатІа, Инсандин ХванигъакІ атана акъатда. ²⁸ Леш гъинал хъайитІа, кьузгъунарни гъанал кІватІ жеда.

²⁹ Ахпа а йикъара авай къада-балаяр акатайдалай кьулухъ рагъ мичІи жеда, вацрани экв хгудач, гъетер аватда, цавун къуватар юзада. ³⁰ Гъа чІавуз цавал Инсандин Хва хкведайвилин ишара акъалтда. Инсандин Хва кьудратда ва зурбаркаллаалаз цавун циферал алаз хквез акур инсанар, чеб чпивай квахъна, шехъиз жеда. ³¹ Ада и дуьньядиз Вичинмалаикарракъурда. Абуру чІехи къаргъуяр ягъиз, дуьньядин кьуд пипІяй, яни цавун и кьилияй а кьилел къведалди авай къван чкайрай Ада хянавайбур кІватІада. ³² Инжилдин тар квез чешне хъурай: адан хилери тІурар гъана пеш ахъайиз хъайитІа, квез мукъвара гад алуькдайдиди чир жеда. ³³ За лугъузвайди кьилел къвезвайди акурла, Инсандин Хвани куь ракІарив агакънавайди квез чир хъухъ. ³⁴ За квез рикІивай лугъузва: гилан несил алатна фидалди и крар вири кьилиз акъатда. ³⁵ Цавни чил дегиш жеда, амма Зи Гафар дегиш жедач.

³⁶ Ам къведай я югъ, я сят садазни чидач, я цавараллай малаикриз, я Хъиз. Ам анжахБубадизчида. ³⁷ Нуьгъандевирда гьикІ хъанатІа, Инсандин Хва элкъвена хтай девирдани гъакІ жеда. ³⁸ Нуьгъан девирда яд акъалт тавунмаз ва ам гимидиз гъахъ тавунмаз вирибуру незвай, хъвазвай, папар гъизвай, гъуьлуьз физвай, амма дуьньядал яд акъалтна – вири терг хъана. Акъван чІавалди садазни са затІни чизвачир. Инсандин Хвани гъа саягъда элкъвена хкведа. ⁴⁰ Гъа чІавуз кьве кас чуьлда кІвалахиз жеда, абурукай сад къахчуда, сад тада. ⁴¹ Кьве папа са регъве техил регъведа: абурукай сад къахчуда, сад тада. ⁴² ГъакІ хъайила уях хъухъ, квез куьРеббихкведай югъ чизвач. ⁴³ Квез чидани, кІвалин иесидиз угъри къведай чІав чир хъанайтІа, ам уях жедай ва вичин кІвал атІуз тадачир. ⁴⁴ ГъакІ хъайила куьнни гъазур яз хъухъ: гьич квез хабарни авачиз Инсандин Хва хтана акъатда.

⁴⁵ Лугъун хъи, агъади вичин кІвалихъ гелкъвезвайбурун кьилел, абуруз вахтунда фу-яд гун патал, са кас эцигна. А кас вафа гвайди ва кьил авайди хъайитІа, ада вуч ийида? ⁴⁶ Агъа кІвализ хтайла, ам вичин хиве авай крарал машгъул яз жеда. Ахътин касбахтаваря. ⁴⁷ За квез рикІивай лугъузва хъи, адан агъади вичин вири мал-мулкунин кьиле а кас акъвазарда.

⁴⁸ А касди намус авачиз вичи вичик «Зи агъа мукъвара ахкъатдач» лагъана, кІвалел алай вич хътинбур гатаз, вични хъвадайбурухъ галаз нез-хъваз хъайитІа, а касдин агъади гьич виливни теухъзвай са юкъуз, гьич фикирдизни гъиз тежедай чІавуз хтана, адаз лашунин хура туна векъи жаза гуда ва гъадазни, кьве чин алайбуруз хъиз, кар къада. Ана лагъайтІа, шел-хвал ва сарар регъуьн амукъда.

ЦІуд рушкай къиса

25 Цаварин Пачагълугъгъиле чирагъар аваз чам къабулиз фейи цІуд рушав гекъигиз жеда. ² Абурукай вад акьул авайбур тир, вадни – акьул авачирбур. ³ Акьул авачирбуру чпин чирагъар къачунатІани, абура цадай чІем къачунач. ⁴ Акьул авайбуру чпин чирагърихъ галаз чІем авай къапарни къачуна. ⁵ Чам геж жезвай, рушарихъ ахвар агалтна, абур ксана.

⁶ Кьуланфериз гъарай акъатна: «Ингъе, чам хквезва! Адан вилик экъечІ!»

⁷ Гъасятда рушар къарагъна, абуру чпин кузвай чирагъар къайдадик кухтуна.

⁸ Акьул авачирбуру акьул авайбуруз лагъана: «Чи чІем куьтыгъ хъана, чирагъар хкахъзава, чаз куь чІемедикай са тІимил це». ⁹ «Чавай квез гуз жедач, ам я квезни бес жедач, я чазни, – лагъана акьул авайбуру. – Куьне фена куь чирагъриз цадай чІем маса къачу».

¹⁰ Абур чІем гъиз фена хкведалди чамни хтана акъатна, гъазур хъанвайбур чамрахъ галаз мехъерин деминиз гъахъна. Ракни агал хъана.

¹¹ Ахпа амай рушарни аниз атана акъатна.

«Я агъа! Я агъа! – лагъана абуру. – Чаз рак ахъая!»

¹² Амма ада жаваб яз лагъана: «За квез рикІивай лугъузва: заз куьн чидайбур туш».

¹³ ГъакІ хъайила, уях хъухъ, За лугъузвай я югъ, я сят садазни чизвач.

Пул хуьз вугуникай къиса

(ЛкІ. 19:12-27)

¹⁴ Гъа икІ, са касди дуьньяда къекъуьн къетІна.

Рекъиз фидалди а касди вичин вач-хъшар кІватІна, вичихъ авай эменни абурун хиве вугана.

¹⁵ Садав ада вад тІалантІ вугана, муькуьдав – кьве тІалантІ, пуд лагъайдазни – са тІалантІ. Ада абурув гъардав чпин гъар садан алакьунриз килигна вуганай ва вич экъечІна фенай. ¹⁶ Вад тІалантІ къачурда гъа пулар кардик кутуна, абурун кьилел мад вад тІалантІ хкана. ¹⁷ Гъа и саягъда кьве

тІалантІ гвайдани вичив гвай тІалантІар кардик кутуна, мад кьве тІалантІ хкана. ¹⁸ Са тІалантІ гвайда тухвана вичин иесидин пул чилик кутуна, чуьнуьхна туна. ¹⁹ Са кьадар йикъар алатайла, а вач-хъшайрин агъа хтана, абурувай ада гъахъ-гъисаб авун тІалабна. ²⁰ Вад тІалантІ кьачурда муькуь вад тІалантІни хкана лагъана: «Агъа, вуна зав вад тІалантІ вуганай, ингъе, гъабурун кьилел за мад вад тІалантІ хкана». ²¹ «Хъсан хъана, регъим ва вафа авай зи вач-хъша! – лагъана агъади. – ГъвечІи карда вуна заз вафа кьалурна. Гила за ви хиве еке крар твада. Захъ галаз вунани шадвал ая».

²² Кьве тІалантІ кьачурдини атана, лагъана: «Агъа, вуна зав кьве тІалантІ вуганай, ингъе, гъабурун кьилел за мад кьве тІалантІ хкана». ²³ «Хъсан хъана, регъим ва вафа авай зи вач-хъша! – лагъана агъади. – ГъвечІи карда вуна заз вафа авай кьалурна. Гила за ви хиве чІехи крар твада. Захъ галаз жувани шадвал ая».

²⁴ Ахпа адан патав са тІалантІ кьачурди атана. «Агъа, заз вун инсаф авачир кас тирди чида, – лагъана ада; – вуна цун тавур ник гуьда, вуна тум чукІур тавур чкадай бегъер кІватІда. ²⁵ Вахъай кичІе хъана, тухвана за ви тІалантІ чилик кутуна. Ингъе ви тІалантІ, кьахчу». ²⁶ «Темпел ва кьеркьеш лукІ! – жаваб гана агъади. – За цун тавур никІяй гуьдайди ва за тум чукІур тавур чкадай кІватІдайди ваз чир хъайила, ²⁷ вучиз вуна зи пул кирида вуганачир? За хтайла, кьведай жуван хийир кьил алаз кьахчудай».

²⁸ Вичин вач-хъшайриз агъади лагъана: «Кьахчу адав гвай тІалантІ, ам цІуд тІалантІ авайдаз це. ²⁹ Гъар нихъ аватІа, адаз мадни кІукІ алаз гуда, авачирдавай авайдини кьакъудда.

³⁰ И виже текъведай вач-хъша мичІи кьецец гадара, ана жедайди шел-хвал ва сарар регъуьнар я».

Дуьньядин дуван

³¹ Инсандин Хвабаркаллаалаз Вичинмалаикринарада аваз атана акъатайла, Ам баркалла алай пачагъ яз тахтуна ацукъда. ³² Адан вилик вири халкъар кІватІ жеда. Ада абур, чубанди хипер кьунарикай чара ийидайвал, сад садавай чара ийида. ³³ Хипер Ада вичин эрчІи патавай акъвазарда, кьунарни – чапла патавай. ³⁴ Пачагъди Вичин эрчІи патавай акъвазнавайбуруз лугъуда: «Зибубадихийир-дуьаийизвайбуру, куьн иниз ша, дуьнья халкънавайдалай инихъ кьез гъазурнавай Пачагълугъ кьабула. ³⁵ Заз гишин хъайила, куьне Заз фу ганай; Зун цихъ кьаних хъайила, куьне Заз яд ганай; Закай кьураба хъайила, куьне Зун кьабулна. ³⁶ Зун кьецил хъайила, куьне Заз пекер ганай; Зун азарди кьурла, куьне Зал кьил чІугунай; Зун кьазаматда гьатайла, куьн Зи патав атанай». ³⁷ Гьа чІавуз гъахъ-михъи ксари лугъуда: «ЯРибби! Вун гишила аваз акуна чна Ваз фу мус ганай? Вун цихъ кьанихзаваз чна Ваз яд мус ганай? ³⁸ Вун

кьураба яз чна Вун мус кьабулна? Я тахъайтІа Вун кьецила аваз акуна, чна Вал пекер мус алукинай? ³⁹ Вун азарди кьунваз я тахъайтІа кьазаматда аваз чаз мус акунай? Чна мус Вал кьил чІугунай?»

⁴⁰ Пачагъдини жаваб гуда: «За кьез рикІивай лугъузва: ахътин крар куьне Зи стхайрикай садаз авунватІа, куьне а хъсанвилер Заз авунва».

⁴¹ Ахпа Ада Вичин чапла патавай акъвазнавайбуруз лугъуда: «Квахъ Зи виликай, лянет хъайибур, иблисдизниадан малаикриз гъазурнавайжегъеннемдинциуз алад. ⁴² Заз гишинзавайла, куьне Заз фу ганачир. Зун цихъ кьаних хъайила, куьне Заз яд ганачир. ⁴³ Зун кьураба тирла, куьне Зун кьабулначир. Зун кьецил авайла, куьне Зал алукиначир. Зун азарди кьунвайла ва кьазаматда гьатайла, куьне Зал кьил чІугуначир». ⁴⁴ Ахпа абуруни жаваб яз лугъуда: «Я Агъа, чаз Вун я гишила аваз, я цихъ кьанихзаваз, я кьураба яз, я кьецил яз, я азарди кьунваз, я кьазаматда аваз акунайни кьван? ГьакІ хъайила, чун Вахъ гелкъуьн тавур бере мус хъана?» ⁴⁵ Гьанал Ада жаваб яз лугъуда: «За кьез рикІивай лугъузва: ахътин куьмекар куьне и адетдин гъвечІи инсанрикай садаз кьванни авунвачтІа, куьне абур Зазни авунвач».

⁴⁶ ГьакІ хъайила пис ксар даим жазадик акатда, гъахъ-михъи ксар –эбеди уьмуьрдизаватда.

Иса рекъиз кІан хъун

(Мрк. 14:1-2; ЛкІ. 22:1-2)

26 Исадивири и гафар лагъана куьтягъайдалай кьулухъ Вичинтилмизризлагъана:

² – Кьве йикъалай Песагъ суваржедай юкъуз, Инсандин Хвамаса ганахашунизядайди кьез чир хъухъ.

³ Гьа чІавуз КаяфтІваралай кьилинхахамдинкІвалера чІехи хахамар вачувудринагъсакъалар кІватІ хъана, ⁴ ана абуру Иса фендиналди кьуна, кьин меслятна. ⁵ Амма абуру лугъузвай:

– Халкъдик гьулгъула акат тавун патал, Ам сувар юкъуз ваъ, гьакІан юкъуз кьуна кІанда.

Иса Бетан хуьре

(Мрк. 14:3-9; ЛкІ. 7:37-38; Ягъ. 12:1-8)

⁶ Иса Бетанда, жузамазарди кьунвай Симуна кІвале авайла, ⁷ Адан патав багъа атир авай хъенчІин гичин гвай паб атана. Ада суфрадихъ ацукънавай Исадин кьилел атир илична. ⁸ И кар акур Адан тилмизриз хъел атана.

– А атирар вучиз гьакІ серфна вара-зара ийизва? – лагъана абуру. – ⁹ Ам чІехи пулунихъ маса гана, а пул кесибрин арада пайиз жедай.

¹⁰ Амма Исади, адан гъавурда гьатна, лагъана:

– Кьез и папакай вучиз хъел кьезва? Ада Заз хъсанвал авуна. ¹¹ Кесибар датІана квехъ галаз амукъда, Зун квехъ датІана галамукъдач. ¹² Зал атирар илична, ада Зун кьветІе-сура динж авуниз

гъазурна. ¹³ За квез рикІивай лугъузва: Шад Хабардикаймаштулухар гудай къван чкайра и папа авур хъсан кар раиж жеда, ам инсанрин рикІелай алатдач.

Ягъудда Иса маса гун
(Мрк. 14:10-11; ЛкІ. 22:3-6)

¹⁴ Гъанлай цїикъведилчидикайсад, ИскариятЯгъудтІвар алайди, чїехи хахамрин патав фена ¹⁵ ва абуруз лагъана:

– За Иса куь гїиле туртІа, куьне заз вуч гуда?

Абуру адаз къанниціуд гимишдин пул хиве къуна. ¹⁶ Гъанлай, Иса гьикІ маса гудатІа лугъуз, Ягъуд са къулай вахтунихъ къекъвез хъана.

Песагъ суварин тІуьн-хъун
(Мрк. 14:12-25; ЛкІ. 22:7-23; 1-Кар. 11:23-25)

¹⁷ Тїили фарин суварин сад лагъай юкъуз тилмизар Исадин патав атана.

– Чна Ваз Песагъ суварин суфра гїина гъазурин? – жузуна абуру.

¹⁸ – Шегьердиз флан касдин патав алад, – жаваб гана Исади, – ва адаз лагъ: «Муаллимди лугъузва: „Зи вахт атанва. Жуван тилмизарни галаз Зун ви кІвале Песагъ суварин суфрадихъ ацукъда“».

¹⁹ Тилмизрини чпиз лагъайвал авуна. Абуру Песагъдин тІуьн гъазурна.

²⁰ Няни хъайила, Иса Вичин цїикъвед илчини галаз суфрадихъ ацукъна. ²¹ Абуру фу незвайла, Исади абуруз лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва: квекай сада Зун хаинвилелди маса гуда.

²² Дерин хажалатдик акатай абуру са-сада Адаз лугъуз хъана:

– Зун яз тахъуй гъа, Агъа?

²³ Адани абуруз жаваб яз лагъана:

– Захъ галаз хуьрекдик кягъайда Зун маса гуда.

²⁴ Инсандин Хци Вичин

уьмуьрКаламдакхъенвайвал тухузва, амма Инсандин Хва маса гудайдан къилел къведайди маса гуж я! А касдиз дуьньядал атаначиртІа, гена хъсан тир.

²⁵ Исади и гафар лагъайла, Ам маса гуз гъазур хъанвай Ягъудани лагъана:

– Зун яз тахъуй, Муаллим?

– Вуна гьакІ я лугъузва, – жаваб гана Исади.

²⁶ Абур тІуьник квайла, Исади фу къачуна, хийир-дуьаийиз-ийиз, ам кІус-кІус авуна, тилмизриз пайна, лагъана:

– Ма, къачу, неъ, им Зи Беден я!

²⁷ Ахпа Ада сукІра къачуна, хийир-дуьа авуна, ам абурув вугана, лагъана:

– Инай вирида хъухъ. ²⁸ Им ЗиИкьрардиниви я. Ам гзафбурунгунагърилайгїил къахчун патал авахъда. ²⁹ За квез лугъузва хьи, къенин йикъалай эгечІна За мад чехир – ципицірин миже, – хъвадач. Цїийи чехир За анжах ЗиБубадинПачагьлугъда вехъ галаз хъвада.

Петруди къил къакъудуникай
(Мрк. 14:26-31; ЛкІ. 22:33-34; Ягь. 13:37-38)

³⁰ Шукурдин маньяр яна, Исани тилмизарЗейтун пелелэкъечІна. ³¹ Ана Исади тилмизриз лагъана:

– Къе йифиз куьн садни Захъиманийиз амукъдач. Каламда кхъенвай «За чубан яна къейила, суьруьда авай лапагар гьар сад санихъ чкІида»Зекери 13:7. лугъудай гафар Зи къилел къведа. ³² Зал чан хтайла, Зун квелайни виликГалилейдизатана акъатда.

³³ Амма Петруди жаваб яз лагъана:

– Амайбуру вахъ иман ийиз тамукъайтІани, зун Вахъ иман ийиз амукъда.

³⁴ – За ваз рикІивай лугъузва: къе йифиз кІекре гъарайдалди вуна Закай пудра къил къакъудда, – лагъана Исади.

³⁵ – Вахъ галаз санал рекъидай чкадал атайтІани, Вакай за са чІавузни къил къакъуддач, – лагъана Петруди.

Ихътин гафар амай тилмизрини лагъанай.

Гетсеман багъда Исади дуьа авун
(Мрк. 14:32-42; ЛкІ. 22:39-46)

³⁶ Ахпа Иса абурухъ галаз Гетсеман лугъудай чкадиз атана:

– Задуьаярийидалди куьн инал хъухъ, – лагъана Ада тилмизриз.

³⁷ Вичихъ галаз Петруни Зебедеян къве хвани къачуна, Ам фена. Гъана Адак гъамни дарихвал акатна. ³⁸ Исади абуруз лагъана:

– Зи рикІ ажалдин тІалди незва, куьн, инал ксун тавуна, Захъ галаз акъваз.

³⁹ Са тІимил анихъ фена, Исади, чинихъди ярх хъана, дуьаяр авуна:

– Зи Буба! Мумкин кар ятІа, и гъам пияла Зав хъваз тамир; ятІани, Заз кІандайвал ваъ, Ваз кІандайвал хъурай.

⁴⁰ Элкъвена хтайла, Адаз тилмизар ахварал фенваз акуна.

– Квевай са сятда къванни уяхдиз Захъ галаз акъвазиз хъаначни? – лагъана Ада Петрудиз. –

⁴¹ Уях хъухъ, куьн темягъра гьат тавурай лугъуз, дуьа ая, руьгъдизкІан хъайитІани, беден зайиф яз амукъда.

⁴² Къвед лагъай гїилера мад къерех хъана, Ада дуьа авуна:

– Зи Буба, Ваз За и азаб чІугуна кІанзавани? Маса рехъ авачтІа, къуй гъа Ваз кІандайвал хъурай.

⁴³ Ам хтайла, Адаз абур мад ксанваз жагъана. Абурун вилер чеб-чпелай ахвариз физвай. ⁴⁴ Абур анал туна, Ам мад пуд лагъай гїилера къерех хъана, гъа лагъай гафар тикрариз, Ада дуьаяр авуна. ⁴⁵ Ахпа тилмизрин патав хтана, Ада абуруз лагъана:

– Куьн мад ксана амани? – лагъана Ада. – Ял язавани? Вахт атана агакънава, ингье гъа и декьикъадилай Инсандин Хва гунагъкаррин гїиле

гъатзава. ⁴⁶ Къарагъ, ша: ангье, Зун маса гудайди мукъва хъанва.

Иса маса гун ва къун

(Мрк. 14:43-50; ЛкІ. 22:47-53; Ягъ. 18:3-11)

⁴⁷ Гаф мецел аламаз, Адан чІикъвед илчидикай сад тир Ягъуд атана акъатна. Адахъ чІехи хахамрини агъсакъалри ракъурнавай гзаф инсанар галай. Абурув турарни вагърамар гвай. ⁴⁸ Хаинди вичихъ галайбур Иса маса гунинишарадингъавурда туна:

– Низ за темен гайитІа, Ам Гъам жеда. Вегъена Ам яхъ.

⁴⁹ Атанмазни Ягъуда, Исадиз мукъва хъана, «Хийирар хъуй, Муаллим» лагъана, Адаз темен гана.

⁵⁰ – Дуст кас, вун гъа и кар патал атанвани? – лагъана Исади.

Атайбуру гъа инал вегъена Иса къуна.

⁵¹ Исадихъ галайбурукай сада вичин тур акъудна, къилин хахамдинса лукІ яна, адан яб галудна.

⁵² – Жуван тур къакъара хтур, – лагъана Исади, – ни тур хкажайтІа, гъам турунив рекъида.

⁵³ Заз кІан хъайитІа, Зи

Бубадивай, малаикринчІикъвед къушун Завай къачуз жедай; абур Ада Заз гудачир лагъана фикирзавани вуна? ⁵⁴ За тІалабнайтІа, и жезвай крар Каламда кхъенвайвал къилиз акъатдайни къван?

⁵⁵ И чІавуз Исади атанвайбуруз лагъана:

– Зун къун патал, куън къачагъ къаз фидайвал, турарни вагърамар гваз атанва хъи? Зун гъар юкъуз чирвилер гузАллагъдин КІвалежедай, амма ана куъне Зак кязавачир.

⁵⁶ Ибур, пайгъамбаррикхъенвай гафар къилиз акъатун патал, жезвай крар я.

Гъа вахтунда вири тилмизар, Ам гъанал туна, катна.

Исадик тахсирар кутун

(Мрк. 14:53-65; ЛкІ. 22:54-55, 63-71; Ягъ. 18:12-13, 19-24)

⁵⁷ Иса къурбуру Ам къилин хахам Каяфан патав тухвана. Анатавратдарарни агъсакъалар кІватІ хъанвай.

⁵⁸ Петру яргъалай хъиз Адан гуъгъуъна аваз, къилин хахамдин гъаятдиз къван атана. Ам гъаятдиз гъахъна, кар квелди куътягъ жедаТІа лугъуз, нуъкеррин арада ацукъна.

⁵⁹ ЧІехи хахамрини Меслягъатди Иса къиникъиз акъудун патал, Адаз акси тапан шагъидар жагъурзавай, ахътинбур гзаф хъунни авунай, амма садан шагъидвални кардик кутаз жедайди хъаначир. Эхирни кье кас атана. ⁶¹ Абуру лагъана:

– И инсанди лугъузвай: «Завай Аллагъдин КІвал чІурна, пуд йикъалай эхцигиз хъжеда» Ягъа 2:19..

⁶² Къарагъна къилин хахамди Исадиз лагъана:

– Вун чуъкъни тавуна вучиз акъвазнава? Ваз лугъудай гаф авачни? Абуру Ваз акси яз экъечІзава эхир!

⁶³ Амма Ада сивяй са гафни акъуднач. Къилин хахамди мад Исадивай хабар къуна:

– За чан алай Аллагъдин вилик ВунАллагъдин ХваМесигъяни лагъана хабар къазва.

⁶⁴ – Вуна гъа икІ я лугъузва, – лагъана Исади, – Инсандин Хва цавал алай циферилай физваз ва шукур хъайи Къудрат Авайдан эрчІи патавай ацукънаваз квез аквада.

⁶⁵ Инал къилин хахамди вичел алай пекер къазунна:

– Адаасиихтилатар ийизва! – лагъана ада. – Мад чаз шагъидвилер герек яни къван? Адан аси ихтилатар квез ван хъана! ⁶⁶ Куъ фикир гъихътинди я?

Абуру Ам къиникъиз акъуддай чкадал атанва лагъана.

⁶⁷ Гъанлай Адан чиниз тфуяр вегъиз, гъутар эцягъиз хъана, бязибуру Адан чинин патар ягъиз, ⁶⁸ лугъузвай:

– Вун ни янатІа, лагъ кван чаз, Месигъ?

Петруди Исадикай къил къакъудун

(Мрк. 14:66-72; ЛкІ. 22:54-62; Ягъ. 18:16-18, 25-27)

⁶⁹ Петру лагъайтІа, къецел, гъаятда ацукънамай. Адан патав са къаравуш атана, лагъана:

– Галилейви Исадихъ галаз вунни авай.

⁷⁰ Амма Петруди вири алай чкадал Исадикай къил къакъудна лагъана:

– Вун куъкай рахазватІа заз чидач.

⁷¹ Ам варарив агатдайла, муъкуъ къаравушдиз акуна ва анал алайбуруз ада лагъана:

– Имни Назаретви Исадихъ галаз санал авайди тир.

⁷² Петруди мад къил къакъудна къин къуна:

– Ам заз чидай Кас туш.

⁷³ Са герендилай анал алай инсанар Петрудив агатна, лагъана:

– Якъин вунни гъабурукай я, ви рахунрин жуъреди вун гъабурукай тирди къалурзава.

⁷⁴ Гъанлай Петруди къинер къаз, Аллагъдиз дад ийиз хъана:

– Ам заз чидай Кас туш.

Гъа рахунрик кваз садлагъана кІекре гъарайна. ⁷⁵ Петрудин рикІел Исади лагъай гафар хтана:

«КІекре гъарайдалди вуна Закай пудра къил къакъудда». Варарай экъечІна, ам къагъардалди шехъна.

Исадиз кар атІун

(Мрк. 15:1; ЛкІ. 23:1; Ягъ. 18:28)

27 Пакагъанэкуънахъ вири чІехихахамарни агъсакъалар, ИсагъикІ рекъидатІа лугъуз меслятар ийиз, кІватІ хъана. ² Ам кутІунна, тухвана Римдинсердер ПилатІангъиле туна.

Ягьудан кьиникь

(Кр. 1:16-20)

³ Исадиз кьиникьин жаза ганвайди Ам маса гайиЯгьудазчир хьайила, Ягьуд авур кардал пашман хьана. Ада, фена, чІехи хахамривни агьсакьалрив кьанни цІуд гимиш вахгана,
⁴ лагьана:

– Тахсир квачир инсан маса гана, загунагьавуна.
– Чаз вуч ава? – лагьана абуру. – Абур ви кьайгьуяр я!

⁵ Вичив гвай гимишарАллагьдин КІвализгадарна, Ягьуда фена вичи вич куьрсарна. ⁶ ЧІехи хахамри гимишар кІватІ хьувуна, лагьана:

– Абур Аллагьдин КІвалин хазинадик кутуна виже кьведач, абур ивидихъ ганвай гьакьби я.

⁷ Меслят авуна, а гимишрихъ абуру «ГетІехъандин чил» лугьудай чка, кьурабаяр кучукун патал, маса кьачуна. ⁸ Гьаниз килигна кьенин йикъал кьведалди а чилиз «Ивидин чил» лугьузва. ⁹ Гьа икІ, Ермиягьпайгьамбардилагьай ихътин гафар кьилизи акьатна:

«Исраилдинрухвайри Адан кьимет кьанницІуд гимиш тайинарна. ¹⁰ Абуру а пулунихъ, Реббидиэмир авурвал, „ГетІехъандин чил“ кьачуна» Ермиягь 32:9; Зекери 11:12-13..

Иса ПилатІан вилик

(Мрк. 15:2-19; ЛкІ. 23:2-5, 13-25; Ягь. 18:29–19:16)

¹¹ Иса сердердин вилик акьвазна. Ада Исадивай хабар кьуна:

– ВунчувудринПачагь яни?

– Вуна гьа икІ я лугьузва, – жаваб гана Исади.

¹² ЧІехи хахамрини агьсакьалри Адак тахсирар кутадайла, Ада гьич жавабни ганачир. ¹³ Гьанлай ПилатІа Адаз лагьана:

– Вак кутазвай кьван тахсирар ваз аквазвачни?

¹⁴ Амма Вичик кутазвай са тахсирдизни Исади яб тагуз акурла, сердер пара мягьтел хьана.

¹⁵ ГьарПесагь суваринюкьуз сердерди халкьдитІварэцигай са кас кьазаматдай азад хьийидай адет хьанвай. ¹⁶ Гьа чІавуз Бараб тІвар алай машгьур са тахсиркар кьазаматда авай.

¹⁷ Вири кІватІ хьайила, ПилатІа хабар кьуна:

– Квез за вуж ахьайна кІанзава: Бараб ахьайдани, я тахьайтІаМесигьлугьудай Иса?

¹⁸ ПилатІаз хахамрин кьилевайбуру Иса чпин пехилвилай вичин гьиле тунвайди чизвай.

¹⁹ ПилатІ дуванбегдин чкадал ацукьнавай вахтунда, адан патав са кас атана ва адан папа лагьай гафар тикрарна:

– А Кас гьахъ-михьиди я, Адаз са затІни мийир, сенфиз за ахвара Ам себеб яз гзаф азабар чІугуна.

²⁰ Амма ЧІехи хахамрини агьсакьалри Бараб азад хьувуна Иса кьиникьиз акьудун лазим тирдахъ халкь чІалахьарна.

²¹ Гьанлай сердерди абурувай хабар кьуна:

– Квез за и кьведакай гьим ахьайна кІанзава?

– Бараб, – лагьана абуру.

²² – Месигь лугьузвай Исадиз за вуч авун лазим я? – лагьана ПилатІа.

–Хашунизягь Ам! – жаваб гана вирида.

²³ – Ада вуч пис кар авуна кьван? – лагьана ПилатІа.

Амма халкьди амайдалайни кІевиз гьараяр авуна:

– Хашуниз ягь Ам!

²⁴ ПилатІавай халкь секинариз жезвачир.

Жемьтдик мадни гзаф гьулгьула акатзавай. И кар акурла, ПилатІа, яд кьачуна, халкьдин вилик вичин гьилер чуьхвена, лагьана:

– ИМуьминдинИви авахьунай зак тахсир квач, ам куь кІвалах я.

²⁵ – Кьуй Адан Ивидин жаваб гудайбур чунни чи аялар хьурай! – жаваб гана халкьди.

²⁶ Гьа чІавуз ПилатІа Бараб ахьайна, Исани кьамчидалди гатана, хашуниз ягь лагьана эмирна.

²⁷ Гьанлай сердердин аскерри Иса гьукумдардин кІвалерин гьаятдиз тухвана, гьана вири аскерар Исадин патав кІватІна. ²⁸ Исадал алай пекер хтІунна, абуру Адал яру пекер алукина, ²⁹ кьилелни кьакьвадин таж эцигна, Адан эрчІи гьилени лаш туна, Адан вилик метІер яна, абуру рахшанддалди лугьуз хьана:

– Чувудрин Пачагь сагь хьурай!

³⁰ ГьакІ лугьуз абуру Адаз тфуяр гуз хьана, ахпа Адан гьилий лаш акьудна, гьадалди Адан кьил гатаз эгечІна.

Иса хашуниз ягьун

(Мрк. 15:20-32; ЛкІ. 23:26-43; Ягь. 19:17-27)

³¹ Адакай ягьанатар авуна куьтягь хьайидалай кьулухъ, Исадилай яру пекер хтІунна, Адал Вичин парталар алукина, гьанлай Ам хашуниз ягьиз тухвана.

³² Абур фидайла, абурал киринейви Симун лугьудай са кас гьалтна, абуру Исадин хаш адав гужалди тухуз туна.

³³ Абур ГалгутІ, яни Пел лугьудай чкадив агакьна. ³⁴ Исадиз абуру туькьуьлвал квай чехир гана, амма адан дад акурла, Адаз ам хьваз кІан хьанач. ³⁵ Иса хашуниз ягьайдалай кьулухъ, Ам хашунал алаз хкажайбуру Адан пекер, чип вегьиз, пайна. ³⁶ Ахпа анал ацукьна Адан кьаравул чІугваз хьана. ³⁷ Адан кьилихъ тахсиркарвилер кьалурдай кьул яна. Адал кхьенвай: «Им Чувудрин Пачагь Иса я».

³⁸ Исадихъ галаз санал хашариз кьве кьучини янай: сад Адан эрчІи, муькуьдини – чапла патавай.

³⁹ Патавай физвайбуру, Адакай чІурукІа рахаз, чпин кьилер юзуриз, лугьуз хьана:

⁴⁰ – Эй, Аллагьдин КІвал чукІурна пуд йикъан кьене эхциг хьийидайди! ВунАллагьдин ХваятІа, жува жув хилас ая, хашунилай эвичІ!

⁴¹ Гьа и жуьреда ЧІехи хахамри, тавратдаррива агьсакьалрини рахшанд кваз лугьудай:

42 – Масадбур Ада хиласдай, гила Вичивай Вич хилас ийиз жезвач. Ам Исраилдин Пачагъ ятІа, хашунилай гила эвичІрай. ЭвичІна акуртІа, Ам Месигъ тирдан чун чІалахъ жеда! 43 Ада Аллагъдихъ далу акалнавай; Аллагъдиз Ам багъа ятІа, къуй Аллагъди Ам хилас авурай. Ада лагъанай хьи бес: «Зун Аллагъдин Хва я».

44 Адахъ галаз санал хашуниз янавай къачагърини Адаз экъуьгъзавай.

Исадин кыникъ

(Мрк. 15:33-41; ЛкІ. 23:44-49; Ягъ. 19:28-30)

45 Нисинрихъ вири чилел мичІ акъалтна, сятдин пудралди гъакІ амукъна. 46 Сятдин пудаз хъиз Исадай гъарай акъатна:

– Эли, эли! Лема сабахтани? Яни: я Аллагъ! Я Аллагъ! Вуна Зун вучиз туна?

47 Адан ван атай гъанал алай са бязибуру лагъана:

– Килиг садра, АдаИльясазэверзава.

48 Абурукай сада, чукурна фена, цуру чехирдай къежирнавай мант, лашунин кІвенкІвел гьалдна, Исадин сивихъ авуна.

49 – Акъваз кван, – лугъуз хъана амайбуру, – Ам хилас ийиз Ильяс къведатІа килигин чун.

50 Исадай мад кІевиз гъарай акъатна. Гъа инал Адан чан хкатна. 51 Гъасятда Аллагъдин кІвале авай пердени виняй агъуз пад хъана, залзала хъана, рагар пад-пад хъана. 52 Къейибур динжарнавай къветІерикай са гзафбур ачух хъана, Аллагъдиз талукъ са хейлин къейибуралчан хтана. 53 Исадал чан хтайдалай къулухъ абур чпин къветІерай экъечІна, Ярусалимдиз – пак шегъердиз – фена. Абур гзафбуруз акуна. 54 Иса хуьзвай аскерризни абурун кылевайдаз залзала ва маса хъайи крар акурла, гзаф кичІе хъана, лагъана:

– РикІивайни Ам Аллагъдин Хва тир!

55 Анал яргъал акъвазна гзаф папарни алай. Абур, ИсаГалилейдаавай вахтунда, Адан гуьгъуьна гъатна, Адаз къуллугъ авурбур тир. 56 Абурун арада Маждалдай тирМайрам, ЯкъубанниЮсуфандиде Майрам ва Зебедеян паб авай.

Иса рага атІанвай къветІе-сура тун

(Мрк. 15:42-47; ЛкІ. 23:50-56; Ягъ. 19:38-42)

57 Няни хъайила, Исадинтилмихъайи АриматІайдай тир Юсуф тІвар алай девлет авай са кас ПилатІан патав атана. 58 Ада ПилатІавай Исадин мейит вичив вахгун тІалабна. ПилатІа мейит вахгун эмирна. 59 Юсуфа Исадин мейит къахчуна, аммихъикушдин кафандик кутуна, 60 вич къейила динж авун патал вичи цІийиз рага атІанвай къветІе-сура туна. КъветІин сивихъни са чІехи къван агалдна, ам хъфена. 61 Маждалдай тир Майрамни муькуь Майрам къветІен къаншарда ацукънавай.

КъветІел къаравулар эцигун

62 Гуьгъуьнин юкъуз, амКиш югътир, ПилатІан патав чІехи хахамарнифарисеяркІватІ хъана.

63 – Агъа, – лагъана абуру, – гъеле а тапархъандал чан аламаз, Ада «Пуд йикъалай Зал чан хкведа» лагъайди чи рикІел хтана. 64 ГъакІ хъайила, пуд лагъай югъ алуькдалди, Адан мейит авай къветІ хъсандиз хуьдайвал эмир це, Адан тилмизри, йифиз атана, Ам чуьнуьхун мумкин я. Ахпа абуру халкъдиз «Къенвай Адал чан хтана» лугъуз къекъведа. ГъакІ хъайитІа, Адан эхиримжи таб эвелимжидалай писди жеда.

65 – Квехъ аскерар гала, – лагъана ПилатІа, – алад, квез чидайвал хуьх.

66 Абуру къветІен патав атана, къванцел муьгъуьр эцигна, къветІен патав къаравулар акъвазарна.

Исадал чан хтун

(Мрк. 16:1-8; ЛкІ. 24:1-10; Ягъ. 20:1-8)

28 Пакамахъфад, гъафтедин сад лагъай юкъузМаждалдай тирМайрамнимуькуь Майрам къветІен патав атана. 2 Гъа чІавуз зурба залзала хъана, Реббидинмалаикцаварилай эвичІна, къветІен сиве тунвай къван алудна, гъадал ацукънавай. 3 Адан акунар цІайлапандиз ухшар тир, адан пекерни жив хъиз лацу тир. 4 КичІевилай къаравулрикти адан вилик зурзун акатна, абур мейитар хъиз хъана. 5 Малаикди элкъвена папариз лагъана:

– КичІе жемир,

куьнхашунизанавайИсидихъкъекъвезвайди заз чизва. 6 Ам ина амач. Ада Вичи лагъайвал, Адалчан хтанва. Фад инал ша, ингъе Ам эцигай чкани.

7 Гъерекатна фена АдантилмизризАдал чан хтайдакай хабар це. АмГалилейдизтилмизрилайни вилик атана акъатдайди абурун рикІел хкваш. Абуруз Ам гъана аквада. Ингъе за квез вири гафар лагъана.

8 Тадиз къветІяй экъечІна, папари кичІевал ва зурба хвеш кваз Исадин тилмизриз хабар гуз чукурна. 9 Фидай рекъе абурал садлагъана Иса гъалтна.

– Хийирар хъуй! – лагъана Ада абуруз.

Абуру Адав агатна, Адан кІвачер къуна, икрам авуна.

10 Гъанал Исади абуруз лагъана:

– КичІе жемир. Фена Зи стхайриз Галилейдиз алад лагъ, абуруз Зун гъана аквада.

Къаравулрин гъахъ-гъисаб

11 Папар тилмизриз лугъуз фидайла, къаравулрикай са бязибур шегъердиз фена, абуру хъайи агъвалатдикай чІехихахамризхабар гана.

12 Агъсакълрихъ галаз меслят авуна, адалай къулухъ абуру къаравулриз бегъем пул гана,

13 лагъана:

– Куьне виридаз лугьун лазим я: «Чун ксанвайла, йифиз Адан тилмизри атана Адан мейит чуьнуьхна». ¹⁴ Адакай сердердиз ван хьайитІа, чна адан хьел иликьарда, квез са писвални тахьун патал, чна кьайгьу чІугвада.

¹⁵ Абуру, пул кьачуна, чпиз лагьайвал авуна. А хабар кьенин йикъал кьведалдиничувудринарада чкІана ама.

ЧІехи тапшуругъ

¹⁶ ЦІусад тилмиз Галилейдиз Исади чпиз ша лагьай дагъдиз фена. ¹⁷ Иса акурла, вирида Адаз

икрамна, амма са бязибуру шак авуна. ¹⁸ Абурун мукьув хьана, Исади лагьана: – Чилелни цавара вири Зи Гъиле ава. ¹⁹ ГьакІ хьайила алад, вири халкьарин инсанрикай зи тилмизар ая. Бубадин, Адан Хцин ваПак РуьгьдинТІварцІелай абурувцик акахьун кьачузтур. ²⁰ За квез авур эмирар кьилиз акъудиз абуруз чира. Эхир алуькьдалди Зун гьар юкьуз квехъ галайди чир хьухъ.

Марк

Ягья пайгъамбардин чирвал (МатІ. 3:1-12; ЛкІ. 3:1-18; Ягь. 1:19-28)

¹ Аллагъдин ХвайИсаМесигъдикайШад Хабардинэвел ихътинди я. ² Яшай пайгъамбардиВичин ктабда «Килиг, Валай вилик За Зи чархачи ракъурзава, ада Ви вилик Вун къведай рехъ гъазурда» Малахи 3:1.. ³ «Къурумда гъарайзавайдан ван чкІида: „Риббидизрехъ гъазура, Адан рехъ дуъзди ая“» Яшай 40:3. кхъенвайвал, ⁴ инсанривцик акахъун къачузтадайЯгьякъурумда пайда хъана. Ада, куьнАллагъдин рекъел ша, и кар кыле тухунин лишан яз, цик акахъун къачу ва гъа чІавуз Аллагъди гъил къахчуда лугъуз, вязер-несигъатар гузвай. ⁵ ВириЯгъудатдайва Ярусалимдай адан патав инсанар къвезвай, чпингунагъархиве къазвай ва адан кап алаз Ярдан вацІа цик акахъун къачузвай. ⁶ Ягьядал деведин сун пекер алай, юкъвани тумаждин гъаркъуь чІул авай. Ада незвайди цицІерни чІуру чІижерин вирт тир. ⁷ Вичин вязера ада лугъузвай:
– Зи гуьгъуьнлай къвезвайди залай къудрат авайди я. Зун Адан кІвачин къапарин чІулар ахъайизни лайих туш. ⁸ За квеv цик акахъун къачуз туна, Ада, лагъайтІа, квеvПак Руьгъдикакахъун къачуз тада.

Исади цик акахъун къачун ва ам къурумда темягъ авун

(МатІ. 3:13-4:11; ЛкІ. 3:21-22; 4:1-13; Ягь. 1:32-34)

⁹ Са юкъуз Исади, Галилейдаавай Назарет шегъердай атана, Ягьядин гъил алаз Ярдан вацІа цик акахъун къачуна. ¹⁰ Иса цяй экъечІдайла, Адаз цавар ахъа хъана ва лифрен шикилда аваз цаварилай Вичин винел эвичІавай Руьгъ акуна. ¹¹ Цаварилай рахадай ван атана:
– Вун Зи РикІ алай Хва я, Зи шадвал Валди я. ¹² Идалай къулухъ гъасятда Руьгъди Иса къурумдиз тухвана. ¹³ Ана Ам яхцІур юкъуз ничхиррин арада, Вич рекъай акъудиз кІанзавайиблисдинхурук хъана. Адазмалаикрикъуллугъ ийизвай.

Исади къуллугъ авунин эвел (МатІ. 4:12-23; ЛкІ. 4:14-15; 5:1-11; Ягь. 1:35-42)

¹⁴ Ягья къазаматда турдалай къулухъ, Иса Галилейдиз Аллагъди ракъурдай Шад Хабардикай муштулухар гуз фена.
¹⁵ – Аллагъди пачагъвал ийидай вахт атана мукъвал хъанва! – лагъана Ада. – Ша Аллагъдин рекъел элячІ, Шад Хабардин чІалахъ хъухъ!
¹⁶ СадраГалилейдин виринкъерехдай физвайла, Исадиз гъетягъар тир Симунни адан стха Эндирей акуна. Абуру вириз чил вегъизвай.
¹⁷ – Зи гуьгъуьнаваз ша, – лагъана Исади. – За квекай инсанар къадай гъетягъар ийида.
¹⁸ Чпин чилерни туна, стхаяр Адан гуьгъуьнаваз фена.
¹⁹ Са тІимил къван мад рехъди фейила, Исадиз Зебедеян рухвар тирЯкъубниЯгья акуна. Абуру, луьткведа ацукъна, чилер туькІуьр хъийизвай.
²⁰ Гъасятда Исади Вичихъ галаз гъабурузни ша лагъана. ЧпинбубаЗебедейни адан гъилик кІвалахзавайбур луьткведа туна, Якъубни Ягья Адан гуьгъуьнаваз фена.

ЧІуру жин хкудун (ЛкІ. 4:31-37)

²¹ Абуру атана Кефернагъум шегъердиз акъатна. Киш юкъузИсасинагугдизфена ва инсанриз чирвилер гана. ²² Вири Адан несигъатрал гъейран хъанвай, вучиз лагъайтІа Исадитавратдаррихъиз ваъ, гъукум гвайда хъиз Вичин чирвилер инсанрив агакъарзавай.
²³ И чІавуз ана чІуружинквей са кас авай.
²⁴ – Ваз чавай вуч кІанзава, Назаретви Иса? – гъарайна ада. – Вун чи эхир ийиз атанвайди яни? Вун вуж кас ятІа заз чизва. Вун АллагъдинПакдия!
²⁵ – Лал хъухъ! ЭкъечІ адай! – эмир гана Исади жинжиз.
²⁶ А кас зурзурна, чІуру жин гъарай галаз адай акъатна. ²⁷ Вири мягътел хъана.
– Им вуч лагъай чІал я? – сада садавай хабар къаз хъана абуру. – Ибуру чаз ван тахъай гафар я! Адахъ гъатта чІуру жинерризни кваз эмирдай къуват ава, жинерарни Адаз табий жезва.
²⁸ Гъа чІавалай Адакай вири Галилейда ва патарив гвай чкайра ван-сес чкІана.

Гзафбур сагъар хъувун
(МатІ. 8:14-16; ЛкІ. 4:38-41)

²⁹ Синагугдай экъечІна, Иса Якъубни Ягъя галаз Симунанни Эндиреян кІвализ фена. ³⁰ Симунан яран диде ифин кваз къатканвай, абуру Исадиз адан гъалдикай ихтилатна. ³¹ Папан патав атана, Исади гъил къуна ам къарагъарна. Адан ифин алатна. Паб абурун къилел-кІвачел элкъвез эгечІна.

³² Нянихъ рагъ акІизвайла, Исадин патав азарри къунвайбурни жинерар квайбур гъиз хъана.

³³ Шегъердавай къванбур вири Ам авай кІвалин ракІарихъ кІватІ хъана. ³⁴ Адани жуъреба-жуъре азарар квай гзафбур сагъар хъувуна, гзафбурукай жинерар хкудна. Ада Вич вуж ятІа чизвайдакай рахун жинерриз къадагъа авуна.

Галилейда чирвилер гун
(ЛкІ. 4:42-44)

³⁵ Экуьнахъ фадамаз, рагъ экъечІдалди къарагъна, Иса, дуъаяравун патал, касни авачир чкадиз фена. ³⁶ Симун ва адан юлдашар Исадин гуьгъуьна гъатна. ³⁷ Ам жагъайла, абуру лагъана:

– Вири Вахъ къекъвезва.

³⁸ – Ша чун мукъув гвай хуъреризни шегъерриз фин, – лагъана Исади. – За гъанра Шад Хабардикай муштулухар гуда, Зун атунни гъа кар патал авунвайди я.

³⁹ Гъа икІ, Ада, вири Галилейда къекъвез, синаугра Шад Хабардикай муштулухар гузвай ва жинерар хкудзавай.

Жузам азар квайди сагъар хъувун
(МатІ. 8:1-4; ЛкІ. 5:12-16)

⁴⁰ Садра Исадин патавжузамазарди къунвай са кас атана ва метІер чилиз яна, минетар ийиз лагъана:

– Ваз кІан хъайитІа, Вавай зун сагъар хъийиз жеда!

⁴¹ Исадиз адан язух атана, адак гъил къана, лагъана:

– КІанзава заз. Сагъ хъхъухъ!

⁴² Гъасятда жузам хкатна, аммихъихъхъана. ⁴³ А кас гъанал рахкурдалди вилик Исади адаз кІевелай тагъкимна:

⁴⁴ – Килиг гъа, гъич садазни чукъьмир, амма, хахамдин патав фена, жув гъадаз къалура. Вуна азар хкатунин сагълугъдай Мусадинкъанундивкъадай къурбандни це. Гъа идалди вун сагъ хъхъанвайди чир хъурай.

⁴⁵ А инсанди, анай хъфена, виридаз хъайи-хъайивал ихтилатиз хъана. Гъавиляй, Исадивай ачухдаказ шегъерриз хъфиз жезвачир. Ам шегъердин къерехда касни авачир чкайра акъваззавайтІани, Адан патав виринрай инсанар къвезвай.

Фалужди янавайди сагъар хъувун
(МатІ. 9:1-8; ЛкІ. 5:18-26)

2 Са къадар йикъар алатайла, Иса Кефернагъумдиз хтана. Ам кІвале авайдакай вири шегъердиз ван хъана. ² Гъасятда кІвал инсанрай ацІана, ракІаривни чка гумукънач. Исади абурал Аллагъдин Гаф агакъариз хъана. ³ Адан патав са къадар инсанар атана, абурукай къуд касди фалужди янавай сад гъана.

⁴ Гзаф инсанар хъуниз килигна, Исадин мукъув агатдай мумкинвал тахъайла, мес къунвайбуру Иса авай кІвалин къавай тІеквен акъудна, гъанай азарди къунвайди агъуз авудна. ⁵ Исади, абуруниманакурла, фалужди янавайдаз лагъана:

– Вигунагърилай гъил къахчунва, чан хва!

⁶ Аналтавратдаррикайниса бязибур ацукънавай. «Идааси ихтилатар вучиз ийизва?» – фикирна абуру. – «Тек са Аллагъдилай гъейри, гунагърилай гъил нивай къахчуз жеда?»

⁸ Абуру ихътин фикирар ийизвайди Исадин рикІиз аян хъана.

– Вучиз куьне куь рикІера а фикирар тунва? – лагъана Ада абуруз. – ⁹ Фалужди янавайдаз вуч лугъун регъят я? «Ви гунагърилай гъил къахчунва» лугъудани, я тахъайтІа «Къарагъ, месни къахчуна ахлад»? ¹⁰ Амма виридан гунагърилай гъил къахчудай ихтияр Инсандин Хцихъавайди квез чир хъун патал, За фалужди янавайдаз лугъузва: «Къарагъ, жуван месни къахчуна кІвализ ахлад!»

¹² Ам гъасятда къарагъна, вичин месни къахчуна, виридан виликай тІуз хъфена. Анал алайбур вири мягтел хъана.

– Ихътин кар чаз садрани акурди тушир, – лугъузвай абуру Аллагъдиз шукур ийиз.

Левидикай Исадин тилмиз хъун
(МатІ. 9:9-13; ЛкІ. 5:27-32)

¹³ Иса мад вирин къерехдал фена. Халкъ атана Адал алтІушна. Адани абуруз чирвилер гана.

¹⁴ Ахпахарж кІватІдай чкадин патавай фидайла, Адаз анал Гъалфеян хва Леви ацукънаваз акуна.

– Зи гуьгъуьна аваз ша! – лагъана Исади.

Амни, къарагъна, Адан гуьгъуьнаваз фена.

¹⁵ Ахпа Исади Левидин кІвале фу незвай. Исадихъ ва Адан тилмизрихъ галаз ана харж кІватІдай бурни гунагъкарар гзаф авай. Адан гуьгъуьна абурукай гзафбур жедай. ¹⁶ Харж кІватІдай бурхъни гунагъкаррихъ галаз санал Исади фу нез акурла, фарисейринарадай акъатнавай тавратдарри Адан тилмизриз лагъана:

– Ада харж кІватІзавай бурхъни гунагъкаррихъ галаз вуч лагъана фу незва?

¹⁷ И гафар ван хъайила, Исади абуруз лагъана: – Жерягъдихъ дирибур ваъ, азарри къунвайбур муьгътеж жеда. Зун гъахъ-михъибуруз ваъ, гунагъкарриз Зи патав эвериз атанвайди я.

Сив хуьникай
(МатІ. 9:14-17; ЛкІ. 5:33-38)

¹⁸ Гьа чІавузЯгьядинтилмизри ва фарисейрисив хуьзвай. Са шумуд касди, Исадин патав атана, лагъана:

– Ягьядин ва фарисейрин тилмизри сив хуьзва, бес Ви тилмизри вучиз сив хуьзвач?

¹⁹ – Чам чпихъ галамай къван гагьда мехъерин мугьманривай сив хвена акъвазиз жедани? – лагъана Исади. – ²⁰ Амма са чІав атана, чпивай чам къакъуддайла, абуру сив хуьда.

²¹ Гьич садани цІуру пекиниз цІийи парчадикай пине ядач. ЯгъайтІа, цІийида цІуруди акъажна, тІеквен авайдалайни чІехи ийида. ²² Гьич садани цІийи чехир куьгъне целериз цадач, цайитІа, чехирди куьгъне цел хъиткъинарда – вун чехирдикайни жеда, целерикайни; цІийи чехирдиз цІийи целер герек я.

Киш йикъан гъавурда тун
(МатІ. 12:1-8; ЛкІ. 6:1-5)

²³ СаКиш юкъузИса къуьлер экъечІнавай никІяй физвай. Рекъе Адан тилмизри къуьлуьн къилер атІуз хъана. ²⁴ И кар акур фарисейри Исадиз лагъана:

– Вучиз абуру Киш юкъуз къадагъа кар ийизва?

²⁵ – Давудпачагъдиз ва адахъ галайбуруз гишин хъанвайла, абуру вуч авунатІа куьнеКаламдайсадраниКІелначнимегер? – жаваб гана Исади. – ²⁶ Им къилинхахамАбиятІар тир девирда хъайи кар я. Давуда, Аллагъдин КІвализгъахъна, хахамрилай гъейри садазни недай ихтияр авачир, Реббидинвилик жедай фар къачуна, вичини тІуьна, галайбурузни гана.

²⁷ Ахпа Исади давамарна:

– Инсан Киш югъ патал ваъ, Киш югъ инсан патал халкънавайди я. ²⁸ ГъакІ хъайила, Инсандин Хва Киш йикъан Агъани я.

Киш юкъуз сагъар хъувун
(МатІ. 12:9-14; ЛкІ. 6:6-11)

³ Мад садраКиш юкъузИсасинагугдизатана. А юкъуз ана гьил члахъ хъанвай са инсан авай.

² Бязибуру Исадила вил алудзавачир. Адак тахсирар кутун патал, Ада Киш юкъуз начагъди сагъардатІа лугъуз, абуру Ам вилив хуьзвай.

³ Исади члахъ гьил галай касдиз лагъана:

– Виридаз аквадайвал юкъвал акъваз.

⁴ Анал алайфарисейризниАда лагъана:

– Киш юкъуз хъсанвал авун лазим яни, я тахъайтІа писвал? Уьмуьр хвена кІандани, я тахъайтІа пучна кІандани?

Амма абурай гафни акъатнач. ⁵ Абуруз хъел кваз вил яна, абурун рикІер къван хъунал гъайиф чІугуна, Исади а инсандиз лагъана:

– Ви гьил инихъ ая кван.

Адани лагъайвал авуна. Адан гьил сагъ хъхъана. ⁶ Фарисейри, анай экъечІна, Гьирудпачагъдин терефдаррихъ галаз Иса рекъидай рекьер жагъурун патал меслят авуна.

Исади гзаф инсанар сагъар хъувун
(МатІ. 4:23-25; 12:15-16; ЛкІ. 6:17-19)

⁷ Иса Вичинтилмизарнигалаз вирин къерехдал фена. Галилейдай, Ягъудатдай, Ярусалимдай, Идумейдай, Ярдан вацІун а патай ва гъакІни Туьрсдинни Сидундин патарив гвай чкайрайни Адан крарикай хабар авай гзафбур Исадин гуьгъуьна аваз фена. ⁹ Гзаф инсанар кІватІ хъуниз килигна, Исади, Вич басрухра гьат тавун патал, тилмизриз Вичиз къилди луьткве гъазура лагъана. ¹⁰ Ада гзафбур сагъар хъувуна лугъуз, азарар квайбур, Исади чпик гьил къана кІанз, Адав агатиз кІанз алахънавай. ¹¹ ЧІуружинерарквейбуру, Ам акурвалди, Адан вилик ярх хъана, гъарайзавай:

– ВунАллагъдин Хвая!

¹² Амма Ада абуруз Вич вуж ятІа лугъун кІевелай къадагъа ийизвай.

Ціикъвед илчи хкъягъун
(МатІ. 10:2-4; ЛкІ. 6:14-16; Кр. 1:13)

¹³ Ахпа Ам пелел экъечІна ва Вичиз кІандайбурузни эверна. Абуруни Адан патав атана.

¹⁴ Вичихъ галаз са рекъе хъун патал ва гъар санихъШад Хабардикаймуштулухар гуз ракъурун патал, Исади абурукай ціикъвед кас хкъана. Ада абуруз жинерар хкуддай къуват гана. И ціикъвед касдиз ИсадиилчиярлагъанатІваргана. ¹⁶ Ада хкъанавай ціикъвед илчи ибур тир: Ада Петру лагъана тІвар гайи Симун, ¹⁷ Зебедеян рухварЯкъубниЯгъя(Исади абуруз Бунаржис, яни цавун гугрумрин рухвар лагъана тІвар ганвай), ¹⁸ Эндирей, ФилипІ, БартІаламай, МатІай, ТІумай, Гъалфеян хва Якъуб, Тадас, МиллетбазСимун ¹⁹ ва гъакІни Ам маса гайи ИскариятЯгъуд.

Иса ва Багъал-Зевул
(МатІ. 12:22-29; ЛкІ. 11:14-22; 12:10)

²⁰ Ам кІвализ хтайла, аниз мад акъван инсанар атана хьи, Исадизни Адан тилмизриз ацукъна фу недай мажални хъанач. ²¹ И кардикай Исадин мукъва-къилийриз хабар хъайила, абур Ам хутахиз атана, вучиз лагъайтІа абуру «Ам Вич Вичик квац» лугъуз фикирзавай. ²² Ярусалимдай атайтавратдаррилугъузвай:

– Адак жинерин къил тирБагъал-Зевулакатнава! Жинерар хкуддай къуватни Ада гъадавай къачузва!

²³ Инал Исади тавратдарриз эверна, абурузкъисаярмисал гъиз эгечІна:

– Иблисдииблис гьикІ чукурда? ²⁴ Са пачагълугъ сад садаз акси къве патал пай хъайитІа, а пачагълугъ яргъалди амукъдач. ²⁵ Хизан къве патал пай хъайитІа, а кІвал чІур жеда. ²⁶ Иблис вич вичиз акси хъайитІа, иблисдивай давам гуз жедач,

адан эхир пуч жеда. ²⁷ Низ гуж авай касдин кІвал атІуз кІанзаватІа, ада эвелни-эвел кјуват авайдан гїилер-кІвачер кутІунна кІанда, ахпа адан кІвал тарашиз жеда. ²⁸ За квез рикІивай лугъузва: инсанрин виригунагърилайни, абуру ийизвай чІуру ихтилатрилайни гїил кѡахчуда, ²⁹ амма вужПак РуьгъдикайчІурукІа рахаз хъайитІа, адалай гьич садрани гїил кѡахчудач. А гунагъ инсандик даим кумукъда.

³⁰ Иса гъа икІ рахана, вучиз лагъайтІа тавратдарри «Адак чІуру жин акатнава» лугъузвай.

Исадин дидени стхаяр (МатІ. 12:46-50; ЛкІ. 8:19-21)

³¹ Ахпа Исадин дидени стхаяр атана, кѡецел акъвазна. Абуру, Исадиз эверун патал, са кас ракърна. ³² Инсанар Иса юкъва туна ацукънавай. Абуру Адаз лагъана:

– Ингье, ви дидени, стхаярни вахар кѡецел ала, абуру Вун хабар къазва.

³³ – Зи диде, зи стхаяр-вахар вужар я? – жаваб гана Ада. ³⁴ Ацукънавайбурулай вил элкѡурна, Ада лагъана:

– Ингье Зи диде ва Зи стхаяр-вахар! ³⁵ Аллагъдин къаст ни кылиз акъудзаватІа, гъам Зи стхани я, вахни я, дидени.

НикІе тум цазвайдакай къиса (МатІ. 13:1-9; ЛкІ. 8:4-8)

4 Исадивирин кѡерехда мад чирвилер гуз хъана. Вичин патав гзаф инсанар атуниз килигна, Ам луьткведа акъахна. Халкъ вирин кѡерехда амукъна. ² Луьткведа ацукъна, Ада яргъалди Вичин несигъатаркъисайралдиинсанрал агакъарзавай. Ада халкъдиз ихътин къиса ахъайна:

³ – Яб це! Йикъарикай са юкъуз лежбер никІиз тум цаз фена. ⁴ Ада тум вегъидайла, са бязи тварар рекъин кѡерехрал аватна, алтІушай кѡушари абур кІуфар ягъиз тІуьна. ⁵ Са бязи тварар къван квай чкадиз аватна. И тварар фад экъечІна, вучиз лагъайтІа абур накъв тІимил квай чкадиз аватна. ⁶ Рагъ экъечІайла, цїрер шуьткъвена, чІварахар галачирбур хъиз, къурана. ⁷ Са бязи тварар къалгъанар квай чкадиз аватна. Къалгъанри чІехи жердавай цїрер пІуьрчІуькъарна. Гъавилляй абуру майваяр гъанач. ⁸ Амай тварар мублагъ чилел аватна ва абуру цїр авуна, хкаж хъана, майваярни гъана – сада къанницїуд твар, муькуьда – пудкъад, амайбуруни – виш.

⁹ Ахпа Исади хълагъна:

– Нихъ япар аватІа, гъадаз ван атурай.

Къисадин мана ачухарун (МатІ. 13:10-23; ЛкІ. 8:9-15)

¹⁰ Халкъ чкІана, Иса Вичин цїкъведтилмиздихъниВичин гуьгъуьнавайбурухъ галаз кылди амукъайла, абуру Адавай къиса ахъаюнин мана-метлеб вуч ятІа хабар къуна.

¹¹ – Аллагъди пачагъвал авунин сирер къатІун квез ганва; амайбуруз къисаяр мисал яз гъана кІанда, – лагъана Исади, – ¹² Каламдалагъанвайвал: «Аллагъдихъ элкѡуьн тавун патал ва Ада чпелай гїил кѡахчун тавун патал, абуруз килигайла аквазвач, яб гайила абур гъавурда акъазвач».

¹³ Исади абуруз мад лагъана:

– Куьн и къисадин гъавурда гъатначни? Бес амай къисайрин гъавурда куьн гьикІ гъатда? ¹⁴ Тум вегъизвайда цазвайди Аллагъдин Гаф я. ¹⁵ Рекъин кѡерехдал аватнавай тум – им ван хъана рикІера Аллагъдин Гаф гъатнавай, амма ам анай тадизиблисдиахкъудай инсанар я. ¹⁶ Гъа и жуьреда къван квай чкадиз аватнавай тумни – ван хъанмазни гъасятда гаф шадвилелди къабулдай инсанар я лагъай чІал я. ¹⁷ Амма чпихъ мягъкем дувул тахъуниз килигна, абур икІ яргъалди амукъдач. Чеб а гаф къуна лугъуз хурук кутурла, кыл баладик акатайла, абур гъасятда рекъяй акъатда. ¹⁸ Къалгъанриз вегъенвай тум гафунин ван къвезвайбур я лагъай чІал я. ¹⁹ Амма гъар йикъан къайгъуйри, девлетдихъ вил ичІи хъуни ва маса къанихвилери ахътинбурун рикІера гъатнавай гаф пІуьрчІуькъарда, ам бегъер тагудайди ийида. ²⁰ Миян чилиз аватнавай тварар – гафуниз яб гана, ам къабулзавайбур я. Гъа ксари вичин бегъерни гъида – садбуру къанницїуд гїилера, масабуру пудкъад гїилера, са бязибуру виш гїилерилайни артух бегъер гъида.

СукІрадин кІаник квай шем (ЛкІ. 8:16-18)

²¹ Исади абуруз лагъана:

– КуькІуьрнавай шем къапунин кІаник кутуна туьхуьрун патал, я тахъайтІа чарпайдин кІаник эцигун патал гъизвайди яни? Ам шемерганда тун патал гъизвайди тушни къван? ²² Винел акъат тийидай сирни авайди туш, я ашкара тахъана амукъдай чинебан карни. ²³ Нихъ ван къведай япар аватІа, гъадаз ван атурай.

²⁴ Ада мад лагъана:

– Исятда квез ван жезвай гафариз хъсандиз яб це. Куьне гьихътин уьлчмедалди алцумайтІа, квезни гъахътин уьлчмедалди алцумда, квез гъатта артухни гуда. ²⁵ Авайдаз мадни гуда, авачирдавай гвайдини къакъудда.

Тварцикай къиса

²⁶ Исади давамар хъувуна:

–Аллагъдин Пачагълугъинсанди чилиз тум вегъизвайдаз ухшар я. ²⁷ Ахпа ам йифиз ксузва, югъ алуькъайла къарагъзава. Тум гьикІ экъечІзаватІа, гьикІ цїр ахъайзаватІа, адаз хабарни жедач. ²⁸ Чили сифте вичи къаз гъида, ахпа къуьлуьн кылерив чеб ахъайиз тада, адалайни къулухъ кылер тварарай ацїурда. ²⁹ Бегъер агакъайла, инсанди гъасятда мукал гїиле къада, вучиз лагъайтІа гвен гуьдай вахт атанва.

Финдин тварцикай кыса

(МатІ. 13:31-34;ЛкІ. 13:18-21)

30 Исади мад лагъана:

– Аллагъдин Пачагълугъ чна куьв гекъигин? Я тахъайтІа гъихътин кысадалди чна адан шикил чІугван? 31 Ам финдин тварцив гекъигиз жеда. Ам дуьньяда чилик кутазвай тумарикай виридалайни куьлуь тум я. 32 Амма цайила, адакай экъечІдай тар амай салан вири набататрилайни чІехи жеда. Ада чІехи хилер гъида. Хъен гудай гъа хилерал къушаривай мукар ийиз жеда. 33 Абур гъавурда гъатдай тегьерда Исади гъа ихътин кысайралди Аллагъдин гафар абурал агакъардай.

34 Кыса галачиз Ада халкъдиз ихтилат ийидачир, амма тилмизрихъ галаз кылди амукъайла, Исади абуруз кысайрин мана ачухардай.

Турфан секинарун

(МатІ. 8:18,23-27;ЛкІ. 8:22-25)

35 Гъа йикъан няниз Исади тилмизриз лагъана:

– Ша чун вирин а патаз экъечІин.

36 Абурни, халкъ туна, Адахъ галаз луьткведа акъахна. Абурун гуьгъуьна маса луьтквеарни авай.

37 КІеви гар акъатна; лепейри, луьткведин къерехрилай хкадриз, ам цяй ацІурзавай. 38 Иса луьткведин къулухъ кыле, тумаж акъалжнавай хъуьцъган кылик кутуна, ксанвай. Тилмизри Ам ахварай авудна лагъана:

– Муаллим! Ваз чун квахъна кІанзавани?

39 Иса къарагъна, гарузни вириз «Кис хъухъ, акъваз» лагъана эмир гана. Гар секин хъана, вирин къуд пата лал къена.

40 – Квез вучиз икъван кичІе я? – лагъана Исади тилмизриз. – Квехъ са тІимил къваннииманавачни?

41 Авайдалайни гзаф кичІе хъайи абуру чпи чпиз луьгуз хъана:

– Вирни гар муьтІуьгъарзавай Им вуж хъуй?

Герасинда жинерар хкудун

(МатІ. 8:28-34;ЛкІ. 8:26-39)

5 Исанитилмизарвирин а пата авай герасинвийрин виляятдиз акъатна. 2 Иса луьткведай эвичІайла, гъасятда къветІера авай сурарай Адан вилик чІуружиквай са кас акъатна. 3 Къейибур динжардай къветІер ам патал кІвал-югъ тир, гъич садавайни ам гъатта зунжурривни кутІунна секинарив жезвачир; 4 мукъвал-мукъвал ам зунжурралди кутІуннатІани, адаз къандалар янатІани, ада абур кукІвариз гадариз хъанай. Гъич садавайни ам муьтІуьгъариз жезвачир. 5 Акъваз тавуна, йифдини югъди, дагъларани къветІера-сурара гъарай ацалтна, ада вичи вич къванерив ядай. 6 Яргъай Иса акурла, ада атана Исадин вилик икрам авуна, 7 ва ада гъарайна лагъана:

– Ваз завай вуч кІанзава, Виридалайни Виниз тирАллагъдин ХвайИса? Ваз Аллагъдин хатур аватІа, зун азабрик кутамир!

8 Исади лагъана:

– ЭкъечІи и инсандай, чІуру жин!

9 Исади адавай жузуна:

– ВитІварвуж я?

– Зи тІвар Къушун я, вучиз лагъайтІа чун гзаф я, – жаваб гана ада.

10 Ада Исадиз чеб и виляятдай чукурмир луьгуз минетиз хъана. 11 Пелен кІане вакІарин са чІехи суьруьди векъ незвай. 12 Вири жинерри Исадиз минет ийиз лагъана:

– Чун вакІарин къенериз гъахъдайвал Вуна чун гъабурук кутур.

13 Исади абуруз ихтияр гана. ЧІуру жинерарни а инсандай экъечІна, фена вакІариз гъахъна. Къве агъзур къван вакІар авай суьруьди, кухунна фена, тик чархалай вириз хкадарна. Абур вири цин кІаниз яна. 14 ВакІарбанри, цІай квайбуру хъиз, катна фена, и кардикай шегьердани хуьрера ахъайна. Агъалиярни вуч хъанатІа луьгуз къвез килигиз хъана. 15 Исадин патав атайла, абуруз жинеррин къушун квайди пекер алаз ва акъул кыле аваз анал ацукънаваз акуна. Абуруз кичІе хъана. 16 А кар акурбуру жинерар квайдакайни вакІарикай хъайи-хъайивал атайбуруз ахъайна. 17 Анал алайбуру Исадиз, чпин патарай ахлад луьгуз, минетиз хъана. 18 Иса луьткведа акъахдайла, жинерар хкатайда Адаз вични твах луьгуз минетна. 19 Амма Исади адаз ихтияр ганач.

– Ахлад жуван кІвализ, жуван мукъвабурун патав,Реббидиваз вуч регъим авунатІа, Ада ваз гъихътин зурба кар авунатІа, хъфена гъадакай ахъая, – лагъана Исади.

20 И касди Исади вичиз авур зурба кардикайЦІуд-Шегьертирвал хабарар чукурзавай. Вири инсанарни мягътел хъана амуькзавай.

Яиран рушал чан хкун

(МатІ. 9:19-26;ЛкІ. 8:41-56)

21 Иса луьткведа аваз элкъвена къулухъ хтайла, гзаф инсанар атана Адал алтІушна. Ам вирин къерехда акъвазнавай. 22 Адан патавсинагугдинкыле авайбурукай тир Яир луьгудай са кас атана. Иса акунмазни, ам Адан кІвачерик ярх хъана. 23 Ада минетна лагъана:

– Зи руш ажалдик ква, атана адалай кап алтадна, ам ажалдикай хиласа.

24 Иса адахъ галаз фена. Адан гуьгъуьна гзаф инсанар гъатнавай, абуру Ам чуькъвена юкъва тунвай. 25 Фейи чкада цІикъвед йисуз датІана къеняй иви физвай са паб авай. 26 А папаз такур луькман хъаначир, абурукай адан чан туьтуьниз кІватІ хъанвай. Ада вичихъ авай-авачирди вири луькманриз харжнатІани, адаз регъят хъаначир, адан гълар амайдалайни пис жезвай. 27 Исадикай а папаз виликрани ванер атанай. Исадин пекерик вичивай гъил къагъиз хъайитІа, зун сагъ хъжеда луьгуз ада вич чІалахъарзавай. ГъакІ хъайила, инсанрин арадай атана, ада къулухъай Исадин

пекерик гъил кяна. ²⁹ А папай физвай иви гъясатда акъваз хъана ва ада вич сагъ хъхъайди къатІана.

³⁰ Исади Вичяй фейи къуват гъясатда гъиссна. Ада, халкъдихъ элкъвена, хабар къуна:

– Зи пекерик ни гъил кяна?

³¹ – Халкъди Вун элкъурна юкъва тунвайди акваз-акваз, Вуна «Зи пекерик ни гъил кяна?» лугъуз, хабар къазвани? – лагъана Адаз тилмизри.

³² И кар авурди гъи паб тиртІа лугъуз, Исади къуд патаз вил вегъена. ³³ Папа, вичиз хъанвай регъятвал чиз, кичІела зурзаз Адан КІвачерик ярх хъана, вичин азабрикай ва гила хъанвай регъятвеликай авайвал Исадиз ахъайна.

³⁴ – Чан руш! – лагъана Исади адаз. – Виимандивун хиласна. Ахлад, саламат хъуй вун! Мад ваз тІал хъжедач!

³⁵ И гафар Адан мецел аламаз, синагугдин кыле авайдан КІвалей са кас атана, лагъана:

– Я Яир! Ви руш къена. Муаллим мад икрагъ иймири.

³⁶ Исади и гафар ван тахъайдай къуна, синагугдин кыле авайдаз лагъана:

– КичІе жемир, анжах Захъ иман ая!

³⁷ Петрудилай, Якъубалайва Якъубан стхаягъядилайгъейри Ада садазни Вичихъ галаз къведай ихтияр ганач. ³⁸ Синагугдин кыле авайдан КІвализ атайла, Адаз ана авай шел-хвал, гъарай-вургъай акуна. ³⁹ КІвализ гъахъна, ана Ада шехъзавайбуруз лагъана:

– Куъне ина шелар-хвалар вучиз ийизва? Руш къенвач, ам ксанва.

⁴⁰ Абуру Адал хъурена. Амма Ам, вири КІвалей акъудна, рушан диде-буба ва Вичин пуд тилмизни галаз руш къатканвай КІвализ гъахъна. ⁴¹ Рушан гъил къуна, Исади лагъана:

– Талита, кум! (Ам «Я руш, За ваз къарагъ лугъузва» лагъай чІал я.)

⁴² Руш тадиз къарагъна, къекъвез эгечІна – адан цІикъвед йис тир. И кар акурбур мягътел хъана амукъна. ⁴³ Исади абуруз и кардикай садазни талгъун эмирна. Ахпа Ада рушаз тІуън гун эмирна.

Хайи шегъерда Иса къабул тавун

(МатІ. 13:54-58; ЛкІ. 4:16-30)

6 Анай экъечІна Исатилмизарнигалаз Вичин ватандиз хъфена. ² Киш югъалукъайла, Исадисинагугдачирвилер гуз гатІунна. Адаз яб гайи къванбуру гъейранвилелди лугъуз хъана:

– Вичиз гъихътин камал ганватІа аку! Ада Вичин гъилералди гъихътин аламатар къалурзаватІа килиг! Икъван аламатар Адаз гъинай атанатІа?!

³ Ам харат устІар тушни? Ам Майраманхва ва Якъубан, Юсидин, Ягъуданва Симунан стха тушни? Адан вахарни чи арада авачни?

Абуруз Ам квазни къаз КІан хъанач.

⁴ – Пайгъамбарвиринра гъилерал жеда, анжах вичин ватанда, юлдашрин ва хизандин арада адаз гъурмет жедач, – лагъана Исади абуруз.

⁵ Адавай ватанда са аламатни ийиз хъанач, Адалай алакъайди, азарар квай анжах са шумудалгъилер эцигна, абуру сагъар хъувун тир.

⁶ Ам абурухъимантахъунал мягътел хъана. Ада, патарив гвай хуърериз физ, гъанра чирвилер гуз хъана.

Тилмизар чирвилер гуз ракъурун

(МатІ. 10:1,9-14; ЛкІ. 9:1-5)

⁷ Исади Вичин патав цІикъведилчидизэверна, абуру, Шад ХабарчукІурун патал, къве-къвед ракъуриз хъана. Исади абуруз чІуружинерархкуддай къуватни гана.

⁸ – Асадилай гъейри рекъиз затІни къамири – я фу, я гъебе, я пул, – эмирна Ада. – ⁹ КІвачел сантІалар алуки, жувал алайдалай гъейри маса пекер алукимир. ¹⁰ Са шегъердиз фейила, илифай КІвале эхирдалди акъваз. ¹¹ Са чкада куън къабул тавуртІа ва куъ чирвилериз яб тагайтІа, анай экъечІна хъфидайла, виридаз аквадайвал, куъ КІвачерал ацукъай ругни КІвах хъувуна ахлад. Гъадалди куъне великамаз Аллагъди абуруз гудай жазадикай хабарда.

¹² Исадин илчийри фена инсанриз, ша Аллагъдин рекъел элячІ лугъуз, вязер-несигъатар ийизвай.

¹³ Абуру гзафбурукай жинерар хкудзавай, азарар квай гзафбур, зейтундин чІем гуьцІиз, сагъар хъийизвай.

Ягъя пайгъамбардин кынигъ

(МатІ. 14:1-12; ЛкІ. 9:7-9)

¹⁴ ИсадинтІвармашгъур хъанвай, Гъирудпачагъдизни Адакай хабар хъана. Садбуру лугъузвай:

– Ам вичелчан хтанвай Ягъяпайгъамбар я, гъакІ хъайила адалай аламатарни алакъзава.

¹⁵ Муькуьбуру «АмИлься», пуд лагъайбуруни «Ам великан пайгъамбарриз ухшар са пайгъамбар я» лугъузвай. ¹⁶ Гъирудаз и ван хъайила, ада лагъана:

– Ам за къил атІай Ягъя я. Адал чан хтанва.

¹⁷ Гъа и Гъируда, вичин стха ФилипІан паб Гъирудат къахчурла, Ягъя къуна къазаматда тун эмирнай, ¹⁸ куъз лагъайтІа Ягъяди адаз лугъуз хъанай:

– Жуван стхадин паб къахчун гъарам я.

¹⁹ Гъирудатаз адакай акъван хъел авай хъи, адаз Ягъя яна рекъиз КІанзавай, амма алакъзавачир.

²⁰ Гъируда Ягъя Гъирудатакай хуъзвай. Гъирудаз Ягъядихъай кичІедай. Ягъяпаква гъахъ-михъи инсан тирди Гъирудаз чизвай, ада Ягъядин ихтилатрихъ рикІ алаз яб акалдай. А ихтилатри ам къве рикІин ийизвайтІани, ада датІана абуруз хушвилелди яб гудай. ²¹ Амма Гъирудат патал са къулай югъ атана алукънай. Гъируда, вичин хайи югъ хъуниз килигна, вичин гъилибанриз, аскеррин къилевайбуруз ва Галилейдинагъсакъалриз эвернай, межлис кутунай. ²² Гъирудатан руша

атана кьюлер ийидайла, ам Гьирудазни адахъ галаз ацукънавайбуруз рикІиз чими хъанай.

– Завай вуч кІандатІани тІалаба, за ваз гуда, – лагъанай Пачагъди рушаз.

²³ Ада рушаз кьин кьунай:

– Ваз вуч кІан хъайитІа, за ваз гьам гуда, кІандатІа ваз зи пачагълугъдин са пайни гуда.

²⁴ Руша экъечІна вичин дидедевай хабар кьунай:

– Адавай вуч тІалабин?

– Ягъя пайгъамбардин кьил тІалаба, – жаваб ганай дидеди.

²⁵ Адани, тади кваз пачагъдин патав фена, лагъанай:

– Заз исятда вуна синида аваз Ягъя пайгъамбардин кьил гъана кІанзава.

²⁶ Пачагъ гзаф пашман хъанай, амма, мугъманар алай чкадал кьин кьуниз килигна, адаз «ваъ» лугъуз кІан хъаначир. ²⁷ Гьасятда жаллатІ ракъурна, Ягъядин кьил гъун эмирнай.

ЖаллатІдини фена къазаматда Ягъядин кьил атІанай, ²⁸ синидал алаз гъанай, рушав вуганай.

Рушани тухвана кьил вичин дидедив вахганай. ²⁹ Ягъядин тилмизриз и кардикай хабар хъайила, абуру атана адан мейит къахчуна, тухвана сура кучукнай.

Вад агъзур кас тухарун

(МатІ. 14:13-21; ЛкІ. 9:10-17; Ягъ. 6:1-13)

³⁰ Исадин патав илчийр хтана кІватІ хъана, абуру Адаз чпи авур крарикай ва гайи чирвилерикай ахъайна.

³¹ – Куьн кьилди са хелвет чкадиз алад, ана са тІимил ял ягъ, – лагъана абуруз Исади.

Вучиз лагъайтІа абуру авай чкадиз инсанар къвез-хъфизвай, Исадизни илчийриз са кІус фу недай вахтни жезвачир. ³² ГьакІ хъайила, Иса, илчийрилай гъейри касни галачиз, луьткведа аваз са хелвет чкадиз фена. ³³ Халкъдиз абуру фейиди акуна, гзафбуруз абуру вужар ятІа чир хъанвай, гъавилляй абуру физвай чкадиз вири шегъеррай инсанар абурулай велик кІвачи-кІвачи атана.

³⁴ Луьткведай эвичІна килигайла, Исадиз гзаф халкъ кІватІ хъанваз акуна. Абуру чубан галачир хипер хъиз аквазвай. Абурун язух атана, Исади абуруз чирвилер гуз эгечІна. ³⁵ Вахт геж хъуниз килигна, Адан тилмизри, Адав агатна, лагъана:

– Вахтни геж я, инагни хелвет чка я. ³⁶ Вуна абуру ахъая. Абуру фена патарив гвай хуьрерай чпиз недай затІар къачурай.

³⁷ – Абуруз куьне тІуьн це, – жаваб гана Ада.

– Абуруз тІуьн гун патал, гила чна фена кьве виш динар жагъурдани? – лагъана тилмизри.

³⁸ Амма Исади абурувай хабар кьуна:

– Квев шумуд фу гва? Алад, фена килиг.

Чирайдалай кьулухъ абуру хтана жаваб гана:

– Чав вад фуни кьве гъед гва.

³⁹ Ада халкъ къацу векъл кІватІал-кІватІал ацукъарун эмирна. ⁴⁰ Виш-виш, яхцІурни цІуд-

яхцІурни цІуд инсан жерге-жерге хъана чилел ацукъна. ⁴¹ Ада вад фуни кьве гъед къачуна, цавуз килигна, хийир-дуьайииз-ийиз, фу кІус-кІус авуна, Вичин тилмизрив инсанриз паюн патал вугана, кьве гъедни виридаз пайна. ⁴² ТІуьна вири тух хъана. ⁴³ Амукъай фан ва гъетрен кІусарай цІикъвед зимбил ахцІурна. ⁴⁴ ТІуьрбурун къадар вад агъзур къван итим тир.

Иса целай фин

(МатІ. 14:22-33; Ягъ. 6:16-21)

⁴⁵ Идалай кьулухъ Исади, инсанар ахъай тавунмаз, тилмизриз луьткведа акъах лагъана ва абурГалилейдин вирина пата авай Бетсаиддиз Вичелай велик ракъурна. ⁴⁶ Инсанар ахъайна, Амдуьаярийиз пелел хкаж хъана. ⁴⁷ Няни хъайила, тилмизар авай луьткве вирина юкъвал, Иса лагъайтІа, ялгъуздиз къерехдал алай. ⁴⁸ Исадиз къусуйритилмизрал гуж акъалдарзавайди акунай, куьз лагъайтІа гар луьткведиз аксиди тир. Экв жедай кьилляй Иса вирелай тІуз абур галай патлахъ фена. Ам луьткведилай алатна финни мумкин тир, ⁴⁹ амма вирелай тІуз къвезвай Иса акурла, и кар чпин вилерикай карагзавайди хъиз хъайи тилмизрай кичІела гъараяр акъатна.

– КІевиз акъваз, им Зун я, кичІе жемир, – лагъана Исади.

⁵¹ Ам абурун луьткведа акъахайла, гар секин хъана. Тилмизар лап мягътел хъанвай. ⁵² Исади гзаф инсанар вад фалди тухарунин гъавурда абур гилани гъатнавачир. Абурун рикІер буьркьюь тир.

Генисаратда азарри кьунвайбуру сагъар хъувун

(МатІ. 14:34-36)

⁵³ Исани тилмизар вирелай яна фена

Генисаратдин чилерин са къерехдал акъвазна.

⁵⁴ Абуру луьткведай эвичІайла, анин жемьтдиз Иса гьасятда чир хъана. ⁵⁵ Иса флан чкада ава лагъана ван хъайи инсанри, вири патарай къвез, месерал алаз азарри кьунвайбуру гъиз хъана. ⁵⁶ Хуьруьз, шегъердиз, къазмайрал – гьиниз Ам фейитІани, азарри кьунвайбуру гъана майданрал эцигдай. Адаз, Вичин пекерин ценцин цІирхиник къванни азарри кьунвайбуру са тІуб кягъиз тур лугъуз, минетдай. Адак гъил хкІурбуру дири хъжедай.

Михьиди ва чиркинди

(МатІ. 15:1-20)

7 Садра Ярусалимдай атайфарисеярнитавратдарарИсадалалтІушна. **2** Адан бязитилмизричиркин гъилеривди чуьхуьн тавуна фу нез акурла, атанвайбуру Исадивай хабар кьуна:

– Ви тилмизри вучизбубайринадетрал амал ийизвач? Абуру вучиз чиркин гъилеривди фу незва?

(Фарисейри ва виричувудри, бубайрилай инихъ адет хъанвайвал, фу недалди гъилер чуьхуьда.

Базардай хтайлани, эл-адет тирвал, чин-гъил чуьхуьн тавунмаз, абуру фу недач. Идалайни гъейри, абуру гзаф маса адетар къилиз акъудда, къаб-къажах, курар, къажгъанар ва чарпаяр чуьхуьда.)

⁶ Исади абуруз жаваб яз лагъана:

– Куьн хътин къве чин алайбурукайЯшаянктабда хъсандиз кхъенва: «И инсанри мецелди Заз гъурмет ийизватІани, рикІелди абур Завай яргъа я. ⁷ Абуру Заз ийизвайибадатгъаваянди я – инсанар абуру Зи тІалабунрал ваъ, чпиз кІани къайдайрал амал ийиз вердишарзава»Яшай 29:13.. ⁸ Куьне, Аллагъди авунвай тагъкимар туна, инсанри кутунвай адетар къунва.

⁹ Ада абуруз мадни лагъана:

– Куьн Аллагъдин тагъкимар жуван адетралди дегишардай хъсан устІарар я!

¹⁰ МусадинКъанундакхъенвай: «Жуван дидедизни бубадиз гъурмет ая»ЭхкъечІун 20:12; Киххъей Къанун 5:16., «Дидедикайни бубадикай чІурукІа рахадайдан жаза къиникъ я»ЭхкъечІун 21:17..

¹¹ Амма куьне лугъузва: «инсанди вичин бубадизни дидедиз „за кев вахгана кІанзавай бурж Аллагъдив ахгакъарда“ лагъайтІа, ¹² а касди вичин дидени буба патал са карни тавуртІани жеда».

¹³ Гъа идалди куьне Аллагъдин гафар куь адетралди эвез ийизва ва ихътин гзаф маса кІвалехарни ийизва.

¹⁴ Исади халкъ мад Вичин патав кІватІна, лагъана:

– За лугъузвай гафариз хъсандиз яб гана, куьн гъавурда гъат: ¹⁵ къецяй инсандин къенез физвай гъич са затІунивайни ам чиркин ийиз жедач, инсан чиркин ийизвайди адай вичяй акъатзавайди я.

¹⁷ Ам халкъдин арадай экъечІна кІвализ гъахъайла, Адавай тилмизри акъисадинмана-метлеб хабар къуна.

¹⁸ – Куьнни гъахътин авамар яни? – жаваб гана Исади. – Къецяй инсандин къенез физвай са затІунини ам чиркин тийидайдан гъавурда гъатзавачни? ¹⁹ Къецяй къвезвайди инсандин рикІиз ваъ, руфуниз физва. Гъанайни ам къежел акъатзава. (Гъа икІ Исади инсанди незвай вири затІармихъитирди малумарна.)

²⁰ Исади давамарна:

– Инсан чиркин ийизвайди адай вичяй акъатзавай крар я, ²¹ куьз лагъайтІа инсандин рикІин къеняй чІуру ниятар, явавилер, чуьнуьхунар, къиникъар, ²² зинавилеракъатзава. Мадни ришветар, хъилер, фендигарвал, пехилвал,асивал, къуру дамах, диливал акъатда. ²³ Вири и пис крари адан вичин къеняй атана инсан вич чиркин ийизва.

Чувуд тушир папан иман

(MatI. 15:21-28)

²⁴ Гъанай экъечІна, Иса Туьрс шегъер галай патариз атана. Гъана Ам са кІвализ фена. Адаз Вич

ана масадбуруз чир хъана кІанзавачир. Амма Адавай а кар чуьнуьхиз хъанач. ²⁵ Жинакатнавай руш авай са папаз адакай хабар хъана, ам атана Исадин кІвачерихъди чилел ярх хъана. ²⁶ А паб чувудрикай тушир, ам Суьрия-Финикейдай тир. Ада Исадиз вичин рушкай жин хкуд лугъуз минетзавай. ²⁷ Амма Исади лагъана:

– КІвенкІве аялар тухарна кІанда, абурун сивихъай атІана, фу кицІериз вегъин хъсан кар туш.

²⁸ Амма папа жаваб яз лагъана:

– ГъакІ я, Агъа. Амма аялри экІягъандин кІаник авадарай гъвелер кицІерални гъалтзава эхир.

²⁹ – Ихътин хъсан жавабдин хатурдай вавай хъфейтІани жеда, – лагъана Исади. – Ахлад! Ви рушкай жин хкатна.

³⁰ КІвализ хтайла, папаз вичин руш жин хкатна месел къатканваз жагъана.

ЛалакІ бишиди сагъар хъувун

³¹ Туьрс шегъердин патарив гвай чкайрилай эгечІна, Иса сифте Сидун галайвал, ахпаГалилейдин виринпатавЦІуд-Шегъергалайвалди фена. ³² Адан патав са биши лалакІ гъана, ада вичелгъилер эциглуьуз, Адаз минетар авуна. ³³ Исади ам халкъдин арадай къерехдиз тухвана, адан япара тупІар туна. Ахпа Исади цуькІуьнгана, лалакІ бишидан мецик къана. ³⁴ Цавуз вил яна, дериндай ухът аладарна, адаз лагъана:

– Еффата! (яни «Ачух хъухь!»)

³⁵ Адан биши япар гъасятда ачух хъана, мезни ахъа хъана, вични михъидаказ рахана. ³⁶ Исади и кардикай садазни ахъаймир лагъана эмирна. Амма Ада гъикъван къадагъа авуртІани, абуру Исадикай амайдалайни гзаф ихтилатар ахъайиз хъана.

³⁷ Вирибуру рикІивай мягътел хъана лугъузвай:

– Вири крар иердаказ ийизва: бишибурун япар ачухарзава, лалбурун – мецер.

Къуд агъзур кас тухарун

(MatI. 15:32-39)

8 Гъа йикъараИсадинпатав гзаф инсанар атана, абуруз недайди тахъуниз килигна, Исади ВичинтилмизаркІватІна, лагъана:

² – Пуд юкъуз зи патав гвай и инсанрин язух къвезва Заз: абуруз недай затІни авач. ³ ТІуьн тагана чпин кІвалериз ахъаяйтІа, абур рекъе гъалдай фин мумкин я, са бязибур яргъарай атанва эхир.

⁴ – Хелвет чкада абуруз гудай къван фу гъинай атурай? – жаваб гана тилмизри.

⁵ – Квев шумуд фу гва? – хабар къуна Исади.

– Ирид фу, – жаваб гана абуру.

⁶ Ада халкъдиз чилел ацукъ лагъана. Ирид фуни къачуна,хийир-дуъайиз-ийиз, кІус-кІус авуна, Ада ам, халкъдиз гун патал, тилмизрив вугана. Абуруни а фу халкъдиз пайна. ⁷ Абурув са тІимил

кІезриарни гвай. Хийир-дуъа авуна, Исади гъабурни пайиз туна. ⁸ Тіуъна, халкъ тух хъана. Амукъай фан кІусарай ирид зимбил ацІана. ⁹ Фу тіуърбурун къадар къуд агъзур итимдив агакънавай. Абуру Ада кІвалериз ахъайна. ¹⁰ Ахпа Иса Вичин тилмизарни галаз луйткведа акъахна, Далманут галай патахъ фена.

Фарисейрин тІалаб

(МатІ. 16:1-12)

¹¹ Фарисейриатана Исадихъ галаз гъуъжетар ийиз хъана. Абуру, Цаварал Алайдавай къалуриз жедайкеремат-ишаракъалура лугъуз, Адавай тІалабиз хъана. Гъадалди абуруз Ам синагъ ийиз кІанзавай.

¹² Ада дериндай агъ чІугуна, лагъана:

– Вучиз и несилди керемат-ишара къалурун тІалабзава? За квез рикІивай лугъузва: и несилдиз керемат-ишара аквадач.

¹³ Фарисеяр гъанал туна, Ам Вичин тилмизарни галаз луйткведа аваз вирин а патаз рекъе гъатна.

¹⁴ Тилмизрин рикІелай фу къачун алатна, луйткведа чпив гвайдини тек са фу тир.

¹⁵ – Килиг гъа, фарисейрин маядикайни Гъирудпачагъдин маядикай мукъаят хъухъ, – эмирна Исади тилмизриз.

¹⁶ Тилмизриз и гафар чпив фу гвачирвиляй лагъай хъиз хъанай. ¹⁷ Абурун гъавурда авай Исади лагъана:

– Фу гвач вуч лагъай чІал я? Куъне гилани къатІузвачни? Куън гилани гъавурда акъазвачни? Куъ рикІер гилани къванер яз амани? ¹⁸ Вилер аваз квез аквазвачни? Япар аваз квез ван къевезвачни? Куъ рикІел затІни аламачни? ¹⁹ За вад фу вад агъзур итимдиз пай авурла, куъне амукъай кІусарай шумуд зимбил ацІурнай?

– Ціикъвед зимбил, – жаваб гана абуру.

²⁰ – Ирид фу къуд агъзур итимдиз пай авурла, куъне амукъай кІусарай шумуд зимбил ацІурнай?

– Ирид зимбил, – жаваб гана абуру.

²¹ – Куън гила къванни гъавурда акъуначни? – лагъана Ада.

Бетсаидада буъркъуъди сагъар хъувун

²² Исани тилмизар Бетсаиддиз атана акъатна. Адан патав буъркъуъди гъана ва адак гъил хкІура лугъуз минетна. ²³ Исади буъркъуъдан гъил къуна, ам хуъруън къерехдиз тухвана, адан вилериз цуькІуън вегъена, адалгъилер эцигнахабар къуна:

– Ваз аквазвай затІ авани?

²⁴ Буъркъуъда къил хкажна лагъана:

– Заз патавай физвай инсанар тарар хъиз аквазва.

²⁵ Ахпа Исади мад адан вилерал гъилер эцигна, буъркъуъди мад атІумна килигна. Исади ам сагъар хъувуна. Адан вилериз экв хтана. ²⁶ Исади, ам кІвализ рахкурдайла, лагъана:

– Хуъруъз гъахъмир.

Петруди иман къалурун

(МатІ. 16:13-20; ЛкІ. 9:18-21)

²⁷ Иса Вичин тилмизар галаз ФилипІан Кесардин патав гвай хуърериз фена. Рекъе Ада Вичин тилмизривай хабар къуна:

– Инсанар Зун Вуж я лугъуз рахазва?

²⁸ – СадбуруЯгъяпайгъамбар, муькуьбуруИльяс, пуд лагъайбуруни алатай пайгъамбаррикай сад я лугъузва, – жаваб гана абуру.

²⁹ – Бес куъне Зун Вуж я лугъузва? – жузун хъувуна Ада.

– ВунМесигъя, – жаваб гана Петруди.

³⁰ Ада абуруз Вич Вуж ятІа масадбуруз лугъун къадагъа авуна.

Исади Вичин кыникыкай сад лагъай гъилера

лугъун

(МатІ. 16:21-28; ЛкІ. 9:22-27)

³¹ Исади Вичин тилмизар «Инсандин Хцигзаф азаб-азиятар чІугун лазим я», – лугъуз гъавурда тваз хъана.

– Агъсакъалри,

чІехихахамри, тавратдарриИнсандин Хва кваз къадач, абуру Адаз кыникыкин жаза гуда, пуд йикъалай Адалчан хкведа, – лагъана Ада.

³² И гафар Ада ачухдиз лугъузвай. Амма Петруди, Адаз са къерехдиз эверна, ахътин чІуру гафар сивяй акъудмир лагъана. ³³ Элкъвена Вичин тилмизриз килигиз-килигиз, Исади Петрудин гаф атІана:

– Алат Залай, иблис! Ви рикІе авайди Аллагъ туш, вибур инсанри ийидай хътин фикирар я.

³⁴ Ахпа Исади халкъдизни Вичин тилмизриз санал эверна.

– Низ Захъ галаз къевез кІанзаватІа, къуй ам, чандилайни гъил къачуна, вичин азабринхашникІулаз яна Захъ галаз атурай, – лагъана Ада. – ³⁵ Низ вичин чан хуъз кІанзаватІа, адавай ам къакъатда, Зун ваШад Хабарпатал ни вичин чан эцигайтІа, адан чан сагъ жеда. ³⁶ Вичин чан пучна вири дуънья къачуникай инсандиз вуч хийир ава? ³⁷ Вичин къакъатай чан элкъвена къахчун патал гудай затІ инсандиз жагъидани?

³⁸ Къенин несил гыкъван чІур ва чалкечир хъанва! Адакай низ Зунни Зи Гафар къабулиз регъуь хъайитІа, Инсандин Хцизни, ВичинБубадинбаркаллаалаз, пакмалаикрихъгалаз къведайла, гъахътин касни къабулиз регъуь жеда.

9 Исадибуруз мад лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва: инал акъвазнавайбурук ахътинбур ква хъи, абуруз Аллагъди къудрат гваз ийидай Пачагъвал акун тавунмаз, гъич ажални аквадач.

Исадин къамат дегиш хьун

(МатІ. 17:1-13;ЛкІ. 9:28-36)

² Ругуд югъ алатайла, Петрудилай, Якъубалай, Ваягъядилай, Гъейри мад са касни галачиз, Иса къакъан дагъдиз экъечІна, гъана абурун вилик Адан къамат дегиш хъана.

³ Адан пекер, жив хъиз, лацу хъана, рапрап гуз акъвазнавай. Ахътин лацувал чилин винел садавайни арадал гъиз жедачир.

⁴ Садлагъанатилмизриз Исадихъ галаз суьгъбетар ийизвай Ильясни Мусаакуна.

⁵ Гъа и арада Петруди Исадиз лагъана:

– Я Муаллим! Чун ина аваз хъсан хъана. Ша, чна инал пуд кума эцигин: сад – Ваз, сад – Мусадиз, садни – Ильясаз.

⁶ Петрудизни амай тилмизриз лап гзаф кичІе хъанвай, адаз лугъудай маса гаф жагъаначир.

⁷ И чІавуз абурун къилел лацу цифеди хъен вегъена. Адан къеняй рахадай ван акъатна:

– Ам Зи рикІ алай Хва я. Гъадан чІалаз килиг!

⁸ Садлагъана элкъвена къуд патахъ килигайла, абуруз Исадилай гъейри мад касни ақунач.

⁹ Дагъдай эхвичІзавайла, Исадиилчійриз, чпиз акур аламатдикай та Инсандин Хцелкъейидалай къулухъчан хкведалдисадазни талгъун кІевелай тагъкимарна. ¹⁰ Абуру Адан Гаф къилиз акъудна, амма «къейидалай къулухъ чан хкведалди» вуч лагъай чІал я лугъуз, абур веревирдер ийиз амукъна.

¹¹ Абуру Адавай хабар къуна:

– Вучизтавратдарри Месигъдилай вилик Ильяс хтун лазим я лугъузва?

¹² – Гъахъ я, Ильяса Адалай вилик хтана, вири крар гуьнгуьна тун лазим я, – жаваб гана Ада. – АкІ хъайила, бес вучизпайгъамбарринк табра Инсандин Хци гзаф азаб-азиятар чІугвада ва Ам инсанри виляй вегъида лагъана кхъенва? ¹³ Амма За квез лугъун хъи, Ильясакай Каламдакхъенвайвал, ам хтанай. Инсанри адаз чпиз кІандайвал авунай.

Жин квай жегъил сагъар хъувун

(МатІ. 17:14-19;ЛкІ. 9:37-42)

¹⁴ Амай тилмизрин патав хтайла, Исадизни пуд тилмиздиз кІватІ хъанвай халкъдин арада абурухъ галаз гуьжетарзавайтавратдараракуна. ¹⁵ Иса акунмазни халкъ мягтел хъана. Инсанри, Адаз салам гун патал, Адан патав зверзавай.

¹⁶ Ада абурувай хабар къуна:

– Куьне абурухъ галаз квекай гуьжетарзава?

¹⁷ – Муаллим, – лагъана сада халкъдин арадай. – За Ви патав зи хва гъанва. Лалжинакатна, адавай рахаз жезвач. ¹⁸ Гъинал ам жинжи къуна чилел гадрайтІа, гъанал ам чІур жезва: адан сивяй каф къвезва, сарари жакъ-жакъзава, вични къах хъана амукъзава. За Ви тилмизривай адак квай жин хкудун тІалабнай, амма абурулай а кар алакъначир.

¹⁹ – Эймангвачир несил! – лагъана Исади абуруз. – Гъикъван гагъда Зун квехъ галамукърай? Гъикъван чІавалди За куьн эхрай? Гъваш ам Зи патав!

²⁰ Гада Исадин патав гъана. Иса акунмазни, жинжи гададик зурзун кутуна. Ам сивел каф акъалтна чилел ярх хъана ва ам къатадиз эгечІна.

²¹ – Ам икІ мусалай ава? – хабар къуна Исади аданбубадивай.

– Аял чІавалай, – жаваб гана ада. – ²² Гзаф гъилера зи велед тергиз кІанз жинжи ам цІузни вацІуз вегъенай. Валай алакъдатІа, чаз са чара ая. Ваз чи язух ша!

²³ – «Валай алакъдатІа» вуч лагъай гаф я! – лагъана Исади. – Иман гвайдалай алакъ тийидай кар авач.

²⁴ – Зун имандал ала! – гъарай акъатна гададин бубадай. – Зи иман бегъемди туштІа, ам бегъем хъийиз куьмек ая!

²⁵ – Лал ва биши жин! – кІевелай лагъана анал инсанар алтІуш жез акур Исади. – За ваз адай экъечІ лугъузва! Мад адак акат хъийимир.

²⁶ Жинжяй гъарай акъатна. Гада кІевиз зурзурна, жин адай экъечІна. Аял мейит хъиз ярх хъана. Анал алайбуруни ам къена лугъузвай. ²⁷ Исади гъил къуна гада къарагъарна.

²⁸ КІвализ гъахъна, Исадихъ галаз къилди амайла, тилмизри Адавай хабар къуна:

– А кар чалай вучиз алакъначир?

²⁹ – А жин масакІа ваъ, анжахдуьадалдихкудиз жедайди тир, – жаваб гана Исади.

Исади Вичин кыникъикай къвед лагъай гъилера лугъун

(МатІ. 17:22-23;ЛкІ. 9:43-45)

³⁰ Анай экъечІна, абурГалилейдайяна физвай. Исадиз чеб анай физвайди садазни чир хъана кІанзавачир, ³¹ вучиз лагъайтІа Ада Вичин тилмизар «Инсандин Хва инсанрин гъиле твада, Ам яна рекъида, амма пуд лагъай юкъуз Адал чан хкведа», – лугъуз гъавурда твазвай.

³² И гафарин гъавурда гъатначтІани, тилмизриз Адавай хабар къазни кичІезвай.

Вуж артух я?

(МатІ. 18:1-5;ЛкІ. 9:46-48)

³³ Абур Кефернагъумдиз атана кІвале авайла, Исади абурувай хабар къуна:

– Рекъе куьне квекай гуьжетарзавай?

³⁴ Абуру чуькъни авунач, вучиз лагъайтІа абуру рекъе, чпикай вуж сад лагъай чкадал алатІа лугъуз, гуьжетарзавай.

³⁵ Иса ацукъайла, Ада цІикъвед тилмиз кІватІна.

– Низ сад лагъайди жез кІанзаватІа, гъам виридакай эхиримжиди ва амайбурун къилел-кІвачел элкъведайди хъухъ, – лагъана абуруз Исади.

³⁶ Исади аял къачуна, ам абурун юкъвал акъвазарна, адан гардан къуна, лагъана:
³⁷ – Ни Зи хатурдай ихътин аялрикай сад жуванди яз къабулайтІа, гъада Зун къабулзава. Зун къабулзавайда са Зун ваъ, Зун Ракъурайдини къабулзава.

Вуж ваз акси туштІа, гъам ви пад жеда
 (МатІ. 10:42; ЛкІ. 9:49-50)

³⁸ Инал Ягъяди лагъана:
 – Я Муаллим! Чаз ВиТІварцІелай инсанрикай жинерар хкудзавай са кас ақунай, амма, ам чакай туширди хъуниз килигна, чна адаз а кар ийиз къадагъа авуна.
³⁹ – Адаз къадагъа ийимир, – лагъана Исади. – Зи ТІварцІелай аламатар авурдавай гуъгуъуниз закай пис рахаз жедач. ⁴⁰ ГъакІ хъайила вуж чаз акси туштІа, гъам чи патал ала.
⁴¹ Куън Месигъдихъ галайбур хъуниз килигна, Зи хатурдай ни квез са цїиб яд гайитІа, За квез рикІивай лугъузва, гъадав вичин савкъватни агакъда.

Инсан рекъяй акъуддай затІарикай
 (МатІ. 5:13;18:8-9;ЛкІ. 17:1-2)

⁴² Зи имандал алай ихътин адетдин гъвечІи ксарикай сад ни рекъяй акъудиз хъайитІа, ам гарданда регуън къван туна гуълуъз вегъейтІа хъсан я. ⁴³ Ви са гъили вунгунагъийидай йикъаз гъизватІа, вуна ам атІутІ: кве гъил квазжегъеннемдинхкахъ тийидай цїуз аватдалди са гъил кваз даим ацїай умуърдиз гъахъун хъсан я.
⁴⁵ Ви са кІвачи вун гунагъ ийидай йикъаз гъизватІа, вуна ам атІутІ: кве кІвач кваз жегъеннемдин цїуз аватдалди са кІвач кваз даим ацїай умуърдиз гъахъун хъсан я.
⁴⁷ Ви са вили вун гунагъ ийидай йикъаз гъизватІа, вуна ам акъудна гадара: кве вил аваз цїун гургур авай жегъеннемдиз аватдалди ваз са вил авазАллагъдин Пачагълугъдизгъахъун хъсан я.
⁴⁸ Жегъеннемда, лагъайтІа, сурун квакни рекъидач, цїайни хкахъдач.
⁴⁹ Къурбанд патал тукІунвай гъайвандин як къелелди михъдайвал, гъар са инсанни цїалди михъда.
⁵⁰ Къел хъсан затІ я. Къел шит хъайитІа, адан тІеам куъв эвез хъийида? Къел жувак кваз хъана кІанда. Куъне квехъ галаз ислягъвилелди умуър твах.

Паб гъуникайни рахкуруникай
 (МатІ. 5:32;19:1-9;ЛкІ. 16:18)

¹⁰ Гъанай экъечІна, ИсанитилмизарЯрдан вацїун муъкуъ патай янаягъудатдинчилерал акъатна. Исадал инсанар алтІуш хъанай. Вичиз адет хъанвайвал, Исади абуруз мад чирвилер гузвай. ² Иса синагъ ийиз кІанз, фарисейриатана Адавай хабар къуна:

– Гуълуъ паб рахкурун дуъз кар яни?
³ – МусадинКъанундагъихътин эмир ганва? – жаваб яз лагъана Ада.

⁴ – Мусади «ТІалакъар ганвай чар кхъена чара хъухъ»Киххъей Къанун 24:1, 3., – лагъана ихтияр ганай, – лагъана абуру.

⁵ – Ада а тагъким куъ чІуру рикІер акурла кхъейди я, – жаваб яз лагъана Исади. – ⁶ Дуънья халкъ ийидайла, Аллагъди итимни паб арадал гъана.
⁷ Гъавилляй, вичинбубанидиде туна, итимдикайни папакай къведакай сад жеда. Абур кве чан ваъ, са чан жеда. ⁹ Гъа икІ, Аллагъди сад авурбур инсанди чара авун лазим туш.

¹⁰ КІвале Адан тилмизри Адавай мадни а кардикай хабар къуна.

¹¹ – Ни вичин папахъ галаз чара хъана, масад гъайитІа, гъадазинавалийизва, – лагъана Исади.

¹² Паб вичин гуълуъкай чара хъана, масадаз фейитІа, гъадани зинавал ийизва.

Исади аялриз хийир-дуъа авун
 (МатІ. 19:13-15;ЛкІ. 18:15-17)

¹³ Исади кап алтадун патал, Адан патав аялар гъиз хъана, амма тилмизри абуруз туъгъметар ийизвай. ¹⁴ И кар акур Исади, хъел атана, лагъана:

– Аялар Зи патав атурай, куъне абуруз манийвал гумир, вучиз лагъайтІаАллагъдин Пачагълугъгъахътинбурунди я. ¹⁵ За квез рикІивай лугъузва: Аллагъдин Пачагълугъ ни аялди хъиз къабул тавуртІа, ам аниз акъатдач.

¹⁶ Аялар къужахда къуна, абурал кап алтадна, Ада абурузхийир-дуъаавуна.

Девлет авай жегъил
 (МатІ. 19:16-30;ЛкІ. 18:18-30)

¹⁷ Иса рекъиз экъечІдайла, сада, чукурна атана, Адан вилик метІерал акъвазна, Адавай хабар къуна:

– Хъсан Муаллим!Эбеди умуърдиниеси хъун патал, за вуч авун лазим я?

¹⁸ – Вуна Заз хъсанди вучиз лугъузва? – жаваб гана Исади. – Аллагъдилай гъейри садни хъсанди туш.

¹⁹ Ваз Аллагъдин тагъкимар чида: «Ягъна рекъимир, зинавал ийимир, чуънуъхмир, тапан шагъидвал ийимир, алцурармир, жуван диде-бубадин хатур-гуъърмет хухъ»ЭхкъечІун 20:12-16; Киххъей Къанун 5:16-20..

²⁰ – Я Муаллим, за вири а тагъкимрал жуван жегъил чІавалай амал ийизва, – лагъана ада.

²¹ Жегъилдиз килигай Исадин ам рикІи чІугуна.
 – Ваз кимизвайди са кар я – лагъана Исади, – алад, фена вахъ вуч аватІа, гъам маса гана, кесибриз пай ая, гъа чІавуз вахъ цавара хазинаяр жеда. ГъакІ авурла, Захъ галаз ша.

²² И гафар ван хъайила, вич вичивай квахъна, жегъил пашмандаказ хъфена, вучиз лагъайтІа адахъ зурба девлет авай.

²³ Элкъвена килигна, Исади Вичин тилмизриз лагъана:

– Девлет авайбуруз Аллагъдин Пачагълугъдиз гъахъун гъикъван четин я хьи!

²⁴ И гафари Адан тилмизар мягътеларна. Амма Исади мад лагъана:

– Веледар! Аллагъдин Пачагълугъдиз гъахъун акъван четин я хьи! ²⁵ Девлет авайдаз Аллагъдин Пачагълугъдиз гъахъунилай деведиз рапунин хъуькъуьмдай экъечІун регъят я.

²⁶ Абуруз мад мягътел хъана.

– АкІ хъайила, бес нивай вич хиласиз жеда? – хабар къуна абуруз сад-садавай.

²⁷ Абуруз килигна, Исади лагъана:

– И кар инсанрилай ваъ, анжах са Аллагъдила алакъда, Аллагъдила алакъ тийидай затІни авайди туш.

²⁸ Гъа чІавуз Петруди Адаз лагъана:

– Ингъе, вири туна, чун Ви гуьгъуьна аваз атанва.

²⁹ – За квез рикІивай лугъузва – лагъана Исади. – Зи ваШад Хабардинхатурдай вичин кІвалерилай, стхайрилай, вахарилай, дидедилай, бубадилай, аялрилай, мулкарилай гъил къачурбурукай ³⁰ и девирда, виш гъилерилайни артух кІвалерни, стхаярни, вахарни, дидеярни, аяларни, мулкарни, чеб хурук кутурбурукай, гъалт тийидай садни амукъдач. Къведай девирдани абуруз эбеди уьмуьр жеда.

³¹ Исятда вилик квай гзафбур къулухъ жеда, къулухъ галайбур – вилик.

Исади Вичин къиникъикай пуд лагъай гъилера лугъун

(МатІ. 20:17-19; ЛкІ. 18:31-33)

³² Исани тилмизар Ярусалимдиз фидай рекъе авайла, Иса абурукай хкатна вилик кваз физвай. И карди тилмизар мягътеларнавай, амайбурукни кичІевал кутунвай. Ада цІикъведилчидизэверна, Вичин къилел къведай азаб-азиятрикай абуруз мад ахъайиз хъана:

³³ – Ингъе чун Ярусалимдиз физва, Инсандин Хвахинвилелди чІехихахамриннитавратдаррингъиле твада, абуруни Ам къиникъиз акъуднаримвийрингъиле хутада. ³⁴ Ам, ягъанатар авуна, гатана, тфуяр гана, рекъида. Пуд лагъай юкъуз Адалчан хкведа.

Якъубанни Ягъядин тІалабун

(МатІ. 20:20-28; ЛкІ. 22:24-27)

³⁵ Гъанал Исадин патав Зебедеян рухваярЯкъубниЯгъяатана.

– Муаллим, – лагъана абуруз. – Вуна чи тІалабун къилиз акъудна кІанзава чаз.

³⁶ – Квез За вуч авуна кІанзава? – хабар къуна Ада.

³⁷ – Валбаркаллаатайла, чакай садаз Ви эрчІи патавай, муькуьдаз чапла патавай ацукъдай ихтияр це, – лагъана абуруз.

³⁸ Амма Исади абуруз лагъана:

– Куьне тІалабзавайдакай квез хабар авач. За хъвазвай гъам-пияла квевай хъваз жедани? За эхай къван азабар квевай эхиз жедани?

³⁹ – Жеда, – жаваб гана абуруз.

– За хъвазвай гъам-пияла куьнени хъвада, За эхай къван азабар куьнени эхда, ⁴⁰ амма Зи эрчІи ва чапла патаривай ацукъун – им Завай ихтияр гуз жедай кІвалах туш, – лагъана Исади. – А чкаяр – низ гъазурнаватІа, гъабурунбур я.

⁴¹ И гафарин ван хъайила, амай цІуд илчидиз Якъубакайни Ягъядикай гзаф хъел атана.

⁴² Исади, абуруз кІватІна, лагъана:

– Вири халкъарихъ абурал гуж гъалибна агъавал ийизвай вилик-къилик квай инсанар авайди, вири халкъарал гъахътин чІехи ксари гъакимвал тухузвайди квез чида. ⁴³ Амма куь арада акІ туш: куь арадай низ вилик-къилик жез кІанзаватІа, къуй ам куь къилел-кІвачел элкъуьрай. ⁴⁴ Куь арада низ сад лагъай чкадал жез кІанзаватІа, гъам виридаз лукІ хъун лазим я. ⁴⁵ Инсандин Хвани Вичиз масадбуруз къуллугъ авун патал ваъ, Вич масадбуруз къуллугъ ийиз атанвайди я эхир. Ам Вичин чан гзафбурунгунагърилайгъил къахчун патал эцигиз атанвайди я.

Буьркъуь БартІимай сагъар хъувун

(МатІ. 20:29-34; ЛкІ. 18:35-43)

⁴⁶ Ахпа абуруз Еригъандиз атана. Еригъандай Ам Вичин тилмизарни са къадар инсанар галаз экъечІдайла, абуруз Тимаян буьркъуь хва БартІимай, це лугъуз, рекъин къерехда ацукънаваз акуна. ⁴⁷ Назаретви Иса патавай фейиди чир хъайила, къекъверагди гъарайиз эгечІна:

– Я Иса! Заз регъим ая! ЯДавудпачагъдин Хва!

⁴⁸ Гзафбуруз адаз лал хъухъ лагъана, амма ада амайдалайни кІевиз гъарайна:

– Давуд пачагъдин Хва, заз регъим ая! ⁴⁹ Исади, акъваз хъана, адаз Вичин патав эвериз туна.

– Къарагъ, викІегъ акъваз, – лагъана адаз анал алайбуруз. – Ада ваз эверзава. ⁵⁰ Вичин аба хтІунна гадарна, къудгъунна къарагъна, ам Исадин патав атана.

⁵¹ – Ваз Завай вуч кІанзава? – хабар къуна Исади.

– Заз вилериз экв ахкуна кІанзава, зи Муаллим, – лагъана буьркъуьда.

⁵² – Алад, виимандивун сагъарна, – лагъана Исади.

Адан вилериз гъасятда экв хтана, гъамни Исадин гуьгъуьна аваз гъа са рекъяй фена.

Иса Месигъ Ярусалимдиз атун

(МатІ. 21:1-9; ЛкІ. 19:28-38; Ягъ. 12:12-15)

11 ИсанитилмизарЗейтун пеленценерив гвай Бетфагдивни Бетандив агакъна. Ярусалим, лагъайтІа, лап мукъварив гвай. Исади Вичин тилмизрикай къвед ракъурна, ² абуруз лагъана:

– Куь вилик квай хуьруьз алад. Финни кумаз квез гъаятда кутІуннавай хам лам аквада, адал садрани инсан акъахайди туш. А лам ахъайна иниз гъваш. ³ Квез «Куьне вуч ийизва?» лугъудай кас хъайитІа, куьне адаз икІ лагъ: «Ам Агъадиз герек я, Ада ам вав ахгакъарда».

⁴ Абуру фена. Агакъайла, къецихъай варарал кутІуннавай жегил лам акуна. Абуру ам ахъайна.

⁵ Анал акъвазнавай са бязибуру лагъана:

– Куьне вуч ийизва? Лам вучиз ахъайзава?

⁶ Абуру Исади лагъайвал жаваб гана. АтІабуруни абуруз лам тухудай ихтияр гана.

⁷ Абуру ламрал чпин пекер-парталар вегъена, ам Исадин патав гъана, ва Ам гъадал ацукъна.

⁸ Гзафбуру чпин пекер хтІуниз, муькуьбуру тарарин хилер атІуз, Исадин вилик рекъел экІягъиз хъана.

⁹ Вилик квайбуруни кьулухъ галайбуру гъарай къачуна лугъузвай:

– Гъасанна! Реббидин ТІварцІелай Къвезвайдаз шукур хъурай!

¹⁰ Чибубайринбуба Давудангележегда жадай пачагъвилиз шукур хъурай! Цавариз шукур хъурай!

¹¹ Иса Ярусалимдиз гъахъна. Ам Аллагъдин КІвализфена. И патаз, а патаз вил яна, вахт гежди хъуниз килигна, Вичин цІикъведилчинигалаз Бетандиз рекъе гъатна.

Исади инжилдин тар негъ авун

(МатІ. 21:18-19)

¹² Бетандай экъечІайпакагъанюкъуз Адаз гишин хъана. ¹³ Яргъалай Исадиз пешери кьунвай инжилдин тар акуна. Адалай затІ жагъидатІа лугъуз фена. Атана килигайла, пешерилай гъейри Адаз затІни гъатнач, вучиз лагъайтІа инжилар кІватІдай вахт хъанвачир.

¹⁴ Исади тарциз лагъана:

– Ви майваяр садрани мад садани туьхтІуьрай!

И гафарин ван Адан тилмизризни хъанай.

Гуз-къачузвай бур чукурун

(МатІ. 21:12-16; ЛкІ. 19:45-47; Ягъ. 2:13-16)

¹⁵ Исани тилмизар Ярусалимдиз атана. Аллагъдин КІвалин гъаятдиз гъахъайла, Иса ана авай алверзавай бурни муьштерияр чукурун эгечІна. Ада пул дегишарзавай бурунни лифер маса гузвай бурун экІягъанар ярхарна. ¹⁶ Аллагъдин КІвалин гъаятдай тІуз шейэр тухудай ихтияр Ада садазни гузвачир. ¹⁷ Ада абуруз несигъат кваз лагъана:

– «Зи КІвализ вири халкъар паталдуьаярийидай кІвал лугъуда» Яшай

56:7. лагъана Каламдакхъенвачни? Амма куьне ам къучийрин макандиз элкъуьрнава!

¹⁸ И гафарин вантавратдарризничІехихахамризатана. Абуру Ам тергдай са рекъихъ къекъвез хъана. Абуруз Адахъай кичІезвай, вучиз лагъайтІа халкъдиз Исадин чирвилери зурба таъсир ийизвай.

¹⁹ Няни хъайила, Ам тилмизрихъ галаз шегъердай экъечІна хъфена.

Инжилдин кьурай тар. Имандин кьуват

(МатІ. 21:20-22)

²⁰ Экуьнахъ инжил таран патавай фидайла, абуруз аммихъизкъуранваз жагъана. ²¹ Исадин лянет рикІел хтана, Петруди Исадиз лагъана:

– Муаллим! Килиг, Вуна агъ авур инжилдин тар кьурана.

²² – Аллагъдихъиманийиз хъухъ, – жаваб гана Исади. – ²³ За квез рикІивай лугъузва: ни и пелез, рикІе шак тун тавуна, агъунваз «Къарагъ, жува жув вириз вегъ» лагъайтІа, ада лагъай гафар кьилиз акъатда.

²⁴ ГъакІ хъайила За квез лугъузва: дуьаяр ийидай чІавуз куьне са затІ тІалабиз хъайитІа, гъам квез гудайвилин чІалахъ хъухъ, квез гунни ийида.

²⁵ Квез са никай ятІани хъел аваз хъайитІа, дуьаяр ийизвай чІавуз а касдилай гъил къахчу, цавараллай куь Бубадини куь тахсиррилай гъил къахчуда.

Исадин ихтияр

(МатІ. 21:23-27; ЛкІ. 20:1-8)

²⁷ Исани тилмизар мад Ярусалимдиз хтана. Иса Аллагъдин КІвале къекъведайла, Адан патав чІехи хахамар, тавратдарар, агъсакъалар атана.

²⁸ – Вуна а крар гъикІ лагъана ийизва? – жузуна абуру Адавай. – Абуру ийидай ихтияр Ваз ни гана?

²⁹ – За квевайни са кардикай хабар къада, куьнени Заз жаваб це; ахпа Зани квез Заз ни ихтияр ганватІа, лугъуда, – жаваб гана Исади. – ³⁰ Ягъяди инсанрив чпиз кІан хъанацик акахъун къачузтазвайни, я тахъайтІа, Аллагъдин къастуналди? Жаваб це Заз.

³¹ Абуру веревирдер авуна:

– Чна «Аллагъдин къастуналди» лагъайтІа, Ада хабар къада: «Бес куьн Ягъядихъ вучиз агъунач?»

³² «Инсанриз кІан хъана» лугъуз жезвачир – халкъдихъай кичІе тир, вучиз лагъайтІа вири халкъди Ягъя гъакъикъипайгъамбаряз гъисабзавай.

³³ Гъавилия абуру Исадиз жаваб гана:

– Чаз чидач.

– Зани квез а крар, За ни ихтияр гана ийизватІа, лугъудач, – лагъана Исади.

Пис ципицІбандикай къиса

(МатІ. 21:33-46; ЛкІ. 20:9-19)

12 Исади Вичин патав атанвай чІехихахамриз, тавратдарризва агъсакъалриз къисаярмисал яз гъиз, суьгъбет ийиз эгечІна:

– Са инсанди ципицІбагъ кутуна, адалай пару чІугуна. Фур эгъуьнна, шуткъурган туькІуьрна, ципицІбагъдал вил алаз хъун патал минарани эцигна. Ибуру вири вичиз кІвалахиз кьунвай

ципицібанрив вугана, вич сиягъатдиз фена. ² Вахт атайла, вичиз къвезвай пай къахчун патал, ада вичин нуькеррикай сад ципицібанрин патав ракъурна. ³ Ципицібанрини ам къуна, хъсандиз гатана, затіни гвачиз рахкурна.

⁴ Ада аниз муькуь нуькер рекъе туна, гъадан къилини хана, беябур авуна чукурна.

⁵ Мад сад рахкурна, гъамни абуру яна къена. Гъаки гъар гъилера атай-атайди я гатадай, я рекъидай.

⁶ Эхирни ада «Зи хцикай абуруз регъуь жеда» лагъана, вичин рикі алай авай-авачир са хва гъаниз ракъурна.

⁷ Амма ципицібанри чпи чпиз лагъана: «Им варис я. Ша чна ам рекъин, адан ирсни чаз жеда».

⁸ Абуру ам яна къена, ципицібагъдай акъудна гадарна. ⁹ Гила ципицібагъдин иесиди вуч ийида? Ада атана ципицібанар рекъида, ципицібагъни масабурен гъиле вугуда.

¹⁰ КуьнеКаламдайихътин гафаркІелначнибес: «УстІарри кваз такъуна гадарай къванцикай хандакІдин пипіе твадай къилин къван хъана.

¹¹ Бес им алапат тушни къван чаз аквазвайди» Забур 117:22-23..

¹² Къиса чпикай тирдан гъавурда акъур абуруз Иса къаз кІанзавай, амма халкъдихъай кичіе хъана. Иса гъанал туна, чеб хъфена.

Пачагъдиз гудай харж

(МатІ. 22:15-22; ЛкІ. 20:20-26)

¹³ Иса гафунал къадай къаст аваз, абуру Адан патавфарисейрикайни Гъирудантереддаррикай са бязибур ракъурна. ¹⁴ Абуру атана Адаз лагъана:

– Я Муаллим! Вун гъакъикъи ва масадаз чин чуьхъудай гафар талгъудай инсан тирди чаз чизва. Вуна, садазни гардан кІир тавуна, Аллагъдин рекъер гъакъикъидаказ къалурзава. Римдинпачагъдиз харж гун дуьз кар жезвани-жезвачни? Чна ам гана кІанзавани, тагана?

¹⁵ Амма Ада, абурал къве чин алайди чир хъуниз килигна, лагъана:

– Куьне вучиз Зун синагъ ийизва? Зун килигун патал са динар гъаваш.

¹⁶ Абуру ам гъана.

– Идал алай шикил ва хкъенвайтІварнинди я? – лагъана Ада.

– Пачагъдинди я, – жаваб гана абуру.

¹⁷ – Пачагъдин пай – пачагъдиз це, Аллагъдин пай – Аллагъдиз, – лагъана Исади.

Абур Адан гафари мягътеларна.

Къейибурал чан хтуникай

(МатІ. 22:23-33; ЛкІ. 20:27-40)

¹⁸ Ахпа Исадин патав къейидалай къулухъ инсандалчан хкведачлугъудайсакъаяратана.

¹⁹ – Я Муаллим! – хабар къуна абуру. – Мусадичаз хкъенай: «Стхайрикай сад къена, аялар галачир паб амукайтІа, къуй муькуь стхади адан паб къахчуна

вичин стхадин тухум кухтурай» Киххъей Къанун 25:5-6..

²⁰ Ирид стха хъана: сад лагъай стхади паб гъана, амма ам аялар тахъана къена. ²¹ Адан паб къвед лагъай стхади къахчуна, аялар тахъана гъамни къена; пуд лагъай стхани гъаки хъана. ²² А паб ирид стхадини къахчунай, амма садахъни аялар хъанач. Абурулай къулухъ пабни хкъена. ²³ Ада ирид стхадик гъуьлуьк хъуниз килигна, абурал чан хтайдалай къулухъ а паб ирид стхадикай гъи стхадин паб жеда?

²⁴ – Квез я Калам, я Аллагъдин къуват тийижирвилай тушни куьн гъалатІ жезвайди? – жаваб гана Исади.

²⁵ Чан хтайла, инсанрин арада я папар гъунар, я гъуьлуьз финар хъжедач. Абур цавараллаймалаикархъиз жеда.

²⁶ Къейибурал чан хтуникай рахайтІа, бес куьне Таврат кІелначни къван? ЦІай къуна кузвай къакъвадин валарин юкъвай Аллагъди Мусадиз ихътин гафар лугъузвай чка кІелначни:

«ЗунИбрагъиманни, Исакъанни, ЯкъубанАллагъ я» ЭхкъечІун 3:6.? ²⁷ Аллагъ къейибурун ваъ, чан алайбурунди я. Куьн кІевелай гъалатІ жезва.

Виридалайни къилин тагъким

(МатІ. 22:34-40; ЛкІ. 10:25-28)

²⁸ Тавратдаррикай сада, Исади сакъайриз гъуьжетра хъсан жавабар гуз акуна, атана Адавай хабар къуна:

– Аллагъдин вири тагъкимрикай сифтегъанди гъим я?

²⁹ Исади адаз жаваб яз къилин тагъким лагъана:

– «Яб це, Израил! ЧиРеббиАллагъ я, Ребби сад я; ³⁰ жуван Ребби Аллагъ рикІин вири сидкъидай, жуван вириуьгъдалди, жуван вири къатІунралди, жуван вири амандалди кІан хъухъ» Киххъей Къанун 6:4-5.. Ингъе, сифтегъан тагъким гъа им я!

³¹ Къвед лагъайди ихътинди я: «Жув хъиз жуван муькуь гвайдини кІан хъухъ» Леви 19:18.. И къве тагъким вирибурулайни важиб тирбур я.

³² – Хъсан я, Муаллим! – лагъана тавратдарди, – Вуна авайвал лагъана, Аллагъ сад я, Адалай гъейри масад авач. ³³ Гъам рикІин сидкъидай, вири къатІунралди, вири амандалди кІан хъун, жуваз жув хъиз, муькуь гвайдини кІан хъун Аллагъдиз акъуднавай вири къурбандрилайни артух я.

³⁴ Ада акъул квай жавабар гуз акуна, Исади лагъана:

– ВунАллагъдин Пачагълугъдизгъахъдайвал гъазур хъанва.

Мад Адавай са куьникайни хабар къадай жуьрэт абуру хъувунач.

Месигъ – Давуд пачагъдин Хва яни?

(МатІ. 22:41-46; 23:1-7; ЛкІ. 11:43-46; 20:41-47)

³⁵ Аллагъдин КІвалечирвилер гун давамариз, Исади лугъуз хъана:

– Тавратдарри Месигъдиз Давуд пачагъдин Хва вучиз лугъзвайди я? ³⁶ Пак Руьгъ акатай Давуд пачагъдин вичин мецелай алатнай: «Реббиди зи Агъадиз лагъанай: „Ви душманар За Ви кІвачерик вегъидалди Зи эрчІи гъилихъай ацукъ“» Забур 109:1..

³⁷ Давуд пачагъди Месигъдиз Агъа лугъз хъайила, Ам адан эвлед гъикІ жезвайди я?

Гзаф халкъди хуш аваз Адаз яб гузвай.

³⁸ Халкъдиз чирвилер гуз, Исади лугъзвай:

– Тавратдаррикай яргъаз хъухъ! Абуруз, яргъи пекер алаз, майданрал чеб къалуриз кІанзава, абурун рикІ халкъди чпиз гъурмет къалурунал ала. ³⁹ Синагугранимежлисра абур вилик чкаяр къаз алахъда.

⁴⁰ Абуру, къве чин алайбуру хъиз, яргъалдидуъаярийидай амалар ийиз хендедайрин кІвал-югъ тІуьна куьтягъда. Амма Аллагъдин патай абурув лап кІеви жаза агакъда.

Кесиб хендедадин садакъа

(ЛкІ. 21:1-4)

⁴¹ Иса, садакъадин пул вегъидай буьруьнждикай авунвай крчунин къаншарда ацукъна, халкъди гъаниз пул гъикІ вегъизватІа, килигзавай. Девлет авай гзафбуру пул пара вегъизвай. ⁴² Атай са кесиб хендедади, къапуниз мукъва хъана, къве чет кепек вегъена.

⁴³ Исади, Вичинтилмизринфикир а папал желбна, лагъана:

– За квез рикІивай лугъзува: и кесиб хендедади амайбурулай гзаф пул вегъена, ⁴⁴ вирибуру чпихъ авай артуханди вегъизвай, и папа, вичин кесибвилизни килиг тавуна, вичихъ авай-авачир вири гана.

Гележегдикай Исадин келимаяр

(МатІ. 24:1-51; ЛкІ. 21:5-38)

13 Иса Аллагъдин КІваляйэкъечІдайла, Адантилмизрикайсада Адаз лагъана:

– Муаллим! Килиг садра! Гъихътин иер къванер, гъихътин иер дараматар ятІа!

² – Вун и зурба дараматрал гъейран хъанвани? – лагъана Исади. – Абур вири барбатІ жеда, къван къванцел аламукъдач.

³ Иса Зейтун пелел, Аллагъдин КІвалин къаншарда ацукънавайла, Адахъ галаз къилди амукъай Петруди, Якъуба, Ягъядива Эндирея Адавай хабар къуна:

⁴ – Ам мус жедай кар я? Адакай виликамаз хабар гудайишарагъихътинди я?

⁵ Вичиз гайи суалдиз жаваб яз, Исади абуруз ихтилат ийиз гатІунна:

– Мукъаят хъухъ, куьн алцуариз тахъурай!

⁶ Гзафбур, чеб Зун я лугъз, чеб ЗиТІварцІелай атанвайди я лугъз, къведа. Гъадалди абуру гзаф инсанар алцуарда.

⁷ Мукъваривай ва я яргъарай дяве физвай ванер къвез хъайила, кичІе жемир, абур жедай крар я, амма чир хъухъ хъи, им гъеле эхир туш. ⁸ Халкъ халкъдал къарагъда, пачагълугъни – пачагълугъдал, чка-чкайра залзалаяр жеда, каш гъатда. Им азаб-азиятрин эвел я.

⁹ Амма мукъаят хъухъ, инсанри дуванханайра куь дуван аквада, чпинсинагуграквез гатунар къада, Закай шагъидвал авун патал, куьн гъакимринни пачагърин вилик акъвазарда.

¹⁰ Амма эхир жедалди вилик эвелни-эвел кІанзавайди вири халкъарин арадаШад ХабарчукІурун я.

¹¹ Куь дуван ийидалди виликамаз вуч лугъудатІа фикирмир; дуванханада куь рикІел вуч атайтІа, гъам лагъ, куьз лагъайтІа куь мецелай рахадайди куьн ваъ, Пак Руьгъжеда.

¹² Стхади стха, ажалдин къармахра тун патал, маса гуда, бубадини- вичин веледар; веледарни диде-бубадиз акси экъечІда ва абур рекъида. ¹³ Зи ТІвар мецел хъуниз килигна, куьн вирибуруз такІан жеда; эхирдалди эхайди хилас жеда.

¹⁴ Тахъана кІандай чкада авай чкІайвилин чиркинвал акурла, –кІелзавайдакъатІунни авурай, –Ягъудатда авай къванбур вири, катна фена, дагълара чуьнуьх хъурай. ¹⁵ Вуж къавал алаз хъайитІа, ам герек шей къачуз кІвализ гъахъ тавурай! ¹⁶ Вуж чуьлда аваз хъайитІа, ам винелай алуқІдай вичин пекер къахчуз кІвализ хъфин тавурай! ¹⁷ Гъа чІавуз руфунал заланбурузни хурухъ аялар галайбуруз гуж жеда!

¹⁸ Гъахътин къада-балаяр галай йикъар хъуьтІуьз татурай лагъанадуъаярая. ¹⁹ Аллагъди дуьнья халкъай йикъалай къенин йикъалди тахъай хътин ва идалай къулухъ тежедай хътин мусибат гъа йикъара инсанрин къилел къведа.

²⁰ Реббидивиликамаз гъа мусибатдин йикъар тІимил авуначиртІа, чан алай са затІни хилас жедачир. Амма Вичи хкъанавайбурун, Вичин рикІ алайбурун хатурдай Ада а мусибатдин вахт куьруь авунва.

²¹ Гъа чІавуз квез сада «Ингъе, им Месигъя», я тахъайтІа муькуьда «Ангъе, Ам Месигъ я» лагъайтІа, куьн чІалахъ жемир. ²² Тапан месигъарни тапанпайгъамбараргзаф акъатда. Абуру гъар жуьредин аламатар вакеремат-ишараяркъалурда, алакъайтІа, гъатта Аллагъди хкъанавайбуруни кваз алцуариз алахъда. ²³ Амма куьн мукъаят хъухъ. Килиг гъа, За квез вири виликамаз лагъанва.

²⁴ Ахпа и къада-балаяр алатайдалай къулухъ къведай йикъара рагъ мичІи жеда, вацрани экв хгудач. ²⁵ Гъетер аватда, цавун къуватар юзада.

²⁶ Гъа чІавуз Инсандин Хвазурба къудратда вабаркаллада, циферин юкъва аваз къвез аквада.

²⁷ Гъа вядеда Инсандин Хци, дуьньядин и къилляй а къилиз Вичинмалаикарракъурна, Вичи хкъанавайбур кІватІ хъийида.

²⁸ Инжилдин тар квез чешне хьурай: адан хилери тIурар гъана пеш ахъайиз хъайитIа, квез мукъвара гад алукуьдайди чир жеда. ²⁹ За лугъузвайди кьилел къвез акурла, Инсандин Хва куь раКIарив агакьнавайди квез чир хъухъ.

³⁰ За квез рикIивай лугъузва: гилан несил алатна фидалди и крар вири кьилиз акъатда.

³¹ Чилни цав алатна фида, амма Зи Гафар алатна фидач.

³² Ам къведай я югъ, я сят садазни чидач, я цавараллай малаикриз, я Хциз. Ам анжах Бубадиз чида. ³³ Килиг гъа, уях хъухъ, квезни а вахт чизвач!

³⁴ А чIав – кIвал-югъ туна, кIвалел элкъвезвайбурун хиве жавабдарвал туна, гьардал ийидай кар тапшуругъ авуна, варарал алайдазни ксумир лагъана, сиягъатдиз феи инсан хьиз я.

³⁵ ГьакI хъайила, уях хъухъ. КIвалин иеси няниз ва я кьуланфериз, кIекер рахадайла ва япакамахъ– мус хкведатIа квез чизвач.

³⁶ Килиг гъа, ам хтайла, адаз куьн ксанваз жагъун тавурай!

³⁷ За квез лугъузвайди вирибурузни лугъузва: уях хъухъ!

Иса рекъиз кIан хьун

(МатI. 26:2-5; ЛкI. 22:1-2)

14 Песагъ ваТили фарин сувараралукъдалди кьве югъ амай.

ЧIехихахамарнитавратдарарчпиИсакьуна рекъидай чинебан са рекъихъ кьекъвезвай.

² – Ам сувар юкъуз кьуна виже къведач, халкъдин арада наразивал гъатда, – лугъузвай абуру.

Иса Бетан хуьре

(МатI. 26:6-13; ЛкI. 7:37-38; Ягъ. 12:1-8)

³ Иса Бетанда, жузамазарди кьунвай Симунан кIвале суфрадихъ ацукънавайла, Адан патав атана са папа, хъенчIин къапунин кIуф хана, гъада авай багъа атирар Адан кьилел илична. ⁴ Хъел атай са бязибуру чпи чпик лугъуз хъана:

– А атирар вучиз гьакI серфна вара-зара ийизва?

⁵ Ам пуд виш динардилайтибагъаз маса гана, а пул кесибрин арада пайиз жедай.

Абуру папаз ахмурар ийиз хъана. ⁶ Амма Исади лагъана:

– Ам секиндиз тур, куьн вучиз адал гъавалат хъанва? Ада Зун патал хъсанвал авуна. ⁷ Кесибар датIана квехъ галаз амукуьда, квевай абуруз гьар квез кIан хъайила хъсанвилер ийиз жеда, амма Зун квехъ датIана галамукуьдач. ⁸ А папа вичивай жедайвал авуна: Зал атирар илична, ада Зун сура динжарун патал гъазурна.

⁹ За квез рикIивай лугъузва: Шад Хабардикайвизер ийидай кьван чкайра и папа авур хъсан кардикай рахаз жеда, ам инсанрин рикIерилай алатдач.

Ягъуда Иса маса гун

(МатI. 26:14-16; ЛкI. 22:3-6)

¹⁰ Исадин цIикъведилчидикайсад тир ИскариятЯгъуд, Иса маса гуз кIанз, чIехи хахамрин патав фена. ¹¹ Адан къаст чир хъайила, хахамриз хвеша хъана ва абуру а кардай адаз пул гун хиве кьуна. Ягъуд, Иса гьикI маса гудатIа лугъуз, са кьулай вахтунихъ кьекъвез хъана.

Песагъ суварин тIуьн-хъун

(МатI. 26:17-29; ЛкI. 22:7-23; 1-Кар. 11:23-25)

¹² Тили фарин суварин сад лагъай юкъуз, адет тирвал, Песагъдин тукIвадайкIелкъурбанддиз акъудна гъазур хъайила, тилмизриИсадиз лагъана: – Ваз Песагъ суварин суфрадихъ гьина ацукъиз кIанзава? Чна фена тIуьн гъазурда.

¹³ Вичин тилмизрикай кьвед рекъе твадайла, Исади абуруз лагъана:

– Куьн шегъердиз алад. Квел ана цив ацIай квар гвай са инсан гьалтда; куьн адан гуьгъуьна аваз алад. ¹⁴ Ам гьи кIвализ гъахъайтIа, гъадан иесидиз «Муаллимди Вичин тилмизрихъ галаз санал Песагъ суварин суфра авай кIвал гьина ава лугъуз хабар къазва», – лагъ. ¹⁵ Ада квез вини гъавада авай дигирнавай чIехи тавдин кIвал къалурда. Гъана чаз Песагъдин тIуьн гъазура.

¹⁶ Адан тилмизар фена шегъердиз акъатна. Абуруз Исади лагъайвал жагъана. Абуру гъана Песагъдин тIуьн гъазурна.

¹⁷ Няни хъайила, Ам цIикъвед илчини галаз атана. ¹⁸ Суфрадихъ ацукъна фу незвайла, Исади лагъана:

– За квез рикIивай лугъузва: Исятда Захъ галаз санал фу незвай квекай сада Зун хаинвилелди маса гуда.

¹⁹ Абур пашман хъана.

– Зун яз тахъуй гъа? – са-сада хабар кьуна Адавай.

²⁰ – Ам Захъ галаз хуьрекдик ягъиз незвай цIикъвед касдикай сад я, – лагъана Исади.

²¹ Инсандин ХциВичин уьмуьрКаламдакхъенвайвал тухузва, амма Инсандин Хва маса гудайдан кьилел къведайди маса гуж я! А касдиз дуьньядал атаначиртIа гена хъсан тир.

²² Абур тIуьник квайла, Исади фу къачуна, хийир-дуьайиз-ийиз, ам кIус-кIус авуна, тилмизриз пайна.

– Ма, къачу, им Зи Беден я! – лагъана Ада.

²³ Ахпа Ада сукIра къачуна, хийир-дуьа авуна, ам абурув вугана. Вирида анай хъвана.

²⁴ – Им ЗиИкьрардиниви я, – лагъана Исади. – Ам гзафбур хилас хъун патал авахъда. ²⁵ За квез рикIивай лугъузва: къенин йикъалай эгечIна За мад чехир – ципицIрин миже хъвадач. ЦIийи чехир За анжахАллагъдин Пачагълугъдахъвада.

Петруди кьил къакъудуникай
(МатІ. 26:30-35; ЛкІ. 22:32-34; Ягъ. 13:37-38)

²⁶ Шукурдин манияр яна, Исани тилмизар Зейтун пелелэкъечІна. ²⁷ Ана Исади тилмизриз лагъана: – Къе йифиз куьн садни Зиимангваз амукъдач. Каламда кхъенвай «За Чубан яна кьейила, лапагар гъар сад санихъ чкІида» Зекери 13:7. лугъудай гафар Зи кьилел къведа.

²⁸ Зал чан хтайла, Зун квелайни вилик Галилейдизатана акъатда.

²⁹ Петруди Адаз лагъана: – Амайбур Ви иман гвачиз амукъайтІани, зун Ви имандал аламукъда.

³⁰ – За ваз рикІивай лугъузва, – жаваб гана Исади, – къе йифиз кІекре къведра гъарайдалди вуна Закай пудра кьил къакъудда. ³¹ Амма Петруди рикІивай лугъуз хъана:

– Зун Вахъ галаз санал рекъидай чкадал атайтІани, Вакай за са чІавузни кьил къакъуддач. Гъа ихътин гафар амай тилмизрини лагъанай.

Гетсеман багъда Исади дуъа авун
(МатІ. 26:36-46; ЛкІ. 22:39-46)

³² Ахпа абур Гетсеман лугъудай чкадиз атана. – Задубаярийидалди куьн инал хъухъ, – лагъана Исади Вичин тилмизриз. ³³ Ада Вичихъ галаз Петру, Якъубвай Гъятухвана. Гъана Адак кичІевални дарихвал акатна.

³⁴ – Зи рикІ ажалдин тІалди незва, куьн, ксун тавуна, инал хъухъ, – лагъана Ада тилмизриз.

³⁵ Са тІимил анихъ фена, Исади, чинихъди ярх хъана, мумкин кар ятІа, а пис чІав Вичелай алатрай лугъуз, дуъаяр авуна.

³⁶ – Абба! Бубачан! – лугъуз хъана Ада. – Валай алакъ тийидай кар авач; и гъам-пияла Зав хъваз тамир; ятІани, Заз кІандайвал ваъ, Ваз кІандайвал хъурай.

³⁷ Элкъвена хтайла, Адаз тилмизар ахварал фенваз акуна.

– Я Симун! – лагъана Ада Петрудиз. – Вун ксанвани? Вавай са сятда уяхдиз акъвазиз хъаначни?

³⁸ Уях хъухъ, куьн темягъра гъат тавурай лугъуз, дуъаяр ая, руьгъдизкІан хъайитІани, беден зайиф яз амукъда.

³⁹ Исади, мад къерех хъана, виликдай лагъай гафар тикрар хъийиз, дуъаяр авуна.

⁴⁰ Ам хтайла, Адаз абур мад ксанваз жагъана. Абур юргъун хъана, вилер чеб-чпелай ахвариз физвай. Абур вуч жаваб гудатІа чин тийиз амай.

⁴¹ Пуд лагъай гъилера атана, Ада абуруз лагъана: – Куьн мад ксана амани? Ял язавани? Бес я! Вахт атана агакънава. Ингъе, Инсандин Хагунагъкаррингъиле гъатзава. ⁴² Къарагъ, ша: ангъе, Зун маса гузвайди мукъва хъанва.

Иса маса гун ва къун
(МатІ. 26:47-56; ЛкІ. 22:47-53; Ягъ. 18:3-11)

⁴³ Гаф мецел аламаз, Адан цІикъвед илчидикай сад тир Ягъуд атана акъатна. Адахъ чІехи хахамри, тавратдаррива агъсакъалри ракъурнавай гзаф инсанар галай. Абурув турарни вагърамар гвай. ⁴⁴ Хаинди вичихъ галайбур Иса маса гунинишарадингъавурда туна:

– Низ за салам гана темен гайитІа, Ам Гъам жеда. Вегъена, Ам яхъ. Килиг, Ам тухудайла, Адалай вил алудиз тахъуй, мукъаят хъухъ.

⁴⁵ Атанмазни Ягъуда, Исадиз мукъва хъана, «Муаллим!» лагъана, Адаз темен гана. ⁴⁶ Гъа инал Ягъудахъ галайбуру вегъена Иса къуна. ⁴⁷ Амма Исадихъ галайбурукай сада вичин тур акъудна, кьилин хахамдинса лукІ яна, адан яб галудна.

⁴⁸ И чІавуз Исади атанвайбуруз лагъана: – Зун къун патал, куьн, къачагъ къаз фидайвал, турарни вагърамар гваз атанва хъи? ⁴⁹ Зун гъар юкъуз чирвилер гуз квехъ галаз санал Аллагъдин КІвалежедай, амма ана куьне Зак къазвачир. Гила къуй Каламда кхъенвайди Зи кьилел атурай!

⁵⁰ Гъа вахтунда вири тилмизар, Ам гъанал туна, катна. ⁵¹ КъецІил жендекдал анжах шаршав алчуднавай са жегъил Исадин гуьгъуьна аваз физвай. Инсанри ам вегъена къуна. ⁵² Амма ам хъуткъунна, абурун гъиле шаршавни туна, къецІила катна.

Исадик тахсирар кутун

(МатІ. 26:57-68; ЛкІ. 22:54-55, 63-71; Ягъ. 18:12-13, 19-24)

⁵³ Иса кьилин хахамдин патав гъана. Анал чІехи хахамар, тавратдарар ва агъсакъалар вири кІватІ хъанвай.

⁵⁴ Петру яргъалай хъиз абурун гуьгъуьна аваз, кьилин хахамдин гъаятдиз къван атана; гъана ада, цІун патав нуькеррин арада ацукъна, вичиз чим акъудзавай.

⁵⁵ ЧІехи хахамарни вири Меслягъат, Иса кьиникъиз акъудун патал, Адаз акси делилрихъ къекъезвай, амма абуруз Адак кутадай тахсирар жагъизвачир.

⁵⁶ Гзафбуру Адаз акси тапан шагъидвилер ийизвай, амма абур сад садахъ галаз къан тийидайбур тир. ⁵⁷ Са бязибуру, къарагъиз, ихътин тапан делилар гъизвай:

⁵⁸ – Чаз Ада «Инсандин гъилералди эцигнавай и Аллагъдин КІвал чІурна, пуд йикъалай За инсандин гъил галукъ тавур масад эхцигда» Ягъа 2:19., – лугъуз ван хъана.

⁵⁹ Абурун шагъидвилерни сад садав къунвайбур тушир.

⁶⁰ Ахпа кьилин хахам юкъвал экъечІна. – Вучиз вун чуькъни тавуна акъвазнава? – хабар къуна ада Исадивай. – Ваз лугъудай гаф авачни? Абур Ваз акси яз экъечІзава эхир!

⁶¹ Амма Ада сивяй са гафни акъуднач.
– Шукур хъайиАллагъдин ХваМесигъВун яни? – мад хабар къуна къилин хахамди.

⁶² – Зун я, – жаваб гана Исади. – Инсандин Хва цаваллай цифераллаз, шукур хъайи Къудрат Авайдан эрчИи патавай ацукънаваз квез аквада.

⁶³ Инал къилин хахамди вичел алай пекер къазунна.

– Мад чаз шагьидар герек яни къван? – лагъана ада. – ⁶⁴ Аданасиихтилатар квез ван хъана. Куь фикир гъихътинди я?

Абуру вирида Ам къиникъиз акъуддай чкадал атанва лагъана.

⁶⁵ Са бязибуру Адан чиниз тфуяр вегъена, Адан вилер кутИуниз, чин ягъиз, Адавай «Ягъайди вуж я,пайгъамбар?» лугъуз хабар къазвай. Нуькеррини Адан чиниз лапIашар вегъизвай.

Петруди Исадикай къил къакъудун
(МатI. 26:69-75;ЛкI. 22:54-62;Ягъ. 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Гъа чIавуз Петру гъаятда авай. Адан патав къилин хахамдин къаравушкай сад атана,
⁶⁷ цIун патав вичиз чим акъудзавай Петру акуна, адаз килигна, лагъана:

– Назаретви Исади хъ вунни галай.

⁶⁸ Амма Петруди Исадикай къил къакъудна.

– Абуру заз чидай крар туш, я вуна вуч лугъузватIани зун гъавурда гъатзавач, – лагъана ада.

Ам экъечIна вилик квай гъаятдиз фена. И арада кIекре гъарайна.

⁶⁹ Ам мад садра ахкур гъа къаравушди инал акъвазнавайбуруз «Имни гъабурукай я» лагъана.

⁷⁰ Ада мад Исадикай къил къакъудна. Са герендилай анал акъвазнавайбуру Петрудиз мад хълагъна:

– Якъин вун гъабурукай я; вун Галилейдай я.

⁷¹ – Куьне лугъузвай Инсан заз чидайди туш, – къин къуна ада.

⁷² И чIавуз кIекре къвед лагъай гъилера гъарайна. Петрудин рикIел вичиз Исади лагъай гафар хтана: «КIекре къведра гъарайдалди вуна Закай пудра къил къакъудда». Петру шехъиз эгечIна.

Иса ПилатIан вилик
(МатI. 27:1,11-30;ЛкI. 23:1-5,13-25;Ягъ. 18:28-19:16)

15 Экуьнахъ тадиз

чIехихахамриагъсакъалрихънитавратдаррихъваМескилуддаАми хашунал алаз хкажайбуру Адан пекер, вирибурухъ галаз меслятар авуна.

АбуруИсакутIунна, тухванаПилатIангъиле туна.

² ПилатIа Адавай хабар къуна:

– ВунЧувудринПачагъ яни?

– Вуна гъа икI я лугъузва, – жаваб гана Исади.

³ ЧIехи хахамри Адак гзаф тахсирар кутуна.

⁴ ПилатIа Адавай мад хабар къуна:

– Ваз лугъудай гаф авачни? Вак кутазвай къван тахсирар Ваз аквазвачни?

⁵ Амма Исади и гафаризни жаваб тагайвиляй ПилатI пара мягтел хъана.

⁶ ГъарПесагъ суваринюкъуз халкъдитIваркъур къазаматдавайбурукай сад ПилатIа ахъайдай адет тир. ⁷ Гъа чIавуз, гъулгъула гъатай вахтунда инсанар къиниз килигна, Бараб ва са къадар маса ксар къазаматда тунвай. ⁸ Халкъди, кIватI хъана, и гъилерани ПилатIавай ада гъар сувариз ийизвай кар къиле тухун тIалабзавай.

⁹ – Квез кIандатIа, Чувудрин Пачагъ ахъайдани? – жаваб гана ПилатIа. ¹⁰ (ПилатIаз чIехи хахамри Иса чпин пехилвиляй вичин гъиле тунвайди чизвай.)

¹¹ Амма чIехи хахамри, Исадилай Бараб ахъаюн хъсан я лугъуз, халкъдик футфа кутазвай.

¹² – Куьне «Чувудрин Пачагъ я» лугъузвайдаз за вуч авуна кIанзава? – мад лагъана ПилатIа халкъдиз.

¹³ –Хашунизягъ Ам! – гъарайна абуру.

¹⁴ – Ада вуч пис кар авуна къван? – лагъана ПилатIа.

Амма халкъди амайдалайни кIевиз гъараяр авуна:

– Хашуниз ягъ Ам!

¹⁵ Халкъдиз кIандайвал хъун патал, ПилатIа Бараб ахъайна. Исани, къамчидалди гатана, хашуниз ягъ лагъана эмирна.

¹⁶ Аскерри Иса сердердин кIвалерин гъаятдин къенез тухвана, гъана вири аскерар кIватIна.

¹⁷ Абуру Адал яру пекер алукина, къилелни къакъвадин таж эцигна. ¹⁸ Гъанлай абуру Адакай ягъанатар ийиз хъана:

– Чувудрин Пачагъ сагъ хъурай! ¹⁹ Абуру лашунал Адан къил гатазвай, тфуяр гузвай, метIерал акъвазиз ягъанатдалди Адаз икрам ийизвай.

Иса хашуниз ягъун
(МатI. 27:31-44;ЛкI. 23:26-43;Ягъ. 19:17-27)

²⁰ Адакай ягъанатар авуна куьтягъ хъайидалай къулухъ, Исадилай яру пекер хтIунна, Адал Вичин парталар алукина. Гъанлай Ам хашуниз ягъиз тухвана.

²¹ НикIяй шегъердиз хквезвай киринейви Симун лугъудай са касдив, Искендеранни Руфанбубадив, Исадин хаш тухуз туна. ²² Ам ГалгутI, яни «Генгеш» лугъудай чкадал гъана. ²³ Адаз тиряк квай набататдин миже какадарнавай чехир гуз алахъна, амма Ада ам хъванач. ²⁴ Иса хашуниз ягъайдалай хашунал алаз хкажайбуру Адан пекер, чип вегъиз, чпин арада пайиз хъана.

²⁵ Ам экуьнин сятдин кIуьдриз хъиз хашуниз янай. ²⁶ Тахсиркарвилер къалурдай къулунал «Чувудрин Пачагъ» кхъена, Адан къилихъ яна.

²⁷ Адахъ галаз санал къилдин хашариз къве къучини яна: сад Адан эрчIи, муькуьдини – чапла патавай.

29 Патавай физвайбуру, Адакай чІурукІа рахаз, чпин кылер юзуриз лугъуз хъана:

– Эй,Аллагъдин КІвалчукІурна пуд йикъан къене эхциг хъийидайди! 30 Жува Жув хиласа! Хашунилай эвичІ!

31 Гъа и жуьреда чІехи хахамрини тавратдарри рахшанд кваз чпи чпиз лугъузвай:

– Масадбур Ада хиласдай, гила Вичивай Вич хиласиз жезвач! 32 ИМесигъ,ИсраилдинПачагъ, гила жедатІа, хашунилай эвичІрай. ЭвичІна акуртІа, Ам Месигъ тирвилин чун чІалахъ жеда! Адахъ галаз санал хашуниз янавайбуруни Адаз экъуьгъзавай.

Исадин кыникъ

(МатІ. 27:45-56;ЛкІ. 23:44-49;Ягъ. 19:28-30)

33 Нисинрихъ вири чилел мичІ акъалтна, сятдин пудралди гъакІ амаз хъана. 34 Сятдин пудаз хъиз Исадай гъарай акъатна:

– Элаи, Элаи! Лема сабахтани? (Яни: «Я Аллагъ! Я Аллагъ! Вуна Зун вучиз туна?»)

35 Адан ван атай гъанал алай са бязибуру лагъана:

– Килиг садра, АдаИльясазэверзава.

36 Абурукай сада, чукурна фена, цуру чехирдай къежирнавай мантар, лашунин кІвенкІвел акъалжна, Исадин сивихъ тухвана, лагъана:

– Акъваз кван, Ам анлай элягъиз Ильяс къведатІа килигин чун.

37 Исадай мад кІевиз гъарай акъатна. Гъа инал Ада чан гана. 38 Аллагъдин КІвале авай пердени виняй агъуз пад хъана.

39 Са вишенкъил къаншарда акъвазнавай. Исадин чан а жуьреда хкатайди акурла, ада лагъана:

– И Инсан рикІивайниАллагъдин Хватир.

40 Анал яргъал акъвазна килигзавай папарни алай. Абурун арада Маждалдай тирМайрам, гъвечІиякъубанниЮсидин диде Майрам ва Саламат авай. 41 Абур, ИсаГалилейдаавай вахтунда, Адан гуьгъуьна гъатна, Адаз къуллугъ авурбур тир. Абурулай гъейри Адан гуьгъуьна аваз Ярусалимдиз атанвай гзаф маса папарни авай.

Иса рага атІанвай сура тун

(МатІ. 27:57-61;ЛкІ. 23:50-56;Ягъ. 19:38-42)

42 Няни хъанвай, суварин вилик квай жуьмядин югъ тир, яниКиш йикъан, Песагъ суварин вилик квай югъ. 43 АриматІайдай тир, вични Аллагъди пачагъвал ийидай вахтунал вил алай, Меслягъатдин векил, гъурмет авай ксарикай сад тирЮсуфаПилатІан патав фин къетІна. Ада фена ПилатІавай Исадин мейит вичив вахгун тІалабна. 44 Иса икъван фад къена лагъана ван хъайила, ПилатІа мягътел хъана. Аскеррин кылевайдаз эверна.

– Ам фадлай къенани? – хабар къуна ада.

45 Аскеррин кылевайдан жаваб чир хъайила, ПилатІа Юсуфаз мейит къахчудай ихтияр гана.

46 Адани мейит хашунилай эляна, кафан маса къачуна, Исадал алчудна, Ам рага атІанвай къветІе-сура кучукна. КъветІин сивихъни къван агулдна.

47 Маждалдай тир Майрамани Юсидин диде Майрама Исадин мейит эцигнавай чка рикІел хвена.

Исадал чан хтун

(МатІ. 28:1-10;ЛкІ. 24:1-10;Ягъ. 20:1-10)

16 Киш югъалатайдалай къулухъ Маждалдай тирМайрама,Якъубандиде Майрама ва Саламата, фена,ИсавивайгуьцІун патал, атирдин ни галай гъерияр маса къачуна. 2 Экуьнахъ лап фад, рагъ экъечІзавайла, гъафтедин сад лагъай юкъуз, абур Иса эцигнавай сурун патав атана.

3 «КъветІин сивив агалднавай къван чаз ни алудда?» лугъуз, абур чеб чпихъ галаз рахазвай.

4 Килигайла, абуруз къван сивихъай гелянаваз жагъана. Къванни зурбади тир.

5 Суруз гъахъайла, абуруз яргъи лацу пекер алаз эрчІи пата ацукънавай жегъил гада акуна. Абуруз гзаф кичІе хъана.

6 – КичІе жемир, – лагъана гадади, – куьнхашунизянавай Назаретви Исавихъ къекъезвезвани? Адалчан хтанва, Ам ина амач. Ингъе Ам эцигай чкани.

7 Алад, фена, Исади ВичГалилейдизабурулай вилик акъатда лагъана хиве къурвал жедайвиликай АдантимизризниПетрудиз хабар це. Абуруз Ам гъана аквада.

8 Папар къветІяй экъечІна, чукурна фена. Абурук кичІевилин зурзун акатнавай. Чпиз акурдакай абурувай кичІела садазни лугъуз жезвачир.

Чан хтанвай Иса

(Ягъ. 20:10-23)

9 Экуьнахъ фадамаз, гъафтедин сад лагъай юкъуз, чан хтай Иса сифтени-сифте Маждалдай тир Майраман вилик атана акъатна. Исади адакай ириджинхкудайди тир. 10 Адани, фена, шез хъукъван тийизвай Исадин тилмизриз хабар гана. 11 Амма абур чан хтай Иса Майрамаз акуна лугъудай гафарин чІалахъ хъанач.

12 Адалай къулухъ абур чуьлдай фидайла, абурукай къведан вилик маса къаматда аваз Иса пайда хъана. 13 Хтайла, абуруни амайбуруз хабарна, амма гъабурун чІалахъни хъанач.

14 Эхирни садра фу нез суфрадихъ ацукънавай цІусад тилмиздин вилик Иса атана акъатна. Абуру чІалахъ тахъайди ва абурун рикІерин буьркъуьвал чизвай Ада абуруз туьгъметарна, вучиз лагъайтІа абур Ам чан хтанваз акурбурун чІалахъ хъаначир.

15 – Дуьнья тирвал алад ваШад Хабардикайчан алай къван виридаз муштулухар це, – лагъана Ада абуруз. 16 – Ниимандалатанацик акахъун къачуртІа, гъам хиласни жеда; нив иман тахъайтІа, адаз кар

атІуда. ¹⁷ Иман гвайбурун патав ихътинкеремат-ишараяржеда: абуру ЗиТІварцІелай жинерар хкудда, абур цІийи чІаларалди рахада; ¹⁸ абуру гъулягъар гъиле къада, агъу хъвайитІа, абуруз са зарарни жедач; азарри къунвайбуралгъилер эцигайла, абур сагъ хъжеда.

¹⁹ Гъа икІ тилмизрихъ галаз Вичин суьгъбет куьтягъ хъайиРеббийса, цавариз хкаж хъана, Аллагъдин эрчІи патавай ацукъна.

²⁰ Анай хъфена, тилмизар виринра Шад Хабардикай муштулухар гуз къекъвена. Реббиди, лагъайтІа, абуруз куьмек гузвай: Вичин патай керемат-ишараяр ракъуриз, Ада абурун гафарин дуьзвал тестикъ ийизвай.

ЛукІа

Зекеридин патав малаик атун

1 Гзафбур чи арада кыле фейи, гьакІни эвелдилай чпиз вилералди акур ва Аллагьдин Гафуниз кьуллугь авур ксаривай чаз ван хьайи вакъиайрикайкысаяртуькІуьриз эгечІна.

3 Гъавиляй зани вун патал, играми Тегъафил, вун жуваз гайи чирвилер дуьз тирвилини чІалахъ рикІивай хьун патал, вири крар лап эвелдай авайвал чирна, галай-галайвал сад садан гуьгьуьналлаз кхьин кьетІна.

5 Ягьудатвилаятдин пачагьГьирудандевирда Аби кыле хьайихахамринкІватІалдик Зекери лугьудай са хахам квай, адан паб

ЭлисабатГьарунантухумдикай тир. **6** Аллагьдин вилик абурРеббидинвири кьайдайрални тагькимрал кІевелай амал ийизвай гьахъ-михьибур тир. **7** Амма абурухъ аялар авачир, вучиз лагьайтІа Элисабат эремек тир, абурун кьведанни яшар хьанвай.

8 СадраАллагьдин КІвалекьуллугь ийидай нубат Ави кыле хьайи хахамрин кІватІалдал атана. **9** Чип вегьидай кьайда авай, хахамрин арада атирдин ни галай гум акьудун и гьилера чпинай Зекеридал атана. **10** Ада Аллагьдин КІвале ни галай затІар кудайла, кьецел алай гзаф инсанридуьаярийизвай.

11 Гьа и вахтунда адаз атир галай гум акьуддайкьурбангандинэрчІи пата Реббидинмалаикакьвазнаваз акуна. **12** Ам акурла, Зекери вич вичивай квахьна ва адаз гзаф кичІе хьана.

13 – КичІе жемир, Зекери, – лагьана малаикди, – Аллагьди ви дуьаяр кьабулнава, ви паб Элисабата ваз хва хада, вуна адалЯгьятІварэциг. **14** Ам дуьньядал атуни ваз чІехи шадвал гьида, гзаф инсанриз хвеша жеда. **15** Аллагьдин вилик адакай зурба кас жеда. Ада я чехир, я буза хьвадач. Гьеле дуьньядиз татанмаз амПак РуьгьдивацІанваз жеда.

16 АдаИсраилдингзаф ксар чпин Аллагь тир Реббидихъ элкьуьрда. **17** Ильясанхьтин руьгьни кьудрат аваз ам,бубайринрикІер веледрихъ элкьуьр хьийиз, Аллагьдин рекьйя акьатнавайбур дуьз рекье хуказ, Ребби кьведалди виликамаз халкь гьазурун патал, Адалай вилик дуьньядиз кьведа.

18 – ГьакІ жедайди заз гьикІ чир хьурай? – жузуна Зекериди, – Зун кьуьзуь я эхир, зи пабни жегьил туш.

19 – Зун Аллагьдин вилик акьвазнавай Жабраил я, – жаваб гана малаикди, – зун, вахъ галаз рахун патал ва ваз и муштулук гун патал, Гьада ракьурнавайди я. **20** За ваз лагьай кар, вахт агакьайла, кылиз акьатда. Амма вун зи гафарин чІалахъ тахьайвиляй, за лагьай кар кылиз акьатдалди, вун мез кьуна рахан тийиз амуькда.

21 Халкьдин вил Зекеридал алай, ам Аллагьдин КІвале геж хьуни инсанар мягьтел авунвай.

22 Зекери экъечІна, амма адавай рахаз хьхьанач. Халкь адаз Аллагьдин КІвале карагун акурдан гьавурда гьатна. Зекери инсанрихъ галазишарайралдирахазвай, ам чІал кьуна амай.

23 Кьуллугь ийидай йикъар куьтыгь хьайила, Зекери вичин кІвализ хьфена. **24** Са тІимил вахтунилай адан паб Элисабат кІвачел залан хьана ва сифтегьан вад вацра кІвалейяй экъечІнач. Ада лугьуз хьана:

25 – Им Аллагьди инсанрин вилик айиб залай алудун паталди авунвайди я.

Малаикди Майрамаз муштулук гун

26 Элисабат аялдик кваз ругуд лагьай варз хьайила, АллагьдиГалилейдаавай Назарет шегьердизДавудрикайтирЮсуфалишан кутунвайМайрамтІвар алай рушан патав малаик Жабраил ракьурна. **28** Жабраила атана Майрамаз лагьана:

– Саламар хьуй ваз! Аллагьдиз кІаниди! Ребби вахъ галаз я.

29 Жабраилан гафарин ван хьайила, вичи вич квадарай руша ибур вуч гафар ятІа лугьуз фикирар авуна.

30 – КичІе жемир, Майрам, – лагьана малаикди, – вун Аллагьдинберекатдикакатнава. **31** Ингье, вун руфунал залан жеда, вуна хва хада, АдалниИсатІвар эциг. **32** Ам чІехи кас жеда, Адаз Виридалай Виниздан Хва лугьуда. Ребби Аллагьди Ам Адан бан-бубайрикай тир Давудан тахтуна ацукьарда. **33** АдаЯкьубаннесилриз даим пачагьвал ийида ва адан пачагьвилини эхир жедач.

34 – Им жедай кар яни? – жузуна Майрама. – Зун гьеле гьуьлуьз фенвайди туш эхир!

35 – ВунПакРуьгьдин эсердик кваз жеда, – жаваб гана малаикди. – Вун Виридалай Виниздан кьудратдик акатда. ГьакІ хьайила, вуна хадай пак АялдизАллагьдин Хвалугьуда. **36** Ингье, икьван гагьди эремек яз гьисабзавай ви мукьвади тир

Элисабат кьуъзуъ кьилий аялдик кваз ругуд варз я.
37 Аллагьдилай алакь тийидай са карни авач.

38 – Зун Аллагьдин лукІ я! – лагъана Майрама. –
Къуй гъа вуна лагъайвал хъурай!
Малаик адан патавай хъфена.

Майрам Элисабатан патав фин

39 Гъа идалай къулухъ са тІимил йикъарилай
Майрам, экъечІна, тадизЯгьудатдиндагъдик квай
са шегьердиз фена. 40 Ада, Зекеридин КІвализ
атана, Элисабатаз салам гана. 41 Майраман
саламдин гафар ван хъайила, Элисабатан бедендик
квай аял юзана, Элисабат Пак Руйгъдай ацІана.

42 Ада ван алаз лагъана:

q1 – Вири папарилай гзаф
Аллагьдиннуьсреталайди!
q2 Ви бедендик квай аялдални Аллагьдин нуьсрет
ала.

43 Зи Реббидин диде зи патав атун – им заз
гъинай жагъай бахт я! 44 Ви саламдин сес зи
япарихъ галукаяла, зи бедендик квай аялдик
шадвилин юзунар акатнава. 45 Реббиди ваз
лагъайбур кьилиз акъатдайдан чІалахъ хъайи
вунбахтаваря.

46 Майрамани лагъана:

q1 – РикІ ацІурна алхишда за Реббидиз,
q2⁴⁷ Руйгъ шад я зи хилас ийир Аллагьдал,
q1⁴⁸ Вичин табий лукІ акурдал цаварай,
q2 гила вири несилра зи бахтуни
q1⁴⁹ тариф гъатда. Къудрат Авайда шафакъат
q2 авуна заз багъиш, пак я ТІвар Адан.
q1⁵⁰ Гъар девирда Ада вичин регъимдик
q2 Вичихъай кичІебур кутазва.
q1⁵¹ Ада Вичин къуват авай гъилелди
q2 лавгъа рикІер авай ксар чукурна.
q1⁵² Гъукум гвайбур тахтунилай гадарна,
q2 усал тирбур Ада виниз хкажна.
q1⁵³ Авачирдаз гана Ада мал-девлет,
q2 девлет авайбур туна гъилер ичІи яз.
q1⁵⁴ Ада фейи чІавара чи бубайриз,
q2 Ибрагъимазва гъакІ адан веледриз,
q1 эбеди яз гуда лугъуз хиве къур
q2 регъим рикІел хвена, Вичин къуллугъда
q1 акъвазнавай Исраилдиз куьмекна.

56 Элисабатан КІвале пуд варз къван
акъудайдалай къулухъ Майрам элкъвена вичин
КІвализ хъфена.

Ягъя пайгъамбар дидедиз хьун

57 Элисабата аял хадай вахт алукаяна – адаз гада
хъана. 58 Реббиди адаз зурба мергъемерт авуна
лагъай ван хъайи къуншийрини мукъва-къилийри
адахъ галаз шадвилер авуна. 59 Аял хъайи муьжуьд
лагъай юкъуз абур ам суьннетиз атана, абуруз

аялдал вичин буба Зекеридин ТІвар эцигиз КІан
хъана. 60 Амма аялдин диде рази хъанач:

– Ваъ, адан ТІвар Ягъя жеда.

61 – Ви мукъва-къилийрик и ТІвар алай кас
хъайиди туш, – лагъана абуру 62 ва аялдин
бубадивай ишарайралди адал гъихътин ТІвар
эцигда лагъана хабар къуна.

63 Зекериди къул ТІалабна, адал: «Адан ТІвар Ягъя
я» лагъана кхъена. Вири мягьтел хъана амукъна.
64 Зекеридиз гъасятда чІал акъатна ва ада
Аллагьдиз шукурар ийиз хъана. 65 Инал Зекеридин
къуни-къуншийрик кичІ акатна ва инал хъайи крар
вири Ягьудатдин дагъдик квай чкайрин инсанрин
сивера гъатна. 66 И кардикай ван хъайибуру иШад
Хабарчпин рикІе хуъз хъана. Абуру чпи чпик: «И
аялдикай вуж жедатІа?» – лугъуз фикирзавай.
Гъакъикъатдани, Аллагьдин къуват гъадахъ галай.

67 Ягъядин буба Зекери, Пак Руйгъдин эсердик
кваз, пайгъамбархъиз рахаз эгечІна:

q1⁶⁸ – Шукур хъурай Реббидиз, Исраилдин
Аллагьдиз

q2 Вичин халкъдал къил чІугур, ам хиласиз.
q1⁶⁹ Адан пак тир пайгъамбаррин мецелди
q2 хиласда лугъуз чи халкъ душманрин
q1 ва гъакІни чун такІанбурун гъиликай
q2 чаз лап фадлай хиве къурвал Реббиди,
q1 Ада чаз чун хиласдай гуж гана
q2 Вичин лукІ Давудан пак велед яз,
q1⁷² чи бубайрал регъим къурун паталди,
q2 рикІел алаз вичин пак тирИкърарни,
q1⁷³ Ибрагъимаз Вичи къур къин рикІеваз,
q2 хуъда лугъуз чун мидяйрин пацукай,
q1 гуда лугъуз чаз даиман мумкинвал
q2 Вичиз пак яз, гъахъ-михъи яз къуллугъдай.
q1⁷⁶ Виридалай Виниз Тирдан пайгъамбар
q2 лагъай ТІвар ваз гуда, бала, вун Адан
q1 фида вилик кваз, халкъ хилас хъунухъин
q2 цавар ацІай регъимдив чи Аллагьди
q1 гъил къахчунингунагърилайинсанрин
q2 муштулухар, чирвилер, Шад Хабар гуз,
q1 чи Реббидиз гъяркъуъ, дуъз рехъ гъазуриз;
q2 Адан регъим цІийи йикъан ярар яз
q1 хкаж жеда, ⁷⁹ чаз къени рехъ ачухиз,
q2 мичІивиле авайдаз ва ажалдин
q1 хъенди кичІе авурбуруз эквер гуз.

80 Аял чІехи жезвай ва руйгъдалди мягъкем
жезвай. Исраилдин халкъдин вилик экъечІдай вахт
алукъдалди ада къурумра уьмуьр тухвана.

Иса дидедиз хьун

2 Гъа йикъара, чилел алай къван инсанар
сиягъдиз къачун патал, АгъустІас
пачагъдилай эмир атанай. 2 Им Куьруьна Суьрия
идара ийизвай чІав тир. Сад лагъай гъилера халкъ
сиягъдиз къачузвай. 3 ЧпинТІвараркхъиз тун патал,
вирибур чпин тухумрин шегьерриз хъфенай.

4 Галилейдин Назарет шегьердай Ягьудатдиз, Давудпачагьдин ватан тир Бетлегьем шегьердиз, Давудан тухумдикай тир Юсуфнифена. 5 Ам аниз ада лишан кутунвай Майрамнигалаз чпин тІварар сиягда тун патал фейиди тир. Майрам кІвачел заланзавай. 6 Абур Бетлегьемда авайла, Майрамаз аял жедай вахт алукуна. 7 Ада Хва – сифте Аял хана, Ам пекерик кутуна, мугьманар къабулдай кІвале чка тахьуниз килигна, тІуна эцигна.

8 Абур акьвазнавай чкадин мукьув гвай чІура йифиз чпин суьруьяр хуьзвай чубанар авай.

9 Садлагьана абурун велик Реббидин малаикакътатна. Абур алай чка Реббидин къудратдин нурари экьу авуна. Абуруз кЕвелей кичЕ хьана. 10 Амма малаикди лагьана: – КичЕ жемир, за квез Исраилдин вири инсанар шадардай зурба муштулух гузва: 11 кье Давудан шегьерда куь Хиласкар – Ребби Месигьдидедиз хьанва. 12 Имни квезишара: тІунай квез пекерик кутунвай Аял жагьйда.

13 Садлагьана малаикдин патав Аллагьдиз шукурар ийиз-ийиз атай цаварин гзаф кьушунар пайда хьана:

14 – Шукур хьуй цавараллай Аллагьдиз! – лагьана абур. – Адаз хуш инсанар авай чилел ислягьвал хьурай!

15 Малаикар цаварал хьфейла, чубанри сада садаз лагьана:

– Ша чун Бетлегьемдиз фин, ана вуч хьанатІа килигин. Чаз Реббиди вуч малумнаватІа акван.

16 Тади кваз аниз атай абуроз Майрам, Юсуф ва тІуна авай Аял жагьана. 17 БицІек акурла, чубанри малаикди чпиз Адакай лагьай гафар анал алайбуруз тикрар хьувуна. 18 Чубанрин ихтилатар ван хьайи вири мягьтел хьана. 19 Амма Майрама ибур вири вичин рикІе хвена, ибурукай фикирзавай. 20 Чубанар чпиз акурдай ва ван хьайидай Аллагьдиз шукурар ийиз-ийиз хьфена: вири крар абуроз лагьай жуьреда кыле фенвай.

21 Аял дидедиз хьайи муьжуьд йикъалай Ам суьннет авунай ва Адал ИсатІвар эцигна. А тІвар дидедин руфуна аял къадалди малаикди гайиди тир.

Иса Аллагьдин КІвале

22 Реббиди Мусадизгайи Къанундалдими хьивилердай адет кылиз акьуддай вахт алукуна, Юсуфани Майрама БицІек Реббидиз къалурун патал Ярусалимдиз гьана. 23 Гьа Къанунда кхьенвайвал, гьар са сифте гада аял Реббидиз талукьарна ва кье тІапІас ва я кье жегьил лиф къурбанд гана кІанзавайди я.

25 Гьа вахтунда Ярусалимда Суьмегьал лугьудай кас аваз хьана. Ам гьахь-михьи ва Аллагь рикІел алайди тир, вични Исраил гьамарикай азад жедай югь атунал вил алай, Пак Руьгьакатнавай инсан

тир. 26 Реббидин Месигьвилералди такунмаз вич рекьин тийидайди адаз Пак Руьгьди лагьанвай.

27 Суьмегьал Руьгьдин эсерди Аллагьдин КІвализгьана. Чпин БицІек патал Мусадин Къанунда къалурнавай къайдаяр кылиз акьудиз, Исадин диденибуба Аллагьдин КІвализ гьахьайла, 28 Суьмегьала абуровай аял къачуна гьилерал кьуна, Аллагьдиз шукурар авуна ва лагьана:

q1²⁹ – Заз гайи гаф Вуна кылиз акьудна,

q2 Вири Ихтияррин Иеси,

q2 гила На заз рухсат гуда,

q1³⁰ Зи вилериз вилик вири халкьарин

q2 На гьазурай Хиласвалакуна.

q1³² Гьар са халкьдиз рехь къалурдай экв гуда,

q2 Ви халкь Исраилдал гьйда Адабаркалла.

33 Аялдин бубани диде Адакай авур ихтилатри мягьтеларнай. 34 Суьмегьала абурозхийи р-дуьаавуна, Аялдин диде Майрамаз лагьана:

– Ингье, и аялдикай Исраилда гзаф бур агьуз ва виниз хьунин себеб жеда. Адакай Аллагьди ганвай, амма гзафбур къабул тийидай ишара жеда. 35 Гьа идалди абурон рикІера вуч аватІа ачух жеда. Ваз, лагьайтІа, рикІ атІай къван тІар жеда.

36 Инал Ашеран тайифадикай тир Фануилан лап кьуьзуь хьанвай руш Гьайна алай. Ам Аллагьдин мецелай раханай. Гьуьлуьз фейидалай кьулухь ада вичин итимдихь галаз санал ирид йисуз уьмуьр тухванай. 37 Ам къудкъанни къуд йис хьанвай хендеда тиртІани, ада, Аллагьдин КІвале жез, йифди-югьдидуьаярийиз, сив хуьз Аллагьдиз къуллугь ийидай. 38 Гьанна гьа вахтунда Аялдин диде-бубадин патав атана, ада Аллагьдиз шукурар авуна ва ада Ярусалим азад авунал вил алай къванбуруз таза аялдикай ихтилатар ийиз хьана.

39 Реббидин Къанунда кхьенвайвал, вири лазим крар авуна куьтягь хьайила, абур Галилейдиз, чпин Назарет шегьердиз хтана. 40 Аял къвердавай чІехи жезвай, ва къвез-къвез къуватда ва камалда гьатзавай. Ам Аллагьдин нуьсретдик квай.

41 Гьар йисуз Адан диде-буба Ярусалимдиз Песагь суварикфидай. 42 Къайда яз, суварик Ярусалимдиз фидайла, абур аниз цІикьвед йиса авай Иса сад лагьай гьилера тухванай. 43 Суварин йикъар куьтягь хьана, абур элкьвена хквезвайла, гада Иса Ярусалимда амукьна. Ам хквен тийизвайди Адан диде-бубадиз эвелдай чир хьаначир. 44 Абур Ам масабурухь галаз хквезва жеди лагьана фикирнай. Амма са йикъан рехь атІайдалай кьулухь, абур мукьва-кылийринни танишрин арада гададихь къекъвез хьанай. 45 Ам жагьун тавурла, Адахь къекъвез элкьвена Ярусалимдиз хьфенай. 46 Пуд йикъалай абуроз Ам, Аллагьдин КІвале муаллимрихь яб акализ ва абурон вилик суалар эцигиз, абурон арада ацукьнаваз жагьанай.

⁴⁷ Исадин ван хъайибур Адан акъулдал ва Ада гузвай жавабрал гъейран тир. ⁴⁸ Ам акурла, дидени буба мягътел хъана амукъна.

– Я Хва, – лагъана дидеди, – Вуна чаз вуч авуна? Ви бубани Зун рикІик гъалаба кваз Вахъ къекъвез хъана.

⁴⁹ – Куън Захъ вучиз къекъвена? – жаваб гана Исади. – Зун Зи Бубадин кІвале хъана кІанзавайди квез чизвачирни?

⁵⁰ Амма абур Исади лагъай гафарин гъавурда гъатнач. ⁵¹ Ам абурухъ галаз элкъвена Назаретдиз хтана. Исади абуру лагъай вуч хъайитІани ийизвай. Адан дидеди Ярусалимда хъайи агъвалат рикІел хвена. ⁵² ЧІехи жердавай Исадин камал гзаф, Аллагъдини инсанри Адахъ ийизвай майилар артух жезвай.

Ягъя пайгъамбардин чирвал

(МатІ. 3:1-12; Мрк. 1:1-8; Ягъ. 1:19-28)

3 ТибераРимдапачагъвал ийизвай цІувад лагъай йисуз

ПунтІиПилатІаЯгъудатдасердервал,ГъирудаГалилейдаГадимвил, Адан стха ФилипІа Итуратда ва Тарахан вилаятда гъакимвал, Луъсанани Абилинейда гъакимвал ийизвай. ² Гъа и береда Гъайнас ва Каяф къилинхахамартир. Гъа чІавуз Зекеридин хваЯгъякъурумда авай. Ана адаз Аллагъ вичихъ галаз рахай ван хъана. ³ Ярдан вацІун патарив гвай чилера къекъвез, ада инсанриз куънАллагъдин рекъел ша, и кар къиле тухунин лишан язцик акахъун къачува гъа чІавуз Аллагъди квелай гъил къахчуда лугъуз вязер-несигъатар гузвай. ⁴ ГъакІ хъайила,Яшай пайгъамбардинктабда икІ кхъенвай:

q1 «Къурумда гъарайзавайдан ван чкІида:

q1 „Риббидизрехъ гъазура,

q2 Адан рехъ дуъзди ая.

q1⁵ Гъар са дере ацІур хъия,

q2 дагъни тепе дуъзен ая.

q1 Патахъ рекъер дуъзар хъия,

q2 ханвай рекъер цІалцІам хъия.

q1⁶ Гъа чІавуз чан алай гъар садаз

q2 Аллагъди гудайхиласвалакпада“» Яшай 40:3-5. .

⁷ Цик акахъун къачун патал вичин патав атайбуруз Ягъяди лугъудай:

– Эй гъулягъдин къеняй акъатайбур! Аллагъди, хъилляй ацІана, квез гудай жазадикай квевай катиз жеда лагъай фикир куъ къилера ни туна? ⁸ Къуй куъ хъсан крарин майвайри куън Аллагъдин рекъел атанвайди къалуррай! «ЧибубаИбрагъимя», – лугъуз ацукъмир; за квез лугъузва хъи, Аллагъдивай и къванерни Ибрагъиман велериз элкъуъриз жеда. ⁹ ЯкІвни датІана тарарин пунарив гъазур я: хъсан майваяр тегъидай гъар са тар атІана цІуз гадарда.

¹⁰ Халкъди Ягъядивай хабар къаз хъана:

– Бес чна вуч авун лазим я?

¹¹ – Нихъ къве къат перем аватІа, авачирдаз це, – жаваб гуз хъана ада, – нихъ недайди аватІа, авачирдаз це.

¹² Харж кІватІдайбуруни, цик акахъун къачун патал атана, адавай жузуна:

– Муаллим, чна вуч авуна кІанда?

¹³ – Тайинарнавайдалай артух харж тІалабмир, – жаваб гана Ягъяди.

¹⁴ Адавай аскеррини хабар къаз хъана:

– Бес чна вуч ийида?

– Халкъдивай тарашмир, садални буъгътен вегъимир, жуваз гайи гъакъидал рази хъухъ, – жаваб гана ада.

¹⁵ Халкъ важиб тир са квел ятІани вил алаз акъвазнавай, абуру, им ЯгъяМесигъятІа лугъуз, хиялар ийизвай.

¹⁶ Ягъяди, виридахъ элкъвена, лагъана:

– За квев цик акахъун къачуз тада. Амма залай гзаф къудрат авайди къведа. Зун Адан кІвачин къапарин чІулар ахъайизни лайих туш. Ада квевПак Руьгъдиква цІук акахъун къачуз тада.

¹⁷ Адамвил, Вичин гъиле ава, Ада Вичин рат михъда, гатай къуъл Вичин бегъер хуъдай чкадиз кІватІа, нагъварни хкахъ тийидай цІал куда.

¹⁸ Гъа ихътин гзаф гафаралди адаШад Хабаринсанрал агакъарзавай ва гъакІни абур чІалахъарзавай. ¹⁹ Гъируд бегди вичин стхадин паб Гъирудат вичиз гъуниз килигна, Ягъяди ам халкъдин вилик беябурна. Адалайни гъейри, Гъируд бегди авур амай чІуру кІвалахарни Ягъяди винел акъудиз хъана. Виликдай вичи авур къван чІуру крар бес тахъана, Гъируда Ягъяни къазаматда тваз туна.

Исади цик акахъун къачун

(МатІ. 3:13-17; Мрк. 1:9-11; Ягъ. 1:32-34)

²¹ Вири халкъди цик акахъун къачурдалай къулухъИсадиницик акахъун къачунай. Ададубаярийизвайла, цавар ахъа хъана. ²² Лифрен шикилда авазПакРуьгъ Исадал эвичІна. Цаварай: «Вун Зи рикІ алай Хва я, Зи шадвал Валди я!» – лугъудай сес чкІана.

Иса Месигъдин тухум

(МатІ. 1:1-17)

²³ Вичин хиве авай кардив эгечІдайла, Исадин къанни цІуд йис къван тир. Халкъди Ам Элидин хваЮсуфанвелед тирди фикирзавай. Амайбур Адан бан-бубаяр тир: ²⁴ МататІ,Леви, Мелгъи, Янай, Юсуф, ²⁵ МатІатІи, Амус, Нагъум, Гъесли, Нагъай, ²⁶ МагъатІ, МатІатІи, Шими, Юсех, Ягъад, ²⁷ Югънан, Риза, Зарубабел, Шалатил, Нери, ²⁸ Мелгъи, Ади, КІусам, Элмадам, Эр, ²⁹ Иса, Элигъезер, Ярим, МататІ, Леви, ³⁰ Шимун,Ягъуд, Юсуф, Янам, Элиаким, ³¹ Мелей, Менан, МатІатІ, Натан,Давуд, ³² Ишай, Абид, Багъас, Салман, Нагъшун, ³³ Аминадаб, Арам, Гъесран, ПерецІ, Ягъуд, ³⁴ Якъуб,Исакъ, Ибрагъим, Терагъ, Нахар,

35 Серуг, Регу, Пелег, Эбер, Шалагъ, 36 Къенан, Арбахшад, Шам, Нуьгъ, Ламех, 37 Метушелагъ, Гъенух, Яред, Магъалал, Къенан, 38 Энаш, ШетІ, Адам, Аллагъ.

Къурумда синагъ авун (МатІ. 4:1-17; Мрк. 1:12-13)

4 Пак Руьгъакатнаваз Ярдан ваці галай патай хтай Исагъа Пак Руьгъди къурумда къекъуьриз хъана. 2 Иблисана яхціур юкъуз Ам рекъяй акъудиз алахъна. Гъа йикъара Исади затІни тІуьначир. Яхціур югъ алатайла, Адаз гишин хъана. 3 Иблисди Адаз лагъана:

– Вун Аллагъдин Хваяз хъайила, и къван фаз элкъуьрдай эмир це.

4 – Каламдакхъенва хъи, инсандал алай чан тек са фалди туш, – жаваб гана Исади.

5 Иблисди Ам са къакъан дагъдиз акъудна, са легъзеда Адаз алемдин вири пачагълугъар къалурна, 6 Исадиз лагъана:

– И вири пачагълугъар ва абурун халкъарин гъуьрмет-хатур гъана За Ви вилик эцигда. Абур вири зи ихтиярда ава; зи рикІиз вуж кІан хъайитІа, абур за гъадаз гуда. 7 Вуна заз икрам авуртІа, абур вири вибур жада.

8 Исади жаваб яз лагъана:

– Каламда кхъенва: «Жуван Ребби Аллагъдиз икрама, са Гъадаз къуллугъни ая» Киххъей Къанун 6:13..

9 Иблисди Ам Ярусалимдиз тухвана, Аллагъдин КІвалин виридалайни къакъан чкадал хкажна, лагъана:

– Вун Аллагъдин Хва яз хъайила, инлай хкадра.

10 Каламда кхъенва: «Вун сагъ-саламатдиз хуьн Аллагъди Вичин малаикрин хиве твада; 11 Абуру Вун, Ви кІвач къванцихъни галукъар тавуна, гъилерал къуна тухуда» Забур 90:11-12..

12 Исади адаз жаваб яз лагъана:

– Каламда лагъанва: «Виридан Ребби тир Аллагъ синагъ ийимир» Киххъей Къанун 6:16..

13 Иса темягъдик кутуна куьтягъайла, иблис са къадар вахтунда Адалай алатна.

14 Руьгъдивай къуват къачур Иса Галилейдиз хтана; чка-чкада Адакай гъар жуьредин гафар чкІана. 15 Адасинагуграчирвилер гуз хъана, инсанрин сивера Адан тариф гъатна.

Хайи шегъерда Иса къабул тавун (МатІ. 13:53-58; Мрк. 6:1-4)

16 Иса Вич чІехи хъайи Назаретдиз хтана. Киш юкъуз, адет тирвал, Ам синагугдиз атана. Ана авайбурун вилик Ам къарагъна КаламкІелунивэгечІна. 17 АдавЯшай пайгъамбардин къаргъу вугана. Ада, къаргъу ахъайна, ихътин гафар кхъенвай чка жагъурна, кІелна:

q1 18 «Зал Реббидин Руьгъ ала. Ам гуьціурь я

q2 кесибуруз Шад Хабаргуз, есирриз q1 азадвал гуз, буьркъуьбуруз экв хгуз, q2 хилас ийиз зулумдик квай факъирар, q1 чи Реббиди чІехи регъим ийир вахт q2 хъанвайдакай хабар гуз Зун атунин» Яшай б1:1-2. .

20 Къаргъу акъална, Ам синагугда къуллугъзавайдав вахгана, Иса ацукъна. Виридан вилер Адал алай.

21 – Квез инал ван хъайи ипайгъамбарвалкъе къилиз акъатна, – лугъуз хъана Исади.

22 Вири Исадихъ галаз рази яз, Адан сивяй акъатзавай хуш гафарал мягтел хъанвай.

– Ам Юсуфанхва тушни? – жузуна абур.

23 Исади абур лагъана:

– Гъелбетда, куьне Заз мисалда авайвал лугъуда жеди: «Эй, жерягъ! Сифте Жува Жув сагъар хъия. Инани, Жуван ватанда, Кефернагъум шегъерда Вуна авуна лагъана чаз ван хъайи крар тикрар хъия».

24 – За квез рикІивай лугъузва: вичин ватанда вич пайгъамбар яз къабулнавай са пайгъамбарни авач,

– давамарна Исади. – 25 За квез авайвал лугъузва: Ильясандевирда пуд йисни зура цав кІеви хъайила, вири чил тирвал чІехи каш гъатна. И чІавуз Исраилда гзаф хендедаяр авай, 26 амма Аллагъди Ильяс Исраилдин вири хендедайрин патав ваъ, Сидундин патав гвай Сарфат шегъерда авай са хендедадиз куьмек гуз ракъурна. 27 Элиш пайгъамбардин девирда жузамазар квайбурни Исраилда гзаф авай, амма Аллагъди абур ваъ, суьрияви Наъмансагъарна.

28 И гафарин ван жезвайла, синагугда авай виридак хъел акатиз хъана. 29 Абуру къарагъна Иса шегъердай чукурна. Абуру Ам, чархалай вегъин патал, шегъер алай пелен къерехдал тухвана.

30 Амма Иса абурун арадай экъечІна, Вичин рехъ къуна фена.

ЧІуру жин хкудун (Мрк. 1:21-28)

31 Иса Галилейдин Кефернагъум шегъердиз эвичІна. Киш йикъара Ада синагугда инсанриз чирвилер гузвай. 32 Вири Адан чирвилерал гъейран хъанвай, Адан гафара гъукум авайди чир жезвай. 33 Гъа вахтунда ана чІуружинквей са кас авай, адани кІевиз гъарайна:

34 – Яъ, Ваз чавай вуч кІанзава, Назаретви Иса? Вун чи эхир пучиз атанвайди яни? Вун вуж ятІа заз чизва. Вун Аллагъдин Пакди я.

35 – Лал хъухъ! ЭкъечІ адай! – эмир гана Исади. Адак акатнавай жинжи ам синагугдин юкъвал ярхарна, са зиянни тагана, ам адакай хкечІна.

36 Анал алайбуруз кІевидаказ таъсир авуна.

– Им вуч лагъай чІал я? – са-садаз лугъуз хъана абур. – Ада Вичин чІехи ихтиярдалди ЧІуру жинерриз эмирар гузва, ва абурни Адан чІалаз

килигзава. ³⁷ Адакай ванер-сесер вири патариз чкІана.

Гзафбур сагъарун
(МатІ. 8:14-16; Мрк. 1:29-34)

³⁸ Синагудай экъечІна, Иса Симунан кІвализ фена. Симунан яран дидедиз ифинди тади гузвай. Ана авайбуру Исадивай куьмек тІалабна. ³⁹ Исади, адан патав атана, ифин алудна. Папан ифин алатна. Ам гъасятда къарагъна, абурун квилел-кІвачел элкъез эгечІна.

⁴⁰ Рагъ акІидайла, Адан патав инсанри чпин кІвалерай азарар квайбур гъиз хъана; Ада, гъардалай гъил элкъуьриз, абур сагъар хъийизвай. ⁴¹ Гзафбурукай хкатзавай жинерри гъарайзавай: «Вун Аллагъдин Хва я». Исади абуруз и гафар лугъун къадагъа ийизвай, вучиз лагъайтІа абуруз АмМесигътирди чизвай.

Исади чирвилер гун
(Мрк. 1:35-38)

⁴² Югъ алукуайла, Иса шегъердай экъечІна касни авачир чкадиз фена. Инсанар Адахъ къекъез хъана. Ам жагъайла, абур Адал чпин патавай масаниз хъфимир лугъуз, гъавалат хъана. ⁴³ Амма Исади лагъана:

– За маса шегъеррани Аллагъдин пачагъвиликай Шад Хабар гана кІанда, Аллагъди Зун гъа и кар патал ракъурнавайди я.

⁴⁴ Ада фенаЯгъудатдаавай синагугра Шад Хабардикай муштулухар гун давамарна.

Инсанар къадай гъетягъар
(МатІ. 4:18-22; Мрк. 1:16-20; Ягъ. 1:35-51)

5 СадраИсаГенисарат вирин къерехдал алайла, Аллагъдила атай гафарихъ яб акализ Адал халкъ алтІуш хъанвай. ² Исадиз вирин къерехдал къве луьткве акуна; гъетягъри луьтквейрай эвичІна чилер чуьхуьзвай. ³ Иса и луьтквейрикай Симунан луьткведа акъахна, адавай вирин къерехдивай са тІимил анихъ гъалун тІалабна; Ада луьткведа ацукъна халкъдиз чирвилер гана. ⁴ Чирвилер гана куьтягъайла, Ада Симуназ лагъана:

– Луьткве дерин чкадал гъала ва чил вегъ.

⁵ – Устаз, – жаваб гана Симуна, – чун йифди алахъна, амма чаз гъатай затІни хъанач. Амма гъа Вуна лагъайвал чна чил вегъида.

⁶ ГъакІ авурла, абуруз гзаф гъетер гъатна, чил са тІимил пад хъанвай. ⁷ Чпиз куьмек гун патал, абуруишарайралдимуькуь луьткведа авай юлдашризни эверна. Абур атана, къве луьтквени гъетерив акІ ацїурнай хъи, луьтквейар цин кІаниз ягъиз са тІимил амай. ⁸ Симун-Петрудиз и кар акурла, ам Исадин кІвачерик ярх хъана ва лагъана:

– Закай яргъаз хъухъ, зи Агъа! Зунгунагъарквей инсан я!

⁹ Ада икІ авилай лагъанай хъи, адазни адахъ галаз гъетер къазвайбуруз къунвай къван гъетерин

булвал акурла, хаф янавай. ¹⁰ Симун-Петруди юлдашризни – Зебедеян рухваяр тирякъубазниЯгъядизни– кичІе хъанвай.

– КичІе жемир, – лагъана Исади, – къенин йикъалай вакай инсанар къадай гъетягъ жеда.

¹¹ Къве луьтквени къерехдиз акъудна, алай-алайвал туна, абур Исади хъ галаз фена.

Жузам азар квайди сагъар хъувун
(МатІ. 8:1-4; Мрк. 1:40-45)

¹² Садра Иса са шегъерда авайла, Адан патавжузамазарди къунвай са кас атана. Ам Исадин вилик ярх хъана, Адаз минетна:

– Я Агъа! Ваз кІан хъайитІа, Вавай зун сагъар хъийиз жеда эхир!

¹³ – КІанзава Заз, сагъ хъхъухъ! – адак гъил къана лагъана Исади.

Адакай гъасятда жузам хкатна.

¹⁴ – Килиг, – лагъана Исади, – гъич садазни чуькъмир, амма, хахамдинпатав фена, жува жув гъадаз къалура. Ви азар хкатуни сагълугъдай МусадинКъанундивкъадайвал, къурбандни гъваш. Гъа идалди вун дири хъхъанвайди чир хъурай.

¹⁵ ЯтІани, къвердавай Исадикай ван-сес гегъеншдиз чкІана. Гзаф къадар инсанар, Адаз яб гуз ва чпик квай азарар хкудун патал, Адан патав къез хъана. ¹⁶ Амма Амдуьаяравун патал къурумдиз фидай.

Фалужди янавайди сагъар хъувун
(МатІ. 9:1-8; Мрк. 2:3-12)

¹⁷ Исади чирвилер гузвай са юкъузГалилейдинни, Ягъудатдинвири хуьрерай ва Ярусалимдай атанвай фарисеярниКъанундин муаллимар Адан патав ацукънавай. Реббиди Адаз инсанар сагъар хъийидай къуватни ганвай. ¹⁸ Гъа чІавуз са шумуд касди фалужди янавай инсан занбурагдал алаз гъана. Ам абуруз кІвализ тухвана Исадин вилик эцигиз кІан хъана. ¹⁹ Гзаф инсанар хъуниз килигна, чпивай ам кІвализ тухуз тахъайла, къавал акъахна, абуру чепейрин арадай ам месел алаз кІвалин юкъвал Исадин вилик авудна.

²⁰ Абуруниманакурла, Исади а касдиз лагъана:

– Эй инсан, ви гунагърилай гъил къахчунва.

²¹ Тавратдарринифарисейри чпин арада лугъуз хъана:

– Ихътинасиихтилатар ийиз им вуж хъурай? Тек са Аллагъдила гъейри, гунагърилай нивай гъил къахчужеда?

²² Исадиз абурун фикир чир хъайила, Ада абуруз жаваб яз лагъана:

– Вучиз куьне куь рикІера ихътин фикирар тунва?

²³ Вуч лугъун регъят я: «Ви гунагърилай гъил къахчунва», я тахъайтІа: «Къарагъ, ахлад?»

²⁴ АммаИнсандин Хцихъвиридан гунагърилай гъил къахчудай ихтияр авайди кез чир хъун патал За и

фалужди янавайдаз лугъузва: «Къарагъ, жуван месни къахчуна кІвализ ахлад!»

²⁵ Амни гъасятда къарагъна, вич алаз гъайи шалтани къахчуна, Аллагъдиз шукур ийиз-ийиз, виридан виликай тІуз вичин кІвализ хъфена.

²⁶ Анал алайбур гзаф мягътел хъана. Абуру кичІела Аллагъдиз шукурар ийиз лагъана:

– Къе чаз аламатдин крар акуна.

Левидикай Исадин тилмиз хъун

(МатІ. 9:9-13; Мрк. 2:13-17)

²⁷ Инлай Иса къарагъна хъфидайла, Адазхарж кІватІдайчкадал ацукънавай Левиакуна.

– Зи гуьгъуьна аваз ша, – лагъана адаз Исади.

²⁸ Амни, вири алай-алайвал туна, къарагъна Исадин гуьгъуьна аваз фена. ²⁹ Левиди вичин кІвале Адаз хъсан тІуьн-хъун гъазурна. Ана харж кІватІдайбур ва абурухъ галаз жуьреба-жуьре инсанарни атана ацукънавай. ³⁰ Тавратдаррини фарисейри наразивал ийиз, Адан тилмизри лагъана:

– Куьне вучиз харж кІватІдайбурухъни гунагъкаррихъ галаз санал ацукъна тІуьнар-хъунар ийизва?

³¹ Исади абуруз жаваб яз лагъана:

– Жерягъ сагъбуруз ваъ, начагъбуруз герек я;

³² Зун гъахъ-михъибуруз ваъ, гунагъкарриз «Аллагъдин рекъел ша» лугъуз атанвайди я.

Сив хуьникай

(МатІ. 9:14-17; Мрк. 2:18-22)

³³ Тавратдаррини фарисейри Исадиз лагъана:

– Ягъядин ва гъакІни чи тилмизри мукъвал-мукъвал сив хуьздуьаяр ийизва, бес вучиз Ви тилмизар нез-хъваз гъатнава?

³⁴ – Чам галай мехъерин мугъманрив сив хуьз тун мумкин яни? – лагъана Исади. – ³⁵ Амма са чІав атана, чпивай чам къакъуддайла, абуру сив хуьда.

³⁶ Инал Ада абуруз сакъисаахъайна:

– Ціийи пекиникай атІана цІуру пекиниз пине садани ядач, ціийидини къазунда, ціийидакай атІанвай пине цІуру пекинихъ галаз къадач; ³⁷ Гъич садани ціийи чехир куьгъне целериз цадач; чехирди куьгъне цел хъиткъинарда – чехирни авахъда, целни барбатІ жеда. ³⁸ Амма ціийи чехир ціийи целце цун лазим я. ³⁹ Куьгъне чехир хъваз вердиш хъанвай са касдизни ціийиди хъваз кІан жедач, абуру лугъуда: «Гена куьгънеди хъсан я».

Киш йикъан гъавурда тун

(МатІ. 12:1-8; Мрк. 2:23-28)

⁶ СаКиш юкъуз Иса Вичин тилмизарни галаз къуьлер цанвай никІяй тІуз физвай. Адан тилмизри, къилер атІуз, абур капалай ийиз, тварар незвай. ² Фарисейрикай садбуру Адаз лагъана:

– Куьне Киш юкъуз къадагъа кар вучиз ийизва?

³ Исади жаваб гана:

– Давудпачагъдиз ва адахъ галайбуруз гишин хъанвайла, абуру вуч авунатІа куьне КаламдайкІелначни мегер?

⁴ Давуда Аллагъдин

кІвализ гъахъна, хахамрилай гъейри садазни недай ихтияр авачир, Реббидин вилик жедай фар къачуна вичини тІуьна, галайбурузни гана.

⁵ Ада давамар хъувуна:

– Инсандин ХваКиш йикъанни Агъа я.

Киш юкъуз сагъар хъувун

(МатІ. 12:9-14; Мрк. 3:1-6)

⁶ Гуьгъуьнин Киш юкъузни Исасина гугдиз фена, чирвилер гана. Ана эрчІи гъил члахъ хъанвай са итим авай. ⁷ Фарисейрнитавратдарарвилер атІумна, Исадиз килигзавай. Ада Киш юкъуз инсанар сагъар хъувунатІа, абуруз Адак тахсир кутадай са багъна жагъидай. ⁸ Амма Исади, абурун ният чизваз, члахъ гъил галай касдиз лагъана:

– Виридаз аквадайвал юкъвал акъваз.

Амни къарагъна юкъвал атана.

⁹ Ахпа Исади амайбуруз лагъана:

– За квевай хабар къазва: Киш юкъуз хъсанвал авун лазим яни, тахъайтІа – писвал? Уьмуьр хуьдани, тахъайтІа ам пучдани?

¹⁰ Абуруз виридаз вил яна, Исади гъил члахъ касдиз лагъана:

– Ви гъил инихъ ая.

Ада вичиз лагъайвал авуна. Адан гъил, муькуь гъил хъиз, сагъ хъхъана. ¹¹ Исадикай хъел акаатай душманар къапарай акъатна. Исадиз вуч ийин лугъуз, абуру чпин арада меслятар авуна.

Ціикъвед илчи хкъягъун

(МатІ. 10:2-4; Мрк. 3:13-19; Кр. 1:13)

¹² Садра Исадуьаярийиз пелел хкаж хъана ва йифди Аллагъдиз дуьаяр ийиз гъана амукъна.

¹³ Югъ алуькайла, Ада Вичин тилмизар кІватІна, абурукай ціикъвед хкъана ва

абурузилчияртІваргана: ¹⁴ Симун-Петрудизни адан стха Эндиреяз, Якъубазни Ягъядиз, ФилипІазни

БартІаламаяз, ¹⁵ МатІаязни ТІумаяз, Гъалфеян хва Якъубазни Миллетбазлакаб алай Симуназ,

¹⁶ Якъубан хва Ягъудазни, гъакІни Ам маса гайи Искарият Ягъудаз.

Исади сагъарун

(МатІ. 4:23-25; 12:15-16; Мрк. 3:7-12)

¹⁷ Иса абурухъ галаз пелелай эвичІна, са дуьзен чкадал акъвазна. Адан патав тилмизар ва вири Ягъудаттирвал, Ярусалимдай, гуьлуьн къерехда авай Туьрсдаини Сидундай атанвай гзаф къадар инсанар акъвазнавай. ¹⁸ Абур Адахъ яб акализ ва чпик квай азарар хкудиз, чІуружинерарквейбурни чпик квай жинерар хкудиз атанвайбур тир; абур сагъни хъжезвай. ¹⁹ Исадик гъил кягъиз вири алахънавай, Адакай къевезвай

къудратди Адак гъил кягъайди гъар са тІалдикай сагъар хъийизвай.

Исадин хийир-дуъаярни агъарар

(МатІ. 5:3-12)

²⁰ Исади тилмизриз вил яна лагъана:
– Бахтаваря куьн, затІни авачирбур, Аллагъдин пачагъвал куьди я!

²¹ Бахтавар я куьнни, кье каш
чІугвазвайбур, пакакуьн тух жеда!

Бахтавар я куьнни, кье шехъзавайбур, пака куьн хъуьреда!

²² Бахтавар я куьнни – Инсандин Хциз килигна, инсанри куьн чпив агуд тийидай чІавуз, куьн абуру чукурдай чІавуз, квез чпин такІанвал къалурдай чІавуз, куь тІаварар къацІурдай чІавуз! ²³ Гъахътин югъ алукайтІа, куьне куь рикІер аладра ва шадвилер ая, вучиз лагъайтІа цаварал квез Аллагъди зурба савкъват гъазурнава. Куьн хурук кутадайбурунбубаярниалатай девирдапайгъамбаррихъгалаз гъакІ хъайибур я.
q1 ²⁴ Амма гуж я квез жедайди, девлет авайбур!
q2 Квел куь бахтар чилелламаз агакънава.
q1 ²⁵ Гуж я квез жедайди, исятда тухбур! Куьн каша гъатда.

q1 Гуж я квез жедайди, и заманада хъуьрезвайбур!
q2 Яс авайла хъиз, куьн шехъдай вахт кьева.

q1 ²⁶ Гуж я квез жедайди,

q2 вири инсанар квекай хъсандиз рахаз хъайитІа:
q1 ахътинбурун бубаярни тапан пайгъамбаррикай гъакІ рахадай.

Душманар кІан хъуникай

(МатІ. 5:39-42)

²⁷ Амма яб гузвай квез За лугъузва: жуван душманар кІан хъухъ, куьн такІанбуруз хъсанвал ая, ²⁸ квез лянет ийизвайбурузхийир-дуъаая ва куь кефи хазвайбур патал Аллагъдиз дуъаяр ая. ²⁹ Ви хъвехъ ягъайдахъ муькуь хъвехъни элкъуьра; винелай алукинавай ви пекер къакъудзавайдаз ви перемни хтІуниз манийвал ийимир. ³⁰ Вавай тІалабзавай гъар садаз це, вавай къачунвайди элкъвена тІалаб хъийимир. ³¹ Инсанри куьн патал вуч авуна кІанзаватІа, куьнени гъабуруз гъам ая.
³² Куьн кІандайбур квезни кІандатІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкарризничеб кІандайди кІан жеда. ³³ Куьне квез хъсанвал ийизвайбуруз хъсанвал ийизватІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкаррини гъакІ ийида. ³⁴ Куьне бурж ихтибар алайдав вугузватІа, идакай квез вуч суваб жеда? Гунагъкаррини гунагъкаррив буржуна вугуда, ахпа абурувай гъакъванди вахчун патал. ³⁵ Амма квез жуван душманар кІан хъухъ, абуруз вири хъсанвилер ая. Элкъвена вахгудай умуд авачтІани, бурж гице; гъакІ хъайитІа, квез къевезвай пишкешни зурбади жеда ва куьнни Цавараллайдан аялар тирди чир жеда. Чпиз авур хъсанвал чир тежедайбур патални, чІуру ксар патални

Цавараллайдахъ мергъеет ава. ³⁶ Куь Бубадихъ гъикІ мергъеет аватІа, квехъни гъакІ мергъеет хъухъ.

Масадак дуван авуникай

(МатІ. 7:1-5)

³⁷ Куьне масадан дуван аквамир, Аллагъди куь дуванни аквадач; куьне айибар кутун тавуртІа, Аллагъди квекни айибар кутадач; куьне гъил къахчуртІа, Аллагъдини квелай гъил къахчуда.

³⁸ Куьнени це, Аллагъди квезни гуда, артухни алаз, ацІай киледалди гуда; куь гин ацІурайдалай гуьгъуьниз гъил илис хъувуна къваларилай алахъдайвал мад алава хъийида; куьне гъихътин уьлчмедалди алцумайтІа, квезни гъахътин уьлчмедалди алцумда.

³⁹ Исади абуруз сакъисаахъайна:

– Буьркъуьдавай буьркъуьдаз рехъ къалуриз жедани? Абур къведни фуруз аватдачни? ⁴⁰ Тилмиз вичин муаллимдилай вине хъун мумкин туш. Амма чирвилер къилиз акъудай гъар са кас вичин муаллимдин дережадив агакъда. ⁴¹ Жуван виле авай чукъван такваз, вучиз ваз ви стхадин виле авай къал аквада? ⁴² Я тахъайтІа, жуван виле авай чукъван такваз, вавай ви стхадиз къала за ви виле авай къал акъудда лугъуз жедани? Кье чин алайди! Сифте жуван виле авай чукъван акъуд, ахпа ваз, жуван стхадин виле авай къал гъикІ акъуддатІа, гъам аквада.

Тарарикайни майвайрикай

(МатІ. 7:17-20;12:33-35)

⁴³ ЧІуру майва гъидай хъсан тар тежервал, чІуру таравай хъсан майвани гъиз жедач. ⁴⁴ Гъар са тар вичин майвадилай чир жеда. Къукъвадин валалай инжил атІудач, къаратикендилайни – ципицІ.

⁴⁵ Хъсан инсанди хъсанвал вичин рикІин хазинадай къачуна ийида, пис инсанди писвал – вичин пис рикІяй. РикІе авайди мецел жеда.

Мягъкем ва гъуьргъуь хандакІрикай

(МатІ. 7:21-27)

⁴⁶ За лугъузвайди куьне тийиз хъайила, вучиз куьне Заз «Я Агъа! Я Ребби!» лугъузва? ⁴⁷ Зи патав къевезвай гъар сад, Зи Гафариз яб гузвай ва абур къилиз акъудзавай гъар са кас низ ухшар ятІа, За квез лугъузва: ⁴⁸ ам, кІвал эцигдайла хандакІар дериндиз яна, кІвалин бине къванцел эцигай инсандиз ухшар я. Атана селди басрухайла, гъа кІвализ зиян гуз хъанач, вучиз лагъайтІа ам хъсандиз эцигнавай. ⁴⁹ Амма гафариз яб гуз, абур къилиз акъуд тийизвайди хандакІ авачиз кІвал чилелай эцигнавай касдиз ухшар я. Ци басрухнамазни адан кІвал гъасятда чкІана. КІваликай анжах харапІаяр амукъна.

Вач-хъша сагъар хъувун
(МатІ. 8:5-13)

- 7** Яб гузвай халкъдиз лугъудай гафар рахана куътягъна, Иса Кефернагъумдиз фена.
- 2** Римдинаскеррин кьиле авай садан рикІ алай вач-хъша начагъ хъана рекъидай гьалда авай. **3** Адаз Исадикай ван хъайила, атана вичин вач-хъша сагъар хъия лугъуз, адачувудринагъсакъалар Исадин кьилив ракъурна. **4** Исадин патав атана, абуру Адавай КІевелай ТІалабна:
– И инсан Вуна куъмек авуниз лайих авай кас я.
- 5** Адаз чи халкъ КІанда ва ада чазсинагугэцигна.
- 6** Иса абурухъ галаз фена, амма Ам КІвализ мукъва хъайила, аскеррин кьиле авайда Адан патав вичин дустар ракъурна ва Адаз икІ ая лагъана:
– Икрагъ жемир, зи Агъа, Вун зи кьилив зи КІвализ атуниз зун лайих туш. **7** Я Ви патавни зун атанач, вучиз лагъайтІа Ви вилик экъечІизни зун лайих авай кас туш. ЯтІани зи вач-хъша сагъ хъийидай са гаф лагъ. **8** Зун масадан гъилик квай инсан ятІани, захъ жуваз табий аскерарни ава; абурукай садаз за «Алад» лагъайтІа, ам фида; муъкуьдаз «Инал ша» лагъайтІа, ам къведа; зи вач-хъшадиз «И кар ая» лагъайтІа, ада ам гъасятда ийида.
- 9** И гафар ван хъайи Иса мягътел хъана ва элкъвена Вичихъ галаз къвезвай инсанрин КІеретІдиз лагъана:
– За квез лугъузва хъи, Израилданизаз икъван Захъиманийизвай са касни ақунач.
- 10** Исадин патав ракъурнавайбур КІвализ хтайла, абуруз азарди къунвайди сагъ хъхъанваз жагъана.

Исади хендедадин хцел чан хкун

- 11** Са къадар йикъарилай Иса Наин шегъердиз фидайла, Адахъ галаз Адан тилмизарва инсанрин зурба са КІеретІни рекъе гъатна. **12** Ам шегъердин варарин мукъув агакъайла, са хендедадин авай-авачир хва магъфедал алаз тухузвай; дидедихъ гзаф шегъерэгълияр галай. **13** Диде акурла, Реббидизадан язух атана.
– Шехъмир, – лагъана Ада.
- 14** Исади фена магъфедик гъил кяна; магъфе тухузвайбур акъвазна.
– Эй, жегъил, – лагъана Исади, – За ваз къарагъ лугъузва.
- 15** Къенвайди хкаж хъана ацукъна ва рахаз эгечІна. Исади ам вичин дидедив вахгана.
- 16** Виридак кичІ акатна; инсанри Аллагъдиз шукурар ийиз, лугъуз хъана:
– Чи арада чІехипайгъамбарпайда хъанва. Аллагъ Вичин халкъдиз куъмек ийиз эгечІнава.
- 17** Ихътин гафар-чІалар Адакай Ягъудатдава патав гвай вири чкайрани чкІана.

Ягъя пайгъамбардин тилмизар
(МатІ. 11:2-19)

- 18** Исадин крарикай Ягъядин тилмизри хтана чпин муаллимдал хабар агакъарна. **19** Ягъяди вичин тилмизрикай къведаз эверна, абур Исадивай:
«Атана КІанзавай Месигъ Вун яни, я тахъайтІа чна масад вилив хуьдани?» – лагъана хабар къаз ракъурна. **20** Исадин кьилив атана, абуру лагъана:
– Чун Ягъя пайгъамбарди Ви патав ракъурнавайбур я. Ада Вавай: «Атана КІанзавай Месигъ Вун яни, я тахъайтІа чна масад вилив хуьдани?» – лугъуз хабар къазва.
- 21** И чІавуз Исади азаррикайни маса ТІалрикай гзафбур сагъар хъийизвай, гзафбурукай жинерархкуднавай, гзаф буъркъуьбуруз экуь дуьнья къалур хъийизвай.
- 22** – Ягъядин патав хъфена, квез акурдакайни ван хъайидакай лагъ, – жаваб гана тилмизриз Исади, – буъркъуьбуруз цІийи кьилелай аквазва, къецибур КІвачел ахкъалтзава, жузамазар квайбурмихъихъжезва, бишибуруз ван хквезва, къейибуралчан хквезва; саилризни Шад Хабардинван къвезва. **23** Зал шак тегъизвай касбахтаваря.
- 24** Ягъяди ракъурай ксар хъфейдалай къулухъ, Иса Ягъя дикай халкъдиз ихтилатар ийиз эгечІна:
– Куьн къурумдиз куьз тамашиз фенвай? Гару юзурзавай націариз килигиз фейиди яз тахъуй гъа? **25** ГъакІ туштІа, бес куьн куьз килигиз фенвай? Багъа пекер алуқІнавай инсандиз килигиз фенвайни? ЧІагай пекер алуқІна, кеф чІугваз уьмуьр гъалзавайбур пачагърин КІвалера жеда. **26** АкІ хъайила, куьн куьз килигиз фенвайбур тир? Пайгъамбардиз? Эхъ, лугъузва за квез. Ам пайгъамбардилайни виневайди я.
- 27** Адакай Каламдани икІ кхъенва: «Килиг, Валай вилик За Зи чархачи ракъурзава, Ада Ви вилик Ви рехъ гъазурда» Малахи 3:1.. **28** За квез лугъузва: папа ханвайбурун арада Ягъядилай зурбади авач; амма Аллагъдин Пачагълугъдаавай виридалайни агъада авай кас гъа Ягъядилайни вине жеда.
- 29** Ягъядиз яб гайи вири халкъди вахарж КІватІавайбуру Аллагъдин ниятар дуьзбур яз гъисабна ва абур Ягъядин патавцик акахъун къачузатана.
- 30** Амма фарисейрин итавратдарри Ягъядин жуьреда цик акахъун къачун кваз къунач ва гъадалди абуру Аллагъдин чпиз талукъ къастарни негъ авуна.
- 31** – Чи девирдин инсанар За нив гекъигда? Яраб абур низ ухшар ятІа? – давамарна Исади. – **32** Абуру аялриз ухшар я.
- Аялри, базардин майдандал къугъвадайла, сада садаз лугъуда: «Чна квез кфилдай макъамар ягъайла, куьне къуьлрначир, чна къейибурухъ лугъунар авурла, куьн шехъначир».
- И девирдин инсанарни гъакІ я. **33** Ягъя пайгъамбар атанва, ада я фу незвач, я чехир

хъвазвач, амма инсанри: «Адак чІуру жин ква», – лугъузва. ³⁴ Инсандин Хваатанва – Ада ненни ийизва, хъунни. Ам акур инсанрини лугъузва: «ХупІ тІуьнрални хъунрал рикІ алай кас тушни, Вични харж кІватІдайбуруннигунагъкарринтай-туьш хъанва». ³⁵ Аллагъдин Камал кІандай ксари Ам гъахъ-михъиди тирди краралди къалурзава.

Гунагъкар са папалай гъил къахчун
(МатІ. 26:6-13; Мрк. 14:3-9; Ягъ. 12:1-8)

³⁶ Фарисейрикай сада Исадиз вичихъ галаз фу нез ша лагъана. Ада фена фарисейдин кІвале суфрадихъ чка къуна. ³⁷ Гъа вахтунда а шегъерда авай гунагъкар са папаз, Иса фарисейдин кІвале авайдакай хабар хъайила, ада гъаниз хъенчІин къапуна аваз атирдин ни галай гъери гъана. ³⁸ Ам Исадин къулухъай акъвазна, шехъна, Адан кІвачерилай накъвар авадариз, кІвачер вичин чІараралди михъиз, Адан кІвачериз теменар гана ва чІем гуьцІна. ³⁹ И кар акур ва Иса илифарнавай кІвалин иесиди фикирна: «Ам пайгъамбар тиртІа, Адаз Вичик гъихътин папа гъил къазаватІа чир жедай. И паб гунагъкар я эхир».

⁴⁰ Амма Исади, адахъ элкъвена, лагъана:

– Симун! Захъ ваз лугъудай са гаф ава.

– Лагъ, Муаллим, – лагъана ада.

⁴¹ – Буржуна пулар вугудай са касдик къве касдин бурж квай, – лагъана Исади, – са касдин – вад виш динар, муькуьданни – яхцІурни цІуд. ⁴² Абурухъ буржар вахгудай мумкинвал тахъуниз килигна, ада къведазни а пулар гъалална. Лагъ кван садра, абурукай ам гъидаз гзаф кІан жеда?

⁴³ – Заз чиз, чІехи бурж алайдаз, – жаваб гана Симуна.

– Вуна дуьз фикирна, – лагъана Исади.

⁴⁴ Папахъ элкъвена, Исади Симуназ лагъана:

– Ваз и паб аквазвани? Зун ви кІвализ атайла, вуна Заз кІвачер чуьхуьдай яд гъваш лагъана эмирнач; и папа вичин накъваралди Зи кІвачер чуьхвена, абур ада вичин къилин чІараралди къурурна. ⁴⁵ Вуна Зун теменралди къабулнач, амма ада, Зун атайдалай къулухъ акъваз тавуна, Зи кІвачериз теменар гузва. ⁴⁶ Вуна, кІвалин иесидиз адет хъанвайвал, Зи къиливай зейтундин чІем хъайитІани гуьцІнач, амма ада Зи кІвачеривни кваз лап багъа гъери гуьцІна. ⁴⁷ ГъакІ хъайила, За ваз лугъузва: адан пара къадар гунагърилай гъил къахчурвилай адахъ гзафмуьгъуьббатава. Нин гунагърилай тІимил гъил къахчунватІа, гъадахъ кІанивални гъакъван жеда.

⁴⁸ А папазни Исади лагъана:

– Ви гунагърилай гъил къахчунва.

⁴⁹ Исадихъ галаз суфрадихъ галайбуру чпи чпикди лугъуз хъана:

– Гунагърилайни гъил къахчудай ихътинди Им вуж хъурай?

⁵⁰ Исадини и папаз лагъана:

– Ви иманди вун хиласна; алад, саламат хъурай вун.

Иса шегъерра

8 ГуьгъуьнлайИса,Аллагъдин ПачагълугъдикайШад Хабарагакъариз ва вазер ийиз, шегъеррани хуьрера къекъвез хъана. Адахъ галаз Вичин цІикъведилчи, ² Вичи чІуружинеррикайнитІалрикай сагъар хъувур са шумуд паб, вичикай ирид жин хкатай Маждалдай тирМайрам, ³ Гъирудангъилибан Хузан паб Ягъна, Сусанна ва гзаф масабур авай. Абуру чпин такъатралди Исадизнитилмизризкуьмекар гузвай.

НикІе тум цазвайдакай къиса

(МатІ. 13:1-10; Мрк. 4:1-9)

⁴ Садра Исадин патав гзаф чкайрай инсанар атана кІватІ хъана, Иса абурузкъисаахъайиз эгечІна:

⁵ – Са гъилера лежбер никІиз тум вегъиз фена: вегъей са бязи тварар рекъин къерехдиз аватна, абур рекъе авайбурун кІвачерикни акатна, къушарини тІуьна. ⁶ Са бязи тварар къван квай чкайриз аватна, экъечІна алакъдалди къурана, абуруз къеж бес хъанач. ⁷ Са бязибур къалгъанрин арайриз аватна. Къалгъанар чІехи хъана, абуру акъалтзавай къацар пІуьрчІуькъарна. ⁸ Са бязибур мублагъ чилел аватна. ЭкъечІайла, абуру вишра артух майваяр гъана.

Ахпа Исади ван алаз давамарна:

– Нихъ ван къведайд япар аватІа, гъадаз ван атурай!

Къисадин мана ачухарун

(МатІ. 13:10-23; Мрк. 4:10-25)

⁹ Исадин тилмизри Адавай хабар къуна:

– И къисадин мана вуч хъурай?

¹⁰ – Аллагъдин пачагъвилин сирерай къил акъуддай алакъунар квез ганва, – жаваб гана Исади, – амайбуруз ибур мана авачир къисаяр яз амукъзава, вучиз лагъайтІа абур килигзава – аквазвач, яб гузва – ван къвезвач. ¹¹ Гила къиса куькай ятІа килиг: тумунин твар – Аллагъдин Гаф я. ¹² Рекъин къерехдиз аватай тварар – гаф ван хъайибур я. Ахпа абурун патав атанаиблисди, абуримандалтатун ва хилас тахъун патал, абурун рикІяй а гаф акъудзава. ¹³ Къван квай чкайриз аватай тварар – гаф ван хъанмазни шадвилелди къабулдай, амма чпихъ дувул авачирбур я: гъавилай са къадар вахтуналди Аллагъдихъ иман ийида, амма синагъдин йикъара абур къулухъ жеда. ¹⁴ Цацарин арайриз аватай тварар – абур гафуниз яб гудай, амма къвердавай чеб, эчІелри хъиз, къайгъуйри, девлетрини лезетри буьркъуь авуна, цІир гъана куьтягъ тахъанмаз, Аллагъдин Гаф рикІелай алуддайбур я. Абуру бегъерни гъидач. ¹⁵ Миян чилел аватай тварар – абур ван хъайи гаф

милаим вамихъирикІе хуъзвай ксар я. Бегъерни абуру сабур хуъналди гъида.

¹⁶ Гъич садани, шем куькІуърна, адан винел къаб гьалддач, я тахъайтІа, ам чарпайдин кІаник эцигдач; кІвализ гъахъзавайбуруз экв акун патал, ам шемерганда твада. ¹⁷ Я винел акъат тийидай сирни авайди туш, я малум тахъана амуькдач чинебан карни. ¹⁸ Гъа икІ, куьне хъсандиз яб це: нихъ аватІа, адаз хгунни хъийида; вичихъ са вуч ятІани авайди хъиз жезвайдавай гъа авайдини къахкъудда.

Исадин дидени стхаяр
(МатІ. 12:46-50; Мрк. 3:31-35)

¹⁹ Садра Исадин патав Адан дидени стхаяр атана; абурувай, кІвале гзаф инсанар хъуниз килигна, Адан мукъув къевез жезвачир. ²⁰ Исадиз: «Ви дидени стхаяр Вун акваз кІанз къежел акъвазнава», – лагъана, хабар гана.

²¹ – Зи дидени стхаяр-вахар Аллагъдин Гафуниз яб гузвай ва а Гафунал амал ийизвайбур я, – жаваб яз лагъана Ада.

Турфан секинарун
(МатІ. 8:23-27; Мрк. 4:36-41)

²² Са юкъуз Иса Вичин тилмизарни галаз луьткведа акъахайла, Ада абуруз лагъана:

– Ша чун вирин а патаз экъечІин.

Абуру луьткве гьална. ²³ Рекъе Иса ахварал фена. Вирел къати гар акъалтна, луьткве цъя ацІуз эгечІна. Абуру кІеве гъатна. ²⁴ Тилмизри Иса ахварай авудна, лагъана:

– Устаз! Устаз! Чун цин кІаниз язава.

Ада къарагъна гарни гур лепеяр секинарна. Турфан акъвазна, къуд пата секинвал гъатна.

²⁵ – Куь иман гъиниз фена? – хабар къуна Ада.

КичІевал акатнавай ва мягътел хъанвай тилмизри чпи чпиз лагъана:

– Гарни яд Вичиз кІандайвал муьтІуьгъарзавай Им Вуж хъурай?

Герасинда жинерар хкудун
(МатІ. 8:28-34; Мрк. 5:1-20)

²⁶ Исани тилмизар Галилейдинкъаншарда авай Герасин вилятдиз атана акъатна. ²⁷ Иса вирин къерехдал эвичІайла, Адан вилик фадлай жинерар квай, пекерни алуькІ тийизвай, вични кІвале ваъ, къейибур твадай къветІера уьмуьр тухузвай са инсан экъечІна. ²⁸ Иса акурла, ам Адан вилик ярх хъана ва ван алаз гъарайна:

– Ваз завай вуч кІанзава, я виридалайни виневай Аллагъдин ХвайИса? Ваз минет хъурай, Вуна зун азабрик кутамир!

²⁹ Ада акІ лугъунин метлеб ам тир хъи, Исади чІуру жинжиз и инсандикай хкечІун эмирнай. Жинжи са шумудра и инсан къуна чандивай авурди тир. Шумудни садра ам зунжурралди кутІунна хуъз

хъанатІани, абур къатІ-къатІ ийиз, жинжин таъсирдик кваз, ам къурумриз катдай.

³⁰ Исади адавай жузуна:

– ВитІварвуж я?

– Къушун я, – жаваб гана касди, вучиз лагъайтІа адак гзаф жинерар квай. ³¹ Жинерри Исадиз, чеб гургусдизракъурмир лугъуз, минетна. ³² Патав гвай пелел вакІарин са чІехи суьруь алай. Жинерри вакІарик акахъдай ихтияр це лугъуз Исадиз дад-бидадна. Ада абуруз ихтияр гана. ³³ Жинерар инсандикай хкатна вакІарик акахъна; вакІарини чукурна фена са чархалай вириз хкадарна ва ана абур вири цин кІаниз яна.

³⁴ Хъайи кар акур вакІарбанри, чукурна фена, чпиз акурдакай шегъеррани хуьрера ахъайна.

³⁵ Инсанар вуч хъанватІа килигиз рекъе гъатна. Исадин патав атайла, абуруз жинерар хкатнавай кас вич вичел хтанваз, пекерни алаз Исадин патав ацукънаваз акуна; абурук кичІ акатна. ³⁶ И крар акурбуру жинерар квайди гъикІ сагъарнатІа, атайбуруз ахъайна. ³⁷ Герасин вилятда авай халкъди Исадивай чпин сергъатрай хъфин тІалабна, абурук лап зурба кичІ акатнавай. Исани луьткведа акъахна Галилейдиз хъфена. ³⁸ Жинерар хкатай касдини, Исадихъ галаз амуькыз кІанз, Адаз минетна, амма Исади лагъана:

³⁹ – Жуван кІвализ ахлад. Аллагъди ваз авур зурба куьмекдикай вун хъфена виридахъ галаз рахух.

Адани Исади вичиз авурдакай фена шегъер тирвал ихтилат ийиз хъана.

Яиран рушал чан хкун
(МатІ. 9:18-26; Мрк. 5:22-43)

⁴⁰ Иса элкъвена Галилейдиз хтана. Халкъди Ам шадвилелди къабулна, вучиз лагъайтІа Адал виридан вил алай. ⁴¹ Ингъе, синагугдинкъиле авай Яир лугъудай кас атана Исадин кІвачерик ярх хъана. Ада Исадиз вичин кІвализ ша лагъана, минетна: ⁴² адан цІикъвед йис хъанвай авай-авачир са руш рекъидай гьалдал атанвай. Иса аниз рекъе гъатна, инсанри гъар патахъай Ам юкъва туна. ⁴³ Абурухъ цІикъвед йисуз къеняй иви физ азиятдик квай са пабни галай. Вичихъ авай-авачир вири эменни луькъманриз серфнатІани, садавайни ам сагъариз хъхъаначир. ⁴⁴ И папа, къулухъай атана, Исадин парталдин ценцик гъил къана. А папай физвай иви гъасятда акъваз хъана.

⁴⁵ – Зак ни гъил къана? – жузуна Исади.

Садани хиве къун тавурла, адахъ галайбуру ва Петруди лагъана:

– Устаз, халкъди Вун элкъуьрна юкъва тунва.

⁴⁶ Амма Исади лагъана:

– Са ни ятІани Зак гъил къана. За Жувай къуват фейиди гъисс авуна.

⁴⁷ А паб, вичи авур кар чуьнуьхиз тахъана, зурзун кваз атана, Исадин кІвачерик ярх хъана. Исадик гъил къагъуникди вичиз регъят хъайиди ада вири халкъдиз малумарна. ⁴⁸ Исади адаз лагъана:

– Чан руш! Ви иманди вун хиласна! Ахлад, саламат хурай вун.

⁴⁹ Адан гаф мецел аламаз синагугдин кыле авайдаз атана сада лагыана:

– Ви руш кьена, вуна мад Муаллим икрагъ хыйимир.

⁵⁰ И гафар ван хъайила, Исади Яираз лагыана:

– Кичіе жемир, анжах Зи чІалахъ хъухъ. Ви руш хилас жеда.

⁵¹ Петрудилай, Ягъядилай, Якъубалайва рушан диде-бубадилай гъейри, Ада садазни руш авай кІвализ гъахъдай ихтияр ганач. ⁵² А рушахъ вири шехъзавай. Амма Исади лагыана:

– Шехъмир, руш кьенвач, ам ксанва.

⁵³ Анал алай инсанар адал хъуьрена, абуруз руш кьенвайди чизвай. ⁵⁴ Исади, рушан гыл кьуна, гьарайна:

– Къарагъ, я руш!

⁵⁵ Рушал гьасятда чан ахкъалтна, ам къарагъна. Исади рушаз тІуьн гун эмирна. ⁵⁶ Рушан диде-буба мягътел хъана амуькна. Исади абуруз хъайи кардикай садазни талгъун эмирна.

Тилмизар чирвилер гуз ракъурун

(МатІ. 10:9-14; 14:1-2; Мрк. 6:7-16)

9 Исади Вичин ціикъведилчидизэверна, абуруз жинерархкуддай ихтияр ва азарар сагъар хыйидай къуват гана. ² Ада абур Аллагъдин пачагъвеликай хабар гуз ва азарри кьунвайбур сагъар хыйиз ракъурна.

³ – Фидай рекъиз гыч са затІни къамир: я аса, я гьебе, я фу, я пул, я дегішдай пекерни, – лагыана Исади. – ⁴ Гыи кІвализ куьн фейитІа, шегъердай хъфидалди, гъана акъваз. ⁵ Са гына ятІани куьн мугъманвиле къабул тавуртІа, анай экъечІна хъфидайла, виридаз аквадайвал куь кІвачерал ацукъай ругни югъур хъувуна ахлад. Къуй им абуруз гудай жазадикай великамаз хабардарвал хурай.

⁶ АбурШад ХабарчукІуриз ва инсанар сагъар хыйиз хуьрер тирвал къекъвена.

⁷ Исадин крарикай Гьирудбегдиз хабар хъана. Адан кыл акъатзавачир: садбуру Иса кьеначан хтанвай Ягъя, ⁸ муькуьбуру Ам хтанвай Ильяся, са бязибуруни Ам ційиз чан хтанвай дегъ чІаваринпайгъамбаря лугъузвай.

⁹ – Ягъядин кыл за атІана, – лагыана Гьируда. – Амма, заз ван жезвай, чеб тежедай хътин крар ийизвай Ам вуж хурай?

Адаз Иса акваз кІан хъана.

Вад агъзур кас тухарун

(МатІ. 14:13-21; Мрк. 6:32-44; Ягъ. 6:1-13)

¹⁰ Илчияр элкъвена хтайла, чпи кылиз акъудай крарикай абуру Исадиз ахъайна. Ахпа Иса, гъабурухъ галаз кылди амуькун патал, Бетсаид лугъудай шегъердин патав гвай са хелвет чкадиз фена. ¹¹ Иса аниз финикай хабар хъайила, халкъни

Адан гуьгъуьна гъатна гъаниз атана. Адани халкъ къабулна ва Аллагъдин пачагъвеликай абуруз ихтилатар ийиз, сагъарна кІанзавайбур дири хыйиз хъана.

¹² Югъ атана нянихъ элкъвенвай. Ціикъвед илчиди, Адан патав атана, лагыана:

– Вуна халкъ ахъая, абур патарив гвай хуьрериз чпиз илифдай чка ва недай затІ жагъуриз фирай. Инаг хелвет чка я, абуруз инай недай затІ жагъидач.

¹³ – Куьне халкъдиз тІуьн це, – лагыана Исади.

– Чав гвайди анжах вад фуни кьве гъед я, – лагыана абуру. – Белки, чна и инсанриз виридаз недай затІар къачун?

¹⁴ (Папарни аялар квачиз, вад агъзур кьван итим авай.)

Исади Вичинтилмизризлагъана:

– ЯхцІурни цІуд-яхцІурни цІуд кас жерге-жерге ацукъра.

¹⁵ Абуру Ада лагъайвал халкъ ацукъарна. ¹⁶ Исади вад фу ва кьве гъед къачуна, кыл цавуз хкажна, хыйир-дуьайиз-ийиз, фу кІус-кІус авуна, а кІусар, халкъдин арада паюн патал, тилмизрив вугана. ¹⁷ Фу тІуьна вири тух хъана; тилмизри ціикъвед зимбил ацІудай кьван фан кІусар кІватІ хъувуна.

Петруди Иса – Месигъ яз къабулун

(МатІ. 16:13-20; Мрк. 8:27-30)

¹⁸ Садра хелвет чкада Исади Вичин тилмизарни галаздуьаярийизвай.

– Халкъди Зун нй къазва? – абурувай хабар кьуна Ада.

¹⁹ – Садбуру Ягъя пайгъамбардай, – жаваб гана абуру, – садбуру – Ильясай; масадбуру Вун ційиз чан хтанвай дегъ чІаварин пайгъамбардай къазва.

²⁰ Адани абурувай хабар кьуна:

– Бес куьне Зун нй къазва?

– Аллагъдин Месигъдай – жаваб гана Петруди.

²¹ Амма и кардикай садазни талгъун патал, Исади абуруз кІевелай тагъкимарна.

Исади Вичин кыни кыкай сад лагъай гылера лугъун

(МатІ. 16:21-28; Мрк. 8:31-9:1)

²² – Инсандин Хцигаф азаб-азият чІугун лазим я, – лагыана Исади. – Ам агъсакъалри, чІехихахамриватавратдаррикъабулнач. Ам абуру рекъида ва пуд лагъай юкъуз Адал чан хкведа.

²³ Виридахъ элкъвена, Исади давамарна:

– Низ Захъ галаз къвез кІанзаватІа, ам чандилайни гыл къачуна, гьар юкъуз вичин азабринхашникІулаз яна Захъ галаз атурай. ²⁴ Низ вичин чан хуьз кІанзаватІа, а касдивай чан къакъатда. Зун патал ни вичин чан эцигайтІа, адан чан сагъни жеда. ²⁵ Вичин чан пучна вири дуьнья къачуникай инсандиз вуч хыйир ава? ²⁶ Инсандин Хва Вичин ва ВичинБубадин,

гъакІнипакмалаикринбаркаллаалаз къведа. Амма низ Зун ва Зи Гафар къабулиз регъуь хъайитІа, Инсандин Хцизни, Вич атайла, гъа кас къабулиз регъуь жеда. ²⁷ За квез рикІивай лугъузва: инал акъвазнавай са бязибуруз Аллагъди пачагъвал ийидай вахт акун тавунмаз, гъич ажални аквадач.

Исадин къамат дегиш хъун

(МатІ. 17:1-13; Мрк. 9:2-13)

²⁸ И гафар лагъана са гъафте къван алатайла, Петру, Ягъя ваякъубгалаз Иса дуьаяр ийиз дагъдиз хкаж хъана. ²⁹ Ада дуьа ийидайла, Адан къамат дегиш хъана, Адан пекерни лацу хъана цІарцІар гуз акъвазна. ³⁰ Гъа вахтунда Адахъ галаз къве касди суьгъбет ийизвай: сад Мусатир, муькуьдини – Ильяс. ³¹ Баркалла алаз атанвай абур Иса Ярусалимда рекъидайдакай рахазвай.

³² Абуру ихтилатар ийизвай чІавуз Петру ва адахъ галайбур ахвариз фенвай. Ахварай аватайла, абуруз Исадин баркаллади гузвай рапрап ва Исадихъ галаз акъвазнавай къве итим акуна. ³³ А итимар Исадин патавай хъфидайла, Петруди, вичи вуч лугъузватІа течиз, Исадиз лагъана:

– Устаз! Чун ина аваз хъсан хъана. Ша чна ина пуд кума эцигин: сад Ваз, сад Мусадиз, садни Ильясаз.

³⁴ Ада и гафар лугъудайла, тилмизар цифедин хъендик акатна. Чеб цифедик акаатайла, тилмизриз кичІе хъана. ³⁵ Цифедай рахадай ван акъатна:

– Ам Зи хкъанавай Хва я, Адан чІалаз килиг.

³⁶ А ван атІайла, Иса анал мад текдиз аламай. Чпиз акурдакай Петруди ва адахъ галай тилмизри а вахтунда садазни лагъанач.

Жин квай жегъил сагъар хъувун

(МатІ. 17:14-19; Мрк. 9:14-29)

³⁷ Исани пуд тилмиз пакагъан юкъуз дагъдай хтайла, абурун вилик гзаф халкъ экъечІна.

³⁸ Садлагъана халкъдин арадай са итимди гъарайна:

– Муаллим! Ваз минет хъурай, зи хциз килиг. Ам захъ авай-авачир сад я. ³⁹ Ам чІуру жинжи къаз, адай гъараяр акъудзава. Адан сивяй каф чкІидалди жинжи адал таб акъалдарзава; вичиз кІандай къван азабар гайидалай къулухъ ам адалай алатзава. ⁴⁰ За Ви тилмизривай адакай чІуру жин хкудун тІалабнай, амма абурулай алакьнач.

⁴¹ – Эй, рекъяй акъатнавай, имангвачир инсанар! – жаваб гана Исади. – Гъикъван гагъди Зун квехъ галамуькрай? Гъикъван чІавалди За куьн эхрай? Гъваш иниз жуван хва.

⁴² Гада Исадин патав агатзавайла, жинжи ам чилел ярхарна, гада вич вичелай ракъурна. Амма Исади чІуру жин акъвазарна. Гада сагъар хъувуна, ам вичин бубадив вахгана.

Исади Вичин кыникыкай къвед лагъай гъилера

лугъун

(МатІ. 17:22-23; Мрк. 9:30-32)

⁴³ Вири Аллагъдин гъайбатди мягътеларна. Инсанар Исади абур кардал мягътел хъана амайла, Ада тилмизриз лагъана:

⁴⁴ – И гафар куьне рикІел хуьх: Инсандин Хва инсанрин гъиле тун лазим я.

⁴⁵ Амма абур Ада лагъай гафарин гъавурда гъатнач. Абур гъавурда гъат тежедай жуьреда къасухдай лагъай гафар тир. Абурун манани Адавай хабар къаз абуруз кичІезвай.

Вуж артух я?

(МатІ. 18:1-5; Мрк. 9:33-40)

⁴⁶ Тилмизрин арада абурукай вуж артух я лугъуз, гуьжет гъатна. ⁴⁷ Абурун рикІе авай фикир чир хъайила, Исади аял къачуна Вичин вилик акъвазарна.

⁴⁸ – И аял Зи хатурдай ни къабулайтІа, гъада Зунни къабулзава, – лагъана Ада, – ни Зун къабулайтІа, гъада Зун Ракъурайдини къабулзава. Квекай виридалайни агъада вуж аватІа, гъам виридалайни вине жеда.

⁴⁹ Инал Ягъяди лагъана:

– Я Устаз! Чаз ВиТІварцІелай инсанрикай жинерар хкудзавай са кас акунай. Ам чи арадай тахъуниз килигна, чна адаз а кар ийиз къадагъа авуна.

⁵⁰ – Къадагъа ийимир, – лагъана Исади, – вуж квез акси туштІа, гъам куь патал ала.

Иса Самариятда къабул тавун

⁵¹ Иса цаварал хутахдай йикъар мукъвал хъайила, Ада кІевелай Ярусалимдиз фин къетІна.

⁵² Ярусалимдиз Самариятдайяна фена кІанзавай. Аниз Ада Вичелай вилик сифте Вичин инсанар ракъурна. Ам къведалди гъазурвилер авун патал, абур Самариятдин са хуьруьз фена. ⁵³ Амма Иса Ярусалимдиз физва лугъуз, ана абур садани илифарнач. ⁵⁴ А кар акур Адан тилмизар тир Якъубани Ягъяди лагъана:

– Я Агъа! Ша чна цавай цІуз эверна, абур тергин.

⁵⁵ Исади абуруз и кар къадагъа авуна. ⁵⁶ А вахтунда абур элкъвена маса хуьруьз фена.

Исадин гуьгъуьнаваз физ кІанзавайбур

(МатІ. 8:19-22)

⁵⁷ Абур рекъе авайла, са ни ятІани Адаз лагъана: – Я Агъа! Вун гъиниз фейитІани, зунни Ви гуьгъуьна аваз къведа.

⁵⁸ – СикІерихъ къветІер жеда, – жаваб гана Исади, – цавун къушарихъни – мукар, амма Инсандин Хцихъ къил эцигдай са чка авач.

⁵⁹ Муькуьдаз лагъана:

– Зи гуьгъуьна аваз ша.

– Я Агъа! – лагъана ада. – Вуна заз фена эвел зи буба кучукдай ихтияр це.

⁶⁰ Амма Исади лагъана:

– Къейибур къуй чан алай мейитри кучукрай, жува фена Аллагъдин пачагъвеликай муштулухар це.

⁶¹ Са масадани лагъана:

– Зун Вахъ галаз къведа, я Агъа, амма сифте Вуна заз фена жуван хизандиз сагърай лугъудай ихтияр це.

⁶² Амма Исади адаз лагъана:

– Ни вичин гъил куьтендин хилел эцигиз, вил къулухъ ягъиз хъайитІа, гъадакайАллагъдин Пачагълугъпатал гъич са хийирни жедач.

Пудкъанни Ціикъвед тилмиз

(МатІ. 11:21-24)

10 Адалай къулухъРеббидимад пудкъанни Ціуд кас хяна, Вичиз физ КІанзавай шегъерризни хуьрериз абур къве-къвед Вичелай вилик ракъурна. ² Абуруз Ада лагъана:

– Гвен бул я, гвен гуьдайбур – тімил; гъакІ хъайила, гвенин Иесидиз гвен гуьдайбур мад ракъуррай лагъ!

³ Алад! За куьн жанавуррин арадизКІелерхъиз ракъурзава. ⁴ Я пулунин кисе, я гъебе, я КІвачин къапар къачумир, я физвай рекъе садазни салам гумир. ⁵ Гъи КІвализ куьн фейитІани, сифте лагъ: «Хийирар хъуй!» ⁶ Анахийир-дуъаавуниз лайих авай инсан аваз хъайитІа, ада куьне а КІвализ гъидай хийир къада, тахъайтІа куь хийир элкъвена квел хкведа. ⁷ Гъа КІваляй хъфимир, гъабурухъ авайди неъ, хъухъ: чІугунвай зегъметдиз лайих къимет гун лазим я. Садан КІваляй масадан КІвализ экъечІмир.

⁸ Са шегъердиз атана куьн къабулайтІа, квез вуч гъайитІа, гъам неъ. ⁹ Гъана азарри къунвайбурни сагъар хъия ва анин эгълийризни лагъ: «Аллагъди пачагъвал ийидай вахт квез мукъва хъанва».

¹⁰ Чара шегъердиз атайла, куьн къабул тавуртІа, къецел экъечІна, лагъ: ¹¹ «Квек тахсир квайди чирун патал, чи КІвачерал ацукънавай куь шегъердин ругни кваз чна югъур хъува квез тада. Аллагъди пачагъвал ийидай вахт мукъва хъанвайди квез чир хъухъ». ¹² За квез лугъузва хъи,Къияматдин юкъузСадумшегъердиз и шегъердила регъят жеда.

¹³ Вазни жедайди гуж я, Харазин шегъер! Вазни жедайди гуж я, Бетсаид шегъер! Куьна хъайи хътин аламатар Туьрс ва Сидун шегъерра хъанайтІа, а шегъеррин агъалияр, шихин пекер алуКІна, къилелай руьхъ алахна,Аллагъдин рекъел къведай.

¹⁴ ГъакІ хъайила, Къияматдин юкъуз квез гудай жазилай Туьрсдизни Сидундиз гайи Аллагъдин жаза къезилди жеда. ¹⁵ Вазни, Кефернагъум, вун цавариз хкаждайди хъиз авани? Ваъ, вун ирид чилерин КІаник вегъида!

¹⁶ Квекай къил къакъудзавайда закайни къил къакъудда, Закай къил къакъудзавайда Зун Ракъурнавайдакайни къил къакъудда.

Тилмизар элкъвена хтун

(МатІ. 11:25-27;13:16-17)

¹⁷ Пудкъанни Ціудтилмизшаддаказ элкъвена хтана.

– Я Агъа! – лагъана абуру. – ВиТІваркъурла, чазжинерарникваз муьтІуьгъ жезвай.

¹⁸ – Заз Ціайлапан хъиз цаварай аватайиблисакуна, – лагъанаИсади. – ¹⁹ Ингъе, За квез гъуьлягърални акърабрал са зиянни авачиз КІвач вегъидай ва душмандин вири къуватрал гъалиб жедай гуж ганва, са затІунивайни квез зиян гуз жедач. ²⁰ Амма куьне жинерар квез табий хъунал шадвал ийимир, куь ТІварар цаварал кхъенваз хъунал шадвал ая.

²¹ Гъа вахтундаПак РуьгъдиИса хवेशивилив аціурна.

– Ваз шукур хъурай,Буба, цаваринни чилин Ребби, – лагъана Исади, – Вуна акъулни къанажагъ авайбурукай чуьнуьхнавай сир гъвечи аялриз ахъайна. Эхъ, Буба, ам Ви регъим алай къаст тир.

²² Зи Бубади Заз вири ганва. Хва вуж ятІа, Бубадила гъейри садазни чидач, Буба вуж ятІа, Хцелай ва Хциз Ам низ къалуриз КІан хъайитІа, гъадалайни гъейри садазни чидач.

²³ Исади тилмизрихъ элкъвена къилди абуруз лагъана:

– Квез аквазвайди аквазвай вилербахтаваря!
²⁴ За квез лугъузва: квез аквазвай крар гзафпайгъамбарризнипачагъриз чпизни акуна КІанзавай, амма акунач; квез ван къвезвайбурукай чпизни ван атана КІанзавай, амма атанач.

Хъсан самариятви

(МатІ. 22:34-40;Мрк. 12:28-31)

²⁵ Са гъилера Иса синагъ ийиз КІанз, къарагъна сатавратдардиАдавай хабар къуна:

– Я Муаллим,эбеди уьмуьрдивагакъун патал, за вуч авун лазим я?

²⁶ –Къанундавуч кхъенва? – жаваб гана Исади. – Анай вуна вуч кІелзава?

²⁷ Ада жаваб гана:

– Виридан Ребби Аллагъ рикІин сидкъидай, жуван вири чандалди, жуван вири амандалди, жуван вири къатІунралди КІан хъухъ, «жув хъиз жуван мукъув гвайдини КІан хъухъ»Леві 19:18..

²⁸ – Вуна дуьздаказ жаваб гана, – лагъана Исади; – вуна гъакІ авунни ая, вал чан жеда.

²⁹ Амма, вичин суал дуьзди яз къалурун патал, ада Исадиз лагъана:

– Бес зи мукъув гвайди вуж я?

³⁰ А суалдиз жаваб яз, Исади адазкъисаахъайна:

– Са инсан Ярусалимдай Еригъандиз физвайла, ам къачагърин гъиле гъатна; абуру адалай пекер хтІунна, гатана, ам рекъидай чкадал гъана, чебни

хъфена. ³¹ А рекъяй сахахамфизваз хъана, адаз гатанвайди акурла, ам къасухдай къвалавай элячІна фена. ³² Гъа и чкадал атайлевидинигъакІ авуна: гатанвайди акун кумазни, патавай элячІна фена. ³³ Гъанлай сасамариятвифидайла, ам акунмазни, адаз а касдин язух атана. ³⁴ Ам адан патав фена, чехирдив чуъхвена, адан хирериз зейтундин чІем яна, кутІунна. Вичин ламрал акъадарна ам мугъманханадиз хкана ва гъанани адахъ гелкъвена. ³⁵ Пакагъанюкъуз вич хъфидайла, къве динар акъудна ада мугъманханадин иесидиз виликамаз гана ва лагъана: «Адахъ гелкъуьгъ; артухан харж акъатайтІа, элкъвена хкведайла, за вав вахгуда». ³⁶ Ваз чиз, къачагърин гъиле гъатай кас патал а пудакай вуж мукъув гвайди тир?

³⁷ Тавратдарди лагъана:

– Адаз хъсанвал авурди.

Инал Исади лагъана:

– Алад, жувани гъакІ ая.

Иса мугъманвиле

³⁸ Садра абур рекъе авайла, Иса атана са хуъруьз акъатна; ана Марта лугъудай са папа Адаз мугъманвиле эверна. ³⁹ Адахъни Майрамлугъудай са вах авай. Ада, Исадин кІвачерив ацукъна, Адан гафариз яб гузвай. ⁴⁰ ТІуьн-хъун гъазуриз гара авай чІавуз, Мартади, атана, Исадиз лагъана:

– Я Гъа! Зи ваха са кІвалахни тийиз, икъван крар са зал вегъенвайди Ваз аквазвачни? Адаз заз куьмек ая лагъ.

⁴¹ – Марта! Марта! – жаваб гана Реббиди. – Вуна гзаф зегъметар чІугвазва, ваз гзаф къайгъуяр ава.

⁴² КІанзавайди анжах са кар я. Майрама вичиз виридалайни хъсан кар хянава, ам адавай къакъудни ийидач.

Дуьадикай

(МатІ. 6:9-13;7:7-11)

11 Садра са чкадаИсади дуьаяравурдалай къулухъ, Адан тилмизрикайсада лагъана:

– Я Гъа! Ягъядивичин тилмизриз дуьаяр ийиз гъикІ чирнатІа, Вунани чаз гъакІ чира!

² – Дуьа ийидайла, куьне икІ лагъ, – жаваб яз лагъана Исади.

q1 – Буба! ВиТІварпакхъурай!

q2 Ви пачагъвиле вахтни алуькърай!

q1³ Чаз къевезвай кап гъалал фу це

q2 На чаз гъар юкъуз.

q1⁴ Гъил къахчу чигунагърилай,

q2 чнани чи бурж алайбурулай

q1 гъил къахчузва эхир.

q2 Чун темягъра твамир Вуна.

⁵ Ахпа Исади абуруз лагъана:

– Лугъун чна, къуланфериз квекай сада дустунин патав фена, лугъуда: «Къала, дуст кас, буржуна зав

къвед-пуд фу гице. ⁶ Рекъяй зи дуст атана акъатнава, захъ адан вилик эцигдай затІни авач».

⁷ Дустуни кІвалин къеняй адаз жаваб гана: «Зун икрагъ ийимир, ракІарарни агалнава, аяларни захъ галаз къатканва; завай къарагъна вав фу вугуз жедач».

⁸ За квез лугъузва: ада ваз дуствилелди фу тагуз хъайитІа, ви кІевивал акурла, ада, къарагъна, ваз лазим къван гуда.

⁹ Зани квез лугъузва:

q1 ТІалаба – квез гуда,

q2 къекъуьгъ – квез жагъида,

q2 рак гатут – квез ахъайда.

q1¹⁰ Гъар ни ТІалабайтІа, гъада къачуда,

q2 вуж къекъвейтІа, гъадаз жагъида,

q2 ни рак гатайтІа, гъадаз рак ахъайда.

¹¹ Хци гъульуьн гъед це лагъайла, квекай гъи бубади гъетрен чкадал адан гъиле гъульагъ вугуда?

¹² Кака це лагъайла, какадин чкадал акъраб гудани?

¹³ Куьн хътин писбуру чпин аялриз хъсан савкъватар гуз хъайила, цавараллай Бубадивайни Вичивай ТІалабайдазПак Руьгъгуз жедачни мегер?

Иса ва Багъал-Зевул

(МатІ. 12:22-30; Мрк. 3:22-27)

¹⁴ Садра Исади лалдакай чІуружинхкудна. Жин хкатайла, лалдай чІал акъатна. Халкъ мягътел хъана. ¹⁵ Са бязибуру лугъузвай:

– Жинерар хкуддай къуват Ада жинеррин къилевайБагъал-Зевулавайкъачузва.

¹⁶ Муькуьбуру, Ам синагъ ийиз кІанз цавараллайдавай къалуриз жедай хътинкеремат-ишараярая лугъуз адавай ТІалабзавай. ¹⁷ Амма Исади, абурун рикІера авайдакай чиз, абуруз лагъана:

– Чеб чпиз акси къве патал пай хъайи пачагълугъ ичІи жеда; къал гъатай кІвални чІур жеда.

¹⁸ Иблиснич вичиз акси хъайитІа, адан пачагълугъди давам гъикІ гуда? Куьне лугъузва хъи,

За жинерар хкуддай къуват Багъал-Зевулавай къачузва. ¹⁹ За а къуват Багъал-Зевулавай

къачузватІа, куь терефдарри ахътин къуват нивай къачузва? Куь дуван ийидайбур гъабур хъурай!

²⁰ Куьне За жинерар хкуддай къуват Аллагъдивай къачузва лагъайтІа, – им квел Аллагъди пачагъвал ийизва лагъай чІал жеда. ²¹ Къуват авайда ва яракъ

гвайда вичин кІвал хуьз хъайила, адан мулк саламатвиле амукъда. ²² Амма адалай гзаф къуват

авайди адал гъалиб хъайитІа, адавай вичин далу акалнавай яракъни къакъудда, адан эменнини

тарашна тулкІ ийида. ²³ Вуж Захъ галаз туштІа, ам Заз акси я; ни Зун галачиз вуч кІватІнатІа, гъам

вара-зара ийида.

Жин элкъвена хтун
(МатІ. 12:43-45)

²⁴ Жин инсандикай хкечІайла, ам яд авачир кьурумра вичиз секин са чка жагъун тавурла, къекъвез гьатда. «Жуван кІвализ хъфин кван», – лугъуда ада. ²⁵ Элкъвена аниз хтайла, адаз анаг къакъажнаваз жагъида. ²⁶ Гъанлай ам фена, вичелайни бетер ирид маса жинни къачуна, вич кваз хъайи инсандиз гъахъ хъийида ва архайин жеда. А жинерар акатай инсандиз авайдалайни пис жеда.

²⁷ И гафар лугъудайла, халкъдин арадай са папа ван алаз Исадиз гъарайна:

– Бахтаваря Вун хайи, Ваз нек гайи паб!

²⁸ Амма Исади лагъана:

– ЯтІани, Аллагъдин чІалаз килигиз, Адан Гафар кьилиз акъудзавайбур а папалайни бахтавар я.

Юнус пайгъамбардин ишара
(МатІ. 12:39-42)

²⁹ Исадин патав мадни гзаф халкъ кІватІ жез хъана. Абурухъ элкъвена, Ада лагъана:

– Къенин несил гьикъван чІур хъанва! И несилди керемат-ишара тІалабзава, амма адазЮнусанкеремат-ишарадилай гъейри маса керемат-ишара аквадач. ³⁰ Ниневдинагъалийриз Юнус гъихътинишарахъанатІа, и несилдизниИнсандин Хвагъахътин ишара жеда.

³¹ Къибле патан пачагъ-ханум чилин лап а кьилляйСулейманпачагъдин камал квай гафариз яб гуз атанай. И несилдиз Сулейман пачагъдилайни ЧІехидан гафарин ван къвезва. ЯтІани и несил Адаз акси экъечІзава. ГъавилляйКъияматдин юкъузКъибле патан пачагъ-ханумди и несилдиз кар къада. ³² Къияматдин юкъуз Ниневдин агъалийри и несилдиз кар атІуда. Юнус ам несигъатриз яб гайи Ниневдин агъалийритуба авунайва несилдиз Юнусалайни ЧІехидан несигъатрин ван къвезва.

Экв ва мичІ
(МатІ. 5:15;6:22-23)

³³ Гъич садани куькІурнавай шем чинебан чкада, я тахъайтІа, къапунин кІаник эцигдач. Ам, кІвализ гъахъзавайбуруз экв акун патал, шемергандал эцигда. ³⁴ Ви бедендин чирагъ вилер я; ви вилер сагъ хъайитІа, вун экуьнив ацІана жеда, ви вилер чІурузваз хъайитІа, вун мичІивиле гьатна жеда. ³⁵ Килиг ви беденда авай экв мичІивал яз тахъурай! ³⁶ Ви беден вири экуь ятІа ва адак гъич са чІулав лекени квачтІа, вун, чирагъдин экуьник квайди хъиз,михъизэкуь жеда.

Фарисейринни тавратдаррин чІуру крар
(МатІ. 23:1-36)

³⁷ Исади Вичин чирвилер гана куьтягъайдалай кьулухъ, сафарисейдиАм вичин кІвализ илифарна. Ада атана суфрадихъ Вичин чка кьуна. ³⁸ Фу

недалди Исади Вичин чин-гъил чуьхуьн тавурла, фарисей лап мягтел хъана. ³⁹ АммаРеббидидаз лагъана:

– Куьне, фарисеяр, куь къаб-къажахдин винел патар михъзаватІани, куь къене авайди къанихвални писвал я. ⁴⁰ Эй, ахмакъар! Къен пад халкъ авунвайди гъа винел пад халкъ авурди тушни? ⁴¹ Къаб-къажагда авайди кесибриз пая – куьн вири патарихъай михъи жеда.

⁴² Гуж я квез хъанвайди, фарисеяр: пурнийрилай, рейгъандилай ва гъар жуьредин векьер-къаларилай куьне харж гузва, амма эвелни-эвел авуна кІанзавай адалатвални Аллагъ кІан хъун куьне рикІелай ракъурнава! Авуна кІанзавай важиб авай кар гъа им я, амма муькуь крарни рикІелай ракъурна виже къведач.

⁴³ Гуж я квез хъанвайди, фарисеяр:синауграаквадай чкаяр кьунал куь рикІ ала, майданрални – квез куьн гъуьрметдалди тебрикна кІанда.

⁴⁴ Гуж я квез хъанвайди, куьн кьилихъ къван галачир сурар хъиз я: инсанар ана сурар авайди тийижиз къекъвезва.

⁴⁵ Иналтавратдаррикайсада Адаз лагъана:

– Муаллим! Вуна и гафаралди чи гуьгъуьлрани эцязва хьи?!

⁴⁶ Амма Исади лагъана:

– Квезни,тавратдарар, хъанвайди гуж я: куьне халкъдин кІула диндин къайдайрин зурба парар твазва, амма а парарик куьне гъич тІубни кязавач.

⁴⁷ Гуж я квез хъанвайди, куьне куь бубайри кьейипайгъамбарризгуьмбетар эцигзава.

⁴⁸ Гъадалди куь бубайри авур чІуру крар дуьзбур я лугъуз куьне къул чІугвазва; абуру пайгъамбарар къена, куьне а пайгъамбарриз гуьмбетар эцигзава.

⁴⁹ Гъавилляй тушни Аллагъдин чІехи Камалди икІ лагъайди: «За абурун патав пайгъамбарарниилчиярракъурда; абурукай садбур абуру рекъида, муькуьбур хурук кутада». ⁵⁰ Дуьнья халкъ авур чІавалай инихъ экъичнавай пайгъамбаррин иви,Гъабиланивидилай гатІуннаАллагъдин кІвалинникъурбангандинарада кьейи Зекеридин ивидал къведалди, За а несилдин вилерай хкида. Эхъ, лугъузва За квез, а несилдиз вичиз къвезвайди вичел агакьни ийида. ⁵² Гуж я квез хъанвайди, тавратдарар: чирвилерин куьлегар куьне куь гъиле кьунва. Я куьн гъахъзавач, я гъахъиз кІанзавайбурузни куьне манийвал ийизва.

⁵³ Иса анай экъечІайла, тавратдарарни фарисеяр гужуналди Адаз суалар гуз, Ам кІеве тваз кІанз, ⁵⁴ Адан сивяй Адак тахсир кутаз жедай хътин гаф акъатдатІа лугъуз, алахъзавай.

Исади кьве чин хьунухь айибун
(MatI. 10:26-33)

12 Агъзурралди инсанар кІватІ хьана, сада сад чукькуьзвай арадаИсадисифтедай Вичинтилмизризлугъуз хьана:

– Фарисейринмаядикай, яни абурал кьве чин хьуникай мукъаят хьухь! ² Ашкара тежедай гьич са затІни ва малум тежедай чинибан гьич са карни авайди туш. ³ Гъаниз килигна буьркьвеба вуч куьне лагъанатІа, гьадан ван эквеба жеда ва кІвале куьне япал вуч лагъанатІа, гьадакай кІвалин чІередилай хабар акъатда.

⁴ За квез, Зи дустариз, лугъузва: инсан яна рекъизвайбурукай кичІе жемир, кьинилай гьейри абурулай маса кар алакьдач. ⁵ Амма нихъай кичІе хьана кІандатІа, За квез лугъуда: кьенажегьеннемдизракъурдай къуват авай анжах Садакай кичІе хьухь. Эхь, лугъузва За квез, гьа Гьадакай кичІе хьухь.

⁶ Вад нуькІрен къимет кьве къара пул тушни? НуькІерикай садни Аллагъдин рикІелай фенвач.

⁷ Куь кьилелни гьикъван чІарар алатІа гьисабнава; гьа икІ, квез кичІе жемир: куьн нуькІерилайни гзаф артух я.

⁸ Лугъузва За квез: инсанрин вилик Зун ни ихтибардалди къабулзаватІа, гьам АллагъдинмалаикринвиликиИнсандин ХцинигъакІ къабулзава. ⁹ Инсанрин вилик ни Закай кьил къакъудайтІа, Аллагъдин малаикрин вилик Инсандин Хцини адакай кьил къакъудда.

¹⁰ Инсандин Хцикай чІуру гаф лагъайтІа, лагъайдалайни гьил къахчуда; аммаПак Руюгъдикайниасигафар авуртІа, адалай гьил къахчуда.

¹¹ Куьнсинаугриз, гьакимрин ва гуж гвайбурун патав гъайила, абуруз гьикІ ва вуч жаваб гудатІа лугъуз къайгъудик жемир. ¹² Гьа чІавуз куьне вуч лагъана кІандатІа, гьам квезПакРуюгъди лугъуда.

Девлет авай ахмакь

¹³ Халкъдин арадай сада Исадиз лагъана: – Муаллим! Зи стхадиз лагъ хьи, ада захъ галаз ирс пай авурай.

¹⁴ – Эй инсан, – лагъана Исади, – куь мал-мулк паюн, куь гьахъ-дуван авун Зи хиве тунвайди вуж я?

¹⁵ – Килиг, – хълагъна Исади халкъдиз, – пулунихъ-девлетдихъ къаних жемир, инсандин уьмуьр адан мал-девлетдила аслу жедач.

¹⁶ Исади абуруз сакъисаахъайна: – Девлет авай са инсандин никІи хъсан бегъер гъана. ¹⁷ Адани вичи вичикди веревирдер авуна: «Вучда? Зи чилерин майваяр кІватІна хуьдай чка захъ авач». ¹⁸ «Ингье за вучдатІа аку, – фикирна ада, – жуван гьамбарханаяр чукІурна, гьабурулайни гегьенш чкаяр эцигда. Ана за жуван тхил ва жувахъ авай-авачир вири хуьда. ¹⁹ Жува

жувазни лугъуда: Вуна ваз гзаф йисара менфят къачудай зурба няметар кІватІна: ял ягъа, неъ, хьухъ, кеф чІугу». ²⁰ Амма Аллагъди адаз лагъана: «Эй ахмакь! Къе йифиз ви чан къачуда; вуна кІватІнавай къванди нел гьалтда?» ²¹ Аллагъ патал ваъ, вич патал девлет кІватІададан кьилел гьа ихътин крар къведа.

Къайгъуйрикай
(MatI. 6:19-21,25-34)

²² Исади Вичин тилмизриз лагъана:

– ИкІ хъайила За квез лугъузва: вуч недатІа лугъуз жуван чан патал ва вуч алукидатІа лугъуз жуван беден патал къайгъуйрик жемир. ²³ Чан недайдалай артух я, беденни – пекерилай.

²⁴ КІвагъриз килиг: абуру я цазвач, я гуьзвач; абурухъ я цадай, я бегъер хуьдай чкаяр авач, амма Аллагъди абуруз тІуьн гузва. Квезни Аллагъди гуда! Куьн къушарилай артух тушни мегер? ²⁵ Кат-галтуг авуналди квевай нивай жуван уьмуьр са сятдин хъайитІани артухариз жеда? ²⁶ Гьа икІ, квелай и гъвечи кар хъайитІани алакьдачтІа, амайбурун къайгъу чІугун куьз герек я? ²⁷ Бубуяр гьикІ экъечизаватІа килиг: абуру я зегъмет чІугъазвач, я са затІ хразвач. Амма За квез лугъузва хьи, гьихътин иер пекер алайСулейманпачагъни и цуькверикай садав гекъигиз хьун мумкин туш.

²⁸ Къе никІяй экъечизавай ва пака къулаз вегъидай векъни Аллагъди акІ чІагурзаватІа, Ада а векъ квелай артух чІагурзавани, эйимандазайифбур!

²⁹ Гьа икІ, куьн вуч неда, я тахъайтІа вуч хъвада лугъуз, кат-галтугмир, я къайгъудикни жемир, ³⁰ тІуьнихъ-хъунихъ и дуьньяда

галтугзавайбурмажусияря. КуьБубадизибуру квез герек тирди чизва. ³¹ Гъавилияй куьне квезАллагъдин Пачагълугъжагъура, амайди Ада квез кІукІни алаз гуда. ³² КичІе жемир, гъвечи кІеретІ! Вучиз лагъайтІа квез Вичин Пачагълугъ гун куь Бубадиз кІанзава.

³³ Жуван мулкар маса це ва садакьяар пая. Гьадалди куьне квез цаварал куьгъне тежедай пулунин кисеяр ва куьтягъ тежедай хазинаяр гъазурда. Анра ам я чуьнуьхдай угъри, я недай гьуьчІ жедач. ³⁴ Куь девлет гьина аватІа, куь рикІни гъана жеда.

Вафа гвай лукІарикай къиса
(MatI. 24:43-51; Мрк. 13:33-37)

³⁵ Куьн, юкъвара чІулар туна, куькІуьрнавай чирагъар гваз гъазур хьухъ. ³⁶ Куьн мехъерикай хтана кІанзавай чпин агъадал вил алай инсанриз ухшар хьухъ, ам хтана рак гатанмазни адаз гьасятда рак ахъайдайвал. ³⁷ Чпин агъа кІвализ хтайла, адаз уях яз жагъай лукІарбахтаваря. За квез рикІивай лугъузва: агъади, вичин пекер дегишарна, абуруз суфрадихъ эверда ва абуруз къуллугъда. ³⁸ ЛукІарин иесидиз, къуланфериз хтайлани, экв жедайла хтайлани абур уях яз

жагъайтІа, а лукІар бахтатар я. ³⁹ Квез чидани, кІвалин иесидиз угъри къведай чІав чир хъанайтІа, вичин кІвал атІуз тадачир. ⁴⁰ Куьнни гъазур яз хъухъ: гъич квез хабарни авачиз Инсандин Хва хтана акъатда.

⁴¹ Гъа чІавуз Петруди Исадиз лагъана:

– Я Агъа! И къиса Вуна чаз лугъузвайди яни, я тахъайтІа амайбурузни?

⁴² Реббидинилагъана:

– Лугъун хъи, агъади вичин кІвалихъ гелкъвезвайбурун къилел, абуруз вахтунда фу-яд гун патал, са кас эцигна. А кас вафа гвайди ва къил авайди хъайитІа, ада вуч ийида? ⁴³ Агъа кІвализ хтайла, ам вичин хиве авай крарал машгъл яз жеда. Ахътин кас бахтатар я. ⁴⁴ За квез рикІивай лугъузва хъи, адан агъади вичин вири мал-мулкунин къиле а кас акъвазарда. ⁴⁵ А касди вичи вичик «Зи агъа мукъвара ахъатдач» лагъана, кІвале вач-хъшар тир итимарни папар гатаз, къадардилай артух нез, хъваз, хъивегъиз хъайитІа, ⁴⁶ а касдин агъади, гъич виливни техуъзвай са юкъуз, гъич фикирдизни гъиз тежедай чІавуз хтана, адаз векъи жаза гуда ва гъадазни, иман гвачирбуруз хъиз, гъа икІ ийида.

⁴⁷ Вичин агъадиз вуч кІанзаватІа чизвай, амма гъазур тахъана, а кар тавур кас гзаф гатанни ийида. ⁴⁸ Вичин агъадин мурад тийижиз, саймазвилелди са чІуру кар авур лукІ тимил гатада. Гъар низ гзаф ганватІа, гъадавай гзаф кІанни жеда; нив гзаф ихтибар вуганватІа, гъадавай гзаф тІалабни ийида.

Иса сеbeb яз чаравилер хъун

(МатІ. 10:34-35)

⁴⁹ Зун чилел цІай куькІуьриз атанвайди я, ам куькІвенайтІа Заз гзаф кІандай! ⁵⁰ Амма Заз жедай чІехи азабрин югъ вилик кума, а югъ атана алуькдалди Зи рикІел залан пар жеда. ⁵¹ Квез Зун и дуьньядиз ислягъвал гваз атанвайди хъиз авани? Ваъ, Зун инсанар чара ийиз атанвайди я! ⁵² Гила кІвале вад кас аваз хъайитІа, абур къве пай жеда: пуд къведаз акси жеда, къведни – пудаз. ⁵³ Буба хъиз акси жеда, хвани – бубадиз; диде рушаз акси жеда, рушни – дидедиз; къари вичин сусаз акси жеда, свасни – вичин къаридиз.

Ийидай кар гежел вегъимир

(МатІ. 5:25-26; 16:2-3)

⁵⁴ Халкъдизни Исади лагъана:

– Рагъ экъечІзавай патай къвезвай циф акурла, куьне «Марф къвада» лугъуда. Дуьз я. ⁵⁵ Къибле патай гар акъатайла, куьне «Гзаф чими жеда» лугъуда. Дуьз я. ⁵⁶ Эй, къве чин алайбур! Чилизни цавуз килигна гъихътин гъава жедатІа, квевай чириз жезва, бес гила гъихътин вахт атанватІа квевай къатІуз жезвачни?

⁵⁷ Бес вучиз квевай куьн паталгъахъ-михъивалвуч ятІа чириз жезвач? ⁵⁸ Вахъ галаз гъужетарзавайди галаз вун дувандиз фидайла,

жезмай къван адахъ галаз рекъе туьхкІуькІ. АкІ тахъайтІа, ада вун дуванбегдин патав тухуда, дуванбегдини вун къазаматдардин гъиле твада, къазаматдардини вун къазаматханадиз вегъида. ⁵⁹ За ваз лугъузва: вал алай бурж эхиримжи чет кепекдал къведалди вахгун тавунмаз вун къазаматдай акъатдач.

Аллагъдин рекъиз татайтІа...

13 Гъа вахтунда са бязибурИсадинпатав атана, Аллагъдин кІвалекъурбандар ийизвай чІавузПилатІанэмирдалди яна къейигалилейвийрикайАдаз суьгъбетна. ² И кардин патахъай Исади лагъана:

– А инсанар амай галилейвийрилай гзафгунагъарквейвилей яна къенва лугъуз фикирзавани куьне? ³ Ваъ, лугъузва За квез; куьн Аллагъдин рекъел татайтІа, гъабур хъиз куьнни вири пуч жеда. ⁴ Я тахъайтІа, куьне Шилугъамдин минарадик акатна къейи цІемуьжуьд касдик Ярусалимда уьмуьр тухузвай амай вирибурулайни гзаф тахсирар ква лагъана фикирзавани? ⁵ Ваъ, лугъузва За квез; куьн Аллагъдин рекъел татайтІа, гъабур хъиз куьнни вири пуч жеда.

⁶ Ада икъисаниахъайна:

– Са касдихъ вичин ципицІбагъда инжилдин тар хъана; тарцелай майваяр кІватІиз атайла, адаз затІни гъатнач. ⁷ Ада ципицІбандиз лагъана: «Ингъе, пуд йис я заз и таралай инжилар кІватІиз кІанз, амма заз адалай затІни жагъизвач. Вуна ам атІутІ: гъавайда ада вучиз чил къазвайди я?» ⁸ Амма ципицІбанди жаваб яз адаз лагъана: «Агъа, цІи ам за пер яна къук кутадалди тур. ⁹ Ада майваяр гъидатІа килигда чун; тагъайтІа, чна къведай йисуз ам атІуда».

Исади са паб сагъарун

¹⁰ Киш юкъузсасинагудаИсади чирвилер гузвай.

¹¹ Ана чІуружинжицІемуьжуьд йисан къене акІажарнавай са паб авай, адавай дуьз акъвазиз жезвачир. ¹² Ам акунмазни, Исади адаз эверна:

– Вун ви начагъвиликай азад хъанва, вах.

¹³ ГъакІ лагъана, Исади адалгъилер эцигна; паб гъасятда къарагъна дуьз хъхъана ва Аллагъдиз шукурар ийиз хъана.

¹⁴ Киш юкъуз Исади а паб сагъар хъувуна лугъуз, синагуддин къилевайда хъел кваз халкъдиз лагъана:

– Гъафтеда кІвалахна кІанзавайди ругуд югъ я; тІаларикай сагъариз Киш ваъ, маса йикъарикай са юкъуз ша.

¹⁵ – Къве чин алайбур! – жаваб яз

лагъанаРеббиди. – Киш юкъуз куьне гъар сада жуван яц, я лам цурай акъудна цел тухузвачни?

¹⁶ ЦІемуьжуьд йисан къенеиблисдибедбахтвилек кутунвайИбрагъиманэвлед руш Киш юкъуз вичин къазадикай хъудна кІандачирни къван?

¹⁷ Исади и гафар лагъайла, Адаз акси тир инсанриз регъуь жезвай, амай халкъди Адан алааматдин крарал шадвилер ийизвай.

Финдин тварцикай къиса
(МатІ. 13:31-33; Мрк. 4:30-32)

¹⁸ Исади лагъана:

– Аллагъдин пачагъвал куьз ухшар я ва Ам куьв гекъигиз жеда? ¹⁹ Ам инсанди вичин сала цайи финдин тварциз ухшар я: ам экъечІна, адакай еке тар хъана, къушарини адан хилерал мукар ийиз жеда.

²⁰ Исади давамарна:

– Аллагъдин пачагъвал куьв гекъигиз жеда? ²¹ Ам папа цІуд киле гъуьруьк кутур гъварциз ухшар я, ам кутунмазни тини атана.

ГуьтІуь варар
(МатІ. 7:13-14, 22-23; 8:11-12)

²² Иса Ярусалимдиз фидайла, рекъе гьалтзавай шегъерра ва хуьрера Ада чирвилер гуз хъана.

²³ Са инсанди Исадиз лагъана:

– Я Агъа! Тимил инсанар хилас жеда лугъудай гафар гъахъбур яни?

Адани жаваб яз лагъана:

²⁴ – Аллагъдин Пачагълугъдизрехъ ачухзавай гуьтІуь варарай физ алахъ, – жаваб гана Ада. – За квез лугъузва, гзафбур а варарай физ алахъда, амма абурувай анай экъечІиз жедач. ²⁵ КІвалин иесиди къарагъна рак агалайла, куьн къежел амукъда. Куьне: «Я Агъа! Я Агъа! Чаз рак ахъая», – лугъуз, варар гатаз жеда. Амма Ада квез жаваб гуда: «Куьн гъинай я? Заз куьн чидач». ²⁶ Гъа вахтунда куьне лугъуда: «Чун Вахъ галаз фу-яд тІуьрбур я, чи куьчейрани Вуна чирвилер гайиди я». ²⁷ Амма Агъади жаваб гуда: «За квез лугъузва: куьн гъинай ятІа, Заз куьн чидач. Залай алат, адалат квачир крар ийизвайбур». ²⁸ Квез Аллагъдин Пачагълугъда Ибрагъим, Исакъ, Якъубва амай вирипайгъамбарараваз акурла, аниз ахъай тавуна къежел амукъайла, куьне сасни регъведа, шел-хвални ийида. ²⁹ РагъэкъечІдай патайни рагъакІидай патай, кефер патайни къибле патай атана, инсанри Аллагъдин Пачагълугъда межлисда чпиз чкаяр къада. ³⁰ Исятда агъада авайбурукай са бязибур вине жеда, исятда вине авайбурукай са бязибур – агъада.

Иса Ярусалимдихъ шехъун
(МатІ. 23:37-39)

³¹ Гъа и чІавуз са шумудфарисейатана, абуру Исадиз лагъана:

– Ахлад, и чкадай экъечІ: Гъирудаз Вун рекъиз кІанзава.

³² – Фена а сикІрез лагъ хъи, – лагъана Исади, – къенипаказа инсанрикай жинерар кхудда ва азарри кьунвайбур сагъар хъийида, пуд лагъай юкъуз За Зи крар куьтягъда. ³³ Амма къени,

пакани, ахпагъан юкъузни Зун Зи рекъе хъун лазим я, вучиз лагъайтІа Ярусалимдилай гъейри маса чкада пайгъамбардивай ажал къабулиз жедач.

³⁴ Эй Ярусалим, Ярусалим! Пайгъамбарар тергдай шегъер! Аллагъди ракъурнавайбур къванцин хура твадай шегъер! Вечре вичин цицібар кІватІна лувак кутадайди хъиз, шумудра Зун ви аялар кІватІиз алахънай! Амма квез кІан хъаначир! ³⁵ Килиг, куь ичІи макан За квез тазва. Куьне: «Реббидин ТІварціелай къевезвайдаз шукур хъурай!» лугъудай вахт къведалди, квез Зун ахквадач.

Киш хуьнилай регъим вине я

14 Са Киш юкъуз Иса, фарисейринкьиле авайдахъ галаз фу тІуьн патал, адан кІвализ фейила, ана авайбуру Адалай вил алуд тийиз хъана. ² Исадин патав беден яд кІватІ хъунин азарди кьунвай са кас гвай. ³ И арада Исадитавратдарривайни фарисейривай: «Киш юкъуз сагъар хъувун дуьз яни-тушни?», – лагъана хабар кьуна. ⁴ Абуру сивъй са гафни акъуднач. Исади гъил хкІуна а кас сагъарна ва ам рекъе хтуна. ⁵ Ахпа Исади инал алайбурувай жузуна: – Куь хва, я тахъайтІа яц къуйдиз аватайтІа, куьне, Киш юкъузни килиг тавуна, ам анай гъасятда акъуддачни?

⁶ Абурувай жаваб гуз хъанач.

Демина хъсан чкайрикай къиса

⁷ КІвализ эвернавайбуру къевез хъсан чкаяр хкъгъиз ацукъиз акурла, Исади абурузкъисаахъайна:

⁸ – Ваз мехъерин межлисдиз эверайла, фена хъсан чка къаз алахъмир, валайни машгъур касдиз эвернаваз хъун мумкин я. ⁹ Ам атайла, ваз кІвализ эверайда: «Инал и кас ацукърай», – лугъун мумкин я. ГъакІ хъайила, беябур хъана, вун фена лап гъа ракІарив гвай чкадал ацукъуниз мажбур жеда.

¹⁰ Амма ваз са межлисдиз ша лагъайла, жув фена гъа ракІарив ацукъ. Гъа чІавуз иесиди ваз: «Я дуст, акІ жедач, фена вини кьиле ацукъ», – лугъуда. ГъакІ хъайила, ацукънавайбурун виликни ваз хатур-гъуьрмет жеда. ¹¹ Гъар ни вичи вич вине къуртІа, гъам агъуз вегъида, вичи вич агъуз къурди виниз акъудда.

¹² Вич илифарай фарисейдизни Исади лагъана:

– Мугъманвиллиз эвердайла, вуна ви дустариз, стхайриз, ви мукъвабуруз, девлет авай ви кьуншийриз эвермир: абуру вунни илифар хъийида ва куьн кьилера кьил хъжеда. ¹³ Амма вуна эвердайла, эвелни-эвел элкъвена ваз хгудай шей авачир къекъверариз, набутбуруз, къецІибуруз, буьркъуьбуруз ша лагъ. Гъадалди вунбахтаваржеда. Гъахъ-михъи тир вири инсанрал чан хтайла, ваз Аллагъди хгуда.

Деминиз эвернавайбурукай кыса

(МатІ. 22:2-14)

¹⁵ И гафарин ван хъайила, Исадихъ галаз ацукънавайбурукай сада лагъана:

– Аллагъдин Пачагълугъдани фу тІуъртІа, гъам бахтавар я.

¹⁶ Исади жаваб яз лагъана:

– Са инсанди зурба межлис кутуна гзафбуруз эвернай. ¹⁷ ТІуън-хъун ийидай вахт хъайила, ада вичи ша лагъанвайбуруз: «Вири гъазур хъанва, буюр» лугъуз, вичин лукІ ракъурна. ¹⁸ Амма эвернавайбур, гаф-чІал сад авунвайди хъыз, гъар жуьредин багънаяр акъудиз эгечІна. Сада адаз «Зун къачунвай чилиз килигиз фин лазим я; ваз тавакъу ийида, закай кефи хамир», – лагъана. ¹⁹ Муькуьда лагъана: «За вад жуьт яцар къачунва, зун абуру цана чеб гъикІ тухудатІа чириз физва; ваз тавакъу ийида, залай гъил къахчу». ²⁰ Пуд лагъайда лагъана: «За паб гъанва, гъакІ хъайила завай къвез жедач». ²¹ ЛукІрани хтана, вичин агъадиз хъайи-хъайивал ахъайна. КІвалин иесидиз хъел атана: «Гъерекатна, – лагъана лукІраз, – фена шегъердин куьчейрайни ккІарай къекъверагар, набутар, буьркъубурни къецибур галаз хъша». ²² Са герендила, лукІра хтана: «Я Агъа! – лагъана. – Ви эмир къилиз акъуднава, ятІани суфрадихъ чкаяр мад ама». ²³ «Рекъерайни жигъиррай алад, – лагъана агъади, – зи КІвал ацун патал, абур гъанрайни галаз хъша. ²⁴ За ваз лугъузва хъи, за эверна татайбуру зи фу недач!»

Тилмизвилин къимет

(МатІ. 5:13;10:37-38;Мрк. 9:50)

²⁵ Исадихъ галаз гзаф инсанар физвай. Ада абурухъ элкъвена лагъана:

²⁶ – Зи патав къвезвайда

вичинбуадилаинидидедай, папалайни аялдай, стхайрилайни вахарилай ва вичин чандилайни гъил къачуна къвезвачтІа, адакай Зитилмизхъун мумкин туш. ²⁷ Вуж Вичин азабринхашкІулаз яна, Захъ галаз къвезвачтІа, гъадакай Зи тилмиз жедач.

²⁸ Квекай садаз минара эцигиз кІан хъайитІа, сифте ада минарадин къимет, ахпа жувахъ авай такъатар гысабдачни мегер? ²⁹ ТахъайтІа, минарадин бине кутуна, ам эцигна куьтягъ тавурла, ам акур вирибур а касдал, «И инсандивай бине кутунвай минара эцигна куьтягъиз хъанач», – лугъуз, хъуьреда.

³¹ Я тахъайтІа, маса пачагъдин аксиниз дяве ийиз экъечІзавай пачагъди ацукъна, цІуд агъзур кас галаз вичивай къад агъзур аскер галаз къвезвай пачагъдин хура акъвазиз жедани лагъана, сифте веревирдер ийидачни къван? ³² Адаз вичивай атІадан хура акъваз тежедай чІал чир хъайитІа, ада, атІам яргъа амаз, ислягъвилин шартІарикай меслят авун паталди, адан къилив вичин векилар

ракъурда. ³³ Куьнни гъакІ я, куьне квехъ авай-авачирдалай гъил къачунвачтІа, квекай садакайни Зи тилмиз хъун мумкин туш.

³⁴ Къел хъсан шей я; къелен ери квахъайтІа, адаз гъикІ дад хгуз жеда? ³⁵ Ам чил миянар ийизни виже къведач; ам гъакІ гадарна тада. Нихъ ван къведай япар аватІа, гъадаз ван атурай!

Исади квахъайди жагъурун

(МатІ. 18:12-14)

15 Исадизяб гун патал, харж кІватІдайбурнигунагъкарарвири атана кІватІ хъанвай.

² Фарисейринитавратдарринаразивал ийиз хъана:

– Ам гунагъкаррихъ галаз алагъ-салагъда ава, гъатта абурухъ галаз санал ацукъна фуни незва.

³ И чІавуз Исади ихътинкъисаахъайна:

⁴ – Виш хипекай сад квахъайла, къудкъанни цІекІуьд heb къурумда туна, гъа квахъай садахъ къекъвез квекай вуж фидач? Хеб жагъун тавунмаз вуж элкъвена хкведа? ⁵ Жагъайла, heb шадвилелди къуьнерал вегъена хкида. ⁶ КІвализ хтайла, ада дустаризни къуншийриз эверна лугъуда: «Куьнени захъ галаз шадвал ая, заз зи квахъай heb жагъун хъувуна». ⁷ Идалди За квез лугъузва хъи, къудкъанни цІекІуьд гъахъ-михъи касдила са гунагъкар Аллагъдин рекъел атунцавар патал чІехи шадвал я.

⁸ Я тахъайтІа, цІуд гимишдин пул авай са паб къачун, пуларикай сад адавай квахъайтІа, гъам жагъидалди шемни куькІуьрна ам кІвал шуткуниз, мукъуфдалди кІвалин са-са пІипІ тирвал къекъвез жедачни мегер? ⁹ Ам жагъайла, дустаризни къуншийриз эверна ада лугъуда: «Куьнни захъ галаз шад хъухъ, квахъай пул заз жагъун хъувуна». ¹⁰ Гъа икІ, лугъузва За квез, Аллагъдин рекъел атай са гунагъкар акуртІани, Аллагъдин малаикризхвеша жеда.

Квахъай хцикай кыса

¹¹ Исади мад лагъана:

– Са касдихъ къве хва авай.

¹² Абурукай гъвечІабуабуадилагъана: «Я буба! Ви эменнидикай зал гъалтзавай пай зав вахце».

Буадини эменни рухвайрин арада пайна. ¹³ Са къадар йикъар фейила, гъвечІа хва вичин шейэр кІватІна, яргъал уьлкведиз фена. Гъанра ада, кефер чІугваз, вичихъ авай мал-девлет гаралай авуна.

¹⁴ Ада вичихъ авай-авачирди руфунай авадарна куьтягъайла, а вилаятда зурба каш хъана. Ам кІеве гъатна. ¹⁵ Ам фена кІвалах це лугъуз а вилаятдин са касдал алахъна, адани ам вичин вакІар хуьз чуьлдиз ракъурна. ¹⁶ Адаз вакІари незвай тІуьналдини руфун ацІуриз кІанзавай, амма адаз гъам гудайдини авачир.

¹⁷ Къили ван авурла, ада вичи вичикди лагъана: «Зи буади хъ гъакъидалди кІвалахзавайбур гъикъван аватІани, абур вири тухни я ва недайди

абуруз амуцьни ийизва, амма зун ина гишила рецьизва! ¹⁸ Бубадин патав хъфида. „Чан буба! – лугьуда за. – Зун цаварин ва ви вилик гунагькар я, ¹⁹ гила зун ви хва я лагьайтІварцІиз лайих яз амач. Зунни ваз кІвалахзавайбурун арадиз къабула, буба“».

²⁰ Ам къарагьна вичин бубадин патав хъфена. Бубадиз ам геле яргъа амаз акурла, адаз хцин язуч атана; бубади, чукурна фена хцин гардан къуна, адаз теменар гана.

²¹ «Чан буба! – лагьана хци. – Зун цаварин ва ви вилик гунагькар я, ви хва я лугьудай тІварцІизни зун лайих яз амач.»

²² Амма бубади вичин лукІариз лагьана: «Лап хъсан пекер гъана адал алуки, адан тупІухъ тупІални акала, алукидай кІвачин къапарни, ²³ хвенвай данани гъана тукІукІ. Нез, хъвас шадвилер ийин чна: ²⁴ зи и хва къенвай, гила адалчан хтанва, ам завай квахьнавай, гила ам заз жагьун хъувунва». Абуруз шадвилер ийиз эгечІна.

²⁵ ЧІехи хва, лагьайтІа, никІе авай; ам хтана кІвализ ахгакъайла, адаз манийрин ва инсанри къуьлер ийизвай ванер атана. ²⁶ Ада кІвалел алайбурукай садаз эверна, адавай хабар къуна: «Ина вуч хъанва?» ²⁷ «Ви стха хтанва, – жаваб гана ада, – хва сагь-саламат яз хтана акур ви бубадини хвенвай дана тукІунва».

²⁸ Стхадиз хъел атана кІвализ хквез кІан хъанач. Бубади, кІвалей экъечІна, адаз хъша лагьана.

²⁹ Амма ада бубадиз жаваб гана: «И вири йисара за ваз къуллугъ ийиз, ви гафунал гаф эцигайди туш, амма вуна заз, жуван дустарихъ галаз кефер чІугун патал, гьич баціини гайиди туш. ³⁰ Гьина ятІани гьатнавай ва чІуру рекъе авай папарихъ галаз ви эменни гаралай авур ви и хва хтайла, вуна адаз хвенвай дана тукІуна». ³¹ «Чан хва! – лагьана бубади. – Вун датІана захъ гала, захъ авай-авачирдини вири види я. ³² Ви стха хтай чІавуз шадвал тавуна гьикІ акъвазда?! Ам къенвай, гила – чан хтанва. Ам квахьнавай, гила – жагьун хъувунва».

Аллагьдизни пулуниз сад хьиз къуллугъиз жедач

16 ИсадиВичинтилмизрилагьана:

– Са инсандихъ девлет авай, адахъни кІвалин кІвалахар идара ийизвайди авай; ада кІвалин эменни вара-зара ийизва лугьуз са ни ятІани и девлет авайдаз хабарнай.

² Девлет авайда адаз эверна, лагьана: «Заз вакай къевезвайбур вуч ванер я? Жуван кІвалахдин гьахъ-гьисаб авуна, зи патав гъваш. За вун къуллугъдила алудзава».

³ КІвалин-йикъан къилел алайдани вичи вичикди лагьана: «Гила за вуч ийида? Зи агъади зун къуллугъдила алудзава. Залан кІвалахдихъ галаз зун къунвач, це лугьуз физни заз регъуда.

⁴ КІвалахдила алудайла, масадбуру зун чпин

кІвалера къабулун патал, за вуч ийида? Агъан, заз чир хъана!»

⁵ Ада вичин агъадин буржар алайбуруз са-садаз къилди-къилди эвериз хъана. «Вал зи агъадин гьикъван бурж ала?» – сад лагьайдавай хабар къуна. ⁶ «ЧІемдин виш бат алама», – жаваб гана ада. «Жуван буржуни куьгъне чар къахчуна, тадиз яхціурни ціуд уьлчме лагьана ційи чар кхьихъ», – лагьана кІвалин-йикъан къилел алайда.

⁷ Ахпа муькуьдаз эверна, лагьана: «Вал гьикъван бурж ала?» «ЦІуд агъзур укІур къуьл», – жаваб гана ада. Адазни лагьана: «Жуван буржуни куьгъне чар къахчуна муьжуьд агъзур лагьана ційиди кхьихъ».

⁸ Агъади, крар бажарагъ гваз авуна лугьуз, кІвалин-йикъан къилел алай ламатІдин тариф авуна. РикІивайни, Аллагьдин экуьнин веледри чпин крарай къил акъудзавайдалай и дуьньядин инсанри а крарай къил акъул гваз акъудзава. ⁹ За квез лугьузва: и гьахъ авачир дуьньяда кІватІай девлетрин куьмекдалди куьне квез дустар жагьура. Куьне гьакІ ийиз хъайитІа, пул виляй аватайла, куьн хушвилелди даим дуьньядин кІвалера къабулда.

¹⁰ ГъвечІи карда вафа тирди чІехи крарани вафа жеда, гъвечІи карда вафа туширди чІехи крарани вафа жедач. ¹¹ Квел чилин девлетар ихтибариз жезвачІа, халисан девлетар квел ни ихтибарда? ¹² Квевай чарадан девлет намус гваз хуьз хъаначІа, куь девлет квез ни гуда? ¹³ Гьич са нуькердивайни къве агъадиз къуллугъ ийиз жедач: абурукай сад кІан хъайитІа, муькуьди такІан жеда; садаз вафавал хвейитІа, муькуьдаз – жедач. Аллагьдизни пулуниз квевай сад хьиз къуллугъ ийиз жедач.

Лазаракай къиса

(MatІ. 5:18,31-32;11:12-13)

¹⁴ И вири гафар пулунал рикІ алайфарисейризниван хъана, абуруз Исадал хъуьрезвай.

¹⁵ Ада абуруз лагьана:

– Куьне куьн инсанрин вилик гьахъ-михьи ксар хьиз къалурзава, амма Аллагьдиз куь рикІера авайдакай хабар ава: инсанри къимет ава лугьузвай затІ Аллагьдин вилерай муртад затІ я. ¹⁶ ЯгъдилайвиликКъануннавай,пайгъамбарарни.

Адалай къулухъ Аллагьдин пачагъвиликайШад Хабаргуз хъана. Гзафбур, чпин вири къуватар эцигна,Аллагьдин Пачагълугъдизгьахъиз алахъзава. ¹⁷ Цавни чил фад квахъун мумкин я, Къанундин лап гъвечІи са ціарни къуватдай аватдач. ¹⁸ Вичин папахъ галаз чара хъана маса паб гъизвай гьар садазинавалийизва; масада рахкурнавай паб гъизвайдани зинавал ийизва.

¹⁹ Девлет авай са инсан хъана. Ада, вичел пачагьдин хътин чІагай пекер алукииз, гьар юкъуз кІандайвал кефер чІугвазвай. ²⁰ Михьизпихери

кьунвай Лазар лугьудай са кьекъвераг адан варарин кІане аваз хъана. ²¹ Девлет авайдан суфрадила амукая кІусар вичел мус гьалтдатІа лугьуз, ам вил алаз жедай. Киціерини кьез адан пихериз мез гудай. ²² Ам кьейила, малаикрикъачуна, ам Ибрагьиман патав тухвана. Девлет авайдани кьена, ам кучукна. ²³ Агъа дуньяда азабрик кваз, девлет авайда кьил хкажайла, яргъай хьиз адаз Ибрагьим ва адан патавни Лазар акуна.

²⁴ «Я Ибрагьимбуба! – гъарай кваз лагъана ада. – Зун кана чІух жезва, заз регьим ая. Вуна зи патав Лазар ракъура, ада вичин тупІун кІвенкІв кьезирна зи мецивай гуьцірай». ²⁵ Амма Ибрагьима лагъана: «Я хва! Вуна рикІел хкваш хьи, ваз дуньяда авай кьван хъсанвилер хъана, амма Лазараз анжах писвилер акуна. Гила адаз ина теселли жагъида, ваз – азабар. ²⁶ Адалайни гъейри, куьни чи арада ахътин кІан квачир дагъар ава хьи, инай куь патаз кІан хъайбурувай экъечІиз жедач ва а патайни и патаз кьез жедач». ²⁷ «За ваз минетзава, буба, – лагъана девлет авайда, – вуна Лазар зи бубадин кІвализ ракъура, ²⁸ ана захъ вад стха ама. Ада абуруз зурба азаб-азият авай и жегъеннедикай хабар гурай, гъабур хъайитІани иниз акъат тавурай». ²⁹ «Абурухъ Мусадинава пайгъамбаррин ктабар ава, – лагъана Ибрагьима, – къуй абуру ана кхъенвайдал амал авурай». ³⁰ «Ваъ, Ибрагьим буба! – лагъана девлет авайда. – Абурун кьилив кьейибурукай сад фейитІа, абуру Аллагъдин рекъел кьведа». ³¹ «Абуру Мусадинава пайгъамбаррин чІалахъ жезвачтІа, – лагъана Ибрагьима, – кьейидалай кьулухъчан хтанвайса вуж ятІани абурун патав атайла, абуру чІалахъ жедач».

Исади тилмизриз гьил къахчуз чирун
(МатІ. 18:6-7,15,21-22; Мрк. 9:42)

17 Исади Вичин тилмизриз лагъана:

– Инсан рекъай акъуддай затІар дуньяда тахъун мумкин туш, амма абуру ни арадал гъизватІа, гъадаз гуж жеда. ² ГъакІан гъвечІи инсанрикай сад рекъай акъудзавай кас гарданда регъуьн кьван туна гуьлуьз вегъейтІа, хъсан я. ³ Мукъаят хъухъ, ви стхадигунагъ жедай са кар авуртІа, вуна адаз туьнбуьгъ ая. Ада туба авуртІа, вуна адалай гьил къахчу. ⁴ Ада йикъа иридра ваз акси яз гунагъ крар авуртІа ва, иридра ви патав атана, мад туба авуртІа, вуна адалай гьил къахчу.

Имандикай

⁵ Илчийри Реббидиз лагъана:

– Чииман чІехиди ая!

⁶ Реббиди лагъана:

– Квехъ финдин твар кьванни са гъвечІи иман аватІа, тутун тараз куьне «Жуван дувуларни къахчуна фена гуьлуьз гъахъ», – лагъайтІа, ам куь чІалаз килигда. ⁷ Цан цазвай, я тахъайтІа куь малар

хуьзвай вач-хъша элкъвена хтайла, квевай нивай адаз: «Тадиз хъша, суфрадихъ ацукъ», – лугьуз жеда? ⁸ Акси яз, куьне адаз «Вуна заз нянин тІуьн гъазура, жуван пекер дегишарна, за тІуьн-хъун ийидай чІавуз захъ гелкъуьгъ, ахпа жувани неъ», – лугьудачни?

⁹ Вичин эмир кьилиз акъудна лагъана ада а вач-хъшадиз сагърай лугьудани? ¹⁰ Куьнни гъакІ я, квез ганвай эмир кьилиз акъуддайла, лагъ: «Чун гъакІан лукІар я, чна анжах чаз гайи эмир кьилиз акъудна».

Жузам азар квайбур сагъар хъувун

¹¹ Садра Иса, Ярусалимдиз физвайла, Самариятдинни Галилейдин сергъятдин патарив гвай. ¹² Ам са хуьруьз гъахъдайла, Адан виликжузамазар квай цІуд кас атана, са тІимил кьережда хьиз акъвазна. ¹³ Абуру гъарайна лагъана:

– Иса! Устаз! Чаз регьим ая!

¹⁴ Абуру акурвалди, Исади лагъана:

– Алад, фена куьнхахамриз къалура.

Фидай рекъе абуру жузамдикай ми хьихъана.

¹⁵ Абурукай сад, вич сагъ хъхъана акурди, элкъвена хтана. Ада ван алаз Аллагъдиз шукурар авуна. ¹⁶ Ам Исадин кІвачерик ярх хъана, адаз «Вун сагърай» лагъана. А касчувудваъ, самарият витир.

¹⁷ Исади адавай хабар кьуна:

– Бес ми хьи хъхъайбур цІуд кас туширни? Амай кІуьд кас гьинава? ¹⁸ Патанди тир и касдила гъейри, Аллагъдиз шукурар ийиз вучиз абурукай садни хтанач? ¹⁹ Къарагъ, вач, ви иманди вун хиласна.

Аллагъдин Пачагълугъ атун
(МатІ. 24:23-28,37-41)

²⁰ Садра фарисейри Аллагъдин пачагъвилини вахт мус алуькда лагъана хабар кьурла, Исади жаваб ганай:

– Аллагъдин пачагъвилини вахт вилериз аквадай жуьреда алуькдач, ²¹ я квез: «Ингъе, им Аллагъдин пачагъвал я», я тахъайтІа: «Килиг, ана авайди Аллагъдин пачагъвал я» лагъана Адакай хабарни гудач. Ингъе, Аллагъдин пачагъвал куь арада авайди я.

²² Ада тилмизриз мад хълагъана:

– Йикъар кьведа хьи, Инсандин

Хцинбаркалладина югъ хъайитІани квез акваз кІан жеда, амма ам квез аквадач. ²³ Квез садбуру: «Ингъе, Инсандин Хва ина ава», – лугьуда. Муькуьбуру: «Ангъе, Ам ана ава», – лугьуда. Куьн абурун гуьгуьна гъатмир, я абуру къалурзавай патаризни фимир. ²⁴ Цавун са патай ягъайла муькуь пад экуь ийидай цІайлапан хьиз, Инсандин Хва атана акъатда. ²⁵ Амма сифте Инсандин Хцикай и несилдин инсанри кьил кьакъудда, Ам гзаф азиятрик акатун лазим я. ²⁶ Нуьгъандевирда гьикІ хъанатІа, Инсандин Хва элкъвена хтай девирдани

гьакІ жеда: ²⁷ Нуьгьан девирда, ам гимидиз акьахдалди, вирибуру незвай, хъвазвай, папар гъизвай, гъуьлуьз физвай, амма дуьньядал яд акьалтна – вири терг хъана. ²⁸ Гьа икІЛутандевирдани незвай, хъвазвай, къачузвай, маса гузвай, тарар-тумар цазвай, дараматар эцигзавай. ²⁹ Амма ЛутСадумдайэкъечІай юкъуз, Садумдал цавай цІайни гугурт квай марф къвана ва вири тергна. ³⁰ Инсандин Хва пайда хъайи юкъузни гьакІ жеда. ³¹ Гьа юкъуз кІвалин чІередал вуж хъайитІа, ам кІвале авай шейэр къахчуз эвичІ тавурай; вуж чуьлда аваз хъайитІа, ам элкъвена кІвализ хтун тавурай. ³² Лутан папан кьилел атай мусибат рикІел хкваш. ³³ Вуж вичин чан хуьз алахъзаватІа, адавай ам къакъудда, ни вичин уьмуьрдила гьил къачуртІа, адан чан сагъни жеда. ³⁴ За квез лугъузва: гьа йифиз кьвед са месик жеда: абурукай сад къахчуда, муькуьди тада. ³⁵ Къве папа са регъве техил регъведа: абурукай сад къахчуда, муькуьди тада.

³⁷ Исади лагъай и гафариз яб гайидалай кьулухъ тилмизри Адавай хабар кьуна:

- А крар гьина хьун лазим я?
- Гьинал леш алатІа, – жаваб гана Ада, – гьанал кьузгъунарни кІватІ жеда.

Адалат гвачир дуванбегдикай кьиса

18 АхпаИсадиВичинтилмизризумуд квадар тавуна датІанадуьаяравуникай сакьисаахъайна:

² – Са шегъерда са дуванбег авай, адаз я Аллагъдихъай кичІедачир, я инсанрихъай регъуьдачир. ³ Гьа шегъерда са хендеда авай. Дуванбегдин патав къвез ада лугъузвай: «Дуванда вуна зи пад хуьх».

⁴ Амма адаз папан пад хуьз кІан тийиз хейлин вахт алатайла, дуванбегди вичи вичикди лагъана: «Заз Аллагъдихъай кичІедачтІани, инсанрихъай регъуьдачтІани, ⁵ и папа зун секиндивиз тун тавуниз килигна, мад ада зи кьилтІар тавун патал, за адан силис гьялда».

⁶ Реббидинилагъана:

– И адалат гвачир дуванбегди вуч лугъузватІа килиг! ⁷ Мегер Аллагъди Вичи хьагъайбурун, Вичиз юкъуз-йифиз ялварзавайбурун пад къадачни? Ада абуруз гудай куьмек энгелардани къван? ⁸ За квез лугъузва: Аллагъди тадивиз абурун пад къада. ГьакІ ятІани, Инсандин Хваэлкъвена хтайла, яраб Адаз чилелиманжагъин хъийидатІа?

Фарисей ва харж кІватІаиди

⁹ Чеб гьахъ-михъи инсанар яз гьисабзавай, масабур кваз такъазвай ксариз Исади агъадихъ галай кьиса ахъайна:

¹⁰ – Къве инсан дуьаяр ийизАллагъдин кІвализгьахъна. Абурукай садфарисейтир, муькуьдини –харж кІватІаиди.

¹¹ Фарисейди кьилди акъвазна дуьа ийидайла, лагъана: «Я Аллагъ! Ваз шукур хъуй, зун амай вири инсанар хътинди туш: зун чапхун гвайбурукай, гунагъкаррикай, зинабурукай ва и харж кІватІавай хътиндини туш. ¹² За гьафтеда кьведрасив хуьззава гъилиз къвезвайдан цІудакай са пайни за Аллагъдин кІвализ гузва».

¹³ Харж кІватІавайда фарисейдивай яргъал акъвазна, кьил хкаждай жуьрэт авачиз, вичин хур гатаз, лагъана: «Я Аллагъ! Гунагъкар заз мергъемет ая!»

¹⁴ За квез лугъузва хъи, фарисей ваъ, гьа и харж кІватІавай инсан дуьа авурдалай кьулухъ вичин кІвализ Аллагъдин вилик гьахъ-михъи яз хъфена. Гьар ни вичи вичине кьуртІа, гьам агъуз вегъида, вичи вич агъуз кьурди виниз акъудда.

Исади аялриз хийир-дуьа авун

(Mat. 19:13-15; Mpk. 10:13-15)

¹⁵ Исадин патав, Ада кап алтадун патал, аяларни гъидай, амма тилмизри абуруз туьгъметар ийизвай. ¹⁶ Исади Вичин тилмизриз эверна, лагъана:

– Аялар Зи патав атурай, куьне абуруз манийвилер ийимир, вучиз лагъайтІаАллагъдин Пачагълугъгьахътинбурунди я. ¹⁷ За квез рикІивай лугъузва: ни Аллагъдин Пачагълугъ аялди хъиз къабул тавуртІа, ам аниз акъатдач.

Девлет авай жегьил

(Mat. 19:16-29; Mpk. 10:17-30)

¹⁸ Гьакимрикай сада хабар кьуна:

– Хъсан Муаллим!Эбеди уьмуьрдиниеси хьун патал, за вуч авун лазим я?

¹⁹ – Вуна Заз хъсанди вучиз лугъузва? – жаваб гана Исади. – Аллагъдила гъейри садни хъсанди туш. ²⁰ Ваз Аллагъдин тагъкимар чида: «Зинавалийимир; яна рекъимир; чуьнуьхмир; тапан шагъидвал ийимир; жуван диде-бубадиз гьуьрмет-хатур ая»ЭхкъечІун 20:12-16; Киххъей Къанун 5:16-20..

²¹ – За вири а тагъкимрал жуван жегьил чІавалай амал ийизва, – лагъана ада.

²² И гафарин ван хъайи Исади лагъана:

– Ваз кимизвайди са кар я: фена вахъ вуч аватІа, маса гана, кесибриз пай ая, гьа чІавуз вахъ цавара хазинаяр жеда. ГьакІ авурла, Захъ галаз ша.

²³ И гафарилай кьулухъ адан кефияр чІур хъана, вучиз лагъайтІа ам лап гзаф девлет авайди тир.

²⁴ И гьал акур Исади адаз лагъана:

– Девлет авайбуруз Аллагъдин Пачагълугъдиз фин акъван четин я хъи! ²⁵ Девлет авайдаз Аллагъдин Пачагълугъдиз гьахъунилай деведиз рапуни хъуькьуьмдай экъечІун регъят я.

²⁶ И гафарин ван хъайибуру лагъана:

– АкІ хъайила, бес нивай вич хилас ийиз жеда?

²⁷ – Инсанрилай алакьдачир кар Аллагъдила алакьда – жаваб гана Исади.

28 Петрудини лагъана:

– Ингъе, чи мал-девлет туна чун Ви гуьгъуьна аваз атана.

29 Исади абуруз лагъана:

– За квез рикІивай лугъузва: Аллагъдин Пачагълугъдиз фин патал, и девирда кІвал-югъ, диде-буба, стха-вах, паб-аял тур, гъар садал вичи турдалайни гзаф гьалтда, къведай девирда адаз эбеди уьмуьр жеда.

Исади Вичин къиникъикай пуд лагъай гъилера лугъун

(МатІ. 20:17-19; Мрк. 10:32-34)

31 Вичин цІикъведилчиса къерехдихъ тухвана, Исади абуруз лагъана:

– Ингъе, чун Ярусалимдиз физва. Инсандин Хцикайпайгъамбаррикхъенвайди ина Адан къилел къведа: 32 Амримвийрингъиле твада, Адакай рахшандарни ийида, Адакай ягъанатда, Адаз тфуярни гуда, 33 Ам гатана рекъинни ийида. Амма пуд лагъай юкъуз Адалчан хкведа.

34 Амма Исади лагъай гафарин гъавурда абур гъатначир, и гафарин мана Аллагъди илчийрикай кІевирнавай хъиз тир, абурувай а мана къатІуз хъаначир.

Буьркъуьди сагъар хъувун

(МатІ. 20:29-34; Мрк. 10:46-52)

35 Иса Еригъандин патав агакъдайла, рекъин къерехда са буьркъуьди, це лугъуз, ацукънавай.

36 Патавай инсанар физвайди чир хъайила, ада хабар къуна:

– Им вуч хабар я?

37 Адаз Назаретви Иса къвезва лагъана. 38 Гъа вахтунда ада гъарайна:

– Я Иса! Заз регъим ая! ЯДавудпачагъдин Хва!

39 Вилик кваз физвайбур ам секинриз алахъна, амма ада мадни кІевиз гъарайна:

– Я Давуд пачагъдин Хва! Заз регъим ая!

40 Исади, акъвазна, ам Вичин патав гъун эмирна. Буьркъуьди Адан патав гъайила, Исади хабар къуна:

41 – Ваз Завай вуч кІанзава?

– Я Агъа! – жаваб гана ада. – Заз экв акхуна кІанзава.

42 – Сагъ хъхъухъ! – лагъана Исади. – Ви иманди вун сагъарна.

43 Адан вилериз гъасятда экв хтана, амни Аллагъдизхийир-дуьайииз-ийииз Исадин гуьгъуьна аваз фена. И кар акур вири халкъдини Аллагъдиз шукурар ийиз хъана.

Иса Закхеян патав

19 ИсаЕригъан шегъердай яна физвай.

2 Ингъе, харж кІватІдайбурункъилел алай ЗакхейтІваралай, девлет авай са кас, 3 Иса вуж ятІа чириз кІанз, Ам акваз алахъзавай, амма вичин

гъвечІи буй себеб яз, халкъдин арадай адаз Иса аквазвачир. 4 Иса акун патал, ам чукурна фена тутун тараз акъахна, Иса гъа и таран патавай фин лазим тир. 5 Тарав агакъайла, Исади виниз килигна адаз лагъана:

– Закхей! Гъерекатна эвичІ! Къе Зун ваз мугъман хъун лазим я.

6 Закхея, тадиз тарай эвичІна, Исадиз хушвилелди кІвализ ша лагъана. 7 И кар акур вирибуру, ИсагунагъкардинкІвализ мугъманвилез физва лугъуз, наразивал ийиз хъана. 8 Закхеяни, къарагъна, Реббидизлагъана:

– Я Агъа! За зи девлетдин са пай кесибриз гуда; за нивай артух харж къачунатІа, гъадав къудра артух вахгуда.

9 – Ви кІвалел къехиласвалатанва, – лагъана Исади, – вучиз лагъайтІа вунниИбрагъиманвелед я.

10 Инсандин Хваи дуьньядиз, квахънавай ксар жагъурна, абур хиласун патал, атанвайди я.

Пул хуьз вугуникай къиса

(МатІ. 25:14-30)

11 И гафариз яб гайибуруз Исади сакъисаниахъай хъувуна. Ам Ярусалимдиз мукъва хъанвай, гъакІ хъайила гзафбуру гила-мад Аллагъди пачагъвалдай вахт алукъда лугъуз фикирар ийиз хъанай. 12 Исади лагъана:

– Са асул-несил авай инсан яргъал вилаятдиз, вичиз пачагъвал къачуна элкъвена хтун патал, физ кІвачин хъанвай.

13 Ада вичин цІуд къуллугъдардиз эверна, гъардав хуьн патал гимишдин са манат вугана лагъана: «Зун фена хкведалди и пул кардик кутур».

14 Амма адан жемьятдиз ам такІандай ва адан гуьгъуьнал алаз, «Ада пачагъвал авуна чаз кІандач» лугъун патал, чархачияр ракъурна.

15 Пачагъвал къачуна элкъвена хтайла, ада вичин патав, ни вуч къачунатІа чирун патал, пул вугай къуллугъдарриз эверун эмирна.

16 Сад лагъайда атана лагъана: «Агъа! Ви са гимишдин манатди цІуд гимишдин манат гъана».

17 «Баркалла, вун хъсан къуллугъдар я! – лагъана ада. – И гъвечІи карда вуна вафа хуьниз килигна, вун за цІуд шегъердин къиле акъвазарзава».

18 Къвед лагъайда атана лагъана: «Агъа! Ви са гимишдин манатди гимишдин вад манат гъана».

19 «Вунни вад шегъердин къиле акъвазарда», – лагъана ада идазни.

20 Пуд лагъайда атана лагъана: «Агъа, ингъе ягълухдик кутуна хуьзвай ви гимишдин манат.

21 Заз вахъай кичІеда, вун атІугъай, чин кІеви инсан я: вуна эциг тавур шей вуна вахчуда, вуна цун тавур ник вуна гуьда». 22 «Ви дуван за, къеркъеш къуллугъдар, ви гафаралди ийида! – лагъана агъади. – Зун жува эциг тавурди къахчудай ва жува цун тавурди гуьдай, чин кІеви инсан тирди ваз чизвай. 23 Заз хийир жедайвал, вучиз вуна зи

пул кирида вуганач? Хтайла, за ам кьил алаз къахчудайди тир».

²⁴ Патав акъвазнавайбуруз ада лагъана: «Адавай пул къахчуна, ам гимишдин цїуд манат кьил алаз гъилиз гъайидав гице». ²⁵ «Я агъа! – лагъана абуру. – Адахъ гимишдин цїуд манат ава». ²⁶ «За квез лугъузва хьи, авайдаз гуда, авачирдавай авайдини къакъатда, – жаваб гана ада. – ²⁷ За чпин кьилел пачагъвал авуна такІан зи душманар, лагъайтІа, зи вилик гъана, рекъикъ».

Иса Месигъ Ярусалимдиз атун
(МатІ. 21:1-9; Мрк. 11:1-10; Ягъ. 12:12-15)

²⁸ И кьиса ахъайна, Иса Ярусалимдиз рекъе гъатна. ²⁹ Зейтун пеленпатав гвай Бетфагдивни Бетандив агакъайла, Адатилмизрикайкъвед ракъурна ³⁰ лагъана:

– Куь вилик квай хуьруьз алад; аниз финни кумаз квел кутІуннавай хам шаркІунтІ гьалтда, адал садрани инсан акъахайди туш; ам ахъайна иниз гъваш. ³¹ Квевай «Ам вучиз ахъайзава?» лагъана хабар къадай кас хъайитІа, куьне адаз икІ лагъ: «Ам Агъадиз герек я».

³² Рақъурайбур фена ва абуруз Ада лагъай чкадал шаркІунтІ жагъана. ³³ Абуру шаркІунтІ ахъайдайла, адан иесийри абуруз лагъана:

– Куьне ламрак вучиз кязават?

³⁴ Абуруни жаваб гана:

– Ам Агъадиз герек я.

³⁵ ШаркІунтІ абуру Исадин патав гъана; шаркІунтІдал чпин пекер-парталар вегъена, адал абуру Иса акъадарна. ³⁶ Иса ламрал алаз фидайла, инсанри Адан вилик рехъ тирвал чпин пекер вегъиз хъана. ³⁷ Ам Зейтун пелен кІаниз мукъва хъайила, Адан гзаф къадар тилмизри, чпиз икъван аламатар къалурай Аллагъдал шад яз, гъарай ацалтна шукурар ийиз хъана. ³⁸ Абуру гъарай кваз лугъуз хъана:

– Реббидин Тварцїелай къвезвай Пачагъдиз шукур хъурай! Цавара ислягъвал хъурай, Аллагъдиз цавар ацїай къван шукур хъурай!

³⁹ Халкъдин арада авай са бязифарисейри Исадиз лагъана:

– Муаллим! Жуван тилмизар секинра.

⁴⁰ – За квез лугъузва, абур кьисайтІа, къванерай гъараяр акъатда, – жаваб гана Ада.

⁴¹ Шегъер аквадай чкадив агакъайла, Иса адан гележегдихъ шел-хвал ийиз эгечІна:

⁴² – Эй, Ярусалим, вазни ислягъвал куь гъидатІа къемаз чир хъанайтІа хъсан жедай! Амма Аллагъди ам вакай чуьнуьхнава. ⁴³ Ви кьилел ахътин йикъар къведа хьи, душманри атана сенгерар яда ва къуд патахъайни вун элкъуьрна къада, вал абуру гъар патахъай басрухда, ⁴⁴ вун барбатІа, ви къеневай веледарни тергда, ви къван къванцел тун тавуна вун руг-руг ийида. Ибур, ви патав куьмек гуз Аллагъ атайла, ваз Ам чир тахъайвиляй жедай крар я.

Гуз-къачузвайбур чукурун
(МатІ. 21:12-16; Мрк. 11:15-19; Ягъ. 2:13-16)

⁴⁵ Иса Аллагъдин Кївалин гъаятдиз гъахъна, ана гуз-къачузвайбур чукурриз эгечІна. ⁴⁶ Ада абуруз лугъуз хъана:

– Каламра «Зи кївалдуьайидай кївал я» Яшай 56:7. лагъана кхъенва, амма куьне ам гъинавачир гъарамзадайрин макандиз элкъуьрнава.

⁴⁷ Ада Аллагъдин Кївале гъар юкъуз чирвилер гузвай. Чїехихахамар, тавратдарар, агъсакъалар ам рекъидай са мумкинвилехъ къекъвезвай, ⁴⁸ амма чпин фикир кьилиз акъуддай са рехъ абуруз жагъизвачир. Халкъди, лагъайтІа, алтІушна къанихдаказ Адан чирвилериз яб гузвай.

Исадин ихтияр
(МатІ. 21:23-27; Мрк. 11:27-33)

20 Йикъарикай са юкъуз Исади Аллагъдин Кївале инсанрин вилик чирвилер гуз, абурал Шад Хабарага къарзавайла, Адан патав агъсакъаларни чїехихахамар галаз тавратдарар атана.

² – Вуна ийизвай и крар гъикІ лагъана ийизва? – жузуна абуру. – Ваз а ихтияр ни гана?

³ – За квевайни са кардикай хабар къада, – жаваб гана Исади, – куьнени Заз жаваб це:

⁴ Ягъяди инсанрив чпиз кІан хъана цик акахъун къачузтазвайни, я тахъайтІа, Аллагъдин къастуналди?

⁵ Абуру чпи чпихъ галаз веревирдер авуна:

– Чна «Аллагъдин къастуналди» лагъайтІа, Ада хабар къада: «Бес куьн Ягъядихъ вучиз агъунач?» ⁶ «Инсанриз чпиз гъакІ кІан хъана» лагъайтІа, вири жемятди къван гана чун рекъинни мумкин я, вучиз лагъайтІа Ягъя гъакъикъипай гъамбартирдан вири халкъ чїалахъ жезва.

⁷ Гъавиляй абуру жаваб гана:

– Ам гъикІ ятІа, чаз чидач.

⁸ – Зани квез а крар За ни ихтияр гана ийизватІа лугъудач, – лагъана Исади.

Пис ципицїбанрикай къиса
(МатІ. 21:33-46; Мрк. 12:1-12)

⁹ Халкъдиз Исади ихътинкъиса ахъайна:

– Са инсанди ципицїбагъ кутуна, ам вичиз кївалахиз кьунвай ципицїбанрив вугана, вич яргъал вахтаралди сиягъатдиз фена. ¹⁰ Вахт атайла, ада ципицїбанрин патав вичиз къвезвай майвайрин пай къахчуз вичин нуькер ракъурна, амма ципицїбанри ам гатана ва затІни гвачиз элкъуьрна рахкурна. ¹¹ Мад маса вач-хъша ракъурна; амма гъадазни бегъем гатунар къуна, беябур авуна чукурна, затІни гвачиз ам элкъуьрна къулухъ рахкурна. ¹² Ахпа ада пуд лагъай вач-хъша ракъурна, гъамни абуру хер-къацї авуна элкъуьрна рахкурна.

¹³ Инал ципицібагъдин иесиди лагъана: «За вуч авуртІа хъсан я? За зи рикІ алай хва ракъурда; ам акурла, абуруз, белки регъуь жен».

¹⁴ Амма ам акурла, ципицібанри чпи чпин арада веревирдер авуна: «Им варис я; ша, ирс чал гьалтун патал, чна ам рекъин». ¹⁵ Абуру ам, ципицібагъдай акъудна, къена гадарна.

Гила ципицібагъдин иесиди абуруз вуч ийида?

¹⁶ Ада атана а ципицібанар рекъида ва ципицібагъни масадбурун гъиле вугуда.

И гафар ван хъайибуру лагъана:

– Аллагъди яргъазрай!

¹⁷ Амма Исади, абуруз килигна, лагъана:

– «УстІарри кваз такъуна гадарай къванцикай хандакІдин пипІе твадай къилин къван хъана» Забур 117:22. лагъана кхъенвай гафарин метлеб вуч я? ¹⁸ Гъар вуж а къванцел алукайтІа, адан чин-гъил алатда, нел а къван аватайтІа, ам а къванци шупІа.

¹⁹ АлакънайтІа, чІехи хахамринитавратдарри Иса инал аламаз къуна къазаматда твадай. И къисани Ада абурун аксина ахъайнавайдан гъавурда абуру гъатнавай, амма абуруз халкъдихъай кичІезвай.

Пачагъдиз гудай харж (МатІ. 22:15-22; Мрк. 12:13-17)

²⁰ Абуру, Исадилавай вил алуд тийиз, Адан геле къекъезвай. Ам гафунал къуна Римдинсердердин гъиле тун патал, Адал чеб винелай гъахъ-михъи яз къалурдай, амма рикІ чІулав жасусар гьалдарнавай.

²¹ – Я Муаллим! – Исадивай хабар къуна абуру. – Ви ихтилатар ва Вуна гузвай чирвилер гъахъбур тирди, Вуна чин чуьхъдай гафар тийидайди чаз чизва. Вуна Аллагъдин рекъерни гъакъикъидаказ къалурзава. ²² Римдин пачагъдиз харж гун дуьз кар жезвани, жезвачни?

²³ Исади, абуруз чІуру ният авайди чиз, лагъана:

²⁴ – Зун килигун патал, са динар гъваш. Идал алай шикил ва кхъенвайтІварнинди я?

– Пачагъдинди я – жаваб гана абуру.

²⁵ – ГъакІ хъайила, – лагъана Исади, – пачагъдин пай пачагъдиз це, Аллагъдин пай – Аллагъдиз.

²⁶ Абуруз халкъдин вилик Исадин гафарай Ам къуна къазаматда твадай делилар жагъанач. Абуру Адан жавабдал мягътел хъана, кисна акъвазна.

Къейибурал чан хтуникай (МатІ. 22:23-33; Мрк. 12:18-27)

²⁷ Гъа вахтунда къейидалай къулухъ инсандалчан хкведачлугъудайсакъайрикайса бязибуру атана Исадивай жузуна:

²⁸ – Я Муаллим! Мусадичаз кхъенай хъи, «паб аваз аялар авачирди къейитІа, къуй муькуь стхади адан паб къахчуна вичин стхадин тухум кухтурай» Кихъей Къанун 25:5-б. ²⁹ Ирид стха хъана: сад лагъай стхади паб гъана, амма ам аялар тахъана къена. ³⁰ Адан паб къвед лагъай стхади

къахчуна, аялар тахъана гъамни къена. ³¹ Пуд лагъай стхани гъакІ хъана. А паб ирид стхадини къахчунай, амма садахъни аялар хъанач.

³² Абурулай къулухъ пабни хкъена. ³³ Ам ирид стхадик гъуьлуьк хъуниз килигна, абурал чан хтайдалай къулухъ а паб ирид стхадикай гъи стхадин паб жеда?

³⁴ Исади жаваб яз лагъана:

– И чилел алай садбур гъуьлуьз физва, муькуьбуру папар гъизва. ³⁵ Амма къейидалай къулухъ чан хтайбурукай лайих авайбуру гележегда паб тагъана ва я гъуьлуьз тefена уьмуьр тухуда.

³⁶ Малаикархътинбур хъана, абур рехкъидач.

Аллагъди абурал чан хкуниз килигна, абурукай Аллагъдин веледар жеда. ³⁷ Къейибурал чан хтуникай рахайтІа, Мусадин Тавратда цІай къуна кузвай къукъвадин валарикай кхъенвай цІарара Реббидиз Ибрагъиман, Иса къанва Якъубан Аллагъ лугъузва. ³⁸ Аллагъ къейибурун ваь, чан алайбурун Аллагъ я, Аллагъ патал вири чан алайбуру я.

³⁹ Инал тавратдаррикай са бязибуру лагъана:

– Вуна хъсан лагъана, Муаллим!

⁴⁰ Мад Адавай са куьникайни хабар къадай жуьрэт абуру хъувунач.

Месигъ – Давуд пачагъдин Хва яни? (МатІ. 22:41-23:7; Мрк. 12:35-39)

⁴¹ Исади Вичин вязер давамарна:

– Месигъдиз Давудан Хвавучиз лугъузвайди я?

⁴² Забурда Давудавичи лагъанва эхир: «Реббиди зи Агъадиз лагъанай: „Ви душманар За ви кІвачерик вегъидалди атана Зи эрчІи гъилихъай ацукъ“» Забур 109:1..

⁴⁴ Давуда Месигъдиз Агъа лугъуз хъайила, Ам Давудан Хва гъикІ жезвайди я?

⁴⁵ Вири халкъди яб гудайла, Ада Вичинтилмизризлагъана:

⁴⁶ – Тавратдарриз яргъи пекер алаз майданрал чеб къалуриз кІанзава, абурун рикІ халкъди чпиз гъуьрмет авун къалурунал ала. Синаугранимежлисра абур вилик чкаяр къаз алахъда. Абурукай яргъаз хъухъ! ⁴⁷ Абуру, къве чин алайбуру хъиз, яргъалдидуьаярдай амалар ийиз, хендедайрин кІвал-югъ тІуьна куьтягъда. Амма Аллагъдин патай абурув лап кІеви жаза агакъда.

Кесиб хендедадин садакъа (Мрк. 12:41-44)

²¹ Исадиз садакъадин пул вегъидай буьруьнждикай авунвай крчуна пул эцигзавай девлет авайбуру акуна. ² Адаз аниз къве чет кепек вегъенвай кесиб хендедани акуна.

³ Исади лагъана:

– За кез рикІивай лугъузва: и кесиб хендедади амайбурулай гъаф пул вегъена. ⁴ АтІабуру чпихъ авай артуханди вегъизвай, и папа, вичин кесибвизни килиг тавуна, вичихъ авай-авачир вири гана.

Гележегдикай Исадин келимаяр

(МатІ. 24:1-51; Мрк. 13:1-37)

⁵ Са бязибур, Аллагьдин КІвалэцигнавай кьванер гьихьтин иербур ятІа, ам гьихьтин багьа затІаралди чІагурнаватІааку лугьуз рахадайла, Исади лагьана:

⁶ – Ахьтин йикъар кьведа хьи, квез ина аквазвай кьван затІарикай кьван кьванцел аламаз садни амуьдач, вири барбатІ жеда.

⁷ – Муаллим! – хабар кьуна Адавай. – А кар мус жеда? Адакай виликамаз хабар гудайишарагьихьтинди я?

⁸ Исади жаваб гана:

– Куьн гьалатІ тежедайвал мукъаят хьухь, гзафбур, чеб Зун я лугьуз, ЗиТІварцІелай атанвайди я лугьуз, а вахтни алуьнава лугьуз, кьведа. Абурун гуьгьуьна гьатмир. ⁹ Дявейрикай ва гьулгьулайрикай ванер кьвез хьайила, квез кичІе жемир: сифте гьакІ хьун лазим я, амма им эхир туш.

¹⁰ Гьа чІавуз Исади абуруз лагьана:

– Халкъ халкъдал къарагьда, пачагьлугьни – пачагьлугьдал. ¹¹ Чка-чкайра зурба залзалаяр жеда, кашни тІегьуьн гьатда, маса бедбахтвилерни кьведа ва цавайни зурба ишараяр жеда.

¹² Адалайни вилик Зун сеbeb яз куьн кьада ва хурук кутада. Синагугракуь дуван ийида, куьн кьазаматда твада, пачагьринни гьакимрин вилик куьн жавабдарвилиз чІугвада. ¹³ Гьа чІавуз квез Закай рахадай мумкинвал жеда. ¹⁴ Хьсандиз рикІел хуьх:

гьихьтин жавабар гудатІа лугьуз, виликамаз фикирар ийимир. ¹⁵ За квез рахадай мезни гуда, дерин акьулни. Гьич са душмандивайни я куь хура акъвазиз, я куьн гафаралди тухуз жедач. ¹⁶ Диде-бубаярни стхаяр-вахар, мукьва-кьилиярни дустар куьн рекьидай рекьерихъ кьекьведа, квекай са бязибур рекьинни ийида. ¹⁷ Зитилмизархьуниз килигна, вирибуруз куьн такІан жеда. ¹⁸ Амма куь кьилелай аватай са чІарни пуч жедач. ¹⁹ КІевиз акъваз – куьн хилас жеда.

²⁰ Кьушунри элкьуьрна кьунвай Ярусалим акурла, гьа чІавуз чир хьухь хьи, ам тергдай вахт мукьва хьанва. ²¹ Гьа чІавузЯгьудатдаавайбур дагьлариз катрай. Шегьерда вуж аватІа, гьанай экъечІрай, шегьердин патарив вуж гватІа, шегьердиз тефирай. ²² Кьисасйикъар ваКаламдакхьенвайди кьилел кьведа. ²³ Гьа чІавуз кІвачел заланбурузни хурухъ чагьа аялар галайбуруз гуж жеда! И чилел зурба мусибат кьведа, Аллагьдин хьелни халкъдин кьилел аватда. ²⁴ Турунин хура гьатна, инсанрин эхир пуч жеда ва гзафбур маса халкъар авай чкайриз есирар яз тухуда. Маса халкъарини, чпин гьиле гьатай серфе куьтягь тахьанмаз, Ярусалимдиз кІур гуда.

²⁵ Ракъинилай, вацралай ва гьетерилай чанда кичІ твадай ишараяр аквада. Къув кьачунвай гьуьлуьнни кьизгьин лепейрин гьилияй вуч

ийидатІани тийижиз зурзун акатнавай халкъарин ийир-тийир квахьда. ²⁶ Цавун кьуватар юзана акур инсанар кьах хьана амуьда ва алемда жедай крари абурун чанда кичІ твада.

²⁷ Гьа вахтунда абурузИнсандин Хвациферал алаз, Вичин кьудратда аваз вабаркаллаалаз кьвез аквада. ²⁸ И гужар кьилел кьведайла, тик хьхьухь, кьилер хкаж хьия, куьхиласвалмукьва жезвайди чир хьухь.

²⁹ Исади абуруз кьиса ахъайна:

– Инжилдиз ва амай тарариз килиг. ³⁰ Абуру пеш авуна акурла, квез мукьвара гад алуькьдайди гьикІ чир жезватІа, ³¹ гьакІ За лугьузвайди кьилел кьвез акурла, Аллагьдин пачагьвилин вахт агакьнавайди квез чир хьухь. ³² За квез рикІивай лугьузва: ам гилан несил алатна фидалди кьилиз акъатда.

³³ Чилни цав алатна фида, амма Зи Гафар алатна фидач. ³⁴ Килиг гьа, куьн явавилерин, хьунрин, дьуньядин ката-галтугунрин гуьгьуьна гьатайтІа, а югъ, желе хьиз, атайла, куьн ийир-тийир жеда: ³⁵ а югъ дьуньяда виридан кьилел кьведа. ³⁶ Кьилел кьведай крар регьятдиз алуд жедайвал, бес кьадар кьуват хьун патал ва эхирдай Инсандин Хцин вилик экъечІиз хьун патал, гьар са чІавуз уях хьухь вадуйаярая.

³⁷ Гьар юкьуз Исади Аллагьдин КІвале чирвилер гудай, йифиз анай экъечІнаЗейтун пелелфена гьана жедай. ³⁸ ПакамалайАдан гафариз яб гуз вири халкъ Аллагьдин КІвализ Адан патав кьведай.

Иса рекьиз кІан хьун

(МатІ. 26:2-5,14-16; Мрк. 14:1-2,10-11)

22 ПесагьТІваралайТІили фарин сувармукьва жезвай.

² ЧІехихахамарнитавратдарарИсачпи гьикІ рекьидатІа лугьуз са багьнадихъ кьекьвезвай, амма абуруз халкъдик гьулгьула акатиз кичІезвай.

³ Исадин цІикьведтилмиздикайсад тир Искарият лакІаб алайЯгьудакиблисакатна. ⁴ Ам, Иса чІехи хахамринни аскеррин кьилевайбурун гьиле гьикІ твадатІа лугьуз, меслят ийиз фена. ⁵ Абуруз хвеша хьана, абуру а кардай адаз пул гун хиве кьуна.

⁶ Ягьуд абуруникьрардалрази хьана, ва ам, Иса халкъдиз таквадайвал абурун гьиле тун патал, са кьулай вахтунихъ кьекьвезвай.

Песагь суварин тІуьн-хьун

(МатІ. 26:17-23; Мрк. 14:12-25; 1-Кар. 11:23-25)

⁷ ТІили фарин суварик адет тирвал тукІвадай ПесагьдинкІелкьурбанддиз акьуддай югъ атана.

⁸ Исади ПетрудизниЯгьядиз«Алад, фена чаз Песагь суварик недай затІар гьазура», – лагьана.

⁹ – Ваз чна тІуьн гьина гьазурна кІанзава? – хабар кьуна абуру.

¹⁰ – Куьн шегьердиз гьахьайла, – жаваб гана Исади, – квел цив ацІай квар гвай са итим гьалтда; гьадан гуьгьуьна аваз фена, гьам гьахьай кІвализ куьнни гьахь. ¹¹ А кІвалин иесидиз «Муаллимди

Вичин тилмизрихъ галаз санал Песагъ суварин суфра авай кІвал гым я лугъуз хабар къазва», – лагъ. ¹² Адани квез вини гъавада чІехи тавдин кІвал къалурда. Гъана Песагъдин тІуьн гъазура.

¹³ Абурни фена. Абуруз Исади лагъай гафар галай-галайвал къилиз акъатайди акуна. Абуру гъана Песагъдин тІуьн гъазурна.

¹⁴ Вахт хъайила, Исади, Вичин цІикъведилчинигалаз суфрадихъ ацукъна, ¹⁵ лагъана:

– И Песагъдин фу Заз квехъ галаз Зи азаб-азиятдин вахт алукъдалди тІуьнайта гзаф кІандай! ¹⁶ За квез лугъузва: за и фуАллагъдин

Пачагълугъда Песагъ къилиз акъатдалди недач.

¹⁷ Ахпа Ада сукІра гъиле къуна, Аллагъдиз шукур авуна, лагъана:

– Къачуна им куь арада пая. ¹⁸ За квез лугъузва хьи, гъа и декъикъадила, Аллагъдин пачагъвал жедалди, За мад чехир – ципицІрин миже хъвадач.

¹⁹ Ахпа Ада фу къачуна, Аллагъдиз шукур ийиз-ийиз, фу кІус-кІус авуна, а кІусар абуруз гана ва лагъана:

– Им куь рекъе къурбандзавай Зи Беден я. Зун рикІел хтун патални, гъа икІ ая.

²⁰ Нянин тІуьнилай къулухъ Исади мад гъиле сукІра къуна лагъана:

– И сукІра – цІийи Икърар я. Ам Зи иви авадаруналдин кутІунда. ²¹ Ингъе, Зун хаинвилелди маса гузвай касдин гъилни Зи Гъилихъ галаз санал са суфрадал ала. ²² Инсандин ХваВичиз Аллагъди ганвай рекъай фида, амма Ам маса гудай касдиз жедайди ма́са гуж я!

²³ Тилмизар чпин арадай и кар ийидайди яраб вуж ятІа лугъуз, сада садавай хабар къаз хъана.

Агъавал мийир, амма къуллугъ ая (МатІ. 20:25-28; Мрк. 10:42-45)

²⁴ Тилмизрин арада, чпикай вуж чІехиди яз гъисабна кІанзавайди ятІа лугъуз, гъужетар гъатна. ²⁵ И чІавуз Исади абуруз лагъана:

– Мажусийринарада пачагъри чпин халкъарал агъавал ийизва, гъукумдарри чпиз «Архаяр» лагъ лугъуз халкъдивай тІалабзава. ²⁶ Куь арада акІ тахъурай! Квекай виридалайни вине авайда вич агъада авайдай, гъакимвалзавайда вич виридан къилел-кІвачел элкъвезвайдай къун лазим я.

²⁷ Вине авайди вуж я – суфрадихъ ацукънавайди яни, я тахъайтІа гъадахъ гелкъвезвайди? Суфрадихъ ацукънавайди тушни къван? Амма Зун куь арада вач-хъша хъиз ава.

²⁸ Зун синагъ ийизвай вахтара куьн датІана Захъ галамукъна. ²⁹ Зи Бубади Заз пачагъвал гъикІ багъишнатІа, Зани ам квез багъишзава. ³⁰ Зи Пачагълугъда куьн нез, хъваз Зи суфрадихъ жеда. Тахтара ацукъна, куьнеИсраилдинцІикъвед тайифадин гъахъ-дуван ийида.

Петруди къил къакъудуникай (МатІ. 26:33-35; Мрк. 14:29-31; Ягъ. 13:37-38)

³¹ Эй, Симун, Симун! Иблисдиз куьн къуьл хъиз сафунай ягъиз кІан хъанай. ³² Амма За вииманкуьтыгъ тахъуй лагъана вун паталдуьаяравунай. Вунани, Захъ элкъвена, ви стхайрин иман мягъкемара.

³³ Исадиз:

– Я Агъа! – жаваб гана Петруди. – Ви гуьгъуьна аваз къазаматдиз физни, рекъизни зун гъазур я.

³⁴ Амма Исади лагъана:

– За ваз лугъузва, я Петру, къе кІекре гъарайдалди, вуна Закай пудра къил къакъудда.

³⁵ Ахпа Исади тилмизриз лагъана:

– За куьн пул авай кисени гвачиз, гъебени гвачиз, кІвачин къапарни гвачиз ракъурайла, квез кими хъайи затІ хъанайни?

Абуру «ваъ» лагъана жаваб гана.

³⁶ Инал Ада лагъана:

– Амма гила пул авайда пул яхъ, гъебени къачу. Нихъ тур авачтІа, жуван пекерни гана тур къачу.

³⁷ За квез лугъузва хьи, Каламда: «Адакай тахсиркаррин тай авуна» Яшай 53:12. лагъана кхъенвай гафар Зи къилел атун лазим я. Закай вуч кхъенватІа, исятда гъам къилиз акъатда.

³⁸ – Я Агъа! – лагъана абуру. – Ингъе чав къве тур гва.

– Бес я, – лагъана Ада.

Гетсеман багъда Исади дуьа авун (МатІ. 26:36-46; Мрк. 14:32-42)

³⁹ Къайда хъанвайвал, ИсаЗейтун пелелфена. Адан гуьгъуьнал алаз Адан тилмизарни фена.

⁴⁰ Чкадал агакъайла, Исади абуруз лагъана:

– Куьн темягъра гъат тавурай лугъуз дуьаяр ая.

⁴¹ Ам Вич, гадардай къван аватдай къван чкадиз абурувай къакъатна, метІер яна, дуьаяр ийиз эгечІна:

⁴² – Я Буба! За Ваз тавакъу ийида, Ваз кІан ятІа, Зун и азабдикай яргъаз ая! ЯтІани, Заз кІандайвал ваъ, Ваз кІандайвал хъурай!

⁴³ Цаварай Исадин патав Адакруьгъкутазмалаикатана.

⁴⁴ РикІик зурба гъалаба кваз, Исади мукъуфдалди дуьаяр ийизвай; Адакай ивидин стІалар хъиз гъекъ чилел кІвахъзавай. ⁴⁵ Дуьа акъвазарна, Ам Вичин тилмизрин патав атана. Адаз абур дерт хъана ахвариз фенваз жагъана. – ⁴⁶ Куьн вучиз ксанва? – жузуна Ада. – Къарагъ, куьн темягъра гъат тавурай лугъуз дуьаяр ая.

⁴⁷ Гаф мецел аламаз, гзаф инсанар атана акъатна, кІвенкІве Адан цІикъвед илчидикай сад тир Ягъуд авай. Ам темен гуз Исадиз мукъва хъана.

Иса маса гун ва кьун

(МатІ. 26:47-56; Мрк. 14:43-50; Ягь. 18:3-11)

48 – Эй, Ягьуд! – хабар кьуна Исади. – Вуна Инсандин Хва темендалди маса гузвани?

49 Инал жедай кардин кьил акурла, Исадихъ галайбуру Адаз лагъана:

– Я Агъа! Турар кардик кутадани?

50 Абурукай садакьилин хахамдинвач-хъшадин эрчи яб яна галудна. 51 Инал Исади лагъана:

– Бес я, акъваз!

Адан япук гьил кяна, ам сагъар хъувуна. 52 Вичиз акси экъечІнавай чІехи хахамриз, агъсакъалриз ваАллагъдин КІвалинкъаравулрин кьиле авайбуруз Исади лагъана:

– Куьн Зи винел турарни вагърамар гваз атанва, на лугъуди, Зун са къачагъ я! 53 Зун квехъ галаз гъар юкъуз Аллагъдин КІвале жезвай, куьне Зал гьил хкажначир. Амма гила куь девран алукънава, мичІивилин девран гъалиб хъанва.

Петруди Исадикай кьил къакъудун

(МатІ. 26:67-75; Мрк. 14:66-72; Ягь. 18:15-18,25-27)

54 Иса кьуна кьилин хахамдин дараматдиз тухвана. Петруни яргъай хьиз абурун гуьгъуьна аваз физвай. 55 Иса кьурбуру гъаятдин юкъвал цІай авуна. Вири санал ацукъайла, атана абурун арада Петруни ацукъна. 56 Ам цІун патав ацукънаваз акур са къаравушди, адаз мукъуфдалди килигна, лагъана:

– Имни Гъадахъ галайди тир.

57 Амма Петруди вич Исадихъ галайди инкар авуна, а папаз лагъана:

– Ам Заз чидай кас туш.

58 Са герендилай ам акур са масадани лагъана:

– Вунни гъабурукай я.

Амма Петруди лагъана:

– Туш.

59 Са сят къван алатайла, мадни сада вичел чІалахъ яз лагъана:

– РикІивайни, имни Гъадахъ галай, гъа имнигалилейвия.

60 – Вун квекай рахазватІа, зун гъавурда гъатзавач, – лагъана Петруди.

Ада икІ лугъузвайла, кІекре гъарайна. 61 Гъа вядедаРеббиэлкъвена Петрудиз килигна; Петрудин рикІел Реббиди лагъай «Къе кІекре гъарайдалди вуна Закай пудра кьил къакъудда» гафар хтана.

62 Варарай экъечІна, ам къагъардалди шехъна.

Исадик тахсирар кутун

(МатІ. 26:63-65; Мрк. 14:61-65; Ягь. 18:19-21)

63 Иса кьунвай инсанри, Адакай рахшандар ийиз, Ам гатазвай. 64 Исадин вилер кутІунна, Адан чин ягъиз, Адавай хабар къазвай:

– ВунпайгъамбарятІа, вун ни янатІа, лагъ кван!

65 Абуру Адак хкуьрдай маса гафарни лугъузвай.

66 Югъ малум хъайила, чувудринагъсакъалар, чІехи

хахамар ватавратдараркІватІ хъана. Абуру Иса чпинМеслягъатдизтухвана 67 ва хабар кьуна:

– Лагъ кван чаз, МесигъВун яни?

– За квез лагъайтІа, куьн Зи чІалахъ жедач – лагъана Исади. 68 Квевай За хабар кьуртІа, куьне Заз жавабни гудач. 69 Къенин йикъалай Инсандин Хва кьудрат авай Аллагъдин эрчи патавай ацукъда.

70 Гъа чІавуз вирида лагъана:

– АкІ хъайила ВунАллагъдин Хвая ман?

– Куьне Зун я лугъузва хьи, – жаваб гана Ада.

71 – Мад чаз шагъидвал герек яни? – лагъана абуру. – Чаз вири Адан Вичин сивай ван хъана.

Иса ПилатІан вилик гьун

(МатІ. 27:11-14; Мрк. 15:1-5; Ягь. 18:28-37)

23 Дуванда авайбур вири къарагъна, Иса ПилатІан патав тухвана.

2 Абур Адак тахсирар кутаз эгечІна:

– Чаз тайинарна хьи, ВичМесигъ-Пачагъя лугъуз, Римдинпачагъдиз харж гун къадагъа ийиз, Ада халкъ рекъяй акъудзава.

3 ПилатІа Исадивай хабар кьуна:

– ВунчувудринПачагъ яни?

– Вуна гъакІ я лугъузва, – жаваб гана Исади.

4 ПилатІа чІехихахамризнихалкъдиз лагъана:

– Заз и инсандик тахсир кваз жагъизвач.

5 Амма абуру, Ада Вичин

чирвилералдиЯгъудатда, ГалилейдайэгечІна и чкадал къведалди халкъдик футфа кутазва лугъуз кІевивал ийизвай.

Иса Гъирудан вилик

6 Галилейдикай ван хъайила, ПилатІа жузуна:

– Ам Галилейдай яни мегер?

7 ИсаГъирудбегдин вилаятдай тирди чир хъайила, ада Ам и йикъара Ярусалимдиз атанвай Гъирудан патав ракурна. 8 Иса акурла, Гъируд гзаф шад хъана. Адаз ам фадлай акуна кІанзавай, адаз Исадикай пара ванер атанвай. Идалайни гъейри ада вичиз Исадинкеремат-ишараяраквада лугъуз умуд авунвай. 9 Гъируда Исадиз гзаф суалар гана, амма Ада Гъирудаз са жавабни ганач. 10 ЧІехи хахамринитавратдарриАдак кІевелай тахсирар кутузвай. 11 Амма Гъирудани адан аскерри Исадихъ хукІуриз, чпиз кІандай къван рахшандар авурдалай къулухъ, Адал зарафат патал чІагай либасарни алуқІна, Ам элкъуьрна ПилатІан патав ракурна. 12 Гъа и юкъуз ПилатІни Гъируд чеб чпихъ галаз дуст хъхъана, идалай вилик абур душманар тир.

Иса ПилатІан вилик

(МатІ. 27:15-26; Мрк. 15:6-15; Ягь. 18:39–19:16)

13 ПилатІа чІехи хахамар, гъакимар, халкъ кІватІна, 14 абуруз лагъана:

– Куьне и Инсан халкъ рекъяй акъудзавайди я лугъуз зи патав гъанва. Ингъе, за куь вилик ам

силисна, амма заз и инсандик куьне лугъузвай тахсирар кваз жагъизвач. ¹⁵ Гъирудазни и касдик тахсирар кваз акунач. Ада Ам чи патав рахкурнава. Квез аквазвайвал, вич къена кІандай хътин гъич са затІни и Касди авунвач. ¹⁶ ГъакІ хъайила, за Ам, гатана, ахъай хъийида.

¹⁸ Амма вири халкъди гъарайиз эгечІна:

– Ам йикъ! Чаз Бараб азад ая!

¹⁹ Бараб, шегъерда къиникъар галай гъулгъула туниз килигна, къазаматнавайди тир. ²⁰ Иса азад авун патал, ПилатІа мад вичин ван хкажна. ²¹ Амма кІватІ хъанвайбуру гъарайзавай:

– Амхашунизягъ! Хашуниз ягъ!

²² ПилатІа абуруз пуд лагъай гъилера лагъана:

– Ада вуч пис кар авуна къван? Заз Адак Ам рекъиз жедай хътин тахсир кваз аквазвач. ГъакІ хъайила, Адаз са-къве къамчи вегъена ахъая лагъана эмирда за.

²³ Амма халкъди Ам хашуниз ягъун тІалабзавай. Абурун гъарайри чпин кар авуна.

²⁴ ПилатІа абурун тІалабун къилиз акъудун къетІна. ²⁵ Анал алай инсанрин тІалабуниз килигна, къазаматда ацукъарнавай Бараб азадна, амма Иса, рекъин патал, анал алайбурун ихтиярда туна.

Иса хашуниз ягъун

(МатІ. 27:32-44; Мрк. 15:21-32; Ягъ. 19:17-29)

²⁶ Иса хашуниз ягъиз тухузвайбуруз никІяй шегъердиз хквезвай Киринейдай тир Симун лугъудай са кас акуна. Абуру Симунан кІулаз хаш яна, ам Исадин гуьгъуьна аваз финиз мажбурна. ²⁷ Исадин гуьгъуьна аваз халкъдин са зурба кІеретІ къвезвай, абурун арада дерт чІугваз, Ада хъшеларзавай папарни авай. ²⁸ Абурухъ элкъвена, Исади лагъана:

– Эй, Ярусалим шегъердин папар! Захъ ваъ, квехъ ва куь балайрихъ шехъа. ²⁹ Ингъе, инсанри «Аялар тежезвайбур, хун тавурбур ва хуру тагузвайбурбахтаваря» лугъудай йикъар алукуьзава. ³⁰ Гъа чІавуз инсанри дагъларихъ элкъвена лугъуда: «Ацахъна чал ават!» Тепейризни лугъуда: «Атана чун кІаник кутур!» ³¹ Мижедай ацІанвай ицІи тар икІ тергзаватІа, къурай тарцин гъал гъикІ хъурай?

³² Ада хъ галаз санал къиникъиз акъуднавай къве тахсиркарни тухузвай. ³³ «Келле» лугъудай чкадал агакъайла, Амни къве тахсиркар, сад Адан эрчІи патай, муькуьдини чапла патай хашуниз яна.

³⁴ Исади Вич хашуниз язавайбур патал Аллагъдиздуьаавуна:

– ЭйБуба! Вуна ибурулай гъил къахчу, ибур чпи ийизвай кардин гъавурда авач.

Нуькерри Исадин пекер чип вегъена чпин арада пайна. ³⁵ Халкъ акъвазна килигзавай. Абурухъ галаз санал гъакимри рахшандар ийизвай.

– Ам Аллагъди хкъанавай Месигъ яз, масадбур Ада хиласзавайтІа, гила Вичи Вич хиласрай! – лугъуз хъана абуру.

³⁶ Аскеррини Адаз гъинавачир гафар лугъузвай. Адан патав атана, Адаз хъухъ лугъуз цуру чехир теклифзавай. Адан сивив цуру чехир авай къаб агудна, ³⁷ Адаз лагъана:

– Вун чувудрин Пачагъ ятІа, Жува Жув хиласа.

³⁸ Адан къилихъай хкъенвай: «Им чувудрин Пачагъ я».

³⁹ Адахъ галаз санал патав гвай хашуниз янавай тахсиркаррикай сада Адаз пис экъуьгъунар авуна: – Вун Месигъ ятІа, Вуна Вунни хиласа, чунни.

⁴⁰ Муькуьда адаз туьгъметдив лагъана:

– Ваз Аллагъдихъай кичІедачни, бес вазни гъа жаза ганвачни? ⁴¹ Чаз атана кІанзавай жаза чаз ганва; чна авур кардай чав чи эвез агакънава, амма и касдик гъич са тахсирни квач.

⁴² Исадизни ада лагъана:

– Я Иса! Вун Пачагъ хъайила, Вуна зун рикІел хкваш!

⁴³ – За ваз рикІивай лугъузва хъи, къемаз вун Захъ галазженнетдажеда, – лагъана Исади.

Исадин къиникъ

(МатІ. 27:45-56; Мрк. 15:33-41; Ягъ. 19:30)

⁴⁴ Нисинилай сятдин пудалди вири чилел мичІ акъалтнай: ⁴⁵ ракъинин экуьвал зайиф хъана. Аллагъдин КІвалеавай перде юкъвайгъуз пад хъана. ⁴⁶ Исади ван алаз гъарайна, лагъана:

– Я Буба! ЗиРуьгъЗа Вав вугузва.

ГъакІ лагъана Ада чан гана.

⁴⁷ И крар акур аскеррин къилевай сада Аллагъдиз шукур авуна, лагъана:

– Ам гъакъикъи гъахъ-михъи Инсан тир.

⁴⁸ Тамашиз анал алтІушнавай вири инсанар инал хъайи кар акурла, чпин хур гатаз-гатаз, чкІиз эгечІна. ⁴⁹ Ам чидай къван вирибуруз, Галилейдай Адан гуьгъуьна аваз атай папаризни, яргъал акъвазна, вири къилляй-къилиз акунай.

Иса рага атІанвай сура тун

(МатІ. 27:57-61; Мрк. 15:42-47; Ягъ. 19:38-42)

⁵⁰ Ягъудатдин АриматІай шегъердай тир Юсуф лугъудай регъим авай ва гъахъ-михъи са кас Меслягъатдин векил тиртІани, ам дуванди къабудай къарардихъни адан крарихъ галаз рази тушир. Адан вилни Аллагъди пачагъвалдай вахтунал алай. ⁵² Ада, ПилатІан патав атана, адавай Исадин мейит къахчудай ихтияр тІалабна. ⁵³ Ада Исадин мейит хашунилай эляна, кетендин кафанди кутуна ва рага атІанвай гъеле са мейитни тун тавунвай къветІе-сура эцигна. ⁵⁴ А югъ жуьмядин няни тир, Киш югъалукъзавай.

⁵⁵ Юсуфан гуьгъуьна аваз Галилейдай Исадихъ галаз атай папарни фенай. Ам къветІе гъикІ эцигнатІа, гъикІ кучукнатІа, абур килигна. ⁵⁶ Ахпа абур кІвализ хъфена. КІвале абуру атир галай

гъери гъазурна. Киш юкъуз, Аллагъдин тагъкимрив къазвайвал, абуру ял яна.

Исадал чан хтун

(МатІ. 28:1-8; Мрк. 16:1-8; Ягъ. 20:1-8)

24 Пакамахъфад, гъафтедин сад лагъай юкъуз, папар атир галай гъери гваз а къветІ авай чкадал атана. ² КъветІен сив кІевнавай къван алуднаваз акурла, ³ абур къенез гъахъна, амма анай абурузРеббИсадинБеден жагъанач. ⁴ Абур серсер хъана акъвазнавайла, садлагъана абурун вилик цІарцІар гузвай пекер алай къве итим пайда хъана. ⁵ Папариз кичІе хъана, абурувай къил хкажиз жезвачир. И гъал акурла, къветІевайбуру папариз лагъана:

– Куьн чан алайдахъ къейибурун арада вучиз къекъвезва? ⁶ Ам ина амач: Адалчан хтанва. Галилейдаавайла, Ада квез лагъай гафар рикІел хкваш. ⁷ Ада лагъанай хъи, Инсандин Хвагунагъкаррингъиле твада, Ам абурухашуниз яда ва пуд лагъай юкъузни Адал чан хквервал я.

⁸ Папарин рикІел Исади лагъай гафар хтана. ⁹ Абуру, къветІяй хъфена, цІусадилчидизва амайтилмизризхабарна. (¹⁰ Илчийриз хабар гайибуру Маждалдай тир Майрам, Ягъна, Якъубандиде Майрам ва абурухъ галай маса папар тир.) ¹¹ Абуру лугъузвай гафар гъакІанбур хъиз хъана, илчийр папарин чІалахъ жезвачир. ¹² Амма Петруди къарагъна къветІ галайвал чукурна. Элкъвена къветІез килигайла, адаз анжах Иса кутур кафан акуна. Хъайи кардал мягътелвал ийиз, ам элкъвена хъфена.

Эмагъусдай тир тилмизар

¹³ Гъа и юкъуз Исадин тилмизрикай къвед Ярусалимдилай къве сятдин рехъ авай Эмагъус лугъудай хуьруьз физвай. ¹⁴ Абур чеб чпихъ галаз хъайи и вири агъвалатрикай рахазвай. ¹⁵ ГъакІ рахаз-рахаз абур физвайла, Иса Вич абурун мукъув атана, абурухъ галаз санал фена. ¹⁶ Амма тилмизрин вилерин экв тІимил хъанвай хъиз тир, абуруз Иса чир хъжезвачир.

¹⁷ Исади абурувай жузуна:

– Рекъе куьн куькай рахазвай?

Абур чинар пашман яз акъвазна.

¹⁸ АбурукайКІелпІас лугъудай сада лагъана:

– И йикъара Ярусалимда хъайи кардикай, аниз атай къван инсанрикай хабар авачирди анжах са Вун яз тахъуй гъа?

¹⁹ – Вуч хабар? – жузуна Исади.

– Назаретви Исадикай хабар – жаваб гана абуру. – Ам Аллагъдин ва халкъдин вилик кардани ва лагъай гафуна къудрат авайпайгъамбартир. ²⁰ Чи чІехихахамриникъилевайбуру Ам, къиниз лайих я лугъуз, хашуниз ягъиз туна. ²¹ Амма чна, ИсраилХиласдайди атанва лугъуз, умуд кутазвай. Абуру Ам къейи йикъалай инихъ пуд югъ алатнава. ²² Чи папарикай са бязибуру чун

мягътеларни авуна: абур экуьнахъ фад Исадин мейит эцигай къветІез фенай, ²³ амма абуруз Исадин мейит жагъанач. Чпиз акурмалаикриАдал чан хтана лугъузвалдай. ²⁴ Чибурукай са бязибуру Адан мейит эцигай къветІел фейила, абуруз акурди гъа папариз лагъайвал я, амма абуруз Ам ана аваз акунач.

²⁵ Гъа чІавуз Исади абуруз лагъана:

– Куьн вуч акъул къери ксар тушни!

Пайгъамбарри лагъайдан чІалахъ хъун гъакъван четин кар хъанани квез?

²⁶ Вичинбаркалладивагакъун патал, Месигъдивири и азабар чІугун лазим тирдакай Пайгъамбарри лагъаначирни къван?

²⁷ Мусадитавратдакхъенвайдалай эгечІна пайгъамбаррин ктабра кхъенвай гафарал къведалди ИсадиКаламдаВичикай вуч лагъанватІа, тилмизар гъадан гъавурда туна.

²⁸ Абур чеб физвай хуьруьз мукъва хъана. Исади Вич гъа хуьрелай анихъ физвайди хъиз къалурна.

²⁹ Амма абуру Ам чІалал гъиз хъана:

– Югъ алатна няни хъанва. Вун чахъ галаз амукъ.

Исани абурухъ галаз кІвализ гъахъна ва ана амукъна. ³⁰ Ам абурун суфрадихъ атайла, Ада къачуна фу атІана, хийир-дуьаавуна, абуруз пайна.

³¹ Гъа чІавуз абурун вилер ахъа хъана, абуруз Иса чир хъхъана. Амма Ам акуна-такуна квахъна.

³² Абуру сада-садаз лагъана:

– Ада рекъе чун Каламдин гъавурда твадайла, чи хура кудай рикІер авачирни къван?

³³ Абур тадиз къарагъна Ярусалимдиз хтайла, абуруз цІусад тилмиз ва абурухъ галайбуру саналлаз жагъана. ³⁴ Анал алайбуру атайбуруз лагъана:

– Реббидал гъакъикъатда чан хтанва! Ам Симуназ акуна.

³⁵ Ахпа къве тилмизди рекъе чпин къилел атайдакай ва абуруз, фу атІудайла, Иса гъикІ чир хъанатІа, гъадакай ахъайна.

Тилмизриз Иса акун

(Ягъ. 20:19-23)

³⁶ Абуру а кардикай ихтилатдайла, Иса Вич атана абурун юкъваз акъатна ва абуруз лагъана:

– Хийирар хъуй!

³⁷ Абуру, чеб чпивай квахъна, кичІе хъана, чпин вилерикай Иса карагзава лагъана фикирна.

³⁸ Амма Исади лагъана:

– Куьн акІ вучиз ава? Вучиз куьн къве рикІин хъанва? ³⁹ Зи Гъилеризни килиг, Зи кІвачеризни. Зун гъа жув я, Зак гъил кяна килиг: карагунихъ Захъ хъиз як-кІараб жедач.

⁴⁰ ИкІ лагъана, Ада абуруз Вичин гъилерни кІвачер къалурна.

⁴¹ Абуру шадвиляй, гъеле чІалахъ тахъана, мягътелвилер ийизвайла, Ада лагъана:

– Ина квехъ недай затІ авачни?

⁴² Абуру Адаз чранвай гъетрен са пай гана.

⁴³ Къачуна Ада абурун вилик тІуьна.

⁴⁴ – Гъеле Зун квехъ галамайла, За квез лагъанай хъи, Зи кълел МусадинКъанунда, пайгъамбаррин кхъинра ваЗабурдакхъенвайвал вири атун лазим я, – лагъана Ада.

⁴⁵ Ахпа Исади Вичин тилмизриз Каламда кхъенвайдан гъавурда гъатдай акъул гана.

⁴⁶ – Каламда кхъенва, – лагъана Ада, – Месигъди азабар чІугуна, къейи пуд лагъай юкъуз Адал чан хквервал я. ⁴⁷ Ярусалимдилаи эгечІна вири халкъариз чпин гунагърилай гъл кълхчун патал,Аллагъдин рекъл шалагъайди МесигъдинТІварцІелай малумардайвал я. ⁴⁸ Куьн хъанвай кардин шагъидар я, ⁴⁹ Зани квез

ЗиБубадихиве къурди ракъурда. Квез цаварай гудай къуват квек акатдалди куьн Ярусалим шегъерда акъваз.

Иса цаварал хъфин

⁵⁰ Исади тилмизар Ярусалимдай Бетандиз къван гъана, гълер цавуз хкажна, абуруз хийир-дуьа авуна. ⁵¹ Ада абуруз хийир-дуьа ийидайла, Ам абурукай чара хъана, цавариз хкаж жез эгечІна. ⁵² Абур, Адаз икрам авуна, зурба шадвилелди элкъвена Ярусалимдиз хтана. ⁵³ Аллагъдиз хийир-дуьа ийиз, абур датІанаАллагъдин КІвалезеж хъана.

Ягья

Сифтени-сифте авайди

1 Сифтени-сифте авайди Гаф тир. Гаф Аллагъдив гвай. Гаф Аллагъ тир. **2** Гаф сифтедилай Аллагъдив гвай. **3** Аллагъди вири Гафунин куьмекдалди халкъ авуна; Гаф галачиз халкъ хъайи са затІни авайди туш. **4** Гафунин уьмуьр гузвай, уьмуьрни инсанар патал экв тир. **5** Экуьни мичІивиле экв гузвай. МичІивиливай Экв къаз хъанач.

6 Аллагъди ракъурнавайЯгьялугъудай са кас авай. **7** Ам, вири инсанри Экуьнихъиманавун патал, Экуьникай шагъидвал ийиз атана. **8** Ам Экуьникай хабар гуз ракъурнавайди тир, амма ам вич Экв тушир. **9** Гъар са инсандинруьгъэкуь ийидай халисан Экв, лагъайтІа, дуьньядиз атана.

10 Экв дуьньяда хъана, амма гъа Экуьнин куьмекдалди халкъ хъайи дуьньядиз Ам чир хъанач. **11** Ам Вичинбурун патав атана, амма абуру Ам къабулнач. **12** Вичихъ иман ийизвайбуруз, Вич къабулайбуруз Ада Аллагъдин патай тирбур жедай, яни адетдин дидейри хазвай аялар ваъ, Аллагъдилай жезвай аялар хъунин ихтияр гана.

14 Гаф инсандиз элкъвена, ада чахъ галаз санал уьмуьр тухвана. Амберекатдивва гъакъикъатдив ацІанвай, АмБубадихъавай са Хва тир, Адал Бубадал алай хътинбаркаллаалай, чазни Адал алай баркалла акуна.

15 Адакай Ягъяди инсанриз шагъидвал ийиз ван ацалтна лугъузвай:

– Ингье за квез вичикай ихтилат авур а Кас. Ам залай гуьгъуьниз къведайди, залай артухди тирди за квез лагъанай, вучиз лагъайтІа Ам залай вилик авай.

16 Адан ацІай берекатдикай сад-садан гуьгъуьналлаз чал паяр гьалтна. **17** Аллагъди чазКъанунМусадинкуьмекдалди гана, берекатни гъакъикъат –ИсаМесигъдинкуьмекдалди.

18 Садазни садрани Аллагъ акурди туш, амма Адан авай-авачир са Хци Ам чаз чирна. Адан авай-авачир са Хва Вич Аллагъ я, Ам Аллагъдихъ галаз ава.

Ягъядинни фарисейрин ихтилат

(МатІ. 3:1-12; Мрк. 1:1-8; ЛкІ. 3:1-18)

19 Чувудринкъиле авайбуру Ярусалимдай адан патавхахамарнилевиярракъурай чІавуз Ягъяди ихътин шагъидвални авуна. Абуру адавай «Вун вуж

я?» – лагъана хабар къурла, **20** Ада чин къун тавуна, ачухдиз жаваб гана:

– Зун Месигъ туш.

21 – АкІ хъайила, бес вун вуж я?Ильясани? – хабар къуна абуру.

– Ваъ, – лагъана ада.

– Вун чна вилив хуьзвайпайгъамбаряни?

– Ваъ, – жаваб гана ада.

22 – Бес Вун Вуж я? – жузуна абуру. – Чун ракъурайбуруз чна вуч жаваб гун лазим я: Вуна жува жувакай вуч лугъуда?

23 ЯгъядиЯшай пайгъамбардингафаралди лагъана:

q1 «Зун къурумда гъарайзавайдан ван я:

q2 „Реббикъведай рехъ дуьзди ая“».Яшай 40:3.

24 Ягъядин патав

фенвайбурфарисейриракъурнавайбур тир.

25 Абуру адавай хабар къуна:

– Вун я Месигъ, я Ильяс, я гъа пайгъамбар тахъайла, вучиз вуна инсанривцик акахъун къачузтазва?

26 Ягъяди жаваб яз лагъана:

– За инсанрив цик акахъун къачуз тазва, амма куь арада квез течир са Кас ава: **27** зи гуьгъуьнилай Къведайди Гъам я; зун Адан кІвачин къапарин чІулар ахъайизни лайих туш.

28 И крар Бетанда, Ягъяди халкъдив цик акахъун къачуз тазвай Ярдан вацІун рагъэкъечІдай пата хъана.

Ягъядин шагъидвал

(МатІ. 3:13-17; Мрк. 1:9-11; ЛкІ. 3:21-22)

29 Пакагъанюкъуз Ягъядиз вичин патав къвезвай Иса акуна:

– Ингье, – лагъана ада, – имАллагъдин КІеля, Ада вири дуьньядингунагъарвичин хиве твада. **30** «Зи гуьгъуьнлай Къведайди, зун жедалди Авайди яз, залай артухди я» за гъа идакай лугъузвай. **31** Заз Ам вуж ятІа чизвачир, амма за, иниз атана, вириИсраилдизАм чир хъун патал, квез цик акахъун къачуз тазва.

32 Ягъяди Исадикай шагъидвал авун давамарна:

– Заз лифрен шикилда аваз Руьгъ цаварай Адал эвичІайвал ва Адал аламукъайвал акуна. **33** Акъван чІавалди заз Ам чидачир. Амма, инсанрив цик акахъун къачуз тун патал, зун куь патав Ракъурайда заз лагъанай: «Ваз са нел ятІани Пак Руьгъ эвичІайвал ва адал аламукъайвал акуртІа, ваз чир хуьхъ хъи, а Кас инсанрив Пак Руьгъдик

акахъун къачуз Тадайди я». ³⁴ Заз и кар жуван вилералди акуна ва за шагъидди хъиз лугъузва: АмАллагъдин Хвая.

Исадин сифтегъан тилмизар
(МатІ. 4:18-22; Мрк. 1:16-20; ЛкІ. 5:1-11)

³⁵ Пакагъан юкъузни Ягья гъанал вичин къветилмизнигалаз акъвазнавай. ³⁶ Патавай физвай Иса акурла, Ягьяди Адакай лагъана:

– Ингье Аллагъдин КІел.

³⁷ И гафарин ван хъайила, къве тилмизни Исадин гуьгъуьна аваз фена. ³⁸ Исади элкъвена, Вичин гуьгъуьна аваз къвезвайбур акурла, абуруз лагъана:

– Квез вуч кІанзава?

– Рабби, – лагъана абуру, – Ви кІвал-югъ гъина ава? («Рабби» муаллим лагъай чІал я.)

³⁹ Исади лагъана:

– Захъ галаз ша, квез аквада.

Абур фена ва абуруз Адан кІвал-югъ акуна, амай югъ абуру гъана акъудна. Сятдин къудар жезвай.

⁴⁰ Ягьяди Исадикай авур ихтилатрин ван хъана Исадин гуьгъуьна аваз фейибурукай сад Симун-Петрудин стха Эндирей тир. ⁴¹ Ада сифте вичин стха Симун жагъурна ва адаз лагъана:

– Чаз Месигъ жагъана (Месигъ – ГуьцІурь Алайди лагъай чІал я).

⁴² Эндирейя Симун Исадин патав гъана. Исади, адаз килигна, лагъана:

– Вун Ягьядин хва Симун я, витІварКифа жеда (Кифа, яни Петру – им къван лагъай чІал я).

⁴³ Пакагъан юкъуз ИсадиГалилейдизфин къетІ авуна. Исадал ФилипІ гьалтна.

– Зи гуьгъуьна аваз ша, – лагъана Исади адаз.

⁴⁴ ФилипІ, Эндирейни Петру хъиз, Бетсаид лугъудай шегъердай тир. ⁴⁵ ФилипІа Натанаил жагъурна, адаз лагъана:

– Чаз Вичикай Мусадин Къанундани пайгъамбаррин ктабра кхъенвай Месигъ жагъана. Ам Назаретдай тирЮсуфанхва Иса я.

⁴⁶ – Назаретдай рябет квай са затІ акъатда жал? – лагъана Натанаила.

– Фена жув килиг, – лагъана ФилипІа.

⁴⁷ Исади, Вичин патав къвезвай Натанаил акурла, адакай лагъана:

– Ингье, фендигарвал квачир халисан исраилви.

⁴⁸ – Ваз зун гъинай чида? – хабар къуна Натанаила.

– Ваз ФилипІа эвердалди, Заз вун инжил таран кІаник акунай, – жаваб гана Исади.

⁴⁹ – Я Муаллим! – лагъана Натанаила. – Вун Аллагъдин Хва я, Вун Исраилдин Пачагъ я.

⁵⁰ Исади жаваб гана:

– За ваз «Заз вун инжил таран кІаник акуна», – лагъана лугъуз, вун Зи чІалахъ жезва. Ваз идалайни чІехикеремат-ишараяраквада.

⁵¹ Ада давамарна:

– За квез лап рикІивай лугъузва хъи, квез ахъа хъанвай цаварай АллагъдинмалаикарИнсандин Хцинпатав эвичІиз-хкаж хъжедайвал аквада.

Кана шегъерда мехъер

² Пуд лагъай юкъузГалилейдаавай Кана лугъудай шегъерда мехъер авай, мехъерикИсадиндидени квай. ² Мехъерик Исадиз ва Адантилмизризниэвернавай. ³ Чехир куьтягъ хъайила, Исадин дидеди Адаз лагъана:

– Мехъерин иесийрихъ мад чехир амач.

⁴ – Я диде! – лагъана Исади. – Вуна Заз вучиз лугъузва? Зи вахт гъеле атанвач.

⁵ Адан дидеди къилел-кІвачел элкъвешайбуруз лагъана:

– Ада квез вуч лагъайТани, гъам къилиз акъуд.

⁶ Аналчувудричпинмихъивилеравун патал яд цадай къванцин ругуд каркун алай. Абурукай гъар сад къвед-пуд метратІас къван яд гъакъдайбур тир.

⁷ Исади къилел-кІвачел элкъвешайбуруз лагъана:

– Къванцин къапар цяй ацІура.

Абуруни каркунар сиве-сивди ацІурна.

⁸ – Гила са тІимил къван цана, тамададин патав твах, – лагъана Ада.

Абуру тухвана. ⁹ Тамададиз чехир цикай хъанвайди чизвачир, адаз и чехир гъинай гъайиди яТани чизвачир, а кар чизвайбур анжах яд къапариз цайибур тир. Чехирдин дад акуна, тамадади чамраз эверна, са патахъ тухвана.

¹⁰ – Гъар са инсанди сифте хъсан чехир эцигда, – лагъана ада, – межлисдик квайбур хъвана кефина гъатайла, усал чехир гъида; амма вуна хъсан чехир икъван гагъда тунва.

¹¹ Гъа икІ Исади Галилейда авай Кана шегъерда сифтегъанкеремат-ишаракъалурна ва инсанриз Вичинбаркаллагъирна. Адан тилмизрини Адахъиманавуна. ¹² Адалай къулухъ Иса, Адан диде, стхаяр ва Адан тилмизар Кефернагъум шегъер галайвал эвичІна. Ана абур акъван яргъалди амукънач.

Гуз-къачузвайбур чукурун
(МатІ. 21:12-13; Мрк. 11:15-17; ЛкІ. 19:45-46)

¹³ ЧувудринПесагъ сувармукъва жезвай, Иса Ярусалимдиз фена. ¹⁴ Ана АдазАллагъдин КІвалингъаятда яцар, хипер ва лифер маса гузвайбурни пулар дегишарзавайбур акуна.

¹⁵ Исади еперикай къамчи храна, вирибур Аллагъдин КІвалин гъаятдай чукурна – гъакІни яцарни хипер, пул дегишарзавайбурун дезгеяр алабарна, абурун пулар чукІурна. ¹⁶ Лифер гузвайбурузни лагъана:

– Квадара абур инай, ЗиБубадинкІвал базардиз элкъурмир.

¹⁷ Инал Адан тилмизрин рикІелКаламдакхъенвай ихътин гафар хтана: «Ви кІвалин къайгъу чІугъаз кІанз Зи рикІи рикІ незва»Забур 68:10.

¹⁸ И крариз жаваб яз, чувудрин кьиле авайбуру Адаз лагъана:

– Ваз икІ ийидай ихтияр авайди субут авун патал, чаз са керемат-ишара кълура.

¹⁹ – Куьне и Аллагъдин КІвал чукІурайтІа, За ам пуд йикъан къене эциг хъийида, – жаваб гана Исади.

²⁰ Инал чувудри лагъана:

– И Аллагъдин КІвал яхцІурни ругуд йисуз эцигайди я, Вуна ам пуд йикъан къене гьикІ эцигда?

²¹ Амма Ам Аллагъдин КІваликай рахазвайла, Адан фикирда Вичин Беден авай. ²² Ам кьена чан хтайдалай кьулухъ, Адан тилмизрин рикІел гъа и гафар хтанай. Абуру Каламдин ва Исади лугъузвай гафарин чІалахъ хъана.

²³ Иса Песагъ суварик Ярусалимда авайла, Ада кълурзавай керемат-ишараяр акур вирибуру Адахъ иман авуна. ²⁴ Амма Исади абурал ихтибар ийизвачир: Адаз инсанар хъсандиз чидай. ²⁵ Адаз гъар са касдин рикІе вуч аватІа аквазвай, Адаз масадбуру ийидай ихтилатар герек тушир.

Исани Никъадим

3 Никъадим лугъудай сафарисейхъана, амчувудринвилик-кьилик квайбурукай сад тир. ² Ам йифизИсадинпатав атана.

– Муаллим! – лагъана ада. – Чаз Вун Аллагъдин патавай атанвай Муаллим яз чида. Аллагъди гуз хъаначиртІа, садавайни Вуна ийизвай хътинкеремат-ишараяркълуриз жедачир.

³ – За ваз лап рикІивай лугъузва, – жаваб гана Исади, –Аллагъдин Пачагълугъанжах цІийи кьилелай дуьньядал хтайдаз аквада.

⁴ – Кьуьзуь хъанвай инсан цІийи кьилелай дуьньядал гьикІ хтурай? – жузуна Никъадима. – Дидедин руфуниз гъахъ хъувуна анай экъечІиз хъжедани?

⁵ Исади жаваб гана:

– Лап рикІивай лугъузва За ваз: анжах ци ваРуьгъдицІийи кьилелай дуьньядиз хкайдавай Аллагъдин Пачагълугъдиз гъахъиз жеда.

⁶ Инсандилай инсан жеда, Руьгъдилай – руьгъ.

⁷ Гъавиляй За ваз «куьн дуьньядал цІийи кьилелай хтун лазим я» лагъайла, вун мягътел жемир. ⁸ Гар вичиз кІандайвал къекъведа. Ваз адан ван къведа, амма ам гъинай гъиниз физватІа, чир жедач. Руьгъдилай хъана дуьньядиз атайбурни гъа икІ жеда.

⁹ – Ам гьикІ жедай кар я? – лагъана хабар кьуна Никъадима.

¹⁰ –Исраилдизтарсар гузватІани, ваз ихътин затІар чизвачни? – жаваб гана Исади. – ¹¹ За ваз лап рикІивай лугъузва: чун чаз чидайдакай рахада, шагьидвални чаз акурдакай ийида, яТІани куьне чи шагьидвилер къабулзавач. ¹² За кьез чилин крарикай лугъузва – куьн чІалахъ жезвач. Цаварин

крарикай рахаз хъайитІа, куьн чІалахъ жедали кьван?

¹³ Гъич са касни цаварал хкаж хъайиди туш, ана хъайиди анжах цаварай эвичІайИнсандин Хвая.

¹⁴ Мусадикьурумда чиле гул акІурна анал буьруьнждин гъуьлягъ хкажайла, вири Исраилдиз и гъуьлягъ акваз хъанай. Гъа саягъда Инсандин Хвани хкаж жеда ва виридаз Ам аквада.

¹⁵ Адахъиманийизвай гъар садахъэбеди уьмуьржеда. ¹⁶ Аллагъдиз и дуьнья акъван кІан хъана хъи, Вичин авайни-авачир са Хвакьурбанд авуна, Адахъ иман ийизвайбур садни рекъин тийидайвал, абуруз эбеди уьмуьр жедайвал авуна.

¹⁷ Аллагъди Вичин Хва и дуьньядин гъахъ-дуван авун патал ваъ, Адан куьмекдалди и дуьнья хилас авун патал ракьурнавайди я. ¹⁸ Адахъ иман ийизвайдан дуван ийидач, амма Аллагъдин авай-авачир са Хцихъ иман тийизвайдан дуван, ада иман авунвач лугъуз, авуна алатнава. ¹⁹ Абурун дуван и саягъда кьиле фида: дуьньядиз Экв атанва, амма инсанри чІуру крар ийизвайвиляй абуруз экуьнилай гзаф мичІивал кІандай. ²⁰ Гъар ни пис кар ийизватІа, адаз экв акунани кІан туш. Вичин алчах крар дуьздал акъат тавун патал, ам экуьнал экъечІдач. ²¹ Амма дуьз крар ийизвайди, вичин крар виридаз акун патал, экуьнал экъечІзава. Адаз а крар ийиз куьмек гузвайди Аллагъ я эхир.

Исадини Ягъяди цик акахъун къачуз тун

²² Идалай кьулухъ Иса ВичинтилмизарнигалазЯгъудатдизфена ва гъана, инсанривцик акахъун къачузтаз са къадар вахт хъана. ²³ Ягъядини, Салимдивай яргъа тушир Энунда, ана яд гзаф авайвиляй, инсанрив цик акахъун къачуз тазвай. Инсанри, къвез, цик акахъун къачузвай. ²⁴ Ягъя а чІавуз гъеле къазаматда тунвачир.

²⁵ Гъа чІавуз Ягъядин тилмизринни са чувуддин арадамихъивилизакъудуникай гъуьжет гъатна; ²⁶ абуру, Ягъядин патав атана, лагъана:

– Муаллим, ви рикІел аламани, вун Ярдан вацІун муькуь пата авайла, ана са Кас авай, вуна адан патахъай шагьидвални авунай. Гила а Касдин патав вири инсанар физва, Ада абурув цик акахъун къачуз тазва.

²⁷ – Инсандихъ авай гъар са затІ Аллагъди ганвайди я, – жаваб яз лагъана Ягъяди. – ²⁸ Куьн чеб за лагъай гафарин шагьидар я. За кьез лагъанай: зунМесигьтуш, зун Адакай хабар гуз Аллагъди ракьурнавай чархачи я. ²⁹ Свас авайди чам я. Чамран дуст лагъайтІа, чамран патав акъвазда ва адан ван къвез шад жеда. Зунни гъахътин шадвилев ацІанва. ³⁰ А Кас къвез-къвез виниз хъун, зун къвез-къвез агъуз хъун лазим я.

³¹ Виняй къведайди виридалайни вине жеда, дуьньяда авайди чилел жеда ва чилел алайди хъиз раханни ийида. Цаварилай Къведайди виридалайни вине жеда. ³² Цаварилай Къведайда

Вичиз акурдакай ва ван хъайидакай шагьидвал ийизватІани, садани Адан шагьидвал къабулзаваач.
³³ Ада ийизвай шагьидвал къабулзавайда, Аллагьди авайвал лугьузвайди тескиъарзава.
³⁴ Аллагьди Вичи Ракъурайдаз къадар авачир къван Руьгъ ганва, Ракъурайда лугьузвай гафарни Аллагьдин гафар я. ³⁵ БубадизВичин Хва кІан я, гъавиляй Бубади вири Хцин ихтиярда тунва.
³⁶ Аллагьдин Хцихъиман ийизвайдаз эбеди уьмуьр жеда, амма Аллагьдин Хцихъ иман тийизвайдаз эбеди уьмуьр аквадач ва амАллагьдин хъилекквас амукьда.

Самариятви паб

4

ФарисейризИсадиЯгьядилайгзафтилмизаркъазва ва Ада Ягьядилай пара инсанривцик акахъун къачузтазва лугьуз ван хъанвай (амма инсанрив Исади Вичи ваъ, тилмизри цик акахъун къачуз тазвай). Исадиз Вичикай фарисейриз хабар авайди чир хъайила, АмЯгьудатдайэкъечІна мадГалилейдизхъфена. ⁴ АмСамариятдайяна фин хъана. ⁵ Ам Самариятда авай Сихар лугьудай шегьердиз атана. И шегьерЯкъубавичин хваЮсуфазфадлай багъишай никІин патав гвай. ⁶ Ана Якъубан къуй авай; рекъе галатай Иса къуйдин патав ацукъна; нисиниз мукъва вахт тир. ⁷ Инал яд къачуз Самариятдай тир паб атана. Исади адаз лагъана:
 – Заз яд це.
⁸ Адан тилмизар недай затІар къачуз шегьердиз фенвай.
⁹ Самариятдай тир папа лагъана:
 – Вуна,чувудяз, гьикІ лагъана завай, Самариятдай тирдавай, яд тІалабзава?
 (Чувудринсамариятвийрихъгалаз алакъаяр авачир.)
¹⁰ – Ваз Аллагьдин пай вуч ятІа чизвач, – жаваб гана Исади. – Ваз яд кІанзавай Кас чизвайтІа, вуна Адавай Вичивай тІалабдай. Адани ваз уьмуьрдин яд гудай.
¹¹ – Я Агъа! – лагъана папа. – Яд авай къуй дерин я, Вавни яд акъуддай къаб гвач. Ваз уьмуьрдин яд гъинай къведа? ¹² И къуй чаз чибубаякъуба туна. И къуйдай адани, адан аялрини, адан мал-къарадини яд хъвана. Вун чи буба Якъубалай артух яни мегер?
¹³ – И яд хъвайи гъар сад цихъ мад къаних хъжеда, – жаваб гана Исади. – ¹⁴ За теклифай яд хъвайиди садрани къаних жедач. И яд булахдиз элкъведа ва адай къвезвай ядэбеди уьмуьрдихъавахъда.
¹⁵ – Я Агъа! – лагъана папа. – Зун цихъ къаних тахъун ва инал мад тахтун патал, жечни а яд заз гайитІа.
¹⁶ – Хъфена жуван гъуьлни галаз инал хъша, – лагъана Исади.
¹⁷ – Заз гъуьл авач, – жаваб яз лагъана папа.

– Гъуьл авач лугьун види гъахъ гаф я, – лагъана Исади. – ¹⁸ Ваз вад гъуьл хъанай. Исятда авай итимдикай ваз гъуьл жедач. Ам вуна дуьз лагъана.

¹⁹ – Я Агъа! – лагъана папа. – Заз аквазва хьи, Вунпайгъамбаря; ²⁰ чи бубайри икрам и пелел ийидай, амма куьне, чувудри, лугьузва хьи, икрам авуна кІандай чка Ярусалимда ава.

²¹ – Я хала, – лагъана Исади, – вун Зи чІалахъ хъухъ, ахътин вахт къвезва хьи, инсанри Бубадиз икрам ийидай чка я и пелел, я Ярусалимда хъжедач. ²² Куьне низ икрам ийизватІа, квез чизвач; амма чна низ икрам ийизватІа, чаз чизва, дуьньядинхиласвалничувудрилай къведа. ²³ Амма са вахт атана агакъзава, ам атунни авунва:РуьгъдивацІай инсанри Бубадиз дуьздаказ икрам ийида. Адаз кІанзавайдини гъа ихътин икрам я. ²⁴ Аллагъ Руьгъ я, Адаз икрамзавайбуруни дуьздаказ ва ацІай Руьгъдалди икрамун лазим я.

²⁵ –Месигъ, яни ГуьцІуьр Алайди, къведайдакай заз хабар ава, – лагъана папа. – И дуьньядиз атайла, Ада чун вири гъавурда твада.

²⁶ – Ам Зун я, – лагъана Исади, – вахъ галаз Рахазвайди Месигъ я.

²⁷ И арада Адан тилмизарни акъатна. Ам папахъ галаз рахаз акурла, абур мягътел хъана. Амма садани Адавай «Ваз адавай вуч кІанзава?» я тахъайтІа «Адахъ галаз Вун квекай рахазвай?» лагъана хабар къунач.

²⁸ Папа, вичин квар туна, шегьердиз фена, ана авай инсанриз лагъана: – ²⁹ За авур крарикай заз галай-галайвал лагъай инсандиз фена килиг. Белки, Ам Месигъ ятІа?

³⁰ Инсанар шегьердай атана Исадин патав акъатна.

³¹ И арада Адан тилмизри Адаз лагъана:

– Муаллим, Вуна фу неъ.

³² Амма Исади абуруз лагъана:

– Захъ квез тийижир недай затІ ава.

³³ Инал Адан тилмизри сада-садаз лагъана:

– Адаз недай затІ гъайи кас ава жал?

³⁴ Исади абуруз лагъана:

– За Зун Ракъурайдан къаст кыле тухузва, За Ада Зал тапшуругъ авунвай карни кылиз акъудун лазим я. Гъа им Зи недай затІ я. ³⁵ НикІе тум цайила, куьне къуд вацралай гвен гуьдай вахт агакъда лугьудачни? За квез лугьузва: килиг къуд патаз, никІериз килиг, абур гуьдай вахт алукънава. ³⁶ Гвен агакънава. Гвен гуьзвайдавни вичин пай агакъзава, ада эбеди уьмуьр патал вичин майваяр кІватІзава. Гъавиляй къведавайни шадвилер ийиз жеда. ³⁷ Ихътин чІавуз «Сада цада, муькуьда гуьда» лугьудай мисал дуьз мисал я. ³⁸ За куьн куь зегъмет квачирди гуьз ракъурна. Масадбуру зегъметар чІугуна хъайи бегьерар куьне кІватІ хъувуна.

³⁹ А шегьердай тир гзаф самариятвийри Исадихъиманавуна, вучиз лагъайтІа а папа абуруз икІ ихтилатна:

– За са мус ятІани авур крарикайни Ада заз хъайивал лагъана.

⁴⁰ Самариятвийри, Исадин кылиив фена, Адаз чпин патав амукуьн минетна. Иса ана кьве юкъуз акъвазна. ⁴¹ Ада абуруз авур ихтилатар акурла, амайдалайни гзафбуру Адахъ иман авуна. ⁴² А папаз абуру лагъанай:

– Сифтедай чна Адахъ ви гафар сеbeb яз иман авунай. Гила, Адан ван хъайила, чаз чизва хьи, Ам рикІивайни дуьньядин Хиласкар я.

Пачагъдин къуллугъдардин хва сагъар хъувун (МатІ. 8:5-13; ЛкІ. 7:1-10)

⁴³ Кьве югъ алатайла, Иса анай Галилейдиз фена.

⁴⁴ Исади Вичи лагъанай хьи, жуван ватанда пайгъамбардихъ гъурмет авач. ⁴⁵ Галилейвиарни Ярусалимда суварик квайла, Исади ана авур крар абуруз чпин вилералди акунай. Иса Галилейдиз атайла, анин жемятди Ам хъсандиз къабулна.

⁴⁶ Вичи яд чехирдиз элкъуьрай шегъердиз, Галилейдин Канадиз, Иса мад хтана.

Кефернагъумда пачагъдин са къуллугъдар авай, адан хва начагъ тир. ⁴⁷ ИсаЯгъудатдайГалилейдиз атанва лагъана хабар хъайила, ада, Исадин патав атана, вичин рекъидай гьалда авай хва сагъара лагъана минетар ийиз хъана. ⁴⁸ Исади адаз лагъана:

– Квез аламатар вакеремат-ишараяртакунмаз куьн чІалахъ жедач.

⁴⁹ – Агъа! – минетна пачагъдин къуллугъдарди. – Зи хва текъенмаз атана са чара ая.

⁵⁰ – КІвализ ахлад, – лагъана Исади, – ви хва сагъ-саламат жеда.

Ам Исади лагъай гафунихъ агъуна хъфена.

⁵¹ Рекъе ам вичин къуллугъдаррал гьалтна ва абуру адаз «Ви хва сагъ я» лагъана.

⁵² Ада абурувай хабар къуна:

– Адаз сятдин шумудаз регъят хъана?

– Накъ нисинин сятдин садаз хъиз адалай ифин алатна, – жаваб гана абуру.

⁵³ И чІавуз буба гъавурда гьатна хьи, вичиз Исади «Ви хва сагъ-саламат жеда» лагъай вахт хъанва. Ада ва адан вири КІвале авайбуру Исадихъ иман авуна.

⁵⁴ Им Ягъудатдай Галилейдиз хтай Исади къалурай кьвед лагъай керемат-ишара я.

Фалужди ягъайди сагъар хъувун

5 Адалай къулухъЯгъудатдасувар хъана,ИсаЯрусалимдиз фена.

² Ярусалимда, Лапагдин варар лугъудай чкада,чувудчІалал Бетзата лугъудай гъавиз авай. Адан патав вад къур гвай. ³ А къурарик гзаф къадар азарди къунвайбур: буьркъуьбур, къецІибур, фалужди ягъайбур къатканвай. ⁵ Ина къанни цІемъужуьд йисан къене азар квай са касни авай. ⁶ Исадиз ам ана къатканваз акуна ва гъавурда акуна хьи, ам фадлай гъа икІ ава.

– Ваз сагъ жез КІанзавани? – лагъана Исади адаз.

⁷ – КІанзава, Агъа, – жаваб гана азарди къунвайда. – Амма цик юзун акатайла, зун гъавиздиз авуддай са кас захъ авач; зун агатайла, залай вилик гъавиздиз масад эвичІава.

⁸ – Къарагъ, – лагъана Исади, – жуван месни къахчуна алад.

⁹ Амни гъасятда КІвачел ахкъалтна, вичин месни къахчуна, анай хъфена. ИмКиш юкъузхъайи кар я.

¹⁰ Гъа чІавуз чувудрин кыле авайбуру сагъ хъхъайдаз лагъана:

– Къе Киш югъ я, вуна мес хутахун къадагъа я.

¹¹ – Зун КІвачел ахкъалдарайда заз «жуван месни къахчуна алад» лагъанва, – жаваб гана ада.

¹² – Ваз «Жуван месни къахчуна алад» лагъай Кас вуж я? – хабар къуна абуру.

¹³ И чІавуз Иса халкъдик акахъна вилерикай хкатнавай, гъавилляй КІвачел ахкъалтайдаз вич ни сагъар хъувунватІа чизвачир. ¹⁴ А кас ИсадизАллагъдин КІвалингъенел жагъана.

– Аку, – лагъана Исади адаз, – вун сагъ хъхъана.

Ви кылел идалай артух къада-бала техкъведайвал, вуна мадгунагъкрар хъийимир.

¹⁵ А касди, чувудрин кыле авайбурун патав фена, вич сагъар хъувурди Иса тирди лагъана. ¹⁶ Чувудри Исади ихътин КІвалахар Киш юкъуз ийизва лугъуз, Ам хурук кутаз хъана.

¹⁷ Исади абуруз лагъана:

– ЗиБубадикъедалди гъахътин крар ийизва. Зани гъакІ ийизва.

Бубани Хва

¹⁸ Исади са Киш югъ чІурна лугъуз ваъ, гъакІни Ада Аллагъ Вичин буба я ва Вич Аллагъдиз барабар я лугъузвайвилляй чувудрин кыле авайбуруз Ам амайдалайни гзаф рекъиз КІан хъана. ¹⁹ И кардин паталай Исади лагъана:

– За квез лап рикІивай лугъузва: Бубади арадал гъизвай крар такунмаз Хцивай Вичивай затІни арадал гъиз жедач: Ада вуч ийизватІа, Хцини гьам ийида. ²⁰ Бубадиз Вичин Хва гзаф КІанда, Ада Вичи вуч ийизватІа Хциз къалурзава. Бубади Хциз гъабурулайни зурба крар ийидайвал къалурда. Ада а крар авурла, квезкеремат-ишаражеда. ²¹ Бубади къейибурал чан хкизвай саягъда Хцини Вичиз КІандайбурал чан хкизва. ²² Бубадиз ийизвай хътин гъурмет Хцизни авун патал, виридан дуван ийидай ихтияр Бубади Хцив вугана. Бубади Вичи садан дуванни ийизвач. Ни Хциз гъурмет ийизвачтІа, Хва ракъурай Бубадизни ада гъурмет ийизвач. ²⁴ За квез лап рикІивай лугъузва: Зи Гафунихъ яб акалзавайдаз ва Зун Ракъурайдахъиманийизвайдазэбеди уьмуьрганва ва адан дуван ийидач. Ам ажалдилай кам яна уьмуьрдиз экъечІнава.

²⁵ За квез лап рикІивай лугъузва: ахътин чІав къведа хьи, къейибурузниАллагъдин Хцинван жеда, ва Адан ван хъайибуралчан хкведа, а чІавни

ингье атана агакьнава. ²⁶ Буба уьмуьрдин чешме тирвал, Бубади Хцикайни уьмуьрдин чешме авунва. ²⁷ Бубади Адан гъиле дуван ийидай ихтиярни тунва, вучиз лагъайтІа АмІнсандин Хвая. ²⁸ Сура авай вирибуруз Адан ван къведай вахт алуькда. Хъсан крар авурбуруз, чан хтайла, эбеди уьмуьр гъатда. Пис крар авайбурув, чан хтайла, чпин жаза агакьда. Куьн зи и гафарал мяггтел жемир. ³⁰ Завай жува-жувалай са затІни ийиз жедач. За Жуваз лагъайвал дуван ийизва. Зун Заз кІандайвал ийиз алахъзавач, Зун Ракъурайди рази жедайвал ийизва За. Гъавиляй Зи дуванни гъахъ-михъиди жезва.

Исадикай шагьидвилер

³¹ За Жува Жувакай инсанриз лугъуз хъайитІа, Зи Гафарихъ са къиметни жедач. ³² Закай лугъузвай маса шагьид ава. Ада Закай гъакъикъи шагьидвал ийизвайди Заз чизва. ³³ КуьнеЯгьядинпатав инсанар ракъурнай, адани квез Закай авайвал лагъана. ³⁴ Амма Зун инсанри шагьидвал авунилай аслу туш. За жуван гафар анжах куьн хилас авун патал лугъузвайди я. ³⁵ Ягья экв чукІуриз кузвай чирагъ тир. Квез кІанзавай карни са къадар вахтунда, гъа экуьник акатна, шадвал авун тир. ³⁶ Заз жуван гъакъиндай мад са шагьидвал ава. Амни зи крар я. За Зи крар Бубади Зи хиве тунвай кІвалах кылиз акъудун патал ийизвайди я. Зи крари Зун Бубади ракъурнавайди тестикъарзава. И шагьидвал Ягьядин шагьидвилелай артух я. ³⁷ Гъатта Зун иниз ракъурнавай Зи Бубади Вичи Зи гъакъиндай шагьидвал ийизва. Амма квез гъич садрани я Адан ван хъайиди туш, я Ам Вич акурди туш. ³⁸ Куьн Ада Ракъурнавайдан чІалахъ туш. Гъавиляй Адан Гафни куьне куь рикІера хуьзвач. ³⁹ АллагъдинКаламКІелайла, эбеди уьмуьр гъатда лугъуз куьне алахъна Калам чирзава. Амма гъаПакКаламдини Зи гъакъиндай шагьидвалзава. ⁴⁰ Амма эбеди уьмуьрдив агакьун патал квез Зи патав къвез кІанзавач. ⁴¹ Заз инсанрин патайбаркалагерек туш. ⁴² Амма квез Аллагъ кІан тийизвайди Заз чида. ⁴³ Зун Зи БубадинТІварцІелай атана, амма куьне Зун къабулзавач; са масад вичин тІварцІелай атайтІа, куьне гъам къабулда! ⁴⁴ Куьн са-садан вилик, инсанрин арада куь тІвар-ван гъатунихъ къекъезва, амма Сад Аллагъдин вилик тІвар-ван гъатунихъ куьн къекъезвач. ГъакІ хъайила, квейла Захъ иман ийиз алакьдани? ⁴⁵ Зи Бубадин вилик За квек тахсирар кутада лагъана куьне фикирар ийимир. Куьне далу акалнавайМусадивичи квек тахсир кутада. ⁴⁶ Мусади, лагъайтІа, Закай виликамаз хъенай. Куьн Мусадин чІалахъ хъанайтІа, Зи чІалахъни жедай. ⁴⁷ Ада кхъенвайдан чІалахъ жезвачтІа, Зи гафарин чІалахъни куьн гъикІ жеда?

Вад агъзур кас тухарун (МатІ. 14:13-21; Мрк. 6:32-44; ЛкІ. 9:10-17)

⁶ Идалай къулухъИсаГалилейдин, яни Тибердин вирин муькуь къерехдиз экъечІна. ² Ада азарри къунвайбурув сагъар хъийидайла авуркеремат-ишараяракуна, Адан гуьгъуьна аваз гзаф халкъ фена. ³ Иса пелел экъечІна, анал Ам Вичинтилмизарнигалаз ацукьна. ⁴ ЧувудринПесагъ сувармукъва жезвай. ⁵ Исади, къил хкажна, Вичин патав къвезвай гзаф къадар инсанар акурла, ФилипІаз лагъана:

– Абуруз тІуьн гун патал бес къадар фу чна гъинай къачуда?

⁶ Ибурув Ада ФилипІ синагъ авун патал лагъай гафар тир; вуч авуна кІандатІа, Адаз Вичиз чизвай.

⁷ ФилипІа жаваб гана:

– Гъардал са кІус къванни гъалтун патал кве виш динардихъ къачур фу абуруз бес жедач.

⁸ Адан тилмизрикай сада, Эндирея, Симун-Петрудин стхади, лагъана:

⁹ – Ина са гададив мухан вад фуни кве гъед гва; амма икъван инсанриз адакай вуч жеда?

¹⁰ – Абурув виридав ацукъиз тур, – лагъана Исади.

А хъсан векъ авай чкада вад агъзур къван итимар ацукьна.

¹¹ Исади фар къачуна, шукур авуна, ацукьнавайбуруз гъардаз кІандай къван фуни гъетер пайна. ¹² Вири тух хъайила, Ада Вичин тилмизриз лагъана:

– Терг тахъун патал амай кІусар кІватІа.

¹³ Вирида тІуьрдалай къулухъ мухан вад факай амукъай кІусарай цІикъвед зимбил ацІурнай.

¹⁴ Исади къалурай керемат-ишараяр акур инсанри лугъуз хъана:

– Им дугъриданни дуьньядиз атана кІанзавай гъаПайгъамбаря.

¹⁵ Инсанриз атана Вичикай гужуналди пачагъ ийиз кІанзавайди чир хъайи Иса мад текдиз пелел фена.

Иса целай фин

(МатІ. 14:22-33; Мрк. 6:45-51)

¹⁶ Няни хъайила Адан тилмизар вирихъ эвичІна. ¹⁷ МичІи жезвай, амма Иса абурун патав къвезвачир. Абурув луьткведа акъахна вирин а патаз – Кефернагъумдиз фена. ¹⁸ Къати гар акъатнавай, вирелни лепе акъалтнавай. ¹⁹ Са сятдин мензилдиз фейила, вирелай тІуз атана луьткведиз мукъва жезвай Иса акуна, абуруз кичІе хъана. ²⁰ Амма Исади абуруз лагъана:

– Зун я, кичІе жемир.

²¹ Абуруз Ам луьткведа акъадариз кІанзавай чІавуз луьткве абуруз физ кІанзавай чкадив агакьнавай.

Уьмуьрдин фу

22 Пакагьянюкьуз вирин а пата амай инсанри вирел анжах са лутькве аламайди кьатанвай. Абуруз а лутькведа тилмизар акьахайди ва абурухъ Иса галачирдини чизвай. Тилмизар вирин а патаз текдиз экъечІнай. И арада Тибердай маса лутьквеяр ИсадиРеббидизшукур авуна халкъдиз фу гайи чкадин мукьув атана. 24 Исани Адан тилмизар авачиз акурла, инсанар лутьквейриз акьахна Исадихъ къекъез Кефернагьумдиз фена. 25 Иса вирин а патай жагъайла, абуру Адаз лагъана:

– Муаллим! Вун иниз мус атана?

26 Исади жаваб гана:

– За квез лап рикІивай лугъузва: фу тІуьна тух хъайивилей я куьн Захъ къекъезвайди, амма Аллагъдиз Зи керемат-ишарадалди квез вуч лугъуз кІанзаватІа куьн гъавурда акьунвач. 27 Куьн фад вара-зара жедай гъакІан тІуьнихъ галтугмир, квезэбеди уьмуьргудай тІуьнихъ галтуг. А тІуьн квезИнсандин Хцигуда. Чи АллагъБубадиИнсандин Хциз гъа ихтияр ганва.

28 – Аллагъдин крар кьилиз акъудун патал чна вуч авуна кІанда? – лагъана абуру.

29 – Аллагъдиз кІанзавайди Вичи Ракурнавайдахъ куьнеиманавун я, – жаваб яз лагъана Исади.

30 И гафариз жаваб яз, абуру Адаз лагъана:

– Вуна чаз са керемат-ишара къалура. Ам акурла, чун Ви чІалахъ жеда. Вуна вуч ийида?

31 Каламдакхьенва: «Аллагъди абуруз цаварилай фу нез вугана»Забур 77:24.. Гъа кхьенвайвал, гзаф йисар инлай вилик чи бубайри кьурумдамангьутІуьнай.

32 – За квез лап рикІивай лугъузва: цаварилай квез фу гайидиМусатуш, квез цаварилай халисан фу гузвайди Зи Буба я, – лагъана Исади. –

33 Аллагъди гузвай и фу – им цаварилай атана дуьньядиз уьмуьр гузвайди я.

34 – Агъа! – лагъана абуру. – Чаз датІана гъахътин фу це.

35 – Уьмуьр гудай фу – Зун я, – лагъана Исади. – Зи патав атайди са чІавузни гишила амукьдач ва Захъ иман ийизвайди гъич са чІавузни къанех жедач.

36 Амма За квез виликдай лагъайвал, квез Зун аквазватІани, куьне Захъ иман ийизвач. 37 Зи Бубади Заз ганвай вирибур гъар гъикІ хъайитІани, Зи патав къеда. Зи патав атайди За чукурдач.

38 Зун цаварилай Жуваз кІандайвал авун патал ваъ, Зун Ракурнавайдан къаст кьилиз акъудун патал атанва. 39 Зун Ракурнавайдан къаст Заз ганвай са касни терг тахъун,Къияматдин юкьузабурал Зачан хкуня. 40 Зун Ракурнавайдан къаст – Хва акур ва Адахъ иман ийизвай гъар садаз эбеди уьмуьр гун я. Къияматдин юкьуз За гъахътин гъар са касдал чан хкида.

41 Исади «Зун цаварилай эвичІна атанвай фу я» лугъуникди, чувудар Адалай нарази хъана.

42 – АмЮсуфанхва Иса тушни къван? – лугъузвай абуру. – Чаз Адан дидени буба хъсан чизва. Ада «Зун цаварилай эвичІнавайди я» гъикІ хъана лугъузвайди я?

43 Абуруз жаваб яз Исади лагъана:

– Куьне наразивилер ийимир. 44 Зи патав анжах Зун ракурдай Зи Бубади гъайидавай къез жеда. Къияматдин юкьуз За адал чан хкида.

45 Пайгъамбарри кхьенва: «Аллагъди вири гъавурда твада»Яшай 54:13.. Зи Бубади вуч лугъузватІа ван жезвай ва Ада лагъайбур чир жезвай гъар сад Зи патав къеда. 46 Им са низ ятІани Буба акуна лагъай чІал туш. Анжах Аллагъдин патавай Атанвайдаз Буба акунва. 47 За квез лап рикІивай лугъузва: Захъ иман ийизвайдаз эбеди уьмуьр жеда. 48 Зун уьмуьр гудай фу я. 49 Куь бубайри кьурумда мангьу тІуьнайтІани, абур кьенай. 50 Куь вилик квайди лагъайтІа, цаварилай атанвай фу я, а фу тІуьрди рекьидач. 51 Зун цаварилай атанвай уьмуьр гудай фу я; и фу незвай кас эбеди яз жеда. За гузвай фу Зи Беден я. Ам За инсанар чан алаз хъун патал гуда.

52 Инлай чувудри чпи чпихъ галаз гъуьжетар ийиз, лугъуз хъана:

– Ада Вичин Беден чав гъикІ нез тада?

53 Исадини абуруз лагъана:

– За квез лап рикІивай лугъузва: куьне Инсандин Хцин Беден тІуьн тавуртІа ва Адан Иви хъун тавуртІа, квехъ уьмуьрни жедач. 54 Зи Беден незвайдахъ, Зи Иви хъвазвайдахъ эбеди уьмуьр жеда, Къияматдин юкьуз За адал чан хкида. 55 Вучиз лагъайтІа Зи Беден – недай гъакъикъи затІ я, Зи Иви – хъвадай гъакъикъи затІ я.

56 Зи Беден незвайди ва Зи Иви хъвазвайди За жеда, Зунни – гъада. 57 Зун уьмуьр гудай Зи Бубади Ракурнавайди я, Ам сеbeb яз Зал гъикІ чан ала, Зун незвайбурални, Зун сеbeb яз, гъакІ чан жеда.

58 Цаварилай атай гъакъикъи фу гъа ихътинди я, куь кьенвай бубайри тІуьр хътинди туш. Цаварилай атай и фу незвайди эбеди яз жеда.

59 И гафар Исади

Кефернагьумдасинагугдачирвилер гудай чІавуз лагъанай.

Гзаф тилмизар Иса туна хъфин

60 Исадин и гафар ван хъайи Адан тилмизрикай гзафбуру лагъанай:

– Ибур хупІ зегъле ракурдай гафар тушни! Абуруз яб гудайди вуж хъуй!

61 Тилмизрин наразивал Вичиз аян хъанвай Исади абуруз лагъана:

– Зи гафари квек кхуьрзавани? 62 Бес квез Инсандин Хва Вич хъайи цаварал хъфиз акуртІа куьне вучда? 63 Уьмуьр гузвайдиРуьгъя, инсанрин алахъунрихъ ахътин керемат-ишара авач. За квез лагъанвай гафар руьгъ я, абуру уьмуьрни гузва.

64 ГъакІ ятІани, куь арада иман тийизвайбур ава.

Исадиз лап сифтедилай Вичихъ ни иман ийидачТІа чизвай. Адаз Вич ни маса гудатІани чизвай.

⁶⁵ – За гъавиляй лагъанай хьи, – давамарна Исади, – Бубади Зи патав атун низ ганвачТІа, абурукай садавайни Зи патав къвез жедач.

⁶⁶ Гъа вахтунилай Адан тилмизрикай гзафбур Адакай къерех хъана ва Адахъ галаз къекъуьн хъуванач. ⁶⁷ Амай цІикъведавай Исади жузуна: – Квезни Завай къакъатиз КІанзавани?

⁶⁸ – Чун нин патав фида, я Агъа? – жаваб гана Симун-Петруди. – Эбеди уьмуьр гудай гафар Вахъ ава. ⁶⁹ Чна Вахъ иман авунва, чаз Вун Аллагъди ракъурнавай Пакди тир чІал чир хъанва.

⁷⁰ Исади абуруз жаваб гана:

– Куьн цІикъведни За хкъагъайбур тушни бес? Амма квекай садиблися.

⁷¹ ИкІ лугъудайла, Адан фикирда Искарият Симунан хваЯгъудавай; цІикъведакай сад тир Ягъуд ахпа Иса маса гайиди тир.

Исадин стхайри иман тавун

7 Адалай къулухъИсаГалилейдизфена. АдазЯгъудатдакъекъвез

КІанзавачир:чувудризАм рекъиз КІанзавай.

² ЧувудринКумайрин сувармукъва жезвай. ³ Гъа вахтунда Исадин стхайри Адаз лагъана:

– Вуна ийизвайкеремат-

ишараярВитилмизризниаквадайвал, Вун инайЯгъудатдизалад; ⁴ гъардаз вич машгъур хъана КІанда, гъавиляй садани чинебан кар ийидач; Вуна гъахътин керемат-ишараяр арадал гъизватІа, Жувакай дуьньядиз хабар жедайвал ая.

⁵ Адан стхайрини Адахъиманийизвачир.

⁶ Гъавиляй Исади абуруз лагъана:

– Зи вахт гъеле атанвач, амма квехъ галаз гъар са вахт къунва. ⁷ Дуьньядиз куьн такІан хъун жедай кар туш. За, лагъайТІа, дуьньядин чІуру крар винел акъудзава, гъавиляй адаз Зун акунани КІан туш.

⁸ Куьн суварик алад, Зун фидач, Зи вахт гъеле атанвач.

⁹ Ам, стхайрихъ галаз тефена, Галилейда амукъна.

Иса Ярусалимда суварик

¹⁰ Стхяр суварик фейила, Исани Вич садазни таквадайвал, чинеба суварик фена. ¹¹ Суварик чувудрин кьиле авайбуру, Адахъ къекъвез, «Ам гъинава?» лугъуз, хабарар къазвай. ¹² Адакай халкъдин арада гзаф рахунар авай: садбуру Ам хъсан инсан я, муькуьбуру – ваъ, Ада халкъар рекъяй акъудзава лугъузвай. ¹³ Амма чувудрин кьиле авайбурукай кичІела садни Адакай ачухдиз рахазвачир.

¹⁴ Суварин йикъарин са пай алатайла, ИсадиАллагъдин КІвализатана ва чирвилер гуз эгечІна. ¹⁵ Чувудрин кьиле авайбуру мягтел хъана лугъузвай:

–КІелтавуна,Каламикъван хъсандиз чир хъун гьикІ жезвай кар я?

¹⁶ Абуруз жаваб яз Исади лагъана:

– За гудай чирвилер зибуру туш, абур Зун Ракъурнавайданбур я. ¹⁷ Адан къаст кьилиз акъудиз КІанзавай касдиз За гузвай чирвилер Аллагъдинбур ва я Зибуру яТІа чир жеда. ¹⁸ Са вичин гафар лугъузвайда са вич машгъурда, амма вич Ракъурнавайди машгъурзавайда таб ийидач. Адан чІалахъ хъайитІа жеда.

¹⁹ МусадиквезКъанунганачни мегер? Квекай гъич садани вич Къанунда лагъанвайвал кьиле тухузвач. Квез Зун вучиз рекъиз КІанзава?

²⁰ – Вакжинераракатнавани? – жаваб гана халкъди. – Вун низ рекъиз КІанзава?

²¹ Исади Вичин рахунар давамарна:

– За тек са КІвалах авуна, куьн вири тажуб хъана.

²² Куьне куь гадаяр, Мусадилай атанвай адет я лугъуз,Киш юкъузнисуьннет ийизва (авайвал лагъайТІа, суьннет авун Мусадилай ваъ, чувудрин лап чІехибубайрилайамай адет я). ²³ Мусадин Къанун чІур тавун патал Киш юкъузни аялар суьннет ийиз хъайила, бес За Киш юкъуз инсан сагъар хъува лугъуз, вучиз квез Закай хъел къвезва? ²⁴ Винелай килигна ваъ, гъахъ-михьи къимет це.

Иса – Месигъ яни-тушни?

²⁵ Инал ярусалимвийрикай садбуру лугъуз хъана:

– Чи гъакимриз рекъиз КІанзавай Инсан гъа им тушни? ²⁶ Килиг, Ам инсанрихъ галаз ачухдаказ рахазва, абуруни Адаз куьТІни ийизвач. АмМесигътирдахъ гъакимар гъакъикъатда чІалахъ хъанвани? ²⁷ Ам гъинай яТІа, чаз чида, амма халисан Месигъ атайла, Ам гъинай атанатІа садазни чир жедач.

²⁸ Аллагъдин КІвале чирвилер гудайла, Исади ван алаз лагъана:

– Квез Зун таниш я, Зун гъинай яТІа квез чида. Зун Залай атанвайди туш, Зун Ракъурнавайди халисанди я. Ам квез чидач. ²⁹ Заз Ам хъсандиз чида. Зун Гъадан патавай атанвайди я. Зун Гъада Ракъурнавайди я.

³⁰ Гъа чІавуз абуруз Ам къаз КІан хъана, амма садавайни Адак гъил къагъиз хъанач, вучиз лагъайТІа Адан вахт атанвачир. ³¹ Халкъдин арада гзафбуру лугъузвай:

– Месигъ атайла, Адавай и касди къалурай керемат-ишарайрилай гзаф керемат-ишараяр ийиз жедани къван?

Гъа икІ фикирзавай абуру Исадихъ иман авуна.

Иса къаз алахъун

³² Исадикай халкъди ийизвай кушкушарфарисейризниван хъана. ЧІехихахамринифарисейри, Ам къун патал,

Аллагъдин КІвалин къаравулар ракърна. ³³ Исади лагъана:

– Зун куь арада са тІимил вахтунда амукъда, ахпа Зун Жув Ракърурайдан патав хъфида. ³⁴ Куьн Захъ къекъведа, амма квез Зун жагъидач, Зун жедай чкадиз квевай къевез жедач.

³⁵ Чувудри чпи чпиз лугъуз хъана:

– Чаз Вич жагъин тийидайвал Адаз гъиниз физ КІанзаватІа? Адаз, маса халкъарин арада авай чувудрин патав фена, гъана чувудар туширбурузни чирвилер гуз КІанзаватІа? ³⁶ «Куьн Захъ къекъведа, амма квез Зун жагъидач, Зун жедай чкадизни квевай къевез жедач» лугъузвай гафаралди Адаз вуч лугъуз КІанзаватІа?

Эбеди уьмуьр гудай яд авай вацІар

³⁷ Суварин эхиримжи ва лап чІехи юкъуз Исади, къарагъна, ван алаз лагъана:

– Вуж цихъ къаних ятІа, Зи патав ша, хъухъ.

³⁸ Каламда кхъенвайвал, Захъ иман ийизвайдан рикІяй уьмуьр гудай цин вацІар авахъда.

³⁹ ИкІ лугъудайла, Исадин фикирда Вичихъ иман авурбуруз гудай Руьгъавай. Иса гъеле Вичин вирибаркалладивагакъ тавуниз килигна, абуруз Руьгъ ганвачир.

⁴⁰ И гафар ван хъайи халкъдикай садбуруз лугъузвай:

– Ам рикІивайни гъаПайгъамбаря.

⁴¹ – Ам Месигъ я, – лугъузвай муькуьбуру.

– Месигъ Галилейдай акъатдани мегер? – лугъузвай са бязибуру. –

⁴² МесигъДавудантухумдикай жедайди, Ам Давудан хайи Бетлегъем шегъерда пайда жедайди Каламдани лагъанвачни къван?

⁴³ Гъа икІ Адан гъакъиндай халкъдин арада чуьруькар гъатна. ⁴⁴ Абурукай са бязибуруз Ам къаз КІанзавай, амма садани Адак гъил кънач.

Чувудрин гъакимрихъ иман тахъун

⁴⁵ Гъа икІ Аллагъдин КІвалин къаравулар элкъвена чІехи хахамринни фарисейрин патав хъфена. Хахамрини фарисейри абурувай хабар къуна:

– Куьне Ам къуна вучиз хканач?

⁴⁶ – А инсанди лагъай хътин гафар садани лагъайбур туш, – жаваб гана къаравулли.

⁴⁷ – Ада куьнни алцурарнавани? – лагъана фарисейри. – ⁴⁸ Мегер адахъ иман авурбурук са гъаким ва я са фарисей къванни квани? ⁴⁹ Адахъ иман ийизвайди Аллагъди негънавай халкъ я, адаз Къанундикай са хабарни авач.

⁵⁰ Фарисейрин арада йифиз Исадин патав атай Никъадим авай.

⁵¹ – Инсандиз кар атІудалди, адаз вичиз яб гана, адак тахсир кватІа чирна КІанда, – лагъана ада. – Къанундини чаз гъакІ лугъузвачни къван?

⁵² – Вунни Галилейдай яз тахъуй гъа? – жаваб гана абуру. – Калам КІела, Галилейдай пайгъамбар акъатдач.

⁵³ Абуру вири чпин КІвалериз хъфена.

Гунагъкар паб

⁸ ИсаЗейтун пелелфена. ² Экуьнахъ Ам мадАллагъдин КІвализхтана; Адан патав вири халкъ къевезвай. Ада, ана ацукъна, чирвилер гузвай. ³ И арадатавратдарринифарисейри Адан патавзинавалийизвайла къур паб гъана, ам юкъвал акъвазарна.

⁴ – Муаллим, – лагъана абуру, – и паб зинавал ийизвайла къунвайди я.

⁵ МусадивичинКъанундаихътинбуруз къван гана КІанда лагъанва. Вуна вуч лугъуда?

⁶ Абуру и гафар, Ам КІеве тваз КІанз, ахпани Адак тахсирар кутун патал, лугъузвай. Амма Исади агъуз хъана, тупІув чилел кхъинар ийизвай. ⁷ Адавай мадни хабар къаз хъайила, Ада, хкаж хъана, абуруз лагъана:

– Квекай никгунагъквачтІа, сифте къван гъада гъалчрай.

⁸ Агъуз хъана, Ада мад чилел кхъинар авун давамна. ⁹ И гафарин ван хъайила, вири хъфиз эгечІна, сифте агъсакъалар хъфена. Тек Исани адан вилик акъвазнавай паб амукъна. ¹⁰ Къарагъна, Исади адаз лагъана:

– Я вах, вал гунагъар илитІавайбур гъинва? Ваз кар атІуз КІан хъайи кас хъанани?

¹¹ – Гъич садни, я Агъа! – жаваб гана ада.

– Зани ваз кар атІузвач, – лагъана Исади. – Ахлад, мад гунагъ крар хъийимир.

Иса – дуьньядин экв

¹² Исади халкъдиз мад лагъана:

– Зун дуьньядин экв я. Зи гуьгъуьнаваз атайди са чІавузни мичІе гъатдач, уьмуьр гузвай экв адахъ галаз жеда.

¹³ И чІавуз фарисейри Адаз лагъана:

– Ибур вири Вуна Жува Жувакай ийизвай шагъидвилер я, гъакІ хъайила Ви гафар дуьзбур туш.

¹⁴ – Гъатта За лугъузвай гафар Жува Жувакай ийизвай шагъидвилер ятІани, абуру дуьзбур я, – жаваб яз лагъана Исади. – Зун гъинай атанатІа ва гъиниз хъфидатІа Заз чизва; амма квез Зун гъинай атанатІа ва гъиниз хъфидатІа чизвач. ¹⁵ Куьне вири инсанри ийидай хътин дуван ийизва. За саданни дуван ийизвач. ¹⁶ За са нин ятІани дуван ийизвай чІавуз, За къилди са Жува ваъ, Зун ракърурайБубадихъгалаз дуван ийизва, гъавилай За ийизвай дуван халисанди я. ¹⁷ Куь Къанундани къве инсандин шагъидвал дуьзди я лугъузва. ¹⁸ Закай Зани шагъидвал ийизва, Зун ракърурай Зи Бубадини.

¹⁹ Инал абуру Исадивай хабар къуна:

– Бес Ви Буба гьина ава?
 – Квез Зунни чидач, Зи Бубани, – жаваб гана Исади. – Квез Зун чидайтІа, квез Зи Бубани чир жедай.

²⁰ И гафар Исади Аллагьдин КІвале, садакьадин пул вегьидай кьватидин патав гвайла, лагьайбур тир. Ада ана чирвилер гузвай. Ам садани кьунач, вучиз лагьайтІа Адан вахт алуькнавачир.

Чувудрихъ галаз ихтилатар

²¹ Исади абуруз мад лагьана:
 – Зун хъфизва, амма Зун хъфизвай чкадиз квевай къвез жедач, куьн Захъ кьекъвез жеда, амма квез жагьидач, гьа икІ куьн гунагьар кумаз рекьида.

²² Иналчувудричпи чпиз лагьана:
 – «Зун физвай чкадиз квевай къвез жедач» гафаралди адаз вуч лугьуз кІанзава? Вичиз Вич рекьиз кІанзава жал?

²³ Исадини абуруз лагьана:
 – Куьн агьанай, Зун вининай я. Куьн и дуьньядай я; Зун и дуьньядай туш. ²⁴ Гьавилай За квез лагьанай, куьн куь гунагьарни кумаз рекьида. Зун Гьам Вич Тирдан чІалахъ куьн тахьайтІа, куьн гунагьарни кумаз рекьида эхир.

²⁵ Анал алайбуру Адаз лагьана:
 – Бес Вун вуж я?
 – Зун Вуж ятІа, За квез сифтедилай лугьузва, – жаваб гана Исади. – ²⁶ Завай квекай гзаф ихтилатарни ийиз жеда, квек кутаз жедай тахсирарни гзаф я. Амма За Зун Ракьурайдавай ван хьайи гафар лугьузва. Зун Ракьурайди гьакьикъи я.

²⁷ Ада Бубадикай лугьузвайдан гьавурда абур гьатнач.

²⁸ Исади абуруз мад лагьана:
 – Инсандин Хвавиниз хкаж хьайила, квез Ам Зун Тирди чир жеда. За Жува Жувалай са карни лугьузвайди туш, За ийизвайди анжах Зи Бубади Заз чирнавайди я. ²⁹ Зун Ракьурнавайди Захъ гала; За датІана Адаз кІандайвал ийизва. Гьавилай Ада Зун текдиз тазвач.

³⁰ Ада и ихтилатар ийидайла, Адахъ гзафбуруиманавуна. ³¹ Имандал атанвай чувудриз Исади лагьана:

– Куьн Зи Гафариз вафа яз амуькьайтІа, квекай Зи гьакьикъьитилмизаржеда. ³² Квез гьакьикъьат чир хьайитІа, ада куьн азад ийида.

³³ – ЧунИбрагьиманвеледар я, – лагьана абуру, – чун са чІавузни садазни лукІ хьайибур туш. Вучиз вуна «Куьн азад жеда» лугьузва?

³⁴ – За квез лап рикІивай лугьузва, – жаваб гана Исади, – гьар ни гунагь кар ийизватІа, гьадакай гунагьдин лукІ жезва. ³⁵ ЛукІ хизанда амуькьач, амма хва уьмуьрлух хизанда амуькьа. ³⁶ Хци куьн лукІвилай азад авуртІа, куьн рикІивайни азад жеда. ³⁷ Куьн Ибрагьиман тухумдикай тирди Заз чизва. Амма, гьакІ ятІани, куьне За лугьузвай гафар кваз кьазвач. Гьавилай квез Зун рекьиз кІанзава. ³⁸ За

лугьузвайди Заз Зи Бубадивай ван хьайиди я. Куьнени вирида куь бубайри лагьайвал ийизва.

³⁹ – Чи буба – Ибрагьим я, – жаваб яз лагьана абуру.

– Куьн Ибрагьиман веледар тиртІа, куьне Ибрагьиман крар кьиле тухудай, – лагьана Исади.

⁴⁰ – Исятда За квез Заз Аллагьдивай ван хьайи гьакьикъьат лугьузва, амма квез Зун рекьиз кІанзава. Ибрагьима акІ ийидачир. ⁴¹ Куьне куь бубади ийидай хьтин крар ийизва.

Инал абуру лагьана:

– Чун пажар туш. Чахъ са Буба ава, Амни Аллагь я.

⁴² – Аллагь куь Буба тиртІа, квез Зун кІан жедай, – лагьана Исади, – Зунни Аллагьдин патавай атана ина авайди я эхир. Зун Жув-Жувалай атанвайди туш, Зун Гьада ракьурнавайди я. ⁴³ Вучиз квевай За лугьузвай гафарин гьавурда гьатиз жезвач? Вучиз лагьайтІа квевай Зи гафариз яб гуз жезвач.

⁴⁴ Куь бубаблиса, квез куь бубадиз вуч кІанзаватІа гьам ийиз кІанзава. Ам лап сифтедилай инсанар рекьизвайди я. Иблис дуьзвилени патал алайди туш, вучиз лагьайтІа адахъ са дуьзвални авач. Таб авун адаз вичин дидед чІалал рахай мисал я. Ам тапархъан ва тапаррин буба я. ⁴⁵ За авайвал лугьун сеbeb яз, куьн Зи чІалахъ жезвач.

⁴⁶ Квевай нивай Зак гунагьар ква лагьана Зак тахсир квайди субутиз жеда? Квевай Зун гунагькар тирди субутиз жезвачтІа, вучиз куьн За авайвал лугьуз хьайила, Зи чІалахъ жезвач? ⁴⁷ Ни вич Аллагьдинди яз кьазватІа, гьада Аллагьдин гафариз ябни гуда. Куьн Аллагьдинбур тахьуниз килигна, куьне Зи гафариз ябни гудач.

Иса ва Ибрагьим

⁴⁸ Чувудри Исадиз жаваб яз лагьана:

– Чна Вунсамариятвия, вичнижинерарквейди я лугьузвайла, чун гьахъ тушни бес?

⁴⁹ – Зак жинерар квач, – жаваб гана Исади. – За Зи Бубадин гьуьрмет хуьзва, амма куьне Зи гьуьрмет агьуззарзава. ⁵⁰ Зун Жуванбаркалладихъгалтугзавач, амма Аллагьдиз Зал баркалла атана кІанзава. Къуй Ада Вичи дуван авурай. ⁵¹ За квез лап рикІивай лугьузва, ни За лагьай гафар кьилиз акьудайтІа, ам са чІавузни рекьидач.

⁵² – Вак жин квайди гила чаз чир хьана, – лагьана чувудри. – Ибрагьимни кьена, пайгьамбарарникьена, амма Вуна лугьузва хьи, Вуна лагьай гафар кьилиз акьудайди са чІавузни рекьидач. ⁵³ Вун чи буба Ибрагьималай артухди яни? Ам кьенва, вири пайгьамбарарни кьенва. Вуна Жув ний кьазва?

⁵⁴ – За Жува Жувал баркалла гьизвайтІа, Зи баркалладихъ са кьиметни жедачир, – жаваб гана Исади. – Зал баркалла гьизвайди Зи Буба я. Куьне Ам куь Аллагь я лугьузва. ⁵⁵ Квез Ам чидач, амма Заз чида. За Жуваз Ам чидач лагьанайтІа, Закай куьн хьтин тапрукь жедай; амма Заз Ам чида ва

Адан Гафни За кьилиз акъудзава. ⁵⁶ Куь буба Ибрагьим Зун къведай йикъахъ эрзиман тир: адаз Зун дуьньядиз атайди акунни авуна ва ам а кардал гзаф шадни хъана.

⁵⁷ Инал чувудри Адаз лагъана:

– Ви яхціурни ціуд йисни хъанвач, Ваз Ибрагьим акунани къван?

⁵⁸ – За квез лап рикІивай лугъузва: Ибрагьим жедалдини Зун Авайди я, – жаваб гана Исади.

⁵⁹ Исадиз къван гун патал, абуру гъиле къванер къуна. Амма Иса Аллагъдин КІвалаяй экъечІна, инсанрин вилерикай хкатна.

Буьркьюьди сагъар хъувун

9 Фидай рекьеИсадизбуьркьюьдаказ дидедиз хъанвай са инсан акуна. ² Исадивай

Адантилмизрихабар къуна:

– Я Муаллим! Ам буьркьюьдаказ дидедиз хъун нингунагъдизганвай жаза я? Адан вичин яни, я тахъайтІа диде-бубадин?

³ – Ам буьркьюьдаказ дидедиз хъун – адак вичик ва я адан диде-бубадик гунагъар квайвиляй туш, – жаваб гана Исади. – Инсанриз Аллагъдихъ авай къудрат къалурун патал, ам дидедиз буьркьюьдаказ хъанвайди я. ⁴ Зун Ракъурнавайдан хатурдай ийидай крар чна югъ аламаз авуна кІанда. Йиф алукайла, абур садавайни кьилиз акъудиз жедач.

⁵ Зун и дуьньяда амай къван и дуьньядин экв я.

⁶ И гафар лугъуниқди, Ада чилел цуькІуьнвегъена, ам руквадик какадарна, арадал атай гъуруш буьркьюьдан вилеривай гуьціна.

⁷ Идалай гуьгъуьниз Ада буьркьюьдаз лагъана:

– Шилугъаман латунал алад, анал чин чуьхуьх.

(Шилугъам – «ракъурнавайдиди» лагъай чІал я.) Адани, фена, чин чуьхвена. Хкведай рекье адан вилериз экв хтана. ⁸ Инал алай къуншийри ва виликдай ам къекъвераг яз акурбуру лагъана:

– Им ацукъна фир-хквербуруз це лугъузвай гъа кас тушни?

⁹ Садбуру «Эхъ, ам гъам я», муькуьбуру: «Ваъ, им ам туш, идак гъадан ухшар ква» лугъузвай. Ада вичи лагъана:

– Ам зун я.

¹⁰ Абуру адавай хабар къуна:

– Ви вилер гьикІ хъана ахъа хъхъайди я?

¹¹ Ада жаваб гана:

– Иса лугъудай Касди гъуруш гъазурна, зи вилеривай гуьціна заз лагъана: «Шилугъам гъавиздал фена чин чуьхуьх». За, фена, чин чуьхвена, хкведай рекье зи вилериз экв акхуна.

¹² – Иса гъина ава? – хабар къуна абуру.

Адани абуруз «Чидач» лагъана.

¹³ Виликдай буьркьюь тир и кас абуруфарисейринпатав тухвана. ¹⁴ Адан вилериз Исади гъуруш яна ам дири хъувур югъКиш югътир.

¹⁵ Фарисейри адавай мад гъилера вилер гьикІ сагъ хъхъанатІа хабарар къаз хъана.

– Ада зи вилериз гъуруш яна, зани чин чуьхвена, – жаваб гана виликдай буьркьюьда. – Гила заз аквазва.

¹⁶ Инал фарисейрикай садбуру лагъана:

– А Кас Аллагъдин патай туш, Ада Киш йикъал амал ийизвач.

Муькуьбуру лагъана:

– Ихътинкеремат-ишараяргунагъкардилай алакъдани?

Абурун арада гъужет гъатна. ¹⁷ Абуру виликдай буьркьюь тирдаз лагъана:

– А Касди ви вилериз экв хкана. Вавай Адакай вуч лугъуз жеда?

– АмПайгъамбаря, – лагъана виликдай буьркьюьда.

¹⁸ Аммачувудринкьиле авайбур, ам виликдай буьркьюь тирдан ва гила адан вилериз экв хтанвайдан чІалахъ жезвачир, гъавиляй абуру адан диде-бубадиз эверна.

¹⁹ – И куьне буьркьюьдаказ ханвайди я лугъузвай кас куь хва яни? – хабар къуна абуру. – Адан вилериз гьикІ хъана экв ахкурди я?

²⁰ – Ам чи хва тирди ва ам буьркьюьдаказ хайиди чаз чизва, – жаваб гана адан диде-бубади. – ²¹ Гила адан вилериз гьикІ экв хтанатІа, ам чаз чизвач. Адан вилер ни ахъайнатІани чаз чизвач. Ам бегъем яшар хъанвай инсан я, ам куьне адавай вичивай хабар яхъ. Вичикай ада вичи лугъурай.

²² Адан диде-бубади гъа икІ жаваб ганай, вучиз лагъайтІа абуруз чувудрин кьиле авайбурухъай кичІедай. Чувудар, Иса ниМесигъдайкьуртІа, гъамсинагудайчукурда лагъана виликамаз меслят хъанвай. ²³ ГъакІ хъайила адан диде-бубади лагъанай:

– Ам бегъем яшар хъанвай инсан я, куьне адавай вичивай хабар яхъ.

²⁴ Чувудрин кьиле авайбуру виликдай буьркьюь тирдаз къвед лагъай гъилера эхверна, лагъана:

– Вун гъахъ я лагъана, Аллагъдин вилик кьин яхъ. Ви вилериз экв хкай Кас гунагъкар тирди чаз чизва.

²⁵ – Ам гунагъкар яни-тушни заз чидач, – жаваб гана виликдай буьркьюьда, – заз чидайди анжах сад я – виликдай зун буьркьюь тир, гила заз аквазва.

²⁶ Адавай мад хабар къуна:

– Исади ваз вуч авуна? Ада ви вилер гьикІ ахъайна?

²⁷ – За квез лугъузвай, куьне заз яб гузвачир, – жаваб гана виликдай буьркьюьда. – Квез завай мад вуч кІанзава? ТахъайтІа квез Адан тилмизар жез кІанзавани?

²⁸ Абуру экъуьгъна лагъана:

– Адан тилмиз ятІа вун я, чунМусадинтилмизар я.

²⁹ Чаз чизва хъи, Мусади Аллагъди адаз вуч лагъанатІа гъам лагъана, амма и Кас гъинай акъатнатІа чаз чизвач.

³⁰ – Мягътел жедай кар ам я хъи, Касди зи вилер ахъа хъувуна, амма квез Ам гъинай ятІани чизвач, – лагъана вилериз экв хтай касди. – ³¹ Чаз чизва,

Аллагъди гунагъкарриз яб гудач. Ада Вич рикІеллаз Вичи лагъайвал ийизвайбуруз яб гуда. ³² Буъркьюъз дидедиз хъанвайдан вилер ахъа хъийидай Кас жеда лагъана эсиллагъ ван хъайи кар туш. ³³ Ам Аллагъдин патай туширтІа, Адалай затІни алакъдачир.

³⁴ Адаз жаваб яз фарисейри лагъана:

– Хъайи йикъалай туътуънив къван гунагърай ацІанвай вуна гила чаз тарс гузвани?

Абуру ам чукурна.

³⁵ А кас абуру чукурна лугъудай хабар Исадал агакьна. Ам жагъурна, Исади адаз лагъана:

– ВунаИнсандин Хцихъиманийизвани?

³⁶ – Адахъ иман ийидайвал Ам вуж я, я Агъа? – лагъана ада.

³⁷ – Ваз Ам исятда аквазва, Ам вахъ галаз рахазва, – жаваб гана Исади.

³⁸ Адани «За иман ийизва, яРебби!» лагъана, Исадиз икрамна.

³⁹ Исади лагъана:

– И дуъньядиз Зун дуван ийиз атанва: буъркьюъбуруз экв аккун патал, аквазвайбур буъркьюъ хъун патал.

⁴⁰ И гафар ван хъайи Адан патав гвай са бязи фарисейри лагъана:

– Чунни буъркьюъ я жал?

⁴¹ Исади лагъана:

– Куън буъркьюъ тиртІа, квехъ гунагъар жедачир, амма куъне «чи вилериз экв аквазва» лугъузва. Гъавилляй куън гунагъкарар язни амукъзава.

Хъсан чубан

10 Исадилагъана:

– За квез лап рикІивай лугъузва: вуж хиперин парахдиз ракІарай ваъ, маса чкадай – жугъундилай акъахна гъахъзаватІа, гъам угъри ва чапхундайди я. ² РакІарай гъахъдайди хипер хуъдай чубан я. ³ Адаз ракІарал алайда рак ахъайда, хиперни адаз муътІуъгъ жеда. Ада вичин хипертІвараркъаз эвериз парахдай акъудда. ⁴ Вичин хипер парахдай акъудайла, ам абурун кІвенкІе аваз фида; адан ван чиз хиперни адан гуъгъуъна гъатна фида. ⁵ Абур чарадан гуъгъуъна аваз фидач. Чарадакай абур катда, абуруз чарадан ван таниш туш.

⁶ АммафарисеярИсади ахъаяйкъисадингъавурда гъатнач.

⁷ Исади давамар хъувуна:

– За квез лап рикІивай лугъузва хъи, Зун хипер физ-хкведай рак я. ⁸ Залай вилик атай къванбур вири угъриярни чапхундайбур тир, амма хипер абуруз муътІуъгъ хъанач. ⁹ Зун рак я. Вуж Зай фейитІа, гъам хилас жеда. Зай физ-хтайдаз хъсан яйлахни жагъида. ¹⁰ Угъри анжах чуънуъхиз, яна рекъиз ва тергиз къвезвайди я. Зун уъмуър гун патал атанвайди я. За ам алахъна ацІайди ийида. ¹¹ Зун хъсан чубан я. Хъсан чубанди вичин хипер патал чанни гуда. ¹² Киридрихъ къунвайдакай

хиперин иеси хътин чубан жедач. Жанавур акурла, ам хиперни туна катда. Жанавурри хиперал вегъена абур къуд патахъ чукІурда, хипер гъар сад санихъ чкІида. ¹³ Киридрихъ къунвай чубан катда, ада хиперин аявалдач. ¹⁴ Зун хъсан чубан я, Заз Зи хипер гъикІ чидатІа, Зунни Зи хипериз гъикІ чидатІа, ¹⁵ гъакІ ЗиБубадизниЗун чида ва Зазни Зи Буба гъакІ чида. Зани Зи чан хипер патал гуда.

¹⁶ Захъ и парахда авачир маса хиперни ава, гъабурни За санал кІватІна кІанзава. Гъабурзунни Зи ван чида. Зи хиперикай къиле са чубан авай са суъруъ жеда. ¹⁷ За Зи уъмуър Заз цїийи къилелай мад уъмуър хъхъун паталай гузва, гъа и кардиз килигна Зун Зи Бубадиз кІанни ийида. ¹⁸ Садани Завай Зи чан къачузвач, амма За адалай Жуван хушуналди гъил къачузва. Захъ Жуван чан гудай ва ам мад къахчудай ихтияр ава. И тагъким Заз Зи Бубади гана.

¹⁹ И гафаричувудринкъиле авайбурун арада мад гуъжетар туна. ²⁰ Абурукай гзафбуру лугъузвай:

– Амжинакатна пехъи хъанва. Чна Адаз вучиз яб гузва?

²¹ – А гафар жин квайданбур туш, – лугъузвай муъкуъбуру. – Жинживай буъркьюъдан вилер ахъайиз жеда жал?

Иса къабул тавун

²² ХъуътІуън вахт тир. ЯрусалимдаАллагъдин кІвалЦїийи хъувунин суваралукънавай. ²³ Иса Аллагъдин кІвалин гъаятдаСулейманан ширасдикквай. ²⁴ Инал чувудар Исадал алтІушна ва лагъана:

– Вуна чун къве рикІин яз гъикъван гагъда тада? ВунМесигъятІа, чаз ачухдиз лагъ.

²⁵ – За квез лагъанай, амма куън Зи чІалахъ хъанач, – жаваб гана Исади. – За Зи Бубадин ТІварцїелай ийизвай крари Закай шагъидвал ийизва. ²⁶ Амма куъне Захъиманийизвач, куън Зи хипер туш эхир. ²⁷ Зи хипер Заз муътІуъгъ жеда, Зазни гъабур чида, абур Зи гуъгъуъна гъатна жеда. ²⁸ За абуруззбеди уъмуъргузва. Гъич са чІавузни абур я рекъидач, я Зи Гъиляй абур садани акъуддач. ²⁹ Абур вири Заз гайи Зи Буба виридалайни вине я, Зи Бубадин гъиляй садавайни са затІни акъудиз жедач. ³⁰ Зунни Буба сад я.

³¹ Инал чувудри, Адал гъалчун патал, мад къванер гъилера хкъуна.

³² – Зи Бубадин куъмекдалди За квез гзаф хъсанвилер авуна, – лагъана Исади. – За авунвай гъи хъсанвилай квез Зун къванцин хура тваз кІанзава?

³³ – Вуна, Вун инсан яз, Жув Аллагъдиз барабар яз къазва, – жаваб яз лагъана чувудри. – Вуна авур хъсан крарай ваъ, виасивилизкилигна, чаз Ваз къван гуз кІанзава.

³⁴ – КуъКъанунда«Аллагъди лагъана: куън аллагъар я»Забур 81:6.лагъай гафар кхъенвачни мегер? – жаваб гана Исади. –

35 Каламдакхьенвайбур чІуриз жедач. Аллагьди Вичин Гафунин ван къвезвайбуруз аллагьар лугъузва. 36 Бубади Хкянавай ва дуьньядиз Ракъурнавай За ЗунАллагьдин Хвая лагъайла, вучиз куьне, Зун аси хьанва лугъузва? 37 За ийизвай крар Зи Бубадин крар туштІа, Зи чІалахъ жемир. 38 Куьн Зи чІалахъ жезвачтІа, За ийизвай Зи Бубадин крарин хъайитІани чІалахъ хьухъ. Зи крарихъ куьн чІалахъ хъайитІа, квез Зун Зи Бубада, Бубани За авайди чир жеда.

39 Гъа чІавуз чувудрин къиле авайбуруз мад Ам къаз кІан хъхъана, амма Иса абурун гъилляй акъатна. 40 Иса мад Ярдан вацІун а патаз хъфена, виликдайЯгьядинсанривцик акахъун къачузтазвай чкадиз атана ва гъана амукъна.

41 Гзафбуру атана лугъузвай:

– Ягьяди авур са ахътинкеремат-ишараавач, амма ада Исадикай авур ихтилатар гъакъикъибур тир.

42 Ана авай гзаф инсанар Исадихъ ийизвай имандал атана.

Лазарал чан хтун

11 Бетан лугъудай хуьреМайраманиадан вах Мартади уьмуьр тухузвай. Садра са папа,РеббидинкІвачеривай атир галай гъери гуьцІна, вичин чІараривди михънай. Гъа паб и къве вахакай сад – Майрам – тир.

Абурун стха Лазар азарди къунвай.

3 ВахариИсадинпатав «Я Агъа, Ви рикІ алайди азарди къунва» лугъуз сад ракъурнай.

4 А хабар агакъайла, Исади лагъанай:

– А азарди адаз ажал гъидач, Лазар азарди къуни Аллагьдал ва Адан Хцелбаркаллагъида.

5 Исадиз Марта, Майрам ва Лазар кІандай.

6 Лазар азарди къунвайди я лагъана хабар фад агакънайтІани, Иса Вич авай чкада мадни къве юкъуз амукъна. 7 Идалай къулухъ Ада Вичинтилмизризлагъана:

– Ша чун мадЯгьудатдизфин.

8 – Я Муаллим! – лагъана тилмизри. – Гъа и йикъарачувудризВаз къван гуз кІанзавай, амма Вун мад гъаниз физва.

9 – Йикъа ціикъвед сят авачни? – жаваб гана Исади. – Инсан рекъай юкъуз физваз хъайитІа, ам кІвач галкІана ярх жедач, адаз и дуьнья экуь яз аквазва. 10 Йифиз физвайдан кІвач адав экв гвачирвиляй са затІунихъ галкІида.

11 И гафар лагъана, Ада давамар хъувуна:

– Чи дуст Лазар ахварал фенва, Зун ам ахварай авудиз физва.

12 Адан тилмизри лагъана:

– Я Агъа! Ам ахвариз фенватІа, сагъ хъжеда.

13 Иса ам къенвайдакай рахазвай, амма тилмизриз Ам гъакІан ахварикай рахазвайди хъиз жезвай. 14 Инал Исади ачухдиз лагъана:

– Лазар къенва. 15 Куьнимандалгъидай хътин са кар авунин фикир авайвиляй, Зун икъван чІавалди

аниз фенвачир. Зун и кардал шад я. Гила ша чун адан патав фин.

16 Къветхвер лакІаб алай ТІумая тилмизриз лагъана:

– Ша чунни Муаллимдихъ галаз фин, Адахъ галаз санал рекъин.

17 Иса Бетандиз атайла, Адаз Лазаран мейит къуд йикъан вилик къветІе динжарнавайди чир хъана.

18 Бетандилай Ярусалимдал къван зур сятдин рехъ авай. 19 Майраман ва Мартадин патав къенвай

стхадин башсагълугъвал гуз гзаф чувудар атанвай.

20 Иса къвезвайдакай хабар хъайила, Марта Адан вилик экъечІна; Майрам кІвале амай. 21 Мартади Исадиз лагъана:

– Я Агъа! Вун ина авайтІа, зи стха рекъидачир.

22 Амма заз чизва, исятдани вуч Вуна Аллагьдивай тІалабайтІа, гъам Ада Ваз гуда.

23 – Ви стхадалчан хкведа, – лагъана Исади.

24 –Къияматдин юкъузадал чан хкведайди заз чизва, – лагъана Мартади.

25 – Уьмуьр гузвайдини, къейила чан хкизвайдини Зун я, – лагъана Исади. – Захъ иман

ийизвайди къейитІани, адал чан хкведа. 26 Захъ иман ийиз уьмуьр тухузвайди са чІавузни рекъидач. Вун и кардин чІалахъ яни?

27 – Эхъ, Агъа! – лагъана Мартади. – ВунАллагьдин Хвая, Вун и дуьньядиз атана кІанзавайМесигьтирдахъ зун агъазва.

28 И гафар лагъана, Марта вичин вах Майраман патав хъфена. Ада Майрамаз чинеба эверна, лагъана:

– Муаллим ина ава, Ада ваз эверзава.

29 И гафар ван хъанмазни Майрам тадиз къарагъна, Исадин патав фена. 30 Иса хуьруьз гъахънавачир, Ам Мартадал гьалтай чкадал аламай. 31 Майрамахъ галаз кІвале ацукъна башсагълугъвал гузвай чувудар, Майрам тади кваз кІвалай экъечІуниз килигна, адан гуьгъуьна гьатна фена. Абуруз Майрама, къейи стха динжарнавай къветІен патав фена, ишел ийизвай хъиз хъанай.

32 Майрам Иса алай чкадал атана. Ам акурла, Майрам Адан кІвачерик ярх хъана.

– Я Агъа! – лагъана ада. – Вун ина авайтІа, рекъидачир зи стха.

33 Майрам ва адахъ галаз атай чувудар шехъзаваз акурла, Исадиз Вичизни гъайифар хъана. 34 Ада гъалаба кваз хабар къуна:

– Куьне ам гъина эцигнава?

– Фена Жув килиг, я Агъа! – жаваб гана абуру.

35 Исадик шел акатна. 36 Гъанал чувудри лагъана: – Аквазвани Адаз Лазар гъикъван кІанзавайтІа!

37 Амма абурукай са бязибуру лагъана:

– Адавай буьркъуьбурун вилериз экв хкиз жезва, бес Адавай Лазар къиникъикай хуьз жедачирни?

38 Иса, гъайифди куз, мейит авай къветІин патав атана. КъветІин сивел къван алай. 39 Исади лагъана:

– Анлай къван алуд.

Рагьметдиз фенвайдан ваха, Мартади, Адаз лагъана:

– Я Агъа! Адак ни акатнава; ам ина аваз къуд югъ я.

40 – За ваз лагъаначирни, иман ийизватІа, Аллагъдин баркалла аквада? – лагъана Исади.

41 Къейиди авай къветІелай къван алудна. Исади къил виниз хкажна, лагъана:

– Шукур хъуй Ваз, Буба, Ваз Зи ван атана. 42 Зи ван Ваз датІана къведайди Заз чизва, амма и гафар За инал алай халкъ патал лугъузвайбур я. Къуй абур Зун Вуна ракъурнавайдан чІалахъ хъурай.

43 И гафарилай гуьгъуьниз Ада ван алаз гъарайна:

– Лазар, экъечІ анай!

44 Къейиди анай къецел экъечІна. Адал гъилерни кІвачер кутІуннавай кафанар аламай, адан чинни ягълухдал кутІуннавай. Анал алайбуруз Исади лагъана:

– Адан гъилерни кІвачер ахъая, адавай къекъез хъурай.

Исадин аксина къаст

45 Майрамаз башсагълугъвал гуз атай чувудриз Исадинкеремат-ишараакурла, гзафбур Адахъ ийизвай имандал атана. 46 Абурукай са бязибурфарисейринпатав фена, Исади авурдакай абуруз ахъайна. 47 Гъа чІавуз чІехихахамарнифарисеярМеслягъатдизкІватІ хъана:

– Чна вуч авун лазим я? А касди гзаф керемат-ишараяр къалурзава; 48 Ам чна гъакІ туртІа, Адахъ вири халкъди иман ийида, гъаниз килигна, римвийриниатана чиАллагъдин КІвалбарбатІа ва чи халкъ тергда.

49 Абурукай гъа йисузкъилин хахамдинвезифа хиве авай КаяфтІваралай касди лагъана:

– Къез са затІни чизвач. 50 Битав са халкъ рекъидалди, са кас рекъин хъсан я. Гъа и кар куь къиле гъатзавачни бес?

51 И гафар Каяфади вичи вичелай лагъай гафар тушир. Ам гъа йисуз къилин хахамвиле авайвиляй, халкъ хилас авун патал Иса рекъидайдакай Адапайгъамбардизхас саягъда лагъанай. 52 Амма Иса тек са чувуд халкъ патал рекъин лазим тушир. Ада дуьньядиз чкІанвай Аллагъдин вири веледрикай Вичин къиникъалди са халкъ авунни лазим тир. 53 Гъа йикъалай чувудрин къиле авайбуру Иса яна къин меслят авуна. 54 ГъакІ хъайила Иса мад чувудриз аквадай чкайриз хъфенач, Ам къурумдин патав гвай Ифраим лугъудай шегъердиз фена. Ана Ам Вичин тилмизарни галаз акъвазна.

55 ЧувудринПесагъ сувармукъва жезвай. Ярусалимдиз вири уьлкведай, Песагъ суварилай вилик авуна кІандаймихъивилеравун патал, гзаф инсанар атанвай. 56 Гъа вахтунда чувудар Исадихъ

къекъез хъанай. Абуру Аллагъдин КІвале сада садавай хабар къазвай:

– Ваз чиз, Ам Песагъ суварик къведани?

57 ЧІехи хахамрини фарисейри, чпивай Иса къаз жедайвал, Ам авай чкадикай чпиз хабар ая лагъана виридаз тагъкимнай.

Иса Бетан хуьре

(МатІ. 26:6-13; Мрк. 14:3-9; ЛкІ. 7:37-39)

12 Песагъ суварилайругуд югъ вилик, ИсаБетандиз атана. Ана къейидалай къулухъ вичел Ада чан хкай Лазара уьмуьр тухузвай. 2 Ана Адаз нянин суфра ахъайна. Марта абурун къилел-кІвачел элкъезвай. Адахъ галаз суфрадихъ ацукънавайбурук Лазарни квай.

3 Майрамаатирдин ни галай багъа гъери къачуна, са гирванка къван Исадин кІвачеривай гуьцІна ва вичин чІараралди Адан кІвачер михъна. КІвале атирдин хуш ни гъатна. 4 Исадинтилмизрикайсад тир, гележегда Ам маса гудай ИскариятЯгъудалагъана:

5 – Атирдин ни галай гъери пуд виш динардихъ вучиз маса ганач? А пул кесибриз гуз жедай эхир!

6 Ибур ада кесибрихъ рикІ кузвайвиляй ваъ, вич угъри тирвиляй лагъай гафар тир: тилмизрин уртах пул хуьдай затІ адав жедайди тир, ада мукъвал-мукъвал а пулуникай чуьнуьхдай.

7 – Майрам секиндиз тур, – лагъана Исади. – А гъери ада Зун сура динжардай югъ паталди хвенва. 8 Кесибар датІана квехъ гала, амма Зун – датІана жедач.

9 Чувудрикайгзафбуруз Иса Бетанда авайдакай хабар хъана. Гъавиляй абур, тек са Иса ваъ, гъакІ къейидалай къулухъ Ада чан хкай Лазарни акун патал, гъаниз фена. 10 Исадин патав атай гзаф чувудар, Лазар себел яз, Исадихъ ийизвайимандалатанай. Гъавиляй чІехихахамриЛазарни яна рекъин къетІна.

Иса Месигъ Ярусалимдиз атун

(МатІ. 21:4-9; Мрк. 11:7-10; ЛкІ. 19:35-38)

12 Гуьгъуьнин юкъуз Ярусалимдиз суварик атай гзаф инсанриз аниз Исани къеззва лугъудай ван хъана. 13 Абур гъилера хурмадин тарцин хилер аваз Адан вилик экъечІна ва гъарайиз хъана:

– Гъасанна! РеббиндинТІварцІелай Къезвайдаз шукур хъурай! ИсраилдинПачагъдиз шукур хъурай!

14 Иса, жегъил лам жагъурна, гъадал акъахна. И карКаламдакхъенвайвал хъана:

q1 15 «КичІе жемир, Сигъандинруш Ярусалим, q2 шаркІунтІдаллаз ингъе къеззва ви Пачагъ!» Зекери 9:9.

16 И кар хъайи чІавуз Адан тилмизар Каламда кхъенвай гафар къилиз акъатзавайдан гъавурда акъуначир. Амма гуьгъуьнлай, Исадалбаркаллаатайдалай къулухъ, Каламда

кхьенвай гафар кьилиз акъатайди абуруз чир хъана.

¹⁷ Ана Исади Лазарал чан хкайвал акур инсанар авай. Абуру Лазар Исадин эвердал къветІяй эхкъечІайдакай вирибуруз суйгьбетна. ¹⁸ Исади авуркеремат-ишарадинкардикай хабар хъайивилай халкъ Адан вилик экъечІна.

¹⁹ Фарисейричпи чпик лугъуз хъана:

– Аквазвани, квевай Адаз са затІни ийиз жезвач. Дуьнья вири Гъадан гуьгъуьна гъатнава.

Иса чувудар туширбурухъ галаз рахун

²⁰ Икрам ийиз сувариз атанвайбурун арада чувудар туширбурукайни са къадар авай.

²¹ Абуру, Галилейдаавай Бетсаиддай тир ФилипІан патав атана, адаз лагъанай:

– Агъа! Чаз Иса акваз кІанзава.

²² ФилипІа, фена и гафар Эндиреяз лагъана, Эндиреяни ФилипІа фена Исадиз хълагъна.

²³ Исади жаваб яз лагъана:

– Инсандин Хцелбаркалла къведай вахт атанва.

²⁴ За квез лап рикІивай лугъузва: къуьлуьн твар чилел аватна пуч тахъайтІа, ам твар яз амукъда, амма ам чилел аватна терг хъайитІа, адалай гзаф тварар арадиз къведа. ²⁵ Жуван чан кІандайди чандикай магърум жеда, и дуьньяда жуван чан такІанда вичин чанэбеди уьмуьрпатал хуьда. ²⁶ Ни Заз къуллугъзаватІа, гъам Зи гуьгъуьна аваз атун лазим я. Зун гъина хъайитІа, Зи къуллугъзавайдни гъана хъун лазим я. Ни Заз къуллугъ авуртІа, Зи Бубадини гъадаз хатур-гуьурмет ийида.

²⁷ Зи рикІи рикІ незва; За гъикІ лугъун: «Буба, Зи кылел къведайдакай Зун хуьх». Зун гъа и кар паталди атанва. ²⁸ Буба, Ви баркалла къалура!

Гъа чІавуз цаварилай ван атана:

– За квез Зи баркалла къалурнай ва мадни къалурда.

²⁹ И ван хъайи инал алай халкъди лагъана:

– Ибур цавун къукърумар я.

Муькуьбуру лагъана:

– Адахъ галазмалаикрахана.

³⁰ Адан гъакъиндай Исади лагъана:

– Цаварилай а ван Зун патал ваъ, куьн патал атанвайди я. ³¹ Гила и дуьньядин дуван ийидай вахт хъанва; и дуьньядал агъавалзавай бег гиламад чукурда. ³² Зун чилелай хкаж авурла, За вири Жувал желб ийида. ³³ И гафар лугъуналди Ада Вич гъихътин ажалдалди рекъидатІа къалурзавай.

³⁴ Халкъди Адаз лагъана:

– ЧазКъанундайчизва хъи, Месигъатайла, ам эбеди яз чи патав гумукъда. Амма Вуна Инсандин Хва цавуз хкаж хъжеда лугъузва. А Инсандин Хва Вич вуж я?

³⁵ – Са тІимил вахтунда кvehъ галаз Экв амукъда, – жаваб гана Исади. – Экв амай къван гагъда куьн, мичІера гъат тийидайвал, куь рехъди алад. МичІерай физвайдаз вич гъиниз физватІа чир

жедач. ³⁶ Квекай Экуьнин веледар хъун патал Экв кvehъ галаз амай къван гагъда Экуьнихъ иман ая.

И гафар лагъана куьтягъ хъайила, Иса абурукай къакъатна чуьнуьх хъана.

Чувудри иман тавун

³⁷ Исади инсанрин вилик икъван керемат-ишараяр авунатІани, абуру Адахъ иман ийизвачир.

³⁸ Гъа икІЯшай пайгъамбардингафар кьилиз акъатнай. А гафар ихътинбур я: «Я Ребби, чна лагъай гафарин вуж чІалахъ хъанай къван? Реббидин къуват низ акунай къван?» Яшай 53:1.

³⁹ Вичин ктабда маса чкадал Яшая инсанривай вучиз иман ийиз жезвачІа мад лагъанай: ⁴⁰ «Ада абурун вилер буьркъуь, рикІерни кІеви авуна. Ада и кар, абуруз вилералди затІни такун патал ва рикІералди затІни къатІун тавун патал, авуна. Гъавилай абурувай Аллагъдихъ элкъвена чеб сагъар хъия лугъуз жезвачІа Яшай 6:10.. ⁴¹ Ибур Яшая Исадин баркалла гъихътинди жедатІа аян тирвилай лагъай гафар тир.

⁴² Гъакимрикайни гзафбур Исадихъ ийизвай имандал атанай, амма чеб фарисейрисинагугдайчукуриз кичІела, абуру а кар ачухдиз хиве къазвачир. ⁴³ Абуруз чпин тариф Аллагъди ийизвайдалай гзаф инсанри авуна кІанзавай.

Исади ийидай дувандикай

⁴⁴ Исади ван алаз лагъана:

– Захъ иман ийизвайда тек са Захъ ваъ, гъакІни Зун Ракъурнавайдахъ иман ийизва. ⁴⁵ Зун аквазвайдаз Зун Ракъурнавайдни аквазва. ⁴⁶ Захъ иман авурбур мичІе амукъ тавун патал, Зун Экв яз дуьньядиз атана. ⁴⁷ Зи гафар ван хъайи, амма За лагъайвал тавурбурун дуван За ийидач. Зун дуьньядин дуван ийиз ваъ, дуьнья хиласиз атанвайди я. ⁴⁸ Зун негъ ийизвайдаз ва Зи гафар къабул тийизвайдаз дуванбег ава, Зи гафари адан дуванКъияматдин юкъузийида. ⁴⁹ Зи гафар За Жува Жувакай туькІуьрна лугъузвайбур туш. Вуч ва гъикІ лагъана кІандатІа, Зун ракъурнавай Зи Бубади Заз тагъкимнава. ⁵⁰ Адан тагъкимди эбеди уьмуьрдал гъидайди Заз чизва. Гъа икІ, Заз Бубади вуч лагъанатІа, Зани гъам лугъун хъийизва.

Тилмизрин кІвачер чуьхуьн

13 Песагъ суваринвахт муькьва жезвай. ИсадизВич и

дуьньядайБубадинпатав хъфидай вахт атанвайди чизвай. И дуьньяда Вичихъ галаз санал хъайибур Вичиз гъикъван пара кІан ятІа, Ада эхирдалди къалурна. ² Вири нянин суфрадихъ ацукънавай. Исадиз хаинвал авунин фикириблисдиИскарият Симунан хваЯгъуданрикІе тунвай. ³ Исадиз Вич Аллагъдин патавай атанвайди ва Аллагъдин патав хъфидайди чизвай. ГъакІни Адаз Аллагъди вири

Вичин ихтиярда тунвайдини чизвай. ⁴ Ам суфрадихъай къарагъна, Ада винелай алукинавай парталар хтунна, юкъва дасмал туна. ⁵ Ахпа Ада лигенда яд цана, ВичинтилмизринкИвачер чуьхуьз, юкъва авай дасмалдалдимихъийиз эгечІна. ⁶ Гъа икІ нубат Симун-Петрудал агакъна.

– Я Агъа! – лагъана Исадиз Петруди. – Ваз рикИвайни зи кИвачер чуьхуьз кІанзавани?

⁷ – За ийизвай кардин гъавурда вун исятда ваъ, адан гъавурда вун геж акъада, – жаваб гана Исади.

⁸ – Вуна зи кИвачер гъич са чІавузни чуьхуьз тахъуй, – лагъана Петруди.

– За абур чуьхуьн тавуртІа, вун Заз талукъ жедач, – лагъана Исади.

⁹ – Я Агъа! – лагъана Симун-Петруди. – АкІ ятІа, са кИвачер ваъ, гъилерни, къилни чуьхуьх.

¹⁰ – Вири беден чуьхвенвайда тек са кИвачер чуьхуьн лазим я, – лагъана Исади, – вучиз лагъайтІа адан беден михъи я; куьнни михъи я, амма вири – ваъ.

¹¹ Вич ни маса гудатІа Адаз чизвай, гъакІ хъайила Ада «Куьн вири михъи туш» лагъанай.

¹² Тилмизрин кИвачер чуьхвена, Вичин пекер ахлукІайла, Ада хтана суфрадихъ ацукъна, абуруз лагъана:

– За авурдан гъавурда куьн гъатнани? ¹³ Куьне Заз «Я Агъа», «Муаллим» лугъузва. ГъакІ лугъунал куьн гъахъ я, Зун куьне лугъузвайди я. ¹⁴ За, куь Муаллимди ва Агъади, куь кИвачер чуьхвенатІа, куьнени сада садан кИвачер чуьхуьн лазим я: ¹⁵ За квез чешне къалурнава, За квез авурвал куьнени ая. ¹⁶ За квез лап рикИвай лугъузва: нуькер вичин иесидилай артух туш, илчинивич ракъурайдалай артух туш. ¹⁷ Гила квез и кар чизва, куьне гъакІ ийиз хъайитІа, куьнбахтаваржеда. ¹⁸ Зун квекай виридакай рахазвач. За хкънавайбур Заз чизватІани, Каламдакхъенвай ихътин гафарни къилиз акъатун лазим я: «Захъ галаз фу тІуьрди Заз акси хъана» Забур 40:10.. ¹⁹ И кІвалахар къиле фидай чІавуз куьне Зун гъакъикъатда Вуж ятІа Гъам Тирдан чІалахъ хъун патал, За квез и гафар исятда виликамаз лугъузва. ²⁰ За квез лап рикИвай лугъузва: За ракъурай кас къабулдайда Зунни къабулда ва Зун къабулдай касди Зун Ракъурайдини къабулда.

Ягъуда Иса маса гун

¹ Ахпа Исади чІехи гъалаба кваз лагъана:

– За квез лап рикИвай лугъузва: квекай сада Зун хаинвилелди маса гуда.

² Ам никай рахазватІа тийижиз, Адан тилмизар сад садаз килигиз амукъна. ³ Исадин рикІ алай са тилмиз Адав агатна ацукънавай. ⁴ Симун-Петруди адаз, Исадивай хаин вуж ятІа чирун патал, ишараавуна. ⁵ Ада, Исадихъ алгъана, «Ам вуж хъуй, я Агъа?» лагъана Адавай жузуна.

⁶ – Ам, куруна авай хуьрекдик фан кІус кяна За низ гайитІа, гъам я, – жаваб гана Исади.

кІус кяна, Ада ам Искарият Симунан хва Ягъудав вугана. ⁷ Фан а кІус къачурдалай къулукъ, Ягъудак гъасятда иблис акатна. Гъа чІавуз Исади лагъана:

– Вуна ийидай кар фадамаз ая.

⁸ И гафар Исади адаз вучиз лагъанатІа, ацукънавайбурукай касни гъавурда гъатнач.

⁹ Абуруз Ягъудав чпин уртах пул хъуниз килигна, Исади адаз сувариз чпиз герек затІар къачу, я тахъайтІа кесибриз затІ-матІ це лагъайди хъиз хъана. ¹⁰ Ам фан кІус къачуна гъасятда кІвалайя экъечІна. Йиф тир.

Исадин цІийи тагъким

¹ Ягъуд экъечІайла, Исади лагъана:

– Инсандин ХциВичинбаркаллакъалурдай вахт алукънава. Гъа идалди Аллагъди Вичин баркаллани къалурда. ² Инсандин Хци Аллагъдин баркалла къалурзава, Аллагъдини Вичин баркалла Инсандин Хциз багъишда. И кар лап мукъвара жеда.

³ Чан балаяр! Квехъ галаз Зун яргъалди амукъдач: Куьн Захъ къекъвез жеда. За виликдайчувудринкъиле авайбуруз лагъанай: «Зун физвай чкадиз квевай къвез жедач». Гъа и гафар гила За квезни лугъузва. ⁴ За квез цІийи тагъким ийизва: садаз сад кІан хъухъ. Заз куьн гъикІ кІандайтІа, квезни куьн гъакІ кІан хъун лазим я. ⁵ Квез садаз сад кІан хъайила, гъар са касдиз куьн Зи тилмизар тирди чир жеда.

Петруди къил къакъудуникай (МатІ. 26:33-34; Мрк. 14:29-30; ЛкІ. 22:33-34)

¹ Симун-Петруди Исадиз лагъана:

– Я Агъа! Вун гъиниз физва?

– Зун гъиниз физватІа, вавай Захъ галаз исятда къвез жедач, амма ахпа Зи гуьгъуьна аваз вунни къведа, – жаваб гана Исади.

² – Я Агъа! – хабар къуна Петруди. – Вучиз завай Вахъ галаз исятда къвез жедач? Вун патал за зи чанни гуда.

³ – Вуна Зун патал чан гуда лугъузвани? – жаваб гана Исади. – За ваз лап рикИвай лугъузва: кІекре гъарайдалди вуна пудра Закай къил къакъудда.

Исади инсанар Аллагъдин патав гъун

14 Исадилагъана:

– Куьне рикІи рикІ немир.

Аллагъдихъиманая, Захъни иман ая.

² ЗиБубадинкІвалера гзаф утагъар ава. АвачиртІа, За квез лугъудайни: Зун квез чкаяр гъазуриз физва?

³ Фена чкаяр гъазурайла, куьнни Зун авай чкада хъун патал, За хтана куьнни хутахда. ⁴ Зун физвай чкадин рехъ квез чида.

⁵ ТІумая лагъана:

– Я Агъа! Вун гъиниз физватІа, чаз чизвач. Чаз рехъ гъикІ чир хъурай?

⁶ Исади лагъана:

– Рехъни Гьакъикъятни Уьмуърни – Зун я; Зун арада авачиз Бубадин патав садавайни физ жедач. ⁷ Квез Зун чир хъанайтІа, квез Зи Бубани чир жедай. Къедлай къулухъ квез Ам чизва ва квез Ам акунай.

⁸ – Я Агъа! – лагъана ФилипІа. – Вуна чаз Буба къалура, чаз Ам акун бес жеда.

⁹ – Зун квехъ галаз икъван вахт хъанватІани, ваз Зун чир хъаначни, ФилипІ? – лагъана Исади. – Зун акурдаз Бубани акунва; идалай гуьгъуьниз «Вуна Чаз Буба къалура» лугъудай гафар вуч лагъай чІал я? ¹⁰ Зун Бубада, Бубани За авайдахъ вун чІалахъ жезвачни? Квез лугъузвай гафар За Жува Жувакай тукІуърна лугъузвайбур туш. Зунни Вич сад хъанвай Буба я Вичин крар ийизвайди. ¹¹ Буба За ава, Зун Бубада ава лугъудай зи гафарин чІалахъ хъухъ. Куьн зи гафарин чІалахъ жезвачтІа, гич тахъайтІа За ийизвай крарихъ хъайитІани агъугъ.

¹² За квез лап рикІивай лугъузва: Зун Зи Бубадин патав хъфизва, гъавиляй Захъ иман ийизвайда За вуч авуртІа гъам ийида, гъатта За авурдалай артухни ийида. ¹³ Куьне Заз ЗиТІварцІелай ая лагъай вуч хъайитІани За ийида. Гъа икІ Хци Бубадинбаркаллакъалурда. ¹⁴ Зи ТІвар къуна куьне вуч тІалабайтІа, За гъам къилиз акъудда.

Пак Руьгъ хиве къун

¹⁵ Квез Зун кІан ятІа, куьне Зи тагъкимар къилиз акъудда. ¹⁶ За Бубадиз минетда, Адани квез цІийи Несигъатдар гуда. Ам даим квехъ галаз амукъда.

¹⁷ А Несигъатдар ГьакъикъятдинРуьгъя. Дуьньядиз Ам акунач ва чидач, гъавиляй дуьньядивай Ам къабулизни жедач. Квез Ам чизва, вучиз лагъайтІа Ам квехъ галаз амукъзава ва Ам квек кваз жеда.

¹⁸ За куьн етимвиле тадач, Зун элкъвена куь патав хкведа. ¹⁹ Са къадар вахтундилай Зун дуьньядиз ахквадач, амма квез Зун ахквада, вучиз лагъайтІа Зал чан ала, квелни чан ала. ²⁰ Гъа юкъуз квез чир жеда: Зун Зи Бубада, куьн За, Зунни кве ава. ²¹ Низ Зун кІанзаватІа, ада Зи тагъкимар къилиз акъудда. Зун кІандайди Зи Бубадизни кІан жеда. Зазни кІан жеда ва За Жув адаз ачухарда.

²² Искарият туширЯгъудаАдавай хабар къуна:

– Я Агъа! Вучиз Ваз Вун дуьньядиз ваъ, тек са чаз къалуриз кІанзава? Бес Вун вири дуьньядин вилик атун лазим тушни?

²³ – Низ Зун кІандатІа, гъада Зи гаф къилиз акъудда, – жаваб гана Исади. – Зи Бубадизни гъам кІан жеда; гъа чІавуз Чун а касдин патав къведа ва адахъ галаз амукъда. ²⁴ Зун кІан тийизвайда За лагъайвал ийизвач. За квез лугъузвай гафар Зибур ваъ, Зун ракъурнавай Зи Бубадинбур я. ²⁵ Ибур За квез Зун куь арада амаз лугъузвайди я. ²⁶ Зи ТІварцІелай Бубади куь патав ракъурдай Несигъатдарди, яниПакРуьгъди, лагъайтІа, квез вири чирда ва За квез лагъайбур вири куь рикІел хкида. ²⁷ За квез секинвал тазва, Зи секинвал гузва За квез. И дуьньяди тагудай хътин саягъда гузва.

РикІик къамир! КичІе жемир! ²⁸ За лагъайди квез ван хъанани? Зун куь патавай хъфизва, ва мад элкъвена хкведа. Зи Буба Залай артух я, гъавиляй квез Зун кІандайтІа, Зун Бубадин патав хъфизва лагъай гафуни куьн шадардай. ²⁹ И кар арадал атайла куьне иман авун патал, За квез виликамаз лугъузва. ³⁰ Ина квехъ галаз ихтилатар ийидай вахт Захъ амач, и дуьньядал агъавалзавай бег Заз акси яз экъечІзава. Адаз Зал агъавалдай са ихтиярни авач. ³¹ Амма дуьньядиз Заз Зи Буба кІанзавайди ва Зи Бубади Зал тапшуругъ авунвай крар ийизвайди чир хъун лазим я. Къарагъ, чун инлай хъфин.

Иса – ципицІ ЧІере

15 ЦипицІдин халисан ЧІере – Зун я, ЗиБубаниципицІбан я. ² Майваяр тегъидай Зи гъар са хел Ада атІузва, майваяр гъидай гъар са хел, амайдалайни гзаф майваяр гъурай лугъуз, Ада михъзава. ³ Зи гафариз яб гана куьнмихъихъанва. ⁴ Куьн За хъухъ, Зунни кве жеда. ЧІередикай атІай хилевай гъикІ майваяр гъиз жедачтІа, гъакІ квевайни Закай чараз майваяр гъиз жедач. ⁵ Зун ЧІере я, куьн – хилер. Вуж За аватІа ва Зун не аватІа, гъада бул майваярни гъида, амма Зун галачиз квелай затІни алакъдач. ⁶ Вуж За амукъдачтІа, гъам гадарнавай хел хъиз жеда, ам къурада, ахътин хилер кІватІна цІуз вегъида, абур куда. ⁷ Куьн За амукъайтІа, Зи гафарни кве хъайитІа, гъа чІавуз квез вуч кІан хъайитІани, тІалаб ая, квез гуда. ⁸ Зитилмизаряз куьне бул майваяр гъиз жеда, гъадалди Зи Бубади Вичинбаркаллакъалурда.

⁹ Зун Бубадиз кІан хъайивал, Зазни куьн гъакІ кІан хъанва. Зи кІанивиле аваз уьмуър твах. ¹⁰ За Зи Бубадин тагъкимриз яб гуз, Зи Бубадин кІанивиле аваз гъикІ уьмуър тухузватІа, гъакІ куьнени, Зи тагъкимриз яб гайитІа, Зи кІанивиле аваз уьмуър тухуда. ¹¹ За и гафар Зи шадвал квехъ галаз хъун ва куь шадвал ацІайди хъун паталай лагъанвайди я. ¹² За квез ихътин тагъким ийизва: Зун квез кІанзавайвал, гъакІ квезни садаз сад кІан хъухъ. ¹³ Виридалайни чІехи кІанивал – жуван дустар патал чан гун я. ¹⁴ За лугъузвай гафар куьне къилиз акъудзаватІа, куьн Зи дустар я. ¹⁵ ЛукІраз вичин агъади вучзаватІа чир жедач. За жуван Бубадивай ван хъайи къван вири квез чирна. Гъавиляй мад За квез лукІар лугъузвач. Куьн Зи дустар я. ¹⁶ Зун куьне хкънач, куьне ийидай крарин майваяр китІидайбур тахъун патал, куьн хкъгъайди Зун я. Куьне Зи Бубадивай ЗиТІварцІелай вуч тІалабайтІани, гъам Ада квез гуда. ¹⁷ Ингъе квез Зи тагъким: садаз сад кІан хъухъ.

Дуьньядиз Исани тилмизар такІан хъун

¹⁸ Дуьньядиз куьн такІан ятІа, рикІел хухъ, адаз Зун квелайни вилик такІан тир. ¹⁹ Куьн и

дуьньядикай тиртІа, дуьньядиз куьн вичинбур хьиз кІан жедай. Амма куьн и дуьньядикай туш; И дуьньядай За куьн хягъайвиляй дуьньядиз куьн такІан я. ²⁰ За квез «Нухер вичин иесидилай артух туш» лагъай гаф рикІел хкваш. Зун хурук кутунватІа, куьнни хурук кутада; дуьньяди Зи гаф кьилиз акъудзавайтІа, ада куь гафни кьилиз акъуддай. ²¹ Инсанриз Зун Ракъурнавайди течизвайвиляй, Зун себеб яз абуру куьн хурук кутунва. ²² За атана Зи гафар абуруз лагъаначиртІа, абурукгунагътахсир жедачир. Амма гила абурухъ чеб гъахъардай са делилни авач. ²³ Низ Зун такІан ятІа, гъадаз Зи Бубани такІан я. ²⁴ Залай гъейри, садавайни тежедай крар За абурун арада тавунайтІа, абурук гунагъ жедачир. Амма абуруз За авур къван крар вири акунатІани, абуруз Зунни Зи Буба такІан я. ²⁵ Гъа и саягъда абурунКъанундакхьенвай «Зун себеб авачиз такІан хъана» Забур 34:19; 68:5. лугъудай гафар кьилиз акъатна. ²⁶ За Бубадин патавай квез Несигъатдар ракъурда. Ам – ГъакъикъатдинРуьгъ– Бубадин патавай куь патав къведа ва Зи гъакъиндай квез шагъидвал ийида. ²⁷ Куьнени Закай шагъидвал ийида: куьн Захъ галаз лап гъа сифте йикъалай хъайибур я.

16 За квез ибур, куьне жуваниманквadar тавун патал, лагъайбур я.

² Синагудайкуьн чукурда; гъатта ахътин вахт къведа хъи, куьн яна къейи инсанри чпи Аллагъдиз хуш жедай кар авуна лагъана фикирда.

³ Я ЗиБуба, я Зун чин тийидайвиляй абуру гъакІ ийида.

⁴ Амма идакай За квез авиляй ахъайна хъи, а йикъар атайла, За лагъайбур куьне рикІел хкун лазим жеда. Сифтедилай За квез и гафар лагъаначир, вучиз лагъайтІа Зун Жув квехъ галай.

Пак Руьгъдин крар

⁵ Гила Зун Жув Ракъурайдан патав хъфизва. Квекай садани «Вун гъиниз хъфизва?» лагъана, Завай хабар къазвач. ⁶ Вири и крарикай За квез ахъайна лугъуз куь рикІер хажалатдив ацІанва. ⁷ Амма За квез авайвал лугъузва: Зун хъфейтІа, квез хъсан жеда, Зун хъфин тавуртІа, Несигъатдар куь патав къведач. Зун хъфейла, За Ам куь патав ракъурда. ⁸ Ам атайла, дуьньядигунагъдикай, гъахъ-михъивиликайва дувандикай ийизвай дуьз тушир фикирар Ада винел акъудда. ⁹ Ада Захъ иман тавунин гунагъни инсанриз къалурда. ¹⁰ Зун Зи Бубадин патав хъфида ва квез Зун мад ахквадач. И карди инсанриз гъахъ-михъивал чирда. ¹¹ И дуьньядал агъавалзавай бегдин дуван авунва. И карди инсанриз дуван вуч ятІа чирда. ¹² Захъ квез лугъудай гзаф гафар ама, амма куьн патал абуру къадардилай артух жеда. ¹³ ГъакъикъатдинРуьгъатайла, Ада куьн гъакъикъи рекъяй тухуда. Ада лугъудай гафар Вичи Вичикай

туькІуьрна лугъузвайбур жедач, Ада квез Вичиз ван жезвай гафар лугъуда, инлай кьулухъ жедай крарикайни Ада квез хабар ийида. ¹⁴ Ада квез гудай хабарар Завай къачурбур жеда. Гъа саягъда Ада Зибаркаллакъалуриз жеда. ¹⁵ Бубадихъ вуч аватІа, Захъ авайдини гъам я. Гъавиляй За квез лагъанай: Ада квез гудай хабарар Завай къачурбур жеда. ¹⁶ Са тІимил чІавалай квез Зун ахквадач, ахпа са куьруь вахтундилай квез Зун мад ахквада.

Пашманвал шадвилиз элкъуьн

¹⁷ ИналИсадинтилмизрикайса бязибур чпи чпиз лагъана:

– Ада лугъузва: «Са тІимил вахтундилай квез Зун ахквадач, ахпа са куьруь вахтундилай квез Зун мад ахквада» ва «Зун Бубадин патав физва». Им вуч лагъай чІал я?

¹⁸ Абуру мад лагъана:

– «Са тІимил вахт» вуч лагъай чІал я? Ада лугъузвайдан гъавурда чун гъатзавач.

¹⁹ Тилмизриз суалар гуз кІанзавайди Исади къатІана, Ада лагъана:

– Куьне сада-садавай За лагъай «Са тІимил вахтундилай квез Зун ахквадач, ахпа са куьруь вахтундилай квез Зун мад ахквада» лагъай гафарикай жузазвани? ²⁰ За квез лап рикІивай лугъузва: куьне – шел-хвал, дуьньяди – шадвилер ийида. Куьне хажалатар чІугвада, амма куь хажалатар шадвилериз элкъведа. ²¹ Папа аял хадай вахт атайла, тІалри адаз азабар гуда. Аял хъайидалай кьулухъ адан рикІелай вичиз тІар хъайиди фида, ам дуьньядал инсан акъалтна лугъуз шад жеда. ²² Куьнни гъакІ хажалатдик акатнава. Амма Заз куьн мад ахкурла, куь рикІерни шадвиливди ацІуда. Куь а шадвал гъич садавайни къакъудиз жедач. ²³ Гъа юкъуз куьне Завай са затІуникайни хабар къадач. За квез лап рикІивай лугъузва: куьне Зи Бубадивай ЗиТІварцІелай вуч тІалабайтІани, гъам Ада квез гуда. ²⁴ Къедалди куьне Зи ТІварцІелай са затІни тІалабнач. ТІалаб ая – квез гуда. Гъа чІавуз куь шадвал ацІайди жеда.

Дуьньядал гъалиб хъун

²⁵ Гилалди За куьнкъисаярмисал гъиз гъавурда твазвай, амма Зун квехъ галаз къисайралди рахан тийидай вахт къвезва. Гъа чІавуз Зун квехъ галаз Бубадикай ачухдиз рахада. ²⁶ Гъа чІавуз куьне Зи ТІварцІелай Бубадивай тІалабда; За квез лугъузва хъи, Бубадивай куьн патал мад са карни За тІалаб авун лазим хъжедач. ²⁷ Квез Зун кІан хъана ва куьн Зун Аллагъдин патавай атайдахъ агъуна. Гъавиляй Бубадиз Вичизни куьн кІанзава. ²⁸ И дуьньядиз Зун Бубадин патавай атана. Гила Зун, дуьнья туна, Бубадин патав хъфида.

²⁹ Исадин тилмизри Адаз лагъана:

– Гила Вуна къисайралди ваъ, ачухдиз лугъузва. ³⁰ Ваз виридакай хабар авайди гила чаз чир

хъанва. Ваз Вавай сада хабар къун герек туш. ГьакІ хъайила Вун Аллагъдин патавай атанвайдахъ чун агъазва.

31 – Гила куън имандал атанвани? – хабар къуна Исади. – 32 Ингье, вахт атана мукъвал хъанва, Зун текдиз туна, куън гьар сад санихъ чкІида. Амма Зун тек туш, Захъ Зи Буба гала. 33 И вири гафар За квез, куън За аваз, Зи патай квез саламатвал гун патал, лагъайди я. И дуъньяда куъне азиятар чІугвада, амма викІегъ хъухъ: Зун дуъньядал гъалиб хъана.

Исадин дуъа

17 Исади, и гафарилай къулухъ къил цавуз хкажна, лагъана:

– Вахт хъанва, Буба. Жуван Хцинбаркаллакъалура, Хцини Ви баркалла къалурда. 2 Вуна Адан патав гъидай гьар садаз Адаэбеди уьмуьргун патал, Вуна чан алай вирибур Адан ихтиярда тунва. 3 Эбеди уьмуьр, лагъайтІа, халисан сад Аллагъ тир Вун ва Вуна ракъурнавай Иса Месигъчир хъун я. 4 Вуна Заз чилел ая лагъанвай кар За къилиз акъудна. Гъа идалди За Ви баркалла къалурна. 5 Гила, Буба, дуънья халкъ ийидалди Зун ви патав гвайла, Зал алай хътин баркалла Вуна Зав гахце. 6 И дуъньяда Вуна Зав агудай инсанриз За ВиТІварчирна. Абуру вибур тир, Вуна абуру Зи патав гъана. Абуру Ви гаф къилиз акъудна. 7 Вуна Заз гайи къванди вири Валай къвезвай чІал гила абуруз чир хъанва. 8 Вуна Заз лагъай гафар За абуру агакъарна, абуруни а гафар къабулна. Гила абуруз Зун Ви патавай атайди гъакъикъатда чир хъанва ва Зун Вуна ракъурайдахъ абуру агъунва. 9 Абурун паталай За Ваз минетзава. Дуъньяда авай вирибурун паталай ваъ, са гъабурун паталай. Абуру вибур тир, Вуна абуру Заз гана. 10 Захъ авай вири Види я, Вахъ авай вири Зиди я. Абуру чпин краралди Зи баркалла виридаз къалурда. 11 Зун мад и дуъньяда акъваздач, Зун Ви патав хквезва. Абуру, лагъайтІа, и дуъньяда амукъзава. Япак Буба, абуру Заз Вуна гана, Жуван ТІварцІелай абуру хуъх; къуй абуру чун хъиз сад хъурай. 12 Зун абурухъ галамай къван гагъда Заз ганвай Ви ТІварцІелай За абуру хуъзвай. За абуру хвена ваКаламдакъхъенвайди къилиз акъатун патал къиникъ ганвай садалай гъейри, абурукай гъич садни терг хъанач. 13 Гила Зун Ви патав хквезва. За ийизвай хътин шадвилив гъабурни ацІун патал, За и вири гафар абурухъ галаз Зун и дуъньяда амаз лугъузва. 14 Ви гаф За абуру агакъарна, амма дуъньяда авайбуруз абуру такІан хъанва, вучиз лагъайтІа, Зун хъиз, гъабурни и дуъньядикай туш. 15 За Ваз абуру и дуъньядай къахчун патал минетзавач, За Вавай абуру чІурудакай хуън тІалабзава. 16 Зун дуъньядикай туширвал, гъабурни дуъньядикай туш. 17 Жуван гъакъикъатдив абуру пак ая. Ви гаф гъакъикъат я. 18 Вуна Зун и дуъньяда авайбурун патав ракъурайвал, Зани абуру и дуъньяда авайбурун патав ракъурна. 19 За Жув гъабурун паталай пак

къурбанд хъиз гузва, гъабурни гъакъикъатдив пак хъурай. 20 За ийизвай минет са гъабур ваъ, абурун гафариз яб гана Захъиманийидайбур патални я. 21 Зун Ва ава, Вунни За ава. Абуру – сад хъурай ва Ча аваз хъурай. Гъа чІавуз дуънья Зун Вуна ракъурайдахъ агъада. 22 Зунни Вун гъикІ сад ятІа, гъабурни гъакІ сад хъурай. Гъавилияй За гъабурузни Вуна Заз гайи хътин баркалла гана. 23 Зун абура ава, Вунни За ава. Абурухъни гъа ихътин тамам садвал хъурай. Гъа чІавуз Ваз, Зун хъиз, гъабурни кІанзавай чІал дуъньядиз чир жеда ва Зун Вуна ракъурайдахъ дуънья агъада. 24 Буба, гъеле дуънья халкъ жедалди Ваз зун кІандай ва Вуна Заз баркаллани ганай. Гъавилияй Заз, Вуна Зав агудай и баркалла акун патал, Заз абуру Зун гъина хъайитІа, гъана хъанайтІа кІандай. 25 Гъахъ-михъи Буба! Дуъньядиз Вун чизвач, амма Заз Вун чизва. Зун Вуна ракъурнавайди ина авайбурузни чир хъанва. 26 Ваз Зун кІандайвал, гъабурни кІан хъун патал, За абуруз Ви ТІвар ачухарна ва мадни ачухарда. Гъа и саягъда Зун абура ава.

Иса маса гун ва къун

(MatI. 26:47-57; Mpk. 14:43-50,53-54; LkI. 22:47-54)

18 И гафар лагъана куътягъ хъайила, Иса Вичинтилмизарни галаз Кедрун вацІалай элячІна багъ авай патаз фена. 2 А чка Исадиз хаинвал авурягъудазничизвай, вучиз лагъайтІа Иса мукъвал-мукъвал Вичин тилмизарни галаз аниз къведай. 3 Римдинаскерар ва гъакІни чІехихахамринифарисейри ракъурнавай нуькерар Ягъуд галаз багъдиз атана. Абурув виридав яракъар, чирагъар ва шемгъалар гвай. 4 Вичин къилел къведай вири крар виликамаз чизвай Исади, абурун вилик экъечІна, лагъана:

- Куън нихъ къекъвезва?
- 5 – Назаретви Исадихъ, – жаваб гана абуру.
- Ам Зун я, – лагъана Исади.
- Абурухъ галаз Иса маса гудай Ягъудни акъвазнавай. 6 Ада «Ам Зун я» лагъайла, абуру садлагъана къулухъ хъана, ахпа ярх хъана.
- 7 – Куън нихъ къекъвезва? – мад хабар къуна Исади.
- Назаретви Исадихъ, – лагъана абуру.
- 8 – За квез лугъузва: Ам Зун я, – жаваб гана Исади.
- Куън Захъ къекъвезватІа, амайбурув хъфиз тур.
- 9 Ада икІ Вичи садра лагъай ихътин гафар къилиз акъатун патал лагъайди тир: «Вуна Заз гайибурукай За садни квадарнач».
- 10 Тур гвай Симун-Петруди тур акъудна, къилин хахамдинлукІ яна адан эрчІи яб галудна; лукІрантІвар Малх тир. 11 Амма Исади Петрудиз лагъана:
- Тур къакъара хтур! Бубади Зав вуганвай гъам-пияла хъун тавуна жедани?
- 12 Гъа чІавуз аскерри, абурун чІехида вачувудринкъиле авайбуру ракъурнавай гъилибанри Иса къуна кутІунна. 13 Сифте Ам абуру

Гъайнасан патав тухвана; ам Каяфан яран буба тир. Каяф а йисуз кылин хахам тир. ¹⁴ Халкъ патал сад кьейитІа хъсан жеда лугъуз, чувудриз меслят къалурай Каяф гъам тир.

Петруди Исадикай кыл къакъудун

¹⁵ Симун-Петру ва маса тилмиз Исадин гуьгъуьна аваз фена. А тилмиз кылин хахамдиз чизвай ва гъавилай ам Исадихъ галаз кылин хахамдин гъаятдиз гъахъна. ¹⁶ Петру къецелай варарихъ галамукъна. Са герендила кылин хахамдиз таниш тилмиз экъечІна, варар хуьзвай къаравушдихъ галаз рахана, Петруни галаз гъаятдиз гъахъна. ¹⁷ Инал варар ахъаяй гъа къаравушди Петрудиз лагъана:

– Вунни а Касдин тилмизрикай тушни?

Петруди «Ваъ» лагъана.

¹⁸ Мекъи тир, лукІарини нуькерри цІай хъувуна, цІун патав акъвазна чпиз чим акъудзавай. Абурун арада, вичиз чим акъудиз, Петруни акъвазнавай.

Кылин хахамдин силис

¹⁹ Кылин хахамди Исадивай Адан тилмизрикай ва Ада абуруз гайи чирвилерикай хабарар къуна.

²⁰ Исади жаваб гана:

– Зун вири дуьньядихъ галаз датІана ачухдиз раханай. Чинеба лагъай гафар Захъ хъайиди туш. Вири чувудар кІватІ хъанвай Аллагъдин КІваленисинагугра За Жуван чирвилер гузвай.

²¹ Вуна Завай вучиз силис къазва? За лагъайдакай Заз яб гайибурувай хабар яхъ. За вуч лугъузвайтІа, гъабуруз чида.

²² Исади и гафар лагъайла, Адан патав гвай нуькеррикай сада Адан хъвехъ кутуна яна, Адаз лагъана:

– Кылин хахамдиз гъакІ жаваб гудани?

²³ Исади жаваб гана:

– За чІуру вуч лагъанатІа, вуна Заз лагъ: За дуьз жаваб ганатІа, вуна зун вучиз язава?

²⁴ КутІуннавай Иса Гъайнаса кылин хахам Каяфан патав ракъурна.

Петруди Исадикай мад кыл къакъудун

(МатІ. 26:71-75; Мрк. 14:69-72; ЛкІ. 22:58-62)

²⁵ Симун-Петру цІун патав вичиз чими ийиз акъвазнавай. Инал адаз абуру лагъана:

– Вунни Гъадан тилмизрикай тушни?

Ада кыл къакъудна ва «ваъ» лагъана.

²⁶ Кылин хахамдин лукІарикай сада, Петруди туруналди яб галудайдан мукъвада, лагъана:

– Заз вун Гъадахъ галаз багъда акур хъиз я.

²⁷ Петруди мад Исадикай кыл къакъудна, гъа и арада кІекре гъарайна.

Иса ПилатІан вилик

(МатІ. 27:1-2,11-14; Мрк. 15:1-5; ЛкІ. 23:1-5)

²⁸ Экуьн яралай Иса Каяфан патавай Римдин сердердин дараматдиз тухвана. Чувудар Песагъ суваринсуфрадихъ ацукъиз гъазур хъанвай, гъавилай абуруз, чеб чиркин тахъурай лугъуз, утагъдиз гъахъиз кІанзавачир.

²⁹ ГъакІ хъайила ПилатІвич абурун вилик экъечІна лагъана:

– И Касдик куьне вуч тахсир кутазва?

³⁰ – И Касди са чІуру кар авунвачиртІа, чна Ам ви патав гъидачир, – жаваб гана абуру.

³¹ – Ам хутахна Адан дуван куьне куьКъанундалдая, – лагъана ПилатІа.

– Чаз са касни кыиникъиз акъуддай ихтияр авач, – лагъана чувудрин кыле авайбуру.

³² Исади Вич гъихътин ажалдик рекъидатІа виликамаз лагъайвал, гъам кылиз акъатдайвал хъана. ³³ Гъа чІавуз ПилатІа мад дараматдиз гъахъна, эверна Исадивай хабар къуна:

– Вун Чувудрин Пачагъ яни?

³⁴ – Им жува къатІанани, я тахъайтІа ваз масадбуру лагъанани? – жаваб гана Исади.

³⁵ – Зун чувуд яни къван? – жаваб гана ПилатІа. – Ви халкъди ва чІехи хахамри Вун гъана зи гъиле тунва. Вуна вуч авунва?

³⁶ – Зи Пачагълугъ и дуьньяда авач, – жаваб гана Исади. – Зи Пачагълугъ и дуьньяда авайтІа, Зи къуллугъдал алайбуру, Зун чувудрин гъиле тун тавун патал, женг чІугвадай. Амма гила Зи Пачагълугъ и дуьньядикай туш.

³⁷ – АкІ хъайила Вун Пачагъ я ман? – лагъана ПилатІа.

– Вуна жува Зун Пачагъ я лугъузва, – жаваб гана Исади. – Зун дидедиз хъунни, и дуьньядиз ракъурунни гъакъикъатдикай хабар гун патал я. Гъар вуж гъакъикъатдин пата аватІа, гъада Зи гафуниз яб гузва.

³⁸ – Гъакъикъат вуч затІ я? – хабар къуна ПилатІа.

ИкІ суал гана, ам чувудрин патав хъфена, лагъана:

– Заз адак са тахсирни кваз аквазвач.

Иса кыиникъин къарар

(МатІ. 27:15-30; Мрк. 15:6-19; ЛкІ. 23:13-25)

³⁹ Амма квехъ Песагъ суварин юкъуз къазаматдай са кас ахъаюн тІалабдай адет ава. Квез кІандатІа, Чувудрин Пачагъ ахъайдани?

⁴⁰ Адаз жаваб яз вирида гъарайна:

– Ам ваъ, Бараб ахъая.

Бараб, лагъайтІа, къачагъ тир.

19 И чІавуз ПилатІа Исакамчидив гатут лагъана эмир гана. ² Аскерри къакъвадин таж храна, ам Исадин кылел эцигна, Адал икыи-яру аба алуқІна. ³ Абуру лугъуз хъана:

– Сагъ хъурай Чувудрин Пачагъ!

ГъакІ лугъуз Ам гатаз хъана.

4 ПилатІа, мад екъечІна, чувудриз лагъана:

– Килиг. Адак са тахсирни кваз таквазвайвиляй ингье за Ам мад куь вилик гъизва.

5 И чІавуз къакъвадин тажни икъи яру аба алаз Иса атана. ПилатІани абуруз лагъана:

– Ингье, Им гъа Инсан я!

6 Ам акурвалди чІехихахамриниАллагъдин КІвалинкъаравулри «Амхашунизягъ, хашуниз ягъ!» лугъуз гъарайна.

– Ам къуна куьне хашуниз ягъ, заз Адак са тахсирни кваз аквазвач, – лагъана ПилатІа.

7 – Ада ВичизАллагъдин Хвалугъузва, – жаваб гана чувудри. – Чахъкъанунава, чи Къанундалди Ам къин лазим я.

8 И гафар ван хъайи ПилатІаз амайдалайни кичІе хъана, 9 Ада, дараматдиз хтана, Исадивай хабар къуна:

– Вун гъинай я?

Исади жаваб ганач.

10 – Вуна заз жаваб гузвачни? – лагъана ПилатІа. – Вун ахъа хъувунни, хашуниз ягъунни зи гъиле авайди ваз чизвачни?

11 – Ваз Цавари ихтияр ганачиртІа, вахъ а ихтияр жедачир, – жаваб гана Исади. – ГъакІ хъайила Зун ви гъиле тур касдингунагъмадни чІехи я.

12 Инлай ПилатІ Иса ахъайдай багънади хъ къекъвез хъана. Амма чувудри гъараярзавай:

– Вуна Ам ахъаяйтІа, вунРимдинпачагъдин дуст туш. Ни вич пачагъдай къадай къасар ийизватІа, ам Римдин пачагъдин душман я.

13 И гафар ван хъайи ПилатІа Иса Къванцин Шегъре лугъудай майдандал акъудна. А чкадиз чувуд чІалал Габат лугъуда. Анал ПилатІ дуванбегдин чкадал ацукъна. 14 Гъа вахтПесагъ суваринвилик квай жуьмя югъ тир. Югъни атана частуниз мукъва жезвай. ПилатІа чувудриз лагъана:

– Им куь Пачагъ я!

15 – Йикъ, Ам йикъ, хашуниз ягъ! – гъарайна абуру.

– Куь Пачагъ За хашуниз яна КІанзавани квез? – лагъана ПилатІа.

– Чахъ Римдин пачагъдила гъейри маса пачагъ авач, – жаваб гана чІехи хахамри.

16 Эхирни ПилатІа, Иса хашуниз ягъун патал, абурун гъиле туна. Аскерри Иса къуна тухвана.

Иса хашуниз ягъун

(МатІ. 27:33-44; Мрк. 15:24-32; ЛкІ. 23:33-43)

17 Иса, Ам ядай хашни гваз Пелел, чувуд чІалал – ГалгутІ, лугъудай чкадал тухвана. 18 Гъанал Иса ва Адан къваларивай мад къве кас хашуниз яна. Иса юкъва авай. 19 ПилатІа хашунал «Чувудрин Пачагъ Назаретви Иса» кхъенвай къул эцигун эмирна.

20 Иса хашуниз ягъай чка шегъердин патав хъуниз килигна, а кхъинар гзаф чувудрикІелнай. А кхъинарни чувуд, латин ва юнан чІаларалди авунвай.

21 – «Чувудрин Пачагъ» вучиз кхъенва? – лагъана чувудрин чІехи хахамри ПилатІаз. – «Ада „Зун Чувудрин Пачагъ я“ лугъузвай», гъам кхъинни ая.

22 – За кхъейди кхъена, – жаваб гана ПилатІа.

23 Иса хашуниз ягъай аскерри Адан аба чпин арада пайна. Абуру къуд кас авай. Исадин яргъи перем са цвални алачиз санлай хранвайди тир. 24 Гъавиляй абуру перем къазун тавун къетІна ва, ам низ акъатдатІа чирун патал, чип вегъена. Гъа икІ аскерриКаламдакхъенвай ихътин гафар къилиз акъатдайвал авуна: «Абуру Зи пекер чпин арада пайна ва Зи перемдин паталай чип вегъена»Забур 21:19..

25 Иса ягъай хашунын патав Адан диде, Адан дидевах, КІулпІасан паб тирМайрамва Маждалдай тир Майрам акъвазнавай. 26 Исади, диде ва Вичин рикІ алайтилмизакъвазнаваз акурла, Вичин дидедиз лагъана:

– Ам Ви Хва я, диде.

27 Ахпа тилмиздиз лагъана:

– Ам ви диде я!

Гъа идалай къулухъ а тилмизди Адан диде вичин КІвализ хутахна.

Исадин къиникъ

(МатІ. 27:48-50; Мрк. 15:36-37; ЛкІ. 23:36)

28 Исадиз вири куьтягъ хъанвайди чир хъана. Каламда кхъенвай гафар тамамдиз къилиз акъатун патал, Ада лагъана:

– Заз яд КІанзава.

29 Анал цуру чехирдай ацІанвай къаб алай. Аскерри мант цуру чехирда экъуьрна, ам искуп лугъудай набататдин лашунал акъалжна, Исадин сивихъ тухвана. 30 Цуру чехирдин дад акуна, Исади лагъана:

– Гила вири туькІвена!

Къил хуруз аватай Ада чан гана.

31 Жуьмя тир. Гуьгъуьнин югъ Киш, гъакІни чІехи суварин югъ тирвиляй чувудрин гъакимриз хашуниз янавайбуру хашарал аламукъна КІанзавачир. Гъаниз килигна, абуру ПилатІавай, хашуниз янавайбурун ажал фад алукъун патал, абурун КІвачер яна хадай ва ахпа хашунилай ахлуддай ихтияр гун тІалабна. 32 Гъа икІ аскерри атана эвел Исадин са патай хашуниз янавайдан, ахпа муькуьдан зангар яна хана. 33 Абуру Исадин патав атайла, абуруз Адал чан аламачирди акуна, гъавиляй абуру Исадин зангар ханач. 34 Амма абурун арадай са аскерди ИсадинпакунтІваларин арадиз жида сухна, анай гъасятда ивини яд авахъна. 35 И кар вичин вилералди акур касди тестикъарна. Ада вири авайвал лагъана, адаз вичи лугъузвайди гъакъикъат тирди чизва. Ада лугъунни куьнеиманавун патал ийизвайди я. 36 Инал Каламда кхъенвай «Адан са КІарабни ханач»ЭхкъечІун 12:46.лагъай гафар къилиз акъатна. 37 Гъа идакай Каламдин маса чкадани

лугъузва: «Чпи жида эцягъайдаз абур килигни ийида»Зекери 12:10..

Иса рага атІанвай сура тун
(МатІ. 27:57-61; Мрк. 15:42-47; ЛкІ. 23:50-56)

³⁸ Идалай кьулухъ АриматІайдай тирЮсуфИсадин мейит хашунилай алудна хутахдай ихтияр къачуз ПилатІан патав атана. Юсуф Исадин тилмиз тир, амма ада, чувудрин кьиле авайбурухъай кичІела, и кар чуьнуьхзавай. ПилатІа адаз ихтияр гана. Гъа чІавуз Юсуфа Исадин мейит хашунилай алудна, ам гваз хъфена. ³⁹ Юсуфан патав Никъадимни атана. Ада виш гирванка къван атир галай жуьреба-жуьре векьер-къалар гъана. Ам са мус ятІани Исадин патав йифиз атай гъа Никъадим тир. ⁴⁰ Абуру Исадин тандал атирдин ни къвезвай шаршав алчудна. Къейибур чувудри гъа и къайдада динжарда. ⁴¹ Ам хашуниз ягъай чкада багъ, багъдавай къветІе цїйии сур авай. Ана икъван гагъда са мейитни эцигнавачир. ⁴² КъветІ патав хьуниз килигна, абур жуьмя йикъакай амаз Исадин мейит динжариз агакъна.

Исадал чан хтун
(МатІ. 28:1-8; Мрк. 16:1-8; ЛкІ. 24:1-12)

20 Гъафтедин сад лагъай юкъуз, Маждалдай тирМайрамйиф кумаз къветІел-сурал атана. Адаз къветІин сивел алай къван са патахъ ярхарнаваз жагъана. ² Ада, чукурна фена, Симун-ПетрудизниИсадинрикІ алай масатилмиздизлагъана:
– Агъа къветІяй акъудна тухванва, Ам гьиниз авунатІа чаз чидач.
³ Гъасятда Петруни муькуь тилмиз къветІин патав фена. ⁴ Абуру къведани санал зверна, амма муькуь тилмизди Петрудилай йигиндиз чукурзавай, гъакІ хъайила ам фад атана. ⁵ Ам къветІез гъахънач. Алгъана килигайла, адаз ана авай кафанар акуна. ⁶ Адан гуьгъуьнал алаз атай Симун-Петру къветІиз гъахъна. Адаз ана чІанвай шаршавар ва Исадин кьил кутІунай ягълух акуна. Ягълух шаршаврикай чараз кІватІна маса чкадал алай. ⁸ Сифте агакъай къвед лагъай тилмизни къветІез гъахъна, гъадазни и кар акуна ва ам агъуна. ⁹ Икъван чІавалди абур Исадал къейидалай кьулухъчан хкведалагъанаКаламдакхъенвай гафарин гъавурда акъазвачир. ¹⁰ Ахпа тилмизар кІвализ хъфена.

Майрамаз Иса акун
(МатІ. 28:9-10; Мрк. 16:9-11)

¹¹ Майрам, лагъайтІа, къветІин патав акъвазна шехъзавай. И арада ам алгъанакъветІиз килигайла, ¹² адаз ана виликдай Исадин мейит алай чкадал лацу пекер алаз ацукънавай къвемалаикакуна, абурукай сад мейитдин кьил, муькуьдини кІвачер хъайи чкайрал ацукънавай. ¹³ Абуруни Майрамаз лагъана:
– Вун вучиз шехъзава?

– Инай ни ятІани зи Агъа хутахнава, – жаваб гана ада, – Ам гьиниз авунатІа, заз чизвач.

¹⁴ ГъакІ лагъана ам кьулухъ элкъвейла, адаз кІвачел акъвазнавай са кас акуна, Ам Иса тир, амма икІ тирди Майрамаз чир хъаначир.

¹⁵ – Вун вучиз шехъзава, я вах? – лагъана Исади. – Вун нихъ къекъвезва?

Ам ципицІбан хьиз хъайи Майрама Исадиз лагъана:

– Агъа! Ам Вуна инай акъуднатІа, Ам вутІнатІа, заз лагъ. За Ам къахчуда.

¹⁶ – Майрам! – лагъана Исади.

Майрама, Исадихъ элкъвена «Раббуни» (чувудчІалал «я муаллим») лагъана.

¹⁷ – Вуна Зун къамир, ахъая, Зун гъеле ЗиБубадинпатав хъфенвач, – лагъана Исади. – Вуна фена Зи стхайриз «Зун Зини куь Бубадин патав, Зини куь Аллагъдин патав хъфизва» лагъ.

¹⁸ Маждалдай тир Майрама фена тилмизриз «ЗазРаббиакун» лагъана, хабар гана. Ада Исади вичиз вуч лагъанатІа, вири абуруз ахъайна.

Тилмизриз Иса акун
(Мрк. 16:14-18; ЛкІ. 24:36-49)

¹⁹ Гъафтедин гъа сад лагъай йикъан няниз Исадин вири тилмизар санал кІватІ хъанвай. Чувудрин кьиле авайбурухъай кичІела абуру ракни акъалнавай. Рак кІеви тиртІани, Иса атана, абурун юкъвал акъвазна.

– Квез хийирар хъуй, – лагъана Ада.

²⁰ ИкІ лагъана, Ада абуруз Вичин гьилерални къвалал алай хирер къалурна. Ребби акурла, тилмизриз хвеша хъана. ²¹ Исади абуруз къвед лагъай гьилера лагъана:

– Квез хийирар хъуй! Зун Зи Бубади куь патав гьикІ ракъурнаватІа, Зани куьн дуйнья тирвал ракъурзава.

²² ИкІ лагъана, Ада абуруз уф гана, лагъана:

– Пак Руьгъкъабула. ²³ Нингунагърилайкуьне гьил къахчуртІа, гъадакай абур хкатда. Нин гунагърилай гьил къахчун тавуртІа, гъадак абур кумукъда.

²⁴ Иса атайла, цїикъведилчидикайсад тир «Къветхвер» лугъудай ТІумай абурухъ галаз ина авачир. ²⁵ Муькуь тилмизри адаз лагъана:

– Чаз Ребби акуна.

Амма ТІумая лагъана:

– Заз Адан гьилерал михери авунвай хирер такуртІа, а хирера за тІуб тун тавуртІа ва Адан къвалаз за гьил тавуртІа, зун чІалахъ жедач.

²⁶ Са гъафтедила Исадин тилмизар мад гъа кІвале кІватІ хъхъана. Абурухъ ТІумайни галай. Рак агалнавай. Иса атана абурун юкъваз гъахъна.

– Квез хийирар хъуй! – лагъана Ада.

²⁷ Ахпа ТІумаяз лагъана:

– Ви тІуб Зав гице, килиг Зи Гьилериз; ви гьил гице, Зи къвалаз гьил ая; шак ийимир,иманая.

²⁸ Адаз жаваб яз ТІумая лагъана:

– Зи Ребби! Зи Аллагъ!

²⁹ Исади адаз лагъана:
– Вуна Зун акурла иман авуна. Такуна иман ийидайбурбахтавараря!

И ктабдин макъсад

³⁰ И ктабда кхъенвайкеремат-ишарайрилайгъейри Исади Вичин тилмизрин вилик гъахътин мадни гзаф крар къалурна. ³¹ За и ктаб, ИсаАллагъдин ХваваМесигътирдахъ куъне иман авун патал, кхъенвайди я. И кардихъ иман авуни квезэбеди умуьргуда.

Ирид тилмизни Иса

21 Хъайи крарилай къулухъ Тибердин вирин патавИсамад Вичинтилмизринвилик акъатна. Амни икI хъайи кар я: ² Симун-Петру, «Къветхвер»тIваралай ТIумай,ГалилейдинКана шегъердай тир Натанаил, Зебедеян къве хва ва мад къве тилмиз вири санал алай. ³ Симун-Петруди абуруз лагъана:

– Зун вирел гъетер къаз физва.

Абуру адаз «Чунни вахъ галаз къведа» лагъана. Фена абур лутькведа акъахна, амма а йифиз абуруз затIни гъатнач. ⁴ Пакамахъайила, вирин къерехдал Иса акъвазнавай; амма тилмизриз Иса чир хъанач.

⁵ – Аялар! – лагъана Исади. – Квев недай затI гвани?

Абуру Адаз «Ваъ» лагъана жаваб гана.

⁶ – Чил лутькведилай эрчIи патаз вегъ, гъанай квез гъетер гъатда, – лагъана Исади.

Абуру чил вегъена, амма абурувай ам акъудиз хъанач, вучиз лагъайтIа чилина гъетер гзаф гъатнавай. ⁷ Гъа чIавуз Исадин рикI алай тилмизди Симун-Петрудиз лагъана:

– АмРеббия.

Гъетер къадайла, Симун-Петру къецил тир. Ам Ребби я лагъай гафар ван хъайила, ада вичин винелай алукидай пекер алукина, циз хкадарна, къерехдихъ сирнавна. ⁸ Муькуь тилмизар лутькведа аваз къерехдиз хтана, ацIай чилни абуру лутькведихъ галкIурна чIугуна. Абуру гъетер къазвай чка къерехдивай яргъа авачир, авайди къве виш къуьнт тир. ⁹ Лутькведай эвичIайла, абуруз цIай акуна, адал гъетер вегъенвай, патавни фу гвай.

¹⁰ – Куъне гила къунвай гъетерикайни са тIимил гъетер гъаваш, – лагъана Исади.

¹¹ Симун-Петруди, лутькведа акъахна, анай зурба гъетер авай чил акъудна чилел вегъена. Чилина вишни яхцIурни цIипуд гъед авайтIани, ам пад хъанвачир.

¹² Исади абуруз лагъана:

– Ша, ацукъна неъ.

Ам Ребби тирди чир хъайи тилмизрикай садавайни рикIна «Вун вуж я?» лагъана хабар къаз хъанач. ¹³ Исади, атана, фу къачуна, абуруз пайна, гъедни гъакI авуна. ¹⁴ Гъа икI Иса, къена чан

хтайдалай къулухъ, Вичин тилмизрин патав пуд лагъай гъилера атанвай.

Иса ва Петру

¹⁵ Исадини тилмизри фу тIуьна куьтягъайла, Исади Симун-Петрудиз лагъана:
– ЯгъядинХва Симун, ваз Зун амай вирибурулайни гзаф кIандани?

– Эхъ, Ребби! – жаваб гана Петруди. – Заз Вун кIандайди Ваз чизва.

– ЗикIелерхуьх, – лагъана Исади.

¹⁶ Къвед лагъай гъилера Исади мад лагъана:

– Ягъядин хва Симун, ваз Зун кIандани?

– Эхъ, Ребби! – жаваб гана Петруди. – Заз Вун кIандайди Ваз чизва.

– Зи хипер хуьх, – лагъана Исади.

¹⁷ Исади пуд лагъай гъилера лагъана:

– Ягъядин хва Симун, ваз Зун кIандани?

Ада пуд лагъай гъилера «Ваз Зун кIандани?» лагъана хабар къазва лугъуз, Петрудин кефияр хана.

– Я Ребби! – лагъана ада. – Ваз вири чизва. Заз Вун кIандайди Ваз чизва.

– Зи хипер хуьх, – лагъана Исади. – ¹⁸ За ваз лап рикIивай лугъузва: Вун жегъил тирла, жуван юкъва чIул туна, кIандай чкадиз фидай. Амма вун къуьзуь хъайила, ви юкъва чIул масада кутIунда ва вуна куьмек кIанз гъилер яргъи авурла, вун ваз такIан чкадиз тухуда.

¹⁹ И гафар лугъудайла, Адан фикирда Петруди АллагъдинбаркаллагъикI къалурдатIа, яни Петрудин ажал гъихътинди жедатIа авай. И гафарилай гуьгъуьниз Исади Петрудиз лагъана:
– Зи гуьгъуьнаваз ша.

Иса ва Адан рикI алай тилмиз

²⁰ Петру элкъвена килигайла, адаз чпин гуьгъуьна аваз Исадин рикI алай тилмиз къвезвайди акуна. Ам, Исади эхиримжи гъилера тилмизрихъ галаз нянин фу недайла, Исадив агатна «Я Агъа! Ваз хаинвал ийидайди вуж хъурай» лагъана хабар къур гъа тилмиз тир. ²¹ Петрудиз ам акурла, ада Исадиз лагъана:

– Я Ребби! Бес и тилмиз гъикI хъурай?

²² – Ваз адакай вуч ава? – лагъана Исади. – Белки, Заз ам, Зун элкъвена хкведалди, амукъна кIанзава жеди. Вун Зи гуьгъуьна аваз ша!

²³ И гафар ван хъайила, вирибуруз и тилмиз са чIавузни рекъин тийидайди хъиз хъанай. Гъа икI а гафар тилмизрин сивера гъатна. Амма Исади а тилмиз рекъидач лагъайди тушир. Ада анжах лагъанай: «Ваз адакай вуч ава? Белки, Заз ам, Зун элкъвена хкведалди, амукъна кIанзава жеди».

²⁴ И вири вакъиайрин шагъид хъайи гъа тилмизди и ктаб кхъена. Вири крар гъада кхъенвайвал хъайиди чаз чизва. ²⁵ Исади мадни гзаф крар авуна: абурукай вирибурукай кхъейтIа,

за фикирзавайвал, а ктабар вири дуьньяда
гьякьдачир.

Крар

Иса цаварал хкаж хьун

¹ Я Тегъафил, зи сад лагъай ктабда за вазИсацаварал хутахай йикъал къведалди Ада авур крарикайни чирвилерикай кхъенай. Цаварал хутахдалди АдаПак Руьгъдинкуьмекдалди Вичи хкягъайилчийризвуч авуна кІандатІа лагъанай. ³ Вичихашуналазабар чІугурдалай къулухъ, Иса яхцІур йикъан къене а илчийрин патав къвез хъанай. Ада Вичел гъакъикъатда чан алайди субутардай гъар жуьредин делилар гъиз хъанай, Ада абурузАллагъдин Пачагълугъвуч ятІа лугъудай.

⁴ Садра, илчийрихъ галаз фу недайла, Исади абуруз ихътин эмир гана:

– Ярусалимдай хъфимир, аммаБубадиквез хиве къур савкъватдал вил алаз акъваз. А савкъватдикай квез зи сивяй ван хъанай. ⁵ Ягъядинсанривцик акахъун къачузтунай, кве, лагъайтІа, са къадар йикъарилай АллагъдиПакРуьгъдик акахъун къачуз тада.

⁶ Илчийр санал кІватІ хъайила, абуру Адавай хабар къуна:

–Ребби, Вуна а чІавузИсраилдинпачагълугъ гуьнгуьна хутада ман?

⁷ – Бубади Вичин гьукумдалди тайинарнавай кІвалахар къиле фидай чІаварни муьгълетар чир хьун квез герек туш, – лагъана Ада. – ⁸ Квек Пак Руьгъ акатна, куьн адан къуватдив ацІай чІавуз гьам Ярусалимда, гьамЯгъудатда, гьамСамариятда, гьамни дуьньядин вири пипІера куьн зи шагъидар жеда.

⁹ ИкІ лугъун кумаз, Ам абуруз акваз-акваз цавуз хкаж хъана ва цифедин гапІалдик акатна. Ам абурун вилерикай хкатна.

¹⁰ Цавуз килигиз амай абурун патав садлагъана лацу пекер алай къве кас пайда хъана.

¹¹ –Галилейвиар, – лагъана абуру, – куьн цавуз килигиз акъвазнава хьи? Квез и Иса куь патавай цаварал хкаж жез акур хъиз, Ам гъакІ хквенни ийида.

Ягъуддин чкадал илчи хкягъун

¹² Идалай къулухъ абурЗейтун пеляйэвичІна ва Ярусалимдиз хтана. И дагъ Ярусалимдивай са версинин мензилда авай. ¹³ Петру, Ягъя,ЯкъубниЭндирей, ФилипІни ТІумай, БартІаламайни МатІай, Гьалфеян хва Якъуб,

СимунМиллетбазва Якъубан хваЯгъудЯрусалимдиз хтана винел алай кІвале санал ацукънавай.

¹⁴ Абуру вирида сад хъана датІанадуьаярийизвай. Абурухъ галаз са бязи папар, гъакІни Исадин дидеМайрамва Адан стхаяр авай.

¹⁵ Садра Петруди кІватІ хъанвай вишни къад кас къваниманийринвилик къарагъна, лагъана:

¹⁶ – Стхаяр,КаламдаПак РуьгъдиДавудпачагъдин мецелди Ягъудакай виликамаз лагъай гафар къилиз акъат тавуна жедачир. Чи арада аваз, чахъ галаз санал къуллугъ ийизвайтІани, Ягъуда Иса къаз кІанз геле къекъвезвайбуруз Ам авай чка къалурна. ¹⁸ Хаинвал авуналди къачур пулунихъ ада ник къачунай, гъа икІ адан эхир пучни хъанай. Ам, къилихъди акъуна, руфун пад хъана, ратарни чкІанваз жагъанай. ¹⁹ И крарикай Ярусалимда авай вирибуруз хабар хъанай ва а никІиз абуру чпин чІалал Гъакелдама, яни Ивидин Ник лагъанатІварганай. ²⁰ И крарикайЗабурданикхъенва:

q1 «Адан кІвал ичІи хъурай,

q2 ана чан алай касни тамукърай» Забур 68:26. ,

ва:

q1 «Адан къуллугъдин чкани масада къурай» Забур 108:8. .

²¹ ГъакІ хъайила, адан чкадал маса кас хкъана кІанда. Герек, а кас Ягъяди Исадив цик акахъун къачуз таз эгечІай чІавалай та Иса чи патавай цаварал хъфей йикъалди Исадихъ галаз чи арада хъайи кас жен. А кас Исадал чан хтайвиликай чахъ галаз санал шагъидвал ийидайдини хьун лазим я.

²³ Къве касдин: Юст лакІаб алайЮсуфан(адаз гъакІни Барсаба лугъудай) ва МатІидин тІварар къунай. ²⁴ КІватІ хъанвайбуру дуьаяр авуна:

– Я Ребби, Ваз виридан рикІер аквазва, илчивиликай хкатна вичиз гъазурнавай чкадиз хъфей Ягъудан чкадал къуллугъ авун патал Вуна и къведакай вуж хкъадатІа чаз къалура.

²⁶ Ахпа абуру чип вегъена, чип МатІидал аватна. Гъа икІ, ам цІусад илчидин жергедиз цІикъвед лагъайди яз къабулна.

Пак Руьгъ атун

² ЯхцІурни цІуд лагъай йикъан суваринюгъ алукъна. Вири са чкада кІватІ хъана.

² Садлагъана цавай атай тІурфандин хьтин кІеви ванци абур авай кІвал ацІурна. ³ Виридаз зулар-зулар жезвай ялаврин мецериз ухшар са вуч ятІани атана чпел гьар садал акъвазайди акуна.

⁴ ВирибурПак РуьгьдивацІана ва чара-чара халкъарин чІаларал рахаз эгечІна:ПакРуьгьди абуроз гъа ихьтин алакьунар ганай.

⁵ И чІавуз Ярусалимда жуьреба-жуьре уьлквейрай тир ва рикІел Аллагь алайчувудриуьмуьр тухузвай. ⁶ Акъатай гьарай-эвердал гзаф халкъ кІватІ хъана.Иманияррахадайла, анал кІватІ хъанвайбуруз гьар садаз вичин дидед чІалалди рахадай ван хъана, абур теспача хъана. ⁷ Гзаф мягьтел хъайи инсанри сада садавай хабар къуна: – И инсанар вириГалилейдайтущни? ⁸ Чаз гьардаз абур чи дидед чІалал рахадай ван къвезва.

Им гьикІ жезвай кар я? ⁹ Чи арада гьар жуьре уьлквейрай инсанар – партивияр, мидявияр, эламвияр, Месапатамдин,Ягьудатдин, Кападукдин, ПІунтІасдин ваАсия вилаятдин, ¹⁰ Фиригьдин, Памфилдин,Мисридинагъалияр, Ливиятдин, Киринейдин патарив гвай агъалияр,Римдаятанвайбур, ¹¹ чувудар ва чувудрин дин къабулнавай масабур, киритІвиярни арабар ава. Чаз гьар садаз и инсанар Аллагьдин зурба крарикай чи чІаларал гьикІ рахазватІа ван къвезва!

¹² Пагь атІана, вуч лугьудатІа течиз амукаьй абуроз сада садавай хабар къазвай:

– Им вуч лагъай чІал я?

¹³ Са бязибуру хъуьруьнар ийизвай:

– Абур чехир гзаф хъвана, луьхъ хъанва.

Петрудин рахунар

¹⁴ Петруди, амай цІусадилчидихъгалаз санал акъвазна, халкъдихъ элкъвена, виридаз ван къведайвал лагъана:

–Ягьудатдинитимар ва Ярусалимдин вири агъалияр! Захъ хъсандиз яб акала! Квез чир хъухъ хьи, ¹⁵ и инсанар хъвана сархуш туш, гьеле сятдин экуьнин кІуьд я. ¹⁶ Им Яилпайгъамбардилагъай гафар къилиз акъатун я:

q1¹⁷ «Эхиримжи йикъара, – лугьузва Аллагьди, –

q2 За Жуван Руьгь вири инсанрик кутада.

q1 Куь рухваярни рушар Зи мецелди рахаз жеда,

q2 жегьилризкерематар, къуьзубуруз ахарар аквада.

q1¹⁸ Зи лукІар тир итимрикни папарик

q2 гъа йикъара За Зи Руьгь кутада, абурни Зи мецелди

q2 рахаз жеда.

q1¹⁹ Винида цвал За аламатар къалурда,

q2 агъада чилерални – керематар-ишараяр:

q2 иви, цІай ва гумадин кІватІар.

q1²⁰ РеббидинчІехи вабаркалладинюгь алуькдалди виликамаз

q2 Рагъ хкахъна мичІи жеда, варз, иви хьиз, яру жеда.

q1²¹ РеббидинТІваркъуна эверай гьар сад хилас жеда» Яил 2:28-32. .

²² Исраилвияр, за лугьузвай гафариз яб це! Назаретдай тирИса– Аллагьди тестикъарнава. ИкІ тирди Аллагьди Адав ийиз тур аламатрай ва керемат-ишарайрай, Адав къалуриз тур лишанрай аквазва. Квез и крар куь вилералди акуна, хъсандиз чизва. ²³ Аллагьди виликамаз къетІнавайвал, Иса куь гьиле туна. Куьне римвийрин куьмекдалди Исахашунизьяна къена.

²⁴ Амма Аллагьди Адалчан хкана, Ам ажалдин

еперай акъудна. Ажалдихъни Иса къуна

акъвазариз жедай къуват авайди тушир.

²⁵ Давудпачагьди Адакай икІ лагъанай:

q1 «Заз Ребби датІана зи вилик кваз аквадай.

q2 Жув къве рикІин тахъун патал

q1 Ам зи эрчІи гъилихъай гала.

q2²⁶ Гъавилай зи рикІ хвешивиливди,

q1 Зи мезни шад гафаривди ацІанва.

q2 Зун фана ятІани, захъ умуд ава,

q1²⁷ я Ребби, Вуна зунагъа дуьньядатадач,

q2 Жуванмуьминкас тадач сура члафиз!

q1²⁸ Вуна заз уьмуьрдиз тухузвай рехъ къалурна.

q2 Вун патав гвайла, Зи рикІ шадвилив ацІуда»

Забур 15:8-11. .

²⁹ Стхаяр, завай квез ачухиз жеда хьи,

чибубаДавудни вири инсанар хьиз къена. Ам кучукни авунай. Адан къветІ чахъ гилани ама.

³⁰ Адан эвледрикай тир са касдикай, Давуд хьиз, пачагь жеда лагъана Аллагьди къин къунай.

Давудаз и кар чизвай. Ам пайгъамбар тир эхир.

³¹ Гъавилай, «Ам агъа дуьньяда тадач» ва «Жуван муьмин кас тадач сура члафиз» лугьудайлани, адазМесигьдалкъейидалай къулухъ чан хкведайди виликамаз чизвай. ³² Аллагьди и Исадал чан хкана,

чун вири и кардин шагьидар я! ³³ Аллагьди Иса хкажна Вичин эрчІи гъилихъай ацукъарна. Хиве

къур Пак Руьгь Вичин Бубадин патай къачур Исади а Руьгь чакни кутуна. Квез аквазвайди ва ван

къвезвайди гъа вакъиадин нетижа я. ³⁴ Давуд пачагь, лагъайтІа, цаварал хкаж хъайиди туш,

ятІани ада лагъана:

q1 «Реббиди зи Агъадиз лагъана:

q1 „Ви душманар За Ви кІвачерик вегьидалди

q2 Зи эрчІи гъилихъай ацукъ“» Забур 109:1. .

³⁶ Къуй Исраилдин вири инсанриз кІевелай чир хъурай хьи, куьне хашуниз ягъай и Исадикай Аллагьди Реббини, Месигьни авуна!

³⁷ И гафарин ван хъайила, ийир-тийир квахъай инсанри Петрудивайни муькуь илчийривай хабар къаз хъана:

– Я стхаяр, чна вуч авун лазим я?

38 – Куьн гьар са касАллагьдин рекьел атунлазим я, – жаваб гана Петруди. – Ахпани куьне, куьгунагьрилайгьил къахчун патал, Иса Месигьдин ТІварцІелайцик акахьун къачу. Гьа чІавуз квез Аллагьди Пак Руьгь пай яз гуда. 39 Аллагьди и кар квез, куь аялриз ва яргъара авайбуруз, Ада Вичин патав эверзавай къван вирибуруз хивени къуна.

40 Петруди гьакІни гзаф маса гафаралди абуруз несигьатар гана:

– Рекьай акъатнавай и несилдин арада куьне куьн хилас ийиз тур.

41 Адан гафар къабулай ваимандалатай инсанрицик акахьун къачуна. Гьа юкьуз Исадихъ иман ийизвайбурун къадар пуд агъзур кас къван артух хъана.

Иманийрин уьмуьр

42 Иманийри вири вахт санал акъудзавай: санал илчийрин чирвилериз яб гузвай, санал фуни атІузвай, саналдуьаярнийизвай. 43 Илчийри къалурзавай къван гзаф аламатар ва керемат-ишараяр акурла, инсанрин рикІера кичІевал гьатзавай. 44 Вири иманияр санал алай, абурухъ авай-авачирдини уртах тир. 45 Абуру чпин мал-мулк, эменни маса гуз, хъайи пул чпин арада гьар садаз герек тир къван пайзавай. 46 Абуру гьар юкьуз садвилелди Аллагьдин КІвалекІватІ жезвай. Абуру нубатдалди КІвалера вирида санал фу атІузвай, шадвилелди вамихьирикІелди фу незвай, 47 Аллагьдиз шукурар ийизвай. Вири халкъди абуруз гьурметзавай, Аллагьдини гунагьрикай хиласзавайбурун къадар югъ-къандавай артухарзавай.

Петруди къеци кас сагъар хъувун

3 Садра сятдин пудаз, дуьаийидай вахтунда Петруни Ягья Аллагьдин КІвализфенай. 2 И чІавуз Аллагьдин КІвалин «Иербур» тІваралай варарихъ са къеци кас гъана. Адавай дидедиз хъайидалай инихъ къекъвез жезвачир. Гьар юкьуз ам гъана гъанал эцигдай, адани Аллагьдин КІвализ къвезвайбурувай садакъа тІалабдай. 3 Аллагьдин КІвализ гьахъиз КІанзавай Петруни Ягья акурла, ада гьабурувайни садакъа тІалабна. 4 Петруни Ягья элкъвена дикъетдивди адаз килигна. Петруди адаз лагъана:

– Чаз килиг!

5 Абурувай са затІ гьатдатІа акваз къил хкажна къекъвераг абуруз килигна. 6 Инал Петруди лагъана:

– Гимишни къизил захъ авач, амма за ваз захъ авайди гуда. Назаретдай тир Иса Месигьдин ТІварцІелай за ваз лугъузва – къарагъна къекъуьгь!

7 Петруди къецикан эрчи гьил къуна адаз къарагъиз куьмекна, гьасятда адан КІвачерин КІарабар мягкем хъана. 8 Ам къудгъунна КІвачел

къарагъна, къекъвез эгечІна. Ам абурухъ галаз къекъвез ва хвешила жкадариз, Аллагьдиз шукурар ийиз, Аллагьдин КІвализ гьахъна. 9 Вири инсанриз акуна хъи, ада къекъвез Аллагьдиз шукурар ийизва. 10 Абуруз ам Аллагьдин КІвалин «Иербур» тІвар алай варарихъ ацукъна, аниз фир-хквердавай садакъа тІалабзавай кас тирди чир хъана. Халкъ ам сагълам хъунал мягътелни гьейран хъанвай.

11 Сагъ хъайиди Петрудилайни Ягъядилай алатзавачир. Халкъ атана Сулейманан ширастІвар алай чкада авайилчийралгьейранвилелди алтІушной. 12 И кар акур Петруди абуруз лагъана:

–Исраилвиар! Вучиз куьн и кардал тажуб хъанва? Ам икІ къекъведайвал авун чна чи къуватдалди ва я Аллагьдин вилик чимуминвилинкуьмекдалди авур хъиз яни квез?

13 Ибрагьиман, Исакъанва Якъубан Аллагьди, чибубайрин Аллагьди, Вичин ЛукІ

Исадалбаркалагъана. Куьне, лагъайтІа, Ам дувандиз акъудна. ПилатІаз Ам ахъа хъийиз КІан хъанатІани, куьне ПилатІан вилик Исадикай къил къакъудна. 14 Куьне Паква Гьахъ-Михъи Касдикай къил къакъудна ва ивикъичахъаюн тІалабна.

15 Амма куьне уьмуьр Гузвайди къена. Аллагьди Адалчан хкана, чун а кардин шагьидар я! 16 Иса Месигьдин ТІварцІихъиманавуни и квез аквазвай ва чидай кас мягкемарна. Исадихъ иман авуни и кас сагъар хъувуна, и кар квез виридаз акваз-акваз къилиз акъатна.

17 Гила, стхаяр, заз чизва хъи, куьне Иса рекьидай чІавуз квез, куь къиле авайбуруз хъиз, куьне вуч ийизватІа чизвачир. 18 Месигьди азаб-азият чІугуникай Аллагьди вирипайгъамбаррин мецелди виликамаз лугъунни авунай, Ада и кар къилизни акъуднай.

19 Куьгунагьрилайгьил къахчун патал Аллагьдиз килиг ва Адан рекьел ша! 20 Гьа чІавуз Аллагьди куьруьгьеркІубанарда ва куь патав квез виликамаз тайинарнавай Месигъ – Иса ракъурда.

21 Гъеле къуд пад цІийи хъжедалди Ам цаварал аламукъун лазим я. Аллагьдини къадим вахтарилай инихъ Вичин пак пайгъамбардин мецелди гьа икІ жеда лагъанай.

22 Мусадиллагъанай: «Реббиди, куь Аллагьди, квез зун хътин пайгъамбар ракъурда, ам квекай сад жеда. Куьн гьар са карда гьа пайгъамбардиз табий хъухъ. 23 Адан чІалаз килигзавачир гьар вуж хъайитІани халкъдин арадай чукурда ва ам телеф жеда» Кихъхъей Къанун 18:15, 18, 19..

24 Смаилалай эгечІна вири пайгъамбаррини гьа и йикъара къиле фейи крарикай виликамаз лагъанай. 25 Пайгъамбардин эвледарни Икърардинварисар куьн я. Аллагьди Ибрагьимаз лагъай и гафарив куь бубайрихъ галаз и Икърар кутІуннавай: «Ви несилар чилел алай вири халкъар паталхийир-дуьажеда» Хъунухъ 22:18..

26 Аллагьди Вичин лукІрал чан хкайла, сифте Ада Ам куьн гунагъ рекьивай яргъа авун патал куь

патав ракъурна, гъа икІ Аллагъди Вичин лукІарин куьмекдалди квез хийир-дуьа авуна.

Меслягъатдин вилик

4 ПетруниЯгъяхалкъдив рахадайла, абурун патавхахамар,Аллагъдин КІвалинкъаравулрин кылевайди васакъаяратана. 2 Илчийрихалкъдиз чирвилер гузвайла, абуру,Исадалкъейидалай кьулухъчан хтунчешне гъиз, кьейидалай кьулухъ чан хтун авай кар тирди чпин рахунра тесикъарзавай. Сакъайриз илчийрин и крарикай гзаф хъел атанвай. 3 Абуру Петруни Ягъя къуна ва геж вахт хьуниз килигна,пакамалдиабур къазаматна. 4 Петрудизни Ягъядиз яб гайи гзафбуруШад Хабардихъиманавуна, гъа икІиманийринкъадарни вад агъзурдав агакъна.

5 Пакагъан юкъузчувудрингъакимар, агъсакъалар ватавратдарарЯрусалимда санал КІватІ хъана.

6 Абурукъилин хахамГъайнас, Каяф, Ягъя, Искендер, кылин хахамдин мукъва-къилиярни акахъ хъувунай. 7 Абуру Петруни Ягъя чпин патав гъун эмирна, гъайила, жузуна:

– Ихътин крар ийидай къуват квез гъинай атана? И крар куьне нинтІварцІелай ийизва?

8 И чІавузПак РуьгъдивацІай Петруди жаваб гана: – Эй халкъдин гъакимарни агъсакъалар! 9 КъецІек гъикІ сагъ хъхъанатІа ачухарун патал къе куьне чавай жаваб гъаркъзава. 10 Квез ваИсраилдинвири халкъдиз чир хъухъ хъи, и кас исятда куь вилик сагъ хъхъана акъвазун Назаретдай тир ИсаМесигъдинтІварцІелай авур кар я! Куьне Амхашунизяна къена, амма Аллагъди Адал чан хкана.

q1¹¹ «Куьне – къванцин устІарри – гъяз татана гадарай къванцикай

q2 цлан хандакІдин пипІе твадай лап кылин къван хъана» Забур 117:22. .

И гафар гъа Исадикай кхъенвайбур я. 12 Хилас ийидай масад авач! Гъадан тІварцІелай гъейри чун хиласдай маса тІвар чилин винел алайди туш!

13 Петруни ЯгъякІелнавачиравам инсанар тирди чизвай гъакимар, абур викІегъвилелди рахазвай тегъер акурла, тажуб жезвай. Гъакимриз абур Исадихъ галаз хъайи ксар тирдини чизвай.

14 Петрудинни Ягъядин патав абуру сагъар хъувунвай касни гваз акурла, гъакимривай са гафни абуруз акси яз лугъуз жезвачир. 15 Инал абуру илчийриз кІвалаяй экъечІун эмирна ва чпин арада меслятар ийиз эгечІна.

16 – И инсанриз чна вуч ийин? – лугъузвай гъакимри, – абурун и чІехикеремат-ишарадикайЯрусалимда авай вири агъалийриз чир хъанва, чавай а кар кваз такъуна жедач.

17 Исадикай халкъдин арада мадни гегъеншдиз ван

чукІун тавун патал, ша чна абуруз чпин рахунра Адан тІвар къун къадагъа ийин.

18 Гъакимри илчийр мад эверна хкана, Исадин тІварцІелай рахун ва чирвилер гун абуруз кІевелай къадагъа авуна. 19 Амма Петрудини Ягъяди жаваб гана:

– Де куьне лагъ, чун Аллагъдила гзаф квез табий хьунухъ Аллагъдин вилик дуьз кар жедани?

20 Чавай акурдакай ва ван хъайидакай лугъун тавуна акъвазиз жедач.

21 Гъакимривай илчийриз жаза гудай багъна жагъуриз жезвачир, абуруз кичІерар гана ахъайна, вучиз лагъайтІа илчийри авур кардай вири халкъди Аллагъдиз шукурар ийизвай. 22 Вич сагъ хъхъунин керемат-ишара акур касдин яшар яхцІур йисалай виниз тир эхир.

Иманийрин дуьа

23 Азад хъхъайдалай кьулухъ Петруни Ягъя чпинбурун патав хъфена ва абуру чпиз чІехи хахамрини агъсакъалри лагъай къван гафарикай ихтилатна. 24 Иманийриз ван хъайила, абуру вирида сад хъанадуьаяравуна:

«Эй Вири Ихтияррин Иеси! Чилни цав, гъуьлер ва анра авай гъар са затІ халкъ авурди Вун я.

25 Чибубава Ви лукІни тирДавуданмецелай Вуна Пак Руьгъдин куьмекдалди лагъанай:

q1 Вучиз къал-къил акатзава халкъарик,

q2 инсанрини туькІуьрзава ичІи фендер?

q1²⁶ Къарагъзава чилерин пачагъар

q2 ва гъакимар саналди

q1 меслят жезваРеббидизакси яз,

q2 Адан Месигъдизни акси яз» Забур 2:1-2. .

27 РикІивайни, и

шегъердаГъирудниПунтІиПилатІримвийрихъниИсраилдин

халкъдихъ галаз сад хъанва. Абурухъ виридахъ Ви ГуьцІуьр алай пак ЛукІ Исадал гъил хкаждай чІуру къаст авай.

28 ИкІ хъана кІандайди Вуна виликамаз къетІнай. И кар Ви къудратдин гъунар я. 29 Исятда,

я Ребби, гъакимри чаз гъикІ кичІерар гузватІа, килиг. Гъавиляй Вуна чаз зурба викІегъвилелди Ви гаф инсанриз чирдай къуват це. 30 Инсанриз жуван къудрат къалура, къуй Ви пак ЛукІ Исадин тІвар къур-къур чкада азарри къунвайбур сагъ хъхъурай, аламатар ва керемат-ишараяр хъурай!

31 Дуьаяр авуна куьтягъ хъайила, абур кІватІ хъанвай чка зурзана. Абур вири Пак Руьгъдив ацІана, ва абуру Аллагъдин Гаф викІегъвилелди инсанрив агакъариз хъана.

Вири уртах я

32 Иманияр рикІералдини руьгъералди вири сад тир. Садани вичин эменни анжах са вичинди я лугъудачир, абурухъ авай-авачирди уртах тир.

33 Илчийри Ребби Исадал чан хтайдакай

уьткъемвилелди ва агалкъунар аваз шагъидвал

ийиз хъанай, Аллагъдини абуруз виридаз чІехиберекагузвай. ³⁴ Абурун арада дарвиле авай кас авачир, чпихъ мал-мулк авайбуру вахт-вахтундила, абур маса гуз, пул гъиз ³⁵ илчийрин ихтиярда твадай, а пул иманийрин арада гъар садаз герек къадар пайдай.

³⁶ Месела, Юсуфа, Куьпридай тирлевиди (адаз илчийри Барнаба, яни «Секинвал гудайди» лагъай тІварни ганвай), ³⁷ вичин ник маса гана, пул гъана илчийрин гъиле вугана.

Гъанани ва Сапфира

5 Гъанани тІваралай са касдини адан Сапфира лугъудай папа чпин мулк маса гана. ² Амма пулуни са пай ада вичиз туна, и кардикай адан папазни хабар авай. Амукуай пул ада гъана илчийрин ихтиярда туна. ³ Петруди адаз лагъана:

– Гъанани, ви рикІиз гъикІ хъана иблис гъа хъайди я? Чил маса гайи пулуни са пай чинеба жуваз туналди, вуна Пак Руьгъдикай таб авуна эхир! ⁴ Вуна маса гудалди чил види тир, вуна адахъ къачур пулни ви пул тир. Вуна вучиз и кар ви рикІе туна? Вуна инсанриз ваъ, Аллагъдиз таб авуна.

⁵ Гъананидиз и гафар ван хъун кумазни, ам гъанал ярх хъана, къена. И кардикай хабар хъайи виридак зурба кичІ акатна. ⁶ Ахпа жегъилри, атана, Гъанани кафандик кутуна ва тухвана кучукна.

⁷ Гъуъл къейидакай хабар авачир адан паб пуд сятдила хъиз атана акъатна. ⁸ Петруди адавай хабар къуна:

– Лагъ кван, гъуълухъ галаз куьне чил гъа икъван пулунихъ маса ганани?

– Эхъ, – жаваб гана ада, – гъакъван пулунихъ.

⁹ – Аллагъдин Руьгъ синагъ авун патал куьне вучиз гаф-чІал сад авунва? – лагъана Петруди. – Ингъе ви гъуълуьн мейит сура туна хтанвайбуру ракІарив гва, абуру ви мейитни суруз тухуда.

¹⁰ Гъа инал и паб, Петрудин кІвачерик ярх хъана, къена. Гъа хъайи жегъилриз ам къенваз акуна. Абуру паб тухвана гъуълуьн патав кучукна. ¹¹ Иманийрин кІватІалдиква и кардикай ван хъайи амай жемятдик зурба кичІ акатна.

Аламатар ва керемат-ишараяр

¹² Халкъдин арада илчийри гзаф аламатар ва керемат-ишараяр къалуриз хъана.

Вирииманияр Сулейманан ширасдик кІватІ жедай.

¹³ Иманийрин кІватІалдик квачир инсанри абурук экечІдай жуьрэт ийизвачир, ятІани инсанри имандал атайбуруз гъурметзавай.

¹⁴ Реббидихъиман ийизвай итимринни папарин къадар къвердавай артух жезвай. ¹⁵ Вири и аламатрин нетижа яз, куьчедай физвай Петрудин хъен хъайитІани алукуьрай лугъуз инсанри азар квайбуру куьчейриз акъуддай, абур месерал къаткурдай. ¹⁶ Ярусалимдин мукъув гвай

шегъеррайни инсанар кІеретІралди къведай. Абуру аниз азарар квай чпинбуру важинерригъалдай вегъенвайбуру гъидай, вири начагъбуру чпин тІалрикай азад хъжедай.

Илчийр хурук кутун

¹⁷ Илчийрал пехил хъанвай къилин хахамдива адан терефдарар тирсакъайри ¹⁸ илчийр къуна ва шегъердин къазаматда туна. ¹⁹ Амма йифиз Реббидин малаикдиварар ахъайна, абур ахкъудна.

²⁰ – Аллагъдин КІвализалад, – лагъана ада, – фена инсанриз и цІийи уьмуьрдикай вири лагъ.

²¹ Чпиз лагъайвал, экуьнахъ фадамаз Аллагъдин КІвализ атана, абур халкъдиз чирвилер гуз эгечІна.

Къилин хахамдива адан мукъув гвайбуру экуьнахъ Меслягъатдин векилар ва Исраилдин вири агъсакъалар кІватІна, къазаматда авай илчийр гъун патал аниз итимар ракуьрна. ²² Нуькерар къазаматдиз атайла, илчийр ана авачиз хъана. Элкъвена хтана, абуру чеб ракуьрнавайбуруз лагъана:

²³ – Къазаматдин варар мягъкемдиз агалнавай, варарални къаравулар алай, амма чун къазаматдин къенез гъа хъайла, чаз анай садни жагъанач.

²⁴ И ван хъайила, чІехи хахамри ва Аллагъдин КІвалин къаравулрин къиле авайда, им вуч лагъай чІал я лугъуз, фикирар ийиз хъана. ²⁵ Гъа чІавуз са ни ятІани атана ихътин хабар гана:

– Ингъе, куьне къазаматда турбуру Аллагъдин КІвале акъвазна жемятдиз чирвилер гузва.

²⁶ Аллагъдин КІвалин къаравулрин къилевайди вичин итимарни галаз фена илчийр гваз хтана. Халкъди къван гунихъай кичІезвай абуру илчийр гужуналди хканачир.

²⁷ Силис къун патал илчийр къилин хахамдин патав Меслягъатдиз гъана.

²⁸ – Чна квез Исадин тІвар къун кІевелай къадагъа авуначирни? – лагъана къилин хахамди, – амма куьне куь чирвилерив Ярусалим ацІурзава. Гъадалайни гъейри, квез Иса къинин тахсирни чи хиве тваз кІанзава.

²⁹ – Инсанрилай гзаф Аллагъдиз табийвал авун лазим я! – жаваб гана Петрудини муькуь илчийри. –

³⁰ Чибубайрин Аллагъди куьне кІарасдин хашунизяна къейи Исадалчан хкана.

³¹ Исраилдиз Аллагъдин рекъел къведай вагунагърилай гъил къахчудай мумкинвал гун патал, гъа и Иса Аллагъди Вичин эрчІи гъилихъай ацукуьарна ва Адакай ЧІехиди ва Хиласкар авуна. ³² И кардин шагъидар тек са чун туш, гъакІни Аллагъди Вичиз табийбуруз гузвай Пак Руьгъни я.

³³ И гафар ван хъайибурук хъилен цІай акатна. Абуруз илчийр рекъиз кІанзавай. ³⁴ И чІавуз Меслягъатдин виликфарисейрикай тир Гамалил экъечІна. Ам къанундин муаллим тир, вири халкъди адаз гъурметзавай. Гъамалила илчийр са къадар

вахтунда кѣецел акъудун эмирна ³⁵ ва дуванханада авайбуруз лагъана:

– Исраилвияр! Куъне квез и инсанриз вуч ийиз кІанзаватІа хъсандиз фагъум ая. ³⁶ Са тІимил идалай вилик вич чІехи кас хъиз къалурзавай Тавдас лугъудай сад хъанай. Къуд виш къван касди адан пад къунай, амма ам яна кѣейила, адан вири терефдарар гъарнихъ чкІана, адан крарни тахъайдай хъана. ³⁷ Адалай къулухъ, агъалияр сиягъдиз къачудай чІавуз, Галилейдайтир Ягъудпайда хъана. Адани инсанрин са кІватІал вичин патаз гъана. Гъамни яна къена, гъадан терефдарарни гъар сад санихъ чкІана. ³⁸ ГъакІ хъайила за квез лугъузва: и инсанрик хкуърмир. Абуру ахъая. Абурун мурадари крар абуруз чпиз кІан хъана ийизвайбуру ятІа, а кІвалахар вири терг жеда. ³⁹ Абурун крар Аллагъдиз кІан хъана ийизвайбуру ятІа, квелай абуру тергиз алакъдач, куънни Аллагъдиз акси жедайвал ийимир.

Ада кІватІ хъанвай инсанар чІалал гъана. ⁴⁰ Абуру илчийриз эверна ва абуру къамчидалди гатаз туна. Ахпа илчийриз мад Исадин ТІвар хкъун къадагъа авуна, абуру ахъайна. ⁴¹ Исадин ТІварцін хатурдай ихътин русвагъвиллиз лайих авунал, шад яз илчийр Меслягъат кІватІ хъанвай чкадай экъечІна. ⁴² Гъар юкъуз Аллагъдин КІвалени чпин кІвалера абуру акъваз тавуна чирвилер гузвай ва, Шад Хабаряз, Иса – Месигътирди лугъузвай.

Ирид шемас хкъягъун

6 Тилмизринкъадар артух жезвай чІавуз юнан чІалал рахадай чувудричкадин чувудрилай шикаятар ийиз хъанай. Юнан чувудри лугъузвай хъи, гъар йикъан фу пайдайла, чкадин чувудри юнан чувудрин хендедаяр кваз къазвач. ² Иниз килигна цІикъведилчидивири тилмизар санал кІватІна лагъана:

– Аллагъдин Гаф чукІурун туна, тІуьнин-хъунин месэлаяр гъялун чаз кутугнавач. ³ ГъакІ хъайила, стхаяр, куъ арадай ирид кас хкъягъа, чнани а везифаяр гъабурун хиве твада. И ксар гъуърмет авай, Руьгъдиваціанвай ва акъул авай ксар хъун лазим я. ⁴ Чна, лагъайтІа, гзафни-гзаф чи вахтдуъаяравунизни Аллагъдин Гаф чукІуруниз серфда.

⁵ И меслят вирибуруз хуш хъана, абуру Истефас (амимандивни Пак Руьгъдив аціанвай), ФилипІ, Пархар, НикІанур, Тимун, Парман ва виликдай чувудрин диндал хъайи антІахви НикІалай хкъяна. ⁶ Ирид касни илчийриз къалурнай, абуру, дуъа авуна, абуралгъилер эцигна.

⁷ Аллагъдин Гаф гегъеншдиз чкІизвай, тилмизрин къадарни Ярусалимда къвердавай артух жезвай, хахамрикайни гзафбуру имандал атана.

Истефас къазаматда тун

⁸ Аллагъди къуватни берекатганвай Истефаса халкъдин арада зурба аламатар ва керемат-ишараяркъалурзавай. ⁹ «Азад хъайибурун» синаугдикайтир чеб Киринейдай ва Искендерандай атанвай чувудри ва Киликатдай ва Асия вилайтдайтир са шумуд чувудди Истефасахъ галаз гъуъжетар ийиз хъана. ¹⁰ Амма Руьгъди Истефасаз ахътин акъул гана хъи, абурувай садавайни гъуъжетра адал гъалибвал къачуз хъанач. ¹¹ ГъакІ хъайила, Истефасан рекъибри чинеба меслят хъана са бязи инсанрив Истефасакай икІ лугъуз туна:

– Ада Мусадизни Аллагъдиз акси яз чІуру гафар лугъудайла, чаз ван хъана.

¹² Гъа икІ а ксари халкъ, тавратдарар ва агъсакъалар Истефасаз акси акъвазарна. Истефасакай хъел авайбуру ам къуна Меслягъат кІватІ жезвай чкадиз гъана. ¹³ Абуру жагъурай тапан шагъидри лугъудай:

– Ам датІана Аллагъдин КІваликайни Къанундикай чІурукІа рахазва. ¹⁴ «Назаретдай тир аИсади Аллагъдин КІвал барбатІа, чаз Мусадитур къайдаяр дегишарда», – лугъуз Истефас рахадайла, чаз ван хъанай.

¹⁵ Меслягъатда авай къванбуру вири Истефасаз дикъетдалди килигзавай. Адан чин абурузмалаикдинчин хъиз аквазвай.

Истефасан рахунар

7 Къилинхахамди Истефасавай хабар къуна: – ГъакІ яни?

² – Стхаярни бубаяр! – жаваб гана Истефаса. – Заз яб це. Чи буба Ибрагъимгъеле Месапатамда амайла, ам Харандиз фидалди вилик, адаз баркаллаалай Аллагъ вичив рахаз акунай.

³ «Жуван уълкве ва мукъва-къилияр тур. Вун За ваз къалурдай чил галайвал алад» Хъунухъ 12:1., – лагъана Аллагъди. ⁴ Халдейрин чилер туна, Ибрагъим Харандиз куъч хъана. Буба кѣейила, Аллагъди Ибрагъим исятда куъне уьмуър тухузвай и чилерал куъчарна. ⁵ Аллагъди адаз эменни яз са чІиб чил къванни ганач. Ибрагъимахъ а чІавуз веледар авачиртІани, Аллагъди и чил адаз ва адан эвледриз гуда лагъана хиве къунай. ⁶ Аллагъди адаз лагъанай: «Ви несилар гъурбатда къурабаяр яз, къуд виш йисуз лукІвиле жеда, абуруз садани инсафдач. ⁷ Амма абуру лукІвиле тур халкъдиз За жаза гуда. Ахпа ви несилар анай экъечІна хъфейла, абуру и чкадал атана Заз къуллугъда» Хъунухъ 15:13-14..

⁸ Ахпа Ада Ибрагъимахъ галаз ИкъраркутІунна, а Икърардин лишанни суьннет авун хъана. Ибрагъимаз хва Исакъ хъана, адани ам хайи муъжуьд йикъалай суьннетна.

АхпаИсакъазхваЯкъубхъана, а хцикайни цѣикъвед тайифадин буба хъана.

⁹ Якъубан цѣусад хва чпин стхаЮсуфалпехил тир, гъакІ хъайила абуру амМисридизлукІвиллиз маса гана. Амма Аллагъ Юсуфахъ галаз хъана.

¹⁰ Аллагъди ам вири четинвилерай акъудна. Ада Юсуфаз акъул-камал гана, адалай фиръаван – Мисридин пачагъ, рази жедайвал авуна.

Фиръавандини Юсуф вири Мисридин ва вичин мал-мулк идара ийидай гъакимвиле тайинарна.

¹¹ Ахпа вири Мисрида ваКъенандакаш ва зурба мусибатар гъатна. Чи бубайриз недай затІ

гъатзавачир. ¹² Мисрида техил ава лагъана ван хъайи Якъуба аниз вичин рухваря сад лагъай

гъилера ракъурна. ¹³ Къвед лагъай гъилера стхаяр иниз атайла, Юсуфа абуруз вич вуж ятІа лагъана,

гъа икІ фиръавандизни Юсуфан хизандикай хабар хъана. ¹⁴ Идалай къулухъ Юсуфа вичин буба Якъуб

ва амай вири хизан, санлай хизанда пудкъанни цѣувад кас авай, вичин патав гъиз ксар ракъурна.

¹⁵ Якъуб Мисриди атана, ана ам ва адан рухваря къена. ¹⁶ Абурун мейитар Шехемдиз хкана,

Ибрагъима Шехемдай тир Гъамуран рухваривай гимишдин пулунихъ къачур сура туна.

¹⁷ Аллагъди Ибрагъимаз гайи гаф къилиз акъуддай вахт мукъвал жердавай, тахтуниз

Юсуфакай хабар авачир маса пачагъ къедалди чи халкъдин къадарни Мисрида лап артух хъана. ¹⁹ Чи

халкъдихъ галаз а пачагъди вич хаинвилелди тухузвай, ада чи бубайриз инсаф ийизвачир. Ада

гъатта ханвай бицѣкар, абурун чан аламукъ тавун патал, куъчедиз гадарун мажбурзавай.

²⁰ Гъа чІавузМусади дедиз хъана. Ам лугъуз тежедай къван иер аял тир. Сифте пуд вацра Муса

вичин бубадин кІвале хъана, ²¹ ахпа аял гадарна, гъанлай ам фиръавандин руша къахчуна. Руша

аялдиз, вичин хайи хциз хъиз, тербия гана.

²² Мусадиз Мисридин гъа чІаван вири илимар чирнавай; ам кар алакъдай, рахунрин устад яз

чІехи хъана. ²³ Вичин яхцѣур йис тамам хъайила, ада вичин халкъдикай тир стхайрал къил чІугун

къетІна.

²⁴ Садра адаз мисривиди саисраилвидинхатурдик хкІурзавайвал акуна. Мусади исраилвидин пад

хвена, ада,къисаскъахчун яз, мисриви яна къена. ²⁵ Мусади вичин куъмекдалди вичин стхаяр

Аллагъди хиласдайдан гъавурда абур ава лугъуз фикирзавай, амма абур и кардин гъавурда

гъатзавачир. ²⁶ Пакагъанюкъуз Мусадиз къве исраилви кикІиз акуна. Ам абур туькІуьр хъийиз

алахъна. «Я ититар, куън стхаяр я, – лагъана ада, – вучиз куъне куъ хатур хазва?»

²⁷ Хатурда эцязавайда, Мусадиз рум гана хъиз, лагъана: «Вун гъаким ва чІехиди яз эцигайди вуж я?»

²⁸ ТахъайтІа накъан мисриви хъиз ваз зунни яна рекъиз кІанзавани?»ЭхкъечІун 2:14.

²⁹ И гафарилай гуьгъуьниз Муса Мидияндиз катна, ана къураба яз амукъна. Ана Мусадикай къве хцин буба хъана.

³⁰ Яхцѣур йис алатайла, Синайдагъдин мукъув, къурумда адаз ялавди къунвай валарин

юкъваймалаикакуна. ³¹ Ам акурла, Муса мягътел хъана. Вуч хъанватІа чириз кІанз валариз мукъва

хъайила, МусадизРеббидинван атана: ³² «Зун ви бан-бубайрин, Ибрагъиман, Исакъан ва Якъубан

Аллагъ я». КичІе хъана Муса зурзас акъвазна. Адавай къил хкажна килигдай жуьрэт хъанач.

³³ Реббиди лагъана: «КІвачин къапар хтІуна, Вун акъвазнавай чка пак чил я. ³⁴ Зи халкъдиз

Мисрида инсаф тийизвайдакай Заз хабар ава. Заз абурун шел-хвалдин ван къвезва. Зун абур

лукІвиликай азад авун патал атанва. За вун Мисридиз ракъурзава, алад».

³⁵ Аллагъди исраилвийрин патав абуру чпи «Вун гъаким ва чІехиди яз эцигайди вуж я?» лагъана

абур инкарай гъа и Муса ракъурна. Кузвай валарин юкъвай адан вилик пайда хъайи

малаикдин куъмекдалди Аллагъди Вичи ам исраилвийрин чІехиди яз ва абур хиласдайди яз

Муса ракъурнавай. ³⁶ Мусади, аламатар вакеремат-ишараяркъалуриз, исраилвияр Мисридай

ахкъудна, Яру гъуьлелай алудна, ахпа абур къурумдай яхцѣур йисуз тухвана.

³⁷ Гъа и Мусади Исраилдин халкъдиз лагъана: «Реббиди, куъ Аллагъди, квез зун

хътинпайгъамбарракъурда, ам квекай сад жеда»Киххъей Къанун 18:15..

³⁸ Чи бан-бубаяр къурумда санал кІватІ хъанвайла, Мусани гъабурухъ галаз авай. Ана

малаикди Синай дагъдал Мусадиз, Мусадини чи бубайриз, чал агакъарун патал, эбеди яз амукъдай

гафар лагъана.

³⁹ Амма чи бубайриз Мусадин чІалаз килигиз кІан хъанач, абуру ам инкарна. Абуруз элкъвена

Мисридиз хъфиз кІанзавай.

⁴⁰ АбуруГъаруназлагъана: «Чаз чун вичин гуьгъуьна аваз вилик тухудай аллагъ туькІуьра. Чун

Мисридай акъудай Мусадикай лагъайтІа, чаз адахъ вуч хъанватІа чидач!»ЭхкъечІун 32:1. ⁴¹ Абуру

къизилдикай дана туькІуьрна, гъабутдизкъурбандар гъиз ва чпин гъилералди

авур бутдин сагълугъдай суварар ийиз хъана.

⁴² Гъа чІавуз Аллагъди абурухъ далу элкъвурна, абур цава авай гъетеризни маса затІариз икрам

ийиз гъана туна. И кардикай пайгъамбаррини кхъенай:

q1 «Исраилдин халкъ!

q1 Къурумда хъайи яхцѣур йисан къене

q2 куъне Заз къурбандар авунайни къван?

q1⁴³ Квев куъ аллагъ Малуханалачух

q2 ва куъ аллагъ Ремфанан гъед

q1 ва абурун шикилар гвай

q2 вуна чпиз икрам авун паталди.

q1 ГьакI хьайила, За куьн
q2 Бабилдилаинианихъ суьргуьнда» Амос 5:25-27. .

44 Кьурумда чи бубайрив Шагидвилини Алачух гвай. И Алачух Мусадни Аллагда кьалурайвални лагдайвал тукIуьрнавай. 45 Чи бубаяр аниз кьвердавай Аллагда ана авай халкьар чукурнай, ва абурун чилер кьаз Нунан хваШуайкьиле аваз фидай чIавузни и алачух чи бубайрив гвай. Ахпа алачух несилрилай несилрив вугуз хьана. Давудпачагдадин девирдалди а алачухни и чилерал аламай. 46 Давуд пачагдайлай Аллагда рази тир, Давуда, лагдайта, вичивай Якьубан Аллагдадиз кIвал эцигайтIа жедани лугьуз Аллагдадивай хабар кьуна. 47 Аллагдадиз кIвалСулейманпачагдади эцигна. 48 Амма Цаварал Алайда инсанри эцигнавай кIвалера уьмуьр тухудач. Пайгьамбарди идакай икI лугьузва:

q1⁴⁹ «Цавар Зи тахт я, чилни – Зи кIвачерик квай даях.
q2 Квевай Заз гьихьтин кIвал эцигиз жеда?
q2 Заз ял ядай чка гьинава? – лугьузва Реббиди. –
q1⁵⁰ Дуьньяда авай кьван вири шейэр
q2 Зи Гьилералди авунвайбур тушни кьван?» Яшай 66:1-2.

51 Эй кьилиз ялдай, Аллагда тийижир рикI авай, Аллагда патал япар бишибур! Куьн датIанаПак Руьгдизакси экьечIзава! Куьн куь бубаяр хьиз я!
52 Куь бубайри хурук кутун тавур са пайгьамбар кьванни хьайиди яни? Аллагдадин Гьахь-Михьиди атуникай виликамаз хабарар гайибур абуру ягьиз, рекьиз хьана, исятда куьне хаинвилелди гьа и гьахь ЛукI Вич яна кьена. 53 Квез, лагдайта, Аллагдади малаикрин куьмекдалдиКьанунганай, амма куьне адал амал авунач.

Истефасаз кьван гун

54 Меслягьатдинвекилриз и гафарин ван хьайила, абур хьилин цIай акатна, сарар регьвез акьвазна.
55 Истефас Пак Руьгдиди ацIанвай. Ам цавуз килигзавай, анай адаз баркалла алай Аллагда ва Адан эрчIи гьилихьай акьвазнавай Иса акуна.

56 – Килиг, – лагдана ада, – заз ахьа хьайи цавара Аллагдадин эрчIи гьилихьай акьвазнавайИнсандин Хаваквезва.

57 Инал абур, чпин япара тупIар туна, гьарайиз, вирида сад хьиз адал хкадарна. 58 Абуру ам галчIурна шегьердай кьерехдиз акьудна, гьана ам кьванцин хура туна. Тахсир кутазвай шагьидри Шаул лугьудай жегьил касдин кIвачерив чпин пекер тунай. 59 Абуру Истефасаз кьван гудайла, Истефаса дад авуна:

– Я Ребби Иса, зи руьгь Вуна кьабула.

60 Ахпа ада чилиз метIер яна, ван ацалтна гьарайна:

– Я Ребби, Вуна абурун игунагдайла гьил кьахчу.

И гафар лагдана, Истефасан чан хкатна.

Шаула иманияр хурук кутун

8 Шаула Истефас кьин дуьз кар яз гьисабнай.
Гьа йикъалай

ЯрусалимдаИсадихьиманийрин кIватIалкIевелай хурук кутаз эгечIнай. Илчийрилайгьейри, амай вири катна фена, Ягьудатдизни СамариятдизчкIанай. 2 Аллагда рикIел алай инсанри Истефас кучукна, адахь чIехи шел-хвал авунай. 3 ШаулиманийринкIватIал терг ийиз алахьзавай. Ада, кIвалаяй кIвализ физ, имандалатай и тимарни папар кьаз, абур кьазаматда тваз хьана.

ФилипI Самаратда

4 Ярусалимдай катайбуру, чеб гьина аваз хьайитIани виринаШад Хабарагакьариз, Аллагдадин Гаф чукурзавай. 5 ФилипI Самариятдин меркездиз атана, анаМесигьдикаймуштулухар гуз хьана. 6 ФилипIа кьалурзавайкеремат-ишараяракваз, адаз яб гайи вири инсанри рикIивай адан крариз фикир гузвай.

7 ЧIуружинерарквейбурукай гьарай галаз абур хкатзавай, фалужди янавайбурни кьецIибур сагь хьезвай. 8 Шегьерэгьлияр лап шад тир.

9 И шегьерда ицитIар авунал машгьул са кас авай, адантIварниСимун тир. Адан ицитIвилел самаратвияр вири гьейран тир. Ада вич зурба кас хьиз кьалурзавай. 10 Адан аламатри пун квайбурун ва амай маса инсанрин фикирар чпел желбзавай.

– Симун – Аллагдадин Кьуват я, а Кьуватдиз Зурбади лугьузва, – тестикьзавай абуру.

11 Инсанрин фикирар ада вичихь желбнавай, вучиз лагдайта вичин гьиллейрив вири мягьтелариз хейлин вахтар тир. 12 ФилипIа, лагдайта, Аллагдадин ПачагьлугьдикайниИса Месигь тирдакай Шад Хабарар гузвай. И тимарни, папарни имандал кьезвай ва абуруцик акахьун кьачузвай. 13 Симунни имандал атана, ада цик акахьун кьачуна ва ам ФилипIахь галаз амукьна. ФилипIа кьалурзавай аламатар ва керемат-ишараяр акваз, ам мягьтел жезвай.

14 Самаратдин халкьди Аллагдадин Гаф кьабулна лугьудай хабар Ярусалимда авай илчийрал агакьайла, абуру аниз ПетруниЯгьракьурна.

15 Абуру, атана, цийиз иман кьабулайбурукПак Руьгьакатрай лугьуз, дуьаярийиз хьана, 16 вучиз лагдайта абурук гьеле садакниПакРуьгь акатнавачир. Абуру анжах Иса Месигьдин ТIварцIелай цик акахьун кьачунай. 17 Ахпа Петрудини Ягьяди абуралгьилер эцигна, абурук Пак Руьгь акатна. 18 Илчийри гьилер эцигункиди, инсанрик Руьгь акатзавайди акур Симун абуруз пул гьана 19 ва лагдана:

– За садал гьилер эцигайла, гьа касдикни Пак Руьгь акатдайвал куьне зазни гьахьтин кьуват це.

20 – Вуна Аллагъди гузвай пай пулунихъ къачуз жеда лугъузватІа, вун гъа пулни галаз къий! – жаваб гана Петруди. 21 – Ваз и карда иштиракдай са ихтиярни авач, вучиз лагъайтІа ви рикІ Аллагъдин вилик гъахъ туш. 22 Ша, вун Аллагъдин рекъел элячІ, Реббидиздуъаяр ая, белки Ада ви рикІе чІуру фикир хъунилай гъил къахчун. 23 Ви рикІ туъкъуълвилив ацІанвайди ва вун батІулвилин зунжурра гъатнавайди заз аквазва.

24 Инал Симуна тІалабна:

– Куъне лагъай крар зи къилел текъведайвал за квез зи паталай Аллагъдиз дуъаяр авун тавакъу ийизва.

25 Чпин вилериз акур къван крарикай инсанриз суъгъбетар авуна, Аллагъдин Гаф абурал агакъарайдалай къулухъ, илчияр Ярусалимдиз хъфена. Хъфидай рекъе абуру Самариятдин гзаф къадар хуърера Шад Хабардикай ахъайиз хъана.

ФилипІни эфияпви

26 РеббидинмалаикдиФилипІаз лагъана:

– Къарагъ, къибледихъ Ярусалимдай Газадиз физвай, кІвачик гзаф квачир рекъел экъечІ.

27 ФилипІ къарагъна фена. Ингъе, эфияпхудум–Гъебешдин Кандикат тІвар алай пачагъ–ханумдин вири хазина гъиле авай везир а рекъай файтунда аваз физвай. Ам Ярусалимдайибадатовуна

28 кІвализ хъфизвай. Файтунда ацукъна, адаяшай пайгъамбардинктабкІелзавай. 29 Руъгъди ФилипІаз лагъана:

– А файтундиз мукъва хъана, адан къвалал алаз алад.

30 ФилипІ зверна файтундин патав атана. Анай адаз Яшайпайгъамбардикхъенвай гафар эфияпвиди гъикІ кІелзаватІа ван хъана.

– Вун кІелзавайдан гъавурда акъазвани? – хабар къуна ФилипІа адавай.

31 – Гъавурда твадай кас тахъайла, зун гъикІ гъатрай? – жаваб гана везирди. Ада ФилипІаз файтундиз акъахна вичин патав ацукъун теклифна.

32 ВезирдиКаламдайкІелзавай чка ихътинди тир:

q1 «Ам хеб хъиз, къасаб ийиз тухванай,
q2 сар твазвайдан вилик квай кІел кисдайвал,
q2 Ада гъич сивни ахъайзавачир.
q1³³ Ам акъван русвагъ авунай хъи,
q2 Адаз атІай карни гъахъди хъаначир.
q1 Адан эвледрикай лугъуз жедай вуж ава?
q2 Адан чан чилел къахчунай эхир» Яшай 53:7-8. .

34 Худумди ФилипІавай хабар къуна:

– Лагъ кван садра заз, ина пайгъамбар никай рахазва? Вичикай, я тахъайтІа са масадакай?

35 ФилипІа, ада кІелай чкадила гатІунна, адаз Исадикай Шад Хабар гуз хъана. 36 Атана абур яд авай чкадив агакъна.

– Ингъе, ина ядни ава, – лагъана худумди. – Цик акахъун къачудайла, зи вилик пад ни къада?

38 Ада файтун акъвазра лагъана эмирна. ФилипІни худум къведни цел фена. ФилипІа адав цик акахъун къачуз туна. 39 Абур цъй экъечІайла, Аллагъдин Руъгъди ФилипІ садлагъана анлай къахчуна хутахна. Худумдиз ам мад ахкунач. Шад хъайи худумди вичин рехъ давамарна. 40 ФилипІ Ашдад шегъердиз акъатна. Ада Кесар шегъердиз фидай рекъел алай вири шегъеррив Шад Хабар агакъарна.

Шаул имандал атун

9 ШаулаРеббидинтилмизринкъилел тІурфан акъудзавай, ам абур яна рекъиз кІанз хъиле кузвай. Шаулаз Шам шегъердайИсадикхъиманавунин рекъе авай ксар – гъам итимар, гъамни папар – гъилер кутІунна Ярусалимдиз хкиз кІанзавай. И кар авун патал ада къилинхахамдивайШамда авайсинагургризчарар кхъин тІалабна. 3 Ам Шамдив агакъзавай рекъе, садлагъана цава куъкІвей экуъни къуд патанур туна. 4 Шаул чилел ярх хъана. Адаз вичихъ элкъвена рахазвай са ван хъана:

– Шаул, я Шаул, вуна Зун вучиз хурук кутазва?

5 – Вун вуж я, я Агъа? – жузуна Шаула.

– Зун вуна хурук кутазвай Иса я, – жаваб гана ванци, – 6 исятда къарагъна шегъердиз алад, ана вуна вуч авуна кІандатІа ваз лугъуда.

7 Шаулахъ галай инсанар анал къах хъана амукъна, садавайни сивяй гаф акъудиз хъанач. Абуруз ван атана, амма акур кас хъанач. 8 Шаул чилелай къарагъна, амма вилер ахъаяйла, ам затІни такваз амукъна. Шамдиз ам гъил къуна гъана. 9 Пуд йикъан къене адаз затІни акуначир, ада я тІуънни авуначир, я хъунни.

10 Шамда ГъананитІваралай са тилмиз авай. Адаз са карагун акуна. Адахъ галаз Ребби рахана:

– Гъанани!

– Гъай, Ребби, – лагъана жаваб гана ада.

11 – «Дуъз» тІвар алай куъчеда авайЯгъуданкІвализ фена, ТІарас шегъердай тир Шаул лугъудай кас хабар яхъ, ингъе, ададуъаярийизва, – лагъана Реббиди.

12 Шаулаз вичин патав Гъанани лугъудай каскерематдинжуъреда атайди ва Гъананиди адан вилералгъилер эцигнаабур ахъа хъувурди карагна.

13 – Я Ребби, – жаваб гана Гъананиди, – а касди Ваз талукъбуруз Ярусалимда авур писвилерикай заз гзаф ванер хъана. 14 Ам иниз Ви ТІвар къур къванди къазаматда твадай ихтиярар чІехи хахамривай къачуна атанвайди я.

15 – Алад! – лагъана Реббиди. – А кас Зи ТІвар пачагърин ваИсраилдиннимаса халкъаррин арада машгъур авун патал За хкъанавай алат я. 16 Зи ТІварцин патахъай вичи гъикъван азаб-азият чІугвадатІа За адаз къалурда.

17 Гъанани фена, вичиз лагъай кІвализ гъахъна. Ада Шаулал гъилер эцигна, лагъана:

– Шаул стха, вун иниз къведай рекъе пайда хъайи Ребби Исади ви вилериз экв ахквадайвал ва

вунПак Руьгьдивацїудайвал зун ви патав ракурнава.

¹⁸ Гъа и арада Шаулаз вичин вилерилай перде алатай хъиз хъана, адан вилер ачух хъхъана. Ада, къарагъна, цик акахъун къачуна. ¹⁹ Ахпа ада фу тїуьна, адан чандиз такъат хтана.

Шаул Шамда

Шаул са шумуд юкъуз тилмизрихъ галаз Шамда хъана. ²⁰ Гежел тевгъена, ада синагура ИсаАллагъдин Хватирдакай вязер ийизвай. ²¹ Адан ван хъайи вирида тажуб яз лугъудай:

– Ярусалимда Исадин Тївар кьурбур терг ийиз хъайиди гъам туширни? Ам инизиманияркьуна чїехи хахамрин патав хутахиз атанвайди туширни?

²² Шаулан вязер къвердавай къуватда гъатзавай. ИсаМесигъя лугъуз субутариз, Шамда авайчувудризада лугъудай гаф тазвачир.

²³ Са къадар вахт алатна фена, чувудри Шаул яна рекьин къетїна. ²⁴ Амма Шаулаз абурун чїуру къастуникай хабар хъана. Абуру, ам яна рекьиз кїанз, йифиз-юкъуз шегьердин варарихъ къаравулвал чїугуна. ²⁵ Амма йифиз Шаулан тилмизри ам куткунда аваз шегьердин цлалай авадарна.

Шаул Ярусалимда

²⁶ Шаул Ярусалимдиз хтана, гъана ам тилмизрик акахъиз алахъна, амма абуруз адахъай кичїе тир, ам имандал атунин чїалахъ абур жезвачир.

²⁷ Барнабади адаз куьмек гана ва амилчийринпатав гъана. Ада абуруз Шаулаз Шамдин рекъе Ребби акурвал, Ребби адахъ галаз рахайвал ва Шаула Шамда викїегъдаказ Исадин Тїварцїкай вязер авурвал ахъайна. ²⁸ Са къадар вахтунда Шаул Ярусалимда иманийрин амадаг хъана, ада Реббидин Тїварцїелай викїегъдиз вязер ийизвай. ²⁹ Ам юнан чїалал рахадай чувудрихъ галаз гьуьжетра гъатдай. Гъавилляй абур ам рекьиз алахънай. ³⁰ Иман гвай стхайриз и кардикай хабар хъайила, абуру Шаул Кесар шегьердиз тухвана, анайни Тїарасдиз рекъе туна.

³¹ Гъа и чїавузЯгъудатда, Галилейдава Самариятда иманийрин кїватїаларпатал ислягъ йикъар алуькна. ПакРуьгъдин куьмекдалди кїватїалар мягъкем, иманийрин къадарни гзаф жезвай. Абуру Аллагъдикай кичїе яз уьмуьр гьалзавай.

Эней сагъарун

³² Уьлкве тирвал къекъвей Петру Месигъдиз талуьк инсанрал кьил чїугун патал Луьда шегьердизни атана. ³³ Ана Эней лугъудай са кас авай. Ам фалужди яна, муьжуьд йисан къене меселай къарагъзавачир. ³⁴ Петруди адаз лагъана:

– Эней! Иса Месигъди вун дири хъийизва. Къарагъ! Жуван месни кїватї хъия.

Эней гъасятда къарагъна. ³⁵ Луьда шегьердинни Шарун арандин агъалийриз ам сагъ хъхъайди акурла, абур Аллагъдихъ элкъвена.

Табита

³⁶ Яфа шегьерда Исадихъ иман ийизвай са паб авай, адан тїварни Табита, яни «Жейран» тир. Табитади гзаф хъсанвилер ийидай, кесибриз куьмекар гудай. ³⁷ Гъа и вахтунда ам азарди къуна къена. Адан мейит чуьхвена винеллай кївале эцигна. ³⁸ Луьда шегьер Яфадин патав гвай. Петру Луьдада ава лагъана ван хъайи тилмизри адан патав къве кас ракурна, минетдалди лагъана:

– Геж тавуна чи шегьердиз ша ман!

³⁹ Петру абурухъ галаз фена. Атана агакъайла, абуру ам винеллай кївализ тухвана. Ина вири хендедаяр атана адал алтїушна. Абуру, чпиз Жейрана вичел чан аламай чїавуз цвайи булушкаярни маса пекер къалуриз, шел-хвал ийизвай. ⁴⁰ Петруди абур вири кївалляй акъудна, метїер чилиз яна, дуьаяр авуна, къенвайдахъ элкъвена, лагъана:

– Табита, къарагъ!

Табитади вилер ахъайна. Петру акурла, ам хкаж хъана ацуькна. ⁴¹ Петруди адан гъил къуна, адаз къарагъиз куьмекна. Ахпа ада хендедайризни Месигъдиз талуькбуруз эверна, чан ахкъалтнавай Табита къалурна. ⁴² И кардикай вири Яфада хабар хъана. Гъавилляй гзаф къадар инсанар Реббидихъ ийизвай имандал атана.

⁴³ Яфада Петру яргъалди амуькна, ана ам табагъар ийидай Симунан кївале хъана.

Петруни Карнел

10 Кесар шегьерда Карнел лугъудай са кас авай. АмРимдинаскеррик квай Италдин кьушунтїваралай дестедин эфсер тир. ² Ам ва адан вири хизан Аллагъдиз икрамзавай ва Аллагъдихъай кичїезвай инсанар тир. Ада дарвиле авайбуруз гъил ахъавилелди куьмекар гудай. Ада Аллагъдиз датїанадуьаярийидай. ³ Садра, ниснилай кьулухъ сятдин пудриз хъиз, Карнелазкерематакуна. Адаз акваз-аквазмалаикатана. Малаикди лагъана:

– Карнел!

⁴ Карнел адаз кичїевал кваз килигна.

– Вуч хъана, я агъа? – лагъана ада.

– Вуна ийизвай дуьаярни кесибриз гузвай куьмекар Аллагъдиз аквазва, – лагъана малаикди. ⁵ – Гила Яфадиз инсанар ракурна, абуру са гъи ятїани Симун-Петру лугъудай касдиз иниз ша лугъурай. ⁶ Ам табагъар ийидай Симунан мугъман я. Симунан кївал гьуьлуьн патав гва.

⁷ Карнелахъ галаз рахай малаик хъфейла, ада вичин къве вач-хъшадиз ва вичин кьилдин тапшуругъар кьилиз акъудзавай аскеррикай Аллагъ рикїеллай садаз эверна. ⁸ Хъайи кардикай

вири абуруз ахъаяйдалай гуьгъуьниз ада абур Яфадиз ракъурна.

⁹ Пакагъанюкъуз, Карнела ракъурнавайбур шегъердив агакъзавай вахтунда, Петру дуьа ийиз кІвалин къавал акъахнавай. ¹⁰ Адаз гишин хъанвай ва фу нез кІанзавай. ТІуьн гъазур жедалди Петрудиз ахварал алайдаз хъиз керемат акуна: ¹¹ ахъа хъайи цавай къуд пІипІ са ни ятІани къунвай хътин зурба суфрадиз ухшар са затІ агъуз эвичІна. ¹² Адал гъар жуьредин гъайванар, чурчулар ва къушар алай. ¹³ Ахпа адаз цавай къвезвай ванци лагъана:

– Къарагъ, Петру! И гъайванар тукІуна неъ.

¹⁴ – Гъич са чІавузни, яРебби! – лагъана жаваб гана Петруди – зи уьмуьрда за чиркин ва я гъарам затІ тІуьрди туш.

¹⁵ Ванци адаз къвед лагъай гъилера хълагъна:

– Аллагъди гъалал авунвай затІуниз чиркинди лугъумир.

¹⁶ Гъа икІ пудра давам хъана, ахпа суфра мад цавуз хкаж хъхъана.

¹⁷ Петру им вуч керемат ятІа лугъуз фикирдик квай арада Карнела ракъурнавай инсанар, Симунан кІвал жагъурна, адан варарив акъвазнавай. ¹⁸ Абуру Симун-Петру ина авани лугъуз, кІевиз хабар къазвай. ¹⁹ Акур керематдикай хиялар ийизмай Петрудиз Руьгъдилагъана:

– Симун, вахъ пуд кас къекъвезва. ²⁰ Къарагъ, кІаник эвичІ. Са шакни тавуна абурухъ галаз алад, абур За ракъурнавайбур я.

²¹ КІаник эвичІна, Петруди а ксариз лагъана:

– Куьн къекъвезвай инсан ингъе зун я. Квез завай вуч кІанзава?

²² – Чун эфсер Карнела ракъурнавайбур я, – жаваб гана абуру. – Ам гъахъ-михъи ва Аллагъдихъай кичІезвай инсан я. Ам вириЯгъудатдинхалкъдин арада гуьрмет авай кас я. Пак малаикди Карнелаз ваз вичин патав эвера лагъана ва ви ихтилатриз яб гун эмирнава.

²³ Петруди кІвализ ша лагъана абур илифарна.

Пакагъан юкъуз Петру ва адахъ галаз Яфадай тиримандалалай са шумуд стха мугъманрихъ галаз рекъе гъатна. ²⁴ Са йикъалай абур Кесар шегъердиз атана акъатна. Карнела вичин мукъва-къилияр, ярар-дустар кІватІнавай. Абуру санал Петру вилив хуьзвай. ²⁵ Петру гъаятдиз гъахънамазни, Карнела, Петрудин вилик фена, адаз, кІвачерив ярх хъана, икрам авуна.

²⁶ – Къарагъ, – лагъана Петруди, адаз къарагъиз куьмекна, – зунни гъа вун хътин инсан я.

²⁷ Карнелахъ галаз рахаз-рахаз, Петру кІвализ гъахъна. КІвале адаз гзаф инсанар кІватІ хъанваз акуна. ²⁸ Ада абуруз лагъана:

– Квез чизва хъи, чувудризмаса халкъарикай тирбурухъ галаз рафтарвал авун ва абурун кІвалериз фин къадагъа авунва. Амма Аллагъди заз гъич са касни къацІайдай ва я чиркиндай къун тавун лазим тирди къалурна. ²⁹ Гъа кІ хъайила, заз

ша лагъайла, зун чуькъни тавуна куь патав атана. Гила за квевай куьне заз вучиз эвернавайди ятІа хабар къан.

³⁰ – Къуд югъ идалай вилик йикъан сятдин пудаз за жуван кІвале дуьа ийизвай, – жаваб гана Карнела. – Садлагъана зи вилик цІарцІар гузвай пекер алай са кас акъатна ³¹ ва лагъана: «Карнел, вуна ийизвай дуьаяр Аллагъди къилиз акъудзава ва вуна кесибриз гайи куьмекарни Адаз аквазва. ³² Гъавилай вуна Яфа шегъердиз Петру-Симун лугъудай касдиз эвериз инсанар ракъура. Ам табагъар ийидай Симунан кІвале акъвазнава, адан кІвал гуьлуьн патав гва». ³³ Зани гъасятда ви патав инсанар ракъурна. Вун атана хъсан кар хъана. Аллагъди чаз вуч лугъун ваз эмирнаватІа вавай чирун патал, исятда чун иниз Аллагъдин вилик кІватІ хъанва.

³⁴ Петру рахаз эгечІна:

– Зун рикІивай а кардин гъавурда акъазва хъи, Аллагъди са халкъ маса халкъдилай вине къазвач. ³⁵ Аллагъди Вичихъай кичІезвай ва дуьз кІвалахар ийизвай гъар са кас, адан миллетдизни килиг тавуна, къабулзава.

³⁶ АллагъдиИсраилдинхалкъдиз вирибурун Ребби тирИсаМесигъдиадаз ислягъвал гъида лагъана хабар ракъурна. ³⁷ Ягъядицик акахъун къачулагъана эверайдалай къулухъ, Галилейдилай эгечІна вириЯгъудатдакъиле фейи крарни квез чизва. ³⁸ Аллагъди Назаретдай тир Исадиз Пак Руьгъни чІехи къуват гана.

Гъавилай Исади Вич къекъвез хъайи вири чкайра хъсанвилер авуна, иблисдингъилик акатнавайбур сагъар хъувуна. Вучиз лагъайтІа Аллагъни Адахъ галаз авай. ³⁹ Вири Ягъудатда ва Ярусалимда Исади авур къван крарин шагъидар я чун. Чувудри Амхашунизьяна къена, ⁴⁰ Аллагъди Адал пуд лагъай юкъузчан хкана. Аллагъди Ам вири халкъдиз ваъ, анжах чаз, Вичи виликамаз хкъанавай шагъидриз, аквадайвал авуна! Исадал къейидалай къулухъ чан хтайла, чна Адахъ галаз фу-яд тІуьнай. ⁴² Аллагъди Ам чан алайбурунни къейибурун дуванбегвиле тайинарнава, Исади чун и кардикай инсанриз хабар гудай шагъидар яз ракъурнава.

⁴³ Пайгъамбарринигъадакай шагъидвал ийизва. Абуру лугъузва хъи, Исадихъ иман авур гъар садангунагърилайАдан ТІварцІелди гъил къахчуда.

⁴⁴ Петруди и гафуникай ихтилатар ийизмай къван гагъда адаз яб гузвай вирибурук Пак Руьгъ акатна.

⁴⁵ Петрудихъ галаз атай чувудиманиярАллагъди Пак Руьгъдин пай маса халкъарикай тирбурузни ганвайди чир хъайила, лап мягтел хъана, ⁴⁶ вучиз лагъайтІа абуруз Карнелани адахъ галай инсанри Аллагъдиз жуьреба-жуьре чІаларал шукурар ийизвайди акунвай. Инал Петруди лагъана:

⁴⁷ – Чак хъиз Пак Руьгъ акатнавай и инсанриз цик акахъун къачун къадагъа ийиз жедани къван?

⁴⁸ Адани Иса Месигъдин ТІварцІелай абурув цик акахъун къачуз туна. Идалай къулухъ абуру

Петрудиз са шумуд юкъуз чпин патав гумукъ лагъана.

Петруди ярусалимвийриз авур ихтилат

11 Илчийризваягъудатдаавай стхайриз Аллагъдин Гафчувудартуширбуруни къабунуникай хабар хъана. ² Петру Ярусалимдиз атайла, чувудиманийри кардин патахъай ана адаз ахмурар ийиз хъана.

³ – Суьннет тавунвайбурун кІвалериз фена, вуна абурухъ галаз ацукъна фу тІуьна, – лугъузвай абуру.

⁴ Петруди абуруз хъайи-хъайивал ахъайиз эгечІна:

⁵ – Яфа шегъерда задуьаярийизвай, – лагъана ада. – Заз, дуьа ийизвай чІавуз, ахварал алайдаз хъиз, ихътинкерематакуна. Заз са ни ятІани къуд пІипІ къуна цавай авадазвавай зурба суфра хътинди акуна. Ам атана лап зи вилик акъвазна.

⁶ Дикъетдив килигайла, заз адал гъайванарни ничхирар, чурчуларни къушар акуна.

⁷ Ахпа заз ван атана: «Петру, къарагъ! Абуру тукІуна неъ». ⁸ «Гъич са чІавузни, яРебби! – жаваб гана за. – Зи уьмуьрда за чиркин ва я гъарам затІ тІуьрди туш». ⁹ Цавай атай ванци мад лагъана: «Аллагъди гьалал авур затІуниз гъарам я лугъумир». ¹⁰ Гъа икІ пудра тикрар хъана, ахпа вири цавуз чІугун хъууна.

¹¹ Гъа чІавуз зун илифнавай кІвалин патав пуд кас атана акъатна. Абуру зи патав Кесардай ракъурнавайбуру тир. ¹² Руьгъдизаз са шакни тавуна абурухъ галаз алад лагъана. Захъ галаз а ругуд стхани рекъе гъатна. Атана чун заз теклифай инсандин кІвализ акъатна. ¹³ Ада вичин кІвалемалаикакурдакай ва ам вичихъ галаз рахайдакай чаз ихтилат авуна. Малаикди адаз лагъана: «Яфадиз, Симун-ПетрутІваралай касдиз эвериз ракъура, ¹⁴ ада ваз жув ва жуван вири хизан гъикІ хиласдатІа ихтилатда».

¹⁵ Зун рахаз эгечІайла, лап сифтедай чак гъикІ акатнатІа, гъабурокни гъакІ атана ПакРуьгъ акатна. ¹⁶ Гъанал зи рикІел Реббиди лагъай гафар хтана: «Ягъядиинсанривцик акахъун къачузтунай, кев Пак Руьгъди гъахъиз тада». ¹⁷ ГъакІ хъайила, РеббиИсаМесигъдихъиманавур чаз, хътин пай Аллагъди абурузни ганватІа, завай Аллагъдиз манийвал ийиз женни?

¹⁸ Абуру Петрудиз мад туьгъметар хъуунач. Абуру Аллагъдиз шукурар ийиз, лугъуз хъана:

– ГъакІ хъайила, Аллагъди чувудар туширбурузни уьмуьрдихъ фин паталАллагъдин рекъел къведаймумкинвал ганва.

АнтІахдин кІватІал

¹⁹ Истефас къейидалай къулухъ хурук кутуна Ярусалимдай катай иманийрикай са къадарбуру Финикидив, Куьпридив ва АнтІах шегъердив къван агакъна. Абуру Аллагъдин Гафунуикай анжах

чувудриз хабар гузвай. ²⁰ Катна атай иманийрин арада куьпривиярни киринейвияр авай. АнтІахдиз атайла, абуру Ребби ИсадикайШад Хабарчувудар туширбурузни гузвай.

²¹ Абуруз Аллагъди куьмек гузвай, гзафбуру Исадихъ ийизвай имандал атана Аллагъдихъ элкъвенай. ²² И вакъиадикай хабар Ярусалимдиниманийрин кІватІалдивниагакъна. Анай АнтІахдиз Барнаба ракъурна. ²³ АнтІахдиз атайла, Барнабадиз Аллагъдинберекатакуна. Ам лап шад хъана. Ада цІийиз имандал атайбуруз Аллагъдиз вири рикІелди вафа хъана амуьк лугъуз эверзавай. ²⁴ Барнаба, лагъайтІа, Пак Руьгъдив ацІанвай имандаллай ва хъсан кас тир. Гзаф инсанар Реббидин рекъел атана. ²⁵ Ахпа Шаул ахкун патал Барнаба ТІарасдиз фена. ²⁶ Адаз ам ана жагъана, ада Шаул АнтІахдиз хкана. Тамам са йисан къене Барнабани Шаул АнтІахдин иманийрин кІватІалда хъана, абуру гзаф инсанриз чирвилер гана.Тилмизризмесигъияр сифте АнтІахда лагъайди я.

²⁷ И чІавуз Ярусалимдай АнтІахдизпайгъамбараратана. ²⁸ Абурукай Агъаба, Руьгъ акатнаваз, Римдинпачагълугъмихъизкаша къадайдакай виликамаз малумарнай. (Клавдаса пачагълугъ идара ийизвай вахтунда и кар хъунни авуна.) ²⁹ ГъакІ хъайилаЯгъудатдаавай стхайриз-вахариз тилмизри чпелай гъардалай алакъдай къадар куьмек гун къарар къабулна. ³⁰ А къарар абуру къилизни акъудна. Абуру, Барнабадивни Шаулав вугана, Ярусалимда авай иманийрин кІватІалдин чІехибуруз чпи кІватІай пул-затІ ракъурна.

Петру къазаматдай катун

12 Тахминан гъа и вахтундаГъирудпачагъдииманийрикайса бязибур хурук кутаз хъана ва абуруз писвилер авуна. ² АдаЯгъядиинстхЯкъубтуруналди рекъиз тунай. ³ Ихътин крарчувудризхуш жез акурла, ада Петруни къунай. И картІили фарин суваринийкъара хъана. ⁴ Къазаматда тур адал къуд кІеретІ, гъар кІеретІда къуд къаравул эцигна. Гъирудан къаст Песагъ суварилай къулухъ халкъдин вилик Петрудин дуван авун тир. ⁵ Гъа икІ Петру къазаматда авай, аммаиманийрин кІватІалдиакъваз тавуна адан паталай Аллагъдиздуьаярийизвай.

⁶ Гъирудаз Петрудин дуван ийиз кІанзавай йикъан вилик квай йиф алуькна. Петру къве зунжурдалди кутІуннаваз, къве аскердин юкъва ксанвай. Къазаматдин ракІарални къаравулар алай. ⁷ СадлагъанаРеббидинмалаикатана акъатна. Къазаматдин кІвал экуьнив ацІана. Малаикди Петрудин къвала эцяна, ам ахварай авудна.

– Тадиз къарагъ! – лагъана малаикди. Петрудин гъилерал алай зунжурар ахъа хъана чилел аватна.

8 – Кьилел-кІвачел алуки, – лагъана малаикди.

Петруди ада лагъайвал авуна.

– Са чухва галчукна зи гуьгъуьна аваз ша, – лагъана малаикди.

9 Петру малаикдин гуьгъуьна аваз къазаматдай экъечІна. Адаз малаикди ийизвай крар гъакъикъатда жезвайбур тирди чизвачир. Адаз и кар ахварин хиялдай карагзавай хъиз тир. 10 Абур сад ва къвед лагъай къаравулрилай элячІна, шегъердихъ физвай ракъун варарив атана агакъна. Варар чеб чпелай ахъа хъана, абур анай экъечІна. Абур къведни куьчедин атІа кьилиз къван акъатайла, малаик Петрудин вилерикай квахъна.

11 Петруди, вич вичел хтайла, лагъана:

– Исятда зун рикІивайни гъавурда гъатна хьи, Реббиди Вичин малаик ракъурна зун Гъирудан гъиллай акъудна, Ада зун чувуд халкъди заз къазвай кардикай хиласна.

12 Кьил кьилел хтайла, ПетруМайраманкІвализ фена. Майрам Ягъядин (адаз Маркни лугъузвай) диде тир. Ана дуьаяр ийиз гзафиманияркІватІ хъанвай. 13 Петруди вар гатана – РедатІваралай са къаравуш руш экъечІна. 14 Адаз Петру ванцелай чир хъхъана, шадвилай варни ахъа тавуна, зверна фена кІвализ гъахъна.

– Петру хтана варарив гва! – лагъана Редади.

15 – Вун кими хъанвани?! – лагъана адаз кІвалевайбуру.

Амма рикІивайни Петру хтанва лугъуз къаравуш вичин гафунал акъвазна. И чІавуз абуру лагъана:

– Ам адан малаик я.

16 Петруди вар гатазмай. Вар ахъайна, Петру акурла, абур мягтел хъана амукъна. 17 Петруди абуруз гъилелди кис хъухъ лагъайишараавуна, ахпа Реббиди вич гьикІ къазаматдай акъуднатІа ахъайна.

– Куьне и кардикай Якуьбазни амай стхайриз ахъая, – лагъана, вич инай масаниз фена.

18 Экуьнахъ аскеррин арада зурба къалабулух гъатна. Петру гъиниз фенатІа садан кьилни акъатзавачир. 19 Гъируд адахъ виринра къекъвена, амма Петру жагъанач. Гъируда аскерривай силис къуна, ахпа абур рекъин эмирна.

Гъируд пачагъ кьин

Ахпа ГъирудЯгъудатдайКесардиз фена, ам ана са къадар вахтунда амукъна. 20 Гъирудаз Туьрс ва Сидун шегъеррин жемятрикай гзаф хъел авай, амма недай суьрсетдал гьалтайла, абур Гъирудан уьлкведилай аслу тир. Гъавилай абуру вири сад хъана, пачагъдин ихтибар алай къуллугъдар БиластІакай даях къуна, чпиз ислягъвал тІалабун патал, пачагъдихъ галаз чин-чинал гьалт жез алахънавай. 21 Гьалтдай чІав тайинарай юкъуз пачагъдин пекер алукина, Гъируд атана къакъан тахтунал ацукъна, халкъдихъ элкъвена рахана. 22 Халкъди ван алаз гъарайна:

– Чахъ галаз рахазвайди инсан ваъ, аллагъ я!

23 Гъа и чІавуз Гъируда Аллагъ кваз къунач лугъуз Реббидин малаикди ам яна. Ам чан аламаз къеняй куьвари тІуьна куьтягъна.

24 Амма Аллагъдин Гаф гегъеншдиз чкІизвай, иманийрин къадарни гзаф жезвай. 25 Барнабадини Шаула чпин хиве авай везифа Ярусалимда кьилиз акъудна. Ахпа абур Ягъя-Маркни галаз элкъвена хтана.

Павелан сад лагъай сиягъат

Барнабани Шаул къуллугъ ийиз ракъурун

13 АнтІахда авайиманийрин кІватІалдапайгъамбарарнимуаллимар авай. Абур Барнаба, Нигер лакІаб алай Суьмен, киринейви ЛукІис, Гъирудбегдин некІедин стха Манаил ва Шаул тир. 2 Садра, абуруРеббидизизбадатийизсив хуьзвайла, Пак Руьгъдиабуруз лагъана:

– За тапшуругъ яз гайи кар кьилиз акъудун патал Барнабани Шаул Зи ихтиярда тур.

3 Сив хвена, дуьаавуна, Барнабадинни Шаулан кьилерилайгъилер эцигна, абур тайинарнавай рекъе туна.

Куьприда Шад Хабар чукІурун

4 ПакРуьгъди ракъурай а къвеилчиСелукейдиз, анайни гимиде аваз Куьпридиз фена. 5 Абур Саламис шегъердиз атана. Ина абуручувудринсинагуграАллагъдин Гаф инсанрал агакъарзавай. Ана абурухъ галазЯгъяниавай, ада абуруз куьмекзавай. 6 Абур къураматдин и кьиллай а кьилиз яна, атана Пафасдиз акъатна. Ана абурал суьгъурчи ва тапан пайгъамбар Бар-ИсатІваралай чувуд гьалтна. 7 АмРимдингъаким, акъул авай инсан Серкъи Павелан итимрикай тир. Гъакимди Барнабадизни Шаулаз вичин патав эверна, адаз Аллагъдин Гафуниз яб гуз кІанзавай. 8 Амма вичиз юнан чІалал Элим лугъудай Суьгъурчиди, гъакимимандикайкъерех хъун патал, Барнабадизни Шаулаз гъар жуьредин манийвилер ийизвай. 9 Инал Пак Руьгъдив ацІанвай Шаула (адал Павел лугъудай тІварни алай) Элимадиз атІумна килигна, 10 лагъана:

– Гъей, иблисдинхва, гъар сагъахъ-михъивилиндушман! Вун тапаррайни гъиллейрай ацІанва. Вун идалай къулухъни Аллагъдин дуьз рекъер чІуриз алахъдани? 11 Аллагъдин къуват ви хура акъвазда. Вун буьркъуь жада, са къадар вахтунда ваз рагъ ахквадач.

Элимадиз гъасятда вич мичІивили къурди хъиз хъана. Ам вич гъил къуна тухудай са касдихъ къекъвез хъана. 12 И кар акур гъаким Реббидин Гафунихъ авай гъайбатди гъейранарна, ада Аллагъдихъ иман авуна.

Писидатдин Антїахда

13 Павелни адахъ галайбур Пафасдай гимиде аваз Памфилда авай Пергидиз рекъе гьатна. Абур аниз агакьайла, Ягъяди абур туна, вич Ярусалимдиз хтана. 14 Амайбур Пергидай Писидатдин Антїах шегьердиз атана. Киш юкъуз абур синагугдиз фена ацукьна. 15 ИнаКъанундаинпайгъамбаррин ктабрай чїукаркїеалайдалайкьулухъ синагугдин кьиле авайбуру абуроз икї лугъун патал ксар ракъурна:

– Стхаяр, инал кїватї хьанвайбурук руьгь кутадай ихтилатар квехъ аватїа, рахух.

16 Павела, къарагъна, гьилелди секин хьухишараавуна, лагъана:

–Исраилвиярва Аллагъдихъай кичїе маса ксар, захъ яб акала!

17 Исраилдин халкъдин Аллагъди Вичиз вири халкъарикай чи халкъдин чїехибубаярхкяна. ЧувударМисридакъурабаяр тирла, Ада чи халкъдин къадар артухарна, ахпа Ада Вичин Къуватдалди ам Мисридай ахкъудна. 18 Аллагъди та яхцїур йисан къене кьурумда къекъуьрай чи халкъди эхна. 19 АдаКъенандаавай ирид халкъ тергна, абурун чилер Исраилдин халкъдив вугана. 20 Гъа икї 450 къван йисар алатна. Ахпа Аллагъди чи халкъдиз гьакимар гана. Эхиримжи гьакимСмаилтир. 21 Гъа чїавуз халкъди вичиз пачагъ це лугъуз Аллагъдивай тїалабна. Аллагъди абурозБунъяминтайифадикай тир Къишан хва Шаул пачагъвиле гана. Шаула яхцїур йисуз пачагъвал авуна. 22 Шаул пачагъвилляй акъудна, адан чкадал АллагъдиДавудпачагъ ацукъарна, адакай Аллагъди лагъана: «Ишаянхва Давуд Зи рикїиз чими я. Ада Заз кїандай вуч хъайитїани кьилиз акъудда»1-Пачагъар 13:14..

23 Аллагъди Вичи гаф гайивал, Исраил хиласун патал Давудан несилрикай тирИсаракъурна. 24 Иса къведалди Ягъяди Исраилдин вири халкъдизАллагъдин рекъел шавацик акахъун къачулугъуз вязер-несигъатар авунай. 25 Вичи тайинарнавай кївалах кьилиз акъудайла, Ягъяди лугъудай: «Куьне зун вуж я лагъана фикирзава? ЗунМесигътуш. Ам залай гуьгъуьниз къведа. Зун Адан кївачин къапарин чїулар ахъа авунизни лайих туш».

26 Стхаяр,Ибрагьиманэвледар ва Аллагъдихъай кичїезвай масадбур! Хилас хъуникай тир и хабар чаз ракъурнавайди я! 27 Ярусалимдин агъалийризни абурун кьилевайбуруз Иса вуж ятїа чир хъанач. Чувудрин гьакимри Адаз кар атїана. Идалди чувудри гъар Киш юкъуз чпин синагугра кїелзавай пайгъамбаррин гафар кьилиз акъудна. 28 Исадин хиве тун патал кьиникъиз акъудуниз лайих гъич са тахсирни жагъаначтїани, абуропилатїавайАдаз кьинин жаза гун тїалабна. 29 Адан кьилел къведай крарикай кхьенвай гафар абуроз кьилиз акъудайдалай кьулухъ, Адан

мейитхашунилайалудна кучукна. 30 Амма Аллагъди Адалчан хкана. 31 ВиликраГалилейдайЯрусалимдиз физ-хкведай рекъе Адахъ галаз хъайибуруз Иса хейлин вахтунда акваз хъана. Исятда абур чи халкъдиз а агъвалатдин шагьидар я.

32 Аллагъди чи бубайриз гайи гаф чун патал кьилиз акъудун яз, Ада Исадал кьейидалай кьулухъ чан хкана. Гила чна квез и крарикайШад Хабаргузва.

Къвед лагъайЗабурдинманида кхьенвайвал:

q1 «Къенин йикъалай Вун Зи Хва,
q2 Зунни Ви Буба я!» Забур 2:7.

34 И гафаралди Аллагъди Вичи Исадал, кьейидалай кьулухъ Ам члаф тежедайвал, чан хкайдакай лугъузва:

q1 «Давуд пачагъдиз хиве кьур
q2 пак ва дегиш тежедайнуьсретар
q2 За гуда квез» Яшай 55:3. .

35 Гъа и кардикайКаламдинмаса чкадани кхьенва:
q1 «Жуванмуьминкас тадач сура члафиз!» Забур 15:10.

36 Давуда вичин девирда Аллагъдиз кьуллугъзавай ва Адан къастар кьилиз акъудзавай. Давуд рагъметдиз фена. Ам вичин бубайрин патав динжарна. Адан беден члаф хъана. 37 Амма Аллагъди чан хкай Адан Беден члаф хъуникай хилас хъана!

38 Гъа икї, стхаяр, заз квез чир хъана кїанзава хъи, Аллагъди Исадин куьмекдалди куьгунагърилайгъил къахчунвайдакай квез малумарзава.МусадинКъанундалди куьнгъахъ-михъивилиз акъудизхъанач. 39 Исадихъ иман ийизвайбур вири гъахъ-михъивилиз акъуднава. 40 Мукъаят хъухъ, пайгъамбарри лагъай гафар куь кьилелни татурай гъа:

q141 «Килиг гъа, къама ял авайбур!
q2 За куь йикъара ахътин крар ийида хъи,
q1 квез абуркай са ни ятїани лагъанайтїани,
q2 куьн са чїавузни чїалахъ жедачир.
q1 Гила килигиз, мягътел хъухъ, куьн терг жеда!»
Гъабакъукъ 1:5.

42 Павелни Барнаба синагугдай экъечїна хъфидайла, ана ахъаяй агъвалатрикай мад ихтилатар хъийиз гуьгъуьнин Киш юкъузни иниз атун абуроз теклифна. 43 Кїватї хьанвайбур чкїайдалай кьулухъ гзаф къадар чувудар ва абурун дин къабулнавай масабур Павеланни Барнабадин гуьгъуьна аваз фена. Павелани Барнабади, чпихъ галаз къвезвайбуруз суьгъбетар ийиз, Аллагъдинберекатдикайкъерех жемир лугъуз абур алакъарзавай.

44 Къведай Киш юкъуз шегьерда авай къван саки вири агъалияр Реббидин Гафунихъ яб акализ

синагудиз кІватІ хъана. ⁴⁵ Икъван гзаф халкъ акурла, чувудар пехил хъана. Абуру Павелак хкуъриз, адан ихтилатриз аксивал ийизвай. ⁴⁶ Гъа инал Павелани Барнабади абуруз викІегьдаказ лагъана:

– Аллагъдин Гаф сифте кев агакъарна кІанзавайди тир. Амма куъне Аллагъдин Гаф кваз къазвач. Яни куъне куънэбеди уьмуьрдизлайих яз гъисабзавач. Гъавилляй чун масабурун патав фида. ⁴⁷ Аллагъди чаз ихътин весият ийизва:

q1 «За вакай маса халкъариз экв авунва,
q2 Вуна дуьньядин а кьилел къван къведалди
q1 авай халкъар хиласда» Яшай 49:6. .

ИкІ лугъуналди, Ада чаз маса халкъарикай тирбурун патав фин эмирна. ⁴⁸ И гафар абурун япарихъ галукъайла, абуру Реббидиз шадвилелди шукурар ийиз хъана. Эбеди уьмуьр ганвай къванбур вири Аллагъдин Гафунихъ агъуна. ⁴⁹ Реббидин Гаф гъа чкаяр тирвал чкІана. ⁵⁰ Амма чувудри шегъердин вилик-къилик квай итимрикни Аллагъдиз ибадат ийизвай вилик-къилик квай папарик футфа кутуна. Абуру Павелни Барнаба хура туна ва и чкайрай катуниз мажбулна. ⁵¹ Илчийри, шегъерэглийрилай нарази тирвиллин лишан яз, чпин кІвачерал ацукънавай руг юзурна. Ахпа абур Кани шегъердиз хъфена. ⁵² И чкайра авайтилмизарПак Руьгъдивни чІехи шадвилев ацІанвай.

Кани шегъерда

14 Кани шегъерда Павелни Барнаба чпиз адет хъанвайвалсинагудизфена. Ана абуруИсадикайсуйгъбетар авуна. Гзаф къадарчувудринимукъуьбурукай тирбуру Исадихъиманавуна. ² Амма Исадихъ иман ийиз кІанзавачир чувудри маса халкъарикай тирбурун арада футфа туна, абуриманийризакси акъвазарна. ³ ЯтІани Павелни Барнаба ана гзаф вахтунда амукъна. АбуруРеббидикайвикІегъвилелди вязер ийизвай. Реббиди, лагъайтІа, абурув аламатар вакеремат-ишараяркъалуриз тунай. Гъа идалди Аллагъди Вичинберекатдикайабуру лугъузвай гафар тестикъарзавай. ⁴ Шегъерэглияр къве пай хъана. Садбуру чувудрин, муькуьбуруниилчийринпад къуна. ⁵ Чувудрини маса халкъарикай тирбуру чпин къилевайбурни галаз илчийриз кар къун патал, абуруз къван гуда лагъана, гаф-чІал сад авуна. ⁶ Амма илчийриз абурун къастуникай хабар хъана. Абур ЛуькІанат уьлкведа авай ЛуьстІра ва Дербелуьгъудай шегъерризни абурун патарив гвай чкайриз катна. ⁷ Ана абуру Исадин гъакъиндайШад Хабаргузвай.

ЛуьстІрада ва Дербела

⁸ ЛуьстІрада кІвачер кІакІанвайса кас авай. Ам хайи чІавалай набуттир, адавай уьмуьрда гъич

къекъвез хъайиди тушир. ⁹ Павела ихтилат ийизвайла, а касди адас яб гузвай. Павелаз акуна хъи, и набут касдихъ вич сагъ хъийидайвиллин иман ава.

¹⁰ – Къарагъ, кІвачел акъваз! – ван алаз лагъана ада набут касдиз.

Амни къудгъунна къарагъна къекъвез эгечІна. ¹¹ Павела авур аламат акур инсанри ЛуькІанатдин чІалал гъарайиз хъана:

– Чи патав инсанрин кІалубда аваз аллагъар атанва!

¹² Барнабадиз абуру Зевс лагъанатІваргана, Павелазни – Гъермес, вучиз лагъайтІа, рахунрин къенерар Павелан гъиле авай. ¹³ Шегъердин къерехда Зевсанибадатханаавай. Ана къуллугъзавай касди, халкъдихъ галаз Павелазни Барнабадизкъурбанд авунпатал, жунгаварни цуькверин кІунчІар шегъердин варарив гъана.

¹⁴ Барнабадизни Павелаз и кардикай хабар хъайила, абуру, чпел алай пекер кукІварна, халкъдин арадиз гъахъна, гъараяр авуна:

¹⁵ – Акъваз, я стхаяр, куъне вуч ийизва? Чунни куън хътинбур я! Чна квез чан алай Аллагъдикай Шад Хабар гъанва.Бутаргадарна, чан алай Аллагъдиз килиг! Чилни цав, гъуьлер ва анра авай къван затІар халкъ авурди Гъам я. ¹⁶ Къадим вахтара Ада гъар са халкъдиз вичиз кІандайвал уьмуьр тухудай ихтияр ганайтІани, ¹⁷ Вичи ийизвай мергъеметдин краралди Ада Вичикай вахт-вахтунда хабарни гузвай. Ада цавай квез марф ва бегъер ракъурзавай, квез недай суьрсет гузвай ва куь рикІерни шадвилев ацІурзавай.

¹⁸ И гафар лагъанатІани, абуру чпиз къурбандар гъиз кІанзавай халкъ гужа-гуж акъвазарна.

¹⁹ Гъа иниз АнтІиах ва Кани шегъеррай чувудар атана, абуру инсанар чпин патаз гъана ва Павелаз къван гуз эгечІна. Абуруз ам къейиди хъиз хъайила, абуру галчІурна тухвана ам шегъердин къерехдиз гадарна. ²⁰ Тилмизаратана адал алтІушна. Павел къарагъна шегъердиз хъфена.Пакагъанюкъуз ам Барнабадихъ галаз Дербедиз рекъе гъатна.

Суьриядин АнтІиахдиз хтун

²¹ И шегъерда Шад Хабар чукІурна, гзаф инсанар имандал гъайидалай къулухъ абур элкъвена ЛуьстІра шегъердиз, анай Канидиз ва АнтІиахдиз хтана. ²² Хъайи чкайра абуру тилмизринруьгъмягъкемарзавай ва абуруз Аллагъдихъ иман ийиз амукъунихъ эверзавай. Абуру гъакІАллагъдин Пачагълугъдизакъатун патал чна гзаф азиятарни чІугуна кІанда лугъузвай. ²³ Павелани Барнабади иманийрин гъар са кІватІалдин къиле жедайбур тайинарна.Дуьаярниавуна, сивни хвейи абуруиманийрин кІватІаларчпи Вичихъ иман ийизвай Аллагъдал аманат авуна. ²⁴ Илчийр Писидатдай яна Памфилдиз атана, ²⁵ Пергида Аллагъдин Гафуникай хабар гайидалай къулухъ

абур Аталидиз фена. ²⁶ Исятда тамамарнавай кІвалахар кылиз акъудун патал чеб Аллагъдин берекатдал аманатна, абур са мус ятІани АнТІахдай экъечІнай. Гила абур гимиде аваз элкъвена гъа АнТІахдиз хъфена. ²⁷ Иниз хтана, иманийрин кІватІалда авайбур кІватІна, Павелани Барнабади, чпин куьмекдалди Аллагъди авур кІвалахрикай рахаз-рахаз, чпи чувудрикай туширбуруз имандин рак гъикІ ахъайнатІа ихтилат авуна. ²⁸ Тилмизарни галаз абур ана гзаф вахтунда амукъна.

Ярусалимда хъайи меслятар

15 АнТІахдизЯгъудатдаятай са бязи инсанрииманийризлугъуз хъана:

– КуьнМусадиганвай къайда тирвал суьннет тавуртІа, куьн хилас жедач.

² И гафариз килигна, Павелни Барнаба а ксарихъ галаз чІехи гъуьжетра гъатна. И месэладай кыл акъудун патал, Павелни Барнаба са къадариманиярнигалаз ЯрусалимдизилчийринничІехибурун патав ракъурун къетІна. ³ Иманийрин кІватІалдаавайбуруз сагърай лагъана, абур рекъе гъатна. Абур ФиникидайниСамариятдайтІуз фена, ана абуручувудартуширбурАллагъдин рекъел къевезвайдакайхабар гана. И хабарди вири иманийрик чІехи шадвал кутуна.

⁴ Ярусалимдиз атайла, абур иманийрин кІватІалди, илчийри ва чІехибуру къабулна. Павелани Барнабади Аллагъди чпин гъилералди авур вири крарикай ахъайна. ⁵ Фарисейринпатал алай имандал атанвайбуру къарагъна, лагъана:

– Имандал атанвай чувудар туширбур суьннет авун лазим я, гъабурувайни МусадинКъанункъилиз акъудун гъаркънакІанда.

⁶ И месэладин паталай меслятар ийиз илчийрни чІехибуру кІватІ хъана. ⁷ Яргъал гъуьжетар хъайидалай къулухъ Петруди къарагъна, лагъана:

– Стхаяр, квез чизва хъи, куь арадай зун Аллагъди чувудар туширбур имандал гъун паталШад Хабардикаймуштулухар гуз хъяна тІимил вахт туш. ⁸ РикІер аквазвай Аллагъди, чаз хъиз чувудар туширбурузниПак Руьгъгуналди, гъабурни къабулзавайди къалурна.

⁹ АбуруИсаМесигъдихъиман авурла, Аллагъди и имандалди абурун рикІер ми хъна, абурунни чи арада авай тафават квадарна. ¹⁰ ГъакІ хъайила, я чавай, я чибубайривайкъаз тахъай пар маса халкъарин арадайтлмизвилізатайбурун хивез вегъиз, вучиз куьне Аллагъ синагъ ийизва?

¹¹ Гъабуру хъиз, чнаниРеббИсадинберекатдикквас хилас жедайдахъ иман авунва эхир!

¹² И чІавуз вирида кисна Павелазни Барнабадиз яб гузвай. Абуру чпин куьмекдалди Аллагъди маса халкъарин арада гъихътин аламатар вакеремат-

ишараяркъалурнатІа суьгъбетзавай. ¹³ Абуру куьтыгъайла,Якъубалагъана:

– Стхаяр, захъ яб акала. ¹⁴ Сифте яз Аллагъ чувудар туширбурун къайгъу чІугъваз эгечІна, абурукай Ада Вичин халкъ авуникай чаз Симуна ахъайна. ¹⁵ Адан гафарихъ галазпайгъамбаррикхъенвайдини къазва:

q1¹⁶ «„Ахпа За элкъвена хтанаДавудан q2 ацахънавай кІвал туьхкІуьр хъийида.

q1 А кІвал За чкадиз хкида,

q2 За ам цІийи кылелай гуьнгъуна хутада.

q1¹⁷ Амай инсанарни ЗиТІварянавай вири халкъар

q2 Реббидихъ къекъез жедайвал“, –

q1 дегъ чІаварилай инихъ Вичин гафар малумарна

q2 кылиз акъудай Реббиди икІ лугъузва» Амур

9:11-12. .

¹⁹ ГъакІ хъайила за гъисабзава хъи, Аллагъдихъ элкъвезвай чувудар туширбурун вилик пад къуна кІандач. ²⁰ Бутризкъурбанднавай тІуьн, дуьз тукІун тавунвай гъайванрин як, иви кумай як немир ва явавиликай яргъаз хъухъ лагъана абуруз за чар кхъин теклифзава. ²¹ Мусадин Къанун, лагъайтІа, дегъ чІаварилай гъар са шегъерда чирзава васинагуграгъарКиш юкъузкІелзава.

Мажусийриз чар

²² Илчийрини иманийрин кІватІалдин чІехибуру амай вири иманийрихъ галаз санал, чпин арадай са шумуд кас хъяна, абур Павелахъни Барнабадихъ галаз санал АнТІахдиз ракъурун къетІна. Абуру хъягъайбур Барсаба-Ягъудни Силав тир. И кве кас иманийрин кыле авайбур тир. ²³ Иманийри абурув вугана ракъурай чарче икІ хъенвай:

«Илчийрин ва иманийрин кІватІалдин чІехибурун патай АнТІахдин, Суьриядин ва Киликатдин имандаллай маса халкъарикай тир стхайриз-вахариз саламар ракъурзава! ²⁴ Куь кыливи чи патавай са бязи ксар атайди ва абуру чпин ихтилатралди куь арада гъулгъула тунва ва куь руьгъер теспача авунва лугъуз чаз ван хъана. Амма чна абуруз са эмирни авунвачир. ²⁵ Иниз килигна чна чун вири кІватІ хъанвай чкадал са шумуд кас хъяна, абур играми Барнабадихъни Павелахъ галаз куь патав ракъурун къетІна.

²⁶ Барнабани Павел чи Ребби Иса Месигъдин ТІвар патал чпин чан эцигнавайбур я. ²⁷ И чар гваз чна ракъурзавайЯгъуданиСилава чпини и чарче авай гафар квез тестикъ хъийида. ²⁸ ПакРуьгъдизни чаз квел, са бязи къайдайрал куьне амал авунилай гъейри, са парни эцигна кІанзавач: ²⁹ бутриз къурбанднавай тІуьн, дуьз тукІун тавунвай гъайвандин як, иви кумай як немир, явавиликай яргъаз хъухъ. И тагъкимар куьне кылиз акъудиз хъайитІа, хъсан я. Куьн сагърай».

³⁰ Ракъурнавайбур атана АнТІахдиз агакъна. Ана иманияр кІватІна, чпив гвай чар абурув вугана.

31 Чарче авай руьгь кутадай гафар кІелайла, абуруз хвеша хъана. 32 Ягъудни Силав чебни пайгъамбарар тир, абуру иманийриз кІубанардай ва руьгь мягъкемардай гзаф гафар лагъана. 33 Абуру ана са къадар вахтунда амуькна, ахпа иманийри абурузхийир-дуьаавуна, абуру иниз ракъурай ксарин патав рекъе хтуна. 35 Павелни Барнаба АнТІахда амуькна. Ана абуру ва абурухъ галай гзаф масабурю Реббидин Гафуникай муштуллухар гузвай.

Павелан къвед лагъай сиягъат

Павеланни Барнабадин араяр къун

36 Арадай са къадар вахт фейила, Павела Барнабадиз лагъана:

– Ша, чна Реббидин Гафуникай хабар ганвай къван шегъерриз фена, чи стхайрал-вахарал са къил чІугван, абуру гъикІ аватІа килигин.

37 Барнабадиз вичихъ галазЯгъя-Маркнитухуз кІанзавай. 38 Амма Павелаз Памфилда чеб гадарна чпин крарикай къил къакъудай Марк чпихъ галаз тухуз кІан хъанач. 39 Павеланни Барнабадин арада хци наразивилер гъатна, абуру чара хъана. Барнаба, Маркни къачуна, Куьпридиз фена. 40 Павела вичиз Силав хкъана. Стхайри-вахари Павел Аллагъдин берекатдал аманатна, ам рекъиз экъечІна.

41 Павела Суьриядайни Киликатдай тІуз фидай рекъе иманийрик руьгь кутаз хъана.

ТІиматІей гъалтун

16 Павел Дербедиз ва ЛуьстІрадиз атана. Ана ТІиматІейтІваралайтІилмизавай. ТІиматІеян дидеИсадихъиманийизвайчувуд, бубаниюнун тир. 2 ЛуьстІрадани Канида авайиманиярТІиматІеякай хъсан рахазвай. 3 Павелаз вичихъ галаз ТІиматІейни къачуз кІан хъана, гъакІ хъайила ада ам суьннет авуна. И кар ада и чкайра авай чувудриз ТІиматІеян буба юнун тирди чир хъуниз килигна авунай. 4 Шегъердай шегъердиз физ, Павелани адахъ галайбуру ЯрусалимдаилчийриничІехибуру къабулай къайдайрикай иманийрал хабар агакъарзавай, абуру маса халкъарикай тир иманийриз и къайдайрал амал ая лугъузвай. 5 Гъа икІ кІватІалра авай иманияр имандал мягъкем, абурун къадарни югъ-къандавай артух жезвай.

Павелан ахвар

6 Абуру Фиригъдайни ГалатІдай яна физвай, Асия вилаятдаАллагъдин Гафуникай хабар чукІурдай ихтияр абурузПак Руьгъдиганач. 7 Муьсидин часпардал атана агакъайла, абуруз Битиндиз физ кІан хъанай. Амма абуру Исадин Руьгъди аниз ахъайнач. 8 Абуруни Муьсидин патавай яна Туругъасдиз фена. 9 Иифиз Павелаз ахварай

МакІедандай тир инсан акуна. Ада кІвачел акъвазна Павелаз минетзавай:

– Тавакъу ийида, вун гъуьлелай элячІна, чиниз ша, чаз куьмек ая.

10 Павелаз акур и ахвардай чна Аллагъди чазШад Хабардикаймуштулухар гуз аниз эверзавайди къатІана. Чунни гъасятда МакІедандиз рекъе гъатна.

Лидият имандал атун

11 Туругъасдай гимиде аваз чун дуьз СаматІракІдал фена, гъанайпакагъанюкъуз чун Неапудиз акъатна. 12 Неапуддай чунримвийрингъилик квай, МакІедандин и паюнун къилин шегъер тир ФилипІриз атана. Ана чун са шумуд юкъуз хъана. 13 Киш юкъузшегъердин варарай экъечІна, вацІал фена. Чаз анаибадатийидай чка авай хъиз тир. Чун ана кІватІ хъанвай папарихъ галаз рахана. 14 Абурун арада Туьатира шегъердай тир Лидият лугъудай са паб авай, адан пеше багъа парчаяр маса гун тир. Лидият Аллагъдиз ибадат ийизвай кас тир, Павелан гафар а папан рикІе гъатун паталРеббидиадан рикІ ахъайна. 15 Лидията вичин кІвале авай виридахъ галазцик акахъун къачуна. Идалай гуьгъуьниз Лидията чун вичин кІвализ мугъманвилез къетІивилелди тухвана.

– Куьне зун Реббидихъ иман ийизвай касдай къазватІа, атана заз мугъман хъухъ, – лагъана ада. Чун рази хъана.

Павелни Силав къун

16 Садра чун ибадат ийидай чкадал фидайла, рекъе чалжинжикъунвай къаравуш руш гъалтна. Жинжи рушан мецелай инлай къулухъ жедай крарикай лугъудай. Фалбазвал авуналди руша вичин сагъибриз зурба хийирар гъизвай.

17 Къаравушди, Павеланни чи гуьгъуьна гъатна, гъарайзавай:

– И инсанар цавараллай Аллагъдин лукІар я! Абуру квез хилас жедай рехъ къалурзава!

18 А руша гзаф йикъара гъакІ ийиз хъана. Эхирни бизар хъана, Павела чІуру жинжихъ элкъвена лагъана:

– ИсаМесигъдинТІварцІелай за ваз эмирзава, адакай хкат!

Рушакай жин гъасятда хкатна. 19 Чпиз хийир къвезвай чешме квахъайди чир хъайила, рушан иесийри Павелни Силав къуна, абуру шегъердин къилевайбурун патав майдандал галчІурна.

20 Павелни Силав шегъердин гъакимрин патав гъайибуру лагъана:

– И инсанар чувудар я. Абуру вири шегъердик гъулгъула кутазва. 21 Абуру чал, римвийрал, чавай къабулиз тежедай хътин, къанундивкъан тийидай къайдаяр илитІиз алахънава.

22 Халкъди Павелни Силав гъайибурун пад къуна. Гъакимри абурулай пекер хтІунна, лашаралди гатун эмирна. 23 Хъсандиз гатана абур къазаматдиз вегъена, къаравулдални абур мукъаятдаказ хуъх лугъуз тапшуругъ гана. 24 Гъа ихътин эмир къачур къаравулди абурун кІвачериз кІарасдин тІапІар яна, абур къене пата авай къазаматдиз чуькъвена.

25 Йифен къулариз Павелани Силава Аллагъдиздубаярийидайла ва тарифдин манияр лугъудайла, къазаматда авай мукъубуру абуруз яб гузвай. 26 Садлагъана ахътин кІеви залзала хъана хъи, къазаматдин бинени кваз юзана. Къазаматдин вири ракІарар ахъа хъана, къазаматнавай вирибурун алай зунжурар кутІунавай хкар цларай акъатна аватна. 27 Ахварай аватай къаравулдиз, ахъа хъайи ракІарар акурла, къазаматда авай вирибурун катнавай хъиз хъана. Гъавилий ада тур акъудна ва вичи вич яна рекъиз кІан хъана.

28 Амма Павела кІевиз гъарайна:

– Жуван чандиз къаст ийимир! Чун вири ина ама!

29 Къаравулди экв куькІуьрун эмирна ва ам тадиз къазаматнавайбуру авай чкадиз гъахъна. Чандик зурзун акатна, ам фена Павеланни Силаван кІвачерик ярх хъана. 30 Ада абур анай акъудна, хабар къуна:

– Агъаяр, жув хиласун патал за вуч авун лазим я?

31 – Ребби Исадихъ иман ая, – лагъана абуру, – гъакІ авурла, вунни хилас жеда, ви хизанни.

32 Абуру адазни адан кІвале авай вирибурун Реббиндин Гаф лагъана. 33 Йифен и геж вахтунда къаравулди абур вичин кІвализ тухвана, абурун хирер чуьхвена, ахпа ам ва адан кІвалевайбуруни цик акахъун къачуна. 34 Ада Павелни Силав вичин кІвализ хкана, абуруз хъсан тІуьн-хъун гана. Чеб Аллагъдихъ ийизвай имандал атанва лугъуз ам ва адан хизан гзаф шад хъанвай.

35 Югъ алуькъна. Гъакимри къазаматдиз вач-хъшаяр ракъурна. Абуру къаравулдиз Павелни Силав къазаматдай азад ая лагъана эмир гана.

36 Къаравулди Павелаз и кардикай хабар гана лагъана:

– Гъакимри куьн къазаматдай ахъая лагъана эмирнава! Квевай хъфейтІа жеда, квез хъсан рехъ хъурай!

37 Амма Павела гъакимрин вач-хъшайриз лагъана:

– Чун Римдин ватангълияр хъунизни килиг тавуна, абуру дуван тавуна чун халкъдин вилик гатана, къазаматдиз вегъена. Гила абуруз, а кардикай садазни чир тежедайвал, чун чпелай элягъиз кІанзавани? Ваъ! Абур иниз чеб атана, чпи чун инай акъудрай.

38 Вач-хъшайри Павеланни Силаван гафар гъакимрал агакъарна. Павелни Силав Римдин ватангълияр тирдакай чир хъайила, гъакимриз кичІе хъана. 39 Абуру атана гъил къахчун тІалабна. Гъакимри абурувай къазаматдай экъечІна, шегъердай масаниз хъфин тІалабна.

40 Къазаматдай экъечІна, Павелни Силав Лидиятан кІвализ фена. Абуру ана авай иманийрин руьгъ кІубанарна. Адалай гуьгъуьниз абур чпин рекъиз экъечІна.

Саланикда халкъ къарагъун

17 Павелни адахъ галайбуру Амфипулдайни АпІалиндай яна Саланикдиз атана.

Аначувудринсинагугавай. 2 Вичиз адет хъанвайвал, пудКиш юкъузПавел синагугдиз фена. Ина ада чувударКаламдингъавурда твазвай. Каламдикай бине къуна, ПавелаМесигъдизазиятар чІугун ва ахпа Адал къейидалай къулухъчан хтунлазим тирди субутарзавай.

– Зун Вичикай рахазвайИсагъа Месигъ я, – лугъузвай Павела.

4 Адаз яб гайибурукай бязи чувудри, Аллагъдизибадатийизвай гзаф къадар масабуру ва вилик-къилик квай гзаф папари Исадихъиманавуна. Абуру Павеланни Силаван патаз атана.

5 Чувудри адал пехилвал ийизвай. Санал кІватІ хъана, абуру майдандилай гъинавай виже текъведай ксар жагъурна. Абуруни халкъ кІватІна шегъерда гъулгъула туна. КІватІ хъайибуру, Павелни Силав халкъдин вилик акъудиз кІанз, абур жагъуриз Ясунан кІвал галай патяхъ фена. 6 Анай Павелни Силав жагъун тавурла, абуру шегъердин гъукумдаррин патав Ясун ва имандаллай амай стхайрикай са къадарбуру гъана. Халкъди гъарайзавай:

– Фадлай дуьньяда гъулгъула тунвай инсанар гила инизни атанва. 7 Ясуна абур вичин кІвале къабулна. Абуру вири саналРимдинпачагъдин эмирар чІурзава ва ИсатІваралай маса пачагъ ава лугъузва.

8 И гафарин ван галуькъай шегъердин гъакимрикни халкъдик къалабулух акатна. 9 Абуру, Ясунавайни адахъ галайбурувай дувандиз хтун патал залукдин пул къачуна, абур ахъайна.

Илчияр Берида

10 Иманийрийифиз тадиз Павелни Силав Беридиз рекъе туна. Беридиз агакъайла, абур чувудрин синагугдиз фена. 11 Беривияр саланиквийрилай рикІ ахъа инсанар тир. Абуру Аллагъдин Гаф чІехи гъевесдалди къабулна. Павелан гафар дуьзбуру яни-тушни чирун патал, абуру гъар юкъуз Каламни мукъуфдивдикІелзавай. 12 Гзаф къадар чувудар ва гъакІни вилик-къилик квай хейлин маса папарни итимар имандал атана. 13 Амма Павела Аллагъдин Гафуникай Берида суьгъбетзава лагъана ван хъайила, Саланикда авай чувудар гъа инизни атана акъатна. Абуру футфа кутаза, халкъ Павелазни Силаваз акси акъвазариз хъана. 14 Иманийри Павел тадиз гъуьл галайвал ракъурна, Силавни ТІиматІей Берида амуькъна. 15 Павел рекъе

твазвайбур адахъ галазАфинайризкъван атана, ахпа абур Силавазни ТиматІеяз жезмай къван фаддаказ вичин патав хъша лугъузвай Павелан тагъким гваз элкъвена хъфена.

Павел Афинайра

¹⁶ Павел Афинайра вичин юлдашралвил алаз акъвазнавайла, и шегъерда авай къванбутаракваз, ам перт жезвай. ¹⁷ Гъавиляй синагугда ада чувудрихъни Аллагъдиз ибадат ийизвай муькуьбурухъ галаз суьгъбетарзавай. Идалайни гъейри шегъердин майдандал вичел гьалтайбурухъ галаз ада гъар юкъуз ихтилатар ийидай. ¹⁸ Садра адахъ галаз астаикІри ва Эпикуран терефдарар тир са шумуд филасафди гъужетар ийиз хъана. Садбуру хабар къазвай:

– И лагълагъзавайдаз вуч лугъуз кІанзава?

Масадбуру лугъузвай:

– Аквазвайвал, ада яд уьлквейрин аллагърикай ихтилатзава.

Абуру акІ Павела Исадикай ва кьейидалай кьулухъ адал чан хтуникай рахазвайвиляй лугъузвай.

¹⁹ Павел Арпаг тІвар алай кІунтІунал кІватІ жедай межлисдиз гъана, кьилевайбуру адавай хабар къуна:

– Вуна лугъузвай цІийи чирвал вуч ятІа чазни чирайтІа жедачни? ²⁰ Вун къариб затІарикай рахазва, абур вуч гафар ятІа чаз чир хъана кІанзава.

²¹ (Афинайрин агъалийризни ана уьмуьр тухузвай чара уьлквейрай тир инсанриз чпин вахт цІийи хабарар ахъайиз ва абуруз яб гуз акъудунилай хъсан маса машгъулат авачир.)

²² КІватІ хъанвайбурун вилик Павела къарагъна лагъана:

– Афинайрин агъалияр! Гъи патай килигайтІани, заз куьне аллагъриз гъурметзавайвал аквазва.

²³ Куь шегъерда къекъвез-къекъвез аллагъриз икрамдай чкайриз фейила, заз гъатта «ЧАЗ ТЕЧИДАЙ АЛЛАГЪДИЗ» лугъудай гафар кхъенвайкъурбанганниакунна. Гъа и квез течиз куьне икрамзавай Аллагъдикай за квез суьгъбетда.

²⁴ Дуьнья ва ана авай къван затІар халкъ авур Аллагъди, цаваринни чилинРеббиди, инсанрин гъилералди эцигнавай ибадатханайра уьмуьр тухузвач. ²⁵ Адаз инсанри чпин гъилералди Вичиз къуллугъ авун герек туш. Акси яз, инсанриз уьмуьр, нефес ва амай вири затІар Ада Вичи гузва. ²⁶ Ада са инсандикай вири чилел жедай инсаният халкъна. Вири халкъариз Ада уьмуьр тухудай вахтни чка тайинарна. ²⁷ Аллагъди инсанривай Вичихъ къекъвез жедайвал, Вичин патав къвез жедайвал ва Вич жагъуриз жедайвал авуна. Ам чавай гъар садавайни яргъа туш эхир. ²⁸ Вучиз лагъайтІа Гъада аваз чна уьмуьр тухузва, чун гъерекатдани ава, дуьньядални ала. Куь са бязи шаиррини гъа икІ лагъанай:

q1 «Чун Гъадан несил я».

²⁹ Чун Аллагъдин тухумдикай яз хъайила, чна Аллагъ къизилдикайни гимишдикай ва я къванцикай инсанрин фикиррини амалди арадал гъанвай суьрет хътинди я лагъана фикирна кІандач. ³⁰ Алатай вахтара са куьникайни хабар авачир инсанриз Аллагъди жаза гудачир, гила, лагъайтІа, Ада вирина вири инсанриз Вичин рекъел ша лугъузва. ³¹ Вучиз лагъайтІа Аллагъди адалат гваз дуьньядин дуван ийидай югъ тайинарнава. А дуван ни ийидатІа, гъа Касни къалурнава. А Касдал кьейидалай кьулухъ чан хкуналди, Аллагъди вири инсанриз Вичи тайинарнавайди Гъам тирди субутна.

³² Инал алайбуруз кьейидалай кьулухъ чан хтана лугъудай гафарин ван атайла, абурукай са бязибуру ягъанатдин хъверна, муькуьбуру лагъана:

– Чаз мад гъилера ви и ихтилатдиз яб хгуз

кІанзава.

³³ КІватІ хъанвайбур гъанал туна Павел хъфена.

³⁴ Амма са бязибуру Павелан гафарихъ иман авуна. Абур адан патав атана. Абурун арада Арпагдин векилДуьаниси, Дамар лугъудай са паб ва масабур авай.

Павел Каринфда

18 Гъадалай кьулухъАфинаяртуна, Павел Каринфдиз фена. ² Ана адал ПІунтІасдай тир Акуьл лугъудай сачувудва адан паб ПрискІа гьалтна. Абур Италдай и мукъвара атанвайбур тир, вучиз лагъайтІа Клавдас пачагъди вири чувудризРимдайэкъечІна хъфин эмирнавай. Павел абурун патав фена. ³ Павелни Акуьла са пешедин устІарар тир – абуруалачухарцвадай, гъакІ хъайила Павел абурухъ галаз кІвалахиз амукъна. ⁴ ГъарКиш юкъузамсинагугдачувударни муькуьбур вичин чІалал гъиз алахъзавай.

⁵ МакІедандай Силавни ТиматІей хтайла, Павела вири вичин вахт вязер ийиз серфна. Ада чувудризИса–Месигъя лугъуз шагъидвал ийизвай.

⁶ Чувудри и карда адаз акси жез, адан хатурдик хкуьрайла, ада вичин пекерал ацукънавай руг югъурна абуруз лагъана:

– Куьн кьиникъин тахсир куьди жеда! Зак са тахсирни квач, гила за фена маса халкъарикай тирбуруз чирвилер гуда.

⁷ Синагугдай экъечІна ам Аллагъдизибадатийизвай Юст ТитІес лугъудай касдин кІвализ фена. Адан кІвал синагугдин патав гвай.

⁸ Синагугдин кьиле авай Криспа ва адан вири хизанРеббидихъийизвайимандалатана. Павелаз яб гайи гзаф къадар каринфвийрини, имандал атана,цик акахъун къачуна.

⁹ Са йифиз Павелаз ахварай Реббиди лагъана:

– КичІе жемир, вахъ Зун гала. И шегъерда зи инсанар гзаф ава, вак хКІадай са касни жедач. Гъавиляй рахух, кисмир.

11 Аллагъдин Гафуникай чирвилер гуз, Павела ана йисни зур акъудна.

12 Галиян Ахайда гъаким тир чІавуз чувудар, вири сад хъана, Павелал гъавалат хъана. Ам къуна абуру дувандиз гъана ¹³ ва лагъана:

– И кас, Къанундивкъан тийизвайвал Аллагъдиз ибадат ая лугъуз, инсанар вичин рекъиз гъиз алахънава.

14 Павела сивяй гаф акъуддалди, Галияна элкъвена чувудриз лагъана:

– Чувудар, куъне и касди чІехи са чІуру кар авуна лагъана адак тахсир кутазвайтІа, за квез яб гудай.

15 Амма гъуьжет гафарикай, тІварарикай ва куь Къанундикай физватІа, абурай къил куъне акъуда. Заз и крара дуванбег жез кІанзавач.

16 Галияна абур дуванханадай акъуд лагъана.

17 Инал халкъди синагугдин къиле авай СастІен къуна, дуванханадин вилик адаз гатун къуна, амма Галияна и кардиз гъич ябни ганач.

Павел АнтІахдиз хтун

18 Са къадар вахтунда Павел Каринфда амукъна. Ахпа, иманийризсагърай лагъана, ам гимида аваз Суьриядиз фена. Адахъ галаз ПрискІа ва Акуьл рекъе гъатна. Кинхерейдай экъечІдалди, Аллагъдин вилик авур вяд куьтягъ хъунин лишан яз, ада уьлгуьчдалди вичин къил твана. ¹⁹ Абур Эфесдиз акъатна. ПрискІа ва Акуьла гъана туна, Павела фена синагугда чувудрихъ галаз ихтилатар ийиз хъана. ²⁰ Абуру адавай чпихъ галаз са къадар вахтунда амукъун тІалабна, амма ам рази хъанач.

²¹ – Аллагъди гайитІа, куь патав зун мад хкведа, – хъфидайла, лагъана ада.

Павел гимида аваз Эфесдай хъфена. ²² Кесардиз атана, гимидай эвичІна, винелди Ярусалимдиз фена, ана авай иманийрал къил чІугуна. Анай ам АнтІахдиз рекъе гъатна. ²³ Са къадар вахт АнтІахда акъудна, шегъердай шегъердиз физ, ГалатІни Фиригъ тирвал къекъез, Павела виритилмизринруьгъенани мягъкемарзавай.

Павелан пуд лагъай сиягъат

АпІалас Эфес шегъерда

²⁴ Гъа чІавуз Эфесдиз АпІалас лугъудай са чувуд атана. Вич Искендерандай тир АпІаласкІелнавайинсан тир. Каламадаз хъсандиз чидай. ²⁵ Реббидин рекъикайни адаз хъсандиз чирвилер ганвай. Адаз чизвайди анжахЯгъядицик акахъун къачу лугъузвайди тиртІани, ада лап рикІивай ва галай-галайвал инсанриз Исадикай чирвилер гузвай. ²⁶ Ам гъа идакай синагугда викІегъвилелди рахаз эгечІна. ПрискІадизни Акуьлаз адан ван хъайила, абуру ам чпин кІвализ тухвана Аллагъдин рехъ вуч затІ ятІа мадни дуьм-дуьз чирвилер хгана. ²⁷ АпІаласаз Ахайдиз физ кІан хъайила, Исадихъ иманийри адаз хъсан рехъ

хъурай лагъана. Абуру Ахайда авай тилмизриз АпІалас къабулун паталай чарни кхъена. Аниз атана агакъайла, ада Аллагъдинберекатдикквас имандал атайбуруз зурба куьмекар гана.

²⁸ АпІаласа халкъ авай чкайра чувудрихъ галаз ийизвай гъуьжетра, абурун фикирар дуьз туширди къалурдай, Каламдикай бине къуна, Иса – Месигъ тирди чІалахъ жедайвал субутдай.

Павел Эфесда

¹⁹ АпІалас Каринфда авай чІавуз, Павел вини дагъларин уьлкве тирвал сиягъатдиз акъатнай. Ам Эфесдиз атана. Ана адал са шумудтилмизгъалтна.

² – КуьнИсадихъийизвайимандалатайла, квекПак Руьгъакатнайни? – абурувай хабар къуна ада.

– ЧазПакРуьгъ вуч затІ ятІа гъич ванни хъайиди туш, – лагъана жаваб гана абуру.

³ Инал Павела хабар къуна:

– Цик акахъун къачудайлабес куьне квехъ иман ийизвай?

– ЧнаЯгъядилагъай гафарин чІалахъ яз цик акахъун къачунай, – лагъана жаваб гана абуру.

⁴ – Ягъяди инсанризАллагъдин рекъел атуинлишан яз цик акахъун къачу ва гъакІ вичелай гуьгъуьниз къведай Исадихъни иман ая лугъузвай, – лагъана Павела.

⁵ И гафар ван хъайи абуруРеббийИсадихъ иман авунин лишан яз цик акахъун къачуна. ⁶ Павела абуралгъилер эцигна, абурукни Пак Руьгъ акатна. Гъа инал абур жуьреба-жуьре чІаларал рахаз вапайгъамбарвалийиз хъана. ⁷ Абур цІикъвед кас къван авай.

⁸ Павела пуд вацрасинагугравикІегъдаказ вязер авуна. Адачувудрихъгалаз авур веревирдера Аллагъдин пачагъвал вуч затІ ятІа вири чІалахъ жедайвал ачухарзавай. ⁹ Адаз яб гузвайбурукай са бязибур терс тир. Адан гафарин чІалахъ тежез, абуру халкъдин вилик Аллагъдин рекъиз себ гузвай. Павел абурун патавай хъфена ва вичихъ галаз тилмизарни хутахна. Ада гъар юкъуз Туьренан мектебда вязер ийизвай. ¹⁰ Гъа икІ давам хъайи къве йисан къенеАсия вилайтдаавай вири чувудризни муькуьбуруз Реббидин Гафуникай хабар хъана.

¹¹ Аллагъди тежер хътин аламатар Павелан гъилералди къилиз акъудзавай. ¹² Азарри къунвайбурун патав Павела алуькІай ягълухарни хуруганарни гъидай, азарри къунвайбурал эцигдай, абурукай себегъ жез азарри къунвайбур дири хъжедай, чІуружинерархкатдай. ¹³ А чкайра инсанрикай суьгъурдин гафаривди жинерар хкудзавай са бязи чувудар мадни авай, абуруни, жинерар хкудиз алахъдайла, ИсаМесигъдинТІваркъун къетІна. Абуру жинерриз лугъуз хъана:

– Вичикай Павела ихтилатай Исадин ТІварцІелай за ваз и касдикай хкечІ лагъана эмирзава.

14 Чувудрин чІехихахамСкеван ирид хцини гъа икІ авуна. 15 Амма чІуру жинжи абуруз жаваб гана: – Иса заз чида, Павелакайни заз хабар ава, бес куьн вужар я?

16 ЧІуру жин квай инсан абурал гадар хъана, ада абур вири кІаник кутуна. Ада абуруз ахътин гатунар къуна хъи, иви кІвахъна физ, жинерар хкудзавайбур пекерни алачиз а кІваляй катна хъфенай. 17 Эфесда уьмуьр тухузвай вири чувудризни муькуьбуруз и кардикай хабар хъайила, абурок кичІ акатна. Гъанлай Ребби Исадин ТІвар абуру зурба гъурметдалди къаз хъана.

18 Имандал атай гзафбуру, къвез, чпи авур чІуру крар вирибурун вилик хиве къаз хъана.

19 Виликдай суьгъурчивилер авур гзафбуруни чпин суьгъурдин ктабар гваз къвез, абур виридан вилик цІуз гадарнай. ЦІуз вегъей къван ктабрин къимет гъисабайла, ам яхцІурни цІуд агъзур драхмадив къван агакънай. 20 Гъа икІ гегъеншдиз чкІиз, Аллагъдин Гафуни къуват къачузвай.

Эфесда къал

21 Хъайи вири крарилай къулухъ Павела МакІедандайни Ахайдай яна Ярусалимдиз фидай меслятна.

– Ярусалимда хъайидалай къулухъ зунРимдизниакъатун лазим я, – лагъана ада.

22 МакІедандиз ада вичиз куьмекарзавай къве кас, ТіиматІейни ЭрастІ, ракъурна, вични са къадар вахтунда Асия вилаятда амукъна.

23 И чІавуз Аллагъдин рекъин паталай лап чІехи къалар акъатна. 24 Заргар ДимитІриди гимишдикай Артемидатанибадатханадингъвечи кІалубар гъазуриз маса гузвай. И кІвалахди адазни чкадин устІарриз чІехи хийирар гъизвай. 25 Садра ада маса устІарар ва шакІуртар кІватІна абуруз лагъана:

– Я стхяр, и карди чаз хъсан хийир гузвайди квез чизва. 26 Амма квез аквазва ва ван къвезва хъи, и Павел лугъудай касди тек са Эфесда ваъ, гъакІ вири Асия вилаятдани инсандин гълери туькІурнавай аллагъар – аллагъар туш лугъуз, гзаф инсанар чІалал гъана вичин патаз акъудна. 27 Исятда тек са чи пеше къиметдай аватунин ваъ, гъакІни чІехи аллагъ Артемидатан ибадатхана квазни такъунин хата арадал атанва. ГъакІ хъайила, вичиз вири Асия вилаятди ва вири дуьньяди ибадат ийизвай вилик-къилик квай паб-аллагъ Артемидат кІвачерик аватун мумкин я.

28 И гафарин ван хъайила, устІаррик хъел акатна, абуру гъарайиз хъана:

– Сагъ хъурай Эфесдин Артемидат!

29 Са герендилай вири шегъердик юзун акатна. Инсанри Павелан юлдашар тир макІеданви Гайни АристІарх къуна. Вирида шегъердин мярекатар къиле физвай чкадиз гъерекатна. 30 Павелаз халкъдин вилик экъечІна рахаз кІан хъана, амма

тилмизри ам ахъайнач. 31 Асиядин вилик-къилик квай са бязи ксары, чеб Павелан дустар хъуниз килигна, аниз фимир лагъана адан патав инсанар ракъурна.

32 КІватІ хъанвайбур вири какахънавай. Садбуру са гафар гъарайзавай, муькуьбуру маса. ЧІехи паюниз чеб аниз вучиз атанвайбур ятІа чизвачир. 33 Чувудри Искендер вилик акъудна ва инсанрин кІеретІди адаз вуч лугъудатІа чирна. Искендера вич хуьн патал гаф къачудайла, гълелдишараавуна. 34 Амма ам чувуд тирди чир хъайила, вирибуру сад хъиз гъарайиз хъана:

– Сагъ хъурай Эфесдин Артемидат!

Абуру къве сятда къван гъараяр авуна. 35 Ахпа халкъдин вилик шегъердин чІехибурукай сад экъечІна. Ада абур секинарна, лагъана:

– Эфесвияр! Вилик-къилик квай паб-аллагъ Артемидатан ибадатхана Эфес шегъерда авайдакай вири дуьньядиз хабар авачни? Цавай аватай адан къамат алай къван Эфесда авайди тийижирди авани? 36 И кар инкарриз жедай кас авачтІа, куьн секин хуьн лазим я, фагъум тавуна са карни авуна кІандач. 37 Куьне иниз къуна гъайи инсанрикай садани ибадатхана атІанач ва чи паб-аллагъдиз экъуьгънач. 38 ДимитІридини адан юлдашри са нелай ятІани шикаят ийизватІа, чахъ дуван ва гъакимар ава. Къуй абуру чпи чпелай арзаяр авурай. 39 Квехъ мад са гъихътин ятІани суалар аматІа,къанунтирвал кІватІнавай межлисдал эцигиз жеда. 40 Къал къарагъарна лагъана къе хъайи крарай чак тахсирар кутаз хъайитІа, чаз чун гъахъар хъийидай делилар жагъидач, вучиз лагъайтІа вири къал-къул бине авачирди я.

Гъа и гафар лагъана, ада халкъ ахъайна.

Павел МакІедандизни Юнандиз фин

20 Къалар куьтягъ хъайила, Павела, тилмизаркІватІна, абурукруьгъкутуна. Абуруз сагърай лагъана, ам МакІедандиз рекъе гъатна. 2 Фидай рехъди адаиманияркІубанар ийизвай. Юнандиз атайла, 3 ада ана пуд варз акъудна. Суьриядиз фидай арада, чувудризадаз акси яз чІуру къаст ийиз кІан хъайила, ада МакІедандай яна элкъвена хтун къетІна. 4 Хъфидайла адахъ бериви Пуьран хва УспатІрус, Саланикдай тир АристІархни СекІунд, Дербедай тир Гай, ТіиматІей, Асия вилаятдайтир Тирафимни Туьхик галай. 5 Абуру, чалай вилик фена, чун Туругъасда вилив хуьзвай. 6 ЧунТіили фарин суварилайкъулухъ ФилипІрай гимида аваз фена ва вад йикъалай Туругъасда абурок акахъна. Ана чун ирид юкъуз амукъна.

ЭвтІихал чан хкун

7 Гъафтедин сад лагъай юкъуз, чун фу атІуз кІватІ хъана. Павела кІватІ хъанвайбурухъ галаз ихтилатзавай. Адазпакадюкъуз хъфиз кІан

хъайивилияй, ихтилатар къуланфералди давам хъана. ⁸ Чун кІватІ хъанвай винел алай кІвале гзаф чирагъар кузвай. ⁹ ДакІарда ЭвтІих лугъудай жегъил гада ацукънавай. Павел рахазвайла, гада ахварин хиялда гъатзавай. Ахпа,михъизахварал фейила, ам пуд лагъай гъавадай аватна. Фена хкажайла, ам къенваз жагъана. ¹⁰ Павел кІаник эвичІна, жегъил гададин винел ярх хъана, ам къужахда къуна.

– Архайин хъухъ, – лагъана. – Адал чан ала!

¹¹ Павел мад кІвализ хкаж хъхъана. Ада фу атІуз тІуьна. Экв жедалди ада суьгъбетар авуна, пакамахъ ам анай хъфена. ¹² Жегъил гадани саламат яз кІвализ хкана. И карди виридаз гзаф хвеша авуна.

Туругъасдай Милетдиз

¹³ Гимида аваз чун Асасдиз фена. Ана Павелни чак акахъун лазим тир. Чун ина вичел вил алаз акъвазунин патахъай ада вичи лагъанай, амма адаз вичиз къураматдин рекъай физ кІан хъана. ¹⁴ Асасда ам чи вилик экъечІна, чи гимидиз акъахна, чун вири Муьтленадиз фена. ¹⁵ Анай пакагъан юкъуз чун Хигъасдила алатна фена. Са югъ арадай фейила, чун Самасдиз, мадни са йикъалай Милетдиз агакъна. ¹⁶ Асия вилаятда геж тахъун патал Павела Эфесда акъваз тавуна фин меслятна. Адаз, агакъиз хъайитІа, ЯрусалимдизЯхъцІурни цІуд лагъай йикъан суварикфиз кІанзавай, гъавилияй адак тадини квай.

Эфесдин агъсакъалрихъ галаз ихтилат

¹⁷ Эфесдиниманийрин кІватІалдинкъиле авайбур атун патал Павела Милетдай инсанар ракъурна.

¹⁸ Абур атайла, ада абуруз лагъана:

– Асия вилаятдиз атай сифте йикъарилай эгечІна за ина, куь арада, гъикІ уьмуьр тухванатІа, квез чизва. ¹⁹ Чувудри зи къилел гъайи еке синагъризни килиг тавуна, за муьтІуьгъдаказ, вилел нагъв алаз Аллагъдиз къуллугъна. ²⁰ Квез хийир гудай са карни за квекай чъунуьхнач, гъам халкъ алай чкайрални, гъам куь кІвалерани за квез вязер авуна ва чирвилер гана.

²¹ За чувудризни муькуьбуруз абурАллагъдин рекъел атунва чиРеббиИсидихъиманавун лазим тирди малумарзавай. ²² Ингъе, исятда зун Руьгъдин гуьгъуьнаваз Ярусалимдиз физва, заз ана вуч жедатІани чизвач. ²³ Заз анжах чизва хъи, гъар са шегъерда Пак Руьгъди зи къилел къведай азаб-азиятрикай ва зун къазаматда гъатдайдакай заз виликамаз хабарзава. ²⁴ Амма заз жуван уьмуьр са квяйни аквазвач. Заз кІанзавайди Ребби ИсаМесигъдизал Аллагъдин берекетдикай шагъидвал ая лагъана ганвай тапшуругъ кар къилиз акъудун я.

²⁵ Куь арада за Аллагъдин пачагъвиликай малумарнай. Гила заз чизва хъи, квекай садазни

мад зун ахквадач. ²⁶ ГъакІ хъайила за квез къе лугъузва: Са вуж ятІани телеф хъайитІа, тахсир зиди жедач. ²⁷ За квез, са затІни чъунуьх тийиз, Аллагъдин вири къастуникай лагъанай. ²⁸ Пак Руьгъди Вичи квекай иманийрин суьруьдин чубанар авуна. Жувал ва Аллагъди Вичин Ивидалди кІватІай иманийрал вил алаз хъухъ, абурув чІуру крар ийиз тамир.

²⁹ Заз чизва хъи, зун инай хъфейла, куь патав пехъи жанавурар къведа, абуру суьруьдиз инсаф ийидач. ³⁰ Гъатта куь арадайни тапан несигъатар гудайбур акъатда, абуруз тилмизар чпин рекъел гъиз кІан жеда. ³¹ ГъакІ хъайила мукъаят хъухъ! За, вилерал нагъв алаз, датІана пуд йисан къене квез гъар садаз несигъатар гайиди рикІел хуьх!

³² Исятда за куьн Аллагъдал ва Аданберекатдикайлугъузвай Гафунал аманатзава. И Гафунихъ куьн мягкъемардай къуват ава, Аллагъди квез, Вичиз талукъ виридаз, хиве къурди гуда. ³³ Заз гъич садавайни я гимиш, я къизил, я пекер къачуз кІан хъайиди туш. ³⁴ Зи ва зи юлдашрин фу зи жуван гъилерин зегъметдалди гъатнавайди квез чизва. ³⁵ Ребби Исадин «Гузвай кас къачузвайдалай бахтлу я» лугъудай гафар датІана рикІел хвена, за вири крара ажузбуруз куьмек гана. Гъа икІ, жуван къуватар гъайиф татана зегъмет чІугуналди, куьнени гъа икІ авуна кІандайди за квез къалурна.

³⁶ И гафар лагъана Павела, виридахъ галаз санал метІер чилиз яна, дуьаавуна. ³⁷ Вирида, шехъиз ва ам къужахда къаз, адаз теменар гузвай. ³⁸ Абуруз иллаки «мад квез зун ахквадач» лагъай адан гафари хажалат авунвай. Павел абуру гимидал къван рекъе туна.

Ярусалимдиз сиягъат

21 Абурухъ галаз чара хъхъана, чун гъуьлуьз экъечІна ва дуьм-дуьз Кус атІадал фена. Пакагъанюкъуз чун Радасдиз агакъна. Гъанайни ПатІарадиз фена. ² Ана Финикидиз физвай гими жагъурна, гъада аваз рехъ давамарна. ³ Куьпри аквадайвал къибле патай яна Суьриядиз фена. Туьрс шегъерда чи гими акъвазарна, адай парар авудна. ⁴ Ина чнаИсидинтилмизаржагъурна, абурухъ галаз ирид югъ акъудна. Са бязибуру, Руьгъдиэсердик кутунваз, Павелаз Ярусалимдиз фимир лугъуз минетна. ⁵ Вахт атана агакъайла, чун чи рекъиз физ гъазур хъана. Вирииманияр, абурун папарни аялар чун рекъе тваз шегъердай гъуьлуьн къерехдал къван экъечІна. Ана чна метІер чилиз янадуьаяравуна. ⁶ Чун, сада садаз сагърай лагъана, гимидиз акъахна. Абурни чпин кІвалериз хъфена.

⁷ Гимида аваз рехъ давамарна, чун Туьрс шегъердай Питалмасдиз атана. Гъана стхайрал-вахарал къил чІугуна, абурухъ галаз са югъ акъудна. ⁸ Гуьгъуьнин юкъуз анай Кесардиз рекъе гъатна. ИнаШад ХабарчукІурзавай ФилипІан кІвале

акъвазна. Ам Ярусалимдиниманийрин кІватІалдитайинарнавай иридшemasдикайсад тир. ⁹ Адахъ гъуьлуьз тефенвай къуд руш авай, абурувайпайгъамбарвалийиз жедай.

¹⁰ Чун ина аваз са шумуд югъ алатайла, инизЯгъудатдайпайгъамбар Агъаб акъатна. ¹¹ Ам чи патав атана, ада Павелан чІул къачуна вичин гъилер, кІвачер кутІунна ва лагъана:

– Пак Руьгъди лугъузва хъи, Ярусалимда и чІулуни агъачувудригъа икІ кутІуннаримвийрингъиле твада.

¹² И гафар чаз ван хъайила, чна ва чкадинбуру Павелаз Ярусалимдиз фимир лугъуз минет ийиз хъана. ¹³ Амма Павела жаваб яз лагъана:

– Шелар ийиз куьне зи рикІ вучиз падзава? Зун неинки къазаматда ацукъиз, гъакІРеббийсадин хатурдай Ярусалимда чанни гуз гъазур я.

¹⁴ Ам чІалал гъиз тахъайла, чун секин хъана.

– Къуй Аллагъдиз кІандайвал хъурай, – лагъана чна.

¹⁵ Са шумуд йикъалай чун рекъе гъатиз гъазур хъана ва Ярусалимдиз фена. ¹⁶ Чахъ галаз Кесардай са бязи тилмизарни атана. Абуру чун Минасунан кІвализ гъана, чун гъана амукъна. Куьпридай тир Минасун лап фадлай Исадин тилмиз тир.

Якъубан меслят

¹⁷ Ярусалимдаиманийричун хушвилелди къабулна. ¹⁸ Пакагъан юкъуз Павел чахъ галазЯкъубанпатав фена. Ана иманийрин чІехибур вири кІватІ хъанвай. ¹⁹ Салам гайидалай къулухъ, Павела вичив маса халкъарин арада Аллагъди ийиз тур крарикай галай-галайвал ихтилатна. ²⁰ Адаз яб гайибуру Аллагъдиз шукурар авуна. Ахпа абуру Павелаз лагъана:

– Гила ваз, стха, имандал атанвай чувудар шумуд агъзур кас аватІа чидани? Абуру вирида гъакъисагъвилелдиКъанундаламалзава. ²¹ Вуна, маса халкъарин арада уьмуьр тухузвай вири чувудризМусадинКъанундикай къерех хъухъ, аялар мад суьннет хъийимир ва чи къайдаяр къуна ацукъмир лугъузвай ванер абуруз атанва. ²² Чна вуч авун лазим я? Абуруз, гъелбетда, вун атанвайдакай хабар жеда.

²³ ГъакІ хъайила чна гудай меслятдиз яб це. Чи арада Аллагъдин вилик вяд авур къуд кас ава.

²⁴ Гъабурни галаз фена адет тирвалмихъивилерая, абуру гана кІандай пулни вуна це, гъа и чІавуз абурувай Аллагъдин вилик авур вяд куьтягъ хъунин лишан яз къилерни тваз жеда. Гъа икІ авуртІа, вуна Къанундихъ галаз къадайвал уьмуьр тухузвайди виридаз аквада. Вакай чукІурнавай хабарар тапанбур тирди виридаз малум жеда. ²⁵ Маса халкъарикай яз имандал атанвайбуруз, лагъайтІа, чна абуру къилиз акъудна кІанзавай ихътин къайдаяр авай чар кхъенай:бутризкъурбанднавай

тІуьн, дуьз тукІун тавунвай гъайвандин як, иви кумай як немир, явавиликай яргъаз хъухъ.

²⁶ Пакагъан юкъуз а ксарихъ галаз фена, Павела абурухъ галаз санал михъивилер авуна. Ахпа ада,Аллагъдин кІвализгъахъна, чпин михъивилерин вахт куьтягъ жедай югъхахамризмалумарна. И юкъуз Павелани адахъ галай къуд касди къурбандар авун лазим тир.

Павел къун

²⁷ Михъивилер авуна ирид югъ алатзавайла, Павел Аллагъдин кІвале аваз акурАсия виляятдаитир са шумуд чувудди футфа кутуна халкъдив Павел къаз туна ²⁸ ва гъарайиз эгечІна:

–Исраилвияр! Чи куьмекдиз ша! Виринра чи халкъдиз, чи Къанундиз ва и Чкадиз акси гафар лугъуз виридаз чирвилер гузвай кас гъа им я. Ада Аллагъдин кІвализ чувудар туширбурни кваз гъанва, гъадалди ада и пак Чка чиркин авунва.

²⁹ Виликдай абуруз Павелахъ галаз шегъерда Эфесдай тир Тирафим акунай, гъакІ хъайила абуру ам Павела вичихъ галаз Аллагъдин кІвализ гъанва лагъана фикирнай. ³⁰ Вири шегъерда гъулгъула гъатна. Къуд патахъай къвез инсанар кІватІ жезвай. Павел къуна, Аллагъдин кІвалаяй галчІурна акъудна. Гъанин варарни гъасятда кІевна. ³¹ Абуруз ам рекъидай ният авай чІавуз вири Ярусалимда гъулгъула гъатнавайдакай шегъерда авай Римдин къушундин къилевайдаз хабар гана. ³² Ам, тадиз са шумуд эфсерни аскер галаз халкъдин арадиз гъахъна. Абуру акурла, къал къачунвайбуру Павелаз къазвай гатунар акъвазарна. ³³ Къушундин къилевайда Павел къуна ам къве зунжурда тун эмирна. Эфсерди халкъдивай гатазвай кас вуж я, ада вуч авуна лагъана хабар къуна. ³⁴ Халкъдин арадай садбуру са гафар, муькуьбуру маса гафар гъарайзавай. Гъулгъуладин гъилляй адаз са тайин жаваб жагъун тавурла, ада Павел къеледиз тухун эмирна. ³⁵ Абуру къеледин гурарив агакъайла, халкъ акІ туьнт хъана хъи, аскерар Павел гъилерал алаз тухуниз мажбур хъана.

³⁶ Халкъди абурун гуьгъуьниз физ-физ:

– Ам яна йикъ! – лугъуз гъарайзавай.

³⁷ Аскерри Павел къеледин къенез тухузвайла, ада къушундин къилевайдаз лагъана:

– Жечни квевай са кар тІалабайтІа?

– Яъ, вун юнан чІалал рахазвани?! – жаваб яз хабар къуна къушундин къилевайда. – ³⁸ АкІ ятІа, вун и мукъвара къалар акъудна, къурумдиз къуд агъзур къачагъ галаз катаймисривитуш ман?

³⁹ – Зун чувуд я, – жаваб гана Павела, – Киликатда авай тІарас лугъудайтІвар-ванавай шегъердин эгъли я. За тавакъу ийида, заз халкъдихъ элкъвена рахадай ихтияр це.

⁴⁰ Къушундин къилевайда ихтияр гайила, Павела гурарал акъвазна халкъдиз гъилелдишараавуна. Халкъ кисайла, ам чувуд чІалал рахаз эгечІна.

Ярусалимдин чувудрин вилик

22 – Бубаяр, стхаяр, куьне заз жув хуьн паталай кьве гаф лугьудай ихтияр це, – лагыана

Павела.

² АмчувудчІалал рахаз акурла, абур виримихьизкис хьана. Ада давамарна:

³ – Зун чувуд я, зун Киликатда авай ТІарасда хана. И Ярусалим шегьерда заз тербия гана. Чи бубайринКъанунГамалила заз лап хъсандиз чирна. Инал акъвазнавай куьн хьиз, зунни Аллагьдин весияр рикІивай кылиз акъудиз алахъна.

⁴ ЗунИсадинрекеьел атайбур хурук кутаз ва абур рекеьидай рекеьер жагъуриз хьана. За, итимарни, папарни къаз, къазаматриз вегьидай.

⁵ КылинхахамдивайниМеслягьатдивайа крарин шагьидвал ийиз жеда. За абурувай Шамдиз фин патал стхайриз кхьенвай чарни къачунай. Аниз фейила, вирииманияркъаз ва Ярусалимдиз хкана абуруз жаза гуз КІанзавай.

⁶ Физвай рекье, нисинриз хьиз Шамдиз агакъзавайла, садлагъана цаварай атай къати рапрапди зун экуь авуна. ⁷ Зун чилел ярх хьана, заз захъ элкъвена рахазвай са ван хьана: «Шаул! Я Шаул! Вуна Зун вучиз хурук кутазва?» ⁸ «Вун вуж я, я Агъа?» – хабар къуна за. «Зун вуна хурук кутазвай Назаретдай тир Иса я», – жаваб гана Ада заз.

⁹ Захъ галай юлдашриз экв акунай, амма заз атай ван абуруз атанач. ¹⁰ За хабар къуна: «ЯРеббиди, за вуч авун лазим я?» «Къарагъна Шамдиз алад, – жаваб гана Реббиди, – Аллагьди ваз ая лагъанвай вуна авуна КІандай крарикай ваз ана лугьуда».

¹¹ Аллагьдинбаркалладинэкуьни зун буьркьуь авуниз килигна, юлдашри гъил къуна, зун Шамдиз гъана. ¹² Ана Гъанани лугьудай са кас зи патав атана. Ам Аллагь рикІел алай, МусадинКъанундал амалзавай инсан тир, ана авай вири чувудрин арада адаз зурба гьурмет авай. ¹³ Зи патав атана, зи вилик акъвазна, ада лагыана: «Шаул стха, ви вилериз экв хтурай!» Зи вилер гьасятда ахъа хъхьана, заз ам акуна.

¹⁴ «Чи бубайрин Аллагьди вун хкъана, ви гьакъиндай Вичин къаст ваз къалурна, – лагыана ада. – Ваз Гьахъ-Михьиди акуна, ваз Адан Гафар ван хьана, ¹⁵ вучиз лагъайтІа акурдакайни ван хъайидакай вавай шагьидди хьиз виридан вилик ихтилат ийиз жеда. ¹⁶ Вучиз вуна гежарзава? Къарагъ, цик акахъун къачу, жувгунагьрикаймихьи авуна, АданТІваряхъ».

¹⁷ Элкъвена Ярусалимдиз хтана, заАллагьдин КІваледуьаярийидайла, заз зун ахварал алай хьиз хьана. ¹⁸ Заз Реббиди акуна. Ада заз лагыана: «Тадиз Ярусалимдай ахлад, ина авайбуру вуна Закай авур шагьидвал къабулдач». ¹⁹ «Я Реббиди, – жаваб гана за, – вахъиманийизвай вири ксар къаз, синауграгатай ва абур къазаматда тваз хъайи кас зун тирди и инсанриз хабар ава. ²⁰ Ви шагьид хъайи Истефас кыникьиз акъудайлани зун гъанал

алай, за къван гайибурун пад къунай. За ам кьейибурун пекер хуьзвай». ²¹ Инал Реббиди лагыана: «Алад, За вун яргъал уьлквейрин халкъарин патав ракъурзава».

Къушундин кылевайдан патав

²² И гафарал къведалди халкъди Павелаз яб гузвай, амма и гафар лугьунни кумаз, абур гъарайиз эгечІна:

– Ам дуьньядилай терг ая, адал чан туна виже къведач!

²³ Абуру гъарайиз, чпин абаяр гадариз, руг хчализ цавуз ахъайдайла, ²⁴ къушундин кылевайда Павел къеледиз твах лагыана эмирна. Вучиз халкъди адаз икъван гъарайзаваТІа чириз КІанз ада ам гатана силис твах лагыана. ²⁵ Гатун патал Павел кутІунзавайла, патав акъвазнавай эфсердиз ада лагыана:

– Римдинкъанунди гьахъ-дуван тавунвай Римдин ватанэгъли гатадай ихтияр гузвани?

²⁶ И гафар ван хъайила, эфсерди фена къушундин кылевайдаз лагыана:

– Куьне вуч ийизва? А инсан Римдин ватанэгъли я.

²⁷ Павелан патав фена, къушундин кылевайда адавай хабар къуна:

– Лагъ кван заз, вун рикІивайни Римдин ватанэгъли яни?

– Эхъ, – лагыана жаваб гана Павела.

²⁸ – Римдин ватанэгъли хъун патал за гзаф пул гайиди тир, – лагыана къушундин кылевайда.

– Зун Римдин ватанэгъли яз хайиди я, – лагыана жаваб гана Павела.

²⁹ Адавай силис къаз КІанзавайбур садлагъана къулухъ хьана. Вичи Римдин ватанэгъли зунжурра турди къатІайла, къушундин кылевайдакни къалабулух акатна.

³⁰ Чувудри адан хиве вуч тахсир твазватІа, авайвал чирун патал адапакадюкъуз вири чІехи хахамар ва Меслягьат КІватІун эмирна. Ада Павел азадна ва аниз гъана, гьабурун вилик акъвазарна.

Меслягьатдин вилик

23 КІватІ хъанвайбуруз вил яна, Павела лагыана:

– Стхаяр, къенин йикъал къведалди за Аллагьдин вилик вижданмихьияз жуван уьмуьр тухвана.

² Инал Павелан патав акъвазнавайбуруз кылинхахамГъананиди адан сив кутуна ягъун эмирна. ³ Павела адаз лагыана:

– Аллагьди вунни яда, лацу чепедай асуннавай цал! Вун иналКъанундинбинедаллаз зи дуван авун патал ацукънавайди я, амма вуна зун ягъ лугьуналди Къанун чІурзава.

⁴ Павелан патав акъвазнавайбуру лагыана:

– Аллагьдинкылин хахамдинхатурдик вуна вуч лагыана хкуьрзава?

5 – Стхаяр, заз ам кылин хахам тирди чизвачир, – жаваб гана Павела. –Каламданикхъенва эхир: «Ви халкъдин кыле авайдакай чІурукІа рахамир»ЭхкъечІун 22:28..

6 КІватІ хъанвайбурукай садбурсакъаяр, муькуьбурнифарисеяртирди Павелаз чизвай, гъакІ хъайила ада ван алазМеслягъатдинвекилриз лагъана:

– Стхаяр, зун фарисейдин хва фарисей я, зи дуванни къейибуралчан хтуникумуд ква лугъуз ийизва.

7 Ада икІ лугъунни кумаз, фарисейринни сакъайрин арада гъуьжет гъатна. Меслягъат кве патал пай хъана, 8 вучиз лагъайтІа, сакъайри мейитрал чан хтунар,малаикар,жинерарквас къазвачир. Амма фарисейри абур авай крар я лугъузвай. 9 ЧІехи гъарай-эвер акъатна. Фарисейрин патайтавратдаррикайса бязибур къарагъна хци гъуьжетар ийиз эгечІна:

– И касдай чаз са пис карни аквазвач. Низ чида къван, адахъ галазРуьгъва я малаик рахазвачтІа?

10 Гъуьжет акъван къати хъана хъи, къушундин кылевайдаз абур Павел КІус-КІус ийиз кичІе хъана. Гъавиляй ада аскерриз аниз фена, ам ккІизвайбурун юкъвай акъудна, къеледиз хутах лагъана эмир гана.

11 Гуьгъуьнин йифиз Павелан патав акъвазнаРеббидилагъана:

– ВикІегъ хъух! Ярусалимда вуна Закай шагьидвал гьикІ авунатІа,Римданивуна гъакІ шагьидвал авун герек я.

Павелаз акси чІуру къаст

12 Пакагъанэкуьнахъ са бязичувударчІуру къаст авун патал КІватІ хъана. Павел яна текъенмаз гьич са затІни я ненни ийидач, я хъванни лагъана абур кьин къуна. 13 Павелаз чІуру къаст ийиз КІанзавайбур яхцІур касдилайни гзаф авай.

14 ЧІехи хахамринни агъсакъалрин патав фена, абур лагъана:

– Чна, Павел яна кьин тавунмаз, сиве гьич са затІни твадач лагъана КІевелай кьин къунва. 15 Гъа икІ куьне ва Меслягъатди, квез Павелавай галай-галайвал силис къаз КІанзава лагъана, къушундин кылевайдав ам иниз гъиз тур. Чун гъазур хъана акъвазда. Ам аниз агакъунни кумаз, чна ам яна рекьида.

16 И чІуру къастуникай Павелан вахан хциз хабар хъана. Адани къеледиз фена Павелаз хабар гана.

17 Павелани эфсеррикай садаз эверна лагъана:

– И гада къушундин кылевайдан патав твах, и касдиз адахъ галаз ийидай ихтилатар ава.

18 Эфсерди гада тухвана къушундин кылевайдаз лагъана:

– Къазаматнавай Павела заз эверна, и гада ви патав твах лагъана заз минетна. Адахъ ваз ийидай ихтилат ава.

19 Къушундин кылевайда гададин гъил къуна са патахъ тухвана. Адахъ галаз кьилди амукъайла, адавай хабар къуна:

– Ваз вуч лугъуз КІанзава?

20 – Чувудри Павел пака Меслягъатдиз гъваш лугъун кьетІна, – лагъана гадади. – И тІалабун абур гуя Павелавай галай-галайвал силис кьун патал ийизвайди я. 21 Амма вун абурун чІалахъ жемир, яхцІур касдилайни гзафбуру ам чинеба вилив хуьда. Абур ам текъенмаз чпи я недач, я хъвадач лугъуз кьин къунва. Вун рази жеда лугъуз, абур гъазур хъана акъвазнава.

22 Къушундин кылевайда гада ахъайна ва адаз эмирна:

– Вуна заз и агъвалатдикай ихтилатайди гьич садазни лугъумир.

Павел Кесардиз ракъурун

23 Къушундин кылевайда вичин эфсеррикай къведаз эверна эмир гана:

– Нянин КІуьдаз кве виш ях аскер, пудкъанни цІуд мяхва кве виш кас жидаяр гвай аскерар гъазура. Чна Павел Кесардиз тухуда. 24 Павелаз улакъ гъазура. Килиг гъа, Павел Римдин пачагъдин сердер Феликсан патав сагъ-саламатдиз агакъардайвал ая.

25 Ада ихътин чар кхъена: 26 «Льуси Клавдасан патай жанаби сердер Феликсаз саламар. 27 И кас чувудри къунай, абур ам рекъиз гъазур хъанвай. Зун жуван аскерар галаз атана, ам Римдин ватанэгъли тирди чир хъайила, ам хиласна.

28 Абур адак гъихътин тахсирар кутазватІа чирун патал за ам абурун Меслягъатдиз тухванай. 29 Зун гъавурда гъатайвал, абур адак кутазвай тахсиркарвал чувудрин Къанундихъ галаз алакъада ава. Заз адакай я рекъидай хътин, я къазаматда твадай хътин тахсир жагъанач. 30 И касдиз чІуру къаст авун патал чувудри гаф-чІал сад авунвайди заз малум хъайила, за ам тадиз ви патав ракъурна. Адак тахсир кутазвайбуруз за чпин делилар гъихътинбур ятІа ваз чир ая лагъанва».

31 Аскерар, чпиз эмир гайивал, Павелни къачуна йифиз АнтІипатрисдиз атана. 32 Гуьгъуьнин юкъуз ам мяхрихъ галаз Кесардиз ракъурна, абур элкъвена къеледиз хтана. 33 Мяхар Кесардиз атана агакъайла, абур сердердив чар ва Павел вич вахкана. 34 Гъакимди чаркІелна, Павелавай вич гьи вилайтдай я лагъана хабар къуна. Павел Киликатдай тирди чир хъайила, 35 ада лагъана:

– Вак тахсир кутузвайбурни иниз атайтІа, гъа чІавуз за ви кардиз яб гуда.

Гъакимди ПавелГъирудандараматда къаравулар алаз хуьх лагъана эмир гана.

Павелак кутазвай тахсир

24 Вад югъ алатайла, кылинхахамГъанани Кесардиз атана. Абур Павелак гъихътин

тахсир кутунватІа сердердиз къалурна. Адахъ са бязи агъсакъалар ва дувандал рахун патал хкъанавай Тертуъл лугъудай са кас галай. ² Павел дуванханадиз гъайила, анал Тертуъл Павелак кутазвай тахсирдикай рахана:

– Жанаби Феликс! Вун сеbeb яз чи уьлкведа ислягъвал ава. Вуна, камал гваз халкъдин гъакимвал авуналди, адан уьмуьр хъсанарзава. Вири и дегишвилер чна къабулзава ва уьлкведин вири пипІера халкъди ваз рикІин сидкъидай сагърай лугъузва. ⁴ Вавай вахт къакъуд тавун патал, за куьрелди лугъуда. За вавай регъимдалди яб гун тІалабзава.

⁵ Чаз и инсан халкъдик гъулгъула кутазвайди яз чида. Ада вири дуьньяда, вириягъудатдакъал твазва, ва ам назаретвийрин кІватІалтІваралайбурун къил я. ⁶ Ам гъатта чиАллагъдин КІвалчиркин ийизни алахънай. Гъа чІавуз чна ам къунни авунай. Вуна адавай силис къурла, чна адак тахсирар кутун дуьз кар тирдахъ вунни чІалахъ жеда.

⁹ ЧувудриТертуълан пад къуна Павелак кутазвай тахсирар гъахъбур я лагъана.

Феликсан вилик авур рахунар

¹⁰ Сердерди Павелаз рахадай ихтияр гайила, ада лагъана:

– Вун и уьлкведа халкъдин дуванбег яз са шумуд йис тирди заз хабар ава, гъакІ хъайила ви вилик жув хуьн патал рахадай мумкинвал хъунал зун шад я. ¹¹ Зунибадатавун патал Ярусалимдиз атана цІикъвед йикъалай гзаф туширди вавай регъятдиз чириз жеда. ¹² Зак тахсирар кутазвайбуруз за Аллагъдин КІвале,синауграва шегъерда са нихъ галаз ятІани гъуьжетар ийиз ва я халкъдин арада гъулгъула тваз акунач. ¹³ Исятда зак кутазвай тахсирар абурувай са куьналдини субутариз жедач. ¹⁴ ЯтІани, за чибубайринАллагъдиз, Адан рекъел алайда хъиз ибадат ийизвайди хиве къазва. Чувудри, лагъайтІа, за къунвай рехъ чІуру чирвал яз гъисабзава.Къанундалугъузвайдахъ вапайгъамбаррикхъенвайдахъ зун чІалахъ я. ¹⁵ Абурухъ къеи гъахъ-михьи тирбурални туширбурал Аллагъдичан хкунинумуд авайвал, захъни гъахътин умуд ава. ¹⁶ Гъавилай зун Аллагъдинни инсанрин вилик датІана жуван намусмихъияз хуьн патал алахънава.

¹⁷ Зун инра авачиз са шумуд йис алатна. Гила жуван халкъдикай тир кесибриз куьмек гун патал ва Аллагъдин КІвале къурбандар авун патал Ярусалимдиз хтанва. ¹⁸ И ксар атана зал гъалтайла, за вири и кІвалахар къиле тухванвай ва Къанундив къадай миxивилерни авунвай. А чІавуз зи гуьгъуьна халкъ авайди тушир, я къал акъуддайбурни авачир. ¹⁹ Зак тахсирар кутаз кІанзавай са бязи чувудар зал гъалтна. АбураАсия вилаятдайя. Ингъе, исятда абур инал ви вилик квайтІа ва чпи зак кутазвай тахсирар лагъанайтІа,

хъсан тир! ²⁰ Я тахъайтІа, къуй инал алайбуруМеслягъатдиззакай вуч тахсир жагъанатІа, гъадакай лугъурай. ²¹ Абурувай зак кутаз жедай тахсир – «Къейибурал чан хтунихъ заиманавуниз килигна, куьне къе зи дуван ийизва» гафар абурун вилик лугъун я.

²² ФеликсазРеббидинрекъел алайбуру хъиз ибадат авун вуч затІ ятІа хъсандиз чизвай. Ада ийизвай дуван акъвазарна.

– Ви кардай къарар къушундин къилевай Луьси иниз атайла, за акъудда, – лагъана ада.

²³ Ада эфсердиз Павелелай вил алуд тавун, гъа са вахтунда адаз вич вичин ихтиярда жедай мумкинвални гун эмирна ва Павелан дустарини адан къайгъу чІугвадайвал абурун вилик пад къамир лагъана.

²⁴ Са шумуд югъ алатайла, Феликс вичин чувуд паб Дурзилани галаз атана. Ада Павел гъун эмирна. ФеликсазИсаМесигъдихъиман авун вуч затІ ятІа чириз кІанзавай. ²⁵ Павелагъахъ-михъивиликай, сабур хъуникай ваКъияматдин йикъакайлагъайла, Феликсаз кичІе хъана.

– Къе авур ихтилатар бес я! – лагъана ада Павелаз. – Ахлад, маса гъилера заз вахт хъайила, за ваз мад эвер хъийида.

²⁶ Гъа са чІавуз адан вил Павела вичиз ришвет гунални алай, гъакІ хъайила ада, ам мукъвал-мукъвал вичин патав гъиз таз, адахъ галаз ихтилатар ийидай.

²⁷ Къве йис алатна, Феликсан къуллугъдин чкадални ПуркІас ФестІ хъана, амма Феликса чувудар рази авун патал Павел къазаматда туна.

Павелан тІалабун

²⁵ Гъакимдин везифайрив эгечІай пуд йикъалай, ФестІ Кесардай Ярусалимдиз фена. ² Ярусалимда адан патав чІехихахамарвачувудринвилик-къилик квай ксар атана, абуру Павелан хиве авай тахсиррикай гъакимдиз лагъана. ³ Абуру Павел Ярусалимдиз хкунин патахъай ва чпихъ галаз разивиле хъунин патахъай ФестІавай кІевелай тІалабна. Абуруз ам хкидай рекъе яна рекъидай къаст авай. ⁴ ФестІа жаваб гана:

– Павел Кесарда къазаматвиле жеда. Къе-пака зунни гъаниз фида. ⁵ Къуй куь векиларни захъ галаз атурай. Павела рикІивайни авунвай чІуру кар аватІа, абуру гъана адак квай тахсирар лугъурай.

⁶ ФестІа абурун арада муьжуьд-цІуд йикъалай гзаф тушиз йикъар акъудна, ахпа элкъвена Кесардиз хтана.Пакагъанюкъуз ада, гъакимдин чкадал ацукъна, Павел дувандиз гъунин эмир гана. ⁷ Павел дуванханадиз гъана. Ярусалимдай атай чувудри Павел юкъва туна адак гзаф ва еке тахсирар кутаз хъана, амма абурувай а тахсирар субутариз жезвачир. ⁸ Павела вич хуьн патал лагъана:

– За я чувудринКъанундиз, яАллагъдин КІвализ, яРимдинпачагъдиз акси гъич са чІуру карни авунач.

⁹ ФестІа, чувудар рази жедайвал ийиз кІанз, Павелавай хабар къуна:

– Ви дуван Ярусалимда за авун патал вун гъаниз ракъурунал вун рази яни?

¹⁰ – Зун Римдин пачагъдин дувандин вилик акъвазнава, гъада зи дуванни авун лазим я, – жаваб гана Павела. – Ваз хъсандиз чизвайвал, чувудриз за гъич са пис карни авунвайди туш.

¹¹ АвунватІа, за къиникъикай къил къакъудзавач. Чувудри зак кутазвай тахсирар садни за авунвайбур туштІа, гъич садазни зун абурун гъиле твадай ихтияр авач. За зи дуван Римдин пачагъди авун тІалабзава!

¹² Меслятар авурдалай къулухъ, ФестІа малумарна:

– Вуна ви дуван пачагъди авун тІалабзаватІа, вун гъадан патав финни ийида.

АгърипІ пачагъдин вилик

¹³ Са къадар вахт алатайла, ФестІал илифун патал Кесардиз АгърипІ пачагъни Беренисе атана.

¹⁴ Вичин патав абур са шумуд югъ санал хъайидалай къулухъ ФестІа пачагъдихъ галаз Павелан кардикай ихтилатна.

– Ина гъеле Феликса къазаматда тур са инсан ама, – лагъана ада. ¹⁵ – Зун Ярусалимда авайла, чувудрин чІехи хахамри ва агъсакъалри адак тахсирар кутуна. Абуру завай адаз кар атІун тІалабзавай. ¹⁶ За абуруз лагъана хъи, инсандиз вичик тахсирар кутазвайбурукай чин-чинал акъвазна вич хуъдай мумкинвал тахъанмаз, са нин ятІани гъурметдай кар атІун Римдин къайдайрихъ галаз къазвач. ¹⁷ Абур захъ галаз иниз атана акурла, и кар яргъалди вегъин тавуна за дуван пакадин юкъуз тайинарна ва а кас дувандал гъун эмир гана. ¹⁸ Абуру адак кутазвай тахсирар лугъуз эгечІайла, за вилив хвейи хътин тахсиркарвилерикай анал са гафни хъаначир.

¹⁹ Амма абуру кутазвай тахсирар чпин диндин са бязи месэлайрикай тир. Къилди къачуртІа, ПавелаИсалугъудай къенвай са Касдикай Адал чан ала лугъуз тестикъарзавай. ²⁰ Зун кІеве акІанай, заз вуч авуна кІандатІа чизвачир. ГъакІ хъайила, за адавай вичин дуван Ярусалимда авунал ам рази яни лагъана хабар къуна. ²¹ Амма Павела вичин дуван авунин месэладай эхиримжи гаф Римдин пачагъди лугъун ва вич ина тун тІалабна. Римдин пачагъдин патав ракъурдай мумкинвал жедалди, за ам ина къаравулар алаз тун эмирна.

²² – Зазни а инсандиз яб гуз кІанзава, – лагъана АгърипІа.

– Вуна адаз пака яб це, – лагъана жаваб гана ФестІа.

²³ Пакадин юкъуз АгърипІни Беренисе дамахар авуна, дуванханадиз атана. Абурухъ чІехи

дережаяр авай эфсерар ва шегъердин вилик-къилик квай инсанар галай. ФестІан эмирдалди Павел аниз гъана. ²⁴ ФестІа лагъана:

– АгърипІ пачагъ ва ина чахъ галаз кІватІ хъанвай ксар! Куън и касдиз килиг. Ярусалимда ва Кесарда авай вири чувудри, зи патав къевез, и касдилай шикаятар ийиз хъанай. А касдал мад чан аламаз хъун лазим туш лугъуз, абуру гъараярнай. ²⁵ Заз, лагъайтІа, ам къиникъиз акъуддай хътин са тахсирни адак кваз жагъанач. Амма и касди вичин дуван Римдин пачагъди авун тІалабна, гъавилай за ам Римдиз ракъурдай къарар къабулна. ²⁶ Амма адан гъакъиндай пачагъдиз хъидай якъин делилар тахъуниз килигна, за ам куъ вилик, иллаки ви вилик, АгърипІ пачагъ, гъанва. Адавай жузун-качузун авурла, белки, заз адакай хъидай делилар жагъин. ²⁷ Квай тахсирар къалур тавуна къазаматнавайди Римдин пачагъдин патав ракъурун за акъулдив къур кар яз гъисабзавач.

Павелан рахунар

26 – Ваз дувандал жув хуън патал рахадай ихтияр гузва, – лагъана АгърипІа Павелаз.

Павела гъил жкажна ва вич хуъз эгечІна:

² – АгърипІ пачагъ! Къечувудризак кутазвай тахсиррикай жува жув хуън патал ийидай рахунар ви вилик акъвазна авун за бахт яз гъисабзава, ³ гъадалайни артух яз, чувудрин къайдаяр ва гъуъжет алай абурун месэлаяр ваз хъсандиз чизва. ГъакІ хъайила, заз сабурдалди яб гун тІалабда. ⁴ Вири чувудриз зи халкъдин арада Ярусалимда фейи зи уъмуър жегъил чІавалай инихъ чизва. ⁵ Зун чи диндин виридилай къетІи са хел тирфарисейрикквей. Гъа икІ зун гъа чІавалай чизвайбурувай, абуруз кІан хъайитІа, и кар тестикъариз жеда. ⁶ Ингъе, къе зи дуван Аллагъди чибубайризгайи гафуник за умуд кутазва лугъуз ийизва. ⁷ Юкъузни йифиз рикІивай Аллагъдизибадатийизвай чи ціикъевед тайифадини Аллагъди хиве къур кар къилиз акъатуник умуд кутазва. Эхъ, пачагъ, гъа и са умуддиз килигна чувудри зак тахсирар кутазва. ⁸ Куъне вучиз къейибурал Аллагъдичан хкунжері кар тушиз гъисабзава?

⁹ Зунни Назаретдай тирИсадинхура акъвазнавай, инсанри Адахъимантавун патал вири къуватар кІватІна кІанда лугъуз фикирнай за. ¹⁰ Ярусалимда за гъакІни авунай. ЧІехихахамринихтиярдалди ЗаМесигъдизталукъ инсанар къазаматра тунай. Абуруз къиникъин жаза гудайла, зун ахътин къарардин терефдар жедай. ¹¹ Абуруз жазаяр гун патал зун мукъвал-мукъвалсинагугдайсинагугдиз фенай. Зун абурув имандикай къил къакъудиз таз алахъдай. Заз абурукай акъван хъел авай хъи, зун абур хурук кутун патал гъаттаЯгъудатдинкъеце патазни фидай.

¹² Садра гъа къаст рикІе аваз чІехи хахамривай тапшуругъни ихтияр къачуна, зун Шамдиз рекъе

гъатнай. ¹³ Физвай рекъе, нисинрихъ, эй пачагъ, заз ракъинилайни хъиз цІарцІар гузвай экв цаварай къвез акуна. Ада зун ва захъ галайбур къуд патяхъай экуъ авуна. ¹⁴ Чун вири чилел ярх хъайила, заз чувуд чІалал рахадай ван атана: «Я Шаул, я Шаул, вуна Зун вучиз хурук кутазва? Аллагъдиз ийиз кІанзавай крарин хура акъвазиз хъайитІа, ви гьал чІур жеда». ¹⁵ «Вун вуж я, я Агъа?» – хабар къуна за. «Зун вуна хурук кутазвай Иса я, – жаваб ганаРиббиди. ¹⁶ – Къарагъ, Зун вакай Заз къуллугъ ийидайди авун патал атанвайди я. За ваз исятдани ва идалай къулухъни къалурдайдакай вун шагъидвал ийиз жеда. ¹⁷ За вун чувудрикайни маса халкъарикай хуъда, ва За вун маса халкъарин патав ракъурзава. ¹⁸ АбуриблисдинмичІи пачагълугъдай Аллагъдин экуъ Пачагълугъдиз атун патал, За абурунгунагърилайгъил къахчун патал, абурни Аллагъдиз талуку хъун патал, За вун абурун патав ракъурзава».

¹⁹ АгърипІ пачагъ, цаварай акур карагуниз зун муьтІуьгъ тахъана амукънач. ²⁰ ГьакІ хъайила сифте за Шамда, ахпа Ярусалимда, ахпаниЯгъудатдаавай инсанриз ва гуьгъуьнлайни маса халкъарикай тирбуруз Аллагъдиз килиг,Аллагъдин рекъел ша, куьне икІ ийидайди лайих краралди къалура лагъана. ²¹ Гъа и кардиз килигна чувударАллагъдин КІвалезун къуна рекъиз алахънай. ²² Амма Аллагъди къенин йикъалди заз куьмекзава. Ингъе зун инал акъвазнава, за гъвечІидалай чІехидал къведалди виридан вилик шагъидвал ийизва: Месигъди азабар чІугунин, Адакай къейибурукай чан хтай сад лагъайди хъунин ва Ада Вичин халкъдизни маса халкъариз экуьникай муштулухар гунин. ИкІ лугъуналди за анжахМусадиннипайгъамбарринвиликамаз лагъай гафарилай артуханди лугъузвач.

²⁴ Павела вичи вич икІ хуьзвайла, ФестІа гъарайдалди лагъана:

– Вун кими хъанва, Павел, ви зурба чирвилери вун кими авунва!

²⁵ – Играми ФестІ, – жаваб гана Павела, – зун кими туш, зи гафар дуьзбур ва акъул авайбур я. ²⁶ Вичихъ галаз викІегъдиз зун рахазвай пачагъдиз за лугъузвай гафар вири чизва. За лугъузвай крар садазни таквадай са далдадик хъайибур туш. Абурукай пачагъдиз хабар хъунихъ зун агъунва. ²⁷ АгърипІ пачагъ, вун пайгъамбаррин гафарин чІалахъ яни? Вун чІалахъ тирди заз чизва.

²⁸ – Са куьруь вахтундилай вуна закайни месигъи ийида – лагъана АгърипІа.

²⁹ – За анжах са вун ваъ, заз къе яб ни ганатІа, гъабурни са куьруь ва я яргъал вахтарилай вири крара зун хътинбур хъун патал, амма зун хъиз къазаматда тун тавун патал Аллагъдиздуьайизва, – жаваб гана Павела.

³⁰ Пачагъ, адахъ галаз сердер, Беренисе ва дуванханада ацукънавай амайбурни къарагъна.

³¹ Абур анай экъечІна, сад садахъ галаз рахаз хъана:

– И касди ам къиникъин жаза гуз ва я къазаматда тваз жедай са карни авунвач.

³² – АдаРимдинпачагъди вичин дуван авун тІалабначиртІа, ам фадлай азадиз жедай, – лагъана АгърипІа ФестІаз.

Павел Римдиз рекъе гъатун

27 Чун Итадиз рекъе твада лагъай къарар агакъайла, Павел ва къазаматнавай са бязибурРимдинпачагъдин къушундин эфсер тир Юлидал тапшуругъ авуна. ² Чун Адрамитдай экъечІзавай ваАсия вилайтдинкъерехра авай бандарайфизвай гимида акъахна. Гими рекъе гъатна. Чахъ Саланикдай тир макІеданви АристІарх галай. ³ Пакагъанюкъуз чун Сидундив агакъна. Юли Павелав хъсандиз эгечІзавай, гъавилляй ада Павелаз ял ягъун патал дустарин патав фидай ихтияр гана. ⁴ Чун анай мад гуьулуьз экъечІна, гар чиниз ягъуниз килигна, чун Куьпридин гар авачир кефер патай яна фена. ⁵ Киликатдилайни Памфилдилай алатна физ, чна ачух гуьул атІана, чун Луькиятда авай Муьра шегъердиз атана, ⁶ ана эфсердиз Искендерандай Итадиз физвай гими жагъана. Чун эфсерди гъада акъадарна. ⁷ Чи гими яваш-яваш вилик физ са гзаф йикъар хъана. Эхирни, чІехи четинвилелди чун Киндасдилай алатна. Чиниз ягъизвай гару чаз гъа рехъ давамардай мумкинвал гузвачир, гъавилляй чи гими КиритІдилай къекъуьн гана, адан гар авачир патай Салмандин пипІ лугъудай чкадилай элячІна фена. ⁸ Гуьулуьн къерехдай яна, эхирни чун Ласейдивай яргъа авачир Хъсан Бандар лугъудай чкадиз са гужуналди акъатна. ⁹ Рекъе чи гзаф вахт квахъна, гуьулел тІурфанар жедай бере алуькнавайвилляй гуьулуьз экъечІун хата тир. Гъавилляй Павела абуруз ихътин меслят къалурна: ¹⁰ – Стхаяр, заз чун мад гуьулуьз экъечІун хата тирди аквазва. Са чи гимини чи парар ваъ, гъакІ чи уьмуьрни хатадик ква.

¹¹ Эфсерди Павелаз яб ганач, ада гимидин иесидини гимичийрин къилевайда лагъайвал авуна. ¹² Чи гими акъвазнавай банд къуьд акъудун патал къулайди тушир, гъакІ хъайила инсанрин чІехи паюни рехъ давамарун къетІна. Абуру, ФуйникІдиз агакъдай мумкинвал хъайитІа, ана къуьд акъудда лугъуз умудзавай. ФуйникІ КиритІдин рагъакІидай пата авай. Ам кефердихъни къибледихъ гимияр фин патал ачух банд тир.

Къибле патан гар

¹³ Къибле патай къезил гар къарагъна. Гимичийриз а гару чпин рикІик квай кар къилиз акъудиз куьмекдай хъиз хъана. Абуру, лабархкажна, КиритІдин къерех къуна гими гьална. ¹⁴ Са тІимил вахт арадай фейила, КиритІ галай

патахъай къати гар акъатна, ахътин гаруз «кефердинни рагъэкъечІдай патан гар» лугъуда. 15 Гар гимидин хура гъатна, гимидивай гаруз дурум гуз хъанач. Чун гарун басрухдиз са къадар вахтунда аксивал ийиз алахъна, затІ арадал татайла, чна гими гарун ихтиярда туна. 16 Гъуле авай Кавда лугъудай гъвечІи къураматдин патавай фидайла, чаз са тІимил вахтунда гарукай чуьнуьх жедай мумкинвал хъана. Ана гимичийри зурба азиятрик хиласай луьткве 17 гимидал хкажна. Ахпа гимичийри элкъвез-элкъвез гимидилай цІилер чІугуна, ам мягкмарна. Яд къери СуьртІа лугъудай чкадал алкІиз кичІела, абуру къезил лабар вегъена, гими гарув тухуз туна. 18 Къати гар яргъалди давам хъуниз килигна, чун пакад юкъуз гимиди авай пар гъулуьз гадаруниз мажбур хъана. 19 Мад са йикъалай гимичийри чпин гълералди гимидин алатарни гъулуьз гадарна. 20 Гзаф йикъара тІурфан давам хъанай, я рагъ, я гъетер аквзмачир. Чун хилас хъуникай чи умудар атІана. 21 Хейлин вахтунда инсанри са затІни тІуьнвачир. Павела къарагаъна лагъана:

– Стхаяр, за авур меслятдиз яб гана КиритІдай куьн экъечІначиртІа, чун и баладикни акатдацир, я чаз зиянарни жедачир. 22 Амма исятда за квевай рикІер кІевиз кун тІалабзава, квекай садни рекъидач, анжах гими кукІвар жеда. 23 За Вичиз муьтІуьгъ лукІра хъиз къуллугъзавай Аллагъдинмалаиксенфиз зи патав пайда хъана. 24 «КичІе жемир, Павел, – лагъана Ада заз. – Вун дуванханада Римдин пачагъдин вилик акъвазна кІан жеда. Аллагъди ваз ийидай мергъе мет себел яз и гимиди аваз вахъ галаз физвайбур вири сагъ яз амукъда».

25 Гъавилай викІегъ хъухъ, стхаяр! Зун Аллагъди заз лагъайвал жедайдан чІалахъ я.

26 Къураматрикай садал чи гими яд къери чкадал ацукъда.

27 Им чун АдратІик гъулелай физвай цІукъуд лагъай йиф тир. Йифен къулариз хъиз гимичийриз чун чилиз мукъва жезвай хъиз хъана. 28 Абуру гъулуьн деринвал алцумаила, яхцІурни цІуд юкІ къван хъана. Са къадар вахтунилай мад алцум хъувурла, къанни цІуд юкІ къван хъхъана.

29 Гимичийри чи гими къванерихъ галукъиз кичІела адан къулухъ патай къуд лабар вегъена ва абуру югъ фад алуькрай лугъуздуьаярауна.

30 Гимичияр гимидай катизни алахъна, и кар къилиз акъудун патал, абур гимидин вилик къиляй лабар авадагдай амалар ийиз, хиласдай луьткве цел авудиз алахъна. 31 Павела эфсердизни аскерриз лагъана:

– И ксар гимиди амукъ тавуртІа, куьн хилас хъун мумкин туш.

32 Инал аскерри луьткве кутІуннавай цІилер турунив яна атІана, луьткве гъулуьз аватна.

33 Экв жедайла Павел виридал фу неъ лугъуз алахъна.

– Къе цІукъуд югъ я куьне, са вуч ятІани вилив хуьз, са затІни тІуьн тавуна, – лагъана ада. 34 – Гъавилай за квез са кІус фу неъ лугъуз минетзава. Фу тІуьртІа, ада квез чан аламуькыз куьмекда. КичІе жемир, куь къилелай са чІарни аватдач.

35 ИкІ лагъана, Павела фу къачуна, виридан вилик Аллагъдизхийир-дуьаавуна, ам атІана, нез эгечІна. 36 И карди вирибур кІубанарна ва абурни нез эгечІна. 37 Гимиди чун вири кве вишни пудкъанни цІуругуд кас авай. 38 Инсанри тух жедалди тІуьрдалай къулухъ, гимиди авай техил гъулуьз гадарна, гими къезиларна.

39 Экв хъайила, абуруз чеб гъиниз акъатнатІа чизвачир, гимичийриз къумади къунвай къакъан тушир къерех авай гъвечІи банд акуна. Чпелай алакъайтІа, гимичийри гими къери чкадал ацукъардай меслят авуна. 40 Лабар, цІилер атІана, гъуле туна, ахпа гимичийри гимидин кІаник квай, гими тухузвай къусуяркутІуннавай цІилерни атІана, къусуйрив кІвалахиз туна. Гару къерехдихъ тухудайвал гъвечІи елкен хкажна. 41 Гъа икІ, гими къерехдив агакъна, къумада гъатна акъваз хъана. КІуф къумада акІай гими юзазмачир. Адан къулухъ пад къати лепейри кукІвариз хъана.

42 Къазаматнавай са касдивайни катиз тежедайвал, аскерриз абур рекъиз кІан хъана. 43 Амма эфсердиз Павел хиласиз кІанзавай, гъакІ хъайила ада аскерар акъвазарна. Ада сирнавиз чидайбуруз, вирибурулайни вилик циз хкадарна, къерех галайвал сирнав авун эмирна. 44 Амайбуруз тахтайрални гимидикай амукъай маса затІарал алаз къерехдиз экъечІ лагъана. Гъа икІ вири сагъ-саламатдиз гъулуьн къерехдиз акъатна.

Малта атІадал

28 Сагъ-саламатдиз гъулуьн къерехдиз акъатайла, чаз чун алай къураматдиз Малта лугъузвайди чир хъана. 2 Къураматдин агъалийри чун лап хъсандиз къабулна. Марф къваз эгечІна, мекъи хъана. Абуру цІай хъувуна, чун илифарна. 3 Павела са къужагда авай кІарасар кІватІна, абур цІуз вегъиз хъана. ЦІун чимивал гъиссна са гъинай ятІани садлагъана акъатай гъулягъ Павелан гъилик ккІана. 4 Къураматдин агъалийриз Павелан гъиликай куьрс хъанвай гъулягъ акурла, абуру сада сада лугъузвай:

– И кас са инсан яна къенвайди хъунухъ лазим я. Гъуле завалдикай хилас хъанватІани, къисасдиналагъди адал чан тадач эхир.

5 И чІавуз Павела гъил юзурна, гъулягъ цІуз вегъена. Гъулягъди адаз гъич са зиянни ганач. 6 Инсанар адал вил алаз акъвазнавай. Абуру ам дакІвада ва я садлагъана къена ярх жеда лугъуз вил алаз гзаф вахт хъана, амма адаз затІни тахъанвайди акурла, абуру чпин фикирар дегишарна, ам аллагъ я лугъуз хъана.

⁷ Чун акъвазнавай чка анин сердер Публусдин мулкарин мукъув гвай. Ада чун лап хъсандиз илифарна. Пуд юкъуз чун адан кІвалеле хъана. ⁸ Аданбуаазарди къуна месе авай. Адак цІайни руфунин тІал квай. Павела, адан патав фена, дуъаавуна, адалгъилер эцигна, ам сагъар хъувуна. ⁹ И кардилай гуьгъуьниз къураматдал алай чеб азарри къунвай вирибур чеб сагъ хъхъун патал адан патав къведай. ¹⁰ Абуру чаз гзаф гуьрметарнай. Чун рекъе гъатиз кІвачин хъайила, абуру рекъиз герек къведай къван затІаралди чун таъминарна.

Павел Римда

¹¹ Къураматдал пуд варз акъудайдалай къулухъ чун ина къуьд акъудай «Кветхверар» тІваралай, Искендер шегъердин гимиде аваз гуьльуьз экъечІна. ¹² СуьрекІусдиз атана, гъана чун пуд юкъуз хъана. ¹³ Анай чун Регидиз фена. Пакагъанюкъуз къибле патан гар къарагъна, къвед лагъай юкъуз чун ПІутІигъулриз акъатна. ¹⁴ Чаз анаиманияржагъана, абуру чавай чпихъ галаз са гъафтеда акъвазун тІалабна. Эхирни чун Римдизатана агакъна. ¹⁵ Чун къвезвайдакай ина авай стхайриз хабар авай, абуру та Апидин Майданни Пуд Карвансара лугъудай чкайрал къведалди чун къабулиз вилик атана. Павелаз а инсанар акурла, ада Аллагъдиз шукур авуна. Ам кІубан хъана. ¹⁶ Чун Римдиз гъахъайла, Павелаз къилди, амма къаравулдин вил алаз уьмуьр тухудай ихтияр гана.

Римда Шад Хабар чукІурун

¹⁷ Пуд югъ алатайла, Павела Римдин чувудринкъилевайбуруз вичин патав эверна. Абуру кІватІ хъайила, ада лагъана: – Стхаяр, за я чи халкъдиз, я чи бан-бубайрин къайдайриз акси тир гъич са карни авуначтІани, зун Јрусалимда къазаматна, римвийрин гъиле туна. ¹⁸ Абуруз, силисдал зак яна рекъидай хътин са тахсирни квачиз акурла, зун ахъайиз кІан хъана. ¹⁹ Амма чувудар акси хъуниз килигна, зи дуван Римдин пачагъди авун тІалабуниз зун мажбур хъана. И кар за зи халкъдик са гъихътин ятІани

тахсир кутун патал авурди туш. ²⁰ Куьн акун патал ва квехъ галаз рахун патал къе за куьн кІватІни авунва. Исраилдиумуд кутунвай кардихъиманавуна лугъуз, къе зун къазаматдани тунва.

²¹ – Ягъудатдайви гъакъиндай чаз гъич са чарни атанач, – жаваб гана яб гузвайбуру. – Чи патав атанвай стхайрикай гъич садани чаз вакай са пис гафни лагъанач. ²² Амма чаз вуна вуч лугъудатІа гъадаз яб гуз кІанзава, вучиз лагъайтІа чаз а гапІалдикай чизва, адакай вирина аксивилелди рахазва.

²³ Абуру чеб Павелан патав къведай югъ тайинарна. А юкъуз адан кІвалелиз гзаф инсанар атана. Экуьнилай няналди Павела абуруз Аллагъдин пачагъвиликай шагъидвалзавай. Ам Мусадин Къанундикай вапайгъамбарринк табрикай бине къуна, абури са-Месигътирдан чІалахъариз алахъзавай. ²⁴ Садбур ада имандал гъана, муькуьбур адан чІалахъ жезвачир. ²⁵ Абуру са фикрдал алачиз хъфизвай.

Павела абуруз лагъана:

– Пак Руьгъди Яшай пайгъамбардин мецелди куь бубайриз хъсандиз лагъанай:

²⁶ «А халкъдин патав фена лагъ:

q1 куьне япаралди яб гуда,
q2 амма куьн са куьнинни гъавурда гъатдач,
q1 куьн вилералди килигда,
q2 амма куь вилериз са затІни аквадач.
q1 ²⁷ А халкъдин рикІ буьркъуь хъанва.
q2 Абуру япар кІевнава, вилер акъалнава.
q1 ИкІ туширтІа, абурун вилериз аквадай,
q2 япариз ван къведай, рикІ гъавурда акъадай,
q1 абуру Захъ элкъведай.
q2 Гъа чІавуз за абуру сагъар хъийидай» Яшай 6:9-10..

²⁸ ГъакІ хъайила, квез чир хъухъ хъи, инсаният хилас хъуникай хабар Аллагъди маса халкъарал ракъурзава. Гъабуру ябни гуда.

³⁰ Римда къунвай кІвалеле Павел сагъ къве йисуз амукъна. Ада вичин патав вуж атайтІани къабулдай. ³¹ Ада Аллагъдин Пачагълуьгъдикай хабар гузвай, инсанриз Реббиса Месигъдикай чирвилер гуз, ам лап викІегъдиз рахазвай, адан вилик пад садани къазвачир.

Римвийриз

Саламар

1 Иса Месигьдин лукІ, Аданилчияз эвернавайди ва Каламрапайгъамбарринкуьмекдалди виликамаз хиве кьур Аллагьдин Шад Хабардикай муштулухар гузвайди яз хянавай Павелан патай. **3** И хабар чи Ребби Иса Месигьдикай я. Ам бедендалди Давудпачагьдин эвлед тир, **4** амма, кьейидалай кьулухъ Адалчан хкуналди, Руьгьдин паквилевкьурвал, Аллагьди Вичин чІехи кьудратдалди Ам Вичин Хва тирди кьалурнай. **5** Вири халкьарикай тир инсанар, абурухъ галаз санал Иса Месигьди эвернавай куьнни имандиз Адан ТІварцІин гьуьрметдай муьтІуьгьун патал, Аллагьдин Хцинкуьмекдалди чавберекатва илчивал агакьна. **7** За Аллагьдиз кІан хьанвай ва чпиз Адаз талукуьбур хьун патал эвернавай вириримвийриз кхьизва. Чи Буба Аллагьдин ва Ребби Иса Месигьдин патай берекат ва саламатвал хьурай квез!

Павелаз Римдиз физ кІан хьун

8 Эвелни-эвел за Иса Месигьдин ТІварцелди куь виридан гьакъиндай Аллагьдиз шукур ийизва, вучиз лагьайтІа куь имандикай вири дуьньядиз чизва. **9** Аллагьдин Хцикай Шад Хабардикай муштулухар гуз, за Вичиз вири рикІелди кьуллугъзавай Аллагь за датІана куьн рикІел хкизвай вилин шагьид хьурай. **10** За жувандуьайразавай эхирни куь патав, Аллагьди гайитІа, кьез хьун паталай датІана тІалабзава. **11** Аллагьди куьн мягькемарун патал, заз куьн акваз ва Руьгьди гайи паяр квехъ галаз пайиз гзаф кІанзава. **12** Яни чавай садавай сад жуван имандалди, куь ва зи имандалди, кІубанариз жедайвал ийиз кІанзава. **13** Заз куьн са хабарни авачиз таз кІанзава, зун гзаф гьилера куь патав кьез алахънай, амма икьван чІавалди датІана заз са куь ятІани манийвал гузвай. Заз, маса халкьарин арада хьиз, куь арадани жува ийизвай кьуллугьдин майва акваз кІанзава. **14** Меденивал авайбурун виликни, авачирбурун виликни, савад авайбурун ва авамбурун виликни зал бурж ала. **15** Гьавиляй зун Римда авай квезни Шад Хабардикай муштулух гунихъ кьаних я.

Шад Хабар – Аллагьдин кьуват

16 Заз Шад Хабардикай регьуь туш, вучиз лагьайтІа ам имандал атай гьар сад патал, эвелни-эвелчувуд, ахпани муькуьди хилас хьун патал Аллагьдин кьуват я. **17** Аллагьдин вилик чавай чун имандалди, анжах са имандалди, «Гьахъ-михьиди имандалди чан алаз жеда» Гьабакьукь **2:4**. кхьенвайвал, гьахъ-михьивилиз акьудиз жедайди Шад Хабарда ачух жезва.

Инсаниятдин тахсир

18 Писвилелди гьакъикъатдиз кІур гузвай инсанрин гьар са чалкечирвилел ва батІулвилел цаварилай Аллагьдин хьелахъа жезва. **19** Аллагьдикай вуч чир хьана кІан ятІа, и ксариз чизва, вучиз лагьайтІа ам абуруз Аллагьди кьалурнава. **20** Дуьнья халкь авурдалай инихъ Аллагьдин таквадай хесетар – Адан эбеди кьуват ва Илагьи тІебиат Ада халкьнавай затІариз килигайла ачухдаказ кьатІуз хьун мумкин я. Гьавиляй инсанриз гьил кьахчун кьезвеч, **21** абуруз Аллагьдикай чизвайтІани, абуру Адаз Аллагьдиз хьиз шукурар ва Адан тарифар авунач, амма абур герек авачир фикирар ийиз хьана, абурун акьул авачир рикІер мичІивиле гьатна. **22** Камал кьалуриз кІанз, абур ахмакь хьана, **23** Мидаим Аллагьдин баркалла абуру мидаим тушир инсанриз, кьушариз, кьуд кІвач квай гьайванриз ва чурчулриз ухшар кьаматралди дегишарна. **24** Гьавиляй Аллагьди абур чпин рикІерин гьашер гьевесрин хура туналди абуру чиркинвилелди чпин беденар абурдай вегьидайвал авуна. **25** И инсанри гьакъикъи Аллагь тапан кІалубдалди эвезна, тьукІуьрнавай затІуниз икрамиз ва кьуллугьиз хьана, Халикьдиз ваъ. Адаз эбеди яз шукур хьурай. Амин. **26** Гьавиляй Аллагьди абур чпин айиб гьевесрин хура туна, нетижада абурун папари итимрихъ галаз жедай тІебии алакъаяр тІебии туширбурулди – сад садахъ галаз хьуналди эвезна. **27** Гьа саягьда итимрини папарихъ галаз жедай тІебии алакъаяр кьатІ авуналди, сад садахъ галаз хьунин тІебии тушир алакъаяр гьевесралди кьизгьинариз хьана. Итимри итимрихъ галаз айиб крар ийизва ва абурай чпин бедендалди лайих жаза чпив агакьзава.

28 Аллагъ къатІунабуру герек авачир кар яз гысабнаваз хъайила, Аллагъди абур чпин чІур хъанвай акьулрин хура туна, а акьулди чІуру крар авуниз рехъ гана. 29 Абур гъар жуьредин батІулвилив, писвилив, мискъивилив, рехнейрив, пехилвилив, масадан иви экъичиз ва къалмакъал акъудиз кІан хъунив, тапаррив, фендигарвилив, фитнейрив ацІанва. 30 Абур гъибетзавайбур я, абуруз Аллагъ такІан я, абурухъ ягъ авач, абур лавгъабур я, фурсухъанар я, пис краа амалдар я, диде-бубайриз муьтІуьгъбур туш; 31 абурухъ я акьул, я ихтибар, ямуьгъуббат, я регъим авач. 32 Абуруз Аллагъ гъикІ эгечІзаватІа чизва – ихътин чІуру крар ийизвай вирибур къиникъиз лайих я, амма абуру тек са чпигунагъарийизвач, гъакІни абуру акІ ийизвай масабурун падни къазва.

Аллагъдин гъахъ дуван

2 Гъавиляй, масадан дуван ийизвайди, вун вуж яз хъайитІани, валай гъил къахчузвач. Масадбурук тахсир кутуналди вуна жуваз кар атІузва, вучиз лагъайтІа вунни, дуван ийизвайди, гъа кар ийизвайди я. 2 Ни икІ ийизватІа, ам Аллагъдин дуванди вилив хуьзвайди чаз чизва, и дуван гъахъди я. 3 Жува ийизвай крарай масадбурук тахсир кутуналди, ваз вун Аллагъдин дувандикай хкатдай хъиз яни, я инсан? 4 Ва я вуна, Аллагъдин регъимди вун Вичин рекъел атунихъ тухузвайдан гъавурда авачиз, Аллагъдин чІехи регъим, Адан мергъемет ва сабур гысаба къазвачни? 5 Жуван терсвилелди ва авур кардал пашман тахъай рикІелди вуна вал аватдай хъел кІватІзава, а хъелАллагъдин хъиленюкъуз, гъахъ дуван жедай юкъуз, ви къилел ацахъда. 6 Аллагъди гъар садаз абуру авур крарай эвез гуда. 7 ДатІана хъсанвал ийиз, баркалла, гъурмет ва ажал тахъун жагъурзавайбурузэбеди уьмуьргуда. 8 Амма жуваз кІандай крар жагъурзавайди, гъакъикъат инкарзавайди ва писвилин рекъе авайди хъилени гъазабди вилив хуьзва. 9 Писвал ийизвай гъар сад, эвелни-эвелчувуд, ахпани муькуьди, хажалатди ва бедбахтвили вилив хуьзва.

10 Амма хъсанвал ийизвайди, эвелни-эвел чувуд, ахпани муькуьди, баркаллади, гъурметди ва саламатвили вилив хуьзва,

11 вучиз лагъайтІа Аллагъди сад муькуьдалай вине къазвач.

12 МусадинКъанунавачизгунагъийизвайди Къанундилай къеце телеф хъана, ва Къанун чиз гунагъ ийизвайдан дуван Къанундив къурвал ийида. 13 Къанундиз яб гуз Адал амал ийизвайбур ваъ, Къанун къилиз акъудзавайбур Аллагъди гъахъ-михъибур яз гысабзава. 14 Эхъ, чувудар туширбурухъ Къанун авач, амма абуру Къанунди тагъкимзавайди чпин рикІяй гъиссна ийизвайла, идалди абуру чпиз вуч авуна кІандатІа Къанун галачизни чизвайди къалурзава. 15 Идалди абуру къалурзава хъи, Къанундин тагъкимар абурун

рикІе кхъенва, и кардин гъакъиндай гъакІ абурун виждандини ва гагъ абур гъахъарзавай, гагъни абурал тахсир гъунин фикирри шагъидвалзава.

16 И крар АллагъдиИсаМесигъдалдиинсанрин чинебан крарин ва фикиррин дуван за вичикай муштулухар гузвайШад Хабардивкъурвал ийидай юкъуз ашкара жеда.

Чувудар ва Къанун

17 Ингъе вуна вун чувуд я лугъузва, Къанундихъ далу акалзава ва вун Аллагъдиз мукъва я лугъуз дамахарзава. 18 Ваз Адан къаст чизва ва Къанунди вердишарнавай вавай вуч хъсан я ва вуч пис ятІа тайинариз жезва. 19 Вуна вун буьркъуьбур патал аса яз, мичІивиле авайбур патал экв яз, 20 ахмакъар патал несигъатдар яз ва авамар патал муаллим яз гысабзава, вучиз лагъайтІа вав Къанун – чирвилини гъакъикъатдин кІалуб гва. 21 АкІ тирла, масадбуруз тарс гуз, бес вучиз вуна жуваз чирвал гузвач? Вуна угъривилиз акси яз вязер ийизва, амма жува чуьнуьхзава.

22 Вуназинавалавун айибзава, амма жува зинавал ийизва. Вазбутараквадай вилер авач, амма вуна бутханаяр тарашзава. 23 Вуна Къанундал дамахзава, амма, Къанун чІуриз, Аллагъ виляй вегъизва. 24 Кхъенва: «Куьн себеб яз халкъарин юкъва АллагъдинТІварвиляй аватзава»Яшай 52:5..

25 Вуна Къанундал амал ийизвай чІавуз суьннет авуникай хийир ава, амма вуна Къанун чІурзаватІа, ви суьннет авунихъ са метлебни авач.

26 ГъикІ лагъайтІа, суьннет тавунвайбур Къанундал амал ийизватІа, бес абур суьннетнавайбур яз къадачни? 27 Суьннет тавунвайда, амма Къанундал амал ийизвайда вак, суьннет авунвайдак ва Къанун чизвайдак, амма Адал амал тийизвайдак, тахсир кутада. 28 ГъикІ лагъайтІа чувуд – чувуд хъиз аквазвайди туш, халисан суьннетни – бедендал алайди туш. 29 Ваъ, халисан чувуд къенепатай вич гъахътинди тир кас я, суьннетни – им Къанундин гъарфунив къунвайвал ваъ, Руьгъдивкъунвайвал авунвай рикІин суьннет я. Ихътин касдиз инсанрин патай ваъ, Аллагъдин патай баркалла.

Аллагъдин вилик инсаниятдин буржи

3 АкІ хъайила, чувудхъунин артуханвал вуч я? Суьннетнавайбурук кваз хъуникай вуч хийир ава? 2 Вири патарихъай чІехи артуханвал ава. Эвелни-эвел чувудрал Аллагъдин Гаф ихтибарунин артуханвал.

3 Абурукай бязибур Аллагъдиз вафа хъаначтІа, абурухъ вафа тахъунивай Аллагъдин вафавал чІуриз жедани къван? 4 Гъелбетда, ваъ! Гъар са инсандик таб кватІани, Аллагъ гъакъикъи я, идакай икІ кхъинни авунва:

q1 «Ви гафар гъахъ-михъибур тирди райж хъун патал,

q2 ва Жуван дуванда гъалиб хъун патал» Забур 50:4. .

⁵ Амма чи чиркинвили ачухдаказ Аллагъдингъахъ-михъивалкъалурзаватIа, им Аллагъдихъ чакай авай Вичин хъиле гъахъ авач лагъай чIал жезвани? (Зун инсандиз хас веревирдералди рахазва.) ⁶ Гъелбетда, ваъ! ТахъайтIа Аллагъдивай дуьньядин дуван гъикI ийиз жедай? ⁷ Амма зи тапуни Аллагъдин гъакъикъат къати ийизватIа ва и саягъда АданбаркаллаартухарзаватIа, вучиз зи дуван,гунагъкардиндуван яз ийизва? ⁸ Хъсанвал арадал атун патал, белки, чун писвал ийиз эгечIин? Фитнебазри чна гъакI ийиз чирзава лугъузва. Ахътин инсанар чпин дуван авуниз лайих я.

Гъахъ-михъи садни авач

⁹ Бес вуч хъанва? Чун, чувудар, масабуралай хъсан гъалда авани? СтIунни ваъ! Муькуьбур хъиз, чувударни гунагъдин таъсирдик акатнавайдакай чна винидихъ лагъанай. ¹⁰ Кхъенвайвал я:

q1 «Гъахъ-михъиди авач,
q2 гъич садни авач!
q1¹¹ Гъавурдик квай садни авач,
q2 садани Аллагъ жагъурзавач.
q1¹² Вири рекъай акъатнава,
q2 вири, сад хъиз, ява хъанва,
q1 хъсанвал ийирди авач,
q2 гъич садни авач» Забур 13:1-3; Забур 52:2-4. .
q1¹³ «Абурун кIалхан ахъа сур я,
q2 табзава абуру чпин мецелди» Забур 5:10. .
q1 «Абурун сивел агъу ала гуьрзедин» Забур 139:4. .
q2¹⁴ «Абурун сивер къаргъишривни туькъуьлвилив
q2 ацIанва» Забур 9:28. .
q1¹⁵ «Иви экъичун паталди абурун кIвачер йигин я;
q2¹⁶ абурун рекъе барбатIвални бедбахтвал ава,
q1¹⁷ чидач абуруз ислягъвилихъ фидай рехъ»
Келимаяр 1:16; Яшай 59:7-8. .
q2¹⁸ «Абурун вилера Аллагъдикай кичI авач» Забур 35:2. .

¹⁹ Чаз чизва хъи, винидихъКъанундалагъанвайди Къанундик квайбуруз лагъанва. Аллагъдин вилик гъич садазни сив ахъайдай ихтияр авач, вири дуьнья Адан вилик жавабдар я. ²⁰ Къанундал амал авуникди гъич садни Аллагъдин виликгъахъ-михъивилиз акъуддач. Къанундин куьмекдалди чавай анжах гунагъ къатIуз жеда.

Имандив къур гъахъ-михъивал

²¹ Амма гила, Къанундила аслу тушиз, Аллагъди инсанриз вичикай Къанундинипайгъамбарришагъидвалзавай гъахъ-михъивал ачухзава. ²² Аллагъдила къезвазай гъахъ-михъивалИсаМесигъдихъиманийизвай виридаз имандалди гузва. Са тафаватни авач:

²³ вирида гунагъ авунва ва вири Аллагъдин баркалладикай магърум хъанва, ²⁴ гъахъ-михъивилиз акъудун вирида гъавая,берекатдивкъурвал, Иса Месигъди гайи эвездин куьмекдалди къачузва. ²⁵ Аллагъди Ам имандал атай вирибур патал мергъеет авунин лишан яз къалурнава.Хашуналавахъай Адан Ивидалди тахсир алуднава. Идалди Аллагъдиз Вичин гъахъ-михъивал къалуриз кIан хъана. Инсанри виликан асирра авур гунагърай Аллагъди жаза ганач эхир. ²⁶ Ада яргъалди эхна. Гила, чи вахтунда, лагъайтIа, Адаз Вичин гъахъ-михъивал къалуриз кIанзава. Ам Вич гъахъ-михъи я ва Ада Исадихъ иман ийизвайди гъахъ-михъивилиз акъудзава.

²⁷ Гъа икI, чакай ийизвай тарифдиз вуч хъана? Ам арадай акъатна. Им гъи къайдадал амална хъайи кар я? Крар кIанзавай Къанундал? Ваъ, иман кIанзавай къайдадал. ²⁸ Чна тестикъарзава хъи, Къанундал амал авунилай аслу тушиз, инсандив имандалди гъахъ-михъивилиз акъудун агакъзава. ²⁹ Аллагъ тек са чувудрин Аллагъ жезвани къван? Бес Ам муькуьбурун Аллагъни тушни? Гъелбетда, муькуьбурундени я, ³⁰ вучиз лагъайтIа Ам, имандив къурвал, суьннетнавайбур хъиз, чпин имандив къурвал, суьннет тавунвайбурни гъахъ-михъивилиз акъудзавай тек са Аллагъ я. ³¹ Им чна имандалди Къанун къуватдай вегъизва лагъай чIал я жал? Гъелбетда, ваъ! Аксина, чна ам тестикъарзава.

Имандив къурвал Ибрагъим гъахъ-михъи яз къун

⁴ Бедендин жигъетдай чи бан-буба тирИбрагъимакайчавай вуч лугъуз жеда? Ада вуч гъилиз гъана? ² Ибрагъим ада авур крариз килигнагъахъ-михъивилиз акъуднатIа, адаз дамахардай себеб авай, амма Аллагъдин вилик ваъ. ³ Каламдивуч лугъузва бес? «Ибрагъима Аллагъдихъиманавуна – им адангъахъ-михъиваляз къабулна»Хъунухъ 15:6..

⁴ КIвалахзавайдаз гъакъи гун – им савкъват ваъ, адаз къезвазай къазанжи я. ⁵ Крарихъ далу акал тийиз, амма чалкечир гъахъ-михъи ийизвай Аллагъдихъ иман ийизвайди патал адан иман вич гъахъ-михъивилиз акъуднавайди яз гъисабда.

⁶ Гъа икI, Аллагъди инсандин крариз килиг тавуна гъахъ-михъивал яз гъисабзавай и кар ийизвайдибахтаваря, тестикъарзаваДавудани. Ада лугъузва:

q1⁷ «Нин писвилерилай къахчунватIа гъил,
q2 нингунагъаркIевнаватIа,
q2 гъам бахтавар я!
q1⁸ Аллагъди нин хиве твазвачтIа гунагъар,
q2 гъам бахтавар я» Забур 31:1-2. .

⁹ Инуьсретанжах суьннетнавайбуруз талуьк яни ва я суьннет тавунвайбурузни? Ибрагъимаз адан

иман гъахъ-михъивал яз къабулайдакай чна лагъанай. ¹⁰ АкІ яз мус гъисабнай? Суьннет ийидалди ва я гуьгъуьнлай? Гуьгъуьнлай ваъ, суьннет ийидалди! ¹¹ Суьннетдинишараадав ахпа, ам имандалди гъахъ-михъи тирди тестикъарун яз, гъеле ам суьннет тавунвайла, агакънай. Гъа икІ, суьннет тавунвайиманиярнигъахъ-михъибур яз гъисабун патал, Ибрагъимакай абурун вириданбубахъана. ¹² Ам неинки суьннет авунин адетдал амал ийизвай, чи буба Ибрагъимахъ суьннет ийидалди хъайи имандин рекъяйни физвай, чебни суьннет авунвайбурун бубани я.

Ибрагъимаз гайи гаф – имандаллай вирибур патал

¹³ Дуьнья чпиз ирс яз жеда лагъана гайи гаф Ибрагъимазни адан эвледризКъанундинкуьмекдалди ваъ, абур имандин жигъетдай гъахъ-михъибур я лагъана гайиди я. ¹⁴ И гайи гаф Къанун къилиз акъудзавайбуруз талукъ тиртІа, иман гъаваянди ва Аллагъди гайи гаф кар галачирди жедай. ¹⁵ ГъикІ лагъайтІа Къанун чІуруни хъел гъида, амма Къанун авачир чкада Къанун чІурунин тахсиркарвални авач.

¹⁶ Гъавиляй и гаф, берекатдивкъурди хъун патал, иманидаз ганва. Гъа икІ, ам Ибрагъиман вири эвледар патал гъакъикъиди я: неинки чпин умудар Къанундал амал авунин кутунвайбур патал, гъакІни чпихъ Ибрагъимахъ хътин иман авайбур патални. Ам чи виридан буба я. ¹⁷ Каламда кхъенвайвал: «За вакай гзаф халкъарин бан-буба авунва»Хъунухъ 17:5.. Ам вичи иман авур Аллагъдин вилик чи буба я – кьейибурал чан хкизвай ва гъеле авачирди авачирнай гъана авайди ийизвай Аллагъдин вилик.

¹⁸ Са умудни амачирла, Ибрагъим умуд кутуна агъуна, гъавиляй «Ви несилни къадардиз гъа икъванди жеда!»Хъунухъ 15:5. лагъанвайвал, адакай гзаф халкъарин буба хъана. ¹⁹ Вичин яш виш йисав агакънавай чІавуз вичин беден саки кьенвайди ваСаррадизниаялар техъжезмайди Ибрагъимаз чизвайтІани, адан иман зайиф хъанач. ²⁰ Аллагъди гайи гафунихъ Ибрагъиман иманди ян ганач, аксина, ам иман сеbeb яз къуватдив ацІана ва ада Аллагъдиз шукур ийизвай. ²¹ Аллагъди гайи гаф Ада къилиз акъуддай къуват Адахъ авайдахъ Ибрагъима кІевелай иман ийизвай. ²² Ингъе вучиз Аллагъди адан иман гъахъ-михъивал яз къабулнатІа. ²³ И кар неинки са Ибрагъимаз, ²⁴ ам чазни талукъ я. ЧиРеббИсаМесигъдалкъейидалай къулухъ чан Хкайдахъ ийизвай чи иманни Аллагъди гъахъ-михъивал яз гъисабда. ²⁵ Иса Месигъ чи тахсирар сеbeb яз ажалдин хура тунай ва чун гъахъ-михъивилиз акъудун патал Адалчан хтанай.

Аллагъдихъ галаз туьхкІуьн

⁵ Гъавиляйимандалдигъахъ-михъивилиз акъудуналди, чакъ чиРеббИсаМесигъдинТІварцелдиАллагъдихъ галаз меслятвал жеда. ² Чун исятда авайберекатдихъкъведай рехъ чаз имандалди, Иса Месигъдин куьмекдалди ачух я. Аллагъдинбаркалладикайчазни пай хъунин умуддалди чна дамахарзава. ³ Неинки са идалди, чна гъакІни азабралди дамахарзава, вучиз лагъайтІа чаз чизва хъи, азабри дурум хъунухъ, ⁴ дурум хъуни тежриба, тежриба хъуни умуд гузва. ⁵ Умудди, лагъайтІа, гъевес хадач, вучиз лагъайтІа Аллагъди Вичинмуьгъуьббатчаз ганвайПак Руьгъдалдичи рикІериз цанва.

⁶ Чунгунагъринвилик гъеле ажуз тир чІавуз Месигъ тайин вахтунда чун, имандик квачирбур, патал къена. ⁷ ГъикІ лагъайтІа, маса сада вичин уьмуьр гъатта гъахъ-михъибур патални бажагъат гуда, ятІани са вуж ятІани дугъри кас патал къинни мумкин я. ⁸ Амма чун гъа гунагъкарар яз амайла, Месигъ чун паталди къиналди Аллагъди чаз Вичин муьгъуьббат къалурна.

⁹ Исятда, чун Месигъдин Ивидалдигъахъ-михъивилизакъуднавайла, чун АдалдиАллагъдин хъилекайгенани артух хилас авунва! ¹⁰ Чун Аллагъдин душманар тир вахтара Адахъ галаз Адан Хцин къиникъалди туьхкІуьн хъувунатІа, гила гъадалайни артух яз, туьхкІвенвайбур яз, чун Адан уьмуьрдалди хиласни ийида! ¹¹ Мадни артух, чи РеббИса Месигъ арада аваз Аллагъди чаз Вичелди чун Вичихъ галаз туьхкІуьр хъувун ракъурунал чна шадвалзава!

Адам ва Месигъ

¹² Гъавиляй гунагъ дуьньядиз са касдилаь атана. Гъа са касдин гунагъди вичихъ галаз къиникъ гъана, гъа икІ, виридакай ажал галайбур хъана, вучиз лагъайтІа вирида чпин гунагъар ийиз хъана. ¹³ ГъелеКъанунгудалди гунагъ дуьньяда авазвай, амма Къанун авачир чкада гунагъ тахсир яз къадач. ¹⁴ ЯтІаниАдамалайМусадалкъведалди Адама хъиз, Аллагъди эцигнавай къадагъа чІурна, гунагъ тавурбурални ажалди агъавал ийизвай.

Адам, лагъайтІа, атун лазим Тирдан къаматда авайди я. ¹⁵ Амма берекатдин хатурдай ганвай паюнин таъсир Адаман тахсиркарвилине эсер хътинди туш. Гзаф инсанар са касдин тахсирар сеbeb яз кьенатІа, гила, гъадалайни артух яз, Аллагъдин берекат ва са Касдин, Иса Месигъдин, берекатдив къур савкъват булдаказ гзафбуруз гузва! ¹⁶ Са касдин гунагъдин нетижаяр и савкъватди гузвайдав гекъигиз жедач. Са тахсиркарвилине авур дуванди кар атІун арадал гъизва, амма берекатдин хатурдай ганвай паюни гзаф тахсиркарвилерай гъахъвал гъана. ¹⁷ Анжах

са касдин тахсиркарвал себеб яз ажалди агъавал ийиз эгечІзаватІа, адалай артух яз, са Инсандин, Иса Месиғьдин, куьмекдалди берекатдин девлет ва гъахъ-михъивилин савкъват къабулзавайбуру уьмуьрда агъавал ийида!

¹⁸ Гъа икІ, са инсандин тахсирди вири инсанриз кар атІун гъайивал, гъакІ Садан гъахъ-михъи карди вирибуруз уьмуьр гузвай гъахъ-михъивилиз гъана.

¹⁹ Сад чІалаз килиг тавуникди гзафбурукай гунагъкарар хъайивал, гъакІ Сад чІалаз килигуналди гзафбурукай гъахъ-михъибур жеда.

²⁰ Къанун лагъайтІа, тахсиркарвал гзаф хъун патал, геж атана. Амма гунагъ гзаф хъайи чкада берекатдин булвал гъадалай артух хъана,

²¹ гунагъди агъавализ ва ажалдихъ тухуз гъикІ хъанатІа, гъакІ Иса Месиғьдин, чи Реббидин, куьмекдалдиэбеди уьмуьрдихътухудай берекатдини гъахъ-михъивилелди агъавал ийидайвал авуна.

Гунагъ патал къенва, Аллагъ патал чан ала

6 Бес гила вучда?Берекатгзаф хъун патал,гунагъаравун давамардани?

² Гъелбетда ваь! Гунагъ патал чун къенва. Гунагъда чавай уьмуьр гъикІ давамариз хъурай?

³ Чун,ИсаМесиғьдинТІварцІелайцик акахъун къачунвайбурыз, Адан къиникъа Адахъ галаз сад хъанвайбур тирди квез чизвачни бес? ⁴ Гъа икІБубадинбаркаллаалай къудратдалди Месиғьдал къейидалай къулухъ чан хкайвал, цІийи жуьреда уьмуьр тухун патал чна цик акахъун къачудай чІавуз Адахъ галаз къенвайбур яз кучукнай. ⁵ Чун Адахъ галаз Адан къиникъа сад хъанатІа, чун Адахъ галаз Адалчан хтунанисад жеда. ⁶ Чун мад гунагъдин лукІар тежедайвал, чи уьмуьр гунагъдин гъукумдикай азад авун патал, чи виликан гунагъкар тІебиат Адахъ галаз саналхашуниязгъайди чаз чизва, ⁷ гъикІ лагъайтІа, къейиди гунагъдикай азад хъанва.

⁸ Чун Месиғьдихъ галаз къенатІа, Адахъ галаз уьмуьр тухуз жедайдахъни чун агъунва.

⁹ Месиғьдал къена чан хтайдалай къулухъ Ам мад рекъин тийидайди чаз чизва: ажалдиз Адан винел мад гъукум амач. ¹⁰ Къейи чІавуз Ам гунагъ патал садра ва эбеди яз къена, амма, чан алаз, Ада Аллагъ патал уьмуьр тухузва. ¹¹ Гъа саягъда Иса Месиғьда авай куьнни гунагъ патал къенвайбур яз, амма Аллагъ патал чан алайбур яз гъисабзава.

¹² Гъавилай ажал галай куь беденда гунагъдив агъавал ийиз тамир ва адан гъашер гъевесрин таъсирдик кваз жемир. ¹³ Куь бедендин паяр гунагъдив вугумир, абур гъахъ-михъи туширвиллин алатриз элкъуьрмир. Куьне куьн, къена чан хтайбур хъиз, Аллагъдиз це, куь бедендин паярни Адазгъахъ-михъивилиналатар яз це. ¹⁴ Гунагъди квел агъавална кІандач, вучиз лагъайтІа куьнКъанундинихтиярда ваь, берекатдин ихтиярда ава.

Гунагъдин лукІвиликай азад хъун

¹⁵ Вучда, чун Къанундин ваь, берекатдин ихтиярда ава лугъуз гунагъар ийидани? Гъелбетда, ваь! ¹⁶ Квез чизвачни къван – куьне куьн са низ ятІани муьтІуьгъ хъун патал лукІвиле твазватІа, квекай адан табий лукІар жезва: ажалдихъ тухузвай гунагъдин лукІар ва я гъахъ-михъивилихъ тухузвай чІалаз килигунин лукІар. ¹⁷ Аллагъдиз шукур хъурай, куьн гунагъдин лукІар тир, амма гила куьне квев агакъай тербетдин рехъ къун рикІин сидкъидай къетІ авунва. ¹⁸ Куьн, гунагъдикай хкатна, гъахъ-михъивилин лукІар хъана. ¹⁹ За идакай, куьн гъавурда такъун мумкин тирди гъисабда къуна, адетдин чІалалди лугъузва.

Куьне виликдай куь бедендин паяр чиркинвиллин ва къанунсузвиллин лукІвиле турвал ва идалди чІуру кар авурвал, гилани абурпаквилехътухудай гъахъ-михъивилин лукІвиле тур. ²⁰ Куьн гунагъдин лукІар тирла, куьн гъахъ-михъивиликай азад тир. ²¹ А чІавуз авур ва чпикай гила квез регъуь тир крарикай квез вуч хийир жезвай? Абурун эхир ажал я! ²² Гила лагъайтІа, куьн гунагъдикай азад хъанва ва квекай Аллагъдин лукІар хъанва, и кардин майва – паквал, адан эхирниэбеди уьмуьржеда. ²³ ГъикІ лагъайтІа гунагъди гузвай гъакъи ажал я, амма Аллагъдин пай чунРеббийИса Месиғьда хъунай гузвай эбеди уьмуьр я.

Къанун ва гунагъ

7 Стхаяр-вахар, зун квехъ галазКъанунчизвайбурухъ галаз хъиз рахазва. Инсанда анжах чан аламай къван адал Къанундин гъукум алайди квез чизвачни къван? ² Месела, гъуьлуьк квай паб, гъуьлел чан аламай къван, некаягъдин къанундалди вичин гъуьлуьхъ галаз алакъада ава. Эгер хъи гъуьл къейитІа, паб и къанундикай азад жезва. ³ Гъавилай, гъеле гъуьлел чан аламаз, паб масадаз гъуьлуьз физ хъайитІа, и кардалди ада гъуьлуьнни папан вафа чІурзава, амма гъуьл къенватІа, паб къанундикай азад я ва адак, масадаз гъуьлуьз хъфизвайла, гъуьлуьнни папан вафа чІурна лугъуз, тахсир кутаз жедач.

⁴ Куьнни гъакІ я, зи стхаяр-вахар. Куьн Масадаз, къейидалай къулухъ чан Хтайдаз, талукъ хъун патал ва гъа икІ Аллагъдиз бегъер гъун патал,МесиғьдинБеден къинин куьмекдалди куьн Къанун патал къена. ⁵ Чна чигунагъкартІебиатдив къурвал уьмуьр тухудай чІавуз Къанунди чак чи бедендин паяра чпин кар аквазвай гунагъкар гъевесар уяхардай, ва абурун бегъер ажал тир. ⁶ Гила лагъайтІа, са мус ятІани чун пацук кутур Къанун патал чун къенвайла, виликдай хъиз, Къанундин гъарфунив къурвал ваь, цІийикІа,Руьгъдинкуьмекдалди Аллагъдиз къуллугъун патал, чун азад авунва.

⁷ Им вуч лагъай чІал я? Къанун гунагъ я лагъай чІал яни? Гьелбетда, ваъ. Амма гунагъ вуч ятІа заз чир жедачир, Къанун авачиртІа. Мумкин тир, месела, заз нефс вуч ятІа чир тахъун, Къанунди лугъузвачиртІа: «Темягда гъатмир» ЭхкъечІун 20:17; Киххъей Къанун 5:21.. ⁸ Гунагъди, и тагъкимдай багъна жагъанваз, зи чанда вири жуьрейрин гъевесар арадал гъана, амма Къанун галачиз гунагъдал чан жедач. ⁹ Са мус ятІани за Къанун течиз уьмуьр тухузвай, амма заз тагъким чир хъайи чІавуз гунагъдал зи беденда чан атана, ¹⁰ зун лагъайтІа, къена. КилигайтІа, уьмуьр гъун лазим тир тагъкимди ажал гъана, ¹¹ вучиз лагъайтІа гунагъди, тагъким вич гъиликиз, зун алцуарна ва Руьгъдин рекъяй къиникъал гъана. ¹² Гъа икІ Къанунпақдия, тагъкимни пақди я, гъахъ-михъиди ва хъсанди я.

¹³ АкІ хъайила, хъсанда заз ажал гъанани? Гьелбетда, ваъ! Амма гунагъди вич гунагъ яз къалурун патал, хъсандан куьмекдалди вичин кар ийиз, зи чанда ажал арадал гъана. Ва гъа и саягъда, тагъкимдин куьмекдалди, чаз гунагъ гыкъван эйбежер ятІа аквадай мумкинвал хъана.

¹⁴ Къанун руьгъани тир чІал чаз чизва. Зун лагъайтІа беден авайди я, зун гунагъдиз лукІвиле маса ганва. ¹⁵ За вучзаватІа, зун гъавурда акъазвач. Заз вуч кІанзаватІа за ийизвач, адан чкадал жуваз такІанзавай кар ийизва. ¹⁶ Жуваз кІан тийизвай кар за ийизватІа, за идалди Къанун вич хъсан тирдахъ галаз разивал ийизва. ¹⁷ Гъа икІ и кар за жува ваъ, зак квай гунагъди ийизва. ¹⁸ Зак, зи бедендик, хъсан са затІни квачирди заз чизва, вучиз лагъайтІа заз хъсанвал ийиз кІанзава, амма ийиз жезвач. ¹⁹ За ийизвайди заз ийиз кІанзавай а хъсанвал туш. За жуваз тийиз кІанзавай писвал ийизва. ²⁰ Гъа икІ, жуваз кІан тийизвай кар за ийизватІа, и кар ийизвайди зун ваъ, зак квай гунагъ я.

²¹ Гъа икІ ина заз ихътин къанунди кар ийизвайди жагъана: заз хъсанвал ийиз кІанзавай чІавуз гъасятда писвал атана акъатзава.

²² Къенепатай за Аллагъдин Къанундал шадвалзава, ²³ амма заз зи беденда маса къанунди вичин кар ийизвайди аквазва. И къанунди зун рикІяй вичелай рази тир къанундихъ галаз дяве тухузва ва закай зи бедендин паяра вичин кар ийизвай гунагъдин къанундин есир ийизва. ²⁴ Бахт авачир инсан я зун! Зун ажал галай и бедендикай ни хилас авурай? ²⁵ И кар чиРеббийИсаМесигъдин куьмекдалди авур Аллагъдиз шукур хъурай!

Гъа икІ, зун зи акъулдалди Аллагъдин Къанундин, амма бедендалди зун гунагъдин къанундин лукІ я.

Руьгъ галай уьмуьр

8 ГилаИсаМесигъдизталукъ тирбуруз са жуьрединни кар атІун авач, ² вучиз лагъайтІа уьмуьр гузвайРуьгъдинкъанундивунгунагъдинниажалдин

къанундикай Иса Месигъдин куьмекдалди азад авунва. ³ Чи гунагъкар тІебиат табий ийиз тахъай Къанундила алакъ тавурди Аллагъди авуна. Ада Вичин Хва инсандин гунагъкар бедендиз ухшар беденда аваз ракъурна ва, Адакай чи гунагърайкъурбанд авуналди, гунагъдиз кар атІана.

⁴ И кар Ада, гунагъкар тІебиатдив къурвал ваъ, Руьгъдив къурвал уьмуьр тухузвай чи арада Къанундин тагъкимар къилиз акъатун патал, авуна.

⁵ Гунагъкар тІебиатдив къурвал уьмуьр тухузвайбурун къанажагъди и тІебиатдиз вуч кІанзаватІа гъадакай фикирзава, амма Руьгъдив къурвал уьмуьр тухузвайбурун къанажагъди Руьгъдиз вуч кІанзаватІа – гъадакай. ⁶ Гунагъкар тІебиатдай къевезвай къанажагъди ажалдихъ тухузва, амма Руьгъдай къевезвай фикирри уьмуьрдихъни ислягъвилехъ тухузва. ⁷ Гунагъкар къанажагъ Аллагъдихъ галаз душманвиле ава. А къанажагъ Аллагъдин Къанундиз табий жезвач, я адакай табий жез алакъни ийидач. ⁸ Гъавилай гунагъкар тІебиатдин гъукумдик кваз уьмуьр тухузвайбурувай Аллагъдиз хуш крар ийиз жезвач.

⁹ Амма Аллагъдин Руьгъ рикІивайни квек кваз аватІа, куьн гунагъкар тІебиатдин гъукумдик ваъ, Руьгъдин гъукумдик ква. Месигъдин Руьгъ квачирди Адаз талукъ туш. ¹⁰ Месигъ квек кваз аватІа, куь беден гунагъ себеб яз рекъида, амма Руьгъди куьн Аллагъдихъ галаз туьхкІевейвилай уьмуьрдив ацІурда. ¹¹ Исадал кьейидалай къулухъ чан Хкайдан Руьгъ квек кваз уьмуьр тухузватІа, Месигъдал кьейидалай къулухъ чан Хкайда квек кваз уьмуьр тухузвай Вичин Руьгъдалди куь ажал галай беденрални чан хкида.

¹² Гъавилай, стхаяр-вахар, гунагъкар тІебиатди чал илитІзавай саягъда уьмуьр тухудайвал, чун адан буржуник квайбур туш. ¹³ Куьне квел гунагъкар тІебиатди илитІзавай саягъда уьмуьр тухузватІа, куьн телеф жеда. Куьне Руьгъдалди гунагъкар тІебиатдин гъерекатар рекъизватІа, квел чан жеда. ¹⁴ Вучиз лагъайтІа Аллагъдин Руьгъдин регъбервилик квай вири Аллагъдин веледар я. ¹⁵ Квек агакънавайди идалай къулухъни кичІевиле уьмуьр тухун патал ганвай ва квекай лукІар ийидай руьгъ ваъ, квекай Аллагъдин веледар ийидай Руьгъ я, Адалди чун Аллагъдихъни элкъвена рахазва: «Абба!Бубачан!» ¹⁶ Аллагъдин Руьгъдини чи руьгъдихъ галаз санал чун Аллагъдин веледар тирдан шагъидвалзава. ¹⁷ Чун рикІивайни Адан веледар ятІа, чун Аллагъдин ирссагъибарни я, Месигъдихъ галаз Гъадан ирссагъибарни я. Чна адахъ галаз санал азаб чІугвазватІа, чал Адахъ галаз саналбаркалланикъведа.

Инлай къулухъ жедай баркалла

¹⁸ Чи гилан азабар, чаз инлай къулухъ ахъа жедай баркалладив гекъигайла, за са затІни тушиз гъисабзава. ¹⁹ ГъикІ лагъайтІа халкъ авунвай вирида сабур авачиз Аллагъдин веледар ашкара

авун вилив хуъзва. ²⁰ Вучиз лагъайтІа халкъ авунвай вири затІар уьмуьрдихъ мана авачирвилиз, хабарни такъуна, чеб муьтІуьгъ Авурдан къастуналди табий авунай. Амма халкъ авунвайдаз, Аллагъдин веледри къачудай хътин баркалла алай азадвал къачун патал, къиникъин гьукумдикай азад хъунин умуд ава.

²² Халкъ авунвай вирибуру икъван чІавалди, аял хазвай папа хъиз, цІугъ ийизвайди ва азият чІугъазвайди чаз чизва, ²³ неинки са гъабур, чна вилив хуъзвайдан замин яз Руьгъ агакънавай чнани къенепатай цІугъ ийизва, сабур авачиз, чун веледвилиз къабулал, яни чунмихъизазад хъунал вил алаз акъвазнава. ²⁴ Чун хилас хъанва, амма им гъеле умуд я. Умуд, лагъайтІа, вилиз аквазвайдахъ элкъвена жедач; са вуч ятІа аквазватІа, адак умуд кутун куьз я къван? ²⁵ Чна такъвазвайдак умуд кутазватІа, чна ам сабурдивди дурум гъаз вилив хвена кІанда.

²⁶ ГъакІ чаз чи вири зайифвилера Руьгъдини куьмек гузва. Чаз куьн гъакъиндайдуьаавуна кІандатІани чизвач, амма Руьгъди Вичи гафаралди лугъуз тежедай агъар чІугуналди чи гъакъиндай тавакъу ийизва. ²⁷ РикІер Чирзавайдаз Руьгъдин фикир чизва, вучиз лагъайтІа Руьгъди Аллагъдин къастунихъ галаз разивиле авазпакбурун гъакъиндай тавакъу ийизва.

Иса Месигъдихъ ийизвай иманда Аллагъдин муьгъуьббат

²⁸ Чаз чизва хъи, Аллагъди Вич кІандайбур ва Вичин ниятдив къурвал эвернавайбур патал вири хийирдиз элкъуьрзава. ²⁹ Исадикай гъаф стхайрин-вахарин арада Сад лагъай велед хъун патал, Аллагъди виликамаз чир хъайибуруз Вичин Хцин къаматдиз ухшарбур хъун тайинарни авуна. ³⁰ Вичи виликамаз тайинарайбуруз Ада эверни авуна, эверайбургъахъ-михъивилиз акъуднавагъахъ-михъивилизакъуддайбурал баркаллани гъана.

³¹ Чна идакай вуч лугъун? Аллагъ чи патал алатІа, нивай чаз аксивал ийиз жеда? ³² Вичин Хцин гъайиф Татайда, амма Ам чун вири патал Гайида Адахъ галаз чаз вири гудачни бес? ³³ Аллагъди хкъгъайбурук ни тахсир кутада? Гъахъ-михъивилиз акъудзавайди Аллагъ я. ³⁴ Чаз нивай кар атІуз жеда? Къейиди Иса Месигъ я; гъадалайни артух яз Адалчан хтанава исятда Ам Аллагъдин эрчІи гъилихъай ацукънава. Ада чи гъакъиндай тавакъуни ийизва. ³⁵ Чун Месигъдин муьгъуьббатдивай куьвай къакъудиз жеда? Хажалатдивай ва я четинвилеривай? Чи геле къекъуьнивай ва я кашавай? КъецІилвиливай ва я ажалдивай? ³⁶ Кхъенвайвал я:

q1 «Ви паталай гъар юкъуз чун рекъизва,
q2 къасабханадиз гъалзавай хипериз хъиз
q2 килигзава чаз» Забур 43:23. .

³⁷ Амма вири и крарал чун кІан Хъайидан куьмекдалди чна лап чІехи гъалибвал къачузва.

³⁸ Зун кІевелай агъунва: Я ажалдивай, я уьмуьрдивай, я малаикривай, я гьукумривай, я алай аямдивай, я къведай аямдивай, я къуватривай, я къакъанвиливай, я деринвиливай, я халкъ авунвай къван амайбурукай – са куьнивайни чун Аллагъди чиРеббийса Месигъди авур кардалди къалураи муьгъуьббатдивай къакъудиз жедач!

Исраил ва Аллагъди гайи гаф

⁹ Месигъдизталукъ касдиз кутугнавайвал, за гъакъикъат лугъузва ва табзавач. Заз и кардин гъакъиндайПак Руьгъдинрегъбервелик квай зи вижданди шагъидвалзава. ² Зун гъаф пашман я, ва зи рикІ эхир авачир тІалдив ацІанва. ³ Ивидалди заз багърияр тир зи стхайрин –исраилвийринчкадал заз жув негъ авунайтІа ва Месигъдивай къакъуднайтІа кІандай. Хвавилини ихтиярар, баркаллава Аллагъдихъ галазИкъраргъабуров агакънай, абурузКъанун, Аллагъдизибатавун ва Ада гайи гафар гъабуроз ганай. ⁵ И халкъдин арадай бан-бубаяр акъатна, абурун арадай, инсандин тІебиат хас яз, Месигъ акъатнава. Адаз – виридан къилел алай Аллагъдиз эбеди яз шукур хъурай.Амин.

⁶ Амма им Аллагъдин Гаф къуватдай аватнава лагъай чІал туш, вучиз лагъайтІа Исраилдин вири халкъ гъакъикъи Исраил туш. ⁷ Ибрагъиманвири эвледар адан гъакъикъи веледар туш. Кхъенва: «Ви тухумИсакъадавамарда»Хъунухъ 21:12.. ⁸ Им акІ лагъай чІал я хъи, Ибрагъиман вири эвледар Аллагъдин гъакъикъи веледар туш. Ибрагъиман гъакъикъи веледар Аллагъди гайи гаф низ талукъ ятІа, гъабур я. ⁹ И гаф и жуьреда ганай: «Тайинарнавай вахтунда Зун хкъведа, ваСаррадизхва жеда»Хъунухъ 18:10..

¹⁰ Амма неинки са им хъана. Рефигъадинкъеве хцинбубанигъа сад тир – чи бан-бубаИсакъ.

¹¹ Амма гъеле къветхверар хадалди ва абуру са вуч ятІани хъсан ва я пис кар ийидалди – Аллагъди хкъгъайди ¹² абурун крарилай ваъ, Эверзавайдалай Вичелай аслу хъун патал – Рефигъадиз лагъанай: «ЧІехиди гъвечІидаз лукІ жеда»Хъунухъ 25:23.. ¹³ Идакай кхъенвайвал хъана: «ЗазЯкъубкІан хъана, ЭсавтакІан»Малахи 1:2-3..

¹⁴ Им вуч лагъай чІал я? Яраб Аллагъ гъахъ туш жал? Гъелбетда, ваъ! ¹⁵ АдаМусадизлагъана:

q1 «За низ регъим ийизватІа, гъадаз регъим ийида,
q1 низ инсаф ийизватІа, гъадаз инсаф ийида»
ЭхъьечІун 33:19. .

¹⁶ Гъавилай метлеб инсандин гъевесдихъ ва я алахъунихъ ваъ, Аллагъдин регъимдихъ ава.

¹⁷ КаламдаАллагъди фиръавандиз лугъузва: «Ви винел Зи къуват къалурун патал ва вири чилел ЗиТвармашгъур авун патал За вун

хкажна»ЭхкъечІун 9:16.. ¹⁸ Гъавиляй Аллагъди регъим кІандайбуруз регъим ийизва, терсвал ийиз кІанзавайбуруз терсвал ийизва.

Аллагъдин регъим ва Адан хъел

¹⁹ Са ни ятІани заз лугъун мумкин я: «АКІ хъайила, вучиз Ада чак тахсир кутазва? Адан къастунин хура нивай акъвазиз жеда?» ²⁰ Бес вун вуж я къван, инсан, Аллагъдихъ галаз гъуьжетар ийиз? Гъилерив авунвай затІуни вич авунвай касдиз лугъузвани къван: «Вуна вучиз зун ихътинди яз авуна?» ²¹ ХъенчІин къапарин устІардиз чепедин гъа са кІусуникай гъуьрмет авайбурун межлисда ва я агъуз дережадин крара гъиликдай къаб-къажах гъазурдай ихтияр авачни къван? ²² Вичин хъел ва къуват къалуриз кІанзавай Аллагъди Вичиз хъел гъизвайбур ва терг авун патал гъазурнавайбур яргъалди эхзавайла, вучда къван? ²³ Вичиз регъим низ ийиз кІанзаватІа ва вуж Ада баркалла патал гъазурнаватІа, гъабуралди виридаз Вичин баркалладин девлет къалурун патал Аллагъди икІ ийиз хъайитІа, вучда къван? ²⁴ Ада эвер чаз ийизва, чун тек сачувудрикайваъ, муькуьбурукайни я. ²⁵ Гъашидин ктабда Аллагъди лугъузвайвал жезва:

q1 «За „Зи халкъ“ лугъуда Зи халкъ туширдаз;
q2 кІан тийизвайдаз „кІаниди“ лугъуда» Гъаши 2:23.

²⁶ ва

q1 «„Куьн Зи халкъ туш“ лагъанвай чкада
q2 абуруз „чан алай Аллагъдин рухваяр“ лугъуда»
Гъаши 1:10. .

²⁷ ЯшайИсраилдикай икІ лугъуз гъарайзава:

q1 «Исраилдин рухваяр къадардалди гъуьлуьн къум къван яз хъайитІани,
q2 анжах тІимилбур хилас жеда,
q1²⁸ вучиз лагъайтІа,Реббидивиликамаз малумарай кар
q2 Вичи чилел къетІаказ ва фад-фад къилиз акъудда» Яшай 10:22-23. .

²⁹ Мадни Яшай виликамаз лагъайвал:

q1 «Къуватрин Реббиди
q2 сагъ яз амуькайбур са шумуд туначиртІа,
q1 чунСадумдизухшар жедай,
q2 Гамур хъиз жедай чун» Яшай 1:9. .

Исраил ва Шад Хабар

³⁰ Гила чна вуч лугъун?Гъахъ-михъивилихъкамни къачун тавурмажусийривгъахъ-михъивал агакъна. И гъахъ-михъивалимандайгузва. ³¹ Муькуь патахъай, хкъанавай Исраилди Аллагъдихъ галаз вич дуьз тухуз тадай Къанун жагъурзавай, амма абуруз Ам жагъанвач. ³² Вучиз? Вучиз лагъайтІа

абуруз а гъахъ-михъивал имандив къурвал ваъ, крарив къурвал къачуз кІан хъана. ГалкІидай къванцихъ абурун кІвач галкІана. ³³ Идакай кхъенва:

q1 «Ингъе ЗаСигъандалкІвач галкІидай Къван эцигзава,
q2 Раг эцигзава, вич сеbeb яз инсанар алуькдай,
q2 амма Адахъ иман ийизвайдаз регъуь жедач»
Яшай 8:14; 28:16. .

10 Стхаяр-вахар, зи рикІин мурад ва за Аллагъдиз ийизвайдуьази халкъдин векилар хилас хъун паталай я. ² Зун абуруз гъайрадалдиАллагъдихъ ялзавайдан шагъид я, амма абурун гъайра чирвиле бине авунвайди туш. ³ Аллагъди гузвайгъахъ-михъивилингъавурда такъаз ва чпин хсуси алахъунралди гъахъ-михъивилив агакъиз кІанз, абур Аллагъдин гъахъ-михъивилихъ тухузвай рекъиз муьтІуьгъ хъанач. ⁴ МесигъКъанундинмурад я, инлай къулухъ гъахъ-михъивалимандаллайгъар садав агакъзава.

Вирибур патал хиласвал

⁵ Къанундив къур гъахъ-михъивалМусадиикІ кхъена къалурзава: «ШартІар-къайдаяр къилиз акъудзавайдал абур сеbeb яз чан алаз жеда»Леви 18:5.. ⁶ Иман гвай касдикай имандив къурвал гузвай гъахъ-михъивилиКаламдалугъузва: цаварай Месигъ гъун патал «Цаварал вуж хкаж жеда?»Киххъей Къанун 30:11-14.. Ва я: къенвайбурукай Месигъдалчан хкунпатал «„Гургусдизвуж эвичІда?“ – лагъана хабар къамир». ⁸ Амма гъахъ-михъивили вуч лугъузва? «Гаф ваз мукъва я, ам ви мецел ала ва ви рикІе ава». Им чна вичикай вяз ийизвай имандикай тир гъа гаф я! ⁹ ВунаИсаРеббия лугъуз тестикъзаватІа ва Аллагъди Адал къейидалай къулухъ чан хкайдакъ вуна мецелди ва рикІелди иман ийизватІа, вун хилас жеда. ¹⁰ Вучиз лагъайтІа рикІелди иман авуни инсандиз гъахъ-михъивал гузва, мецелди тестикъ авур шагъидвилихиласвалгъизва.

¹¹ Каламди лугъузва эхир: «Адахъ иман ийизвайдаз садрани регъуь жедач»Яшай 28:16.. ¹² И кардачувуддиннимуькуьдан арада са тафаватни авач – гъа са Ребби виридан Ребби язва ва Ада Вичиз эверзавай вирибуруз булдаказнуьсретгузва. ¹³ ГъикІ лагъайтІа «Реббидиз эверай гъар сад хилас жеда»Яил 2:32..

¹⁴ Амма абуруз чпи иман Тавурдаз гъикІ эверрай? Вичикай ван Тахъайдаз гъикІ иман ийида? Абуруз садани вяз ийиз тахъайтІа, гъикІ ван жеда?

¹⁵ Ракурнавайди тушиз, са нивай ятІани вяз гъикІ ийиз жеда? Кхъенвайвал я: «Шад Хабардикайвиз ийизвайбурун кІвачер хупІ иер тушни!»Яшай 52:7.

¹⁶ Амма Шад Хабардиз вири муьтІуьгъ хъанач. ГъикІ лагъайтІа,Яшайлугъузва: «Я Ребби, чавай ван хъайидан вуж чІалахъ хъана?»Яшай 53:1. ¹⁷ Гъа икІ ван хъайи хабардила, Месигъдикай тир

гафунилай иман къвезва. ¹⁸ Амма за хабар къазва: абуруз ван хъаначни бес? Гьелбетда, ван хъана, гьикІ лагъайтІа хъенва:

q1 «Абурун ван физва вири чил тирвал,
q2 абурун гафар агакъзава а къилив къван дуьньядин» Забур 18:5. .

¹⁹ ИкІ тирла, за хабар къазва: Исраилидан гъавурда акъазвачир жеди? Сифте яз бес Мусадини Аллагъдин гафаралди лагъанай эхир:

q1 «Чпиз халкъ я лугъуз тежербурун куьмекдалди
q2 За квек гъайрауяхарда;
q1 ахмакъ халкъдалди За квек хъел кутада»
Киххъей Къанун 32:21. .

²⁰ Яшая лагъайтІа виКегъдаказ Аллагъдин гафар лугъузва:

q1 «Захъ къекъуьн тавурбуруз жагъанва Зун;
q2 Завай хабар такъурбуруз ахъа хъанва Зун» Яшай 65:1. .

²¹ Амма Исраилдикай Яшая лугъузва:

q1 «Яргъи югъди За Зи Гъилер яргъи авунай
q2 муьтІуьгъ тушир ваасихалкъдиз» Яшай 65:2. .

Аллагъди Вичин халкъ инкар тавун

11 Гъавиляй за хабар къазва: Аллагъди Вичин халкъ инкарнани къван? Гьелбетда, ваъ! Зун жувисраилви, Бунъяминантайи фадай тирИбрагъиманъвлед я эхир. ² Аллагъди лап фадлай хкъгъай Вичин халкъ инкарнач.

ГьикІ лагъайтІа Илъяса, Каламдаймисалар гъиз, Аллагъдин вилик гьикІ Исраилдик тахсирар кутунатІа квез чизва: ³ «Ребби, Випайгъамбарарниъна къена, ВикъурбанганарчукІурна. Тек са зун амукъна, ва абур зун къин патал алахънава» 3-Пачагъар 19:10, 14..

⁴ Амма Аллагъди адас вуч жаваб гана? «За Жуваз Багъаланвилик метІер чилиз ягъ тавур ирид агъзур кас хвена!» 3-Пачагъар 19:18.

⁵ Аллагъдин берекатдивкъурвал хкъанавайбур са къадар исятдани ава. ⁶ Берекатдив къурвал хкъанавайбур ятІа, абур крариз килигна хкъанавайбур туш, тахъайтІа берекатдикай берекат жедачир.

⁷ АкІ ятІа, вуч хъана бес? Исраилди куьхъди гьерекат авунатІа, адас гъам гъатнач, анжах хкъгъайбуруз гъатна, амайбур, лагъайтІа, терс хъана. ⁸ Кхъенвайвал хъана:

q1 «Гъисс тийирбур авуна абурукай Аллагъди,
q2 абуруз такун патал, Ада абурун вилер агална,
q1 абуруз ван татун патал, япар агална

q2 та къенин йикъал къведалди» Киххъей Къанун 29:4; Яшай 29:10. .

⁹ Давудалугъузва:

q1 «Къуй абурун суфрадикай абуруз кемен ва желе хъурай,
q2 кІвач галкІидай къван хъурай, къисасхъурай.
q1 ¹⁰ Абуруз такун патал, вилер буьркъуь хъурай,
q2 абурун кІулар какур хъурай» Забур 68:23-24. .

Маса халкъар хилас авун

¹¹ Гъа икІ за хабар къазва: Эбеди яз агъуз хъун патал, чувудартатаб хъана жеди? Гьелбетда, ваъ! Амма абур чпин тахсирда агъуз аватуни маса халкъариз исраилвийрик чпикни гъайрагъафардай хиласвалгъана. ¹² Абур агъуз аватуни дуьньядиз девлет гъанатІа ва абуруз хъайи зиянри муькуьбуруз девлет гъанатІа, абуримандалатуни гъихътин чІехи девлет гъида!

¹³ За квез лугъузва, чувудар туширбур. Куьилчияз, за зи къуллугъдиз чІехи къимет гузва. ¹⁴ За са гьикІ ятІани абурун гъайра туьнт ийида ва идалди зи халкъдикай са бязибур хъайитІани хилас ийида лагъана умудзава. ¹⁵ ГьикІ лагъайтІа, Аллагъди инкар авуни дуьньядиз туькІуьн хъувун гъанатІа, Ада абур мад гъилера къабунуникай вуч жеда, им къейидалай къулухъ чан хтай хътин кар жедачни? ¹⁶ Тинидин са пай Аллагъдиз талукъарнавайди ятІа, вири тини Гъадаз талукъарнавайди я; дувул Аллагъдиз талукъарнаватІа, хилерни Гъадаз талукъарнавайди я.

¹⁷ Къени зейтундин къилди хилер ханваз, вун, чІуру зейтун, абурун чкадал кІалам яз илигнаватІа ва вуна зейтун тарцин мижедикай хъвазватІа, ¹⁸ вун абурулай хъсан я лугъуз дамахармир. Вуна вун вине къазватІа, дувул вуна ваъ, дувулди вун къазвайдакай фикир ая. ¹⁹ Белки, вуна лугъуда: «Хилер, зун кІалам яз илигун патал, хайиди я». ²⁰ Эхъ. Абур чпихъ иман авачирвилиз килигна хайиди я, амма вун иман сеbeb яз кІевиз акъвазнава. Гъавиляй дамах къачумир, амма кичІе хъухъ. ²¹ ГьикІ лагъайтІа Аллагъди тІебии хилериз инсаф авуначтІа, Ада вазни инсаф ийидач.

²² Аллагъдин дугъривиликай ва кІевивал авуникай фикир ая: къакъатайбурухъ галаз кІевивал авуникай ва вахъ галаз дугъри хъуникай, вични ахътин шартІуналди хъи, вуна Адан дугъривилик умуд кутазвай къван гагъда уьмуьр тухун давамарзава, тахъайтІа вунни атІуда.

²³ Чувудар иман гвачиз амуьк тавуртІа, абур мадни кІалам яз илигда, вучиз лагъайтІа Аллагъдихъ абур мад илигдай къуват ава. ²⁴ Вун тІебиатда чІуру зейтун тарцелай атІанатІа ва тІебиатдиз акси яз къени тарцел кІалам яз илигнаватІа, генани хъсандиз тІебии хилери чпиз муькъва тарцел чка къада!

Исраилдиз жедай хиласвал

25 Стхаяр-вахар, куьне куьн квез авайдалай артух акьул авайбур яз гьисаб тавун патал, заз куьн ихьтин сирдикай са хабарни авачиз таз КІанзавач: муькуь халкъарикай тирбур вири тамамдизАллагьдин рекьел къведалди, Исраилда авайбурун са къадар терс жеда. 26 И саягьда, кхьенвайвал, вири Исраил хилас жеда:

q1 «СигъандилайХиласдайди къведа.
q2 Якъубанэвледривай чалкечирвал Ада яргъа ийида.
q1²⁷ Абурухъ галаз им я ЗиИкърар
q2 абурулайгунагьаралудай чІавуз» Яшай 27:9;
59:20; Ермиягь 31:33. .

28 Шад Хабардикайрахун хъайитІа, и Хабар квева агакьун патал, абурукай куь хатурдай душманар хъана, амма хкъагъуникай рахайтІа, абур Аллагьдиз бан-бубайрин хатурдай кІан я. 29 Аллагьдин паяр Ада Вичи къуватдай вегьин тийидайбур я, ва Ада Вичи эвер гайибур гадарзавач. 30 Куьн виликдай Аллагьдиз муьтІуьгьбур тушир, амма гила абур муьтІуьгь тахьуниз килигна Аллагьди квез регьим авуна. 31 Гила исраилвиарни гъа саягьда муьтІуьгь тахъана ава, ва гъа икІ абурузни регьим авун патал Аллагьди квез регьим авунва. 32 Аллагьди, вири халкъариз регьим авун патал, абур, садни хкуд тавуна, муьтІуьгь тежервилине рекъай тухвана.

Чун алааматдин рекъерай тухузвай Аллагьдиз шукур

q1³³ Аллагьдин девлетдин, камалдин ва чирвилин деринвал вуч я!
q1 Къиле гъакъ тийирбур я Адан къарарар,
q2 чириз тежербур я Адан рекъер!
q1³⁴ «Ни къатІана Реббидин акьул
q2 ва я вуж я Адаз меслятар гузвайди?» Яшай 40:13.
q1³⁵ «Ни Адав са чІавуз бурж вугана,
q2 адав Ада бурж вахгана кІандайвал?» Аюб 41:3.
q1³⁶ Вири крар Гъадалай, Гъадалди,
q2 Гъам паталди я.
q2 Шукур хъурай Адаз даим!Амин.

Аллагьди къабулдай уьмуьр

12 Гъавилияй за квез Аллагьдин регьимдин хатурдай тагькимзава, стхаяр-вахар, куь беденар чан алай,паква Аллагьдиз кІани савкъаватар яз гъваш. Гъа им куьн патал кутугай, куьне Адаз ийизвай къуллугъ жеда. 2 И дуьньядин уьмуьрдин къайдадихъ галаз къамир, амма дегиш хъухъ, квевай Аллагьдин къаст, яни хъсанвал, менфятвал ва тамамвал, къатІуз хъун патал, куь акьул цІийи хъия.

3 Заз ганвайберекатдивкъурвал за квекай гъар садаз лугъзува: куьне куьн са акъван артух яз къамир, къил къилеллаз, Аллагьди гъар садаз

ганвайимандинуьлчмедалди куьне квекай веревирд ая. 4 Гъар садахъ са беден ва адахъ гзаф паяр авайвал, амма а паяриз гъардаз вичин везифа авайвал, 5 Месигьдизталукъ чакайни са беден жезва, ва чун вири сад садаз талукъ я. 6 Чаз ганвай берекатдив къурвал чав жуьреба-жуьре паяр агакънава. Са нихъ ятІанипайгъамбарвалавунин пай аватІа, къуй ада вичиз ганвай имандив къурвал пайгъамбарвал авурай; 7 им масадбуруз къуллугъ авунин пай ятІа, къуй къуллугърай; им муаллимвал авунин пай ятІа, къуй чирвилер гурай; 8 им кІубанар ва тагьким авунин пай ятІа, къуй гъакІ авурай; им муьгътежбуруз куьмек гунин пай ятІа, къуй жумартдаказ гурай; им гъакимвал ийиз алакьунин пай ятІа, къуй гъакъсагъвилелдигъакимвал авурай; им мергъамет гваз хъунин пай ятІа, къуй а алакьун шадвилелди къалуррай.

9 Къуй куьмуьгъуьббатрикІин сидкъидай хъурай. Писвал такІан хъухъ ва хъсанвал яхъ. 10 Садаз сад стхаяр-вахар хъиз рикІелди кІан хъухъ. Сада сад жувалай вине яхъ. 11 Къуй куь гъакъсагъвалзайиф тахъурай,РеббидинРуьгьдиквекай цІай квайбур авурай, Реббидиз къуллугъ ая. 12 Умудда шад хъухъ, азабра сабур хуьх,дуьададегиш тахъана амукъ. 13 Аллагьдиз талукъ ксариз, абур муьгътежвиле авайла, куьмек це, мугъманар кІан хъухъ.

14 Куь геле къекъезвайбурузнуьсретце – абуруз хийир-дуьа ая, лянет гумир. 15 Шадвалзавайбурухъ галаз шадвал ая, шехъзавайбурухъ галаз шехъа. 16 Сад садахъ галаз меслятвиле аваз уьмуьр твах. Лавгъа жемир, виниз тушир дережадин инсанрихъ галазни рафтарвал ийиз хъухъ. Куьне куьн са акъван артух яз къамир. 17 Садазни писвиляй писвал ийимир, виридаз анжах хъсанвал ая. 18 Виридахъ галаз квелай алакъзавай къван ислягъвилелди уьмуьр твах. 19 Зи дустар, куьне куь паталайкъисаскъачумир,Аллагьдин хъелпатал чка тур, гьикІ лагъайтІа РеббидиКаламдалугъзува: «Къисас Зи Гъиле тур, За эвез гуда»Киххъей Къанун 32:35.. 20 Аксина:

q1 «Ви душмандиз гишин ятІа, фу це адаз,
q2 хъваз кІанзаватІа, яд це адаз.
q2 ИкІ авуналди, вуна адан къилел жуьгъенар
q2 кІватІа» Келимаяр 25:21-22. .

21 Жувал писвилев гъалиб жез тамир, амма хъсанвилевди писвилел гъалибвал къачу.

Гъукумдикай

13 Гъар са кас къилевай гъукумдиз табий хъун лазим я, вучиз лагъайтІа Аллагьди эциг тавунвай гъукум авач. Авай къван вири гъукумар Аллагьди эцигнавайбур я. 2 Гъавилияй гъукумдиз акси яз къарагъзавайди Аллагьди эцигнавайдаз акси яз къарагъзава. ИкІ ийизвайда вичин дуван

ийидайвал ийизва. ³ Гьакимрикай хъсанвал ийизвайбуруз ваъ, писвал ийизвайбуруз кичіе я. Гьукумдин вилик кичіевал авачиз уьмуър тухуз кІанзаватІа, хъсанвал ая, ва ваз адан патай аферин къведа. ⁴ Гьукумдин векил Аллагъдин лукІ я, ам ви хийирдиз я. Вуна писвал ийизватІа, кІевиз акъваз, адав тур гъавая гвайди туш гъа. Ам Аллагъдин лукІ я; ада писвал ийизвайбуруз Аллагъди атІанвай кар къазва. ⁵ ГьакІ хъайила гьукумдиз неинки жазадихъай кичіевилай, гьакІни виждандив къурвал табиъ хъана кІанда.

⁶ Гъавиляй куьне харжар гузва, вучиз лагъайтІа гьукумдин къилевайбур Аллагъдин, чеб чпин кардиз бахшзавай лукІар я. ⁷ ГьакІ хъайила виридаз низ вуч гун лазим ятІа це: садаз – харж, муькуьдаз – эхцигай къимет, низ гьуърмет герек ятІа, гъадаз – гьуърмет, нихъай кичіе ятІа, гъадахъай кичіе хъухъ.

Муьгъуьббат – Къанун къилиз акъудун

⁸ Тек самуьгъуьббатдасад садан буржуник хъунилай гъейри, мад са куьналдини саданни буржуник жемир, вучиз лагъайтІа масад кІанзавайдакъанункъилиз акъуднава. ⁹ Ингъе гъа им я «зинавалийимир», «яна рекъимир», «чуьнуьхмир», «темягъда гъатмир» ЭхкъечІун 20:13-15, 17; Киххъей Къанун 5:17-19, 21. лагъай весийрин мана, ва амай маса тагъкимрин манани сад я – «жув хъиз жуван муькуьв гвайдини кІан хъухъ» Леви 19:18.. ¹⁰ Муьгъуьббатди муькуьв гвайдаз писвал ийизвач, гъавиляй муьгъуьббат вич – Къанун къилиз акъудун я.

Эхир муькуьва хъун

¹¹ Гъа икІ, куьн ахварикай кватдай вахт атанвайди квез чизва, вучиз лагъайтІа чихиласвалчунимандалатай чІавалай исятда хейлин муькуьва хъанва. ¹² Йиф эхирдив агакъзава, ва югъ муькуьва жезва. ГьакІ хъайила ша чна мичІивилин крар тан ва экуьнин къеркъер алукин. ¹³ Лайихдаказ, чиркин тІуьнрик-хъунрик, сархушвилик, явавилик, туьнтвилик, къалмакъалдик ва пехилвилик экечІ тавуна, уьмуър тухун. ¹⁴ РеббИсаМесигъдинкъамат алукиа ва жувангунагъкартІебиатдиз ва адан гъевесриз кІандайвал авуникай фикирмир.

Имандал кІевибурукай ва зайифбурукай

14 Имандалзайиф инсан, адан фикиррикай гъуьжет тавуна, къабул ая. ² Садан иманди адаз вири недай ихтияр гузва, амма имандал зайифда анжах салан майваяр незва. ³ Вири незвай кас акІ тийизвайдаз виняй килигна кІандач, ва са вуч ятІани тинезвайда незвайдак тахсир кутуна кІандач, вучиз лагъайтІа а кас Аллагъди къабулнава. ⁴ Чарадан лукІрак тахсир кутаз вун вуж я къван? Ам вичин иесидин патал кІвачел

акъвазнавани ва я ярх жезвани тафават авач, ам мад кІвачел акъвазар хъийида, вучиз лагъайтІа иесидивай ам кІвачел акъвазариз жеда.

⁵ Са ни ятІани йикъар важиб тирбур ва я тІимил важиб тирбур яз чара ийизва, амма масад патал вири йикъар сад хътинбур я. Къуй гъар сад вичин фикиррал кІевиз акъвазрай. ⁶ Са югъ муькуьдалай важиб яз гъисабзавайда и карРеббипатал ийизва. Са вуч ятІани незвайда Ребби патал незва, вучиз лагъайтІа и тІуьнай ада Аллагъдиз шукур ийизва. И затІ тинезвайдани Ребби патал незвач ва Аллагъдиз шукурзава. ⁷ Чакай садани жув паталди уьмуър тухузвач ва садни жув паталди рекъизвач. ⁸ Чна уьмуър тухузватІа, Ребби патал уьмуър тухузва. РекъизватІа, мадни Аллагъ патал рекъизва. Чна уьмуър тухузвани ва я чун рекъизвани – Гъадаз талукъ я.

⁹ ГьакІ лагъайтІа и кар паталМесигъникъена вачан хтана, Адакай чан алайбурунни, къенвайбурунни Агъа хъана. ¹⁰ Бес вучиз вуна жуван стхадик тахсир кутазва ва я вучиз адаз винедай килигзава? Чун вири Аллагъдин дувандин вилик акъвазда эхир. ¹¹ Кхъенва къван:

q1 «За жуван уьмуърдал кын къазва, – лугъузва Реббиди, –

q2 турус я: зи вилик гъар са мет яда чилиз, q2 гъар са меци шагъидвалда Аллагъдин» Яшай 45:23. .

¹² Гъа икІ чакай гъар сада жуван паталай Аллагъдин вилик жаваб гуда.

¹³ Гъавиляй мад сада садак тахсир кутун техъин. Куь стхадин кІвач галкІидай ва амгунагъдалгъидай хътин мад са карни тахъвун патал, жув жувал муькуьаят хъухъ. ¹⁴ Вич вичелай чиркин са тІуьнни авачирди заз, РеббиИсадихъиман ийизвайдаз, чизва ва идахъ зун кІевелай агъунва. Амма инсанди са вуч ятІани чиркин яз гъисабзаватІа, ам гъа кас патал чиркин я. ¹⁵ Вуна незвай тІуьн сеbeb яз ви стхадин-вахан намусдик хкІазватІа, вунмуьгъуьббатдивкъурвал эгечІзавач. Вич патал Месигъ къейи стха жуван тІуьналди барбатІмир. ¹⁶ Куьне хъсанди яз гъисабзавайдаз себ гудай багъна инсанриз гумир. ¹⁷ Аллагъдин ПачагълугътІуьникайни хъуникай ваъ, Пак Руюгъдигузвайгъахъ-михъивиликай, ислягъвиликай ва шадвиликай ибарат я. ¹⁸ А саягъда Месигъдиз къуллугъзавайда Аллагъдиз шадвал гузва ва инсанрин патай разивал къачузва.

¹⁹ Гъа икІ ислягъвилихъ ва сада садаз несигъат гунихъ тухузвай крар авун патал, ша чна вири къуватар эцигин. ²⁰ ТІуьн сеbeb яз Аллагъдин крар чІурмир. Вири тІуьнмихъидия, амма жуван муькуьв гвайди тІуьннин куьмекдалди гунагъдал гъизвайда пис кар ийизва. ²¹ Як туьтІуьн, чехир тахъун ва ви стха татабарзавай са карни тавун хъсан я. ²² И гъакъиндай ви фикир Аллагъдин вилик къилдин ви

фикир яз хъурай. Жува хянавайдай жувак тахсир кутун тийизвайдибахтаваря. ²³ Нез ва гъа са вахтунда вичи къетІнавай кар дуъзди тирдал шак гъизвайдак гъакІни тахсир кутунва, вучиз лагъайтІа ада вичин имандив къадайвал ийизвач. Имандив къан тийизвай вири лагъайтІа, гунагъ я.

15 Чна, къуват авай саиманийри, зайифбуруз абурун зайифвилер ялиз куьмекна кІанда ва чна чаз кІандайвал авуна виже къведач. ² Чакай гъар сад, жуван мукъув гвайдаз кІандайвал ийиз ва амРуьгъдинрекъяй чІехи хъунин къайгъу чІугваз, адаз кІани кардихъ гелкъвена кІанда.

³ МесигъдиВичини Вичиз кІандайвал ийизвачир, амма, кхъенвайвал: «Вакай чІуру гафар лугъузвайбурун русвагъвилер Зал аватна» Забур 68:10.. ⁴ ГъикІ лагъайтІа, чавКаламдайагакъзавай сабурдалди ва кІубанвилелди, чаз умуд хъун патал, Каламда авай вири квез чирвилер гун патал великамаз кхъенвайди я.

⁵ Къуй сабурни кІубанвал гузвай Аллагъди квев, Иса Месигъдин терефдарриз кутугайвал, сад садахъ галаз меслятвиле аваз уьмуьр тухуз тураи, ⁶ куьне вирида сад хъиз, са сивяй Аллагъдин, чиРиббиИса МесигъдинБубадинтарифдайвал авурай.

Иса чувудар патални, маса халкъар патални атанва

⁷ Аллагъдиз шукур авунин гъуьрметдай сада сад Месигъди куьн къабулайвал къабула. ⁸ За квез лугъузва: Аллагъди бан-бубайриз гайи гафар тестикъарун патал, Аллагъдиз вафа къалурун патал, ва гъакІни, кхъенвайвал, маса халкъаривайни Аллагъдиз Адан регъимдай шукур ийиз хъун патал, МесигъдикайчувудринлукІ хъана:

q1 «И кардай за Ваз шукур ийида маса халкъарин арада,

q2 ВиТІварцІин тариф за ийида» Забур 17:50. .

¹⁰ Ва мад кхъенва:

q1 «Шад хъухъ, халкъар, Адан халкъдихъ галаз!» Киххъей Къанун 32:43.

¹¹ Ва мадни:

q1 «Шукур ая Риббидиз, вири инсанар!

q2 Адаз тарифдин мани лагъ, вири халкъар!» Забур 116:1.

¹² ГъакІниЯшаялугъузва:

q1 «ИшаянДувандилай Сад къведа

q2 ва хкаж жеда, халкъар идара авун паталди,

q1 халкъар Адак умуд кваз жеда» Яшай 11:10. .

¹³ Къуй умуддин чешме тир Аллагъди, куьимандалдикуьн гъар жуьредин шадвилевни

саламатвилев ацІуррай. ПакРуьгъдин къуватдин куьмекдалди квез умудрин булвал гурай.

Павел муькуь халкъарин илчи я

¹⁴ Зи стхаяр-вахар, куьн хъсанвилев, гъар жуьредин чирвилерив ацІанвайдахъ ва квевай садавай садаз несигъат гуз жедайдахъ зун тамамдиз агъунва. ¹⁵ ЯтІани и чарче за виКегъдаказ бязи затІар куь рикІел хкизва, вучиз лагъайтІа Аллагъди заз ганвай Вичинберекатдивкъурвал ¹⁶ зал муькуь халкъар патал Иса Месигъдиз къуллугъзавайди хъун тапшуругъ авунва. Муькуь халкъарикай тирбур Пак Руьгъдалди Аллагъдиз талукъ авунвай, Аллагъдиз хуш тир къурбанд хъиз, Аллагъдиз гъун патал, Шад Хабардикаймуштулухар гуз, за Адаз къуллугъ ийиз зегъмет чІугвазва.

¹⁷ Гъа икІ, анжах Иса Месигъдин крарал бине къуна, завай Аллагъдиз ийизвай жуван къуллугъдал дамахариз жеда. ¹⁸ Вири халкъар Аллагъдиз табий хъунал гъун патал, Месигъди зи куьмекдалди авурдалай гъейри, маса са куьникайни завай лугъуз жедач. Ада и кар гафуналди ва кардалди, ¹⁹ аламатрин вакеремат-ишарайринкъуватдалди, Аллагъдин Руьгъдин къудратдалди къилиз акъудна. АкІ хъайила за и къуллугъ къилиз акъудна: Месигъдикай Шад Хабардикай Ярусалимдилаи та ИлирикІдал къведалди муштулухар гун. ²⁰ Зи алахъун Шад Хабардикай муштулух Месигъдикай гъеле чин тийизвай чкада гун хъана. Заз чарадан хандакІдал эцигунар ийиз ваъ, ²¹ амма кхъенвай гафар къилиз акъудиз кІан хъана:

q1 «Чпиз Адакай лугъун тавунвайбуруз аквада, q2 ван тахъайбурни гъавурда акъада» Яшай 52:15. .

²² Зи гъа и къуллугъ, зун куь патав къвез гзаф гъилера алахънатІани, къвез тахъунин себеб хъана.

Павелаз Римдиз физ кІан хъунин ниятар

²³ Гила за и вилаятра жуван зегъмет куьтягънава. Ва гзаф йисара заз куь патав къвез кІанзавайвиляй, ²⁴ Испандиз фидаила, заз и кар ийиз кІанзава. Гъаниз фидай рекъе за квел къил чІугвадайдак ва за куь арада хъуникай са тІимил лезет къачурдалай гуьгъуьниз заз куьне рехъ давамариз куьмекдайдак за умуд кутазва. ²⁵ Исятда лагъайтІа, зун Ярусалимда уьмуьр тухузвай, Месигъдиз талукъбуруз къуллугъун патал аниз физва, ²⁶ вучиз лагъайтІа МакІеданда ва Ахайда авайиманийрин кІватІалриЯрусалимда уьмуьр тухузвай, Месигъдиз талукъ кесибар патал садакъаяр кІватІун къетІнава. ²⁷ Абуру икІ авун чпи къетІнава, гъикІ лагъайтІа абур гъакъикъатдани и кесибрин вилик буржуник ква. Чувудри чпин Руьгъдиннуьсретарабурухъ галаз пайнатІа, гъакІ

абуруни чпин патай чувудрихъ галаз дуланажагъдин няметар гуналди куьмекун лазим я. ²⁸ За и тапшуругъ къилиз акъудайдалай ва кІватІайди абуров вугайдалай гуьгъуьниз захъ Испандиз финин ният ава ва фидай рекъе квелни къил чІугваз кІанзава. ²⁹ Зун куь патав атайла, за квез Месигъдин нуьсрет тамамдиз гъидайди заз чизва.

³⁰ За квез минетзава, стхаяр-вахар, чи Ребби Иса Месигъдин ва Руьгъдинмуьгъуьббатдинхатурдай, зи гъакъиндай Аллагъдиздуьаавуналди, заз зи женгина куьмек це. ³¹ Ягъудатдазун иман гвачирбурукай хилас хъунин гъакъиндай ва Ярусалимда Месигъдиз талукъ уьмуьр тухузвайбуру зи къуллугъ хъсандиз къабулуни гъакъиндай дуьаяр ая. ³² Аллагъди гайитІа, гъа чІавуз завай куь патав шаддаказ къвез жеда, ва чавай санал ял ягъиз жеда. ³³ Къуй саламатвилини чешме язвай Аллагъ квехъ виридахъ галаз хъурай.Амин.

Эхиримжи меслятар ва саламар

16 Заимандачи вах, Кинхерейда авайиманийрин кІватІалдиншемасФуьба куь кІватІалда къабулун патал квез меслят къалурзава. ² АмРеббипатал, Аллагъдиз талукъбуруз кутугайвал, къабул ая, адаз вуч лазим хъайитІани, вири жигъетрай куьмек це. Ада вичини гзафбуруз, гъабурукай яз зазни, куьмекар гайиди я.

³ ИсаМесигъдизийизвай къуллугъда зи амадагар язвай ПрискІадизни Акуьлаз саламар лагъ. ⁴ Зи гъуьрметдай абуров чпин уьмуьр хатадик кутаз хъанай, абуров неинки са за, гъакІни муькуь халкъарикай тириманийринвири кІватІалрини сагърай лугъузва. ⁵ Абурун кІвале кІватІ жезвай иманийрин кІватІалдизни саламар.

Асия вилаятдаМесигъдихъ сифтегъанди яз иман авур зи играми дуст ЭпенетІаз саламар. ⁶ Куьн паталди гъакъисагъвилелдизегъмет чІугурМайрамазсаламар. ⁷ Захъ галаз санал къазаматда хъайи, чеб зи халкъдикай язвай АндраникІазни Юниядиз саламар. Абурилчийринарада машгъур я ва абуров гъеле залай вилик Месигъдихъ иман авуна.

⁸ Реббидалди заз кІани Ампулатаз саламар. ⁹ Месигъдиз ийизвай къуллугъда чи амадаг Урбаназ саламар ва зи играми дуст Истехуьزاز саламар. ¹⁰ Вичи Месигъдиз вафа хуьзвай ва синагърай акъатнавай АпІелесаз саламар. АристІапалан кІвалевай виридаз саламар. ¹¹ Вич

зи халкъдикай язвай Гъиридуназ саламар. Наркисан кІвалевайбурукай чеб Реббидиз талукъбуруз саламар. ¹² Ребби патал зегъмет чІугвазвай папар язвай ТІуьрифеназни ТІуьрифасаз саламар. Ребби патал гъакъисагъдиз зегъмет чІугвазвай играми Перисазни саламар.

¹³ Реббиди хкъанавайди язвай Руф стхадиз ва вичикай зазни диде хъанвай адан дидедиз саламар. ¹⁴ АсинкІиритІаз, Ифлеганаз, Гъермадиз, ПІатІраваз, Гъермесаз ва абуров хъ галай стхайриз саламар. ¹⁵ Филалаз ва Юлиятдиз, Нирезаз ва адан вахаз, гъакІни АлуьмпІаз ва абуров хъ галайбуруз, Месигъдиз талукъ вирибуруз саламар.

¹⁶ Пактемендалди сада садаз салам це. Месигъдиз талукъбурун вири кІватІалри квез саламар лугъузва.

¹⁷ За квевай, стхаяр-вахар, тІалабзава: чаравилер твазвайбурукай ва, квез ганвай чирвилериз акси яз экъечІиз, инсанрихъ авай иман чІурзавайбурукай мукъаят хъухъ. Абурукай яргъа хъухъ. ¹⁸ Ахътин инсанри чи Ребби Месигъдиз ваъ, чпин руфуниз къуллугъзава. Абуру ширин ва ялтаз гафаралди къені инсанар алцурарзава. ¹⁹ Куьн чІалаз килигзавайвиликай виридаз чир хъанва, гъавилей зун куь гъакъиндай гзаф шад я, амма заз куьн вири хъсан краа камал авайбуру ва писвилехъ галаз алакъада авай краа тахсир квачирбуру хъана кІанзава. ²⁰ ГъакІ хъайитІа, саламатвал гузвай Аллагъдииблисфад-фад куь кІвачерик вегъида!

Къуй чи Ребби Иса Месигъдинберекатквехъ галаз хъурай.

²¹ Зи амадаг ТІиматІея ва зи халкъдикай язвай ЛукІисди, Ясана ва Саспатара саламар лугъузва.

²² Павела лугъуз и чар кхъизвай за, Тертасани, квез стхавилин саламар лугъузва.

²³ Вичин мугъманпересвиликай за ва иманийрин вири кІватІалди менфят къачузвай Гаяни квез саламар лугъузва.

Шегъердин хазинадар ЭрастІан ва иманда чи стха язвай Квартан патайни саламар.

²⁵ За муштулух гузвай Иса МесигъдикайШад Хабардилугъузвайвал куьн мягъкемариз жери Аллагъдиз шукур хъурай. И хабарди асирар алатна фидалди чуьнуьх хъайи сир ачухнава. ²⁶ Исятда а сир, вири халкъар имандиз муьтІуьгъ хъун патал, эбеди Аллагъдин тагъкимдалди,пайгъамбарринКаламаркуьмек яз, ачух хъанва. ²⁷ Камал авай Сад Аллагъдиз эбеди яз Иса Месигъ себев яз шукур хъурай!Амин.

1-Каринфвийриз

Саламар ва шукурар

1 Аллагъдин къастуналди хянавай Иса Месиғдин илчихъунин везифа хиве тунвай Павелан ва СастІен стхадин патай
2 Каринфда авай иманийрин кІватІалдиз, Иса Месиғдалдигунагърикаймихъиавунвайбуруз, Адаз талукъ хъун патал эвернавайбуруз, гъакІни жуьреба-жуьре чкайра Иса Месиғдин, яни абурун ва чи Реббидин ТІварцІихъ элкъвезвайбуруз.
3 Аллагъдин, чи Бубадин, ва Ребби Иса Месиғдин патай берекатва саламатвал хъурай квез.
4 Аллагъди Иса Месиғдалди квез берекат ганва лугъуз, за гъар са чІавуз куь паталай зи Аллагъдиз шукур ийизва. **5** Месиғ себеб яз, Аллагъди квез гъар са патахъай, гъар са гафуна ва гъар са чирвиле девлет ганва. **6** ГъикІ лагъайтІа чна Месиғдикай авур шагъидвили гъакъикъивал квелди тестикъарна. **7** Гъавилляй куьне чи Ребби Иса Месиғ пайда хъун вилив хуьзвай къван бередаруьгъдикайганвай паюна са дарвални жедач. **8** Чи Ребби Иса Месиғ хтай юкъуз квек са тахирни тежедайвал, Ада куьн эхирдал къван имандалхъунал мягъкемарда. **9** Вичин Хва Иса Месиғдихъ галаз, чи Реббидихъ галаз рафтарвиле хъухъ лугъуз квез эверай Аллагъди Вичи гайи гафуниз вафа хуьзва!

Иманийрин кІватІал пайи-паяр хъун

10 Чи Ребби Иса Месиғдин ТІварцІелай за квез сад садахъ галаз туькІвена хъухъ лугъуз минетзава, стхаяр-вахар! Къуй куь арада са чаравални тахъуй, куь фикирарни ниятар сад хъурай. **11** Зи стхаяр-вахар, Хилаядин кІвалевайбурувай заз куь гъуьжетрикай чир хъана. **12** Зи фикирда авайди квекай садбуру икІ лугъун я: «Зун Павелан терефдар я», муькуьбуру – «Зун – АпІаласан», пуд лагъайбуру – «Зун – Кифадин», къуд лагъайбуру – «Зун – Месиғдин». **13** Месиғ пайи-паяр хъанани къван? Я туштІа, куь паталай хашуни зягъайди Павел тир жал? Ва я куьне Павелан ТІварцІелайцик акахъун къачунай жал? **14** Аллагъдиз шукур, Криспалайни Гаялай гъейри, за квекай садавни цик акахъун къачуз туначир, **15** гъакІ хъайила квевай садавайни вичив зи ТІварцІелай цик акахъун къачуз турди я лугъуз жедач. **16** Эхъ, за Истефасан кІвалевайбурувни цик акахъун къачуз тунай, мад са нив ятІани цик акахъун къачуз тур хътин кар зи

рикІел аламач. **17** Зун лагъайтІа, Месиғди инсанрив цик акахъун къачуз таз ваъ, Шад Хабардикай муштулухар гуз ракъурнава. За инсанрин камал квай гафар галачиз муштулухар гун лазим я. МасакІа хъайитІа Месиғдин хашуни вичин гуж квадарда.

Дуьньядин камал Аллагъдин вилик ахмакъвал я

18 Техкверна терг жедайбуру хашуникай хабар ахмакъвал яз гъисабзава, амма хилас жедай чун патал ам Аллагъдин къуват я. **19** ГъикІ лагъайтІа, кхъенва:

«За камал авайбурун камал са куьнайни туширвал ийида, акъул авайбурун акъулни За инкарда» Яшай 29:14. .

20 Гъинава камал авайди? Гъинаватавратдар? Гъинава и асирдин магъир гъуьжеткар? И дуьньядин камал гъакъикъатда ахмакъвал тирди Аллагъди къалурначни къван? **21** Аллагъдихъ камал авай: Аллагъдай къил акъудун патал, инсанри чпин камалдикай менфят къачун тийидайвал авуна. Идан чкадал Аллагъди чна ваз ийизвай ахмакъ хабардин чІалахъ жезвайбуру хилас авун къетІна. **22** Чувудриз керемат-ишараяркІанзава, муькуьбуру камал жагъурзава, **23** чна лагъайтІа, хашуниз ягъай Месиғдикай хабар гузва – им чувудар патал кІвач галкІидай къван я, муькуьбуру патал – акъул тахъун. **24** Амма Аллагъди эвернавайбуру патал, абуру кІандатІа чувуд, кІандатІа муькуьбуру хъурай, Месиғ Аллагъдин къуватни камал я! **25** ГъикІ лагъайтІа Аллагъдин «сефигъвиле» инсандин камалда авайдалай гзаф камал ава, Аллагъдин «зайифвиле» инсандин къуватда авайдалай гзаф къуват ава.

26 Аллагъди квез эверай чІавуз куьн гъихътинбуру тиртІа килиг, стхаяр-вахар. Куь арада, инсандиз хас жуьреда веревирд авуртІа, камал авайбуру гзаф тирни, къудрат авайбуру гзаф тирни, ТІвар-ван авайбуру гзаф тирни? **27** Амма Аллагъди камал авайбуруз регъуь хъун патал дуьньяда сефигъбуру яз къазвайбуру хкъана, къуват авайбуруз регъуь хъун патал зайифбуру хкъана. **28** Важиб авайди яз гъисабзавайди агъузарун патал, Ада дуьньяда са къиметни авачирди, агъада авайди ва русвагнавайди хкъана, **29** гъакІ хъайила садавайни Адан вилик вичин тарифиз жедач. **30** Аллагъди лагъайтІа, куьн чун паталди Аллагъдин

камал, гъахъ-михъивал, гунагърикай михъи хъунухъ ва гъил къахчунин себепкар хъанвай Иса Месигъдихъ галкІурна.

³¹ Гъавилай, Каламдакхъенвайвал жезва: «Тариф ийизвайда Аллагъдалди тариф авурай» Ермиягъ 9:24..

Павел Каринфдиз идалай виликни атун

2 Стхаяр-вахар, зун куь патав атана Аллагъдин сирдикай лагъай чІавуз, зи гафар я иервилелди, я са къетІен камалдалди тафават авайбур тушир. ² Куь арада аваз, заИсаМесигъдила, Вичнихашунизянавайдалай, гъейри, мад са затІни чир тахъун къетІна. ³ Зун куь патав зайиф яз, гъурметдивди ва рикІик зурзун кваз атанай. ⁴ Куьимандиинсандин камалдал ваъ, Аллагъдин къуватдал бине къун патал, зи хабарни зи вяз инсандин камалдалди алакъардай гафарикай ваъ, Руьгъдинкъуват аквадайвал субут авуникай ибарат я.

Аллагъдин камалдикай

⁶ Чна камалдикай руьгъдин рекъяй чранвайбурун арада хабар гузва, амма им и дуьньядин ва чеб фад-геж са затІни туширвилиз элкъведай и дуьньядин гъукумдаррин камал туш. ⁷ Ваъ, икъван чІавалди далдадик кумаз хъайи, амма дуьнья халкъ тахъанмаз, лап сифтедила чибаркалпатал тайинарнай Аллагъдин камалдикай рахазва чун. ⁸ И дуьньяда гъукум гъиле авайбур а камалдин гъавурда акъунач, масакІа тиртІа абуру баркалладинРеббихашуниз ядачир. ⁹ Амма кхъенва:

«Аллагъди Вич кІандайбуруз вуч гъазурнаватІа вилиз акунач, япуз ван хъанач, я рикІелни атанач» Яшай 64:4.

¹⁰ И кар Аллагъди Руьгъдин куьмекдалди чаз ачухарна, вучиз лагъайтІа Руьгъди вири затІар тупІалай ийизва, Ада гъакІни Аллагъдин деринарни чирзава. ¹¹ Инсандин къеневайди, адак вичик квай руьгъдила гъейри, мад низ чизва? Гъа саягъда Аллагъдин къеневайдини, Аллагъдин Руьгъдила гъейри, садазни чизвач.

¹² Чаз гъатайди и дуьньядин руьгъ ваъ, чаз Аллагъди багъишнавай къван виридан гъавурда чун акъун паталди ганвай, Аллагъдила атанвай Руьгъ я. ¹³ Идакай чна инсандиз хас камалдин гафаралди ваъ, Руьгъди чаз чирнавай гафаралди лугъузва. Чна руьгъани гъакъикъатар чаз Руьгъди чирзавай гафаралди ачухарзава. ¹⁴ Руьгъ авачир инсанди Аллагъдин Руьгъдила къвезвайди къабулзавач. Ада им ахмакъвал яз гъисабзава ва адавай гъавурда акъаз жезвач, вучиз лагъайтІа идакай анжах Руьгъдалди веревирд ийиз жеда. ¹⁵ Руьгъ авай инсандивай виридакай веревирд

ийиз жеда, адакай вичикай са касдивайни веревирд ийиз жедач, ¹⁶ вучиз лагъайтІа кхъенва:

«Нивай жеда Аллагъдиз тарсар гуз? Вуж агакъда Аллагъдин акъулдив?» Яшай 40:13.

Чаз лагъайтІа, Месигъдин акъул ава.

Иман гвайбурун кІватІал пайи-паяр хъун

3 Гъа икІ, стхаяр-вахар, завай квев АллагъдинРуьгъквей инсанрив хъиз рахаз жезвачир, амма квев зун цІуругунагъкартІебиатдин гъукумдик квай инсанрив хъиз, Месигъдихъиманавунин рекъе бицІекар яз амайбурув хъиз рахаз хъанай. ² Чирвал яз за квез кІеви тІуьн ваъ, нек ганай, вучиз лагъайтІа квелай кІеви тІуьн къабулиз алакъзавачир, квелай гилани а кар алакъзавач, ³ гъикІ лагъайтІа, куьн виликдай хъиз гунагъкар тІебиатдин гъукумдик кума. Куь арада пехилвални гъужетар амай къван гагъда куьн виликан инсанар яз амукъзавачни къван? Ва куьне куьн и дуьньядин инсанрив хъиз тухузвачни къван? ⁴ Сада: «Зун Павелан терефдар я» ва муькуьда: «Зун – АпІаласан терефдар я» лугъузвайла, куьн амайбурулай квелди чара жезва къван? ⁵ АпІалас вуж я къван? Павелни вуж я къван? Абуру Аллагъдиз къуллугъзавайбур я, абурун куьмекдалди куьне Месигъдихъ иман авуна. Абурукай гъар сада чпизРеббидия лагъай тайин кар ийиз хъана. ⁶ За цана, АпІаласа яд гана, амма чІехи авурди Аллагъ я. ⁷ Гъавилай я цазвайдини, я яд гузвайдини са затІни туш, авайди анжах цайиди чІехи ийизвай Аллагъ я. ⁸ Цазвайдани яд гузвайди ийизвайди са кар я, гъар сада вичин зегъметдин паюнай гъакъини къачуда. ⁹ ГъикІ лагъайтІа, чун къведни Аллагъдихъ галаз са кар ийизвайбур я, куьн чун паталди Аллагъдин ник я, Адан имарат я.

¹⁰ Аллагъди заз ганвайберекатдивкъурвал, за, камал авай устІарди хъиз, бине эцигна, са масада эцигунин кар давамарда. Гъар сад вичи гъикІ эцигзаватІа килиграй. ¹¹ Садавайни эцигнавай бинедилай гъейри маса бине эцигиз жедач, а бинеИсаМесигъ я. ¹² И бинедал инсандивай къизилдикай, гимишдикай, багъа къашарикай, кІарасдикай, алафдикай ва я самарикай эцигиз жеда, ¹³ ни гъикІ эцигнатІа малум жедай югъни алуькъда. А юкъуз вири цІалди синагъ ийида, гъар садан кІвалахдин ери цІу къалурда. ¹⁴ Эцигнавай затІ чукІун тавуртІа, эцигайдав вичин гъакъи агакъда; ¹⁵ кайитІа, адан гъакъи квахъда. Ам вич лагъайтІа, цІукай хилас хъайиди хъиз, хилас жеда.

¹⁶ КуьнАллагъдин кІвалтирди ва квек Аллагъдин Руьгъ квайди квез чизвачни къван? ¹⁷ Са ни ятІани Аллагъдин кІвал чукІурайтІа, ам вич Аллагъди чукІурда, вучиз лагъайтІа Аллагъдин кІвалпака, Адан кІвал лагъайтІа, ам куьн я.

¹⁸ Куьне куьн алцурармир, квекай са ни ятІани вичихъ и дуьньядин фагъумрай камал ава лагъана

фикирзаватІа, ам рикІивайни камал авайди хьун патал «ахмакъ» хьун лазим я. ¹⁹ ГьикІ лагъайтІа, и дуьньядин камал Аллагъдин вилерай ахмакъвал я. ИкІ кхьенва: «Ада камал авайбур абурун чпин амалдарвилевди къазва» Аюб 5:13., ²⁰ ва мад: «Камал авайдан фикирар анжах челек-фелек тир чІал Реббидиз чизва» Забур 93:11.. ²¹ Гъавиляй инсанралди дамахармир. Вири куьбур я: ²² кІандатІа Павел ва я АпІалас ва я Кифа ва я и дуьнья, уьмуьр ва я ажал ва я алай вахт ва я къвезмай вахт хьурай – вири куьбур я, ²³ куьн лагъайтІа, Месигъдинбур я, Месигъни – Аллагъдинди.

Илчийрин алахъунар

4 Гъа икІ, чун чпел Аллагъдин сирер ихтибарнавай Месигъдизкъуллугъзавайбур хьиз къабул ая. ² Низ ихтибар ийизватІа, абурувай вафа кІанзава. ³ Куьне ва я квекай са ни ятІани закай вуч лугъузватІани заз са къайгъуни авач. За жува жуваз къиметни гузвач. ⁴ Зи намусмихъия, ятІани им гъакъикъатда зунгъахъ-михъивилиз акъуднавалагъай чІал туш. Зи дуванбег Реббия. ⁵ Гъавиляй Ребби хкведалди са куьнизни виликамаз къимет гумир. Ада вири чинибан крар винел акъудда ва инсанрин рикІерин чинибан ниятар винел акъудда, гъа чІавуз гъар садав Адан патай тариф агакъда. ⁶ За и гафар, стхаяр-вахар, закайни АпІаласакай куь хийир патал, куьне, чалай чешне къачуна, «Кхьенвайдалай артухан затІни мийир» келимадин мана вуч ятІа гъавурда акъун патал, куьне, сад муькуьбурулай виниз хкажна, са касдалди дамахар тавун патал лугъузва. ⁷ Вун муькуьбурулай хъсан яз къазвайди вуж я? Вахъ Аллагъдивай къачун тавунвай къилди ви вуч ава? Ахътин затІ авачтІа, бес вучиз вуна, ам авайди хьиз къаз, дамахарзава? ⁸ Квехъ гила «вири» ава, куьн гила «девлет авайбур» хъанва, квекай чун галачиз «пачагъар» хъанва лугъуз фикирзава. Пагъ, кІандай хьи заз, квекай рикІивайни пачагъар хъанайтІа ва чнани квехъ галаз пачагъвал ийиз хъанайтІа! ⁹ Вучиз лагъайтІа заз акІ я хьи, Аллагъди чун, илчийар, инсанрикай эхиримжибур хьиз, къиникъин жазадиз акъуднавайбур хьиз, виридаз аквадайвал вилик кутунва. Чакай дуьнья патал, малаикарпатал ва инсанар патал тамаша хъанва. ¹⁰ Месигъдин хатурдай чун «ахмакъар» я, куьнни – Месигъдалди «камалэгълияр» я! Чун «зайиф» я, квехъ – «къуват ава»! Куь тарифарзава, чун русвагъзава! ¹¹ Чал виликдай хьиз кашни къанихвал, партал тахъун ацалтзава, чаз гатунар къазва, чаз уьмуьр тухудай чка авач, ¹² чна пеле гьекъ аваз жуван гъилералди кІвалахзава. Чун негъ ийидай чІавуз чна жаваб язхийир-дуьаийизва; чи геле къекъвезва, чна эхзава. ¹³ Чакай фитне ийизва, чна хъсан гафар лугъуналди жаваб хгузва. Къенин йикъалди дуьнья

патал чун зирзибил хьиз, гадарнавай амуькьяр-руквар хьиз я.

¹⁴ За и гафар квез регъуь хьун патал кхьизвач, ваъ, заз квез, зи кІани аялриз хьиз, акъул гуз кІанзава. ¹⁵ Квехъ Месигъдал амалзавай агъзурралди муаллимар аватІани, квехъбубаяргзаф авач. КвезШад Хабаргъуналди, Иса Месигъдихъ галаз алакъада авай куь уьмуьрда закай квез буба хъанай. ¹⁶ Гъавиляй квез минет я: залай чешне къачу. ¹⁷ И кар патал за куь патав ТІиматІей ракъурнава. Ам зи играми хва я, Ада вичини Реббидиз вафа хуьзва. Ада Иса Месигъдихъ галаз авай зи уьмуьрдин вири бинеяр куь рикІел хкида. За абур виринра, гъар са кІватІалда авайбуруз чирзава. ¹⁸ Зун куь патав хкведач лугъуз, квекай бязибурун къама ял гъатнава. ¹⁹ Амма мукъвара, Аллагъди гайитІа, зун куь патав къведа, гъа чІавуз заз а дамахар гвайбурун гафар ваъ, абурун къуват вуч ятІа чир жеда. ²⁰ Вучиз лагъайтІа Аллагъдин Пачагълугъгафуна ваъ, карда дуьздал акъатзава. ²¹ Квез вуч кІанзава – зун куь патав лаш гваз къведани ва ямуьгъуьббатгваз, милайимруьгъдааваз къведани?

КІватІалда явавилез рехъ гумир

5 Куь арада гъичмажусийрихънитежедай хътин явавилер жезва лугъуз ванер къвезва; квекай сада вичинбуадинпапахъ галаз уьмуьр тухузвалда. ² Куь къама лагъайтІа, ял гъатнава! Ихътин чкадал квез пашман хьун ва ихътин кар авур кас куь арадай акъудун кутугнавачни? ³ Зун бедендалди квехъ галачтІани, аммаруьгъдалдиквехъ гала ва куьне а касдиз вуч авун лазим ятІа за, квехъ галайда хьиз, къарар къабулнава: ⁴ чи Ребби Иса Месигъдин ТІварцІелди куьн санал кІватІ хъайи береда ва зун руьгъдалди квехъ галаз авайла ва чахъ галаз чи Ребби Месигъдин къуват жедай чІавуз, ⁵ а касдин руьгъкъияматдин юкъузхилас хъунин хатурдай адан беден чукІун патал, куьне а касиблисдиввугун лазим я. ⁶ Квез дамахдай са карни авач. Са тІимил гъварци вири тинидик гъвар кутадайди квез чизвачни мегер? ⁷ Гъвар квачир цІийи тини хьун патал, куьгъне гъвар, яни куьгънегунагъарквей тІебиат, гадара, куьн гъахътинбур язни я, гьикІ лагъайтІа, чи ПесагъдинкІелхъайи Месигъкъурбанд авунаалатнава эхир. ⁸ Гъавиляй ша чна рехнейринни писвилин куьгъне гъвар квай фалди ваъ, михъивилиннигъакъикъатдин гъвар квачир фалди сувар къиле тухун. ⁹ За зи чарче квез явабурухъ галаз жемир лагъана кхъенай, ¹⁰ амма зи фикирда авайбур санлай и дуьньядин вири явабур ва я темягъкарар, къачагъар ва ябутпересартушир. Ихтилат гъабурукай физвайтІа, куьн и дуьньядила хъфин лазим жедай. ¹¹ Амма за квез, вичиз стха лугъуз,

гъакъикъатда вич явади, темягъкар, бутперес ва я фитнебаз, хъвадайдахъ ва къачагъдихъ галаз тахъуникай кхъизва. Ахътин касдихъ галаз гъич фуни немир.

¹² Иманийрин кІватІалдилакъеце авайбуруз къимет гун зи кар яни къван? КІватІалдилакъеце авайбуруз къимет Аллагъди гуда. «Пис кас куъне куъ арадай акъуд» Киххъей Къанун 13:5; 17:7, 12; 19:19; 21:21; 22:21, 24; 24:7., – лагъана кхъенва. Иманийрин кІватІалда авайбуруз куъне гъа саягъда къимет гувачни къван?

Иман гвайбурун арада дувандин силисар

6 Куъ кар Аллагъдиз талукъбуру гъялнайтІа кІандай. Идан чкадал куъ гъужетаримангвачир ксарикай ибарат дуванханадив гъялиз куъне вуч лагъана тазва? ² Дунънядин дуван Аллагъдиз талукъбуру ийидайди квез чизвачни къван? Инлай къулухъ дунънядин дуван авун куъ хиве аватІа, бес квевай куълъу-шуълъу кІвалахар гъялиз жедачни? ³ Чнамалаикриндуванни ийидайди квез чизвачни бес? Чи гъар йикъан къайгъуйрай чавай къил акъудиз жедачни мегер? ⁴ Амма вучиз куъне ихътин месэлаяр гъялун куъ кІватІалдик акат тийизвай ксарин ихтиярда твазва? ⁵ Квез регъуь тушни! Куъ юкъвайиманийринарада авай гъужетар гъялиз жедай хътин акъул авай инсан жагъидачни къван? ⁶ Амма куъне сада сад дувандиз вугузва, ва гъатта иман гвачирбуру куъ дуван ийизва!

⁷ Гъич тахъайтІа, куъне сада сад дувандиз вугун – куън паталдимихъизмагълубвал я. Зиян хъайибур яз амукъун мадни хъсан тушни? Алцур хъайибур яз амукъун генани хъсан тушни? ⁸ Амма куъне гъатта куъ стхяр-вахар алцурни ийизва, абурувай чуънуьхни ийизва. ⁹ Гъахъ авачирбуруз Аллагъдин Пачагълугъирс яз акъат тийидайди квез чизвачни къван? Килиг гъа, куън алцур жедайвал тахъурай. Са явабурузни, сабутпересризни, гъуълъун-папан вафа чІурзавайбурузни, чпи чпиз гъуъл-пабвалзавай итимризни папаризни, ¹⁰ угърийризни, темягъкарризни, хъвадайбурузни, фитнекарризни, къачагъризни Аллагъдин Пачагълугъ ирс яз акъатдач. ¹¹ Квекай, лагъайтІа, са бязибур анжах гъа гъахътинбур тир, амма куън РеббИса Месигъдин ТІварцІелди ва чи Аллагъдин Руьгъдалдичуъхвена михънай, паква гъахъ авунай.

Беден – Пак Руьгъдин кІвал

¹² Куъне лугъузва: «Заз вири ихтиярар ава». Эхъ, амма виридакай хийир авач. «Заз вири ихтиярар ава», амма зал са куънинни гъукум хъун лазим туш. ¹³ Куъне мадни лугъузва: «Хук – тІуьн паталди я, тІуьнни – хук паталди, амма Аллагъди имни, амни терг ийида». Эхъ, амма беден явавал авун паталди

ваъ, Аллагъдиз къуллугъ авун паталди тайинарнавайди я, Аллагъдини бедендиз вуч лазим ятІа гъам гузва. ¹⁴ Аллагъди Вичин къуватдалди Реббидалчан хкана, чални чан хкида. ¹⁵ Квез куъ беденар Месигъдин Бедендин паяр тирди чизвачни мегер? ГъакІ хъайила квез Месигъдин Бедендин паяр къагъбедин бедендин паяриз элкъуьриз кІанзавани? АкІ жедач! ¹⁶ Къагъбедихъ галаз сад хъайиди адахъ галаз са беден жезвайди квез чизвачни къван? ГъикІ лагъайтІа, кхъенва эхир: «Къведакай са жендек жеда» Хъунухъ 2:24.. ¹⁷ Реббидихъ галаз сад хъайиди Адахъ галаз са руьгъ жезва.

¹⁸ Гъашервиликай катиз хъухъ. Инсанди ийизвай масагунагъарвичин бедендихъ галаз алакъада авайбур туш, амма гъайирин явавал ийизвайда жуван бедендиз зиян гузва. ¹⁹ Куъ беден квек квай ва куъне Аллагъдивай къачунвай Пак Руьгъдин кІвал тирди квез чизвачни къван? Куън квез талукъ яз авач, ²⁰ вучиз лагъайтІа куън багъа къимет гана къачунва. Гъавилай куъ беденралди Аллагъдиз шукурар ая.

Некъагъдикай

7 Куъне заз итимди паб тагъун хъсан я лагъана кхъеная. ² Амма явавиликай яргъа хъун патал гъар итимдихъ вичин паб хъун, гъар папахъ вичин гъуъл хъун хъсан я. ³ Папахъ галаз алакъада аваз гъуълъу вичин гъуълвилин везифаяр, папани гъуълъухъ галаз алакъада авай вичин везифаяр тамамарун лазим я. ⁴ Папан беден адаз вичиз ваъ, адан гъуълъуз талукъ я. Гъа саягъда гъуълъун беденни адаз вичиз ваъ, папаз талукъ я. ⁵ Сад садав агатуникай катмир, анжах са куьруь геренда, а вахтдубаавуниз бахшун къведани санал къетІна, къакъатайтІани жеда. Амма идалай гуьгъуьниз квевай жувавай жув къаз тежез хъайитІа, иблисдикуьн темягъда тун тавун патал, мадни сад садахъ галаз хъухъ. ⁶ Гъавилай за квез и гафар эмир хъиз ваъ, къезилвал гун яз лугъузва. ⁷ Заз вири, зун хъиз, субай хъанайтІа кІандай, амма гъар садаз Аллагъди ганвай вичин пай ава: садаз – сад, муькуьдаз – масад. ⁸ За папар амачир итимризни хендеда папариз лугъузва: абуруз, мехъер тахвуна, за хъиз, уьмуьр тухун хъсан я. ⁹ Амма абурувай чпивай чеб къаз жезвачтІа, къуй мехъер авурай, акІ авун ашервилин цІай акатна жеридалай хъсан я.

¹⁰ Папа вичин гъуъл гадарна кІандач – ихътин эмир некъагъдик квайбуруз гузвайди зун ваъ, РеббИвич я. ¹¹ Ада гъикІ хъайитІани гъуъл гадарайтІа, цІийи къилелай мад я гъуълъуз техъфирай, я вичин гъуълъухъ галаз туьхкІуьрай ва адан патав хъфирай. Вичин патай гъуълни папахъ галаз чара хъана кІандач. ¹² Амайбуруз за лугъузва, ибурни Реббидин Гафар ваъ, зибур я: стхайрикай садазимангвачир паб аватІа ва папаз гъуълъухъ галаз уьмуьр тухуз кІанзаватІа, итим чара хъун

лазим туш. ¹³ И кар иман гвачир гъуъл авай папазни талукъ я: гъуълуз папахъ галаз уьмуър тухуз кІанзаватІа, паб чара хъун лазим туш. ¹⁴ ГьикІ лагъайтІа, иман гвачир гъуъл – имандал алай папалди ва иман гвачир паб иман гвай гъуълелди Аллагъдиз талукъ жезва. ТахъайтІа куь аялармихъжедачир, амма и саягъда абурпака.

¹⁵ Иман гвачирдаз чара жез кІанзаватІа, къуй чара хъурай. Ихътин береда стхади ва я ваха чеб кутІуннавайбур яз гъисс тавурай. Аллагъди чаз ислягъвилелди уьмуър твах лагъанва. ¹⁶ Вуна ви гъуъл хилас ийидани-ийидачни ваз гьикІ чир хъурай, я паб? Вунани ви паб хилас ийидани-ийидачни ваз гьикІ чир хъурай, я гъуъл?

¹⁷ Къуй гъар сада Аллагъдиз кІанзавай саягъда вичин уьмуър тухурай, Аллагъди вичиз гьихътинди яз эвернаватІа гъахътинди яз амуькьрай. И къайда за вирииманийрин кІватІалратун эмирзава.

¹⁸ Вичиз эверай чІавуз вуж суьннет авунватІа, ада и кар чуьнуьхун лазим туш. Низ суьннет тавунмаз эвер ганватІа, къуй ада вич суьннет ийиз тагурай.

¹⁹ Суьннет авунихъни тавунихъ са метлебни авач, кьилинди инсанди Аллагъдин эмирар кьилиз акъудун я. ²⁰ Къуй гъар сад вичиз Аллагъди эверай вахтунда гьихътинди тиртІа гъа саягъда амуькьрай.

²¹ Аллагъди ваз эверайла вун лукІ тиртІа, къуй и карди вун перт тавурай, амма ваз азадвал къачудай мумкинвал аватІа, адакай менфят къачу.

²² Вучиз лагъайтІа Аллагъди эвернавай лукІ – ам Реббиди азаднавайди я, гъа саягъда Аллагъди азад яз эвернавайди МесигъдинлукІ я. ²³ Куьн багъа къимет гана къачунва, гъаКІ хъайила квекай инсанрин лукІар жемир. ²⁴ Стхаяр-вахар, къуй гъар сад вичиз Аллагъди эверайла гъи саягъда авайтІа, гъа саягъда аваз амуькьрай.

²⁵ Аллагъдин патай мехъер тавунвайбуруз талукъ эмирар заз авач, амма, Аллагъдин регъимдалди ихтибар къачур за жуван фикир лугъузва: ²⁶ алай четин чІавуз за куьн субай яз амуькун хъсан яз гъисабзава. ²⁷ Вуна паб гъанватІа, чара жез алахъмир. Вуна паб гъанвачтІа, папахъ къекъемир. ²⁸ Амма вуна паб гъайитІани, имгунагъжедач; руш гъуълуз фейитІа, имни гунагъ жедач. Анжах мехъер ийизвайбурун уьмуърда цІийи четинвилер пайда жеда, заз куьн гъабурукай хуьз кІандай. ²⁹ Маса гафаралди, стхаяр-вахар, заз квез лугъуз кІанзава хъи, вахт лап тІимил ама, къуй и вахтунда мехъер авунвайбуру мехъер тавунвайбуру хъиз, ³⁰ хажалат чІугвазвайбуру хажалат чІугван тийизвайбуру хъиз, шадвалзавайбуру шадвал тийизвайбуру хъиз, шей-шуй къачузвайбуру чпи затІни къачун тийизвайбуру хъиз тухурай. ³¹ Са гафуналди, и дуьньядиз хас крарал алахъзавайбур а крарилай гъейри маса кІвалахар амачир хъиз эгечІ тавурай. Вучиз лагъайтІа, гилан шикилда авай дуьнья и муькьвара тахъай мисал жеда.

³² Квез са жуьредин къайгъуярни залан тахъана кІанда заз. Паб тагъанвай касди Реббидин крарин къайгъу чІугвада, Реббидиз кІандайвал ийида.

³³ Паб гъанвайда и дуьньядин крарин къайгъу чІугвада, папаз кІандайвал ийида. ³⁴ Гъуъл амачир паб ва я субай руш Реббидин крарихъ гелкъведа, абур бедендалди варуьгъдалдичеб Аллагъдиз бахш ийиз алахъда, амма гъуълукъ квай папа гъар йикъан крарин къайгъу чІугвада ва гъуълуз кІандайвал ийиз жеда. ³⁵ За и гафар квез са квелди ятІани къадар эцигун паталди ваъ, куь хийирдиз лугъузвайди я. Заз кІанзавайди куьне Реббидиз яргъал тевгъена лайихдаказ датІана къуллугъ авун я.

³⁶ Ни вич вичин лишан кутунвай рушав лайих тушир саягъда эгечІаваз гъисабзаватІа, ва адавай вичин гъашер гъиссер къаз жезвачтІа, къуй ада вичиз кІандайвал авурай. Гунагъ жедач, къуй абур мехъер авурай. ³⁷ Амма инсанди паб гъидач лагъана кІевелай къетІнаватІа, ам садани мажбур ийизвачтІа, адавай вич къаз жезвачтІа, лишан кутунвай рушак къагъ тавун вичин рикІяй къетІ авуналди, ада вич хъсандаказ тухуда. ³⁸ Гъа икІ, ни вичин лишан кутунвай руш гъизвачтІа, ада вич хъсандаказ тухузва, паб тегъизвайда вич гъадалайни хъсандиз тухузва.

³⁹ Паб уьмуърлух вичин гъуълухъ галкІанва, анжах адан гъуъл рагъметюз фейи чІавуз адавай азаддаказ вичиз кІандайдаз гъуълуз хъфиз жеда; кьилинди – а кас Реббидиз талукъди хъурай.

⁴⁰ Амма зи фикирдалди гъуълуз техъфейтІа, адаз генани гзаф бахт жеда. Заз чиз, закни Аллагъдин Руьгъ ква.

Бутриз кърбанд авунвай тІуьникай

8 Гилабутризкърбанд авунвайтІуьнрин месэладикай. Чаз виридаз чирвал авайди чаз райж я, амма чирвили инсанрин къама ял твада, муьгъуьббатдинесигъат гуда. ² Вичиз са вуч ятІани чизва лугъуз фикирзавайдаз гъакъикъатда гъеле лазим тир саягъда чизвач. ³ Амма Аллагъдиз Вич низ кІанзаватІа чир хъанва.

⁴ Гъа икІ, бутриз кърбанд авунвай тІуьнрикай. Чаз малум я хъи, дуьньяда чпиз икрамзавай бутар са затІарни туш, ва са Аллагъдила гъейри масад авач. ⁵ Чпел «аллагъар» тІваралайбур аватІани, кІандатІа абур цава хъурай, кІандатІа чилел – рикІивайни жуьреба-жуьре «аллагъар» ва «агъаяр» гзаф ава, – ⁶ амма чун паталди авайди анжах са АллагъБубая, чун вири Гъадалай я, Гъам паталди чна уьмуър тухузва ва анжах саРеббИсаМесигъя, Гъадалдини вири арадал атана ва Гъадалди чна уьмуър къачуна. ⁷ Амма виридаз и кар малум туш. Бязибур икъван чІавалди бутрив акъван вердиш хъанва хъи, абур ахътин тІуьн недайла, абур адакай кърбандриз ганвай тІуьникай хъиз фикирзава. Гъа береда абурун зайиф вижданди абуроз чебмихъибуртуширди лугъузва. ⁸ Амма

тІуьни Аллагъдиз мукъва жез куьмекзавайди туш. Чна са затІ нен тийиз хъайитІа, чаз пис жезвач, чна нез хъайитІани, чаз хъсан жезвач. ⁹ ЯтІани, килиг, тІуьн хкягъунин жигъетдай куь азадвал зайифбур патал кІвач галкІндай къван жедайвал тахъурай. ¹⁰ Вучиз лагъайтІа садаз, ваз и чирвал аваз, вуна бутризибадатийизвай кІвале нез акуртІа, ви гуьгъуьналлаз зайиф виждан авай гъадавни бутриз кърбанд авунвай тІуьн нез тадачни? ¹¹ Гъа икІ ви чирвили вичин паталай Месигъ кьейи зайиф стхавах телефда. ¹² И саягъда стхайрин-вахарин аксинагунагъарийиз ва абурун зайиф виждандал хер ийиз, куьне Месигъдин аксина гунагъар ийизва. ¹³ Гъавиляй, зи тІуьниз килигна зи стхадиваха гунагъ ийизватІа, за як гъич тІуьн тавун хъсан жеда – идалди стхадив-вахавни гунагъ ийиз тун тавун патал.

Иса Месигъдин илчи яз,

Павела вич масадбур патал муьтІуьгъарун

⁹ Зун азад тушни къван? Зунилчитушни бес? Заз чиРеббИсаакуначни бес? Реббидин жигъетдай куьн арадиз атун зи кар тушни къван? ² Масадбур патал зун илчи туштІани, куьн паталди зун илчи я! Куьн Реббидихъ галаз хъун зи илчивал тестикъ авун я. ³ Зун айибзавайбуруз зи суалар ихътинбур жеда. ⁴ Чаз недайдини хъвадайди къабулдай ихтияр авачни бес? ⁵ Муькуь илчийри, Реббидин стхайри ва Кифади хъиз, жувахъ галазимандаллажуван пабни тухудай ихтияр чаз авачни къван? ⁶ Я тахъайтІа жуваз недайди гъилиз гъун лазим тирбур анжах зунни Барнаба яни? ⁷ Вичин аскервилини къллугъдихъ галаз алакъада авай харжар гъи аскерди ийизва къван? ЦипицІбагъ кутуна, ахпа анай ципицІар тинедайди вуж я? Нехир хуьз, адакай нек тахъвадайди вуж я? ⁸ Ибур за анжах инсандиз хас къатІунрай лугъузвай гафар яни къван? Къанундини гъадакай лугъузвачни бес? ⁹ ГъикІ лагъайтІа, Мусадин Къанунда кхъенва: «Юг гатазвай яцран сив кІевмир» Киххъей Къанун 25:4.. Аллагъдин фикирда авайди яц яни? ¹⁰ Им Ада чакай лугъузвачни мегер! Гъелбетда, чун паталди икІ кхъенва: «Цан цазвайда цан цана кІанда, юг гатазвайда юг гатана кІанда ва гъарда бегъердикай вичин пай къачуда лагъана умудна кІанда». ¹¹ Чна куь арадизругъанитум вегъенватІа, чна квелай агъвал галай бегъер къачуртІа, им къадардилай артухан кар жезвани къван? ¹² Масадбуруз куь патай куьмек кІан жедай ихтияр аватІа, чаз гъабуралайни гзаф ихтияр ава. ЯтІани чна и ихтиярдикай менфят къачуначир, Месигъдин Шад Хабарчи патай са манивални авачиз чукІун патал, чун вири эхиз гъазур я. ¹³ Ни Аллагъдин КІвале ибадатийизватІа, гъадаз къил хуьн патал лазим затІар Аллагъдин

КІвале агакъзавайди квез чизвачни къван? Никъурбангандивибатат ийизватІа, гъадазкърбанд авунвайдакай пай къвезвайди квез чизвачни къван? ¹⁴ Гъа икІ Реббиди ни Шад Хабардикай муштулухар гузватІа, адаз и кардай лазим затІарни гурай лагъана эмирни авунва. ¹⁵ Амма за и ихтияррикай садакайни менфят къачунач, гилани за куьне заз гъахътин куьмек гун паталди кхъизвайди туш. Тариф квадарунилай заз кьейитІа хъсан я. ¹⁶ За Шад Хабардикай муштулухар гузва лугъуз дамахарзавач, им зи буржи я, за Шад Хабардикай муштулухар гун техъйиз хъайитІа, заз жедайди гуж я! ¹⁷ За и кар жува хкъана ийизвайди тиртІа, завай и кардай къазанжини къачуз жедай, амма и кар за жуван буржи яз ийизва, вучиз лагъайтІа и тапшуругъ заз Аллагъди ганва. ¹⁸ Зи къазанжи куькай ибарат я? Ам адакай ибарат я хъи, Шад Хабардикай муштулухар гуз, за и кар гъакъи авачиз ийизва ва заз Шад Хабар гуникай за са менфятни къачузвач. ¹⁹ Зун виридакай азад ятІани, жезмай къван гзаф инсанар Аллагъдихъ элкъуьрун патал за жувакай вирибурун лукІ авунва. ²⁰ Чувударжелб авун патал, закай чувудар патал чувуд хътинди хъана. Зун Къанундик квачирди ятІани, Къанундик квайбур патал зун Къанундал амалзавайди яз хъана. ²¹ Зун Месигъдин къанундик хъун сеbeb яз Аллагъдин къанундикай зун азад туштІани, Къанун авачирбур Аллагъдихъ элкъуьрун патал закай абуруз Къанун авачир хътинди хъана. ²² Зайифбурни чІалал гъидайвал, закай зайифбур патал зайифди хъанва. Гъич тахъайтІа, са къадар къванбур хъайитІани хиласун патал, закай вири патал вири хъана. ²³ И вири крар за Шад Хабардин хатурдай ва аданхийир-дуьаяркъачун патал ийизвайди я. ²⁴ Квез чизвачни къван: звер авунин акъажунра иштиракзавайбур гзаф, амма гъалибдар сад жеда? Гъавиляй савкъват къачуз жедайвал звер ая. ²⁵ Гъар са иштиракзавайда акъажунриз гъазур жезвай чІавуз вири затІарилай гъил къачуда, икІ ада пуч жедай таж къачун патал ийизва. Чун лагъайтІа, пуч тежедай тажунихъ физ алахъзава. ²⁶ Гъавиляй за макъсад авачиз зверзавач ва гъава гъутарив язавач. ²⁷ Ваъ, масадбуруз Шад Хабардикай муштулухар гудай чІавуз зун жуван дережадай вегъин тавун патал, за жуван беден лигимарзава ва за ам жуваз табий ийизва.

Исраилдин тарихдай тарсар

¹⁰ Стхаяр-вахар, заз чи вири бан-бубаяр циферик кваз хъайидакай ва гъуьляй тІуз фейидакай куьн са хабарни авачиз таз кІанзавач. ² Циферани гъуьле абурув виридав Мусадизталукъбур язцик акахъун къачузтунай. ³ Абуру вирида цаварилай атай гъа са тІуьн незвай ⁴ ва гъа са хъвадайди хъвазвай. Абуру чпихъ галаз къвезвай Ругъдин гъа са рагай хъвазвай, гъа раг Месигътир. ⁵ Амма абурукай

гзафбуруз Аллагъди майил ийизвачир ва эхирни абурун мейитар къурум тирвал чкІанай.

⁶ Им чаз виридаз чешне я: чна, абуру тІалабайвал, писвал тІалабна кІандач. ⁷ Каламда: «Халкъ нез-хъваз ацукъна, гуьгъуьнлайни къугъунариз къарагъна» ЭхкъечІун 32:6., – кхъенвайвал, абурукай бязибуру авур хъиз, бутризирам ийимир. ⁸ Абурукай бязибуру авур хъиз, чнани явавал тийин, гъа явавили са юкъуз къанни пуд агъзур кас рекъидайвал авунай. ⁹ Гуьгъуьнлай гъуьлягъри кІасна къеи абуру авур саягъда тежедайвал, чна Месигъ синагъ тийин. ¹⁰ Абурукай бязибуру хъиз, наразивални ийимир, гъавилай терг ийидаймалаикдиабур къенай.

¹¹ И крар абурун къилел чешне яз атанай. Им эхирзаманда авай чун патал тагъким яз кхъенва. ¹² ГъакІ хъайила, са низ ятІани вич мягкемдиз акъвазнавайди хъиз аватІа, къуй ам вич ярх тахъун патал мукъаят хъурай! ¹³ Квел икъван чІавалди ацалтзавай вири четинвилер инсанрал гьалтзавай адетдин синагъар хъунилай гъейри маса затІ туш. Куьн къадардилай артух синагъ авуниз Аллагъди рехъ гудач, Ада вичи гайи гафуниз вафа хуьзва. Квевай а четинвал эхиз хъун патал, куь къилел четинвал атай чІавуз Ада квез ам алуддай рехъни къалурзава.

¹⁴ Гъавилай, зи играмибур, бутриз икрам авуникай къил къакъуд. ¹⁵ За квез акъул авай инсанриз хъиз лугъузва, веревирд куьне ая. ¹⁶ Чнахийир-дуьаийизвай мубарак сукІради чун Месигъдин Ивидиз шерик ийизвачни къван? Чна атІузвай фа чун Месигъдин Бедендиз шерик ийизвачни къван?

¹⁷ Фу сад тир хъиз, чунни, гзаф ятІани, са беден я, вучиз лагъайтІа сад тир фа чи пайни ава.

¹⁸ Исраилдинхалкъдиз килиг:къурбанд авунвайдинезвайбур вири сакъурбангандизшерик жезвачни? ¹⁹ За лугъузвани къван: бутдихъ ва я къурбанддиз акъуднавайдахъ са гъихътин ятІани метлеб ава? ²⁰ Гъелбетда, ваъ, амма кар ана ава хъи, мажусийричпин къурбандар гуналди, абур Аллагъдиз ваъ, чІуружинерризкъурбанд ийизва. Амма заз куьн жинеррихъ галаз алакъада хъана кІанзавач. ²¹ Квевай гъа са вахтундаРеббидинсукІрадайни жинеррин сукІрадай хъваз жедач, гъа са вахтундаРеббидин суфрадилайва жинеррин суфрадилай нез жедач. ²² Ва я чна Аллагъдик хъилен цІай кутазва лагъана фикирзавани? Чаз Адалай гзаф къуват гвайди авани къван?

Вири Аллагъдин баркалла паталди я

²³ Куьне лугъузва: «Вири ихтиярар ава». Амма виридакай хийир авач. «Вири ихтиярар ава», амма вирида са вуч ятІа арадал гъуниз къуллугъзавач. ²⁴ Къуй садни жуваз кІандайвал ийиз алахъ тавурай, амма масадбурун хийирдихъ гелкъуьрай.

²⁵ Базардал маса гузвай вири як, ам гъинай атанватІа чир тавуна, рикІин секинвилев неъ, ²⁶ вучиз лагъайтІа

«чил ва чилел алай къван вири Реббидинди я» Забур 23:1. .

²⁷ Имангвачир касди квез фу нез эверай чкадиз квез физ кІан хъайитІа, квез теклифзавай къван вири затІар, жузунар тавуна, рикІин секинвилевди неъ. ²⁸ Амма квез ихътин чІавуз «Им къурбанддин як я», – лугъуз хъайитІа, квез икІ лагъай касдин ва виждандин секинвилевдин хатурдай ам немир – ²⁹ зи фикирда авайди ви хуси виждан ваъ, маса касдин виждан я. Вучиз зи азадвал чарадан вижданди айибдайвал жеда къван? ³⁰ За Аллагъдиз шукур ийиз незватІа, а тІуьн себеб яз зун вучиз айиб авурай къван?

³¹ Гъа икІ, куьне вуч ийиз хъайитІани, нез ва хъваз хъайитІани, Аллагъдиз шукур ийидайвал ая. ³² Сад паталдини кІвач галкІидай къван жемир – ячувударпаталди, я муькуьбур паталди, я Аллагъдиниманийрин кІватІалпаталди. ³³ За хъиз, вирибуруз вири крара абур рази жедайвал ая. Зун жуван хийирдихъ ваъ, гзафбур хилас хъун патал, гъабурун хийирдихъ къекъвезва.

11 ЗаМесигъдилайчешне къачузвайвал, куьнени залай чешне къачу.

Аллагъдиз ибадат ийидай чІавуз жува жув тухуникай

² Вири крара куьне зун рикІел хуьнал ва куьне куьн за квез гайи адетдив къадайвал тухунай за куь тарифзава. ³ Заз квез чир хъана кІанзава хъи, гъар са итимдин къил Месигъ я, гъар са папан къил – адан гъуьл я, Месигъдин къил Аллагъ я. ⁴ Итимди къилел алаздуьава япайгъамбарвалийизватІа, ада вичин къил абурдай вегъизва. ⁵ Папани къил кІев тавуна дуьа ва я пайгъамбарвал ийизватІа, гъадани вичин къил абурдай вегъизва. Им ада вичин къил твана лагъай чІал я. ⁶ Папа къил кІевзавачтІа, къуй адамихъизвичин чІарар турай. Папа къил тун ва я чІарар атІун беябурвал яз гъисабзаватІа, къуй ада къил кІеврай. ⁷ Итимди вичин къил кІевна кІандач, гъикІ лагъайтІа, ам Аллагъдин къамат ва Аданбаркаллая. Паб лагъайтІа, вичин гъуьлуьн баркалла я.

⁸ Итим папалай ваъ, паб итимдилай хъанвайди я. ⁹ Итим паб патал ваъ, паб итим патал халкъ авунвайди я. ¹⁰ Гъавилаймалаикринхатурдай папан къилел гъукумдин лишан хъана кІанда.

¹¹ ЯтІаниРеббидинвилек я паб, я итим сад садалай аслу тушиз жедач, ¹² вучиз лагъайтІа паб итимдилай хъайивал, итимни папа ханва, амма вири Аллагъди халкънава. ¹³ Куьне фагъума, папаз къилел алачиз дуьа авун кутугнавани къван? ¹⁴ Итимди яргъи чІарар тазватІа, им ам патал беябурвал я, чаз ацукъуни-къарагъуни гъакІ

лугъузвачни къван? ¹⁵ Гъа са вахтунда паб патал яргъи чІарар абур я. ГъикІ лагъайтІа, папаз яргъи чІарар шаршавдин чкадал ганва. ¹⁶ Са низ ятІани захъ галаз и кардин паталай гъуьжет ийиз кІанзаватІа, заз гъасятда адаз лугъуз кІанзава: я чаз, я Аллагъдиниманийринмуькуь кІватІалриз маса адет авач.

Реббидин суфра кутун

¹⁷ И тагъкимар гуналди, за куь тариф ийизвач лугъуз кІанзава заз, вучиз лагъайтІа куьн санал кІватІ хъунри хийирдилай гзаф зарар гъизва. ¹⁸ Сад лагъайди, куьниманийрин кІватІалхъиз, санал кІватІ жезвай берейра куьн пайи-паяр жезва лугъуз ван хъана заз. Са патахъай зун и ванерин чІалахъни жезва. ¹⁹ Куь арадавай фикиррин чаравални квекай вуж синагъра мягъкем ятІа къалурун патал хъун лазим я. ²⁰ Амма санал кІватІ жезвай берейра куьне ийизвай краризРеббидин суфракутунин карда иштиракун я сакІани лугъуз жедач. ²¹ Куьне гъар сада жува гъанвайди незва, гъакІ садбур гишила амукъзава, муькуьбуру сархуш жедалди хъвазва. ²² ТІуьн-хъун паталди квез жуван кІвалер авачни? Им АллагъдиниманийринкІватІал беабур авун ва чпиз недай затІни авачирбур русвагъ авун тушни къван? За квез вуч лугъун? И кардай куь тариф ийидани? Гъелбетда, ваъ! ²³ ГъикІ лагъайтІа, за Реббидивай Вичивай къабулна, кве агакъарна хъи, ИсаМесигъ маса гайи йифиз Ада фу гъиле къуна ²⁴ ва ризкъи гудай дуьада шукурна, фу чІук-чІук авуна ихътин гафар лагъана: «Им куь паталай гузвай Зи Беден я. Зун рикІел хкиз гъа икІ ая». ²⁵ Нянин тІуьнилай къулухъ Ада сукІра гъиле къуна, дуьа авуна ва лагъана: «И сукІра Зи Ивидалди кутІуннавайцІийи Икъраря. Гъар гъилера Зун рикІел хкун патал хъвадайла, гъа икІ ая». ²⁶ Вучиз лагъайтІа гъар гъилера и фу недайла ва и сукІрадай хъвадайла, куьне Ребби хкведалди Адан къиникъикай шагъидвалда.

²⁷ Гъа икІ, кутуг тавур саягъда фу незватІа ва сукІрадай хъвазватІа, ада Реббидин Бедендин ва Ивидин аксинагунагъийизва. ²⁸ Фу недалди ва сукІрадай хъвадалди вилик инсанди вичи вич чиррай, ²⁹ вучиз лагъайтІа Реббидин Бедендин метлеб къатІун тавуна незвай ва хъвазвай гъар сада вичиз кар къадайвал ийизва. ³⁰ Куь арада чандин жигъетдай зайифбур ва азарри къунвайбур гзаф авайди, гъатта рагъметдизни фенвайбур тІимил тахъун гъавиляй я. ³¹ Чна чун синагъ ийизвайтІа, Аллагъди чи дуван ийидачир. ³² Амма чи дуван Реббиди ийизвайла, чаз амай дуьньядихъ галаз санал кар атІун патал, чаз тербия яз жаза гузва.

³³ Гъа икІ, стхаяр-вахар, куьн санал нез кІватІ жедайла, сада сад вилив хуьх. ³⁴ Куь кІватІ хъунухърай куь дуван тийидайвал, низ гишин ятІа, къуй ада кІвале тІуьрай.

Зун куь патав атайла, за амай крарни гуьнгуьна твада.

Руьгъ – сад, паяр – гзаф

12 Гила, стхаяр-вахар, ша чунРуьгъдинпаярикай рахан. Заз куьн абурукай хабар авачиз амукъна кІанзавач. ² Куьнмажусияртир чІавуз квез са куь ятІани лалбутаргалайнихъ рум гайиди куь рикІел алама. ³ Гъавиляй гъавурда акъукъ: Аллагъдин Руьгъди гъевес кутунваз рахазвай садани «Исадизлянет хъурай», – лугъудач, ва садани «ИсаРеббия», – лагъана хиве къадач, икІ лугъун патал адакПакРуьгъди гъевес кутун тавуртІа.

⁴ Паяр гъар жуьрединбур ава, амма Руьгъ гъа сад я. ⁵ Везифаярни гъар жуьрединбур ава, амма Ребби гъа сад я. ⁶ Гъерекатар гъар жуьрединбур ава, амма абур гъа са Аллагъди арадал гъизва.

⁷ Руьгъ гъар садаз уртах кардин хийир патал винел акъатзава. ⁸ Садаз Руьгъди акъул квай ихтилатар авун гузва; муькуьдаз гъа Руьгъди чирвал агакъарун гузва; ⁹ са низ ятІани гъа Руьгъди къетІенимангузва; са низ ятІани гъа Руьгъди дири хъхъунин паяр гузва. ¹⁰ Садаз алааматдин таъсир квай къуватар, муькуьдазпайгъамбарвилер, пуд лагъайдаз Руьгъдилай вуч атанва-атанвач чара ийидай алакъун гузва; са масадаз течир жуьреба-жуьре чІалар ганва, амма са низ ятІани гъа чІаларал лагъанвай гафарин мана ачухардай алакъун ганва. ¹¹ Ибур вири гъа са Руьгъдин гъерекатар я, Ада Вичиз кІандайвал гъар садаз Вичин пай гузва.

Беден – сад, адан паяр – гзаф

¹² Беден гзаф паярикай ибарат тирвал, абур санал хъуни са беден тешкилзавайвал, МесигънигъакІ я. ¹³ Чакай са Беден хъун патал, чун вири са Руьгъда туна, кІандатІа чунчувударва я муькуьбур хъурай, лукІар ва я азадбур хъурай, чна гъа са Руьгъдикай хъванва. ¹⁴ ГъикІ лагъайтІа, беденни гъа са паюникай ваъ, гзафбурукай ибарат хъанва. ¹⁵ КІвачи «Зун бедендиз талукъ туш, вучиз лагъайтІа зун гъил туш!» – лагъайтІа, гъавиляй тушни кІвач бедендин пай тирди? ¹⁶ Япу «Зун вил туш, ва гъавиляй зун бедендиз талукъ туш!» – лагъайтІа, гъавиляй тушни яб бедендин пай тирди? ¹⁷ Вири беден са виликай ибарат тиртІа, бес чаз гъикІ ван къведай? Вири беден са япукай ибарат тиртІа, ни гъикІ къведай? ¹⁸ Амма Аллагъди Адаз Вичиз кІандайвал бедендин гъар са паюниз вичин ийидай кІвалах гана. ¹⁹ Тамамдиз анжах са паюникай ибарат жезвайтІа, бедендин гъал гъикІ жедай? ²⁰ ГъакІ хъайила, бедендин паяр гзаф я, амма вирида са беден арадал гъизва. ²¹ Виливайни гъилиз лугъуз жедач: «Вун заз герек авач!» Къиливай кІвачериз лугъуз жедач: «Куьн заз

герек авач!». ²² Аксина, чаз чеб амайбурулай зайиф яз аквазвай паяр гьакъикъатда виридалайни гзаф лазимбур жезва. ²³ Чи фикирдалди чпиз са акъван гъурметун лайих тушир паярин къайгъу чна мадни гзаф чIугвазва. Абурдив къан тийизвай паяр чна мукъуфдивди кIевирзава, ²⁴ абурдив къазвай паяр патал и кар авун герек туш. Амма Аллагъди беден а саягъда туькIурнава ва и кар чи кыле тунва хьи, чна бедендин абурдив къан тийизвай паярин къайгъу гзаф чIугвадайвал, ²⁵ беден пайи-паяр тежедайвал, амма сада садан къайгъу сад хъиз чIугвадайвал авунва. ²⁶ Са паюниз азият жезватIа, адахъ галаз амайбурузни азият жезва, са паюнин тариф ийизватIа, адахъ галаз амайбурни шад жезва.

²⁷ Гъа икI куьн Месигъдин Беден я, квекай гъар сад са пай я. ²⁸ Иманийрин кIватIалдаАллагъди сад лагъайбурилчиярыз, къвед лагъайбур пайгъамбарар яз, пуд лагъайбурни муаллимар яз тайинарнава. Ада садбуруз аламатар къалурдай къувар ганва, мукъуьбуруз дири хъийидай алакьун пай яз ганва, садбуруз муьгътежбуруз куьмек гун пай яз ганва, мукъуьбуруз идара авун пай яз ганва, бязибуруз течир жуьреба-жуьре чIалар ганва. ²⁹ Вири илчияр яни мегер? Вири пайгъамбарар яни къван? Вири муаллимар яни къван? Вирида аламатар ийизвани? ³⁰ Дири хъийидай пай виридаз ганвани къван? Течир чIаларалди вири рахазвани? И чIаларин мана ачухариз виридалай алакьдани къван? ³¹ Куьн гъабурулайни важиб авай паяр къачуз алахъзава.

Амма за квез виридалайни хъсан рехъ къалурда.

Муьгъуьббатдикай тарифдин мани

13 Завай инсанрин вамалаикринчIаларалди рахаз жезватIа, амма захъмуьгъуьббатавачтIа, зун ванзавай буьруьнж ва я зигърингъарзавай литаврияр хъунилай гъейри маса затI туш. ² Зазпайгъамбарвилинтай ганватIа ва заз вири сирер чизватIа, заз вири чирвилер ганватIа ва захъ дагълар чкадилай юзурдайиманаватIа, амма муьгъуьббат авачтIа, зун са затIни туш. ³ За жуван эменни пай авуртIани ва жуван беден цIуз вегъейтIани, амма захъ муьгъуьббат авачтIа, за жува жувкъурбанд авунизаз са хийирни гудач.

⁴ Муьгъуьббатдихъ сабур ава, ам къени я, ада пехилвалдач ва вичи вичин тарифардач, ада къама ялар твадач, ⁵ адалай векъи жез алакьдач, ам вичин хийирдихъ гелкъведач, ам туьнт жедач ва ада писвал рикIел хуьдач. ⁶ Ам гъахъ тахъунал шад жедач, амма гьакъикъатдал шад жеда. ⁷ Ада вири тахсирар тахъай гьисаб ийида, виридан чIалахъ жеда, виридак умуд кутада, вири эхда.

⁸ Муьгъуьббат са чIавузни акъалтIдач. Пайгъамбарвилер куьтягъ жеда, течир чIалар кис жеда, чирвилер куьтягъ жеда. ⁹ Вучиз лагъайтIа, чи чирвилер тамамбур туш, ва чи

пайгъамбарвилерни са къадардинбур я.

¹⁰ Тамамвал алуькъайла, гъа чIавуз бегъем тушир вири крар куьтягъ жеда. ¹¹ Аял тир чIавуз зун аял хъиз рахазвай, фикирни аялди хъиз, веревирдни аялди хъиз ийизвай. Амма зун чIехи хъайила, за жуван аялвилини хесетрал эхир эцигна. ¹² Чаз исятда, рагъул гуьзгуьдай хъен аквадайди хъиз, какахъна аквазва. А чIавуз лагъайтIа, чаз чин чинал аквада. Исятда заз чизвайди са къадар я, ахпа лагъайтIа, заз, зун Аллагъдиз гьикI чизватIа, гьакI тамамдиз чир жеда.

¹³ Гъа икI, амукъзавайди и пуд затI я: иман, умуд ва муьгъуьббат, абурукайни виридалай чIехиди муьгъуьббат я.

Пайгъамбарвал ва течир чIаларал рахун

14 Муьгъуьббатдинрекеь хъухъ, Руьгъдинпаяр къачуз алахъ, иллакипайгъамбарвалийиз хъунин пай. ² Вуж вичиз течир чIалал рахазватIа, ам инсанрихъ галаз ваъ, Аллагъдихъ галаз рахазва, вучиз лагъайтIа, адан гъавурда садни акъазвач, ада руьгъдалди сирер лугъузва. ³ Амма пайгъамбарвал ийизвайди инсанриз, абуруз несигъат яз, кIубанарун яз ва сабур гун яз лугъузва. ⁴ Течир чIалал рахазвайди анжах са вичиз несигъат гуз рахазва, амма пайгъамбарвал ийизвайдииманийрин кIватIалдизнесигъат гуз рахазва. ⁵ Заз куьн вири течир чIаларал раханайтIа кIандай, амма куьне пайгъамбарвал авунайтIа мадни хъсан жедай. Течир чIаларал рахазвайди вичин рахунрин мана ачухарзавай ва адалдииманийринкIватIалдиз несигъат гузвай дуьшуьшар квачиз, течир чIаларал рахазвайдалай пайгъамбар вине я. ⁶ Стхаяр-вахар, зун куь патав атана течир чIаларал рахаз хъайитIа, зи гафара якеремат, я чирвал, я пайгъамбарвал, я несигъат авачиз хъайитIа, за квез вуч хийир гуда? ⁷ Ша чна мисал яз чан алачир ван акъудзавай алатар тир кфил ва я арфа къачун. Абурул, ванер сад садавай чара тежез, макъамар ягъиз хъайитIа, квез макъам гъа алатралди язавайди гьикI чир хъурай? ⁸ Къаргъуди къил акъатдайвал тайин хабар-ишара ягъ тавуртIа, женгиниз вуж гъазур жеда? ⁹ Куь арадани гьакI я. Куьне мецелди, къил акъатдайвал, атIуз-атIуз течир чIалал гафар лугъуз тахъайтIа, куьне вуч лугъузватIа инсан гьикI гъавурда акъурай? Куьне лагъай гафар гару тухуда.

¹⁰ Дуьньяда жуьреба-жуьре чIалар гзаф ава, ва абурухъ гъардахъ вичин мана ава. ¹¹ Заз лугъузвай гафарин мана чизвачтIа, зав рахазвайдан гъавурда зун акъадач ва гъамни зи гъавурда акъадач. ¹² Куь арадани гьакI я. Квез квехъ Руьгъдин паяр хъана кIанзаватIа, абур квехъ булвилелди жедайвал ая, аммаиманийринкIватIалдиз хийир жедайвал хъурай.

¹³ Гъавилияй течир чIалал рахазвайди вичиз мана ачухарунин пай хъун паталдуьаавурай. ¹⁴ Зун течир чIалал рахадай чIавуз зи руьгъди дуьа

ийизва, амма акьул и кардик квач ва идакай масабуроз са хийирни авач. ¹⁵ ГьакI хьайила за вуч ийин? Заз руьгьдалдини дуьа ийиз, акьулдалдини дуьа ийиз кIанзава. Заз руьгьдалдини мани лугьуз, акьулдалдини мани лугьуз кIанзава. ¹⁶ Вуна руьгьдалди Аллагьдиз шукур ийизватIа, чIал течирдавай «амин» гьикI лугьуз жеда? Вучиз лагьайтIа, вуна вуч лугьузватIа ам гьавурда акьадач! ¹⁷ Вавай Аллагьдиз хьсандакказ шукурар ийиз жеда, амма и карди маса касдиз хийир гьидач.

¹⁸ За жув течир чIаларал квелай гзаф рахазва лугьуз Аллагьдиз шукур ийизва. ¹⁹ Амма иманийрин кIватIалда, течир чIалал цIуд агьзурралди гафар лугьудалди, масабуроз несигьат жедай, гьавурда акьадай анжах вад гаф лугьуз кIанзава заз.

²⁰ Стхаяр ва вахар, акьулдалди аялар жемир. Писвилин рекьяй аялар хьиз, амма акьулдалди чIехибур яз хьухь.

²¹ КъанундаРиббидилагьанва:

«Чара чIаларал рахазвай инсанрин куьмекдалди, патан чилин эгьлийрин мецералди Зун рахада и халкъдив, амма гьа чIавузни абуру Заз яб гудач» Яшай 28:11-12.

²² Гьа икI течир чIалар иманияр паталди ваъ, иман гвачирбур паталдидишараяря. Пайгьамбарвал авун иман гвачирбур паталди ваъ, иманияр паталди я. ²³ Гьавиляй, вири иманийрин кIватIал кIватI хьана течир чIаларалди рахаз хьайитIа, наши ва иман гвачир ксар атайтIа, абуру куь акьул фенва лугьудачни? ²⁴ Амма вирида пайгьамбарвал ийидай чIавуз иман гвачирди ва я нашиди атайтIа, адангунагьарвинел акьудда, вирида ам айибда. ²⁵ Адан рикIин вири чинибан ниятар винел акьатда, ва ада, чинихъди ярх хьана, Аллагьдиз икрамда ва ван алаз лугьуда: «Куь арада гьакьикьатдани Аллагь ава!»

Ибадат авунин къайда

²⁶ Вучда, стхаяр-вахар? Куьн санал кIватI хьайи чIавуз, кев гьар садав мани ва я чирвилин гаф, ва я керемат, ва я чIал, ва я а чIалал лагьайдан мана гватIа, къуй им вири иманийрин кIватIалдиз несигьат яз хьурай. ²⁷ Течир чIалал рахадайбур аватIа, къуй кьвед рахурай, гзаф хьайитIа, пуд рахурай ва чебни нубат-нубатдалди, амма са касди гьавурда турай. ²⁸ Куь арада гьавурда твадай кас авачтIа, иманийрин кIватIалда кисрай ва анжах вичизни Аллагьдиз лугьурай.

²⁹ Пайгьамбарарни кьвед ва я пуд рахурай, амайбуру чпиз ван хьайидакай веревирдер авурай. ³⁰ КIватI хьанвайбурукай са низ ятIани керемат атайтIа, къуй сифтедай рахазвайди кис хьурай. ³¹ Квевай виридавай жуваз несигьат ва кIубанвал

къачуз хьун патал, квевай нубатдалди пайгьамбарвал ийиз жеда. ³² Пайгьамбарривай чпин руьгь идара ийиз жеда, ³³ вучиз лагьайтIа Аллагь къайда тахьунин ваъ, ислягьвилин Аллагь я.

Месигьдизталукьбурун вири кIватIалра хьиз, ³⁴ папарибатдинвахтунда кис хьурай. Абуруз рахадай ихтияр авач, амма абур, Къанунди тIалабзавайвал, табий хьурай. ³⁵ Абуруз са вуч ятIани чириз кIанзаватIа, и кардикай абуру кIвале чпин гьуьлеривай хабар къурай, вучиз лагьайтIа иманийрин кIватIалда папаз рахун кутугнавач.

³⁶ Аллагьдин Гаф эвелни-эвел квелай атайди я ва я анжах кев агакьайди я лагьана фикирзавани куьне? ³⁷ Ни вич пайгьамбар ва я Руьгьдин инсан яз гьисабзаватIа, за кез хьизвайбур Риббидин Вичин тагькимар тирди хиве къурай. ³⁸ Са ни ятIани и кар кваз къазвачтIа, гьам вични кваз къадач.

³⁹ Гьа икI, стхаяр-вахар, пайгьамбарвал авунихъ гьереката, амма течир чIаларал рахунин вилик пад къамир. ⁴⁰ Амма вири кIвалахар эдебдалди кьиле фирай ва къайдадив къадайбур хьурай.

Къейибурал чан хтуникай

¹⁵ Стхаяр-вахар, за кез муштулук гайи, куьне къабулай ва вичелди куьн мягькем хьайиШад Хабарза куь рикIел хкизва. ² Куьн за кез муштулук яз гайидал кIевиз акьвазайтIа, куьн гьадалди хилас жеда, тахьайтIа куьимангьаваянди я.

³ Жува къачур виридалайни важиб тирди за кев вуганва:Каламраавайвал,Месигьчигунагьрайкъенай. ⁴ Каламда авайвал Ам кучукнай ва къейи пуд лагьай юкьузчан хтанай. ⁵ Ам Кифадиз акунай ва ахпа цIикьведтилмиздиз. ⁶ Идалай гьуьгьуьниз Ам вад вишелейни гзаф стхайриз-вахариз гьа са вахтунда акунай. Абурукай гзафбурал чан алама, са бязибур рагьметдиз фенва. ⁷ Са къадар чIавалай АмЯкъубазакунай, ахпа гьакIни вириилчийриз, ⁸ ва геж хьиз куь арадиз атай язух заз Ам виридалай гьуьгьуьниз акунай. ⁹ Зун лагьайтIа, илчийрикай виридалайни гьвечIиди я ва гьатта илчидинтIварцIиз лайихни туш, вучиз лагьайтIа зун Аллагьдиниманийрин кIватIалдингеле къекъвеней. ¹⁰ Амма Аллагьдинберекатдигайивал зун вуж ятIа гьам я, Адан берекат зак нагьакьанди хьанач: за амайбурулай гзаф зегьмет чIугуна, яни за ваъ, захъ галай Аллагьдин берекатди. ¹¹ Ни муштулук гузватIа са гафар я: за ва я абуру. Кьилинди куьн чна муштулук гузвайдан чIалахъ хьунухъ я.

¹² Лагь кван заз, Месигьдал къейидалай къулухъ чан хтана лугьуз муштулук гузватIа, квекай са бязибур гьикI лагьана къейибурал чан хтун жедай кар туш лугьузвайди я? ¹³ Къейибурал чан хтун авай кар туштIа, Месигьдални чан хтанвач. ¹⁴ Месигьдал чан хтанвачтIа, чна муштулук

гузвайдахъни чи имандихъ са манани авач. ¹⁵ Гъа са чІавуз чакай Аллагъдикай тапан шагъидвал ийизвайбур жезва, вучиз лагъайтІа чна, кьейибурал чан хкиз тахъайтІани, Аллагъди чан хкун тавур Месигъдал Ада чан хкана лугъуз шагъидвал авунай. ¹⁶ ГъикІ лагъайтІа, кьейибурал чан хквезвачтІа, Месигъдални чан хтаначир. ¹⁷ Месигъдал чан хтанвачтІа, чи иманни гъаваянди я, куь гунагъарни куь хиве ама. ¹⁸ АкІ хъайила, Месигъдихъ ийизвай иман гъаз рагъметдиз фейибурни телефъана. ¹⁹ Чна Месигъдик кутазвай умуд анжах са и уьмуьр паталди ятІа, чун амай инсанрилайни гъафъ язух гъалда ава.

²⁰ Амма Месигъдал гъакъикъатдани чан хтана! Адал рагъметдиз фейибурун арадай сифтегъанди яз чан хтана. ²¹ И дуньядиз ажал са касдалди гъикІ атанатІа, гъакІ са Касдалди кьейидалай кьулухъ чан хтунни атана. ²² Вучиз лагъайтІаАдамазталукъбур вири гъикІ рекъизватІа, Месигъдиз талуку виридал гъакІ чан хкведа. ²³ Гъардахъ вичин вяде ава: сифте Месигъдал чан хтана, ахпа, Ам мад пайда хъайила, Адаз талукубурални чан хкведа. ²⁴ Ада, гъар са гъакимвал ва гъукум ва кьуват тергна, Пачагълугъ АллагъБубадиввугай чІавуз эхир заман алукуда. ²⁵ Аллагъди вири душманар ярхарна Месигъдин кІвачерик вегъидай вахт кьведалди, Месигъди пачагъвал авуна кІанда. ²⁶ Тергна алуддай эхиримжи душман ажал я. ²⁷ Аллагъди Каламда лугъузвайвал, «вири Адан кІвачерик муьтІуьгъарна»Забур 8:7.. «Вири муьтІуьгъарна», – лугъудай чІавуз, гъелбетда, «вири» гафуник вири Адаз муьтІуьгъ авур Аллагъ Вич акатзавач. ²⁸ Вири Адаз муьтІуьгъ авур чІавуз, Аллагъди вирина агъавал авун патал, Хва Вични вири Хциз муьтІуьгъ Авурдаз табий жеда.

²⁹ ИкІ туширтІа, вучиз кьейибурун паталай инсанри цик акахъун кьачудай? Кьейибурал чан хкведачтІа, вучиз абурун паталай инсанрицик акахъун кьачузвакъван? ³⁰ Вучиз чнани гъар са сятда жуван уьмуьр хатадик кутазва? ³¹ Стхаяр-вахар, зун гъар юкъуз кьиникъин вилик чин-чинал акъваззава. Им за чиРеббитирИсаМесигъдин вилик квел дамахар ийизвайди хъиз гъакъикъатда авай кар я. ³² За, цаварал жедай уьмуьрдик умуд кутун тавуна, Эфесда вагъши гъайванар хътин инсанрихъ галаз женг чІугунатІа, заз идай хъайи вуч хийир ава? Кьейибурал чан хквезвачтІа, вучда кьван: «Ша нең, хъван, вучиз лагъайтІапакачун рекъида?»Яшай 22:13.

³³ Килиг, куьн алцур жедайвал тахъуй: «Пис кІватІалди хъсан адетар чІурда». ³⁴ Куьн хъун лазим тирвал, кьил кьилел хъша, гунагъар ийимир, гъикІ лагъайтІа, квекай бязибуруз Аллагъ чизвач, – и гафар за квез регъуь хъун патал лугъузва.

³⁵ Мумкин я сада хабар кьун: «Кьейибурал гъикІ чан хкведа? Абурухъ гъихътин беден жеда?»

³⁶ Ибур терхеба гафар я. Гъар са цил уьмуьрдин

цІир гъун патал кьена кІанда! ³⁷ Вуна тум вегъидай чІавуз цазвайди набататдин вири беден туш кьван, анжах кьуьлуьн ва я са маса твар я. ³⁸ Амма Аллагъди Вичиз кІандайвал адаз беден гузва – гъар са тварциз вичин беден. ³⁹ Вири беденар сад хътинбур туш: инсанрин беденар са жуьрединбур я, гъайванрин беденар са жуьрединбур я, кьушарин беденар са жуьрединбур я, гъуьлуьн гъетрен беденар са жуьрединбур я. ⁴⁰ Цаварал алай кІалубарни, чилерал жедайбурни ава. Цаварин кІалубрихъ чпин иервал ава, чилинбурухъ – чпин. ⁴¹ Ракъинихъ вичин парпар ава, вацрахъ – вичин, гъетерихъни – чпин. Гъетерни чпин нубатдай экуьвилел гъалтайла садаз садалай тафават авайбур жезва.

⁴² Кьейибурал чан хкведайлани гъакІ жеда. Чилик кутур беден ктІана чкІида, чан хкведай беден ктІидач. ⁴³ Чилик кутур бедендалбаркаллаалач, чан хкведай бедендал баркалла жеда. Чилик кутурди зайифвиле жеда, чан хкведайди – кьуватда. ⁴⁴ Чилик кутурди беден авай затІ хъиз чкІида, чан хкведайдиРуьгъдизхас жуьреда жеда. Тан авай беден аватІа, Руьгъдиз хас беденни ава. ⁴⁵ Каламди лугъузва хъи, сад лагъай инсан Адамал чан атана, амма эхиримжи Адам – уьмуьр гудай Руьгъ я. ⁴⁶ Сифтедай Руьгъдиз хасди ваь, беден авайди кьвезва, анжах ахпа – Руьгъдиз хасди. ⁴⁷ Сад лагъай инсан чилин руквадикай халкъ авунай, кьвед лагъай Инсан – им цаварилай тир Инсан я. ⁴⁸ Чилин инсанар чилин сад лагъай инсан хътинбур я, цаварин инсанар цаварилай атай Инсан хътинбур я. ⁴⁹ Исятда чал гъикІ чилин инсандин къамат алатІа, гъакІ чун цаварин Инсандизни ухшар жеда.

⁵⁰ За квез лугъузва, стхаяр-вахар, якІукайни ивидикайАллагъдин Пачагълугъдинирссагъибар хъун мумкин туш; ктІидай са затІни ктІин тийидайдан ирссагъиб жедач. ⁵¹ Яб це, за квез исятда сир ахъайда: чун вири рагъметдиз фидач, амма вири чун ⁵² садлагъана, вил кІевна ахъайдалди, эхиримжи кьаргъудин ван акъатайла, дегишарда. Кьаргъудин ван акъатдайла, кьейибурал члаф тежедайвал чан хкведа, чун лагъайтІа, дегиш жеда. ⁵³ Члаф жедай кьван вири члаф тежедайдаз элкъуьн лазим я, ажал галай кьван вири – рекъин тийидайдаз. ⁵⁴ Члафдакай члаф тежерди, рекъирдакай рекъин тийирди хъайила, гъа чІавуз и кхъенвай гафар кьилиз акъатда: «Ажал гъалибвили туькьуьнна!»Яшай 25:8.

⁵⁵ «Я ажал, ви гъалибвал гъинава?

Я ажал, ви мизмиз гъинава?» Гъаши 13:14.

⁵⁶ Ажалдин мизмиз гунагъ я, гунагъди кьуватКъанундивайкьачузва. ⁵⁷ Амма Аллагъдиз шукур хъурай! Ада чи Ребби Иса Месигъдин куьмекдалди чаз гъалибвал гузва!

⁵⁸ Гъавиляй, зи кІани стхаяр-вахар, кІевиз акъвас. Са куьнини куь рикІе шак туна кІандач. Куьне датІана Аллагъдиз къуллугъ авунин рекъе агалкъунар къачу ва куь зегъмет Ребби патал гъаваянди туширди чир хъухъ.

Сиягъатар авунин ниятар

16 ГилаМесигъдизталукъбур патал пул кІватІуникай. ГалатІдиниманийрин кІватІалраза вуч ая лагъанатІа, гъам ая. ² Гъяд юкъуз квекай гъар сада жуван мажибдикай нивай гъикъван жедатІа, пул къилди эциг, зун атайла пул кІватІун лазим тежедайвал. ³ Зун атай чІавуз за куьне хкъдай ксар, абурун гъакъиндай хъсан къимет гузвай чарарни галаз, куьне кІватІай пул Ярусалимдиз агакъарун патал ракъурда. ⁴ Аниз зунни финиф кІан хъайитІа, зун абурухъ галаз фида.

⁵ Зун куь патав, МакІедандилай къулухъ къведа. Зун МакІедандай яна къвезва. ⁶ Зун са къадар вахтунда, мумкин я, вири къуьдди куь патав гумукъда, ва куьне заз адалай гуьгъуьнизни сиягъат ийиз куьмеқда. ⁷ Заз кІанзавайди фидай рекъе гъакІ квел са къил чІугун туш, Аллагъди гайитІа, за куь патав гзаф вахтунда гумукъуник умуд кутазва. ⁸ Эфесда зунЯхцІурни цІуд лагъай йикъан суваралдиамукъда, ⁹ вучиз лагъайтІа ина, гзаф душманар аватІани, заз, бегъер галазибадатавун патал ракъ гегъеншдиз ачух я.

¹⁰ Куь патав ТІиматІей хъайитІа, адаз са куьникайни хата тахъунин паталай къайгъу чІугу. Адани, за хъиз, РеббиндикІвалах къилиз акъудзава эхир. ¹¹ Къуй адаз садни виняй килиг тавурай. Ахпани, ам зи патав хтун патал, адаз секиндаказ

рекъе гъатиз куьмек це. За ам стхаярни галаз вилив хуьзва.

¹² Чи стха АпІаласакай лагъайтІа, за адавай стхаярни галаз куь патав атун гзаф тІалабнай. Адаз сакІани исятда къвез кІанзавачир, амма мумкинвал хъайи чІавуз ада квел къил чІугвада.

¹³ Уях хъухъ!ИмандакІевиз акъвас! ВикІегъ хъухъ, къуват аваз хъухъ. ¹⁴ Къуй куь вири крармуьгъуьббатдивдийизвайбур хъурай.

¹⁵ За квевай тІалабзава, стхаяр-вахар: Истефас ва адан кІвалевайбур Ахайда имандал атайбурукай сифтегъанбур тирди квез чизва. Абуру чеб Аллагъдиз талукъбуруз къуллугъ авуниз бахшнава – ¹⁶ ахътин ксаризни ибадат ийизвайбуруз ваиманийринкІватІалда къуллугъзавай вирибуруз муьтІуьгъ хъухъ. ¹⁷ Истефас, ФартІун ва Ахайик атай чІавуз зун гзаф шад хъанай. Абуру заз куьн галачиз заз вуч бес жезвачтІа гъам гана. ¹⁸ Абуру зунни, куьнни секинарна. Ахътин инсанрин къадир чир хъухъ.

Эхиримжи саламар

¹⁹ Асия вилаятдаавай иманийрин кІватІалрини квез саламар лугъузва. Акуьлан, ПрискІадин ва абурун кІвале кІватІ жезвай кІватІалдин патайни квез, Месигъдиз талукъ ксариз, чими саламар.

²⁰ Инавай вири стхайри-вахари квез саламар ракъурзава. Пактемендалди сада садаз салам це.

²¹ За, Павела, квез и саламар жуван гъилелди кхъизва: ²² са низ ятІани Ребби кІанзавачтІа, гъадаз лянет хъурай. Чи Ребби, хъша!

²³ Къуй РеббиИсадинберекатквехъ галаз хъурай.

²⁴ Зи муьгъуьббат Иса Месигъда авай квехъ галаз хъурай.Амин.

2-Каринфвийриз

Саламар

¹ Аллагьдин къастуналди хянавай Иса Месигьдинилчи Павелан ва стха Тиматиеян патай Каринфда авай Аллагьдиз талукьиманийрин кIватIалдизва Ахайда Аллагьдиз талукь вирибуруз.

² Аллагьдин, чи Бубадин ва Ребби Иса Месигьдин патай берекатва саламатвал хьурай квез.

Азабра сабур гузвай Аллагьдиз шукур

³ Шукур хьурай Аллагьдиз, чи Ребби Иса Месигьдин Бубадиз, мергье мет авай Бубадиз, гьар жуьредин теселли гузвай Аллагьдиз. ⁴ Ада вири чи четинвилера чаз теселли гузва, чавайни, чи нубатда, Аллагьди чаз гузвай теселлидалди масадбуруз абурун вири азабра теселли гуз хьун патал. ⁵ Чна Месигьдин чIехи азабра гьикI иштирак ийизватIа, гьакI чав Аллагьдила Месигьдин куьмекдалди чIехи теселлини агакьзава. ⁶ Чи четинвилер чна квез теселли вахиласвал хьун паталди эхна алудзава. Чав агакьзавай теселли чаз куьне сабур хьун паталди гузва. Ада квезни чна эхзавай гьа са азабар дурумдивди алудиз куьмек гуда. ⁷ Чна кIевелай квек умуд кутунва ва, куьне чахъ галаз чи азабар гьикI пайзаватIа, гьакI чаз гузвай теселлини пайзавайди чаз чизва.

⁸ Стхаяр-вахар, Асия вилаятда чи килел атайдакай заз куьн са хабарни авачиз таз кIанзавач. Ана чи килел атай къван азабар чи вири къуватрилай акъван гзаф хьана хьи, чан алаз амукуьникай чи гьатта умуд атIанай. ⁹ Чаз акI тир хьи, чаз къиникьин жазадалди кар атIанва, амма акI чаз жувахъ ваъ, къейибурал чан хкизвай Аллагьдихъ далу акализ чир хьун патал хьана. ¹⁰ Ада чун къиникьин хатавиликай хилас авуна ва мад хилас хьийида. Ада чун мад хилас ийида лагьана чна Адак умуд кутунва. ¹¹ Куьнени чаз куьдуйайралди куьмек це, гзафбуру Аллагьдиз, Ада чаз абурун дуьайриз килигна берекат гузвайвилляй, шукур авун паталди.

Павела вич вучиз атаначтIа лугьун

¹² Чавай чимихъивиждандал дамах ийиз жеда. Чна чун и дуьньядани, иллаки квехъ галаз авай чи алакьайра, намус гваз ва рикIин михъивилелди тухвана, им чаз Аллагьдин патай ганвай. Чна чи

крар и дуьньядин «камалдиз» хас жуьреда ваъ, Аллагьдин берекатдиз хас жуьреда кьиле тухуз хьана.

¹³ Чна квез кхьей къван чарара куьне кIелна гьавурда такьадай хьтин са затIни авач. За умудзава хьи, эхирдал къван чи гьавурда акьада, – ¹⁴ са къадар куьн исятда чи гьавурда акьунвайвал, – чи Ребби Иса хкведай юкьуз квевай чални, чна квел дамахзавайвал, дамах ийиз жеда.

¹⁵ Зун и кардихъ агьунва ва гьавилляй, квез кьведра берекат хьун патал, заз сифте куь патав атанайтIа кIандай. ¹⁶ МакIедандиз фидай рекье заз куь патав акьваздай ва элкьвена хкведай рекьени квел кьил чIугвадай фикир авай, гьа чIавуз куьне заз ягьудатдиз физни куьмек гудай. ¹⁷ Квез и фикир фагьум тавуна авунвайди яз аквазва жал? Ва я инсанриз хас тирвал, за гьа са вахтунда гагъ «эхъ», гагьни «ваъ» лугьузва жал? ¹⁸ За квез Аллагьдин вилик тестикьзава хьи, за квез лугьузвайди ян тагана лугьузва. ¹⁹ Вичикай квез за, Силава ва Тиматиея хабар гайи Аллагьдин Хвай Иса Месигьда са тайин туширвални авач, гагъ «эхъ», гагьни «ваъ» жезвач, Ада датIана авайди анжах «эхъ» я.

²⁰ Аллагьди гайи вири гафар Иса Месигьда «эхъ» яз тестикь хьанва! Гьавилляй чна Гьадалди Аллагьдин гьуьрметдай «Амин» лугьузва.

²¹ Месигьдихъ иманавур чакай квехъ галаз ян тагудай бур ийизвайди Аллагь я. Ада чал чи къуллугъ тестикьзавай гуьцIуьр эцигнава ²² ва Вичин муьгьуьр гьалчнава. Ада, Вичи хиве кьур вири крар кьилиз акъатуни замин яз, чи рикIера Вичин Руьгьтунва.

²³ Аллагь шагьид я: зун икъван чIавалди куь патав Каринфдиз анжах куь язухдай атанач. ²⁴ Чаз куь имандал гьакимвал ийиз кIанзавач, ваъ, чна вири кIвалахар куьн анжах шад хьун паталди ийизва, вучиз лагьайтIа куьн имандал кIевиз акьвазнава.

² Гьавилляй за куь патав анжах куьн пашман тахьун патал мад татун кьетIнава, ² вучиз лагьайтIа за куьн пашман ийиз хьайитIа, зун шад ийидайди бес вуж хьурай? Абур за пашман ийизвай куьн тахьана вуж хьурай? ³ За а чар, квез заз чпелди шадвал ийиз кIанзавайбуру зун пашман тавун паталди, кхьейди я. Зун куь шадзаватIа, куьнни ада шадвалзавайдахъ зун агьунва. ⁴ Квез акI кхьиз заз акъван регьят тушир; за накъвар авахьиз ва рикIе тIал аваз кхьенай. Амма зи

макъсад куън пашман авун ваъ, заз куън гъикъван гзаф кІанзаватІа квез чир авун тир.

Гунагъкардилай гъил къахчун

⁵ Пашманвал гайида зун ваъ, вири куън са къадар (за гзафардайвал тахъуй) пашман авуна. ⁶ А касдиз адав квекай гзафбурун патай агакънавай жаза бес я. ⁷ Гила лагъайтІа адалай гъил къахчу ва ам, эхи тежедай пашманвилиругъдайавуднаваз тежедайвал, кІубанара. ⁸ Гъавилияй минет хъуй квез, адахъди куъмуъгъуъббаттестикъ ая.

⁹ За гъакІ куън вири крара зи чІалаз килигдатІа чирун патални квез кхъенай. ¹⁰ Куъне нелай гъил къахчузватІа, зани адалай гъил къахчуда. Эхъ, са нихъ ятІани гъил къахчудай хътин кар аваз, за а касдилай гъил къахчунатІа, заМесигъдинвилик куъ хатурдай гъил къахчуна. ¹¹ И кардииблисдивайчун алцур тежедайвал авуна. Иблисдин ниятар лагъайтІа чаз лап хъсандиз чизва.

Павелаз вичин гъакъиндай чарада кхъенвай чарар герек туш

¹² МесигъдикайШад Хабаргуз зун Туругъасдиз атай чІавузРиббидизаз рехъ ахъайна. ¹³ Амма завай секин хъана акъвазиз хъанач, вучиз лагъайтІа ана зазимандинрекъяй зи стха тир ТіитІ жагъаначир. Гъавилияй зун абурухъ галаз чара хъхъана ва МакІедандиз рекъе гъатна.

¹⁴ Аллагъдиз шукур хъурай: Ада чун Месигъди къачур агалкъунар авай Вичин сварагдик кваз датІана тухузва ва чна Месигъдикай виринра чирвилерин хуш атир чукІурзава. ¹⁵ Хилас жезвайбурун ва къиникъихъ физвайбурун арада, Месигъдиз талукъбур яз, Аллагъ паталди чун хуш атир я. ¹⁶ Садбуруз чун ажал гъизвай пис ял я, муъкуъбуруз – чан кутадай хуш атир я. Ихътин къуллугъ къилиз акъудиз алакъдайди вуж я? ¹⁷ Чна, гзафбуру ийизвайвал, жуваз менфят къачуз, Аллагъдин Гаф маса гузвач эхир. Чун Аллагъдин вилик, Аллагъди ракъурнавай инсанар хъиз, Месигъдиз вафа хуъз,михъирикІелди рахазва.

Сифтегъан ва цІийи Икърар

³ Чун мад чи тарифар ийиз эгечІавайди хъиз яни? Амма куън паталди ва я куъ патай меслятдин чарар, масадбуруз абур герекзавай хъиз, чаз герек яни? ² Ваъ, чи чар куън я: чи рикІера кхъенвай, виридаз малум тир ва виридакІелзавайчар я. ³ Виридаз куънМесигъдинчар тирди аквазва: ам чи къуллугъдин нетижада девитдалди ваъ, Аллагъдин чан алайРуъгъдалди, вични чархун къванерал ваъ, инсанрин рикІера кхъенвай чар я.

⁴ Аллагъдин вилик ихътин агъунвайвал чаз Месигъди гузва. ⁵ Ам хъунухъ чахъ къетІен са вуч ятІани, са агалкъун авайвилай туш; чи алакъунар анжах са Аллагъдивай я. ⁶ Ада чазцІийи

Икърардизкъуллугъзавайбур жедай алакъун гана. И Икърар гъилив кхъенвайКъанунтуш, ваъ, амма ам Руъгъдилай атанва. ГъикІ лагъайтІа Къанундин гъарфуни рекъизва, амма Руъгъди умуър гузва.

⁷ Мусадизганвай къуллугъ гъарфар яз къванцел атІанвай Къанундиз къуллугъ авуникай ибарат тир. Ам ахътин машгъурвиле аваз арадал гъанай хъи,исраилвийривайМусадин нур гузвай чиниз, а экуъвал яргъалди амукъдайди туширтІани, килигиз жезвачир. Нетижада ажал гъайи и къуллугъ ахътин машгъурвиле аваз атанатІа, ⁸ бес Руъгъди ийидай къуллугъ генанибаркаллаалайди жедачни?

⁹ Инсандик тахсир кутазвай къуллугъ ахътин машгъурвиле хъанатІа, бес инсангъахъ-михъивилиз акъудзавайкъуллугъдиз гъихътин чІехи машгъурвал гузва! ¹⁰ РикІивайни, а чІавуз машгъурвиле хъайиди, лап гзаф чІехи баркалладив гекъигайла, гъич машгъурди туш. ¹¹ Вахтуналди тирди машгъурвиле хъанатІа, бес даимди гъихътин чІехи машгъурвиле жеда!

¹² Гъа икІ чахъ авай умуд акъван чІехи я хъи, чун ада викІегъарзава. ¹³ Исраилвийри хкахъдай а машгъурвилиз килиг тавун патал Мусад авурвал, чна чи чинар кІевзавач. ¹⁴ Амма абурун акъул кІеви яз ама, вучиз лагъайтІа икъван чІавалди, абуру Сифтегъан ИкърардинкаламаркІелдайла, а шаршав алуд тавуна тазва, ва и Икърар Месигъ атайла куътягъ хъайидан гъавурда абур акъазвач. ¹⁵ Эхъ, къенин йикъалди, Мусадин Къанун кІелдайла,чувудринрикІер шаршавдалди кІевнава. ¹⁶ Амма Исраилдин халкъРиббидихъэлкъвезва, Ада шаршав алудзава. ¹⁷ Рибби Руъгъ я, Аллагъдин Руъгъ авай виринра азадвал ава!

¹⁸ Ахъа чинар авай чаз, гуъзгуъдай хъиз, Риббидин баркалладин парпар аквазва, ва чун дегиш жезва, Гъадаз ухшарбур жезва. Адан баркалла чак мадни чІехи жезва, ам Риббидилай Вичелай къвезва, Ам лагъайтІа Руъгъ я!

ХъенчІин къапара авай хазина

⁴ Ингъе, и къуллугъ чаз Аллагъдин мергъеетди ганваз, адакай чи рикІ вучиз хазвачтІа. ² Чна гъи жуъредин хъайитІани гъарамзада, чпел амал авуникай регъуъ ийидай къайдаяр инкар ийизва, чна садни алцурарзавач ва Аллагъдин Гаф масакІа дегишарзавач. Аксина, чна Аллагъдин вилик ачухдаказ гъакъикъатдикай хабар гузва, къуй гъар са касди вичин виждандалди Аллагъдин вилик чакай вичин фикирни лугъурай. ³ Чна Вичикай муштулук гузвайШад Хабардингъавурда са вуж ятІани акъазватІа, Ам анжах къиникъихъ физвайбур патал гъахътинди я. ⁴ Абур чпин акъулар и дуъньяда аллагъвал ийизвайиблисди, абуруз Вич Аллагъдин къамат тирМесигъдинбаркалладикайШад Хабардин экв такурай ва абурузимантахъурай лагъана, буъркъуъ авунва. ⁵ Чна чакай ваъ,ИсаМесигъдикайРиббидикайхъиз хабар гузва.

Чун лагъайтІа Исадин гъурметдай куь лукІар я.
 6 «Къуй мичІивиле экв куьІурай»Хъунухъ
 1:3.лагъай Аллагъ Вич Экв я, Иса Месигъдин чинай
 аквазвай Аллагъдин баркалладикай чаз чирвал гуз,
 чи рикІера куьКІвенвай Экв я.

7 Амма и зурба къуват чи патай ваъ, Аллагъдилай
 тирди къалурун патал и багъа хазина чна хъенчІин
 къапара – чи беденра – аваз тухузва. 8 Гъар
 жуьредин четинвилери чун вири патарихъай
 чуькьуъзва, амма чун ажуз хъанвач; чун чара
 атІудай гьалара ава, амма чи чара атІанвач; 9 чи
 геле къекъезва, амма чун Аллагъди гадарнавач;
 чун КІевидаказ гатанва, амма чун къенвач. 10 Чи
 беденда аваз чна датІана Исадин къиникъ тухузва,
 чай Гъадан уьмуьрни къалурун паталди. 11 Чал чан
 алама, чун Исадиз килигна ажалдин хурук кутазва;
 ажал галай чи беденрай Исадин уьмуьр къалурун
 патал чун ажалдин вилик чин чинал акъвазнава.

12 Чак ажалдин гьерекаат ква, квек – уьмуьрдин.
 13 «Зун имандал алай, гъавилляй за
 лугъузвай»Забур 115:1.кхъенвайКаламда. Чахъ
 гъахътин имандинРуьгъавайвилляй, чнани иман
 ийизва ва гъавилляй Шад Хабардикай лугъузва.
 14 Ребби Месигъдал чан Хкайда Иса Месигъдиз
 талукъ тир чални чан хкида ва куь патавай чунни
 акъвазардайди чаз чизва. 15 Им вири куь хийирдиз
 я, Аллагъдин машгъурвиллиз ийизвай шукурар мад
 ва мад гзаф инсанрив
 агакъзавайберекатдиалахъна фидайвал авун
 паталди я.

Цаварик умуд кутуна уьмуьр тухун

16 Гъавилляй руьгъдай аватзавач, амма чи
 бедендин къуватар къери жезватІани, къенепатай
 чун югъ-къандавай цІийи жезва, 17 вучиз лагъайтІа
 чи къезил ва вахтуналди тир азабар, абуру чал
 гъизвай чІехи ва эбеди баркалладив гекъигайла, са
 затІни туш. 18 Чун чаз аквазвайдаз ваъ,
 таквазвайдаз килигзава, вучиз лагъайтІа
 аквазвайди – вахтуналди, таквазвайди эбеди я.

5 Чаз чизва хъи, чи чилиналачух– чи беден –
 терг авур чІавуз цаварал чун эбеди кІвали –
 инсанрин гъилералди ваъ, Аллагъди халкънавай
 беденди вилив хуъзва. 2 Чун и алачухда амай къван
 гагъда чна чал чи цаварин кІвал алуькІдай бере
 алуькІдалди суза ийизва. 3 Ам алуькІайла, чун
 къецил яз амуькзавач. 4 Амма чун чи чилин
 алачухда амай къван ва суза ийизмай къван гагъда
 чаз четин я, вучиз лагъайтІа чаз чилин бедендикай
 магърум хъана рекъиз кІанзавач, амма, гъакІ
 ятІани, ажал галай къван виридал эбеди яз чан
 аламукъун патал, чаз жувал даиман беден алуькІиз
 кІанзава. 5 Гъавилляй чун чазРуьгъзамин хъиз
 ганвай Аллагъди халкъни авунва.

6 Гъавилляй жуван чилин беденда амай къван
 гагъда чунРеббидивайяргъа авунвайди чаз
 чизватІани, чакай чи рикІ датІана архайин я;
 7 гъикІ лагъайтІа чна чаз аквазвайдал

ваъ,имандаламал ийизва. 8 Чи рикІ чакай архайин
 я ва чаз, чи беденар хтІунна фейила, Реббидин
 патав акъваздайвал хъана кІанзава. 9 Гъавилляй,
 чун чи беденда ва я адалай къеце ава талгъана,
 Реббидиз чавай вуч кІанзаватІа, гъам авун чи
 мурад я. 10 ГъикІ лагъайтІа чи виридан
 виликМесигъдиндувандал фин акъвазнава, ва гъар
 садаз вичин гъунаррай, ада чилин беденда аваз
 авур хъсан ва пис крарай эвез гуда.

Сад садахъ галаз туькІвена хъунин къуллугъ

11 Гъа икІ, Реббидиз чІехи гъурмет авун вуч ятІа
 чиз, чун масадбур имандал гъиз алахъзава.
 Аллагъдиз лагъайтІа чун гъихътинбур ятІа чизва, ва
 квезни чун гъа саягъда хъсандиз, куь виждандив
 къурвал чизва лагъана за умудзава. 12 Куь вилик
 чун мад садра жуван тарифар ийиз алахъзавач,
 амма квевай, рикІе авайдал ваъ, гъакІ къалурун
 патал ийизвай крадал дамахзавайбуруз жаваб гуз
 жедайвал, чал виКІегъдиз дамах ийиз жеда. 13 Чун
 къил къилел алачирбур яз гъисабзаватІани, чакай
 ахътинбур Аллагъ паталди хъанва; къил къилел
 алаз фикирар лугъузватІа, им куьн паталди я.

14 Месигъдинмуьгъуьббатдичав виликди физ тазва.
 Чун а кардин чІалахъ я хъи, Сад вирибур патал
 къенватІа, им вирибур къенва лагъай чІал я. 15 Чан
 алайбуру гила чеб патал ваъ, чпин паталай
 къеначан Хтанвайдипатал уьмуьр тухвайвилляй Ам
 вирибур патал къена.

16 Гъа икІ, чун гила садазни инсандин вилерай
 килигзавач. АкІ са мус ятІани чун Месигъдиз
 килигнай, амма мад килиг хъийизмач. 17 Гъавилляй,
 вуж Месигъдиз талукъ ятІа, ам цІийиз
 халкънавайди я. Куьгънеди алатнава, ингъе
 цІийивал хъанва! 18 И кар чун вири Месигъдин
 куьмекдалди Вичихъ галаз туькІур хъувур ва чаз
 инсанар туькІур хъувунин къуллугъ гайи
 Аллагъдилай атанвайди я. 19 Яни Месигъдин
 куьмекдалди Аллагъди, инсанрик
 абурунгунагърайтахсирар кутун тавуна, Вичихъ
 галаз дуьнья туькІур хъувуна, ва Ада и
 туькІвейвикай хабар гун чи хиве туна.

20 Гъа икІ, чун Месигъдин векилар я ва Аллагъди
 чи куьмекдалди инсанриз тагъкимар гузва.
 Гъавилляй чна МесигъдинТІварцІелай минетзава:
 Аллагъдихъ галаз туькІур хъия. 21 Чун Месигъдиз
 талукъ яз Вичин вилик гъахъ-михъибур хъун патал,
 Аллагъди инсанрин гунагъдай тахсир гунагъ
 Квачирдал эцигна.

6 Аллагъдихъ галаз санал кІвалахзавай ксар яз
 чна квевай Аллагъдинберекатнетиха авачиз
 тун тавун тІалабзава. 2 ГъикІ лагъайтІа Ада
 лугъузва:

q1 «Кутугай лап хъсан береда Заз ви ван хъана,
 q2 хиласдай юкъуз За куьмек гана ваз» Яшай 49:8. .

Ингье, исятда кутугай лап хъсан бере я; ингье къехиласвилинюгъ я.

Павела вичи Аллагъдиз къуллугъзавайди тирди къалурун

³ Чна ийизвай къуллугъдиз садавайни туйгъметиз тежедайвал, чна са касдизни кІвач галкІидай багъна гузвач. ⁴ Чна вири макъамра чун Аллагъдиз къуллугъзавайбур яз къалурзава: зурба сабур хъуна, бедбахтвилера, муьгътежвиле, четинвилера, ⁵ чун гатазвайла, зинданра твазвайла ва я пехъи хъанвай кІеретІдин хурук акатзавайла, четин зегъметда, ахвар авачир йифера ва каша, ⁶ михъивиле, чирвиле, мягъкемвиле, регъимвиле, Пак Руйгъдава рикІин сидкъидай тирмуьгъуббатда, ⁷ гъакъикъатдин гафуна, Аллагъдин къуватда, эрчІи ва чагла гъилегъахъ-михъивилиняракъ аваз, ⁸ машгъурвиле ва русвагъвиле, гъам айибдин, гъамни разивилин гафар къачуз. Чун тапархъанрай къазва, амма чун гъакъикъи я; ⁹ чун садазни течирбурай къазва, амма чун чизва; чун къейибурай къазва, амма чал чан алама, чаз инад къазва, амма чун яна къенвач; ¹⁰ чун пашманарзава, амма чна датІана шадвалзава; чун кесиб я, амма чна гзафбурукай девлет авайбур ийизва; чахъ затІни авач, гъа са вахтунда чаз вири ава!

¹¹ Каринфвийар! Чна квез виридакай ачухъдиз лагъанай. Чна чи вири рикІяй квехъди къвезвай муьгъуббат къалуриз хъанай. ¹² Квехъ муьгъуббат авур рикІер ахъа тийизвайбур чун ваъ, чахъди муьгъуббатдивди рикІер ахъа тийизвайбур куьн я. ¹³ Зун квехъ галаз, жуван аялрихъ галаз хъиз, рахазва: жаваб яз куьнени куь рикІер ахъая!

Иман авачирбурухъ галаз сад жемир

¹⁴ Иманавачирбурухъ галаз са викІиник экечІимир. КъанунчІурунихъ галаз гъахъ-михъивилин уртах вуч ава къван? Экуьнихъ мичІивилихъ галаз ¹⁵ ва я Месигъдихъ Велиярахъ галаз уртах вуч ава къван? Иман авайдаз иман авачирдахъ галаз ¹⁶ ва Аллагъдинибадатханадизбутрихъгалаз уртах вуч ава къван? Чун чан алай Аллагъдин ибадатхана я, Аллагъди чакай лагъайвал:

q1 «Зун абурун арадиз гъахъда, къекъвез жеда абурун арада.
q2 Закай абурун Аллагъ жеда, абурукайни Зи халкъ жеда» Леви 26:11-12; Зеки 37:27. .

¹⁷ ГъавилияйРеббидимадни лугъузва:

q1 «Абурун арадай экъечІ
q2 ва чара хъухъ,
q1 кягъиз тахъуй чиркиндак,
q2 гъа чІавуз За къабулда куьн» Яшай 52:11; Зеки 20:34, 41. .

q1¹⁸ «ЗакайБубажеда куь,
q2 квекай жеда Зи рухваяр ва рушар, –

лугъузва Реббиди, вири дуьньядин Агъади»2-Пачагъар 7:14..

⁷ Гъа икІ, кІанибур, чаз ихътин хиве къунар авунватІа, ша чнани чун чи беденар варуьгъерчиркинарзавай виридакаймихъийин, Аллагъдиз чи чІехи гъурмет къалурун ва чи уьмуьр Гъадаз бахшин.

ТітІан ихтилатдал Павела шадвал авун

² Чун паталди куь рикІер ахъа ая! Чна садан хатурни ханач, садан мал-мулкни вара-зара авунач, садакайни жуваз менфят къачунихъ гелкъвенач. ³ И гафар за тахсир кутун яз лугъузвайбур туш. Куьн чи рикІера авайдакай ва чун квехъ галаз уьмуьр тухуз ва рекъиз гъазур тирдакай за квез икъван чІавалди лагъанай. ⁴ Зун квехъ гзаф агъунва ва за квелди пара дамахзава! Куьне зун акъван кІубан ийизва хъи, зи вири бедбахтвилеризни килиг тавуна, зун къадар авачир къван шад жезва. ⁵ Эхъ, чун МакІедандиз атай чІавузни чаз секинвал хъаначир. Акси яз, вири патарихъай чаз къайгъуяр хъанай: винелай чна гъужумар эхзавай, ва къеняй чак къалабулух акатнавай. ⁶ Амма сефилвиле авайбуруз сабур гудай Аллагъди чаз ТітІ атуналди сабур гана, ⁷ ам гъакІ атуналди ваъ, куьне ам къабул авуналди гзаф сабур гана. ГъикІ квез зун акуна кІанзаватІа, гъикІ куьне хъайи кардикай гъайиф чІугвазватІа ва гъикІ куьне кІевелай зи пад къунатІа, ада чаз суьгъбет авуна. И карди заз гзаф чІехи шадвал гана.

⁸ Куьн и чарчи сефил авунатІани, ахътин чар кхъена лугъуз, за гъайиф чІугвазвач. Гъелбетда, за сифтедай икІ хъана лугъуз гъайиф чІугунай, вучиз лагъайтІа чарчи, са акъван яргъалди авуначтІани, куьн сефил авурди заз акунай, ⁹ амма исятда зун шад я. Шад я куьн сефил я лугъуз ваъ, куь сефилвили куьнтуба авуналгъана лугъуз. Вучиз лагъайтІа куь пашманвал Аллагъдин къастуналди хъанвайди тир, гъакІ хъайила чна квез гайи са зиянни авачир. ¹⁰ Аллагъдилай атанвай пашманвили туба авунал гъизва, иданихиласвилихътухузва ва гъайиф чІугун патал мад чка тазвач. Амма и дуьньядин пашманвили ажалдихъ тухузва. ¹¹ Куьне фагъум ая кван: Аллагъдилай атанвай пашманвили квек гъакъисагъвал, жув гъахъар хъийиз кІан хъунухъ, тахсир квайдакай гъахъдаказ хъел атун, къалабулух, чаз чун акваз кІан хъунин къанихвал, гъевес, тахсир квайдаз жаза гуз гъазур хъунин гъисс кутуна. Куьне и карда квек са тахсирни квачир чІал тамамдиз субутарна! ¹² За квез масадан намусдик хкуьрайди ва нин намусдик хкуьрнатІа, гъам себеб яз кхъейди тушир. Заз куьне гъикІ рикІин

сидкьидай Аллагъдин вилик вафа хуъзватІа квез ақуна кІанзавай. ¹³ И карди чаз теселли гана!

Амма и теселлидалди вири ақьалтІзавач. Чун иллаки ТіитІаз хъайи чІехи хвешивилел шад хъана. ГьикІ лагъайтІа куъне адан руьгъ къезиларна.

¹⁴ Адахъ галаз хъайи ихтилатда виликдай за куь тариф авунай, ва куьне зун ақІадарначир. Акси яз, чна квез лагъай вири гафар дуьзбур хъайивал, чна куь тариф ийиз ТіитІаз лагъай гафарни дуьзбур хъана. ¹⁵ Куьне адан гафариз яб гайивал ва куьне гьихътин гьурметдивди ва рикІик зурзун кваз ам къабулайвал рикІел хкидайла, ТіитІаз куьн къвердавай гзаф кІан жезва. ¹⁶ Вири крара квехъ далу акализ хъунал зунни шад я!

Ярусалимдин кесиб иманийриз пул кІватІун

8 Стхяр-вахар, Аллагъди МакІеданда авай кІватІалриз гьихътинберекатганатІа, чаз гьадакайни квез лугъуз кІанзава. ² Четин тир гзаф синагъра аватІани, абурун шадвал ақьван зурба тир хъи, абурухъ ақьалтІай пис кесибвиле жумартвиле булвал авай. ³ Абуру чпивай жедай къван вири ва гъатта адалай артухни хушуналдикъурбанд ийизхъайивилин шагъид я зун. ⁴ Абуру чпи чавай хабар къуна ва Ярусалимда Месигъдизталукъбуруз куьмек гунин пай кутадай ихтияр, чІехи берекат хъиз, кІевелай тІалабна. ⁵ Абуру авурди чна умуд кутурдалай гзаф хъана. Абуру эвелни-эвел чпи чебРеббидиз, ахпани Аллагъдин къастуналди чаз гана. ⁶ Гъавилляй чна, ТіитІа къил кутуниз килигна, и мергъеметдин кар ада куь патавни эхирдалди къилиз ақъудун патал адакруьгъкутуна. ⁷ Квехъ вири булвилелди хъуниз килигна: квехъиман, дилаварвал, чирвал, алахъвал ва чахъди куьмуьгъуббатава, – чаз куьне и мергъеметдин кардани куь лап хъсан чкаяр къалурна кІанзава.

⁸ За квез эмир гузвач, амма масадбуру къалурзавай алахъуникай лугъуналди, заз куь муьгъуббатни рикІяй къезвайди хъун синагъ ийиз кІанзава. ⁹ Квез чи РеббиИса Месигъдин берекат чизва эхир. Адахъ девлет авай, амма чун паталди Ам кесиб хъана, Вичин кесибвиле килигна, чун девлет авайбур хъун паталди.

¹⁰ За квез икІ авун меслятзава: куьне шаз ийиз эгечІай кар куьтягъа, ам гъа квез хийир я. ГьикІ лагъайтІа куьн и кар ийиз эгечІай сифтебурни я, и кар авун куьне сифте яз ниятни авунай. ГъакІ, кар куьтягъдайлани, и кар ният ийидайла къалурай хътин гъакъисагъвалкъалура. Куь агъвалди гьикъван квез мумкинвал гузватІа, гъакъван це.

¹² Къилинди – ийиз кІан хъунухъ я, гъа чІавуз куьне кутур паюниз Аллагъди къимет гуда. Адаз куьне квез авачирдакай ваъ, авайдакай гана кІанзава.

¹³ Чаз куь гьисабдай масадбуруз регъят хъана кІанзавач, амма барабарвал хъана кІанзава.

¹⁴ Алай вахтунда куь агъвалди – абурун

муьгътежвал, абурун агъвалди, лагъайтІа, герек чІавуз куь муьгътежвал къезиларда. Гъа чІавуз

q1 «Гзаф кІватІайдаз артуханди авачир,
q2 Тіимил кІватІайдаз муьгътежвал авачир»
ЭхкъечІун 16:18. , –

лугъуз хъенвай хътин барабарвал жеда.

ТіитІ ва адан амадагар

¹⁶ Зи рикІел эцигай хъиз, ТіитІан рикІелни куь къайгъу чІугун эцигай Аллагъдиз за шукур ийизва. ¹⁷ ГьикІ лагъайтІа ТіитІа чи тІалабдиз гъакІ гъай лагъанач, ам куь патав хушуналди, вичи къил кутуналди къезва. ¹⁸ Чна адахъ галаз санал вири кІватІалраШад Хабардизхъсандиз къуллугъзавайди яз чизвай мад са стха ракъурнава. ¹⁹ Идалайни гъейри, чи ялав квай ниятдин лишан яз, Ребби Вич машгъур авун патал, чна ийизвай мергъеметдин карда чахъ галаз атун патал ва чаз куьмек гун патал, а кас кІватІалри хкъанавайди я. ²⁰ Гъил ахъадаказ гузвай и савкъватрихъ галаз чун къиле физвайвиле садавайни туьгъмет ийиз тежедайвал хъана кІанзава чаз. ²¹ Чун вири крар дуьздаказ ийиз алахъзава – са Реббидин вилик ваъ, гъакІ инсанрин виликни.

²² Чна куь патав гзаф гъилера ва гзаф крара вичин рикІивай тир къайгъударвал къалурай мад са стха абурухъ галаз ракъурнава. Гила лагъайтІа квехъ гзаф агъун себеб яз, ам кардив генани рикІивай эгечІзава. ²³ ТіитІакай лагъайтІа, ам зи амадаг ва куь арада захъ галаз санал кІвалахзавайди я. Амай стхайрикай рахайтІа, абуру кІватІалри ракъурнавайбур я ва Месигъдинбаркаллакъалурзавай. ²⁴ Гъавилляй абуруз куь патай авай муьгъуббат субут ая, вири кІватІалриз чна квел ийизвай дамах гъаваянди туширди аквадайвал.

Гъил ахъадаказ масадбуруз куьмекдайбур Аллагъдиз кІан хъун

9 Гъар вуч ятІани, Месигъдизталукъбуруз куьмек гуникай квез хъинин лазимвал заз авач. ² Куьмек гуз кІан хъунин цІай квай куь ният заз чизва ва за макІеданвийрин вилик куь тарифни авунай. Ихътинкъурбанд авунизкуьн Ахайда гъеле шаз гъазур тирдакай за абуруз лагъанай. Куь къетІивили абурукни гьерекат кутуна. ³ Чна авур куь тариф гъакІан къуруди тахъун патал ва за квез лагъайвал куьн гъазур яз жедайвал, за куь патав стхяр ракъурнава. ⁴ ГьикІ лагъайтІа, макІеданвияр захъ галаз атун хъайитІа ва абуруз куьн гъазур тушиз акуртІа, чаз регъуь жеда, квез жедай регъуьвиликай талгъайтІани жеда. ⁵ Гъавилляй, куьне гаф гайивал, пул кІватІунин кар куьтягъун патал, заз стхяр чІалал гъана абуру виликамаз квел къил чІугун лазим яз ақуна. Гъа чІавуз куьне и

кар мажбурдалди ваъ, хушуналди ийизвайди аквада.

⁶ РикІел хуъх: ни мискъидаказ тум цайитІа, ада мискъи гвенни гуъда, ни жумартдаказ тум цайитІа, ада жумарт гвенни гуъда. ⁷ Къуй гъар сада вичиз рикІи гъикъван це лугъузватІа, гъакъван гурай, гъайиф яз ва я мажбур яз тагурай, вучиз лагъайтІа Аллагъдиз ни шаддаказ гузватІа, гъам кІанда.

q1⁸ «Ада вичихъ авайди кесибриз пайна,
q2 Адангъахъ-михъивалэбеди яз амукъзава» Забур 111:9. , –

лугъуз хъенвайвал, квехъ датІана вири бес къадарда хъун патал ва хъсан кар патал артухни алаз бес жедайвал, Аллагъдивай куън лазим тир виридалди таъминариз жеда.

¹⁰ Тум цазвайдаз тум Гузвайда, инсанриз тІуън яз фу Гузвайда куъне цайиди артухарда ва куъ гъахъ-михъивилин гвен гзафарда. ¹¹ Куън вири затІаралди акъван девлет авайбур жеда хъи, квевай датІана инсанриз гъил ахъадаказ куъмек гуз жеда, чи куъмекдалди агакъарнавай куъ жумарт савкъватдай абуру Аллагъдиз шукур ийида.

¹² Куъ и къуллугъди къилди Месигъдиз талукъбурун къайгъуйриз куъмекзавач, ада гъакІ Аллагъдиз мад ва мад гзаф шукурар ийиз тазва! ¹³ Куъне ийизвай мергъеметвилин къуллугъ акваз, инсанри куъ паталай Аллагъдиз шукурар ийида. Куъне вичелиманийизвай МесигъдинШад Хабардизкуъне вафа хуъзва, куъне квез авайди абурухъ галаз ва вирибурухъ галаз гъилин ахъавилелди пайзава. ¹⁴ Абуру куъ гъакъиндайдуъаярийида ва квез Аллагъди ганвай къадар авачирберекатдинкуъмекдалди абуру квехъди ялда. ¹⁵ Гафаралди лугъуз тежедай хътин савкъватдай Аллагъдиз шукур хъурай!

Павела вичин къуллугъдин пад хуън

10 Зун, Павел, куъ патав гвайла куъне лагъай къван «ажузди», квевай яргъа авайла куъне лагъай къван «викІегъди», исятдаМесигъдинмуътІуъгъвиле ва милайимвиле аваз квехъ элкъвена рахазва. ² Квез минет хъуй, зун куъ патав гвайла, чна чи уъмуър инсанриз хас тир са гъихътин ятІани ниятар аваз тухузва лугъудайбурухъ галаз зун викІегъ ва къетІи хъуниз мажбур ийимир. ³ Чна и дуъньяда уъмуър тухузватІани, чна, и дуъньяди дяве тухудайвал, дяве ийизвач. ⁴ Чна зайиф касдин яракъ гваз ваъ, Аллагъди ганвай къуват авай яракъ гваз женг чІугвазва. И яракъдалди чнаруъгъдинкъелеяр чукІурзава. Чна инсанрин фикиррин кІалубар чукІурзава, ⁵ ваАллагъ къатІунизакси яз лавгъавилелди эцигзавай вири манийвилерин кІан цавалзава. Гъар са фикир Месигъдин чІалаз килигуниз муътІуъгъ хъун патал, чна а фикирар есирда къазва. ⁶ Куън чІалаз килигун тамамди

хъунни кумаз, чун са ни ятІани чІалаз килиг тавуниз жаза гуз гъазур жеда.

⁷ Вуч аватІа, куън гъадаз килиг. Вич Месигъдиз талукъ тирдахъ агъунвайда, вич хъиз чунни Месигъдиз талукъ тирдакай фикир авурай.

⁸ Реббидичаз куън чукІурун паталди ваъ, куън мягъкемарун паталди ганвай гъукумдал за мадни гзаф дамахар ийиз хъанайтІани, заз регъуъ жедачир.

⁹ Заз жуван чараралди квек анжах кичІ кутаз кІанзава лагъана садани фикир тавурай. ¹⁰ Захъ чарара гзаф таъсир ва къуват ава, амма жув куъ патав гвайла, зун зайиф я, зи гафарни са акъван метлеб авачирбур я лугъузва. ¹¹ Къуй акІ лугъузвайбуру фикиррай хъи, чун чарара, куъ патав гвачирла, гъихътинбур ятІа, крарани чун, куъ юкъва аваз, гъахътинбур жеда.

¹² Квекай чпи чеб хкаждайбуруз чаз ухшар жез ва я чаз чун ахътинбурув гекъигизни кІанзавач. Амма чеб чпихъ галаз гекъиг авуналди ва тешпигъ авуналди, абур са куънин гъавурдани авач. ¹³ Чаз лагъайтІа жуван метлеб авайдалай артух чІехи тийиз, амма жуван ихтиярар чаз Аллагъди ганвай сергъятра аваз хуъз кІанзава, иник чна куъ арада тухузвай кІвалахни акатзава. ¹⁴ ГъикІ лагъайтІа чун и сергъятрай экъечІзавач, чун куъ патав атаначиртІа, икІ тахъунни мумкин тир, амма чун гъакъикъатда квез МесигъдикайШад Хабаргъайи сифтегъанбур я. ¹⁵ Чна масадан зегъметар жуванбур я лугъуз дамахар ийизвач. Амма чна куъиманчІехи жеда ва идахъ галаз сад яз куъ арада чи кІвалахдин сергъятарни гегъенш жеда лагъана умуд кутазва. ¹⁶ А чІавуз чавай мадни яргъаз физ жеда ва ана чун Шад Хабар чукІуриз жеда, чун, са бязибур хъиз, чпин сергъятра масадбуру авунвай крарал дамахариз жедач. ¹⁷ Каламдакхъенвайвал, «дамахар ийизвайда Реббидал дамах авурай»Ермиягъ 9:24.. ¹⁸ ГъикІ лагъайтІа хушдиз къабул авуниз вичи вичин тариф ийизвайди ваъ, нин тариф Реббиди ийизватІа, гъам лайих я.

Павел ва тапан илчияр

11 Куъне са тІимил зи «ахмакъвал» эхнайтІа хупІ хъсан туширни! Са къадар эхи хъия, минет я.

² Аллагъдин гъайрадалдиза куъ гъакъиндай гъайра ийизва. Куъ кІватІал заз зи руш хъиз я; за адак авайни-авачир са Итимдин –Месигъдинлишанар кутунва, ам Месигъдин вилик са рехнени квачир свас хъиз акъвазун патал.

³ Амма, Гъава амалдар гъуълягъди алцурайвал, заз гъа саягъда куъ фикирарни куън сидкъидалди вамихъивилелдиМесигъдиз бахш авуникай къерех жез кичІезва. ⁴ Куъ патав атана сада чна Вичикай квез хабар гайиИсадикайваъ, масадакай хабар гуз хъайитІа, ва я квев агакънавайРуъгъваъ, масад агакъиз хъайитІа, ва я куъне чавай къабулнавайШад Хабарваъ, масад къабулиз

хъайитІа, а чІавуз ибур вири куьне лап хъсандиз эхзава. ⁵ За жув абурулай, и «акъалтІай чІехиилчийрилай», са квелди ятІани усал туш лагъана фикирзава. ⁶ Мумкин я, зун, абур хъиз, са акъван дилавардиз рахазвач, амма захъ чирвал ава, гъар гъикІ ятІани, чна квез и кар виридаз аквадайвал тамамдиз къалурна.

⁷ Белки, за, куьн хкажун патал, жув агъузаруналдигунагъавунатІа? За квез Шад Хабардикай муштулук са гъакъини къачун тийиз гуз хъаначирни? ⁸ Квез къуллугъ авун патал, за, маса кІватІалривай гъакъи къачуз, абур тараш авурдай хъанва. ⁹ Зун куь патав гвайла ва са куьхъ ятІани муьгътеж тирла, зун квекай садазни пар хъаначир, вучиз лагъайтІа вири лазим тир затІаралди заз МакІедандай атанвай стхайри куьмек гузвай. Зун са куьнани квез пар тежез алахъзавай, идалай къулукъни за гъакІ ийида. ¹⁰ Месигъдин гъакъикъат зак квайвал, и карни турусди я, – зи тариф инкар ийиз алакъдай са касни вири Ахай вилаятда авач. ¹¹ Белки, куьне, заз куьн кІан тийизвайвиляй за квел пар эцигзавач лагъана, фикирзава? Заз куьн гъикІ кІанзаватІа, Аллагъдиз чизва!

¹² Дамахар ийиз, чеб чаз барабар яз гъисабдай багнадихъ къекъезвайбуруз ахътин багна тагун патал, за авурвал гъакІ давамарни ийида. ¹³ А ксар тапан илчияр я, чеб Месигъдин илчияр тирдан къасар ийизвай тапан кІвалахдарар я. ¹⁴ Гъар гъикІ ятІани, им аламат жедай кар туш:иблисдивич экуьнинмалаиктирдан къасар ийизва. ¹⁵ Гъавиляй адас къуллугъзавайбуру чебгъахъ-михъивилизкъуллугъзавайбуру тирдан къасар авунал мягтел хъана кІандач. Эхирда абурув, чпиз вуч лайих ятІа, гъам агакъда.

Павелал ва адан илчивилин къуллугъдал ацалтзавай четинвилер

¹⁶ За мад гъилера тикрар хъийизва: зун ахмакъдай къамир, амма куьне икІ ийизваз хъайила, заз, ахмакъдиз хъиз, мад са тІимил жуван тариф ийидай ихтияр це. ¹⁷ Исятда за лугъудай гафар заРиббидизхас тирвал лугъудач. Тариф авунин уюнда зун ахмакъ хъиз рахада. ¹⁸ И дуьньяда гзафбуру чпин тариф ийизва, зани жуван тариф ийида. ¹⁹ Куьне, лагъайтІа, чІехи лезетдалди ахмакъар эхзава, куьн гъахътин акъул авайбуру я! ²⁰ Куьне куьн лукІвилик кутазвайбуру ва куь жибиндай незвайбуру, квез гъилляй къезвай вуч хъайитІани ийизвайбуру, куь вилик лавгъавал ийизвайбуру ва куь чиниз лапІаш вегъизвайбуру эхзава. ²¹ Жуваз регъуь жедай кар ятІани, лугъун: квез гъакІ ийидай виКегъвал чаз бес хъанач!

Амма абуру квелди дамахардай виКегъвал авуртІани, завайни жуван тарифар-дамахардай виКегъвал ийиз жеда. Зун гъеле мад, ахмакъ хъиз, рахазва. ²² Абуручувударяни? Зунни я. Абурисраилвирияни? Зунни я.

АбуриИбрагъиманэвледар яни? Зунни я! ²³ Абуру Месигъдиз къуллугъзавайбуру яни? ИкІ лугъун ахмакъ кар ятІани, за Месигъдиз абурулай генани гзаф къуллугъ ийизва! За зегъмет гзаф чІугуна, зун абурулай гзаф гъилера зинданра тваз хъана, абурулай гзаф гатаз хъана, ажалдин сергъятдал зун садрани къведра хъанач. ²⁴ Чувудри вад гъилера заз гъар чІавуз яхціурдакай сад кимиз къамчидал ягъунин жаза гана. ²⁵ Пуд гъилера зун тІваларалди гатана, са гъилера заз къван гана, пуд гъилера зун гимидин къилел атай хасаратвилик акатна, гъа чІавуз садра за михъиз са югъни са йиф гъуьле акъудна. ²⁶ Зун мукъвал-мукъвал сиягъат авуниз мажбуру жезва. Ваціарилай элячІдайла, зун хатавилик акатна, къачагъри, зи халкъдикай тирбуру, маса халкъарикай тирбуру, арадал гъайи хатавилерик акатна; зун шегъерда, къурумда, гъуьлел хатавилера хъана, тапан стхайри арадал гъайи хатавилера хъана. ²⁷ За гъалдай фидалди зегъмет чІугуна, зун мукъвал-мукъвал ахвар авачиз, кашни гъарарат эхиз, недай затІ авачиз, къай эхиз, алукІдай затІ авачиз хъана. ²⁸ Ибурулай гъейри, зал гъар юкъуз вири кІватІалрин къайгъу чІугунни илитІ жезва. ²⁹ Са вуж ятІани зайиф жезва – зун зайиф жезвачни бес? Са вуж ятІани гунагъдик акатзава – адахъ зи рикІ кузвачни бес?

³⁰ За дамахар авун герек ятІа, жув квелди зайиф ятІа, заз гъадал дамахариз кІанзава. ³¹ За таб тийизвайди Ребби ИсадинБубадизва Аллагъдиз чизва. Адас даим яз шукур хъурай.

³² АретІ пачагъди Шамда тайинарнавай гъакимди, зун къун патал, шегъердал къаравулвал тухун эмирна. ³³ Амма зун зинбилда аваз шегъердин цла авай текІвендай агъуз авудна, гъа икІ зун хилас хъана.

Павелан карагунар ва адан бедендик мизмиз кутун

12 ИкІ авуни са затІни гузвачтІани, зун жуван тарифар-дамахар авун давамаруниз мажбуру я. Аллагъдилай къезвай карагунрал вакерематралэлячІин. ² ЗазМесигъдизталукъ са кас чида. А кас цІукъуд йис идалай вилик пуд лагъай цавуз къуна хкажнай. Ам вичин беденда авайни, я туштІа, адалай къеце авайни заз чидач, и кар анжах Аллагъдиз чида. ³ Заз чида хъи, и кас – заз чидач ам вичин беденда авайни, адалай къеце авайни, и кар анжах Аллагъдиз чида – ⁴ женнетдизтухванай ва адас инсанди хълагъдай ихтияр авачир ва чеб лугъуз тежедай гафар ван хъана. ⁵ За гъахътин касдалди дамахарда, амма жувалди дамахардач, авуртІа – жуван зайифвилералди дамахда. ⁶ Заз дамахариз кІан хъайитІани, им ахмакъ кар жедачир, вучиз лагъайтІа за гъакъикъат лугъудай. Амма, инсанриз зун аквазвай чІавуз ва зи ван жезвай чІавуз садани заз жув тирдалай гзаф метлеб авайди яз къалуриз кІанзава лагъана фикир тавун патал, за икІ ийидач.

⁷ Зав ихътин чІехи керематар агакънава лугъуз зак дамахар акат тавун патал, зи бедендиз, заз азаб гун патал, Аллагъди сух,иблисдинвекил, ганва.
⁸ Зун идакай хилас авун патал заРеббидизпуд гъилера минет авунай, ⁹ Адани заз икІ жаваб гуз хъана: «Ваз Зиберекатбес я, гъикІ лагъайтІа Зи къуват зайифвиле хъсандиз винел акъалтзава». Гъавиляй заз, жувак Месигъдин къуват хъун патал, ихътин шадвилелди жуван зайифвилел мадни гзаф дамахариз кІанзава. ¹⁰ Гъавиляй зун зайифвилерални, намусдик кхуърунрал ва муьгътежвилерал, геле къекъез хъунрални, Месигъ паталди ацалтзавай четинвилерални рази я, вучиз лагъайтІа зун зайиф тир чІавуз захъ къуват ава.

Каринфдин кІватІалдихъ Павелан рикІ кун

¹¹ Гъа икІ, зунмихъизахмакъ хъанва, амма икІ хъун патал зун куьне мажбур авуна. Зи тарифар куьне авуна кІанзавайди тир, гъикІ лагъайтІа зун, гъакъикъатда са затІ туштІани, «акъалтІай чІехиилчийрилай» са куьналдини усал туш.
¹² Халисан илчидин керемат-ишараяр квез къалурнай: лап чІехи сабур, аламатар, керемат-ишараяр ва къудратдин крар. ¹³ Зи патай амай кІватІалрив агакъна квев агакъ тавур затІ хъанани? Анжах са кар хъана: закай квез пар хъанач. За икІ куь хатур хунай залай гъил къахчу.
¹⁴ Ингъе, зун квел пуд лагъай гъилера къил чІугваз гъазур жезва ва заз жувакай квез пар хъана кІанзавач. Заз лагъайтІа квехъ авайди ваъ, куьн кІанзава. Жуван диде-бубаяр патал аялри ваъ, аялар патал диде-бубайри девлет кІватІна кІанда эхир. ¹⁵ Зун лагъайтІа куьн паталди ашкъидалди захъ авай вири гуз ва куьн паталди жуван чанни эцигиз гъазур я. Мегер заз куьн гзаф кІан хъунивай квез зун тІимил кІан жезвани? ¹⁶ Гъар гъикІ хъайитІани, закай квез пар хъанач, амма, белки, куьне за гъикІ хъайитІани куьн са квелди ятІани алцуарна лугъузватІа?
¹⁷ Белки, за куь патав ракъурзавай инсанрин куьмекдалди квекай хийир хкудиз хъанатІа? ¹⁸ За куь патав атун ТитІавай тІалабна ва адахъ галаз мад са стха ракъурнава. Белки, ТитІа куь са куькай ятІани менфят къачуна? Мегер чна чи къуллугъ адахъ галаз санал къиле тухуз хъаначирни, чахъ авайбур гъа сад хътин макъсадар туширни?
¹⁹ Куьне, мумкин я, чна чун куь вилик хуьзва лугъуз фадлай фикирзава жеди. Ваъ, чун Аллагъди ракъурнавай ксар яз, Адан вилик рахазва: зи рикІ алайбур, чна ийизвай къван вири крар куьн мягъкем хъун паталди ийизвайбур я. ²⁰ Зун куь патав атай чІавуз заз куьн зи рикІи, зунни куь рикІи къан тийиз кичІезва. Зун квев квез кІанзавайвал ваъ, масакІа эгечІуниз мажбур жеда. Куь арадай гъуьжетар, пехилвал, хъел,

къалмакъалар, буьгътен, фитнеяр, лавгъавал ва къайда тахъун жагъиз кичІе я заз. ²¹ Мад гъилера зун куь патав атай чІавуз заз Аллагъди зун куь вилик русвагъ ийиз кичІезва.
 Виликдайгунагъаравур, амма чпел тахсир яз аватнавай чиркинвал, явавал, фасикъвал авуникай туба тавур гзафбурухъ шехъуниз мажбур жеда зун.

Эхиримжи тагъкимар

13 Зун гила куь патав пуд лагъай гъилера къвезва. «Гъар гъихътин хъайитІани тахсир къве ва я пуд шагъиддин гафаралди тестикъзавайди хъун лазим я»Киххъей Къанун 19:15.лагъана кхъенва. ² Гъавиляй зун къвед лагъай гъилера куь патав гвайла, за квез тагъким авунай, гилани, яргъа аваз, виликдайгунагъаравурбуруз ва амай вирибуруз за тикрар хъийизва: и гъилера заз куь язух къведач. ³ Квез лагъайтІа зи мецелдиМесигърахазвайди субут авун кІанзава. Месигъ куьн патал зайиф туш, Ада куь арада Вичин къуват къалурзава! ⁴ РикІивайни Месигъ зайифвиле авазхашунизянайтІани, Адал Аллагъдин къудратвиллин чан ала! ГъакІ чунни, Ам хъиз, зайиф я, амма чна, куь вагътедай фин патал, Аллагъдин къудратвилелди Месигъдихъ галаз уьмуьр тухуда.
⁵ Куьне куьн чира, квехъ мадиманаматІа чира, жув синагъ ая. Ва я квезІсаМесигъди уьмуьр кве тухузвайди чизвачни? Квевай гъакъикъатда синагъдай дурум гана экъечІиз хъанатІа, – гъелбетда. ⁶ Чун лагъайтІа, и синагъдай чун дурум гана экъечІайди квез аквадайдик за умуд кутазва. ⁷ Куьне писвал тавун патал чна Аллагъдиздуьаийизва. Дурум гана экъечІайбур яз къалурун паталди ваъ, куьне ийизвай крар, чун синагъдай дурум гана экъечІайбур хъиз такуртІани, гъахъунихъ галаз къурбур хъун паталди дуьа ийизва. ⁸ Чавай гъакъикъатдиз акси са затІни ийиз жедач, авуртІа, анжах гъакъикъат паталди ийида.
⁹ Куьн къуват авайбур хъайитІа, чун гъатта зайифбур хъунални шад жеда. Гъавиляй чна куьн дуьз хъхъунихъ фин патал дуьаярни ийизва. ¹⁰ Исятда куь патав гвачиз, за квез авиляй кхъизва хъи, куь патав хъайи чІавуз за векъивал къалур тавун паталди.Реббидизаз чукІурун паталди ваъ, арадал гъун паталди гъукум ганва.
¹¹ Эхирдай, стхаяр-вахар, заз лугъуз кІанзава: шад хъухъ, дуьз хъхъунихъ гъереката, сада сад кІубан ая, къуй куь арада садвал хъурай, ислягъвиле аваз уьмуьр твах. Гъа чІавуз кІанивилинни саламатвиллин чешме тир Аллагъ квехъ галаз жеда.
¹² Сада садазпактемендалди салам це. Аллагъдиз талуьк ина авай вирибуру квез саламар лугъузва.
¹³ Къуй квехъ виридахъ галаз Ребби Иса Месигъдинберекат, АллагъдинмуьгъуьббатваПак Ругъдигузвай садвал хъурай.

ГалатІвийриз

Саламар

1 Инсанри хягъ тавунвай ва инсандин куьмек галачиз, анжахИсаМесигъдива Ам кьейидалай кьулухъ Адалчан хканвайАллагъБубадиилчияз тайинарнавай Павелан ² ва захъ галаз авай вири стхайрин ва вахарин патай.

ГалатІда авайиманийрин кІватІалриз.

³ Аллагъдин, чи Бубадин, ваРеббИса Месигъдин патайберекатва саламатвал хьурай квез. ⁴ Чи Аллагъ Бубадин ихтиярдалди Иса Месигъди чигунагъармихьун ва чун алай девирдин напаквилерикай азад авун паталди Вичкъурбанд авуна. ⁵ Аллагъдиз эбеди яз шукур хьурай!Амин.

Тек са Шад Хабар

⁶ Маса саШад Хабардинпаталай Иса Месигъдин берекатдалди квез эверай Аллагъ куьне икьван фад рикІелай алудунал зун мягътел я. ⁷ Гъакъикъатда маса Шад Хабар авайди туш! Амма, куьн чІуру рекъе тваз, Иса Месигъдин Шад Хабар чІуриз алахъзавайбур ава. ⁸ ЯтІани я чна, я тахъайтІа цаварилай атай самалаикдихъайитІани, чна квез ракъурнавай Шад Хабардиз акси са затІ Шад Хабар хъиз халкъдин арада чукІурайтІа, къуй адаз лянет хьурай! ⁹ За эвелдай лагъай гафар мад тикрарзава: ни квез куьне къабулнавай Шад Хабардиз акси са затІ таблИгъиз хъайитІа, къуй адаз лянет хьурай! ¹⁰ Гила за нин разивал къачун герек я: инсанрин ва я Аллагъдин? Белки зун инсанриз хуш атун паталди алахъзава? Инсанар рази авун паталди алахъзавайтІа, зун Иса Месигъдин лукІ жедачир.

Павел илчи хьуникай

¹¹ Стхайр-вахар, квез чир хьурай, за квез гъанвай Шад Хабар инсанрин патай туш. ¹² За Ам инсанривай къабулнач ва Адан гъавурда зун инсанри тунач. Адан мана заз Иса Месигъди ачухарна.

¹³ Чувудриндиндихъ галаз алакъада авай чІавуз за гъихътин уьмуьр кьиле тухузвайтІа квез ван хъана. Зун АллагъдиниманийринкІватІалдиз акси тир ва ам чукІуриз алахъзавай. ¹⁴ За чувудрин диндиз къуллугъзавай чІавуз зун жуван юлдашрилай парабуралай вилик квай. Чи чІехи бубайрин адетар хуьнин кардал зун рикІин сидкъидай алахъзавай. ¹⁵ Амма гъеле дидедин

къене амаз, заз Вичин берекатдалди Вичиз къуллугъиз эверай Аллагъди зун хяна, ¹⁶ Адакай чувудар туширбуруз Шад Хабар гун патал Вичин Хва заз малумар авунал Аллагъ рази хъайила, за гъясатда инсанрихъ галаз меслятнач. ¹⁷ Зун Ярусалимдиз, залай вилик илчи хъайибурун патав ваъ, Арабистандиз фена, ахпа мад Шам шегъердиз хтана.

¹⁸ Ахпа, пуд йис алатайдалай кьулухъ, Кифадихъ галаз таниш хьун патал зун Ярусалимдиз фена ва цІувад юкъуз адан патав амукъна. ¹⁹ Муькуь илчийрикай заз садни акунач. Тек са Реббидин стхайкъубакуна. ²⁰ За квез кхъенвай гафар тапарар туширди за Аллагъдин вилик тестикъарзава. ²¹ Ахпа зун Суьриядиз ва Киликатдиз фена. ²² ЯгъудатдаавайиманийринкІватІалриз а чІавуз зун гъеле, чинай акуна, чизвачир. ²³ Абурув анжах ихътин ванер агакъзавай: «Виликан вахтара чи геле къекъвей касди, вичи тергиз алахъай имандикай гила вичи муштулухар гузва». ²⁴ Гъа икІ, абуру заз килигна Аллагъдизбаркаллаийизвай.

Маса илчийри Павелан къуллугъ къабулун

2 ЦІукъуд йис алатайдалай кьулухъ зун Барнабани галаз мад Ярусалимдиз фена. Чна чахъ галаз ТитІни тухванай. ² Аллагъдин патай зун аниз фин герек я лагъана хабар атанвай. Зачувудартуширбурун арада чукІурзавайШад Хабардинмана-метлеб вилик-къилик квай ксариз абурухъ галаз кьиле феи кьилдин ихтилатрин вахтунда ачухарна, гъакІ-гъавайда жуван вахт акъуд тавун патал. ³ Абуру зи патав гвай ТитІ, чувудрикай туширди хъуниз килиг тавуна, суьннет авуниз мажбурнач. ⁴ И месэла чи арадиз атана гъахънавай тапан стхайри къарагъарнай. Абур, чунИсаМесигъдааваз арадал атанвай азадвиликай малуматар кІватІун ва цІийи кьилелай чун лукІар хътинбур авун паталди, чинеба чи арадиз гъахънай. ⁵ Амма, квез Шад Хабардин гъакъикъи мана хуьн патал, чун са легъедани абурун таъсирдик акатнач, абуруз муьтІуьгъ хъанач.

⁶ Вилик-къилик квай ксарикай лагъайтІа, абуру за гайи Хабардилай гъейри маса са затІни тІалабнач. А ксар идалай вилик вужар тиртІани гила зун паталди абур вири сад я, вучиз лагъайтІа, Аллагъди инсанрин арада тафават твазвач. ⁷ Аксина, абуруз акуна хъи, чувудрив Шад Хабар агакъарун Петрудин хиве тунвай хъиз, муькуьбурун арада

Шад Хабар чукІурунин кІвалахни зи хиве тунва.

⁸ Чувудрин арадаилчихьун патал Петрудик гьерекат кутур Аллагьди, муькуьбурун арада таблигъат тухун патал, заз къуват гана.

⁹ КІватІалдин дестекар тирЯкъубани, Кифадини яни Петрудини, Ягъяди, заз ганвай илчивилин алакьун акуна, чна санал кІвалах авунин лишан яз, зазни Барнабадиз гьил яргъи авуна ва чун маса халкъарин, абур чебни чувудрин патав финал рази хъана. ¹⁰ Абуру чавай анжах кесибар рикІелай алуд тавун, абуруз куьмекар гун тавакъу авунай, ва и кар за чІехи гьевесдалди къиле тухузва.

Иса Месигьдал иман гьуналди гьахъ-михьи хьун

¹¹ Амма Кифа АнтІахдиз атай чІавуз, адак тахсир хьуниз килигна, зун адаз ачухдиз акси экъечІна.

¹² Вучиз лагъайтІа, Якъубан патавайиманияртир са бязи чувудар къведалди ада маса халкъарикай тириманийрихъгалаз санал фу незвай, амма гьа итимар атайдалай къулухъ абурукай кичІе тирвиляй, ада маса миллетрин иманийрихъ галаз яваш-яваш алакъаяр атІана. ¹³ Адахъ галаз санал маса чувудрини къве чин алай амалар авуна. Абурун къве чин алай амалри гьатта Барнабани дуьз рекъелай алудна.

¹⁴ Абур Шад Хабардин дуьз рекъелай алатнаваз акурла, за виридан вилик Кифадиз лагъана: «Вун чувуд яз, вуна чувудди хьиз ваъ, маса халкъари хьиз уьмуьр тухузватІа, бес вучиз вуна а халкъарив чувудрив хьиз уьмуьр тухуз тазва?».

¹⁵ Чун чувудар яз дуьньядал атанва, «гунагькармажусияр» яз ваъ. ¹⁶ Амма чаз чизва хьи, инсанКъанундаламал авуналди ваъ, анжах Иса Месигьдал иман гьуналдигьахъ-михъивилизакъатзава. Гъавиляй Къанундал амал авуналди ваъ, Месигьдал гъанвай имандалди гьахъ-михъивилиз акъатун патал чнани Иса Месигьдал иман гъана. Вучиз лагъайтІа, Къанундал амал авуналди гьич са каснигьахъ-михъивилиз акъудзавайдитуш.

¹⁷ Чаз Иса Месигьдин куьмедалди гьахъ-михъивилиз акъудиз кІанзавай чІавуз чун жувни гунагькарар жезватІа, им Иса Месигь гунагьриз лукІвал ийизвайди я лагъай чІал яни? Гьелбетда, ваъ! ¹⁸ За виликдай чукІурайди гуьгъуьнай эциг хъувуртІа, за жува жув Къанун чІурзавайди хьиз къалурзава. ¹⁹ Къанунди заз къиникъдин къарар акъудна ва зунни Аллагьдин рекъе уьмуьр тухун патал къена, ахпа зун Къанундин гьукумдикай азад хъана. Иса Месигьдихъ галаз санал зуннихашунизчІугуна. ²⁰ Гила уьмуьр тухузвайди зун туш, зи чанда уьмуьр тухузвайди Иса Месигь я. Зи уьмуьр, зун кІан хъана, Вич къурбанд авурАллагьдин Хцелиман гъана, Гъадазибадатавуникай ибарат я.

²¹ Аллагьдинберекатза къулухъ элкьуьрзавач. Гьахъ-михъивал Къанундал амал авуналди къачуз

хъанайтІа, им акІ лагъай чІал жедай хьи, Иса Месигь нагъахъ къенва.

Къанун ва иман

3 Ахмакъ галатІвиар!

ВилерикайИсаМесигьхашунизчІугунвай гьал карагзавайтІани, куьн ни икІ тІилисимда тунва?

² Зи са суалдиз жаваб це:РуьгькуьнеКъанунвилив хуьналди къачунани, я тахъайтІаШад Хабардикайквез ван хъайидалимангьуналди къачунани? ³ Мегер куьн гьакъван ахмакъ яни? Руьгьдилай эгечІна, гила квез куь ниятрив куь къуватдалди агакъиз кІанзавани? ⁴ Икъван азиятар куьне нагъахъ чІугунани? Икъван крар нагъахъ хьун мумкин туш! ⁵ Руьгь квез гайи, куь арада аламатдин крар къиле тухузвай Аллагьди и крар куьне Къанун къиле тухузва лугъуз ва я Шад Хабардикай квез ван хъайидал куьне иман гъана лугъуз къиле тухузвани мегер?

⁶ ИбрагьимрикІел хкваш – адакай кхьенва хьи, ада «Аллагьдихъ иман авуна – им адангъахъ-михъиваляз къабулна»Хьунухъ 15:6.. ⁷ Гила гъавурда акьукъ, имандал атанвайбур Ибрагьиман веледар я!

⁸ Каламдавиликамаз Аллагьди, имандиз килигна, маса халкъаргъахъ-михъивилиз акъуддайдихабар гана ва Ибрагьимаз «Вири халкъари ви куьмедалдихийир-дуьакъачуда»Хьунухъ 12:3.– лагъана, Шад Хабар малумарнай. ⁹ Гъавиляй имандал атанвайбуру иман гъаз уьмуьр тухузвай Ибрагьимахъ галаз санал хийир-дуьа къачузва.

¹⁰ Къанун вилив хуьн ният авайбур вири лянетдик ква. Вучиз лагъайтІа кхьенва: «Къанунда кхьенвай вири затІар къилиз акъуд тийизвайбуруз лянетрай!»Киххъей Къанун 27:26.. ¹¹ Малум я хьи, Къанун къиле тухуналди, садни Аллагьдин вилик гьахъ-михъивилиз акъудзавач, вучиз лагъайтІа «Гьахъ-михьи касди имандалди уьмуьр тухуда»Гъабакьукъ 2:4.. ¹² Къанунди имандал бине къунвач, вучиз лагъайтІа кхьенва: «Къанундин эмирри чеб къилиз акъудзавайбуруз уьмуьр гузва»Леви 18:5.. ¹³ Иса Месигьди чун Къанундин лянетдикай хиласна. Чи эвезда Ам вич лянетдик акатна. Гъа и кардикай икІ кхьенва: «Таракай куьрсарнавай гьар са касдал лянет ала»Киххъей Къанун 21:23.. Маса халкъаривайни, Иса Месигь арада аваз, Ибрагьимаз гайи хийир-дуьа къачуз хъурай ва чнани чаз хиве къунвай Руьгь имандалди къачурай лагъана, Ада вичел лянет къачуна, чун хиласна.

Къанун ва хиве къун

¹⁵ Стхаяр-вахар, за квез инсанрин гьар йикъан уьмуьрдай мисал гьида: гьатта инсандин лазим тир къайдада тестикъарнавай весини дегешардай ва я адак алаваяр кутадай ихтияр садазни авач. ¹⁶ Аллагьди анжах Ибрагьимаз ва адан эвледдиз

хиве кьунар ганвай. Аллагьди, гзаф инсанрикай рахазвай хьиз, «ва адан эвледриз» ваъ, са инсандикай рахана, «ва ви эвледдиз» Хьунухъ 22:18. лугьузва. Амни Иса Месигъ я. ¹⁷ Гьа идалди заз лугьуз кІанзава: Аллагьди виликамаз тестикъ авунвай Икьрарадалай кьуд вишни кьанни цІуд йис алатайла атай Къанундивай кьуватдай вегьиз жедач ва идалди Ибрагьимаз гайи гаф кьилиз акъуд тавуна таз жедач. ¹⁸ Вучиз лагьайтІа, ирс Къанундила аслу тиртІа, ада мад хиве кьунрал бине эцигдацир. Амма ам Аллагьди Ибрагьимаз, са нямет хьиз, савкъват хиве кьунин рекьелди гана.

¹⁹ Бес Къанун куьз герек я? Къанун Икьрар чІурайбуруз чпик тахсир квайди чир хьун паталди алава хъувунай. Ам Аллагьди ирс хиве кьунвай кас – Ибрагьиман несилдай тир Инсан кьведалди кьуватда амукьна кІанзавай. Къанунмалаикринкуьмекдалди, са арачидин гьилелди агакьарнай. ²⁰ Сада кьилди гьерекатзаватІа, адаз арачи герек туш. Аллагь сад я!

²¹ АкІ хьайила, Къанун Аллагьдин хиве кьунриз акси яни? Гьелбетда, ваъ! Чаз ганвай Къанундивай уьмуьр гуз хьанайтІа, гьахъ-михьивал Къанун кьиле тухунилай аслу жедай. ²² Амма Каламди вири каинатгунагьринесир тирди малумарна: Иса Месигьдиз иман гьунал хиве кьур затІар анжахиманийризгурай лагьана.

²³ Амма и иман кьведайдалай вилик чун Къанундин гьукумдик квай, гележегда иман пайда жедалди чун есир яз кьунвай. ²⁴ Яни Къанун чаз Месигъ кьведалди фидай рехъ кьалурдай тербия гудайди хьана, чун имандал атана, гьахъ-михьивилиз акъудун паталди. ²⁵ Амма имандал атайдалай кьулухъ чаз тербия гудайди герек амач.

ЛукІар ваъ, рухвар хьун

²⁶ Куьн вири Иса Месигьдал гьайи иманда Аллагьдин веледар я. ²⁷ Иса Месигьдал иман гьанацик акахьун кьачуркуьн вири адаз ухшар хьана. ²⁸ Гила мадчувуддиннимуькуьдан, лукІранни азад инсандин, итимдинни папан арада тафават амач, Иса Месигьдихъ галаз алакьада авай куьн вири сад хьанва. ²⁹ Куьн Иса Месигьдиз талукъ ятІа, Ибрагьиман несилдикай я ва Аллагьди савкъватар хиве кьунвайбурун ирссагьибар я.

4 За мад лугьузва: ирссагьиб гьар са куьнин иеси хьайитІани, аял тир чІавуз лукІралай чара яз жедач. ² Амбубадивахтуналди тайинарай гьилибанрин ва тербиядаррин гьилик жеда. ³ Чунни гьакІимандинрекеьел татанмаз и дуьньядал агъавалзавайруьгьдинкуьватрин лукІар тир. ⁴ Амма, тайин авунвай вахт атана агакьайла, Аллагьди папа ханвай, КъанундизмуьтІуьгъ тир Вичин Хва ракьурна, ⁵ Къанундиз муьтІуьгъ тир чун маса кьачун ва веледвилиз кьабулун паталди. ⁶ Куьн Аллагьдин веледар я. Гьавиляй Аллагьди Вичин Хцин «Абба! Буба чан!» лугьузвай Руьгъ чи

рикІера туна. ⁷ Гьавиляй вун мад лукІ туш, велед я. Велед ятІа, гьакІни Аллагьди вун ирссагьиб яз тайин авунва.

Павела галатІвийрикай фикир чІугун

⁸ Сифтедай, Аллагь чин тийидай чІавуз, куьн гьакьикъатда чеб аллагьар тушир затІарин лукІар тир. ⁹ Амма гила квез Аллагь чизва, дуьз лагьайтІа, Аллагьдиз куьн чизва. ГьакІ хьайила, вучиз бес куьн мад диндиз талукъ зайиф ва куьлуь кьатІунрал элкьвена хквезва? Квез цІйи кьилелай гьабурун лукІар хьижез кІанзавани? ¹⁰ Куьне гьатта тайин тир йикьарал, варцарал, вахтарал ва йикьарал амалзава! ¹¹ Заз кичІезва за квел чІугур зегьметар гьавая физ.

¹² Стхаяр-вахар, за квез минетзава, зун хьиз хьухъ, вучиз лагьайтІа, зунни куьн хьиз хьанва. Куьне заз гьахъ галачир гьич са карни авунач. ¹³ Квез чизвайвал, зун сад лагьай гьилера куь патав атунин, за квешад Хабарагакьарунин себеб жуван сагьламвал зайиф хьун тир. ¹⁴ Зун авай гьал, зи бедендин зайифвал куьн паталди са синагъ тиртІани, куьн заз пис тамашнач, куьне зун яргьаларнач. Куьне зун Аллагьдин самалаикхьиз, Иса Месигькьабулдай хьиз кьабулна. ¹⁵ Гила гьинва куь виликан абахтаварвал? Зун чІалахъ я, виликан вахтара и кар мумкин тиртІа, куьн куь вилерни акъудна заз гуниз гьазур тир. ¹⁶ Гила, квез гьакьикъат ачухарна лугьуз, зун куь душман хьанвани?

¹⁷ Гьа инсанар куьн чпин патахъ ялиз алахъзава, амма абурун ниятар чІурубур я. Абуруз куьн чавай кьакъудиз, чпин пад хуьзвайбур ийиз кІанзава. ¹⁸ И кардикай зарар авач, абур чпинмихьиниятрал, анжах зун куь патав гвай береда ваъ, даима акъвазиз хьайитІа.

¹⁹ Зи веледар, Иса Месигьдин кьаматди квез эсер ийидалди, куьн паталди за саки цІйи кьилелай аял хадайла чІугвадай хьтин тІалар чІугвазва. ²⁰ Агъ, исятда заз куь юкьва жез ва квехъ галаз маса жуьре рахаз кІанзава. Куьне зун гзаф мягьтеларзава.

Къаравушдин аялар ва азад папан аялар

²¹ Эй, Къанундиз муьтІуьгъ хьана уьмуьрь тухуз кІанзавайбур, мегер куьн Къанундин гьавурда акъазвачни? ²² Ибрагьимазкьве хва хьайиди, сад къаравушди, садни азад тир папа ханвайди кхьенва. ²³ Къаравушди хайиди адетдин кьайдадалди, азад папа хайиди Аллагьди гайи гафуниз килигна дуьньядал атанвай. ²⁴ И гьикаяда дерин мана ава. Вучиз лагьайтІа, и кьве папа кьвеИкьрардинлишан гузва. Сад Синайдагьдай я, ада лукІар хьун паталди аялар хазва. Ам Гьежеря. ²⁵ Гьежера Арабистанда авай Синай дагъ кьалурзава, гьакІни ам алай девирдин Ярусалимдиз ухшар я. Вучиз лагьайтІа, Ярусалим

вичин веледрихъ галаз санал лукІвиле ава. ²⁶ Амма цаварин Ярусалим азад я, ва ам чи диде я. ²⁷ КаламдаикІ лаганва:

q1 «Хвеши хъухъ, эй бегьер тегъидай,
q2 аялар авачир паб!
q1 Шадвал ая, гъарая,
q2 аял ханвачир ва аял хаз тежезвай паб!
q1 Вучиз лагъайтІа гадарнавай папаз
q2 гъуъл авай папалай пара аялар жеда» Яшай
54:1. .

²⁸ Куьнни, стхаяр-вахар, Исакъхъиз Аллагъди гаф гуналди дуьньядиз атанвайбур я. ²⁹ Амма а чІавуз адетдин къайдада ханвай кас Руьгъдин къуватдалди ханвай касдин геле гъикІ къекъезвайтІа, гилани гъакІ я. ³⁰ И кардикай Каламда вуч кхъенва? «Къаравушни адан хва чукура. Вучиз лагъайтІа, къаравушдин хва азад папан хцихъ галаз санал ирссагъиб хъун герек туш» Хъунухъ 21:10.. ³¹ Гъавиляй, стхаяр-вахар, чун къаравушдин ваъ, азад папан веледар я!

5 Чун азад инсанар хъун патал Иса Месигъдичун лукІвиляй акъудна. Гъавиляй, мягъкем хъухъ ва мад лукІвилини викиник куь хев кутамир.

Иса Месигъди ганвай азадвал

² За, Павела, квез лугъзува: куьн суьннет авуртІа, Месигъди квез гъич са хийирни гудач. ³ За мад гъилера квез тестикъарзава: суьннет авунвай гъар са касди Къанундин вири шартІарал амал авун герек я. ⁴ Квез Къанундалдигъахъ-михъивилиз акъудиз КІанзаватІа, чир хъухъ: куьн Месигъдивай къакъатна, Аллагъдин берекатдивай яргъал хъанва. ⁵ Амма чна Руьгъдин куьмекдалди Аллагъдин виликимандалди куьн гъахъ-михъи хъуник умуд кутазава. ⁶ Иса Месигъдиз инсан суьннет авунвайди ва я тавунвайди хъун метлеб авай кар туш, метлеб авайди КІанвилелди таъсирзавай иман я.

⁷ Куьн дуьз рекъе авай. Гъакъикъатдин рекъе хъуниз квез ни манийвална? ⁸ Ам куьн дуьз рекъе Турди туш. ⁹ Са тІимил къван гъварци вири тини хкажда. ¹⁰ Гъар вуч ятІани, Реббидихъ галаз санал чна кьиле тухвай уьмуьрди чун чІалахъарзава: чи арада фикирдин чаравал жедач. Гъулгула твазвайбур, яд рагъуларзавайбур, вужар хъайитІани, чпин жазайрив агакъда. ¹¹ Стхаяр-вахар, за, эвелан хъиз, суьннет авун таблигъзаватІа, бес гила вучиз зи геле къекъезва? А чІавуз мадхашуниз ягъун КІвачик галКІизвай къван тушир эхир! ¹² Куьн чІуру рекъе тваз алахъзавайбуру къуй чпин гъинаг КІандатІани атІурай!

¹³ Стхаяр-вахар, квез азадвиллиз эвернава. Анжах и азадвилликай чІуру крар паталди менфят къачумир, куьгунагъкартІулдиз, нефсиниз къуллугъ ийимир, аксина, сада садаз КІанвилелди къуллугъ ая. ¹⁴ Вучиз лагъайтІа вири Къанундин мана-

метлеб са эмирда ганва: «Жув хъиз жуван мукъув гвайдини КІан хъухъ!» Леви 19:18.. ¹⁵ Куьне сада-сад жакъвазватІа, игътият хъухъ, куьне сада-сад тергда!

Уьмуьр Пак Руьгъдин регъбервилик кваз

¹⁶ Гъавиляй, за лугъзува: Руьгъди къалурзавайвал уьмуьр кьиле твах, а чІавуз куьне куь гунагъкар тІулдин нефсиниз яб гудач. ¹⁷ Гунагъкар тІулдиз Руьгъдиз акси тир ва Руьгъдизни гунагъкар тІулдиз акси тир затІар КІанзава. Абур датІана сад-садаз акси акъваззава. Нетихада куьне квез КІандайвал гьерекат ийизвач. ¹⁸ Амма куьн Руьгъдин регъбервилик кваз хъайитІа, куьн Къанундин регъбервилик жедач.

¹⁹ Гунагъкар тІулдин крар малум я. Ибур явавал, чиркинвал, ягъ тахъун, ²⁰ бутпересвал, суьгъурчивал, душманвал, гъуьжетунар, шак, хъел акатун, жува жува къалурун, араяр чІурун, ²¹ пехилвал, сархушвал, кеф чІугун ва ибуруз ухшар амалар я. Мад гъилера за квез малумарзава: ихътин крарал машгъулбуру Аллагъдин Пачагълугъирс яз къачудач.

²² Руьгъдин майва ихътинди я: КІанивал, шадвал, саламатвал, сабур, регъимвал, хъсанвал, вафа, ²³ хъуьтуьлвал, нефсинал гъалиб хъун. Къанунда ихътин крариз акси са затІни авач.

²⁴ Иса Месигъдиз талукъбуру чпин беденрин чІуру темягърихъ ва гъашервилерихъ галаз санал хашуниз акъуднай. ²⁵ Руьгъди чаз уьмуьр ганватІа, ша чна Руьгъдин регъбервилик кваз ам кьиле тухун. ²⁶ Машгъурвал КІани ксар тежен, сада-садаз хъел гъин тийин, сада-садал пехилвал тийин!

6 Стхаяр-вахар, са инсан са тахсирдин винел къуртІа, куьне, Аллагъдин Руьгъквей инсанри, ам дуьз рекъел хтун патал милайимвилелди адаз куьмек ая. Килиг гъа, куьннигунагърагъат тийидайвал хъурай! ² КІеве гъатайдаз даях хъухъ. Гъа и кардалди куьне Месигъдин Къанункъилиз акъудда. ³ Сада вич са затІни тушиз зурба кас яз гъисабзаватІа, ада вичи-вич алцуарзава. ⁴ Къуй гъар сада вичин КІвалахриз фикир гурай ва абур масадбурун КІвалахрив гекъиг тавурай, анжах вичин КІвалахралди дамахрай! ⁵ Гъар садаз вичин пар авайди я.

⁶ Низ са касди имандикай хабар гузватІа, гъа касди вичин муаллимдихъ галаз вичин мал-девлет пайрай.

⁷ Алцуарар жемир: Аллагъдикай садавайни ягъанатариз жедайди туш. Инсанди, вуч цайитІа, гъам гуьнни ийида. ⁸ Ни вичин гунагъкар тІул паталди са вуч ятІани цайитІа, ам, гъа гунагъкар тІулдин бегьер сеbeb хъана, телефни жеда. Руьгъ паталди са вуч ятІани цайида вичизэбеди уьмуьркъачуда. ⁹ Хъсанвал авунин ара атІумир. Чна хъсанвал авун давамариз хъайитІа, са вахт къведа чна цанвайдалай бегьерни къахчуда. ¹⁰ Гъавиляй, гъикъван вахтунда и кар мумкин ятІа,

чна виридаз хъсанвал ийин, иллаки чи имандин стхайриз-вахариз.

Эхиримжи гаф

¹¹ За жуван гъилив и чІехи гъарфаралди кхъенвайдаз килига!

¹² Винелай чеб хъсанбур яз къалуриз кІанзавайбуру куьн суьннет къабулиз мажбуриз алахъзава. Абуруз Месигъхашунизакъудунай чпин геле къекъвена кІанзавач. ¹³ Гъатта суьннет авунвайбуру чпини Къанундал амал ийизвач. Абуруз анжах и кардалди чпи дамахдайвал куьн суьннет авуна кІанзава. ¹⁴ Заз лагъайтІа, чиРеббитирІсаМесигъдин хашунилай гъейри гъич

са куьнални дамахиз кІанзавач. Адан куьмекдалди зун паталди дуьнья хашуниз акъуднава ва дуьнья паталди – зун. ¹⁵ Суьннет авунин ва я суьннет тавунин арада са акъван тафават авач. Къилинди Аллагъ паталди вун цІийиз халкънавайди хъун я! ¹⁶ Къуй и къайдайрал амал ийизвайбуруз виридаз ва гъакІни халисаниИсраилдизсаламатвал ва регъим несиб хъурай!

¹⁷ Идалай къулухъ къуй гъич садани мад заз азиятар гун тавурай, вучиз лагъайтІа за жуван бедендал жув Исадиз талукъ тирвал къалурзавай лишанар гваз къекъвезва.

¹⁸ Стхаяр-вахар, къуй чи Ребби Иса Месигъдинберекатквехъ галаз хъурай!Амин.

Эфесвийриз

Саламар

1 Аллагьдин къастуналди хянавай Иса Месигьдинилчи Павелан патай. Эфесда Аллагьдиз талукьбуруз, Иса Месигьдихъ ийизвай иманва вафа гваз уьмуьр тухузвайбуруз. **2** Чи Буба Аллагьдин ва Ребби Иса Месигьдин патай берекатарва саламатвал хурай квез.

Руьгьани нуьсретар

3 Аллагьдиз, чи Ребби Иса Месигьдин Бубадиз, шукур хурай. Ада Иса Месигьдиз талукь тир чаз цаварин вири руьгьани нуьсретар гана. **4** ГьикI лагайтIа, чун муьгьуьббатда уьмуьр тухуз, чакай Аллагьдиз талукьбур ва Адан вилик рехне квачирбур хун патал, геле дунья халкьдалди вилик Аллагьди чун Иса Месигьдалди хяна. **5** Вичин къени мураддив ва къастунив къурвал, Иса Месигьдин хатурдай Ада чакай Вичи велевилиз къабулнавай аялар хун виликамаз тайинарна. **6** Гьа икI Ада чаз Вичиз кIани Месигьдалди гайи берекатдай чна Адаз шукур ийизва. **7** Месигьдин Ивидалди тахсиррихъ гайи эвез ва тахсиррилай гьил къахчун, Аллагьдин сергьят авачир берекатдив къурвал, чав Месигьдила агакьна. **8** А берекат Аллагьди жумартдаказ гьар жуьредин камалдалди ва къатIунралди чаз гана. **9** Месигьди авур кIвалахралди Аллагьди чаз Вичин къастунив сир ачухна. И кар Ада Вичин къени мураддалди авуна. **10** ИкI Ада цаварал ва чилел алай къван вири затIар Месигьдин гьукумдик тайин вахтунда сад жедайвал авуна. **11** Чна, Месигьдик умуд кутур сифтегьанбуру, Аллагьдин тариф авуниз къуллугъун патал, чакай, Месигьдиз талукь тирбур яз, ирссагьибар хьанва. Дуньяда вири крар Вичин къастунив ва Вичин мураддив къурвал ийизвай Аллагьдин ниятди виликамаз гьа икI тайинар авуна. **13** Квезхиласвал гьизвай Шад Хабардин – гьакьикъатдин Гафунин ван хьана ва Месигьдихъ иман авуна, Адахъ ийизвай иманда квелни хиве къунвай Пак Руьгьдин муьгьуьр гьалчна. **14** Пак Руьгь гележегда чаз жеда лагьана хиве къунвай затIарин ва Адаз талукьбурунгунагьрилай гьил къахчунин замин я. Ша чна Адан тариф ийин.

Павелан дуьа

15 Гьавилай зани, Ребби Исадихъ куь имандикай ва Аллагьдиз талукьбуруз куь патай авай муьгьуьббатдикай ван хьанваз, **16** куьндуьай рарикIел хкиз, куь гьакьиндай Аллагьдиз шукур авун акъвазарзавач. **17** Чи Иса Месигьдин Аллагьди, баркаллаалай Бубади, квез Ам мадни хъсан къатIуз жедайвал, квез камалдин ва керематдин Руьгьдикай пай гун патал, за дуьа ийизва. **18** Аллагьди куь рикIин вилер экуь авун патални за дуьа ийизва: Ада квез вичихъди эвер ганвай умуд вуч затI ятIа, Аллагьдиз талукьбуруз ирс яз гудай баркалладин девлет гьикьван зурбади ятIа, **19** чак, Адан зурба къуватдин таъсирдик кваз имандал алайбурук, квай Адан къадар авачир къудратни гьихътинди ятIа квез акурай. **20** Аллагьди и къуватдалди Месигьдизни таъсирар авуна: Аллагьди Адалчан хканава цавара, гьар жуьредин гьакимрилай, гьукумрилай, къуватрилай ва агъавилерилай вине, неинки и асирда, гьакIни гележегдани рикIел гьиз жедай гьар сатIварцелайни вине Ам Вичин эрчIи гьилихъай ацукьарна. **22** Аллагьди вирибур Месигьдин кIвачерик муьтIуьгьарна, Адан гьукумдик кутуна, Амиманийрин кIватIалдинкьил яз эцигна. **23** А кIватIал Адан Беден я, вири крара вири АцIурзавайдан ацIайвал я.

Цийи уьмуьр – берекатдин савкъват

2 Чилинни цавун арада авай къуватрин гьакимдин – алай вахтунда Аллагьдиз аксивалзавайбурук квай руьгьдин эмирдалди куьне уьмуьр тухузвай. Куь тахсиркарвилер вагунагьарсебег яз ва куьне куь крар гунагькар дуньядиз хас жуьреда ийизвайвилай, куьн къенвайбур тир. **3** Са мус ятIани чун гьахътинбур тир ва чна чи крар тIебии гьевесриз кIандайвал, жуван явавилев къурвал ийизвай. Амай вирибур хьиз, чунни Аллагьдин хъилевилив хуьзвай. **4** Амма регьимдин девлет авай Аллагьди чахъди ийизвай ахътин муьгьуьббаткъалурна хьи, **5** чун чи тахсиркарвилер себеб яз къенвайбур тиртIани, Ада чаз Месигьдихъ галаз санал уьмуьр хгана. Куьн хиласайди берекатя. **6** Аллагьди чал Месигьдихъ галаз саналчан хканава Иса Месигьдихъ галаз сад хьанвай чун цавара тахтарал ацукьарна. **7** Идалди Адаз къвезмай асирра Иса Месигьдин куьмекдалди

чаз гудай Вичин берекатдин къадар авачир девлет къалуриз кІанзавай. ⁸ Вучиз лагъайтІа куьнимандалдихиласайди берекат я. Хиласвалагакъна лугъуз садани дамах тавун патал, им куь краралди авунвай агалкъун ваъ, Аллагъди квез ганвай пай я.

¹⁰ Чун Аллагъди халкънавайбур я, Аллагъди чаз къадар яз ганвай хъсан крар авун патал, чун Иса Месигъдин къуватдалди арадал гъанва.

Иса Месигъдалди сад хъун

¹¹ Гъавиляй рикІел хуьх: куьн хайиламажусияртир; чпел инсанриз хас жуьреда, гъилералди «суйннетнавайбур» тІваралайбуру квез «суйннет тавунвайбур» лугъузвай. ¹² А чІавуз куьн Месигъ авачиз авай ва куьн Исаилдин халкъдидай тушир. Аллагъди гайи гафар авай Икърарарквез талукъ тушир, квехъ и дуьньяда умуд ва Аллагъ авачир. ¹³ Амма исятда – куьн Иса Месигъдиз талукъ тирла – са мус ятІани яргъаз хъайи куьн Месигъдин Ивидалди мукъвабур хъанва.

¹⁴ Ада Вичи чун, чувудар, ва куьн, муькуьбур, тукІуьр хъувуна, чи арадавай цал, яни чун чара ийизвай душманвал, Вичин къиникъалди кукІварна, къведакай сад авуна. ¹⁵ Виче вичин тагъкимарни къайдаяр авай Къанун Месигъди къуватдай вегъена, Адан мурад къведакай Вичихъ галаз са цІийи халкъ авун, ислягъвал арадал гъун ¹⁶ ва, Вичхашуналкъиникъалди душманвал тергна, къведни са Беденда аваз а хашунин куьмекдалди Аллагъдихъ чин элкъуьриз тун я. ¹⁷ Ада атана, квез, Вичикай яргъа тирбуруз ва Вичиз мукъва тирбуруз, ислягъвиликай муштулухар гана, ¹⁸ вучиз лагъайтІа Адан куьмекдалди чаз къве халкъдизни са Руьгъдик кваз Бубадин патав фидай мумкинвал хъана.

¹⁹ Гъавиляй куьн чарабур ва къурабаяр яз амач; гила куьн Аллагъдиз талукъбурун ватандашар, Адан хизандин векилар я.

²⁰ Куьнилчийрикайни пайгъамбаррикай ибарат бинедал эцигнава, адан пипІен Къван Иса Месигъ я. ²¹ Къвез-къвез эцигзавай ва Реббинди пакибадат ханадиз элкъвезвай вири и дарамат Месигъдал дуьм-дуьздаказ хкаж жезва. ²² Квекайни Аллагъди Вичин Руьгъдалди уьмуьр тухудай кІвал хъун патал, куьн Месигъдиз талукъ тирвиляй, куьнни и дараматдин цлара эцигзавай къванер хъиз я.

Павела чувуд туширбуруз муштулухар гун

3 Ингъе, гъавиляй за, куьн, чувуд туширбур, патал Иса Месигъдин патлахъай къазаматда авай Павела, дуьа ийизва.

² Аллагъдин берекат кеве агакъарунин жавабдарвал Аллагъди зи хиве тунвайди квез, гъелбетда, чизва. ³ Ада заз чинебан фикир ачухна, адакай за квез куьрелди кхъенай. ⁴ И чаркІелна,

Месигъдин сирдикай заз чизвайди квевайни чириз жеда. ⁵ Инсанрин виликан несилриз и сир малум тушир. Амма гила Руьгъдиам Аллагъдин пакилчийризни пайгъамбарриз ачухнава. ⁶ И сир адакай ибарат я хъи, Шад Хабардин куьмекдалди маса халкъарикай чувудрихъ галаз санал Аллагъди гузвайнуьсретринирссагъибар ва са Бедендин паяр жезва. Иса Месигъдалди гайи гаф гъабурузни талукъ я.

⁷ Аллагъдин къуватдин гьерекатдалди заз ганвай Аллагъдин берекатдив къурвал, закай и Шад Хабардиз къуллугъзавайди хъанва. ⁸ Вири Аллагъдиз талукъбурукай зун дережадиз виридалайни гъвечІиди я, ятІани чувудар туширбуруз Месигъдин къадар авачир девлетдикай Шад Хабар агакъарунин и берекат заз гана. ⁹ Вири халкъ авур Аллагъди лап сифтедилай чуьнуьхна къур фикирдиз талукъ чирвал вирибуруз гун зал ихтибарна. ¹⁰ И фикирдив къурвал, гилаиманийрин кІватІалди цаварал алай гъакимриз ва гъукумриз Аллагъдихъ авай гзаф жуьрейрин камал ачух авун лазим я. ¹¹ Им Ада чи Реббий Иса Месигъдин куьмекдалди къилиз акъудай Адан даиман къаст я. ¹² Месигъдиз талукъ яз ва Адахъиманийиз, чавай азадиз ва къетІидаказ Аллагъдин патав физ жеда. ¹³ Гъавиляй куь патлахъай чІугъазвай зи азабриз килигна куьн руьгъдай ават тавун тІалабзава за, а азабри куьбаркаладиз къуллугъзава.

Иса Месигъдин муьгъуьббат

¹⁴ Гъа и кар патал зун дуьа ийиз Аллагъ Бубадин вилик метІерал акъвазнава. ¹⁵ Чилерал ва цаварал алай гъар са тухум Гъада арадал гъизва. ¹⁶ Ада Вичин баркалладин девлетдив къурвал, квек Вичин Руьгъдалди къенепатан къуват кутун патал ¹⁷ ва иман авурвиляй куь рикІера Месигъ гъатун патал, за дуьа ийизва. Куьне куь уьмуьрдин дувулни хандакІ муьгъуьббатхъун патал, ¹⁸ вири Аллагъдиз талукъбурухъ галаз санал Месигъдин муьгъуьббатдин гъаркъуьвилин, яргъивилин, къакъанвилин ва деринвилин гъавурда акъаз хъун патал ¹⁹ ва инсандин акъулдилай вине авай и муьгъуьббат къатІун патал, за дуьа ийизва. Куь уьмуьр Аллагъдин вири ацІайвилев ацІун патал, за дуьа ийизва. ²⁰ Вичин къуватди чак акатна кар Ийизвайдаз ва чна тІалабзавайдалай ва я чна вичикай гъатта фикирзавайдалайни лап гзаф ийиз Алакъдайдаз ²¹ несилдилай несилдалди, эбеди яз, Иса Месигъдин ваиманийрин кІватІалдин куьмекдалди шукур хъурай! Амин.

Руьгъдин жигъетдай садвал

4 Реббисеб яз къазаматда авай за квез минетзава: куьн Аллагъди эвернавайбур яз

хъайила, куь везифадиз лайих яз уьмуьр твах.

² Дамах гвачирбур ва умунбур хъухъ, сад садав сабурдивди вамуьгъуьббатдивдиэгечІ.

³ Ислягъвилини зунжурралди куьруьгъдинсадвал мягъкемарун патал, жедай къван вири ая. ⁴ Квез ганвай умуд сад тир хъиз, Руьгъни сад я, Беденни.

⁵ Ребби сад, имансад, цик акахъун къачунсад,

⁶ Аллагъ – виридан Буба – сад я. Ам виридан винел ала ва вири Вичин гъилик кваз вирина кардик ква.

⁷ Месигъдичун паталди тайинарнавай уьлчмедалди чакай гъар садазберекатганва.

⁸ Гъавиляй лугъунни авунва:

q1 «Хкаж хъана Ам къакъандиз,

q2 гуьгъуьнал алаз тухуз есирар,

q2 инсанриз савкъватар гана» Забур 67:19. .

⁹ «Хкаж хъана» лугъуни Ам виликдай агъуз, чилел эвичІунилай гъейри мад затІни къалурзавач. ¹⁰ И ЭвичІайди, Вичелди вири алем ацІурун патал, цаварилайни виниз хкаж хъайи гъа Гъам я.

¹¹ Аллагъдиз талукъбур къуллугъ авунин кардиз гъазур хъун патал, чун вири иманда ва Аллагъдин ХвакъатІунин карда садвилив агакъдай къван чІавалди, чун руьгъдин акъулбалугъвилив агакъдалди, Виче тамамвилини ацІайвал авай Месигъдиз ухшар яз чІехи жедалди, чна Месигъдин Беден арадал гъун патал, Аллагъди садбурукайилчияр, муькуьбурукайпайгъамбарар, масадбурукайШад Хабардикаймуштулухар гудайбур, бязибурукайни инсанар хуьдай чубанар ва муаллимар авуна.

¹⁴ Гъа чІавуз чакай инсанар рекъелай алудзавай амалдар тапархъанрин къурбандар ийизвай жуьреба-жуьре чирвилерин лепейрал ян гузвай ва гарари тухузвай гъвечІи аялар жедач. ¹⁵ Амма муьгъуьббатдивди гъакъикъат лугъуз, вири крада Къил яз авай Месигъдин къилих къалуриз, чун чІехи жеда. ¹⁶ Гъам себеб яз вири Беден сад хъанва ва вири алакъайралди мягъкем хъанва ва адан вири паяри гъар сада вичин кІвалах ийизва. Гъа икІ вири Беден чІехи жезва ва муьгъуьббатда арадал къвезва.

Виликан уьмуьр ва цІийи уьмуьр

¹⁷ Гъавиляй РеббидинТІварцІелай за малумарзава ва тагъкимзава: фикирар ичІи тирмажусиярхъиз уьмуьр тухун акъвазара,

¹⁸ абурун къанажагъ мичІи я. Абурун рикІерин баятвал себеб яз арадал атанвай къенепатан буьркъуьвиляй абур Аллагъди гузвай уьмуьрдикай чара авунва. ¹⁹ Гъар жуьредин айиб квадарна, абуру явавилеиз къил язава, тухвал течиз гъар са чиркинвиле гъатзава.

²⁰ Амма квез Месигъ акІ чир хъанач. ²¹ Квез Адакай ван тахъана авач ва квез, Адан терефдар хъайибуруз, гъакъикъат чирна, гъикІ лагъайтІа гъакъикъатИсадава. ²² Алцурарзавай гъевесар

себеб яз члаф жезвай куь куьгъне тІулдиз хас уьмуьрдин виликан къайдадикай куьне къил къакъуддайвал квез чирна. ²³ Куь фикиррин тІул цІийи ая, ²⁴ Аллагъдин къилих – гъакъикъигъахъ-михъивалвапаквалкъалурзавай цІийи тІул алукІ.

²⁵ Гъавиляй къуй квекай гъар сада таб гадаррай ва вичин муькуьв гвайбуруз авайвал лугъурай, вучиз лагъайтІа чун вири са Бедендин паяр я. ²⁶ Хъиле аваз, гунагъмийир, куь хъел рагъ акІидалди квек тамир. ²⁷ Куь уьмуьрдаиблисдизчка гумир. ²⁸ Ни чуьнуьхиз хъанатІа, мад ада чуьнуьх тахъурай, къуй ада кІвал-югъ патал герек затІар вичин зегъметдалди гъилиз гъурай ва муьгътежвиле авайбурухъ галаз пайрай. ²⁹ Са жуьрединни чІуру гафар лугъумир, анжах несигъат патал хийир авай гафар лагъ, яб гузвайбурузнуьсретгъидайвал ая.

³⁰ Хиласвилиногъ патал квел муьгъуьр хъиз гъалчнавай Аллагъдин Пак Руьгъ пашман ийимир.

³¹ Руьгъда авай гъар жуьредин туькьуьвиликай, хъилекай, гъазабдикай, гъарайдикай, намусдик хкуьрдай гафарикай ва гъар жуьредин писвиликай хилас хъухъ. ³² Сад садахъ галаз къени хъухъ, сада садахъ рикІ кузвайди къалура, Аллагъди куь гунагърилай Месигъдалди гъил къахчурвал, сада садалай гъил къахчу.

Экуьнин аялар

⁵ Аллагъдин рикІ алай веледар хъана, Адалай чешне къачу. ² Месигъдизчун кІан хъайивал ва Вичи Вич чи паталай Аллагъдиз савкъват ва къурбанд яз, хуш атир яз гайивал, куьнемуьгъуьббатдааваз уьмуьр твах. ³ Куь арада гъич са дуьшуьшдани явавилеин ва я гъар жуьредин чиркинвилеин ва я мискъивилеин гъич гелни тахъун лазим я – ибур Аллагъдиз талукъбуруз кутуг тавур крар я. ⁴ Куь рахунра са жуьрединни айиб гафар, къуру лагълагъар ва я къацІай зарафатар тахъун лазим я. Аллагъдиз шукур ийиз хъайитІа хъсан я. ⁵ Чир хъухъ: я явал ийизвайдаз, я рехне квайдаз, я азгъундаз – имбутперестир мисал я – Месигъдинни Аллагъдин Пачагълугъдаирс жедач.

⁶ Винидихъ лагъанвай гафариз акси яз экъечІиз, садани куьн алцурар тавурай, вучиз лагъайтІа муьтІуьгъ тахъайбурал Аллагъдин хъелаватда. ⁷ Ахътин ксарихъ галаз са уртахвални жемир.

⁸ Са мус ятІани куьн мичІивиле авай, амма гила, куьн Реббидихъийизвайимандаавайла, квекай экв хъанва. Экуьнин аялри хъиз уьмуьр твах. ⁹ Экуьнин майва лагъайтІа – им гъар жуьредин дугъривал, гъахъ-михъивалва гъакъикъат я.

¹⁰ Аллагъдиз вуч хуш ятІа, чириз алахъа.

¹¹ МичІивилеин хийир авачир крада иштиракмир, акси яз, а крар винел акъуд. ¹² Ахътин ксар чинеба квел алахънаватІа, гъатта лугъузни регъуь я.

¹³ Вири чинебан крар экуьнал ашкара жеда. ¹⁴ Чеб

аквадайвал авунвай къван виридакай экв жезва,
гъавилляй лугъунни ийизва:

q1 «Ахварай ават, ксанвайди!

q2 Къенвайди язчан хъша–

q1 Месигъди вун экуь ийида».

¹⁵ Гъа икІ, килигъа, ийидай кар мукъаятдиз ая,
ахмакъри хъиз ваъ, камал авайбуру хъиз ая.

¹⁶ Вахтунин къадир хъухъ, вучиз лагъайтІа и
йикъара писвилер гзаф ава. ¹⁷ Къиле гар авайбур
жемир, Аллагъдин къаст вуч ятІа къатІуз алахъ.

¹⁸ Руфун ацІудалди чехир хъвамир, ида явавилехъ
тухуда. АммаРуьгъдалдиациуь хъухъ.

¹⁹ ЗабурдинчІаларалди, тарифдин маниралди ва
руьгъани лугъунралди сада садаз несигъатар це.
Манияр лагъ ва куь рикІера Реббидин тариф ая.

²⁰ Чи РеббийсаМесигъдинТІварцІин хатурдай
датІана ва вири крарай АллагъБубадизшукур ая.

Иманийрин хизан

(Кал. 3:18-21)

²¹ Месигъдикай кичІе яз сад садаз табий хъухъ.

²² Куьн, папар, Реббидиз хъиз, куь гъуьлериз
табий хъухъ. ²³ ГъикІ лагъайтІа, Месигъиманийрин
кІватІалдин– Вичин Бедендин Къил ва Хиласкар
тирвал, гъуьлни вичин папан къил я.

²⁴ ИманийринкІватІал Месигъдиз табий жезвайвал,
папарни вири краара чпин гъуьлериз табий хъун
лазим я.

²⁵ Квез, гъуьлер, Месигъдиз Вичин иманийрин
кІватІал кІан хъайивал, куь папарни гъакІ кІан
хъухъ. Ада Вичи Вичин чан иманийрин
кІватІалпакавун патал эцигна. Адацик акахъун
къачуналдива и чІавуз лугъудай гафарин
куьмекдалди ам михъна, ²⁷ ам Вичин вилик я леке,
я са нукъсан ва я гъахътин маса лишан
квачирбаркаллаалай кІватІал яз эцигиз жедайвал,
ам пакди ва рехне квачирди жедайвал авуна. ²⁸ Гъа
саягъда гъуьлеризни чпин папар, чпин хуси беден
хъиз, кІан хъун лазим я. Вичин паб кІанзавайдаз
вични кІанзава. ²⁹ ГъикІ лагъайтІа вичин беден
такІандай кас авач, амма гъар сада вичин бедендиз
тІуьн гузва ва адан къайгъу чІугвазва. Гъа саягъда
Месигъдини иманийрин кІватІалдин къайгъу
чІугвазва, ³⁰ вучиз лагъайтІа чун Адан Бедендин
паяр я. ³¹ «Ингъе вучиз итимди, бубани диде туна,
папахъ галаз уьмуьр тухузватІа ва ам адахъ галаз
са чандиз элкъвезватІа»Хъунухъ 2:24.. ³² И гафара
чІехи гъакъикъат чуьнуьх хъанва, ва за квез
лугъузва: абур Месигъдинни иманийрин
кІватІалдин алакъайриз талукъ я. ³³ Са гафуналди,
квекай лугъун хъайитІа, къуй гъар са гъуьлуьз,
вичиз вич хъиз, вичин пабни кІан хъурай, ва
папани вичин гъуьлуьз гъуьрмет авурай.

6 Аялар,Реббидихъиманийиз куь диде–

бубайрин чІалаз килигъа, гъа икІ дуьз жеда.

² «Бубадизнидидедиз гъуьрмет ая»ЭхкъеачІун 20:12;

Киххъей Къанун 5:16.– им сифтегъан тагъким я,
вичихъ ихътин хиве къун галай: ³ «Чилел ви
уьмуьр яргъиди хъун патал ва ваз а чилел хъсан
хъун патал».

⁴ Бубаяр, куь аялрик хкуьрна хъел гъимир, амма
абуроз Реббидин тербетдив ва несигъатдив
къадайвал тербия це.

ЛукІаринни абурун иесийрин алакъаяр

(Кал. 3:22–4:1)

⁵ ЛукІар, и чилел куь иесийриз гъуьрметдивди ва
рикІик зурзун кваз,михъирикІелди,
куьнМесигъдизмуьтІуьгъ жедайвал, муьтІуьгъ
хъухъ. ⁶ И кар гъакІ къалурун патал, анжах абур
квев регъимвилелди эгечІун патал
ваъ,руьгъдалдиАллагъдин къаст къилиз акъудзавай
Месигъдин лукІари хъиз ая. ⁷ Куьне инсанриз ваъ,
Реббидиз гъикІ къуллугъдайтІа, гъакІ рикІ алаз
къуллугъ ая. ⁸ Реббиди гъар са хъсан кардай, ам ни
– лукІара ва я азад касди – авуртІани, савкъват
гудайди рикІел хуьх.

⁹ Куьнни, иесияр, куь лукІарив гъа саягъда эгечІа.
Абуруз гъелягъар къун акъвазара. Цаварал
гъабурун ва куь винел иесивалзавай Ребби алайди
ва Ада садни муькуьдалай вине къан тийизвайди
рикІел хуьх.

Аллагъдин руьгъани яракъ ва женгинин парталар

¹⁰ Эхирки, Реббидилай аслу яз, Адан
къудратдалди ва къуватдалди мягъкем жез хъухъ.

¹¹ Квевайиблисдинфендигарвилерин хура
акъвазиз жедайвал, квез Аллагъди ганвай вири
яракъарни женгинин парталар жувал алукиа.

¹² Вучиз лагъайтІа чна инсанрин аксина ваъ,
гъакимрин, гъукумрин, и мичІивилин дуьньядин
эмиррин ва цаварин кІаник квай чІуру руьгъерин
аксина женг чІугвазва. ¹³ Гъавилляй писвили
гъужумдай юкъуз абурун хура квевай акъваз
жедайвал ва куьн, вири гъужумар алудна, дурум
авайбур жедайвал, Аллагъдин вири яракъар къачу.

¹⁴ Гъакъикъат хъиз чІул юкъва туна,гъахъ–
михъивалкъеркъ хъиз алукиа, кІвачерал
Аллагъдихъ галаз туькІвенвайдакайШад
Хабаргуниз гъазурвал алукиа, кІевиз акъваз.
¹⁶ Ибурулай виридалай гъейри, имандин къалхан
къачу, адалди квевай шийирдин кузвай хъелер
туьхуьриз жеда. ¹⁷ Хиласвилинкакъун–кІукІ алукиа ва
Руьгъдин тур – Аллагъдин Гаф яхъ.

¹⁸ Гъар са чІавуз Руьгъдин куьмекдалди гъар
жуьредин тІалабунралди ва минетралдидуьаяр.
И кар патал уях хъухъ ва вири Аллагъдиз
талукъбурун гъакъиндай ийизвай дуьада дегиш
тахъана дурум гваз хъухъ. ¹⁹ Зун рахазвайла, заз
лазим тир гафар гун патал ва завай Шад Хабардин
сирдин гъавурда викІегъдаказ тваз хъун патал, зи
гъакъиндайни дуьа ая. ²⁰ Лап и зунжурра аватІани,
зун Шад Хабардин векил я. Завай адакай

викІегъдиз, лазим тир саягда муштулухар гуз хьун патал, дуьаяр ая.

Эхиримжи саламар

²¹ Квез зи крарикай чир жедайвал, чи играми стха ва Реббидиз вафа тир кьуллугъзавай Туьхика квез вири ахъайда. ²² Чун авай гьаларикай квез

чир хьун патал ва куьн кІубан авун патал, за ам куь патав ракъурни ийизва.

²³ Къуй квез, стхаяр, Аллагь Бубадин ва РеббиИсаМесигъдин патай саламатвал, муьгьуьббатва иман хьурай. ²⁴ Ребби Иса Месигъ эхир авачир кьван кІанзавай вирибурухъберекатхьурай.

ФилипІвийриз

Саламар

1 Иса Месиґдин лукІар тир Павеланни
ТиматІеян патай.

ФилипІра авай, чеб Иса Месиґдиз талукъ
вирибуруз, абурун чІехибур вашемасарникваз.

2 Аллагьдин, чи Бубадин ва РеббИса Месиґдин
патай берекатва саламатвал хьурай квез.

Аллагьдиз шукур авун ва дуьа авун

3 Куьн рикІел алаз ийизвай гьар садуадаза
датІана куь виридан гьакъиндай зи Аллагьдиз
шукурзава. За и дуьаяр шадвилелди ийизва,
5 вучиз лагьайтІа куьне сифте йикъалай
къедалди, Шад Хабардикай муштулухар гуз, захъ
галаз и кІвалахда иштиракзава. **6** Куь арада и хьсан
кардик къил кутур Аллагьди а кар Иса Месиґ
хкведай югъ алуькдалди эхирдал къван
ийидайдахъ зун агъунва.

7 Квекай икІ фикирун заз кутугнава, вучиз
лагьайтІа куьн зи рикІе ава. Зун исятда бухавра
авайла, гьакІни за Шад Хабар хуьдайла ва
тестикъардайла, куьнени вирида захъ галаз
Аллагьдин берекат пайзава. **8** Зун Иса
Месиґдин муьгъуьббатдалдиквехъ виридахъ
цІигел я. И кардин шагьид Аллагь я.

9 Куь муьгъуьббат мад ва мад чІехи хьун патал ва
нетихада чирвилерив ацІун патални фагьумдин
жигьетдай дерин хьун патал за дуьа ийизва. **10** Гьа
чІавуз куьн паталди вуч хьсан ятІа куьне
тайинарда, Месиґ хкведай юкъуз куьнмихьива
рехне квачиз жеда, **11** куьнегьахъ-
михьивилинмайва гьида. А майва,
Аллагьдалбаркаллагъун ва Адан тарифун паталди,
Иса Месиґдин куьмекдалди гьидайди я.

Зун паталди Месиґ уьмуьр я

12 Заз квез чир хьана кІанзава хьи, стхаяр-вахар,
зи къилел атай къван вири крари Шад Хабардикай
муштулухар гунин карда агалкъунарни хьуниз
куьмекна. **13** Гила пачагьдин вири къаравулриз ва
амай вирибуруз зун Иса Месиґ патал къазаматда
авайди чизва. **14** Зун къазаматда тун себеб яз, гзаф
стхаяр-вахар Реббидихъ ийизвай имандалкІеви
хьанва ва абуру мадни викІегьдиз ва кичІе тушиз
Аллагьдин Гафуникай хабар гузва.

15 Бязибуру пехилвилайни бягъс чІугун паталай
Месиґдикай хабар гузва лагьай чІал дугъри я.

Амма муькуьбуру хьсан ниятар аваз хабар гузва.

16 Михьи ниятар авайбуру, зун Шад Хабар хуьн
патал ина тунвайди къатІуз, муьгъуьббатдал амал
ийизва. **17** Гьа са чІавуз чІуру ниятар авайбуру
Месиґдикай, са чпин менфят кІанз, рикІ гвачиз,
заз ина, къазаматда, мадни гзаф четинвилер
хьунин мурад аваз, хабар гузва. **18** Мад вучда
къван? Абурухъ тапан ва я дуьз ниятар аватІани,
къилинди ам я хьи, абуру Месиґ машгьурзава, ва
зун и кардал шад я.

За зи шадвал атІуда ч. **19** Вучиз лагьайтІа, заз
чизва хьи, икІ авуни куь дуьаяр себеб яз ва Иса
Месиґдин Руьгьдин куьмекдалди зун азад хьувуниз
рехъ гуда. **20** За вилив хуьзва ва кІевелай умудзава
хьи, зун са куьникайни жуваз регъуь жедай гьалдиз
къведач. Амма, датІана хьиз, гилани зун, Месиґ зи
беденда машгьур хьун патал, кІевиз акъвазда ва
викІегъ жеда. И кар зи уьмуьрдин ва я ажалдин
куьмекдалди – гьикІ хьайитІани – заз сад я.

21 Вучиз лагьайтІа, зун паталди уьмуьр – им
Месиґ я, ажални – хийир я. **22** Заз жувал чан
аламуькна кІанзаватІа, им зун паталди майваяр
галай кІвалах жеда лагьай чІал я. Гьа икІ, вуч
хкьадатІа, заз чизвач. **23** Зун къве ниятдин арада
къве рикІин жезва: заз и уьмуьрдай хьфиз ва
Месиґдихъ галаз санал жез кІанзава, гьа им,
лагьайтІа, виридалайни хьсан я. **24** Амма зал чан
аламуькун квез гзаф герек я. **25** Зун и кардин
чІалахъ я. Гьавиляй заз чизва хьи, куь шадвал
имандалди артух хьун патал ва куьн иманда мадни
вилик фин патал, ва зун мад квехъ галаз жедай
чІавуз квехъ, Иса Месиґди зи куьмекдалди авур
крарал дамахардай багънаяр гзаф хьун патал, за
уьмуьр тухуда ва квехъ галаз амуькда.

27 Вуч хьайитІани, Иса Месиґдин Шад Хабардиз
лайих яз уьмуьр твах. Зун атайла, куьн акуртІани
ва я зав квекай анжах ванер агакьайтІани, заз чир
жеда хьи, куьне ян гузвач ва куьне садвиле аваз
уьмуьр тухузва, куьн къуьн къуьне туна Шад
Хабардал бине къунвай имандал кІевиз
акъвазнава, **28** ва квез душманрикай кичІе туш.
Ида а кардикай лугъузва хьи, абуру телеф жеда,
амма куьн хилас жеда – им Аллагьдилай къведай
кар я. **29** Квез Иса Месиґ себеб яз ганвай гьуьрмет
хьиз неинки Месиґдихъ иман авун, гьакІни Адан
паталай азабар чІугун гана. **30** Зал виликдай
ацалтай хьтин ва, квез чизвайвал, за исятда
эхзавай хьтин гьа са четинвилер квелни гьалтзава.

Месигьдин умунвилелай чешне къачун

2 Гъа икІ, Месигьдихъ галаз сад хъуникуьн кІубан ийизва. Аданмуьгъуббатдиквез теселли гузва. Куьн Руьгьдинкуьмекдалди садвиле ава ва квехъ регьим ва чарадан рикІикай хабар къадай гьисс ава. ² Зи шадвал генани ацІайди хъия: куь фикиррин садвал хуьх, квехъ гъа сад хътин муьгъуббат хъурай, куьне руьгьдин жигьетдай садвал къалура, куьн сад хътин фикиррал алайбур хуьх. ³ Са жуван менфят кІан хъунин ва я къуру дамахар авунин ниятар аваз са карни ийимир. Абур хуьх ва масадбур жувалай вине яхъ. ⁴ Са жуваз авай хийирдал ваъ, гъакІни муькуьбуруз авай хийирдални амал ая.

⁵ Куь фикирар Иса Месигьдин фикирар хътин бур хъана кІанда.

q1⁶ Аллагьдихъ хътин тІебиат аваз,
q1 гъикІ хъайитІани алахънач Ам
q2 барабарвал хуьз Аллагьдихъ галаз,
q1⁷ аксина, Вичин агъуззавай тІул,
q2 лукІран тІебиат авуна къабул;
q1 адакай инсанриз ухшарди хъана,
q2 акунрай инсан хътинди хъана.
q1⁸ Ада умун авуна Вич,
q2 рекьидалди муьтІуьгъ хъана, амма яз Ам
q2 муьтІуьгъ хъана ажалдизхашунал!
q1⁹ Гъавиляй Ам Аллагьди хкажна,
q2 Адаз виритІварарилай вине авай тІвар гана,
q1¹⁰ цаварални, чилерални, чилин кІаникни
q2 Иса Месигьдин тІварцІин вилик
q2 метІерал вири акъвазун патал,
q1¹¹ Аллагь Бубадин гъуьрметдай
q2 гъар са чІала къабулун патал
q1 Иса Месигь Реббитирди!

МичІивилин алемда гъетери хъиз нур це

¹² Гъа икІ, зи кІанибур, куьн датІана чІалаз килигдай бур тир, неинки зун куь патав гвай чІавуз, гъакІ исятдани, зун авачирлани, куьн гъадалайни гзаф чІалаз килигзава. КичІевиливди ва рикІик зурзун кваз куьн хилас хъун куьне куьн тухузвай къайдадалди къалуриз хуьх, ¹³ гъар гъикІ ятІани Аллагьди Вичи куь къене кІвалах тухузва, квек Вичин къастунив къурвал гъевесни, гъерекатни кутазва.

¹⁴ ЧІуру ва рекъай акъатнавай несилдин арада квекай рехне квачирбур ва леке алачирбур, Аллагьдинмихъиялар хъун патал, вири крар шикаятар ва гъуьжетар галачиз ая. Куьне абурун арада, цавара гъетери хъиз, нур гузва. ¹⁶ Куьн уьмуьрдин гаф къуна хуьх. За и кардал Месигь хкведай юкъуз, за жуван ката-галтук чІагънакъаавунач лугъуз ва чІагънакъа зегьмет чІугунач лугъуз, дамах ийидайвал ая. ¹⁷ Куьне Аллагьдиз гъакъикъидаказ ийизвай къуллугъдиз – къурбанддиз тамамвал гуз алахъдай чехир хъиз зун

хъайитІани, зун шад я, зани квехъ галаз санал шадвал ийизва. ¹⁸ Куьнни шад хуьх ва захъ галаз шадвал ва хвешивал ая.

ТиматІей ва ЭпафрадитІ

¹⁹ ТиматІея квекай хкидай хабарри зун кІубан авун патал, Ребби Исади заз куь патав мукъвара ам ракъуриз хъунин умуд ганва. ²⁰ Захъ галаз са фикиррал алай ТиматІей хътин, куь паталай ихътин жавабдарвал гьиссдай маса кас захъ авач. ²¹ Амайбур гъар сад Иса Месигьдиз кІанзавайдан ваъ, жуван хийирдин къайгъуда ава. ²² Амма ТиматІея вичин алакьунар карда къалурайди, ада захъ галаз санал, хци бубадихъ галаз хъиз, Шад Хабардикай муштулук гайиди квез чизва. ²³ Гъавиляй, инлай къулукъ захъ вуч жедатІа чир хъунни кумаз, за ам куь патав ракъурда лагъана умуд ийизва. ²⁴ Реббиди зун жувни мукъвара куь патав акъатуни чІалахъарзава.

²⁵ Мадни лагъайтІа, зи стха, захъ галаз са кар ийизвайди ва амадаг, куьне ракъурнавайди ва зи къайгъуйра заз къуллугъайди тир ЭпафрадитІ куь патав элкъвена рахкур хъувун за лазим яз гъисабзава. ²⁶ Адан вил квехъ гзаф хъанва. Квев адан азардикай ванер агакъуни ам гъарикІ ийизва. ²⁷ Эхъ, ам лап рикІивай азарди къунвай, саки рекьидай чкадал атанвай, амма Аллагьди адаз регьим авуна, неинки са гъадаз, зи пашманвилел пашманвал алава тахъвун патал, зазни регьим авуна. ²⁸ Гъавиляй, куьн ам акуна шад хъун патал ва зи пашманвални тІимил хъун патал, за ам куь патав мадни чІехи хушуналди ракъурзава. ²⁹ Ам Реббиди ганвай стха яз чІехи шадвилелди къабула ва ам хътин инсанриз гъуьрмет ая. ³⁰ ГъикІ лагъайтІа Месигь патал кІвалахдайла, ам саки къена. Заз квевай гуз тахъай куьмек гун патал, ада вичин уьмуьр къиникъин хатадик кутуна эхир.

Гъакъикъи гъахъ-михъивал

3 Гъа икІ, стхаяр-вахар, Реббидик кваз шадвал ая! Идакай мад ва мад кхъин тавун заз четин я, вучиз лагъайтІа куьн патал икІ хъсан жеда.

² А кицІерикай – писвал ийизвай ксарикай – мукъаят хуьх, зиянкарвал ийизвай бурукай мукъаят хуьх. ³ Гъакъикъатда суьннет авунвай бур – Аллагьдин Руьгьдин регьбервилек кваз икрамзавай, Иса Месигьдалди дамахарзавай ва жуван агалкъунрихъ далу акал тийизвай чунни куьн я. ⁴ Завай, лагъайтІа, а агалкъунрихъ далу акализ жедай! Абурухъ далу акалдай бинеяр захъ маса нелай хъайитІани гзаф авай жеда. ⁵ Зун хана муьжуьд лагъай югъ алукайла суьннет авунай, зи ери- бинеисраилхалкъдикай, Бунъяминантай ифадай я. Зун халисанмихъичувудя, Къанундихъ галаз авай зи алакъадикай лагъайтІа, зун фарисейя. ⁶ Лап рикІе

ціай аваз, алахъна зуниманийрингеле къекъвена. Къанундив къур хътингахъ-михъивиликайрахайтІа, зак са рехнени квач.

⁷ Амма за а чІавуз жуваз жагъанвайди яз гъисабзавай къван вири затІар гила Месигъдин хатурдай квахънавайбур яз гъисабзава. ⁸ Неинки са гъам, гъакІ амай крарни, зи Ребби Иса Месигъ къатІунин къимет авачирвилив гекъигаила, за жувавай квахънавай затІар яз гъисабзава. Месигъ патал за дуьньяда авай къван амай вири затІар зибилрай къуна, Ам жуваз хъун патал ва Адахъ галаз хъун патал за вири квадарна, ⁹ За гила жуван алахъунралди ва Къанун къилиз акъудуналди къачудайгахъ-михъивилиз акъудунихъязлава. Ваъ, Аллагъди зун авилай къабулна хьи, захъ Иса Месигъдихъ ийизвайиманава. ¹⁰ Заз Месигъ ва Адал чан хкай къуват къатІуз кІанзава. Заз Адахъ галаз Адан азабар пайиз ва Адан къиникъа Гъам хътинди жез кІанзава. ¹¹ Гъа чІавуз, за КІевелай умудзава, къейидалай къулухъчан хтунивнизун агакъда.

Цаварал алай чи ватан

¹² Им зун ихътин дережадив агакънава ва я закай тамамди хъанва лагъай чІал туш, амма зун а дережадив агакъиз алахъзава, вучиз лагъайтІа зун Иса Месигъди Вичив агакъарнава. ¹³ Стхаяр-вахар, за жува и кар авунваз гъисабзава, амма алатна фейи къванди рикІелай алудиз, анжах вилик квайдахъди физва. ¹⁴ Зун жуван мураддихъ – савкъват къачун патал йигиндиз вилик физва. А савкъват, лагъайтІа, вичихъди Иса Месигъ арада аваз Аллагъди эвер ганвай цІийи уьмуър я.

¹⁵ Чун, руьгъдин рекъяй чранвай ксар, вири затІариз гъа икІ килигна кІанда. Куьне са куьнин патахъай ятІани масакІа фикирзаватІа, квез Аллагъди гъамни ачухарда. ¹⁶ Амма ша чна чун агакънавай дережадиз кутугайвал уьмуърдин рехъ къан.

¹⁷ Куьне за ийизвайвал ая, стхаяр-вахар. Чакай хъанвай чешнедал амал ийизвайбур квез чешне яз яхъ. ¹⁸ Гзафбуру Месигъдинхашуниндушманар яз къил хуьзва. Виликдай за абурукай квез лагъанай ва гилани вилерал накъвар алаз лугъузва. ¹⁹ Абур чеб телеф хъунихъ физва. Абурун аллагъ чпин руфун я, абуру гъи кардал дамахзаватІа, гъада абур беябурзава. Абурун фикирар и дуьньядиз хас крарихъ элкъвенва. ²⁰ Чи ватан лагъайтІа, цаварал ала, гъанай чна Хиласкар Ребби Иса Месигъ хтун вилив хуьзва. ²¹ Адаз вири Вичиз муьтІуьгъдай къуват ава, и къуватдин гъерекатдалди Ада виляй аватнавай чи беденар акІ дегишарда хьи, абур Аданбаркаллаалай бедендиз ухшар жеда.

⁴ Гъа икІ, зи шадвални зи таж тир кІани ва играми зи стхаяр-вахар, Реббинкуьмекдалди кІевиз акъваз, кІанибур.

Несигъатар

² За Эвгъуда вахазни СуьнтІуьх вахаз Реббидалди са фикиррал алаз хъухъ лугъуз тагъкимзава. ³ За вазни минетзава, заз вафа тир амадаг, и вахариз куьмек це, гъикІ лагъайтІа абуруШад Хабарпатал захъ галаз, КІелмесахъгалаз ва уьмуърдин ктабда чпинтІвараравай маса чи амадагрихъ галаз зегъмет чІугуна.

⁴ Реббидик кваз датІана шад хъухъ ва за мад гъилера лугъузва: шад хъухъ! ⁵ Къуй инсанрихъ галаз авай куь хъсан алакъаяр виридаз акурай. Ребби мукъув гва. ⁶ Са куьнин къайгъуни чІугвамир, амма вири крара, дуьадинва минетдин куьмек галаз шукур авуналди, куь тІалабунар Аллагъдиз чира. ⁷ Гъа чІавуз гъихътин хъайитІани къатІунрилай вине авай Аллагъдилай къвезвай саламатвили куь рикІер ва акъуларИсаМесигъдалдисадвиле аваз хуьда.

⁸ Эхирки, стхаяр-вахар, гъи кар гъакъикъат, намус, адалат, михъивал, хушвал ва гъейранвал галайди ятІа, гъи кар сувабди ва тарифдиз лайихди ятІа, гъадакай фикирар ая. ⁹ Квез завай чир хъайи къван, завай квез агакъай къван, ван хъайи къван ва завай акур къван вири крар къилиз акъуд. Гъа чІавуз саламатвили чешме тир Аллагъ квехъ галаз жеда.

Савкъватрай сагърай лугъун

¹⁰ Куьне цІийи къилелай зи къайгъу чІугунал за Реббидихъ ийизвайимандарикІин сидкъидай шадвалзава. Гъелбетда, куьне зи къайгъу датІана чІугвазвай, амма квез а кар къалурдай мумкинвал авачир. ¹¹ За икІ жув са куьхъ ятІани муьгътежвиляй лугъузвайди туш, гъикІ лагъайтІа зун гъихътин хъайитІани гъаларал рази жез вердиш хъанва. ¹² Заз къитвални булвал вуч ятІа чизва. Зи къилел татайди амач, заз тух хъун ва каш эхун вуч ятІа, агъвал хъунухъ ва дарвиле хъун вуч ятІа чизва. ¹³ Заз къуват Гузвайдан куьмекдалди залай вири алакъда.

¹⁴ Гъа икІ, захъ галаз зи бедбахтвилер паюналди куьне хъсан кар авуна. ¹⁵ ФилипІвиар, за Шад Хабардикай муштулухар гуз эгечІай, зун МакІедандай экъечІай чІавуз, тек са квелай гъейри, иманийринса кІватІалдини заз пулунин куьмек тагайвал куь рикІел алама. ¹⁶ Зун герек чІавуз куьне заз куьмек гъатта Саланикдизни кваз шумудни са гъилера ракъурнай. ¹⁷ За им квелай са вуч ятІани жувал агакъун патал лугъузвайди туш, амма заз куьне куь суваб гзафарна кІанзава.

¹⁸ ЭпафрадитІан куьмекдалди куьне заз ракъурай вири пул зав агакъна. Ам гъатта герекзавайдалайни гзаф я. Захъ исятда вири бес къадарда ава. Им атир галай ни хъиз я, вич Аллагъдиз кІани ва хуш къурбанд хъиз я. ¹⁹ Зи Аллагъди Иса Месигъдин куьмекдалди

Вичинбаркаллаалай девлетрикай гана, куь
виридан игътияжар таъмин ийида!

²⁰ Къуй чи Аллагъдиз ваБубадизасирдай асирдиз
шукур хъурай.Амин.

Эхиримжи саламар

²¹ Иса Месигъдиз талукъ вирибуруз саламар лагъ.
Захъ галай стхайри-вахарини квез саламар

лугъузва. ²² Аллагъдиз талукъ тир инавай вирибуру
квез саламар лугъузва, иллакиРимдинпачагъдин
къилел-кІвачел элкъвезвайбурукай тирбуру.

²³ Къуй Ребби Иса Месигъдинберекатквехъ галаз
хъурай. Амин.

Каласвийриз

Саламар

1 Аллагьдин къастуналди хянавай Иса Месиғдин илчи Павелан ва стха Тимат Иеян патай **2** Каласра авай, Месиғдихъ иманий извай, Адаз талукъ стхайриз-вахариз.

Чи Буба Аллагьдин патай берекатарва саламатвал хъурай квез.

Аллагьдиз шукур авун

3 Куь паталай авурдуйрачна датана Аллагьдиз – чи Ребб Иса Месиғдин Бубадиз шукур гъизва, **4** вучиз лагъайтIа чав Иса Месиғдихъ куьне ийизвай имандикай ва Аллагьдиз талукъ вирибуруз куь патай авай муьгъуьббатдикай ванер агакъзава. **5** Куь иманни муьгъуьббат квева цаварал агакъдайдак кутунвай умудди арадал гъанвайди я. Идакай квез виликдай гъакъикъатдин гафунай – куь патавни атанвай Шад Хабардайван хъана. И Хабар вири дуйня тирвал чкIизва ва Ада бегъер гъизва. Квез сифте яз адакай ван хъана ва Аллагьдин берекат гъакъикъатдаказ къатIай йикъалай инихъ дуйня тирвал гъикI бегъер гъизватIа, гъакI куь арадани бегъер гъизва. **7** А хабардикай квез чи кIани амадаг, куьн паталди Месиғдиз вафа яз къуллугъзавай Эпафарасавай чир хъана. **8** Квез Руьгъдигайи муьгъуьббатдикай гъада чаз ихтилатни авуна.

9 Гъавилияй квекай сифте яз ван хъайи чIавалай инихъ чна куь гъакъиндай акъваз тавуна дуйаяр ийизва ва куьне Аллагьдин къаст Руьгъдалди ва гъар жуьредин камалдалди къатIун тIалабзава.

10 Куьне Ребб и рази жедайвал уьмуьр тухун паталай чна дуйаяр ийизва. Куь хъсан крари гъар са жигъетдай бегъер гъурай ва куьне Аллагь мукъувай къатIунрай. **11** Ада Вичин къуватдин ва зурбавилин куьмекдалди, квевай вири крара дурум гуз ва эхи ийиз жедайвал, куьн мягкем авурай.

12 Квез Аллагьдин экуь Пачагълугъда Вичиз талукъбурун ирсиникай пай къачудай алакьун гана. Ам квез гайи Цаварин Бубадиз шаддаказ шукур ая. **13** Ада куьн мичIивилин гъукумдикай хиласна ва куьн Вичин рикI алай Хцин Пачагълугъдиз тухвана. **14** Хцелди чавхиласвал, гунагърилайгъил къахчун агакъна.

Виридалай Иса Месиғ вине ава

q1¹⁵ Иса Месиғ Аллагьдин къамат я таквазвай, q2 халкънавай къван виридалай Ам виликдай авазвай.

q1¹⁶ Адан куьмекдалди q2 цаварал ва чилерал алай къван вири, q1 аквазвайди ва таквазвайди халкъ авуна:

q2 чеб кIандатIа тахтар хъурай,

q1 кIандатIа гъакимвилер,

q2 кIандатIа регъбервилер

q1 ва кIандатIа гъукумар –

q2 вири Гъадан куьмекдалди ва Гъам патал халкъ авуна.

q1¹⁷ Вири халкъ ийидалди вилик Ам авазвай,

q2 халкънавай къван вири Гъадалди къайдада ава.

q1¹⁸ Ам Бедендин къил я,

q2 иманийрин кIватIалдин къил я,

q1 Ам виридан эвел я,

q2 вири патарихъай сифтегъанди хъун патал,

q2 къена чан хтайбурун арадани Ам сад лагъайди я,

q1¹⁹ куьз лагъайтIа Аллагьдин вири ацIайвал

q2 Месиғда аваз хъун Аллагьдиз кIан хъана.

q1²⁰ Хашуналэкъичай Месиғдин Иви себеб яз,

q2 Адан куьмекдалди

q1 цаварал ва чилел алай къван вири

q2 Аллагьди Вичихъ галаз туькIуьр хъувуна.

21 Са мус ятIани куьн Аллагьдивай яргъа тир ва чIуру крарихъ элкъуьрнавай куь акъулдалди Адахъ галаз мидявиле авай. **22** Амма исятда Месиғ Вичин Бедендин къиникъдалди Аллагьди куьнни Вичихъ галаз туькIуьр хъувуна, вучиз лагъайтIа Адаз куьнпакбур, рехне квачирбур ва леке алачирбур яз Вичин вилик акъвазариз кIанзавай. **23** Куьн имандин бинедал ян тагана амукъайтIа, цаварин кIаник квай виридаз муштулукъ яз ганвай ва квезни ван хъанвай Шад Хабарди квез ганвай умуддикай къерех тахъайтIа, гъакI женни ийида. Закай, Павелакъай, лагъайтIа и Шад Хабардиз къуллугъзавайди хъанва.

Павела иманийрин кIватIалдиз къуллугъ авун

24 Гила за куь паталай азаб чIугвазва лугъуз шадвал ийизва. Месиғди Вичин Беден патал, яни иманийрин кIватIал патал заз тайинарнавай бедендин азабар чIугун за таммар хъийизва.

25 Аллагьдин эмирдалди заз и кIватIалдиз къуллугъ

ийидай мумкинвал гана. Ада заз Вичин гаф вири тамамвилелди квева агакъарунин эмир гана. ²⁶ А гаф инсанар патал асирдай асирдиз, несилрай несилриз сир яз амуькзавай, амма гила ам Адаз талукъбуруз ачух хъанва. ²⁷ Месиьди куь рикІера уьмуьр тухузвайвиликай ибарат сир вири халкъар паталди гьикъван зурба ятІа, Аллагъдиз чириз кІан хъана. Инлай кьулухъ жедайбаркалладиккуьне кутазвай умуд Месиьгъ я.

²⁸ Гъар са кас геле тваз ва адаз чирвал гуз, чна Месиьгъдикай хабар гузва. Гъар садакай акъалтІай месиьги хъун патал, чна вири камалдикай менфят къачузва. ²⁹ Дуьз лагъайтІа, и кар патал за Месиьгъдилаь къевезвай, зак акатна, гуж аваз гьерекаь ийизвай къуват кардик кутаз зегъметни чІугъваза.

2 Куь ва ладикейвийрин, гъакІни зи чин гьич акунни тавурбурун паталай за гьихътин къати женг чІугъазватІа квез чир хъана кІанзава заз. ² Заз и карди абур чпиз Аллагъдин сирдикай, яниМесиьгъдикай, дерин ва гегьенш чирвилер хъун патал кІубанарна вамуьгъуьббатдасад авуна кІанзава. ³ Камалдинни чирвилини вири хазинаяр Гъада чуьнуьх хъанва. ⁴ За им квез, куьн садавайни амалдар гафаралди алцулариз тахъун патал, лугъузвайди я. ⁵ Зун жуван бедендалди квехъ галачтІани,руьгъдалдизун квехъ гала. Куь садвал ва Месиьгъдихъ куь мягъкемиманакваз зун шад жезва.

Инсанри эцигнавай къайдайрикай азад хъун

⁶ Гъавиляй, куьнеРеббИсаМесиьгъ къабулай хъиз, Гъадан чІалал алаз уьмуьрни твах, ⁷ Гъадан тІебиатдиз дувулар ахъая, гъабур чІехи хъухъ. Къуй квез чирнавай имандалди куьне къуватар кІватІрай, къуй куьн идал шукурвилев ацІуриз хъурай. ⁸ Килиг гъа, Месиьгъдин къайдайрал ваъ, инсанрин адетрал ва и дуьньядин чирвилерал бине къунвай филасафатдин ичІи веревирдралди рекъяй акъудна куьн садани лукІвилик кутун тавурай. ⁹ Вири гъакимрин ва гъукумрин кьиле акъвазнавай Месиьгъдин куьмекдалди куьнени Аллагъдин ацІайвал къачуна. И вири ацІайвили лагъайтІа, Месиьгъдин гъакъикъи кІалубда аваз уьмуьр тухузвай. ¹¹ Месиьгъ къабулай чІавуз куьн суьннетни авунай, амма ам инсанрин гьилеривди ийидай хътин суьннет тушир. Куьн Месиьгъдин таъсир кваз авур руьгъдин суьннетдалди куьгунагъкартІебиатдикай азад авунай. ¹² Цик акахъун къачурчІавуз куьн Месиьгъдихъ галаз кучукай мисални хъанай ва Адахъ галаз квел къейи Месиьгъ къахрагъарай Аллагъдин къуватдихъ авур имандалди чанни хканай.

¹³ Куь тахсирар, куьн руьгъдин суьннетдалди гунагъкар тІебиатдикай азад тахъун себеб яз, куьн руьгъдалди кьенвайбур тир, амма Аллагъди квел Месиьгъдихъ галаз саналчан хкана. Ада чи вири тахсиррилай гьил къахчуна. ¹⁴ Къанундаквез акси

яз кхъенвай къарарар авай дафтардилаь цІар чІугуна. Ада и дафтархашуниязна, ам тахъай мисал авуна. ¹⁵ Аллагъди чІуру къуватар, абурун гъакимар ва гъукумар яракъ гвачиз туна ва абур виридаз аквадайвал беябур жедайвал авуна, Месиьгъдин куьмекдалди абур есирар хъиз халкъдин виликай тІуз тухвана.

¹⁶ Куьне вуч незва ва я вуч хъвазва лагъана ва я диндин са гьихътин ятІани суваррал, цІийи варцарин ва Кишрин адетрал амалзавач лагъана квек кутазвай тахсирриз яб гумир. ¹⁷ Ибур вири чаз анжах идалай кьулухъ ачухдиз чир жедай крарин лишанар я, виридан асул мана Месиьгъ я. ¹⁸ Чеб умун яз къалуригъ гзаф кІандай ва чпималаикризикрамзава лугъузвай инсанри квек кутазвай тахсирриз яб гумир. Абурук, чпин карагунрал алахъиз, гъевес акатзава ва, гунагъкар тІебиатдиз хас чпин акъулдал гъавая дамахариз, абур чпи чеб хкажзава. ¹⁹ Жалгъайринни кьуру дамаррин куьмекдалди галкІана сад хъанвай ва Аллагъ себеб яз чІехи жезвай Беден идара ийизвай Къилихъ галаз абурун алакъа квахънава.

Месиьгъ галай цІийи уьмуьр

²⁰ Куьн и дуьньядин чирвилер патал Месиьгъдихъ галаз кьенватІа, бес вучиз куьн виликъдай хъиз, и дуьньядин инсанар хъиз, адан ихътин къайдайриз табий жезва: ²¹ «Им къачумир», «ам немир», «идак къагъмир»? ²² Ибур анжах инсанрин къайдаяр ва чеб кардик кутунивай фад ва я геж терг жедай затІарикай авай малуматар я. ²³ И къайдайри, дуьз тушир диндарвал авун, жув умунди яз къалурун ва беден гьалдай фин илитІиз, са гьихътин ятІани камалдин аунар арадал гъун мумкин я. Гъакъикъатда и къайдайри тек са инсанриз ганвай тІебии хас гъевес рази ийизва.

3 Гъа икІ, квелМесиьгъдихъгалазчан хканватІа, Месиьгъ Аллагъдин эрчІи гъилихъай ацукънавай цавариз талукъ жез алахъа. ² Куь фикирар чилиз талукъдахъ ваъ, цавуз талукъдахъ элкъуьра. ³ Куьн и дуьнья патал кьена, ва куь уьмуьр Месиьгъдихъ галаз санал Аллагъда чуьнуьх хъанва. ⁴ Куь уьмуьр Месиьгъ я, Ам дуьньядиз къалурай чІавуз куьнни Адахъ галаз саналбаркалладааваз къалурда.

⁵ ГъавиляйгунагъкартІебиатдиз гъеле талукъ яз жувак кумай къван вири йикъ: явавал, ахлакъ тахъун, кІеви гъевес хъунухъ, абур авачир мурадар ва азгъунвал (амбутризикрам авунилай гъейри мад са затІни туш). ⁶ Ибуру вирида Аллагъдин чІалаз килиг тийизвайбурукай Адаз хъел гъизва. ⁷ Са чІавуз куьнени гъа ибуралди уьмуьр тухузвай, ⁸ амма исятда куьн патал и виридакай – хъилекай, гъазабдикай, писвиликай, агъу квай мецикай ва татугай гафар рахуникай – хилас жедай вахт алуькнава. ⁹ Сада садаз таб мийир, гьикІ лагъайтІа куьне куьгъне инсандин къаматни крар жувалай алуднава. ¹⁰ Куьне халисан чирвилев цІийи

хъувунвай ва Халикъдин Вичин къамат язвай
цїи инсандин тїебиат либас хъиз алукинава.

¹¹ Гила мад я юнан, ячувуд, я суьннет авунвайди, я суьннет тавунвайди, я вагъшиди, я скїуьф, я лукї, я азадди амач. Амма вири ва вирида авайди Месигъ я.

¹² Гъавилай, Аллагъди хянавай Вичиз талукъбур ва кїанибур яз, куьне жувал чарадан рикїикай хабар къун, дугъривал, умунвал, инсанрихъ галаз рахунра хъуьтуьлвал, сабур либас хъиз алукиа.

¹³ Сад садахъ галаз сабур гваз хъухъ, куьне садакай садаз хъайи рикїин тїарвилерилай гъил къахчу. Акї гъил къахчу хъи, Реббидиквелей къахчурвал. ¹⁴ Ва и виридал алава яз, тамам садвиле кїватїаваймуьгъуьббатниэхциг.

¹⁵ Къуй куь рикїериз регъбервал Месигъдин ислягъвили авурай, вучиз лагъайтїа куьн са Бедендин паяр я ва квез а ислягъвал тайинарнава. Квехъ шукур авайди къалура. ¹⁶ Къуй Месигъдикай тир гаф вичин вири девлетдалди квехъ галаз санал хъурай. Сада садаз гъар жуьредин камалдалди чирвал ва несигъатар це, ва, шукурвал къалуриз, куь рикїера Аллагъдиззабурар, тарифдин варуьгъаниманияр лагъ. ¹⁷ Куьне вуч ийиз ва вуч лугъуз хъайитїани, РеббиИсадинТварцїин гъурметдай ая, Адалди АллагъБубадизшукур гъваш.

Иманийрин хизан

(Эф. 5:22-6:4)

¹⁸ Папар, Реббидиз кїани саягъда куь итимриз муьтїуьгъ хъухъ.

¹⁹ Гъуьлер, куь папар кїан хъухъ ва абурухъ галаз векъи жемир.

²⁰ Аялар, вири крара куь диде-бубадин чїалаз килиг, вучиз лагъайтїа Реббидиз и кар хуш я.

²¹ Бубаяр, куь аялар ажуз хъана тамуькдаивал, абурук ктадмир.

Лукїаринни абурун иесийрин алакъяр

(Эф. 6:5-9)

²² Лукїар, вири крара и чилел куь иесийриз табий хъухъ. Им инсанар рази авун паталди вилиз хъсан аквадай краралди ваъ, рикїин къеняй, Аллагъдихъай кичїе яз гъа икї ая. ²³ Куьне вуч ийиз хъайитїани, вири рикїелди ая, куьне ам инсанар патал ваъ, Ребби патал ийизвай хъиз ая. ²⁴ Гъикї лагъайтїа Реббидин патай квез ирс савкъват яз гудай чїал квез чизва. Куьне Месигъдиз къуллугъзава. ²⁵ Масадаз зиян гузвайдаз вичизни зиян гуда. Аллагъдиз сад муькуьдалай вине къун хас туш.

⁴ Агъаяр, куь лукїаривгъахъ-михъивалгваз ва лайихдаказ, квехъ цаварал Агъа авайди рикїел хвена, эгечїа.

Эхиримжи несигъатар ва саламар

² Датїанадуьаярая. Дуьа ийидайла, уях хъухъ ва Аллагъдиз шукур гъваш. ³ Зун исятда гъаМесигъсебеб яз къазаматда ава. Аллагъди чи хабардиз рак ахъаюн патал, Месигъдин сирдикай хабарар гун патал чи гъакъиндайни дуьаяр ая. ⁴ А сир инсанриз завай лазим тир саягъда ачухиз хъун патал тїалаб ая.

⁵ Имантийизвайбурухъ галаз рафтарвиле вахтуникай дуьздаказ менфят къачуз, камал къалура. ⁶ Къуй куь ихтилатар хуш жедайбурни къел квайбур хъурай, квелей гъардаз герек жаваб гуз алакърай.

⁷ Закай квез играми стха, вафа тир къуллугъзавай, Реббипатал чїугъазвай зегъметда зи амадаг Туьхика вири суьгъбетда. ⁸ Чун авай гъаларикай квез чир хъун патал ва куьн кїубан авун патал, за ам куь патав ракъурни ийизва. ⁹ Ам куь патав чи гъакъикъи ва играми стха, куь ватанэгъли Энесим галаз къведа. Абуру ина жезвай къван вири крарикай квез суьгъбетда.

¹⁰ Захъ галаз къазаматда авай Аристїархани квез саламар лугъузва. Барнабадин имидин хва Маркани квез саламар лугъузва, за адан гъакъиндай куьн тагъкимар авунай. Ам куь патав атайтїа, ам мугъмандиз ийидай гъурмет хвена къабула. ¹¹ Вичел Юст лакїаб алайИсадиниквез саламар лугъузва. Зи амадагрин арада авай-авачирчувударгъабур я. АбуруАллагъдин Пачагълугъвалпатал кївалахзава ва заз теселли гузва. ¹² Иса Месигъдиз къуллугъзавай гъа куь Эпафарасани квез саламар лугъузва. Аллагъдиз квевай кїани вири кардал куьне тамамвилелди ва агъунваз амал авун патал Эпафараса датїана вири рикїелди куь хийирдиз дуьа ийизва. ¹³ Ада куьн ва Ладикейдани Гъерапулда авайиманиярпатал кїевелей кївалахзавайдан шагъид зун я. ¹⁴ Чи играми жерягъ Лукїади ва Димаса квез саламар лугъузва. ¹⁵ Ладикейда авай стхайриз, гъакїни Нимфадиз ва адан кївале кїватї жезвай иманийриз зи саламарни лагъ.

¹⁶ Квез и чаркїелайчїавуз ам Ладикейдиз, гъанани кїелун патал, ракъура. Куьнени Ладикейдай квев агакъардай зи чар кїела.

¹⁷ Архипїаз вичел Реббиди тапшуругъ авунвай къуллугъ эхирдал къван твах лагъ.

¹⁸ За, Павела, жуван гъилелди кхъизва: квез зи патай саламар. Зун бухавра авайди рикїел хуьх. Берекатквехъ галаз хъурай.

1-Саланиквийриз

Саламар

1 Павелан, Силаван ва ТиматИеян патай – АллагъБубадизваРеббиИсаМесигъдизталукъ яз Саланикда авайиманийрин кІватІалдиз. Берекатарва саламатвал хъурай квез!

Саланикда авай иманийрин кІватІалди чешне къалурун

2 Куьн ва куьимандинкрар, куьнемуьгъуьббатдивдикъилиз акъудзавай регъят тушир кІвалах, чи Ребби Иса Месигъдихъ умуд кваз квехъ авай сабур датІана жувандуьайрачи Буба тир Аллагъдин вилик рикІел хкиз, чна куь виридан паталай гъар чІавуз Аллагъдиз шукур гъизва.

4 Аллагъдиз куьн кІанзава, стхаяр-вахар, ва чаз Ада куьн хкънавайди чизва! **5** ЧиШад Хабаркуь патав тек са гафар яз ваъ, гъакІниПак Руьгъдинкъуват яз, адан гъакъикъивилихъ акъалтІай иман яз атана. Квехъ галайла, чун куьн паталди гъихътинбур тиртІани, квез чизва. **6** Куьне чалайни Реббидилай чешне къачуз хъана ва, чІехи азабриз килиг тавуна, Месигъдикай лагъанвай гаф квезПакРуьгъди гайи шадвилелди къабулна. **7** ГъакІ тирвиляй квекай МакІеданда ва Ахайда авайиманиярпатал чешне хъана, **8** гъа и саягъда Реббидин Гаф квелай тек са МакІеданда ва Ахайда чкІанач, Аллагъдихъ чи иман авайвилакай хабар виринриз хъана. Чаз гъич са гафни лугъунин гереквал авач. **9** Вучиз лагъайтІа куьне чун гъикІ къабулнатІа ва куьне гъикІбутаргадарнатІа ва чан алай, халисан Аллагъдихъ куьн гъикІ элкъвенатІа, чаз масадбуру ахъайзава. Куьне гила Аллагъдиз гъикІ къуллугъ ийизватІа ва Адан Хва Иса Месигъ цаварилай къведайвал гъикІ куьне вилив хуьзватІа, чаз ван хъана. Къейидалай къулухъ Аллагъди Вичи чан хкай Иса Месигъди чун къвердавай чаз мукъвал жезвайАллагъдин хъилекайхкудда.

Павела ва адан юлдашри Саланикда къуллугъ авун

2 Стхаяр-вахар, чун куь патав атун гъаваян кар туширди квез чизва. **2** Квез чизвайвал, чал ФилипІра гзаф азабар ва русвагъвилер акъалтна, амма, къати аксивилеризни килиг тавуна, чаз чи Аллагъди квез ВичинШад Хабардикайлугъудай викІегъвал гана. **3** Чи эвер гуна я таб, я къацІай къастар авач, чун куьн алцурарун патални

алахъзавач. **4** Акси яз, чун Аллагъди синагъ авунвай ва чпел Шад Хабардикай лугъун ихтибарнавай ксар хъиз рахазва. Чна инсанриз ваъ, чи рикІер синагъзавай Аллагъдиз кІандайвал авунихъ ялзава. **5** Квез чизвайвал, чна садрани чинал тариф авурди туш ва темягъкарвилин къастаралди амалар авунач, и кардин шагъид Аллагъ я; **6** чаз инсанрин вилик машгъурвал герек туш: я куь вилик, я са нин ятІани масадан.

7 Месигъдинилчиярхъуналди, чавай къвез чи гъукум къалуриз жедай, амма, акси яз, чун хур гузвай диде вичин бицІекрихъ гелкъведай жуьреда квехъ галаз милайим хъана. **8** Чаз куьн акъван кІевидаказ кІан хъана хъи, чун квехъ галаз тек са Шад Хабар ваъ, гъакІни чи уьмуьр пайиз гъазур тир – гъакъван куьн чаз багъа хъана. **9** Куь арада Аллагъдилай атанвай Шад Хабар вяз ийидайла, квекай садални гуж акъалт тавун патал чна йифиз-юкъуз гъалдай фидалди гъикІ зегъмет чІугунатІа, куь рикІел алама, стхаяр-вахар.

10 Квехъ, янииманийрихъгалаз чна чунмихъидаказ, гъахъдаказ ва айиб текъведайвал тухвайвилин шагъидар куьнни Аллагъ я. **11** Квез чизвайвал, чна квехъ гъар садахъ галазбубадивичин аялрихъ галаз ийидай хътин рафтарвал авуна: **12** квекруьгъкутаз, чІалал гъиз хъана, Вичин Пачагълугъдиз ва Вичинбаркалладикатуниз эверзавай Аллагъдин вилик куьне лайих тир уьмуьрдалди къил хуьн патал квез дад-бидадиз хъана.

13 Чна датІана Аллагъдиз а кардай шукур ийизва хъи, куьне чавай ван хъайи Аллагъдин Гаф къабулдайла, ам инсанри туькІуьрнавай гаф хъиз ваъ, ам гъихътинди ятІа, гъахътинди яз – Аллагъдин Гаф яз,иманавай куь рикІера зурбадаказ гъерекат твазвай къуват яз къабулна. **14** Куьне, стхаяр-вахар,Ягъудатдаавай ва чебИсаМесигъдихъиманийрин кІватІалрилай–Аллагъдин кІватІалрилай чешне къачуна. А кІватІалризРеббиИсанипайгъамбараряна къейи ва чун чукурайчувудринпатаяй акур хътин дарвилер куь уьлкведин агъалийрин патаяй квезни акуна. Абуру Аллагъдиз кІандайвал ийизвач ва амай вири инсанриз душманвал ийизва. **16** Чаз, халкъар хилас авун патал, абурухъ галаз рахаз вугузвач. Гъа идалди абуру датІана чпингунагъринкъадардал мад гунагъар хкин хъийизва, аммаАллагъдин хъелэхирни абурув агакъна.

¹⁷ Стхаяр-вахар, са къадар вахтунда чун квевай къакъатнавай, бедендалди къакъатнавай, амма рикѐлди ваъ. Чна куън акун патал вири мумкинвилер кардик кутазвай. ¹⁸ Чаз куъ патав къевез кѐанзавай, зун, Павел, акѐ ийиз са шумудра алахънай, аммаиблисдичаз рехъ ганачир. ¹⁹ Чи Ребби Исадин вилик Ам хкведай юкъуз чи умуддин, чи шадвилин, чи тарифрин таж куънни жедачни къван?! ²⁰ Вучиз лагъайтѐа куън чи баркалла ва шадвал я!

Тѐиматѐей рекъе тун

3 Чавай квехъ галаз чаравал мад эхиз техъжезмайла, чнаАфинайратекдиз амукъун къетѐна, ² ва чи стха Тѐиматѐей чна куъ патав ракъурна. Ада чахъ галазМесигъдинШад Хабардикаймуштулухар гуз санал кѐвалахзава. Квекай садни и четинвилерин завалда къве рикѐин тежедайвал авун,имандакуън мягъкем ва кѐубан авун чна адал тапшуругъ авунай. Четинвилер, лагъайтѐа, чи къадар-къисмет я, и кар квез чизва. ⁴ Квехъ галайла, чун дарвилера туникай чна лагъанай. Квез чизвайвал, гъакѐ хъунни авуна. ⁵ Гъа и себеддалди, мад завайни эхиз техъжезмайла, квехъ авай иман чирун патал,иблисдикуън рекъяй акъуднаватѐа ва чи зегъмет гъаваянди хъанватѐа чирун патал за Тѐиматѐей ракъурна.

⁶ Амма гила Тѐиматѐея, куъ патавай хтайла, куъ имандикай вамуъгъуъббатдикайхъсан хабарар гъана. Ада чаз куъне датѐана шадвилелди чун рикѐл хкизвайдакай ва, гъакѐ чаз куън акваз кѐанзаватѐа, гъакѐ квезни чун акваз кѐанзавайдакай ихтилатна. ⁷ Гъавиляй чи вири дарвилера ва четинвилера, стхаяр-вахар, куън ва куъ иман чун патал кѐубанардай чѐехи къуват хъана. ⁸ Гъакѐ лагъайтѐа, куънРеббидихъийизвай имандал мягъкемдиз акъвазнаватѐа, чални гъавиляй гила чан атанва. ⁹ Куъне чаз гайи вири шадвиляй чна чи Аллагъдив разивал гъакѐ агакъар хъийин? ¹⁰ Квехъ галаз сад садал гъалтун патахъай ва, куъ иманда вуч бес жезвачтѐа, гъам алава хъувун патахъай чка юкъузни йифиздуъаярийизва.

¹¹ Къуй Аллагъди, чиБубадива чи РеббиИсадиВичи чи рехъ куъ патахъди элкъуррай! ¹² Къуй Реббиди, гъакѐ Ада чун квехъди муъгъуъббатдив ацѐурнатѐа, гъа саягъда куън сад садахъди ва вири инсанрихъди муъгъуъббатдив артухдаказ ацѐуррай! ¹³ Ребби Иса Вичин вирипакбургалаз хкведайла, чи Аллагъдин ва Бубадин вилик куън рехне квачирбур ва Адан кар давамарзавайбур хъун патал, къуй Ада куъ рикѐер мягъкем авурай.Амин.

Аллагъ рази ийидай уъмуър

4 Эхирни, стхаяр-вахар, куънРеббиИсаМесигъдизталукъбур тирвиляй, чна квевай гзаф тѐалабзава: куъне чна квез

чирайвал уъмуър твах. Гъа ихътинбур яз куън Аллагъдиз кѐан жеда. Куъне гъакѐ уъмуър тухузва, амма гъадалайни хъсандиз жедайвал ая. ² Ребби Исадилай чна квез гъихътин несигъатар ганатѐа, куъ рикѐл алама. ³ Аллагъдиз куънпакхъана кѐанзава. И кар патал куъне куън явавиликай хуъх; ⁴ квекай гъар сада паквилелди ва лайих хвена куъ бедендал агъавал ая. ⁵ Аллагъ течидай халкъари ийизвайвал, куън гъашервилин гъевесдин къенерда гъатмир. ⁶ И карда садани вичин стхадиз писвал тавурай ва ам алцулар тавурай. Ихътингунагърайинсандиз Аллагъди бала гуда, и кардикай чна квез виликамаз лугъунни авунай. ⁷ Гъакѐ лагъайтѐа, Аллагъди чаз мурдарвилихъ ваъ, пак уъмуърдихъ эвер ганва. ⁸ Гъавиляй ни и эвер гун къабулзавачтѐа, ада инсан ваъ, ВичинПак Руъгъквез гузвай Аллагъ къабулзавач.

⁹ Стхавилин кѐанивиликай квез хъинин лазимвал авач, гъакѐ лагъайтѐа квез Аллагъди садаз сад кѐан жез чирна. ¹⁰ Квез Макѐеданда авай вири стхаяр кѐанзавайди чаз чизва. Чаз квевай кѐанзавайди квехъмуъгъуъббатдамадни гзаф агалкъунар хъун я.

¹¹ Куъ уъмуърдаимангвачирбурун патай гъурмет къачун патал ва квез са куъникайни дарвал тахъун патал, чна квез виликдайни лагъайвал, гъар сада жуван кар ийиз ва жуван гъилералди кѐвалахиз, намус гваз уъмуър тухуз алахъа.

Ребби атун

¹³ Стхаяр-вахар! Умуд авачир иман гвачирбуру къейибурухъ хажалат чѐугвазвайвал, куънени абурухъ хажалат чѐугун тавун патал, къейибурукай чаз куън са хабарни авачиз таз кѐанзавач. ¹⁴ Чун чѐалахъ я хъи, Иса къена ва Адалчан хтана, ва гъавиляй Исадихъ ийизвай иман гваз къейибурни Аллагъди Исадихъ галаз санал Вичин патав хутахдайдахъ чун чѐалахъ я. ¹⁵ Реббиди Вичи чаз лагъана, чнани квез лугъузва: чаз, Ребби къведай чѐавуз чан аламукъдайбуруз, къенвайбурулай са артуханвални жедач. ¹⁶ Вучиз лагъайтѐа къати эверди, къилинмалаикдинванци ва Аллагъдин къаргъуди ван ийидай чѐавуз цаварилай Ребби Вич эвичѐа, ва Месигъдихъ ийизвай иман гваз къейибурал сифте чан хкведа. ¹⁷ Ахпа чунни, яни чан аламукъайбур, абурухъ галаз санал, гъавада Реббидин къаншардиз фин патал цавун циферал хкажда, гъа чѐавалай чун датѐана Реббидин патав жеда. ¹⁸ Гъавиляй и гафаралди сада садак руъгъ кутур.

5 Стхаяр-вахар, чаз йисарикайни йикъарикай рахунин лазимвал авач. ² Квез и кар къетѐидаказ чизва хъи,Реббикъведай югъ хабарни авачиз, йифиз угъри хъиз, атана алукъда. ³ Инсанар «ислягъвал ва хата галачир саламатвал» лугъуз жеда, амма абурув, руфунал залан папаз аял хадайла тѐарвилер жедай саягъда, садлагъана бала агакъда, а чѐавуз садни катдач.

⁴ Амма, стхаяр-вахар, а югъ квел, угъри хъиз, садлагъана туъш жедайвал, куън мичИи авамвиле авач. ⁵ Куън вири экуънинни йикъан рухваяр я эхир. Чун йифиз ва я мичИивилиз талукъ туш, ⁶ гъавиляй ша, чун, масадбур хъиз, ксун тийин, чун уях жен ва кьил кьилеллаз жен. ⁷ Ксузвайбур йифиз ксузва, хъвазвайбуруни йифиз хъивегъзава. ⁸ Гъавиляй, чун йикъаз талукъбур тирла, ша чун кьил кьилеллаз, имандиннимуъгъуьббатдинкьеркь жувал алукинаваз, кьилелни хилас хъунихъ умуддин ракъун бармак алаз амукъин. ⁹ ГъикI лагъайтIа Аллагъди чун хъел патал ваъ, чи РеббиИсаМесигъдилайчав агакъзавайхиласвалпатал тайинарнавайди я. ¹⁰ А юкъуз чун кьейибурун ва я чан алайбурун арада хъайитIани-тахъайтIани, чна Вичихъ галаз санал уьмуър тухун патал, Ада чун патал чан гана. ¹¹ Гъавиляй сада сад кIубан ва мягъкем ийиз хъухъ.

Иман гвайбур патал несигъат

¹² Чна квевай тIалабзава, стхаяр-вахар: ни куъ арада зегъмет чIугвазватIа, ни куъ кIватIалда Иса Месигъдалди регъбервал ийизватIа ва квез несигъатар гузватIа, гъабуруз гъуърмет ая. ¹³ Абуру ийизвай кIвалахдай абуруз гзаф майил къалура. Сад сада хъ галаз тукIвена хъухъ. ¹⁴ Чна квез тагъкимзава, стхаяр-вахар: кIвалахиз кIан

тийизвайбур чIалал гъваш, кичIебур кIубан ая; зайифбуруз куъмек це, виридахъ галаз сабур гваз хъухъ. ¹⁵ Килиг, садани садазни писвиляй писвал тахъвурай, амма сад сада хъ галаз ва вирибурухъ галаз датIана дугъри жез алахъа.

¹⁶ ДатIана шад хъухъ, ¹⁷ датIанадуъаяра, ¹⁸ гъихътин гъалара хъайитIани Аллагъдиз шукур ая, вучиз лагъайтIа Иса Месигъдихъ галай куън патал Аллагъдин къаст гъахътинди я.

¹⁹ Руъгътуъхуърмир, ²⁰ пайгъамбаррингафар къулухъди ийимир, ²¹ амма виридай кьил акъуд ва хъсанвилин пад яхъ. ²² Гъар жуъредин писвиликай кьил къакъуд.

Хийир-дуъадин ва чара хъхъунин гафар

²³ Гъа икI, куъ чан, куъ руъгъ ва беден рехне квачиз чи Ребби Иса Месигъ къведалди сагъдиз амукъун патал къуй ислягъвал гузвай Аллагъди Вичи куън тамамдизпакавурай. ²⁴ Квез Вичин рекъиз эверай Аллагъ гафунал кIеви я, гайи гаф Ада кьилиз акъудда.

²⁵ Стхаяр-вахар, чи гъакъиндайни дуъаяр ая. ²⁶ Пак темендалди вири стхайриз салам це. ²⁷ За Аллагъдин вилик квез тагъкимзава, и чар вири стхайриз-вахаризкIела!

²⁸ Къуй чи Ребби Иса Месигъдинберекатквехъ галаз хъурай.

2-Саланиквийриз

Саламар

¹ Павелан, Силаван ва ТиматИеян патай – чи АллагьБубадизваРеббИсаМесигьдизталукь яз Саланикда авайиманийрин кІватІалдиз.

² Чи Аллагь Бубадин ва РеббИса Месигьдин патайберекатва саламатвал хьурай квез!

РеббИса хкведай югь вилив хуьн

³ Чна куьн паталди Аллагьдиз датІана шукур авун лазим я, стхаяр-вахар, икІ авун дуьзни я, вучиз лагьайтІа куьиманмад ва мад гзаф жезва, квехь садан-садахь аваймуьгьуббатартух жезва.

⁴ Гьавиляй куь пайгарвиликай ва имандикай чун Аллагьдихь иман ийизвайбурун кІватІалра дамахдивди рахазва. Куьне куь иман куьн хурук кутурла эхай кьван вири дарвилера ва бедбахтвилера кьалурна.

⁵ Им Аллагьдигьахь-михьивалгваз дуван авуниин ва Ада ваз Вичин Пачагьлугьда иштиракзавайвиляй вуна азаб чІугуниин шагьадатнама я. ⁶ ГьикІ лагьайтІа Аллагь гьахь-михьИи, квез азабар ийизвайбуруз Ада азабралди жаваб гуда, ⁷ амма ахьтин азабар эхай квез чахь галаз санал Ада секинвал гуда. Аллагь кваз такьур ва чи РеббИса МесигьдинШад Хабаряб тагана амуькай вирибуруз бала гун патал цаварилай цІун юкьва вай кьудрат аваймалаикаргалаз Иса Месигь атай чІавуз гьа икІ жеда. ⁹ Абуруз даиманжегьеннедалдижаза гуда: эбеди яз Реббидивай ва Адан сейли кьудратдикай яргьаз ийида. ¹⁰ И кар, Ам Вичиз талукьбурун арада машгьур хьун патал ва вирииманийринпатал гьейранвал кьачун патал, Ам атай юкьуз жеда. А юкьуз Адаз шукурар ийидайбурун арада куьнни жеда, вучиз лагьайтІа куьн чна авур шагьидвилехь агьуна.

¹¹ Гьавиляй чна датІана куьн паталдиуьаярийизва. Чи Аллагьди куьн куь везифадиз лайих авайбур яз гьисабрай. Квез ийиз кІанзавай гьар са хьсан кІвалах ва имандин кар кьилиз акьудиз Аллагьдин кьуватди куьмек гурай. ¹² Чи РеббИсадинТІваркуь куьмекдалди машгьур хьун патал ва куьнни Адан куьмекдалди машгьур хьун патал, чна чи Аллагьдин ва РеббИса Месигьдин берекатдив кьурвал дуьаяр ийизва.

Иса хкведалди душманди авур гьужум

² ЧиРеббИсаМесигьхтуниз ва чун Адан патав кІватІуниз талукь крарикай рахайтІа, чна квевай, стхаяр-вахар, тІалабзава: ² гьар са куьнин чІалахь жез тади кьачумир, Реббидин югь атанва лугьузпайгьамбарвалийидай садакайни, хьайи ванцикайни ва я гуя чна кхьенва лугьудай хьтин чарчикайни квек кьалабулукь акатмир. ³ Килиг гьа, куьн садани са жуьредани алцурариз тахьурай: Аллагьдивай кьакьат тавунмаз, чалкечир ва терг жедай инсан пайда жедалди а югь алуькьдич. ⁴ Ам аллагьТІваралай вапакя лугьузвай гьар са куьниз акси жеда ва вич абурулай вине кьада. Ада гьаттаАллагьдин кІвалечкани кьада ва вич Аллагь я лугьуда.

⁵ За и кардикай, зун куь патав гвайла, квез лагьайди куь рикІел аламачни мегер? ⁶ Гила квез чир хьанва хьИи, а касдив адан вахт алуькьдалди пайда жез вугун тийиз, куь ам кьуна акьвазарзаватІа. ⁷ Чалкечирвилиин чинебан кьуват исятда кардик ква, амма сифтени-сифте ам кьуна акьвазарзавайди рекьелай элячІун лазим я. ⁸ Гьа чІавуз чалкечирди вич кьалурда. Амма ам РеббИсади Вичин нефесдалди, Вич хтуналди терг ийида. ⁹ Чалкечир атуниблисдинкар я. Чалкечирди жуьреба-жуьре кьуватар, тапан аламатар ва керемат-ишараяркьалурда, ¹⁰ инсанар регьятдиз чІалахьардай гьихьтин хьайитІани тапарар туйкІуьрда, а инсанар гьакьикьат ва гьадалдихиласвалкьачуз кІан тахьайвиляй телеф жеда. ¹¹ Гьавиляй ахьтин инсанриз, абуру тапаррихь агьун патал, гьакьикьатдин чІалахь тахьайбур ва таб кьабулайбур айибдайвал Аллагьди абурун кьил акадарда.

КІевиз акьваз

¹³ Реббидиз кІани стхаяр-вахар, чна куьн патал датІана Аллагьдиз шукурна кІанда, вучиз лагьайтІа, хиласун патал Ада лап эвелдилай куьн хьянава. Ада куьнРуйгьдалдипак ийизва ва куьне гьакьикьатдихьиманийизва. ¹⁴ И кардихь Ада чнаШад Хабардикайгайи муштулухралди квез эвер гана, чи РеббИса Месигьдинбаркалладиккуь пайни акатдайвал авуна. ¹⁵ Гьавиляй, стхаяр-вахар, КІевиз акьваз, чна квез мецелди ва чи чарче аваз гайи адетдиз вафа хьухь.

¹⁶ Къуй чи Ребби Иса Месигъди Вичи ва чун кІан хъайи ваберекатдалдичаз даиман теселлини экуь умуд гайи чи АллагъБубади ¹⁷ куь рикІериз сабур гурай, куьн гъар са кардани гафуна мягъкем авурай.

Чун паталди дуьаяр ая

3 Эхирдайни, стхаяр-вахар, чна квевай тІалабзава:РеббидинГаф фад сейли хъун патал ва квелай алакьдай саягъда виринра гъурметдалди къабулун патал, чун паталдидуьаярая. ² Чун алчах ва пис инсанрикай хилас хъурай лугъуз дуьаяр ая: гъикІ лагъайтІа виридахъиманавач. ³ Амма Ребби гафунал кІеви я, Ада чун мягъкемарда ва шийирдикай хуьда. ⁴ Чун, лагъайтІа, Реббидалди квехъ агъунва: чна квез вуч лугъузватІа, гъам куьне къилиз акъудзава ва мадни акъудда. ⁵ Къуй Реббиди куь рикІер Аллагъ кІан хъунихъ ваМесигъхъиз пайгарди хъунихъ элкьуррай.

Явакъан жемир

⁶ РеббиИсаМесигъдинТІварцІелай чна квевай тІалабзава, стхаяр-вахар: кар квахънавай ва куьне чавай къабулнавай адетдал амал тийиз уьмуьр тухузвай стхайривай-вахайривай яргъаз хъухъ, ⁷ вучиз лагъайтІа чна къунвай рекъе хъун гъикъван лазим кар ятІа, квез чизва. Чна, куь патав гвайла, вахт кар-чІал авачиз ракъурначир, ⁸ я чун чарадан фални хъаначир, аксина, чна, квекай садални пар гьалт тавурай лугъуз, гьалдай фидалди юкъуз-

йифиз кІвалахнай. ⁹ Квевай куьмек кІан жедай тамам ихтияр чаз авайвизлини килиг тавуна, чна гъакІ авунай, вучиз лагъайтІа чаз квез чешне къалуриз кІанзавай. ¹⁰ Чун куь патав гвайла, чна квез ихътин къайда тунай: «Ни кІвалахдач, гъада недач».

¹¹ ЯтІани квекай бязибуру явакъанвал ийизва, са кІвалахни ийизвач, амма чарабурун краа къил твазва лугъуз чаз ванер къевезва. ¹² Иса Месигъдин ТІварцІелай чна ахътинбурувай секиндаказ кІвалахун ва жуваз недайди гъакъи яз къачун тІалабзава ва акъул гузва. ¹³ Амма, стхаяр-вахар, квез талукъ крарикай рахайтІа, хъсанвилер авунин карда юргъунвал хиве къамир.

¹⁴ Чна квез и чарче къалурнавай крарал са ни ятІани амал тийиз хъайитІа, адакай игътият хъухъ. Адаз вичи вич тухузвай тегъердикай регъуь жедайвал, ахътин касдихъ галаз рафтарвал ийимир. ¹⁵ Амма ам душман яз гъисабмир, ам стха хъиз гъавурда тур.

Хийир-дуьаяр

¹⁶ Къуй къенивиллин чешме тир Реббиди Вичи квез датІана ва вири краа секинвал гурай. Квехъ виридахъ галаз Ребби хъурай!

¹⁷ И салам за, Павела, жуван гъилелди кхъизва, вири чарара за гъа икІ ийизва, ам а чар за кхъейвилинишарая.

¹⁸ Къуй чи Ребби Иса Месигъдинберекатквехъ виридахъ галаз хъурай!

1-ТиматІеяз

Саламар

1 Чи Хиласкар тир Аллагьдин ва чи умуд тир Иса Месигьдин эмирдалди Месигь Исадинилчихъанвай Павелан патай **2** имандази гьакъикъи хва тир ТиматІеяз.

Аллагь Бубадин патай ва чи Ребби Иса Месигьдин патай берекатар, регъим, саламатвал хъурай ваз.

Тапан тербетрикай виликамаз хабар гун

3 МакІедандиз фидайла, за вавай къетІидаказ Эфесда амукъун ва бязи инсанриз маса са куькай ятІани чирвилер тагурай, **4** акатай махаризни тухумрин а къил авачир сиягьриз чпин вахт харж тавурай лугъун тІалабнай. И карди анжах гьужетар арадал гъизва, имандал бине къунвай Аллагьдин кар къилиз акъатуниз куьмекзавач. **5** И тІалабунин макъсадмихъирикІяй, дугъри намусдай ва сидкъи галай имандай къвезвай муьгъуббатя. **6** Амма бязи инсанар, и крар вири туна, къуру рахунар ийиз ава. **7** Абуруз Къанундин муаллимар жез кІанзава, амма чпи лугъузвай ва къетІидаказ тестикъарзавай гафарай чпин къил акъатзавач.

8 Дуьздаказ гъиликиз хъайитІа, Къанун хъсанди жедайди чаз чида. **9** Чаз гъакІни чида хъи, Къанун гъахъ-михъибур патал ваъ, ам чІурзавай бур патал, табий тушир бур патал, аси бур патал вагунагъкарар патал, са затІни пакъяз такъазвай бур патал ва чалкечир бур патал, чпин бубадин ва я дидедин уьмуьрдал гъил хкажзавай бур патал, ивикъичар патал, **10** явавилиз къил янавай бур патал, чпи чпиз гъуьл-пабвалзавай итимарни папар патал, инсанар чуьнуьхна лукІвилиз маса гузвай бур патал, тапрукъар патал, тапан къинер къазвай бур патал ва дуьзгуьн тербетдиз аксивалзавай бур патал, **11** зал ихтибарнавай шукур Аллагьдин Шад Хабардихъ галаз къан тийизвай вири бур патал я.

Павела вичиз Аллагьди авур регъимдай шукур авун

12 Заз къуватар гайи чи Ребби Иса Месигьдиз за шукур ийизва. Зун виликдай аси, зулумкар ва ягъ авачир кас хъунизни килиг тавуна, Ада зун ихтибардиз лайих авайди яз гъисабна ва зи хиве пак везифа туна. Заз регъим авуна, вучиз лагъайтІа за авур крар жуваз течиз ва имандал алачиз авунай. **14** Амма имандихъ ва Иса Месигьда авай

муьгъуббатдихъ галаз санал чи Реббидин вири девлет галай берекат зав агакъна.

15 И гаф гъакъикъи я ва къабунуниз лайих я: Иса Месигь и дуьньядиз гунагъкарар хиласун патал атанвайди я, абурукай виридалайни чІуруди зун я.

16 Амма Реббиди заз регъим авуна. Зун, гунагъкаррикай виридалайни чІуруди яз, Иса Месигьдиз Аллагьдин са бур гъихътин чІехиди ятІа, заз къалуриз кІан хъана. И кар акуна, масад бурни эбеди уьмуьркъачун патал имандал атурай. **17** ГъакІ тирвилляй къуй даиман Пачагъдиз, рекъин тийидай, таквадай ва сад Аллагьдиз даим яз аферин ва шукур хъурай! Амин.

18 ТиматІей, чан хва, вакай лагъанвай къванпайгъамбарринга фар рикІел алаз за ваз веси ийизва; заз вуна, абурал амал авуна, лайихдаказ женг чІугуна, жуван иман ва ми хъи намус хвена кІанзава. Садбуру ам гадарнава ва нетижада абурун имандин гими хасаратдик акатнава. **20** Абурун арада Гъуьменей ва Искендер ава, за абур асивал тийиз чир хъун паталиблисдин ихтиярда тунва.

Дуьадикай ва ибадатдикай

2 Гъа икІ, виридалайни вилик за тІалабзава: чавай ислягъдаказ, секин даказ муьминвалийиз лайихдаказ уьмуьр тухун патал, Аллагьдиз вири инсанрин, пачагърин ва гъукум гъиле авай вирибурун паталай аман минет ва шукурар авуналди, дуьаярая. **3** И кар чи Хиласкар тир Аллагьдиз хъсанни я, хушни. **4** Адаз вири инсанар хилас хъана ва абуру гъакъикъат къатІана кІанзава. **5** «Аллагь сад я» Кихъей Къанун б:4., Аллагьдинни инсанрин арада авайдини сад я – ам Инсан Иса Месигъя. **6** Ада Вичи Вич вири инсанрин паталай эвекъ яз гана, Ам дуьньядиз вичин вахтунда ганвай Аллагьдин шагъадатнама я. **7** Гъавилляй зунчувудар тушир бур патал гъакъикъи имандин чархачи яз, илчияз ва муаллим яз тайинарнава, ва за авайвал лугъузва, табзавач. **8** Гъавилляй итимри, хъелни гьужетар туна, гъар са чкадал пакъгилер хкажиз дуьа авуна кІанзава заз.

9 ГъакІ папарини дамах гвачиз ва абур хвена, эдебдал амал авуна, алукІрай; къуй абуру чеб кифер хруналди, къизилралди, гевгъерралдива багъа парталралди ваъ, **10** Аллагьдиз бахш хъанвай папарин авуна кІани хъсан краралди чІагуррай.

11 Къуй папари секиндив, тамам табийвиле аваз чирвилер къачурай. 12 Итимдив тербетар ва я регьбервал гудай ихтияр за папаз гудач; ада сабур хуън лазим я. 13 ГъикІ лагъайтІа сифтедай халкъ авурдиАдамя, ахпа Гъава я, 14 алцурар хъайидини Адам ваъ, паб я, тапунин чІалахъ хъайиди ва хата авурди гъам я. 15 Амма паб, аяларни хаз, иманда,муъгъуьббатдава суваб галай паквиле хъайитІа, хилас жеда.

Къиле акъвазнавайбурун ва шемасрин чка

3 Дуъз лугъузва: инсандииманийринкъиле акъвазунихъ ялун тарифдай кар я. **2** Къиле акъваздайди са куънайни тахсир кутаз тежедай кас хъун, герек, са папан гъуъл жен – сабурни акъул авай, дуъзвал гвай, мугъманар кІандай, хъсан муаллим, **3** хъивегъунал рикІ алачирди, кикІин тийидайди, амма инсанрихъ галаз рафтарвиле хъуътуълди, хкуъкъ тийидайди ва пул кІан тийидайди хъун лазим я. **4** Ада вичин хизан хъсандиз идара авун лазим я, адахъ аялар хъайитІа, абур адан чІалаз килигдайбур ва адаз гъурметдайбур хъун герек я. **5** ГъикІ лагъайтІа, са нивай ятІани вичин хизан къиле тухуз тахъайтІа, адавай Аллагъдиниманийрин кІватІалдинкъайгъу чІугваз гъикІ хъурай?

6 ЦІийизимандалатанвайдакай къиле акъваздайди хъун герек туш: ахътиндан къама ял гъатун мумкин я, гъа чІавуз адакиблисдиктахсир кутур саягъда тахсир кутада. **7** Адаз туъгъметар татун патал ва ам иблисдин желедиз ават тавун патал адакай иман гвачирбурухъни хъсан фикир хъана кІанда.

8 Гъа ихътин краршемасризниталукъ я: абур гъурмет авай, къве мез авачир, хъивегъунал рикІ алачир, темягъкарвал квачир инсанар хъун лазим я. **9** Абуру чаз гила ачух хъанвай имандин сирералмихъинамусдивди амал авуна кІанда. **10** Сифтени-сифте а ксарай къил акъудна кІанда. Абуруз акси яз рехне кутаз жедай хътин са затІни жагъун тавуртІа, абуру шемасрин везифаяр къиле тухурай.

11 Папарни гъакІ гъурмет хуъдайбур хъун лазим я, абуру фитнеяр авуна кІандач, сабур гвайбур ва вири крара ихтибар алайбур хъана кІанда.

12 Шемасар тир кас са папан гъуъл хъун лазим я, ада вичин аялар ва кІвалевайбур хъсандиз идара авуна кІанда. **13** Чпин везифаяр хъсандиз тамамарзавайбуру чпиз лайих дережа къада ва абурувайИсаМесигъдихъчпин имандикай чеб чпихъ кІевелай агъунваз рахаз жеда.

14 Мукъвара ви патав атуник за умуд кутазватІани, и чар за ваз кхъизва. **15** Зун эглеш жез хъайитІани, гила ваз жувАллагъдин кІвалегъикІ тухвана кІандатІа чизва; гъанаг – чан алай Аллагъдин кІватІал, гъакъикъятдин даях ва тестикъвал я. **16** Чи имандин сир, са шакни алачиз, чІехиди я:

q1 Ам инсан яз атанай,
q2 РуъгъдиАмгъахъ-михъивилиз акъуднай,
q2 Ам акунаймалаикриз,
q1 Адакай хабарнай халкъарин арада,
q2 Ам дуъньяда къабулна иман яз,
q2 Ам хкаж хъувунайбаркаллаалаз.

Имандилай алатун

4 Руъгъдиачухдаказ лугъузва: эхиримжи вахтара бязибуруимангадарда, тапан руъгъерин ва чІуружинерринтербетрин рехъ къада. **2** Ахътин тербетар къве чин алай ва намус квадарнавай тапархъанри гъида. **3** Абуру инсанриз некаягъдик экечІун,иманийрива гъакъикъят чидайбуру шукур ийиз тІуън патал Аллагъди арадал гъанвай жуъреба-жуъре тІуънар къадагъа ийизва. **4** Аллагъди халкънавай вири затІар хъсанбур я, шукур гваз къабулзавай затІар инкар авуна виже къведеач, **5** вучиз лагъайтІа абур Аллагъдин Гафунивди вадуъадалдипакийизва.

6 Вуна и кар стхайринни вахарин рикІел гъиз хъайитІа,ИсаМесигъпатал вакай имандин гафар кужумзавай ва вуна къунвай дуъзгъун тербет гвай хъсанибадаткаржеда. **7** Къарийри хърак ийидай хътин къуру ихтилатрик къил кутамир, жуванмуъминваллигим ая. **8** Бедендин акъажунрихъни тайин тир хийир ава, муъминвилехъ, лагъайтІа, вири патарихъай хийир ава, ада и дуъньядани, атІа дуъньядани уъмуър хиве къазва. **9** И гаф гъакъикъи я ва къабулуниз лайих я. **10** Гъа и кар паталди чна зегъметни къачузва, женгни чІугваззава, адахъди гъерекатни ийизва, вучиз лагъайтІа вири инсанар, иллаки Вичин иманияр Хиласкар тир чан алай Аллагъдик чна умуд кутунва. **11** И кардихъ инсанриз эвер це, и кар абуруз чир ая.

ТиматІей – амайбуруз чешне, ва муаллим

12 Садавни жуваз, вун жегъил я лагъана, кваз такъадай жуъреда килигиз тамир. Амма жуван рахунра, уъмуърда,муъгъуьббатда, иманда вамихъивилеиманияр патал чешне хъухъ. **13** Зун къведеалдикІелунал, вязинал, муаллимвилел алахъа. **14** Пайгъамбаррингафарин куъмекдалди ваиманийрин кІватІалдинкъилевайбуругъилер эцигуналдиваз ганвай пай инкар мийир.

15 И ибадатар ийидайла, гъакъисагъ хъухъ, виридаз вун вилик финиф аквадайвал, жува жув тамамвилелди ибадатдив бахш ая. **16** Жувахъ ва вуна гузвай тербетдихъ гелкъуъгъ, гъа рехъ гваз амукъ. Вуна акІ ийиз хъайитІа, вуна жувни, ваз яб гузвайбурни хиласда.

5 Къуъзуъ итимдив векъи туъгъметар ийимир, жуванбубавуна гъикІ чІалал гъидатІа, ам гъа саягъда чІалал гъваш. Жегъил гадайрихъ галаз стха хъиз хъухъ. **2** Яш хъанвай папарив дидейрив

хъыз, жегъил папаривнимихъивилелди, вахарив хъыз эгечІ.

Хендедаяр иманийрин кІватІалда

³ Гъакъикъатда чпиз куьмекдай са касни авачир хендедайрин къайгъу чІугу. ⁴ Хендедадихъ аялар ва я хтулар аватІа, къуй абуру сифте нубатда чпин хизандиз талукъ къайгъуяр ийиз ва чпин дидейринни бадейрин бурж вахгуз чир авурай. И кар Аллагъдиз хуш я. ⁵ Ялгъуздаказ амукънавай халисан хендедади Аллагъдик умуд кутада ва Адаз юкъуз-йифиз тІалабунар вадубаярийида. ⁶ Амма хендеда яз амукъай папа вичин кеф патал уьмуьр тухузватІа, ам чан аламаз къенвайдай къуртІа жеда. ⁷ Са жуьрединни туьгъметар тахъун патал, винидихъ лагъанвай къван вири крар инсанривай тІалаб ая. ⁸ Ни вичин мукъва-къилийрин, сифтени-сифте вичин хизандин къайгъу чІугвазватІа, амимандикайкъерех хъанва ва ам иман гвачирдалайни пис я.

⁹ Хендедадин пудкъад йис хъанвачтІа ва я ада гъульуз ийизвай вафа чІурнатІа, амиманийрин кІватІалдинкъаномдик кутуна кІандач. ¹⁰ Ам хъсан крар авурди: аялриз тербия гайиди, мугъманар хуш хъайиди, Аллагъдиз талукъбурун кІвачер чуьхвейди, четинвиле авайбуруз куьмекайди, вич гъар жуьре хъсан крариз бахш авурди яз малум хъана кІанда.

¹¹ Жегъил хендедаяр ахътин сиягда твамир, вучиз лагъайтІа абурун чандин гъевес квай мурадарМесигъдизвафа хуьнилай гзаф гуж авайбур хъайи чІавуз абуруз мад гъульуз хъфиз кІан жеда ¹² ва чпи эвелдай гайи вяд чІур авуналди абуру чпел айиб гъида. ¹³ Идалайни гъейри, абур кІвалах тийиз вердиш жезва ва абурок вахт файда авачиз акъудунин, кІвалай кІвализ финин, фитнеяр авунин, чарадан крара къил тунин ва герек авачир гафар лугъунин хесет акатзава. ¹⁴ Гъавилай заз жегъил хендедаяр гъульуз хъфена, абуру аялар хана, кІвалин-йикъан къайгъуйрал алахъна ва душманриз къулухъай чІурукІа рахадай багъна тагана кІанзава, ¹⁵ вучиз лагъайтІа абур себеб яз бязи хендедайри чпин иман гадарнава ваиблисдинрехъ къунва.

¹⁶ ИманийринкІватІалди чпиз гъакъикъатда куьмек кІанзавай хендедайрин къайгъу чІугун патал, иман гвай папарин чпин мукъва-къили хендедайриз куьмекар гун лазим я. Къуй а хендедайрикай кІватІалдиз артухан пар тахъурай.

Иманийрин кІватІалдин чІехибур

¹⁷ Чпин кІвалах хъсандиз ийизватІа, иманийрин кІватІалдин кхилевайбур, иллаки вязер ийизвайбур ва чирвилер гузвайбур, къве къат артухан гъурметдиз лайих я. ¹⁸ Вучиз лагъайтІаКаламдалугъузва: «Юг гатазвай яцран сив агалмир»Кихъей Къанун 25:4.ва: «КІвалахзавайдаз

гъакъи гана кІанда»ЛукІа 10:7.. ¹⁹ Иманийрин кхилевайдак кутазвай тахсир, къвед ва я пуд шагъид авачиз хъайитІа, къабулмир.

²⁰ Масадбурузни кичІе хъун патал,гунагъарийизвайбурун крар виридан вилик ачухдаказ винел акъуд.

²¹ За Аллагъдин вилик,ИсаМесигъдин вилик ва хъянаваймалаикринвилик вавай къетІидаказ тІалабзава: и тагъкимар кхиле твах ва абурал, гъакъикъат течиз ийизвай фикир къерех авуна ва садни муькуьбурулай артухди яз такъуна, амал ая.

²² Кхилел къве кап эцигна садни тадидаказ кІватІалдин чІехиди яз тайинармир. Адан гунагърин жаваб ви хиве гъат тавурай. Жув михъидаказ хуьх.

²³ За ваз неинки са яд хъун, гъакІни, ви хуьрекдин кІвал ва мукъвал-мукъвал жезвай ви кефир тахъун себеб яз, са тІимил чехирни хъухъ лугъуза.

²⁴ Бязи инсанрин гунагъар гъеле дуван тавунмаз виле акъада, амма масабурун гунагъар са къадар геж чир жеда. ²⁵ И къайда хъсан краризни хас я: са бязи хъсан крар гъасятда аквада, муькуьбур геж ашкара жеда.

ЛукІар

6 Я АллагъдинТІварчІикай, я чи тербетдакай пис гафар талгъудайвал, лукІавилин зулумдик квайбур къуй чпин иесийрив гъурметдалди эгечІрай. ² Иесияримандалалай лукІарини, абур чпин стхаяр хъунал бине къаз, абуруз ийизвай лайих гъурмет тІимилди тахъурай. Аксина, абуру виликдай авурдалайни хъсандиз къуллугъун лазим я, вучиз лагъайтІа абуру низ къуллугъзаватІа, гъабур вафа тир ва кІани стхаяр я. И кар вуна инсанриз чирна кІанда ва идахъ эвер гана кІанда.

³ Са ни ятІани маса жуьредин чирвал гуз ва амИсаМесигъдиннесигъатрихъ вамуьминбурузкІвал-югъ гъикІ тухвана кІандатІа чирзавай тербетдихъ галаз рази туш. ⁴ Ахътиндан къама ял ава, ам са куьнин гъавурдани авач. Адахъ авайди анжах гъужетар ийиз ва кар-чІал авачиз къуру рахунар ийиз кІан хъунин зарар квай ният я, и карди пехилвал, чуьруькар,асивал, чІуру гиманар ⁵ ва гъакъикъатдивай яргъа тир ява акъул авай инсанрин арада датІана сад садав такъурвал арадал гъида: ахътинбуру муьминвал анжах регъат къазанжи къачудай рехъ я лугъуз фикирзава.

⁶ Амма авайдал рази яз муьмин хъун чІехи къазанжи я. ⁷ ГъикІ лагъайтІа и дуьньядиз чна жувахъ галаз са затІни гъанач ва инай са затІни жувахъ галаз хутахиз жедач. ⁸ Чахъ недайдни партал аватІа, чун рази хъун лазим я. ⁹ Девлет гзаф хъунихъ ялзавайбур темягда гъатда, абур ахмакъ ва хата гвай ниятрин желедиз аватда, а ниятри инсанар бедбахтвилинни къиникъин деринда твада. ¹⁰ Пул кІан хъун – им вири жуьредин писвилерин дувул я. Пул кІан хъуни имандивай

къакъудай ва чпи чеб азиятра тур инсанарни гзаф ава.

Иман патал женг

¹¹ Вун лагъайтІа, ТиматІей, Аллагъдин инсан я, ва гъавиляй вуна вири ихътин крарикай къил къакъуд. Гъахъ-михъивилихъ, муъминвилихъ, имандихъ, муъгъуьббатдихъ, сабурдихъ, инсанрихъ галаз рафтарвиле хъуьтуьлвилихъ яла. ¹² Вири четинвилерихъ галаз иман хвена женг чІугу ва ви хиве тунвайэбеди уьмуьрдинпад яхъ, гъикІ лагъайтІа гзаф шагъидрин вилик вуна ви имандикай лайихвилелди ва ачухдиз лагъанай. ¹³ Виридаз уьмуьр гузвай Аллагъдин ва рикІе авайди къетІидаказ ПунтІиПилатІанвилик лагъай Иса Месигъдин вилик за ваз лугъузва: ¹⁴ ваз Аллагъди вуч тагъкимзаватІа, гъам гъакъикъидаказ ва туьгъмет къачун тавуна, та чиРеббийИса Месигъ хкведалди, къилиз акъуд.

q1¹⁵ Шукур авуниз лайих тир ва сад тир Падишагъди,
q2 пачагърин Пачагъди ва агъавалзавайбурун Агъади,
q1 инсанрикай садазни такур ва таквадай,
q2 агакъ тийир экуьна уьмуьр тухузвай

q1 авай-авачир Рекъин тийирда
q2 вичин вахтунда
q1 а пайда хъунухъ къалурда.
q2 Гъуьрметни къудратвал
q1 даим яз
q2 талукъ хъуй Гъадаз!
q1 Амин.

¹⁷ И чилел алай уьмуьрда девлет авайбуруз дамах акат тавун патал ва чпин девлетдик умуд кутун тавун патал тагъким ая: девлет умуд кутаз жери затІ туш. Абуру Аллагъдик умуд кутурай. Ада чна уьмуьрдикай лезет хкудун патал чаз лазим тирдалайни гзаф гузва. ¹⁸ Абурувай хъсанвал авун, дугъри краралди девлет кІватІун, гъилин ахъавал авун ва жуван девлетдикай амайбурузни пай гун кІан хъухъ. ¹⁹ Гъа икІ абуру чпин гележегдин бине жедай хазинаяр кІватІда ва гъакъикъи уьмуьр къачузва.

²⁰ ТиматІей, вал ихтибарнавайди хуьх. Аллагъдикай яргъа, къел квачир, гафарал ва чпиз чирвилер я лугъузвай тапаррикай ийизвай гъуьжетрал алахъмир. ²¹ Гъа ихътин тапан чирвилер къабулна масабурузни гуз хъайи са бязибур имандикай къерех хъана. Къуйберекатквехъ галаз хъурай.

2-ТиматІеяз

Саламар

1 Аллагъди ВичиИсаМесигъдалдигуда лагъай уьмуьрдикай хабар гун патал хягъай Иса МесигъдинилчиПавелан патай ² играми хва ТиматІеяз.

АллагъБубадинва чиРеббидиИса Месигъдин патайберекатар, регъим ва саламатвал хъурай ваз.

Шукур авун ва руьгъ хкажун

³ Вахт-вахтунда ийизвайдуьайравун за рикІел гъизвайла, за Вичиз, зи бан-бубайри хъиз,михъинамусдалдиибадатзавайАллагъдиз шукурзава. ⁴ Зи рикІел ви накъвар хквезва ва заз вун акваз гзаф кІанзава: а гъалтуни зун тежер къван шадардай. ⁵ Зи рикІел ви сидкъииманнихквезва: гъа саягъда ви баде Лаисадивни, ви диде Эвникавни иман гвай, гъа гъахътин иман вакни квайдакъ зун агъунва. ⁶ Гъавиляй за ви рикІел хкизва: вуна, за валгъилер эцигуналди, Аллагъдивай къачунвай пай, цІай хъиз, къати хъия. ⁷ ГъикІ лагъайтІа Аллагъди чаз ганвайди кичІевилнруьгъваъ, къуватдин,муьгъуьббатдинва дуьз фикирунин руьгъ я.

⁸ Гъавиляй чи Аллагъдикай рахаз ва зун Адаз килигна къазаматда хъуникай регъуь жемир. Аксина, Аллагъдин къуватдихъ далу акална, вуна захъ галазШад Хабарсебегъ яз чІугвазвай азабар пай ая. ⁹ Аллагъди чна хъсан крар авуна лугъуз ваъ, чакай вичин халкъ хъун патал чун хиласна, Вичин берекатдив къурвал чаз эверна. А берекат чаз Иса Месигъдилай дуьнья халкъ хъайидалай вилик ганвай. ¹⁰ А берекат гила пайда хъана, яни ажал терг авур ва Шад Хабардалди цІийи уьмуьр ва ажал авачирди къалурай чи Иса Месигъ, чи Хиласкар атана. ¹¹ Зун и Шад Хабардин чавушвиле, илчивиле ва муаллимвиле эцигнай. ¹² Гъа и кардай за исятда азабар чІугвазва, амма заз идакай регъуь туш, вучиз лагъайтІа заз жува Нихъ иман авунатІа чизва. Адалай, за Вичел вуч ихтибарнаватІа, гъамКъияматдин йикъалдихуьз алакьдайдахъ за иман ийизва. ¹³ Завай ваз вуч ван хъанатІа, къуй ваз гъадакай дуьз тербет гунин карда чешне хъурай. Иса Месигъдилай къвезвай иманни муьгъуьббат гваз уьмуьр твах. ¹⁴ Вал ихтибарнавай хъсан крар хуьз квек квайПакРуьгъди куьмекрай.

¹⁵ Асия вилаятдавирида, гъабурухъ галаз Фуьгела ва Гьермагена, захъ далу элкъуьрна; и кар ваз чизва.

¹⁶ Къуй Реббиди Анисфاران кІвализ регъим авурай, гъикІ лагъайтІа ада зун кІубан ийиз хъанай, зун зунжурра хъана лугъуз регъуьвал авуначир. ¹⁷ Аксина, вичРимдаавайла, ам къетІидаказ захъ къекъвез хъанай ва ада зун жагъурнай. ¹⁸ Къуй Къияматдин юкъуз Реббиди адаз регъим авурай. Ада заз гъикъван хъсанвилер Эфесдани авунатІа, вазни хъсандиз чизва.

Шад Хабар патал кІвалахун ва азабар чІугун

2 Гъа икІ, зи

хва,ИсаМесигъдилайкъвезвайберекатдакъуват аваз хъухъ. ² Завай ваз мукъвал-мукъвал жуьреба-жуьре гъалара чир хъайи шагъидвилер вафа тир ва алакьунар авай ксарал ихтибар ая. Абуру чпин нубатда масабуроз чиррай. ³ Иса Месигъдин дугъри аскерди хъиз азабрикай жуван пай къачу. ⁴ Са аскердини вич кІвалин-йикъан крарихъ галаз алакьада твадач, ам патал къилинди вичин чІехидаз кІандайвал авун я; ⁵ я са пагъливандивайни, ада акъажунрин къайдаяр чІуриз хъайитІа, савкъват къачуз жедач. ⁶ Майвайрин пай сифте нубатда чуьлда зегъмет чІугвазвай лежберди къачун лазим я. ⁷ За вуч лугъузватІа, фагъум ая, адан гъавурда акъаз вазРеббидивири крара куьмек гуда.

⁸ За гъайиШад

Хабардалугъузвайвал,Давудантухумдикай тир ва къена чан хтай Иса Месигъ рикІел хухъ. ⁹ Гъа Шад Хабардин паталай за азабар чІугвазва, гъадаз килигна зун гъатта, тахсиркар хъиз, зунжурра тунва. Амма Аллагъдин Гаф зунжуррани тваз хъун мумкин туш! ¹⁰ Гъавиляй хягъайбурун хатурдай за вири эхзава. Абуру лагъайтІа, Иса Месигъдалди жедайхиласвалдаиманбаркалладихъгалаз къачудайвал ийизва. ¹¹ И гафар гъакъикъибур я:

q1 Чун Адахъ галаз къенатІа,
q2 Адахъ галаз уьмуьрни тухуда чна.
q1 ¹² Чна эхзаватІа,

q2 Адахъ галаз пачагъвални ийида.

q1 Чна Ам жувакай атІайтІа,

q2 Адани чун атІуда.

q1 ¹³ Чун Адаз вафа ятІа,

q2 гъикІ хъайитІани Ам вафа гваз амукьда,

гафарихъ яб акализ жеда. ⁵ Амма вун вири крара кыл кылеллаз хъухъ, четинвилер алуда, жуван кІвалах ая – Шад Хабардикай муштулух це, жуванибадаткылиз акъуд. ⁶ Зи уьмуьр, кърбангандаличІирзавай затІ хъиз, алахъна физва, зун атІа дуьньядиз хъфидай вахт алуькзава. ⁷ За хъсандиз женг чІугунва, жуван рехъ за звериз-звериз атІанва ваиманхвенва, ⁸ исятда зун паталРеббиди, гъахъ-михъи Дуванбегди, Къияматдин юкъуззав вугудайгъахъ-михъивилинтаж гъазурнава, а таж неинки зав, гъакІни къарай авачиз Ам атун вилив хуьзвай вирибурув вугуда.

Кылдин меслятар ва тІалабунар

⁹ Зи патав фад акъатдайвал ая, ¹⁰ вучиз лагъайтІа Димаса зун гадарнава. Адаз и дуьньядин няметар хъсан яз акуна ва Саланикдиз хъфена; Креск ГалатІдиз хъфена, ТіитІ – Далматдиз. ¹¹ Тек са ЛукІа захъ галаз амуькна. Жувахъ галаз къачуна Маркни гъваш, зи ибадатда ада заз хъсандиз куьмекзава. ¹² Туьхик за Эфесдиз ракъурна. ¹³ Зи патав къведайла, тІалабда, зи абани гъваш, за ам Туругъасда КарпІав туна, чарчин къраргъуярни яхъ, иллакикІеленхамунал кхъенвайбур.

¹⁴ Чатухъан Искендера заз гзаф зиян гана. Ада авур крарай Аллагъди Вичи адаз эвез хгуда.

¹⁵ Вунни адакай мукъаят хъухъ, вучиз лагъайтІа ам чна лугъузвай гафариз кІевелай акси жезвай.

¹⁶ Сифте яз заз дувандал жува жув хуьдай мумкинвал хъайила, зи пад кьун патал садни атанач, вирида зун гадарна. И кар абурун тахсир яз гъисаб тавурай.

¹⁷ Амма Ребби зи патав гвай ва зи куьмекдалди и хабар вири халкъариз ван жедайвал вяз ийиз хъун патал Ада заз кърватар гана. Зун асландин сиве гъатуникай хиласна.

¹⁸ Реббиди идалай къулухъни зун гъар жуьредин шийирдикай хиласда ва ВичинЦаварин Пачагълугъдизхутахна хиласда. Адаз эбеди яз шукур хъурай. Амин.

Эхирдин саламар

¹⁹ ПрискІадиз ва Акуьлаз, гъакІни Анисфаран кІвализ салам лагъ. ²⁰ ЭрастІ Каринфда амуькна, азарди кьунвай Тирафим за Милетда туна. ²¹ Къуьд алуькдалди иниз къведайвал ая. Эвбула, ПІуда, Лина, Клавдади ва вири стхайри ваз саламар лугъузва.

²² Къуй Ребби вируьгъдааваз хъуй. КъуйБерекатквехъ галаз хъурай.

ТітІаз

Саламар

1 Аллагьдин лукІ, гьакІниИсаМесигьдинилчитир, хкягъайбуримандихъ, муъминвилехътухузвай ваэбеди уьмуьрхьунин умуд гузвай гьакъикъат къатІунал гъун патал ракъурнавай Павелан патай. **2** И эбеди уьмуьр садрани таб тийидай Аллагьди гьеле дуьнья халкъ ийидалди гуда лагъана хиве къунай. **3** Тайинарнавай вахт алукаяла, Ада Аллагьдин – чи Хиласкардин, – эмирдалди зал ихтибарнавай вязинин куьмекдалди Вичин къастарикай лагъана.

4 Уртах имандин рекъяй зи халисан хва ТітІаз: АллагьБубадинва чи Хиласкар тир Иса Месигьдин патайберекатва саламатвал хьурай ваз.

Кьиле акъвазнавайбурун ери

5 За вун КиритІдал авилай тунай хьи, кьил кутунвай кар вуна эхирдал къван тухун патал ва, за ваз эмир авурвал, гьар шегьердаиманийрин кІватІалдинкьиле акъваздайбур тайинарун патал. **6** Кьиле акъваздай кас айиб квачирди, са папан гьуьл хьунуьх лазим я; адан аяларнииманиярхьун, явабур ва яб тагудайбур я лагъай чІурутІваралачирбур хьун лазим я. **7** Ам айиб квачирди хьун лазим я, гьикІ лагъайтІа ада Аллагьдиз талукъ кІватІал идара ийизва. Ам къама ял авайди, хъел акатдайди, хъивегъунихъ ялдайди, кикІидайди, вил ичІиди тахьун герек я. **8** Аксина, ам мугъманрал рикІ алай, дугъривал кІандай, акьул авай, гьахъ-михьи, муъмин, вич вичел алай кас хъана кІанда. **9** Адавай масадбурузни дуьз тербет тирвал несигъат гуз хьун патал ва адаз аксивалзавайбур инкариз хьун патал вичиз чирнавай гьакъикъи гафуниз ам вафа хъана кІанда.

Тапан муаллимриз вуч авуна кІанда

10 Иллаки Месигьдин имандал атайчувудринарада чпел са гьукумни кваз такъадай, къуру рахунрал алахъдай ва масадбур алцураддай ксар гзаф ава. **11** Абур кис хьуниз мажбурна кІанда, вучиз лагъайтІа абур чпин нефсинин темягъриз килигна сагъ хизанар рекъяй акъудзава, абуроз чирна виже текъведай крар чирзава. **12** Гьатта абуркай сада, абурун хсусипайгъамбардилагъанай: «КиритІвияр датІана

тапархъанар, вагъши гъайванар, темпел руфунбазар я». **13** Им дуьз шагъидвал я. Гъавилай абурун иман дуьзди хьун патал абуроз кІевелай лагъ. Къуй абур чувудри туькІурнавай тапарриз ва гьакъикъатдихъ далу элкъурнавай ксарин тагъкимриз яб тагурай. **15** Михьибурпатал вири михьи жеда, амма чиркин ва иман гвачир инсанар патал михьи са затІни авач, вучиз лагъайтІа абурун акьул ва виждан чиркин я. **16** Абуроз чпиз Аллагь чида лугъуз малумарзава, амма абуроз чпин краралди Адакай кьил къакъудзава. Абур рикІиз такІан, чІалаз килиг тийидайбур ва чпикай хъсан са кар патални хийир авачирбур я.

КІватІал патал къайдаяр

2 Вуна, лагъайтІа, дуьз тербетдив къурвал чирвилер гун лазим я. **2** Яш хъанвай итимриз чпи чеб дуьз тухуз, гьуьрмет хуьз, акьул артухариз, дуьзиманияр, муьгъуьббатгвайбур ва сабур авайбур жез чир ая.

3 Яш хъанвай папаризни чебимандизкутугайвал тухун, фитнеяр тавун ва са акъван артух чехир хьун тавун паталай тагъким ая. Абуроз жегъил папариз хъсан крар ийиз чирна кІанда, **4** Аллагьдин Гафунал леке татун патал, жегъил папариз чпин гьуьлер кІан хьухъ, аялар кІан хьухъ лугъуз, акьул авайбур, ахлакъ авайбур, хъсан кайванияр, къени ва чпин гьуьлериз яб гудайбур хьухъ лугъуз несигъатар гана кІанда.

6 Жегъил итимривай чпивай чеб гьиле къаз хьун тІалаба. **7** Хъсан краралди жува абуроз гьар патахъай чешне къалура. Чакай писдаказ рахадай са багънани жагъун тавуна, гьар аксина экъечІидайдаз регъуь жедайвал, ачухдаказ ва дуьздаказ, кутугай ва айиб квачир келимайралди чирвал це.

9 ЛукІариз вири крара чпин иесийрин чІалаз килигиз ва абурун гафунал гаф эциг тийиз чира. Къуй абуроз чуьнуьхунар тавурай, чеб далу агалдиз жедай инсанар хъиз тухурай, хийир квайбур хьурай. Идалди виридаз чи Хиласкар тир Аллагьдин тербет иерди тирди аквада.

11 ГьикІ лагъайтІа вири инсанризхиласвалгудай Аллагьдинберекатпайда хъанва. **12** Ада чаз чалкечирвал ва чилин уьмуьрдиз хас гьевесар жував агуд тийиз, и дуьньяда гьахъдаказ вamuъминдаказ, жува жув гьиле къуналди, бахтаварумуд къилиз акъатунал – чІехи

Аллагъ ва чи ХиласкарИсаМесигъбаркаллааваз хтунал вил алаз уьмуьр тухуз чирзава. ¹⁴ Чун вирикъанунсузвилерикайхиласун патал ва чунмихъиавун патал, чун Вичин кьилдинди тир, хъсанвал авунихъ къаних халкъ авун патал, Месигъди Вичин чан чун паталди гана.

¹⁵ Вуна гъа икІ масадбуруз чира. Гьукум гъилевай касди хъиз, кІубанар ая ва чІурувилер винел акъуд, жуваз садаври гъисаба авачир жуьреда килигиз тамир.

Хъсанвал ая

3 Инсанар чпин чІехибуруз ва гьукумдиз табиь хъун ва гьар са хъсан кІвалах кьилиз акъудиз гъазур хъун лазим тирдииманийринрикІел хкиз хъухъ. ² Абур садакайни чІуру ихтилатар тийиз, къал-къил тийиз, амма вири инсанрихъ галаз хуш рафтарвал хуьз ва къенивал къалуриз вердишарна кІанда.

³ Са чІавара чунни ахмакъбур, муьтІуьгъ туширбур, рекъяй акъатнавайбур, гьар жуьре къизмиш гъевесри ва лезетри алцурарнавайбур ва лукІвилик кутунвайбур тир. Чи уьмуьр хъилевни пехилвилев ацІанвай, чун садаз сад акунани такІанзавай алчахбур тир. ⁴ Амма ахпа Аллагъди, чи Хиласкарди, чаз регъим авуна ва инсан кІан хъунухъ къалурна. ⁵ Ада чна авургъахъ-михъивилинкрарай ваъ, Вичин регъим тирвал, цІийи кьилелай дуьньядал хкидай цяй янагъахъ-михъивилиз акъудуналдиваПак РуьгъдивцІийи хъувуналди, чун хиласна. ⁶ Аллагъди Вичин Руьгъ чак чи ХиласкарИсаМесигъдинкуьмекдалди кутуна. ⁷ Аданберекатдалдигъахъ-михъивилиз акъуднавай

чакай вичик умуд кутунвайэбеди уьмуьрдинирссагъибар хъун патал Ада икІ авуна. ⁸ И гафар гъахъбур я, ва заз вуна, Аллагъдихъиманавурбуру хъсан крарихъ гьерекатун патал, и гафарин метлеб къетІендиз къатІана кІанзава. Им хъсан ва инсанар патал хийир авай кар я.

Пайи-паяр жемир

⁹ Ахмакъ рахунрикай, тухумрикай ийизвай кьуру ихтилатрикай, гъуьжетрикай ваКъанундикайийизвай къал-къилрикай кьил къакъуда: ибуру хийир гузвач ва абурухъ са метлебни авач. ¹⁰ Пайи-паяр хъунал гъизвайдаз садра-къведра тагъким ая, амма кьил къамир. ¹¹ Ахътин касмихъизрекъелай алатнава, адагунагъарийизва ва идалди ада вичи вичиз кар кьунва.

Талабунар ва саламар

¹² За ви патав я Артамас, я Туьхик ракъурай чІавуз, зи патав Никапулдиз тади ая, за гъана къуьд акъудун къетІнава. ¹³ Къанундар Зеназ ва АпІаласаз абурун сиягъатда куьмек це, абурухъ лазим тир вири затІар хъун патал къайгъу чІугу. ¹⁴ Къуй чибурни масадбурун игътияжар таъминарунин рекъе хъсанвилер ийиз вердиш хъурай, абурун уьмуьр бегъер галачирди тахъун патал.

¹⁵ Исятда захъ галай вирибуру ваз саламар лугъузва. Чун кІани вири иманийриз салам. Къуй квехъ виридахъ галаз Аллагъдин берекат хъурай.

Саламар

1 Иса Месиґдихъ иман авунай къазаматда авай Павелан ва ґьякІни ТІиматІей стхадин патай чахъ галаз санал са кар ийизвай играми Ифлеманаз,² Афия вахаз ва чи женгинин юлдаш АрхипІаз, ґьякІни ви кІвале кІватІ жезвай иманийрин кІватІалдиз. ³ Аллагъдин, чи Бубадин, ва Ребби Иса Месиґдин патай берекатар ва саламатвал хъурай квез.

Ифлеманан иман ва муьґуьббат

⁴ За датІана ви ґьякъиндай ийизвай дуьайра Аллагъдиз шукурдин гафар лугъузва, играми Ифлеман,⁵ вучиз лаґайтІа вуна Ребби Исадихъ иман авуникай ва Адаз талукъ вирибурухъ ви патай авай муьґуьббатдикай зав ванер агакъзава.⁶ Вуна къизгъиндаказ масабурухъ галаз пайзавай иманди вун чна Месиґдивай къачузвай вири хъсанвал къатІунал гъун паталай за дуьаяр ийизва.⁷ Ви муьґуьббатди зун гзаф шадарзава ва заз теселли гузва, ґьякІ лаґайтІа, я стха, Аллагъдиз талукъбурун рикІер ваз килигна секин хъанва.

Павела Энесиман ґьякъиндай тІалаб ийизва

⁸ ґьявилай, завай викІегъдаказ вуна Иса Месиґдин ТІварцІелай ви буржи тамамарун тІалабиз жезватІани,⁹ за муьґуьббатвиливи икІ ийизвач. За, Павела, агъсакълди, Иса Месиґдихъ иман авурвилай гила къазаматдани тунвайда,¹⁰ ина къазаматда авай ва имандал атанвай, вични заз хва хъанвай Энесимаз регъим авунин ґьякъиндай вавай тІалаб ийизва.¹¹ Виликдай адакай ваз са хийирни авачир жеди, амма исятда ам вазни, зазни ґьякъикъатда

«Хийир Авайди» я.¹² За ам къулухъди ви патав рахкурзава, и кар зун паталди жуван са пад атІай мисал я.¹³ Шад Хабардиз килигна зун тунвай къазаматда, ви чкадал заз куьмек гун патал ам жуван патав тунайтІа заз гзаф кІандай.¹⁴ Амма ви разивал авачиз заз са затІни ийиз кІанзавач. ґьявилай и кар вуна заз буржи вахгун яз ийизвайди ваъ, хушуналди тамамарзавайди хъун лазим я.¹⁵ Ви лукІ са къадар вахтунда ви патав хъанач. Мумкин я, ам ви патав эбеди яз хтун паталди икІ хъана.¹⁶ Амма гила ам лукІралай виневайди яз – играми стха яз хквезва. Ам заз гзаф играми я, ва ам ваз ґьям инсан хъиз, ґьямни Месиґдихъ иман ийизвайди хъиз, генани артух играми жеда. ¹⁷ Ға икІ, вуна зун ви амадаг яз ґьясабзаватІа, вуна ам зун ґьякІ къабулдатІа, ґьякІ къабул ая.¹⁸ Ада са квелди ваз зиян ганатІа ва я адал ви бурж алатІа – а бурж зиди яз ґьясаба.¹⁹ За, Павела, адан вири буржар вахгуда, – лаґана ваз жуван ґьилелди кхъизва. Вал жувалди зи бурж хъуникай чун рахадач.²⁰ Эхъ, стха, заз Реббидин хатурдай куьмек це ва ґьадалди зун Месиґдихъ иман ийизвай стхади хъиз шад ая. ²¹ За ваз вуна неинки зи тІалабдиз жаваб гудайвилихъ, ґьякІни за тІалабзавайдалай артухни ийидайвилихъ чІалахъ яз кхъизва. ²² Ахпа мадни зун паталди кІвал ґязура, вучиз лаґайтІа куь дуьайриз килигна зун кев вахгудайдак за умуд кутазва.

Саламар ва хийир-дуьаяр

²³ ²⁴ Иса Месиґдихъ иман авунай ґьякІ къазаматда авай Эпафараса ва захъ галаз санал са кар ийизвайбур тир Марка, АристІарха, Димаса ва ЛукІади ваз саламар лугъузва. ²⁵ Къуй Ребби Иса Месиґдин берекат квехъ галаз хъурай.

Чувудриз

Аллагъ Вичин Хцелди рахун

1 Алатай вахтара гзаф гъилера ва гзаф жуьрейра чи бан-бубайрихъ галазпайгъамбарринмецелди рахай Аллагъ ² и эхиримжи йикъара чахъ галаз Вичин Хцин мецелди рахана. Аллагъди Вичин Хва виридан Пачагъвиле тайинарнай ва Адан куьмекдалди каинатни халкъ авунай.
³ ХваБубадинбаркалладинрекІв я, Аллагъдин тІебиатдин дуьм-дуьз кІалуб я. Хци Вичин къудрат авай гафуналди каинат хъуниз куьмек гузва. Чунгунагърикаймихъиавуна, Ам цаварал Аллагъдин эрчІи гъилихъай ацукънава.

Аллагъдин Хва вири малаикрилай вине я

⁴ Гъикъван Ада къачурТІварабурун тІварарилай вине ятІа, Аммалаикрилайгъакъван вине я.
⁵ Малаикрикай низ ва мус Аллагъди икІ лагъана:

q1 «Гила вун зи Хва,
q2 Инлай къулухъ жеда Закай Буба ваз?» Забур 2:7.

Я тахъайтІа икІ лагъана:

q1 «Буба жеда Зун Адаз,
q2 Хва жеда Ам Заз?» 2-Пачагъар 7:14; 1-Тарих 17:13.

⁶ Вичин Сифтегъанди дуьньядиз ракъурзавайла, Аллагъди мадни лугъузва:

q1 «Аллагъдин вири малаикри къуй
q2 Адаз икрам авурай» Забур 96:7. .

⁷ Малаикрикай Аллагъди лугъузва:

q1 «Ада Вичин малаикар элкъурзава гарариз,
q2 Вичин нуькеррикай цІун мецер ийизва». Забур 103:4.

Амма Вичин Хцикай икІ лугъузва:

q1⁸ «Я Аллагъ! Даим я Ви тахт,
q2 Ви пачагъвилин лаш – лаш я гъахъ дувандин.
q1⁹ Вазгъахъ-михъивалкІан хъана,
q2 такІан хъанаКъанунчІурун,
q1 гъавиляй, яРебби, Ви Аллагъди Вавай
q2 гуьцІна гзаф чІем шадвилин
q2 ви юлдашривай гуьцІайдалай». Забур 44:7-8.

¹⁰ Хцикай мадни лугъузва:

q1 «Я Ребби! Вуна эвелдай эцигна
q2 бине чилин,
q2 цаварни кар я Ви Гъилерин.
q1¹¹ Абур квахъда,
q2 амма Вун амукъда даим яз;
q2 абур, партал хъиз, кукІвар жеда,
q1¹² Вуна абур алчударна кІватІда, шаршав хъиз;
q2 абур, партал хъиз, цІийибуралди эвезда.
q1 Амма Вун гъа Вун я,
q2 эхир авач йисариз Ви». Забур 101:26-28.

¹³ Малаикрикай низ ва мус икІ лагъана:

q1 «Ацукъа Зи эрчІи гъилихъай,
q2 За Ви вири душманар
q2 вегидалди кІвачерик Ви?» Забур 109:1.

¹⁴ Чпизхиласвалганвайбуруз къуллугъ ийиз куьмекдиз ракъурзавайруьгъермалаикар тушни бес?

Хилас хъуникай хабар инкар тавун патал эвер

2 Гъавиляй чун чаз ван хъайидав генани дикъетдивди эгечІун лазим я, тахъайтІа чун селдин хура аваз фида. ² ГъикІ лагъайтІа, малаикри Мусадивагакъарнавай Къанундихъкъуват аватІа, ва авур гъар са чІурувили ва чІалаз килиг тавуни гъахъ жаза гунал гъизватІа, ³ бес чунРеббидиВичи малумарнавай ихътин чІехихиласвикайчна къил къакъудзавайла, чаз гузвай жазадикай гъикІ катда? ИкІ тирди Адавай и хабар чпин япаралди ван хъайибуру тестикъ авунай. ⁴ И хабар аламатралди вакеремат-ишарайралди, Аллагъдин къуват къалурзавай краралди ва Аллагъди Вичиз кІандайвал пайзавайПак Руьгъдинсавкъватралди Аллагъди Вичи тестикъарнава.

Чун хиласун патал Аллагъдин Хцикай Инсан хъун

⁵ Чун вичикай рахазвай гележегдин каинат Ада малаикрин гъилик кутунач. ⁶ Амма са гъина ятІани сада шагъидвал авунва:

q1 «Яраб инсан вуж ятІа,
q2 икъван Вуна адахъ Ви рикІ кузвайла?
q1 Инсандин хвавуж я къван,

къачуникай, гъилер эцигуникай, къейибуралчан хтуникай ва эбеди дувандикай чун мад гъилера чирвилер гуналди рахадач. ³ И кар чна, Аллагъди ихтияр гайитІа, ахпа ийида.

⁴ Вучиз лагъайтІа са гъилера чпиз чирвал гайибур, чпиз цавун савкъватдин тІеам акурбур ваПак Руьгъдившерик яз хъайибур, ⁵ гъакІни Аллагъдин дугъри Гафунин ва къведай асирдин къуватдин тІеам акурбурувай, ⁶ амма идалай гуьгъуьниз имандивай къакъатайбурувай, Аллагъдин рекъел хквез жедач. АбуруАллагъдин Хвахъурьуриз вегъиз, чпиз зиян гун яз, цІийи къилелайхашунизязава.

⁷ Мукъвал-мукъвал къвазвай марф хъвазвай ва вичихъ гелкъвезвайдаз бегьер гъизвай чилиз Аллагъдинуьсретгузва. ⁸ Амма вичел тек са эчІеларни цацар экъечІнавай чил виже къведач. Ам негъ авунин хатадик ква, адан эхир цІай яна кун жеда.

⁹ Зи рикІ алайбур, чна икІ лугъузватІани, куьн хъсан гъалда авайдахъ ва хилас хъунихъ куьн галкІанвайдахъ чун агъунва. ¹⁰ Аллагъ гъахъ гвачирди туш. Я куь зегъметар, я куьне Аллагъдиз талукъбуруз къуллугъ авуналди ва гилани ийизвай къуллугъ давамаруналди къалурзаваймуьгъуьббатАллагъди рикІелай алуддач. ¹¹ Куь умуд къилиз акъатуни хатурдай чаз квекай гъар сада ахътин чІехи гъакъисагъвалэхирдалди къалурна кІанзава. ¹² Чаз куьн темпел хъана ваъ, чпин имандалди ва сабурдалди чпиз гуда лагъанвайди ирс яз къабулзавайбурулай куьне чешне къачунайтІа кІандай.

Вичи гайи гафариз Аллагъдин вафа

¹³ Ибрагъимазгаф гудайла, Аллагъди Вичи Вичел къин къунай, вучиз лагъайтІа вичел къин къаз жедай хътин мад садни авачир. ¹⁴ Ада лагъана: «За гъикІ хъайитІани ваз нуьсрет гуда ва ви эвледрин къадар гзафди ийида»Хъунухъ 22:17.. ¹⁵ Гъа икІ, сабурдивди вил алаз, Ибрагъимав вичиз хиве къурди агакъна.

¹⁶ Инсанри чпелай артух тир са квел ятІани къин къазва; лагъай гафар къине тестикъарзава ва гъар гъихътин хъайитІани гъуьжетдал эхир эцигзава.

¹⁷ ГъакІ Аллагъдини Вичи хиве къур крарин ирссагъибриз Вичин ниятар дегиш тежедайбур тирди мадни ачухдиз къалуриз кІан хъайи чІавуз Ада а ниятар къин къуналди тестикъарнай.

¹⁸ Гъавилай дегиш тежедай ва чеб Аллагъдин патай тирла таб квачирбур жедай и къве кардивай – гаф гунивай ва къиневай – чна гзаф чІехи кІубанвал къачузва. Чун, лагъайтІа, Аллагъдивай далда жагъайбур ва чи вилик квай умуддик ккІанвайбур я. ¹⁹ И умуд чи руьгъ патал мягкем ва вичик умуд кутаз жедай лабаря. И умудди чазпахандинкъенез, ам къве пайзавай пердедин а патаз, ²⁰ Вичикай эбеди язМелик-

Садикъандережадив къур хътин Къилинхахамхъана, чи вилик кваз фейиди тирИсагъахъай чкадиз гъахъдай ихтияр гузва.

Мелик-Садикъ ва Иса

⁷ ИМелик-СадикъСалимдин пачагъ ва виридалайни вине авай Аллагъдинхахамтир. Адал пачагърал гъалибвал къачурдалай гуьгъуьниз дяведай хквезвайИбрагъимгъалтна ва Мелик-Садикъа адазнуьсретгана. ² Ибрагъима душманривай вичин гъиле гъатай затІарин цІудай са пай адаз гана. Адан «Мелик-Садикъ» лугъудайтІвар«гъахъ-михъивалгвай пачагъ» лагъай чІал я, адан «Салимдин пачагъ» лугъудай дережадин манани «саламатвал гъизвай пачагъ» жезва. ³ Я аданбубадикай, я адан дидедикай, я адан маса бан-бубайрикай, адан уьмуьрдин я эвелдикай, я эхирдикай санани кхъенвач, амма ам,Аллагъдин Хвахътинди авунваз, эбеди яз хахам яз ама.

⁴ Ам гъикъван чІехи тиртІа килиг! Гъатта чи бан-буба Ибрагъимани адаз дяведа къакъудайдан цІудай са пай ганай. ⁵ Къанундаса тагъкимда къалурнавайвал, чпикай хахамар хъайиЛевидинтайифадикай тирбуруз халкъдиз къвезвай хийирдин цІудай са пай къачудай ихтияр ава. Абуру и пай чпин стхайривай, гъабурни Ибрагъиман эвледар ятІани, кІватІзава. ⁶ Амма Мелик-Садикъа, вич Левидин тайифадай тушиз, Ибрагъиман хийирдин цІудай са пай къабулна ва адаз, Аллагъдин патай гаф ганвайдаз, нуьсрет гана. ⁷ Агъада авайдаз винеда авайда нуьсрет гузва (идал садани са шакни гъизвач). ⁸ Къвезвай хийирдин цІудай са пай адет яз ажал галай инсанри къабулзава, амма Мелик-Садикъакай адал чан ала лагъана шагъидвал авунва. ⁹ Лугъун хъи, цІудай са пай къачузвай Левиди вичини къвезвай хийирдин цІудай са пай, Ибрагъима къил кутурвал, Мелик-Садикъаз гана, ¹⁰ вучиз лагъайтІа Мелик-Садикъал Ибрагъим гъалтайла, гъеле дидедиз тахъанвай Леви Ибрагъиман ятурра авай.

¹¹ Тамамвилив левиьрин хахамвилин куьмекдалди агакъзавайди тиртІа (абурун хахамвал халкъдиз ганвай Къанундин асул кар алай пай тир),Гъарунандережадив ваъ, Мелик-Садикъан дережадив къур хътин маса хахамдин лазимвал жедайни мегер? ¹² Хахамвал дегиш жедай береда Къанунни дегиш авун мажбур жеда. ¹³ Исятда Никай ихтилат физватІа, Гъам садани ва садраникъурбангандинпатав къуллугъ тавур тайифадикай тир. ¹⁴ Малум я хъи, чиРеббиягъудантайифадай тир, ваМусадии тайифадай тир хахамрикай са гафни лагъанвач. ¹⁵ Чаз мадни хъсандиз ачух жезва хъи, Мелик-Садикъан дережадин маса хахам пайда жедайла, Къанун дегиш хъана. ¹⁶ Тайин тайифадиз талукъ хъун важиб яз къазвай тагъкимдалди ваъ,эбеди

уьмуьрдиккутунвай къуватдалди Адакай хахам хъана. ¹⁷ ГьикI лагъайтIаКаламдишагъидвалзава:

q1 «Мелик-Садикъан дережа авай
q2 хахам я Вун эбеди яз» Забур 109:4. .

¹⁸ Гъа икI, виликан тагъким къуватдай вегъенва, вучиз лагъайтIа ам зайифди ва вичикай хийир авачирди хъана. ¹⁹ Къанунди гъич са карни тамамди авунач, амма са гъихътин яТIани хъсанвал хъунин умуд гузва. Адан куьмекдалди чун Аллагъдиз мукъва жезва.

²⁰ ИкI тирди Аллагъдин кьине тестикъ авунни лишан алай кар я. Маса хахамрив чпин къуллугъ кьин галачиз агакъзавай,

²¹ аммаМесигъдикайхахам Адаз икI Лагъайдан кьинелди хъана:

q1 «Къин къуна Реббиди ва алатдач гафунилай:
q2 Вун хахам я эбеди яз» Забур 109:4. .

²² Гъа и саягъдаИсадикайгенани хъсанИкърардинзаминвал ийизвайди хъана.

²³ А хахамар гзаф авай, садбур рекъизвай, абурун чкадал масадбур къвезвай, ²⁴ амма Исадал эбеди яз чан ала, Адан хахамвални эбеди я. ²⁵ Гъавиляй Вичи Аллагъдин патав гъизвайбур тамамдиз хиласдай къуват ава Адахъ. Адал датIана чан ала ва Ада датIана абурун патяхъай векилвал ийизва.

²⁶ Иллаки гъа ихътинКъилин хахамтир чаз герекди:пакди, са тахсирни, са рехнени квачирди,гунагъкаррикайчаради ва цаварилайни вине авайди. ²⁷ Маса кьилин хахамри сифтени-сифте чпин ва анжах ахпа халкъдин гунагърай къурбандар ийизвайвал, Ада гъар юкъуз къурбандар авунин лазимвал авач. Ада икI садра ва эбеди яз, Вичи Вичкъурбанд ийидайла, авуна. ²⁸ Къанун тирвал, кьилин хахамар яз адетдин зайиф инсанар тайинарзава, амма Къанундилай гуьгъуьниз къур кьин тирвал, кьилин хахамвал авун патал эбеди яз кIвачинарнавай Хва тайинарнавай.

Иса цIийи Икърардин кьилин хахам я

8 Чна квез лугъузвайдакай кьилинди ам я хъи, чахъ гъахътин Къилинхахамава, Вични цаварал Аллагъдин эрчIи гъилихъай ацукънава, ² инсанри ваъ,Реббидиецигнавай халисанАлачухда,пакханадакъуллугъзавайди я. ³ Гъар сакъилин хахамдисадакъяар ва къурбандар гъун абуруз тайинарнавай кар я, гъавиляй чи Къилин хахамдихъникъурбанд ийизжедай хътин са вуч яТIани хъун лазим тир. ⁴ Ам исятда чилел алайтIа, Адакай гъатта хахамни жедачир, вучиз лагъайтIаКъанундивкъадайвал къурбандар ийизвай хахамар гъакIни авазва. ⁵ Абуру цава авай пакханадин хъен тир ва адаз ухшар пакханадаибадатникъилиз акъудзава.

ГъавиляйМусадизада алачух эцигдалди вилик эмир авунай: «Килиг гъа, – лагъанай Аллагъди, – вири ваз дагъдал къалурай тегъерда дуьм-дуьз ая»ЭхкъечIун 25:40.. ⁶ Амма исятдаМесигъдизчилел алай хахамрин къуллугъдилай гзаф артуханвал авай къуллугъ тапшуругъ авунва, вучиз лагъайтIа Ам Аллагъди инсандихъ галаз кутIунай, лап хъсан хиве къунар бинеда авай лап хъсанИкърардинарачи я.

⁷ Сифтегъан Икърар нукъсанар квачирди тиртIа, кьвед лагъайдан лазимвал авачир эхир. ⁸ Амма Аллагъди, инсанрин нукъсанар акваз, лугъузва:

q1 «Ингье, – лугъузва Реббиди, –
q2 ЗаИзраилдинкIвалихъ ваЯгъуданкIвалихъ галаз
q2 цIийи Икърар кутIундай йикъар алукуъзава.

q1⁹ И Икърар За абур гъил къунаМисридайкаъудай чIавуз

q2 абурун бан-бубайрихъ галаз кутIунай Икърар
q2 хътинди жедач,
q1 вучиз лагъайтIа абуру Захъ галаз авур
Икърардиз вафа хуьзвачир,

q2 ва За абуруз далу ганай, – лугъузва Реббиди. –
q1¹⁰ Ингье, за гележегда

q2 Израилдин кIвалихъ галаз
q1 ахътин Икърар кутIунда хъи, – лугъузва
Аллагъди, –

q2 Зи Къанунар За абурун акъулда твада
q2 ва абурун рикIера кхъида.

q1 Закай абурун Аллагъ жеда,
q2 абурукайни зи халкъ жеда.

q1¹¹ Ва мад сада садаз,
q2 стхади стхадиз,
q1 „Аллагъ къатIутI“ лугъуз, тарсар гудач,
q2 вучиз лагъайтIа
q2 Зун гъвечIидалай чIехидалди виридаз чир жеда.

q1¹² ГъикI лагъайтIа За абурун
q2 гунагърилайгъил къахчуда
q2 ва мад абурун гунагъар рикIел хкидач» Ермиягъ
31:31-34. .

¹³ Ада и Икърардиз цIийиди лагъана ва адалди сифтегъан Икърар цIуру хъанвайди къалурна. ЦIуру ва чуру хъанвайди фад квахъда.

Чилел алай пакханада Аллагъдиз икрам авун

9 Сифтегъан ИкърардаАллагъдиз икрам авунихъ галаз алакъада авай серенжемар ва чилелпакханаалай. ² Алачухэцигнай, ва адан сад лагъай паюна чирагъган ваРеббидинвилик жедай фар алай экIягъан авай, и паюниз «Пакди» лугъузвай. ³ Къвед лагъай паюниз «Паквилерин Пакди» лугъузвай ва ам сад лагъай паюнивай пердедалди чара авунвай. ⁴ Иер ни галай затIар кудай, кьизил чIугунвайкъурбанганва вири

патарихъай къизилдалди кІевнавай Икърардин сандуханиз талукъ тир. СандухдамангуdivaцІай къизилдин къаб, Гъарунавхъайи цуьк авур лаш ва Икърардин къванцин къаябар авай. ⁵ Сандухдин винелай чІехималаикринкІалубар –баркалладинаржар алай, абуру вичиз «Гунагъаралудзавай чка» лугъузвай сандухдин къапсахдал лувар экІянавай. Амма исятда идакай чун галай-галайвал рахадач.

⁶ Вири гъа и саягъда тукъІуър хъайидалай гуьгъуьнизхахамарчпинибадатавун патал вахт-вахтунда Алачухдин сад лагъай паюниз гъахъзава. ⁷ Амма къвед лагъай паюниз гъахъдай ихтияр йиса са гъилера анжахкъилин хахамдизава. Аниз гъахъайла, адав вичин паталай ва халкъди хабар авачиз ахъайнавай гунагърай гъизвай ивини жедай. ⁸ Гъадалди Пак Руьгъдивиликан Алачух гъеле кардик кумай къван гагъда цавараллай Паквилерин Пак чкадиз фидай рехъ гъеле ахъа хъанвачирди къалурзава. ⁹ Гъа ина алай вахт паталдини чешне ава: садакъайривайни къурбандривай Аллагъдиз икрам ийизвайдан вижданмихъийиз ва ам тамамвилехъ гъиз жедач. ¹⁰ И серенжемар анжах тІуьнихъ ва хъунихъ ва чуьхуьн къачунин жуьреба-жуьре адетрихъ галаз алакъада ава. Вири ибур анжах винел патан акунар авай серенжемар я ва абур анжах цІийи къайда эцигдай вахтуналди къуватда жеда.

Цавун Алачухда ибадат авун

¹¹ Амма пайда хъайи хъсанвилерин къилин хахам яз атай Месигъавайдалайни чІехи ва тамам алачухдиз, инсанрин гъилералди эциг тавунвай, яни и дуьньядиз талукъ тушир алачухдиз, гъахъна. ¹² Ам аниз къунаринни данайрин иви гваз ваъ, Ам Паквилерин Пак чкадиз Вичин Иви гваз, инсанар патал эбеди яз эвезар хгунин мумкинвал къачуз садра ва эбеди яз гъахъна. ¹³ Къунаринни яцарин иви ва гъакІни канвай дуьгведин руьхъ квай яд хъичир авуни чиркинбур пак, адет паталди ми хъи хъийизватІа, ¹⁴ Вичи Вич эбеди Руьгъдин къуватда аваз Аллагъдиз са рехнени квачир къурбанд авур Месигъдин Ивиди къиникъихъ тухузвай крари леке гъанвай чи виждан генани гзаф ми хъи ийида! Адан Ивиди чаз чан алай Аллагъдиз къуллугъ ийидай мумкинвал гуда!

¹⁵ Гъавилай Месигъ, эвернавайбурув чпиз хиве къунвай эбеди ирс агакъун патал, цІийи Икърардин арачи язва. И кар Адан къиникъи абуру гъеле сифтегъан Икърардин шартІара ахъаяй гунагърилай гъил къахчудайвал авун сеbeb яз хъана.

¹⁶ Веси анжах веси ийизвайдан къиникъ тестикъ хъайидалай гуьгъуьниз къуватда гъатзава. ¹⁷ Амма веси ийизвайдал гъеле чан аламати, весидихъ са къуватни авач. Веси ийизвайди къейидалай къулухъ веси къуватда гъатзава. ¹⁸ Гъавилай сифтегъан Икърарни иви галачиз тестикъ хъанач.

¹⁹ ГъикІ лагъайтІа Мусадивирин халкъдиз Къанундинвири тагъкимар лагъайдалай гуьгъуьниз ада, данайринни къунарин иви къачуна, цик акадарна, аник экуь яру сар ва иссуп набататдин хел къана, иви ктабдал вичел ва вири халкъдал хъичирна. ²⁰ Ада лагъана: «Им Икърардин иви я, адан шартІар къилиз акъудун Аллагъди квевай кІевелай тІалабзава» ЭхкъечІун 24:8.. ²¹ Ада гъакІ Алачухдални, Аллагъдиз ибадат авунин карда гъилик жезвай вири затІарални иви хъичирна. ²² Къанунди саки вирибур ивидалди ми хъи хъун кІевелай тІалабзава, иви авадар тавунмаз гунагърилай гъил къахчудач.

²³ Цавара авайдалай чешне къачуна чилел авунвай къван вири крар гъа и саягъда ми хъи хъун лазим я, амма цаваринди ибурулай хъсан къурбандралди ми хъи хъана кІанда. ²⁴ Месигъ инсандин гъилералди авунвай ва вич халисдан анжах хъен-шикил тир чилин пакханадиз ваъ, Ам чи паталай Аллагъдин вилик пайда хъун патал цавариз гъахъна. ²⁵ Къилин хахам гъар йисуз чарадан иви гваз Паквилерин Пак чкадиз гъахъдайвал, Месигъ цавариз Вич мад ва мадкъурбанд авунпатал гъахънач. ²⁶ ИКІ туширтІа, Ада дуьнья халкъ хъайидалай инихъ эгечІна гзаф гъилера азабар чІугун лазим жедай. Амма Ам исятда, эхиримжи вахтара, са гъилера пайда хъана, садра ва эбеди яз гунагъ терг авун патал, Ада Вичи Вич къурбанд авуна. ²⁷ Гъар са инсандиз садра къиникъ ва ахпа дуван ганвайвал, ²⁸ Месигъни, гзаф инсанрин гунагърилай гъил къахчун патал, садра къурбанд авунай, ва Ам къвед лагъай гъилера Вичел гунагъ къачун патал ваъ, Вич атунал вил алаз акъвазнавайбур хиласун патал къведа.

Иса Месигъ гунагърай ганвай эхиримжи къурбанд я

10 Мусадин Къанунгележегда инсанриз хъана кІани берекатарчеб ваъ, анжах абурун хъен я. Гъавилай Къанундивай датІана, йисалай йисуз, гъа са къурбандар гун патал къвезвайбур тамамвилиз акъудиз жедач. ² ИКІ тиртІа, къурбандар авун акъвазардацирни мегер? Икрам ийизвайбур садра ва эбеди язмихъижедай, абуру чпингунагърайчпик тахсир квайди мад гъисс хъийидачир. ³ Амма и къурбандар йисалай-йисуз авуни гунагъ рикІел хкизва, ⁴ вучиз лагъайтІа яцаринни къунарин ивидивай гунагъар арадай акъудиз жедач.

⁵ Гъавилай, и дуьньядиз гъахъайла, Месигъдилагъана:

q1 «КІан хъанач Ваз я къурбандар, я савкъатар, q2 амма Вуна Зун паталди гъазурна беден.

q1⁶ Шад ийизвач Вун я кунугрини,

q2 я гунагъдай ийизвай къурбандрини.

q1⁷ Гъа чІавуз За лагъана: „Ингъе, Зун къвезва,

q2 къаргъуда Закай кхъенвайвал,

q2 Ви къаст къилиз акъудун патал, я Аллагъ!“» Забур 39:7-9.

8 Гъа икІ, Ада винидихъ лагъана: «КІан хъанач Ваз я къурбандар, я савкъватар, я кунугар, я гунагъдай къурбандарни, абуру вун шад ийизвач». Вири ибур Къанунди кІевелай тІалабзавайвилизни килиг тавуна Ада икІ лагъана. 9 Ахпа Ада алава хъувуна: «Ингье, Зун къвезва, Ви къаст къилиз акъудун патал». Ада сад лагъайди къуватдай вегъизва ва къвед лагъайди къуватда твазва. 10 ИсаМесигъди Аллагъдин къаст къилиз акъудайвиляй чун Адан Беденкъурбанд авуналдисадра ва эбеди язпакавунва.

11 Гъар сахахамди, гунагъар арадай акъудиз тежедай гъа сад хътин къурбандар мад ва мад ийиз, йикъай юкъуз вичин везифаяр къилиз акъудзава. 12 ИКъилин хахамди, лагъайтІа, гунагърай тек са къурбанд авуна ва Ам эбеди яз Аллагъдин эрчІи гъилихъай ацукъна. 13 Гъа чІавалай инихъди Ада Вичин душманар Вичин кІвачерик вегъидай сят вилив хуъзва. 14 Пак ийизвайбур Ада са къурбанддалди даим яз тамамвилив агакъарна. 15 Идан гъакъиндай чазПак Руьгъдинишагъидвалзава. Эвелдай Ада лугъузва:

q1¹⁶ «За гележегда абурухъ галаз
q2 ахътинИкъраркутІунда хьи, – лугъузваРеббиди, –
q1 Зи Къанунар За абурун рикІера твада
q2 ва абурун бейнида кхъида» Ермиягъ 31:33. .

17 Ахпа Ада алава хъийизва:

q1 «Абурун гунагъар ва абурун Къанун чІурунар
q2 За мад рикІел хкидач» Ермиягъ 31:24. .

18 Гунагъдилай гъил къахчур чІавуз гунагъдай къурбанд гунин лазимвал мад амукъзавач.

Имандал кІевиз акъвазун патал эвер

19 Стхаяр-вахар, Исадин Иви сеbeb яз чавай гила Паквилерин Пак чкадиз викІегъдиз гъахъиз жеда. 20 Ада чаз пердедайфидай цІийи ва уьмуьр гудай рехъ ахъайна. И кар Ада Вичин Беден къурбанд гуналди авуна. 21 Ва чазАллагъдин кІвалинкъиле акъвазнавай Къилин хахам ава. 22 ГъакІ хъайила, ша чун халисан рикІер гваз,имандивацІанваз, иви хъичир авуналди рикІер рехне квай виждандикай михъи авуна ва беденар михъи цъй чухъвена, Аллагъдиз мукъва жен. 23 Ша чна умуд гузвай имандикай шагъидвал авун ян тагана къан, вучиз лагъайтІа чаз гаф Гайиди гъакъикъи я. 24 Ша чун сад садав дикъетдивди эгечІин, сада садазмукъгъуббатдивацІуз ва дугъри крар ийиз кІан жедайвал ийин. 25 Са бязибуруз хесет хъанвайвал, чна чи кІватІ хъунухъар гадар тийин. Аллагъдин югъ мукъва жезвайди аквазвай чІавуз сада сад мад ва мад кІубанар ийин.

26 Вучиз лагъайтІа, чна, гъакъикъат къатІана, чиз-чиз гунагъар авун давамарайтІа, мад са къурбанддивайни и гунагърилай гъил къахчудаивал ийиз жедач. 27 Ихътин дукъушда чаз амукъзавайди дувандал ва Аллагъдин душманар недай пехъи цІал кичІела вил алаз акъвазун я. 28 Мусадин Къанундилай кам вегъейди къве ва я пуд шагъиддин гафарикай даях къуналди са инсафни тавуна къиникъиз акъуддай. 29 АкІ хъайила, куь фикирдалди,Аллагъдин ХцизкІур гузвайди, вич Икърардин Ивиди пак авунатІани, а иви са квяйни такъазвайди ва берекатдин Руьгъ русвагъзавайди гъикъван кІеви жазадиз лайих я? 30 Чаз Ам чизва, Ни икІ лагъанатІа: «Къисасзи Гъиле ава, За эвез хгуда»Киххъей Къанун 32:35.ва мадни: «Реббиди Вичин халкъдин дуван ийида»Киххъей Къанун 32:36.. 31 Чан алай Аллагъдин Гъиле гъатун кичІе жедай кар я!

32 Куьн имандал атайдалай гуьгъуьниз куьне залан азабриз дурум гайи виликан йикъар рикІел хкъаш. 33 Квекай садбур хъуьруьнриз вегъидай ва куь геле къекъведай, амма квекай муькуьбур гъахътин азабар эхзавайбурухъ галаз къуьн-къуьневаз акъваздай. 34 Куьне зинданра авайбурун язух чІугвадай; куь эменни къахчур чІавара куьн гъатта шадни жедай, вучиз лагъайтІа квез квехъ лап хъсан, эбеди эменни авай чІал чизвай.

35 ВикІегъвал квадармир, и кардай квез жумарт савкъват гуда.

36 Аллагъдин къаст къилиз акъудайла, Ада квез хиве къурди къачун патал, куьн кІевиз акъвазун герек жеда, 37 Каламдикхъенвайвал:

q1 «Са кІусни яргъал алач, гъич яргъал алач,
q1 Вич атана лазим Тирди
q2 геж тавуна акъатда.
q1³⁸ Зи Гъахъ-михъиди имандалди чан алаз жеда,
q2 амма Ам Захъ иман авуникай къулухъ хъайитІа,
q1 жеда Зун Адалай нарази» Гъабакъукъ 2:3-4. .

39 Амма чун къулухъ чІугуна рекъидайбурукай ваъ, имандал атанахиласвалкъачузвайбурукай я.

Имандикай

11 Иман– им вуч вилив хуъзватІа гъадахъ агъун я, таквазвайдал шак тагъун я.
2 Къадим инсанри ихътин иман гваз уьмуьр тухвана ва абуру тариф къачуна.
3 Анжах имандалди чун гъавурда акъазва хьи, каинат Аллагъдин Гафуналди халкъ авунва, ва вири аквазвай къванди таквазвайдакай халкъ хъанва.
4 Иман сеbeb язГъабилАллагъдизКъабилеавурдалай хъсан къурбанд ганай. Аллагъди адан къурбанддин тариф авур чІавуз ада гъахъ-михъи кас яз имандалдиРеббидинразивал къачунай. Гъабил къенатІани, вичин имандалди ам геле рахазма.

⁵ Иман себеб яз Гьенух, ажал такуна, и дуьньядай къахчунай. Ам жагьур хъийиз жезвачир, вучиз лагьайтІа ам Аллагьди къахчунвай. Амма ам къахчулдай вилик ам Аллагьдиз кІандайвал авур кас яз гьалалвилив агакънай.

⁶ Иман гвачиз Аллагьдиз кІандайвал авун жедай кар туш, вучиз лагьайтІа Адан патав къевезвай гьар сада Аллагь авайдахъ ва Ада Вич жагьурзавайбуруз савкъват гудайдахъ иман авун лазим я.

⁷ АллагьдиНуьгьавгьеле акваз хьун мумкин туширдакай тагьким агакъарайла, ада вичин хизан хиласун патал гими имандалди Аллагьдиз ийизвай чІехи гьурметдивди туйкІурнай. Нетижада дуьньядиз кар атІанай, амма Нуьгьакай имандин куьмеқдалди къведайгьахъ-михъивилинирссагьиб хъанай.

⁸ Вичиз гележегда ирс яз гуда лагьай чилел фин патал Аллагьди эверайИбрагьим, вич гьиниз физватІа чизвачиртІани, имандалди муьтІуьгь хъанай ва фенай. ⁹ Вичиз хиве къур чилел ам патан кас хьиз имандалди уьмуьр тухуз акъвазнай, чпизни гьахтин кар хиве къунваз адахъ галаз санал ирссагьибар тирИсакьниЯкъубхьиз, алачухрахъанай, ¹⁰ вучиз лагьайтІа ада мягькем бинейрал акъвазнавай, Аллагь Вич устІарни фяле тир шегьер вилив хуьзвай.

¹¹ Вичиз аялар жезвачиртІани, Саррадилаиимандивди гьакъван чІехи яшда аваз руфунал залан жез алакьна, гьикІ лагьайтІа ада вичиз гаф Гайида гаф хуьдайдахъ далу акалнавай. ¹² Гьа икІ, беден саки къенвай са касдила, цава гьетер ва гьуьлуьн къере къумадин тварар гьикъван аватІа гьакъван инсанар хъанай.

¹³ Вири и инсанар, иман гваз, чпиз хиве къурди агакъдалди гьакІ къена фенай. Абуруз анжах яргьай аквазвай ва абуру вири а крар хъсанбур яз къазвай. Чеб и чилел анжах къурабаяр ва ина-ана къекъевезвайбур тирди абуру хиве къазвай. ¹⁴ Чеб ихьтинбур яз гьисабзавайбуру идалди чпи чпин халисан ватан жагьурзавайди къалурзавай.

¹⁵ Абуру анжах чпи туна экъечІнавай уьлкведикай фикирзавайтІа, абурувай аниз хквезни жедай.

¹⁶ Амма гьакъикъатда абуру хъсан уьлкведихъ – цавун уьлкведихъ гьерекатзавай. Гьавилияй Аллагьдиз Вич абурун Аллагь я лугьуз регъуь туш – Ада абур патал шегьер гьазурнай эхир.

¹⁷ Аллагьди Ибрагьим синагь ийидайла, ада имандалдиИсакькъурбанд авунай. Ам вичин авай-авачир са хва къурбанд ийиз гьазур тир. Аллагьди адаз гаф гун яз: «Ви тухум Исакьа давамарда»Хьунухъ 21:12. лугьунизни Ибрагьим килигначир, ¹⁹ вучиз лагьайтІа ада Аллагьдивай гьатта къейибурални чан хкиз жедайди яз гьисабзавай; чІагай жуьреда лугьун хъайитІа, Исакь ада гьакъикъатдани къейибурун арадай къахчунай.

²⁰ Имандалди Исакьа ЯкъубанниЭсавангележегдизнуьсретганай.

²¹ Рекьидай гьалда авайла, Якъуба имандалдиЮсуфанрухвайрикай гьар садаз нуьсрет ганай ва, вичин кІекІецдал гьалч хъана, Аллагьдиз икрам авунай.

²² ИзраилвиярМисридайэкъечІуникай Юсуфа имандалди вичин уьмуьрдин эхирда лагьанай ва вичин кІарабрин гьакъиндай эмир ганай.

²³ Мусахайидалай гуьгъуьниз адан диде-бубади имандалди ам пуд вацра чинеба хвенай, вучиз лагьайтІа абуруз ам иер аял тирди аквазвай, ва пачагьдин фарманди абурук кичІ кутуначир.

²⁴ ЧІехи хъайила, Мусади имандалди вичиз фиръавандин рушан хва лугьуникай къил къакъуднай. ²⁵ Куьруь вахтуналди тиргунагькарлезетрикай кеф хкудунилай жуван халкъдихъ галаз дарда тунвайди хьун адаз хъсан яз акунай. ²⁶ Вич виликай гьихьтин савкъватди вилив хуьзватІа адаз аквазвай, ва гьавилияй

адазМесигьдинхатурдай русагьвиле хьун Мисридин девлетрилай багьа тир. ²⁷ Пачагьдин хъилекай кичІе тахъана, ам имандалди Мисридай экъечІнай. Ада, Таквазвайди вичин вилик кваз аквазвай касди хъиз, вири экнай. ²⁸ Имандалди ада Песагь къилиз акъуднай, сифтегьан аялар тергзавайдавай исраилвийрин аялрик къгъиз тежедайвал раКІарин гуьрцелриз иви хъичирнай.

²⁹ Халкъ имандалди НацІун гьуьляй, къураматдила хъиз, фенай; мисривиярни, гьакІ физ алахъайла, цик акатнай.

³⁰ Израилвийри галаз-галаз ирид юкъуз шегьердал чархар ягьайдалай гуьгъуьниз имандикди Еригьандин цлар ацахънай.

³¹ Имандалди Израилдин жасусар ислягьдаказ къабулай къагьбеРагьабиман гвачирбурухъ галаз санал телеф хъаначир.

³² Мад хълагьунин лазимвал авани? Вахт тІимил хьуни заз Гидегъанакай, Баракьакай, Шимшанакай, Ифтагьакай, Давудакай, Смаилакайвапайгьамбаррикайрахадай мумкинвал гузвач. ³³ Абуру имандалди

пачагьлугьар муьтІуьгьарзавай, гьахъ-михъивал арадал хкизвай, чпиз хиве къурди къачузвай, асланрин север кІевзавай, ³⁴ абур къати цІун къене кузвачир, турунин мурцакай хилас жезвай.

Абурун зайифвал къуватдиз элкъевезвай, абур ягъ-ягъунра мягькем жезвай ва абуру чара уьлквейрин къушунар катуниз мажбурзавай. ³⁵ Папарин патав абурун къейи, чпелчан хтанвай, мукъвабур хквезвай. Муькуьбур хъсан уьмуьр паталди чпел чан хтун вилив хуьн патал, чпиз теклифнавай азадвал къабул тавурвиляй азабрик кутунай.

³⁶ Муькуьбуру чпел ийизвай хъуьруьнарни гатунар, гьакІни зунжурарни зиндан эхи ийизвай.

³⁷ Абуруз къван гузвай, абур къве къатІ ийизвай, турунив яна рекьизвай, абур хпен ва цІегьрен хамар алукІна сиягь жезвай, абур муьгьтежвиле авай, абурун геле къекъевезвай ва абурукай

ягъанатар ийизвай. ³⁸ Чпин лайихдив дуънья агакь тийизвайбур кьюрумра, дагълара, магъарайра, дагъарра сиягъ хъанвай.

³⁹ Чпин имандай абуру Аллагъдин патай гъалалвал къачунай, амма абурукай садани чпин уъмуърда чпиз хиве къунвайди къачуначир, ⁴⁰ вучиз лагъайтІа, анжах чахъ галаз санал абур тамамвилив агакъун патал, Аллагъди чун паталдини хъсан са вуч ятІани виликамаз гъазурнава.

Аллагъди чаз тербия гузва

12 Гъа икІ, чун шагъидрин сагъ са гапІалди, цифеди хъиз, элкъурна къунва! Гъавилай ша чна жувалай чав катиз вугузвачир вири, гъакІни чун регъятдиз вичин чилиниз чІугвазвайгунагъгадарин, чаз зверун патал ганвай рехъ сабурдалди атІун. ² Вил галуд тавунаИсадизкилигин. Эвелдилай эхирдал къван чииманГъадалай аслу я. Гележегда жедай шадвилин хатурдай Адахашуналажал эхи авуна, беябурвал инкарна, исятда Ам Аллагъдин тахтунин эрчІи къвалахъай ацукънава. ³ Гунагъкаррин патай ихътин душманвал эхи авур Адакай фикир ая, и карди квезругъдалдикъуватдай ават тийиз ва бедендик чан хъуниз куъмек гуда.

⁴ Куъне иви авахъдалди гунагъдихъ галаз гъеле дяве авунвач. ⁵ Квез, рухвайриз хъиз, кІубан авун патал лагъанвай ихътин гафар куъне рикІেলাй алуднава:

q1 «Зи хва, инкар ийимир несигъатарРеббидин,
q2 такІан жемир Адан туъгъметни,
q1⁶ гъикІ лагъайтІа Реббиди тербет гузва
q2 Вичин рикІ алайдаз,
q2 Вичи хва хъиз къабулзавай гъар сад гатазва»
Келимаяр 3:11-12. .

⁷ Азабар квез гузвай тербиядин са пай яз эхи ая. Аллагъ квеv рухвайрив хъиз

эгечІзава. Бубадитербет тагай хътин хва ава жал?
⁸ Квез тербет ганвачтІа (гъар садаз, лагъайтІа, тербет гузвайди я), куън халисан рухвар я ваъ, пажар я. ⁹ Чахъ виридахъ, чаз тербет гуз хъайи бубаяр и чилел авай, чна абуруз гъурметзавай. Чи руъгъерин Бубадиз чун гъикъван гзаф муътІуъгъ хъун лазим я, гъикІ лагъайтІа и муътІуъгъвили чаз уъмуър гузва! ¹⁰ Чи бубайри чаз са къадар вахтунда чпиз дуъзди яз аквазвай саягъда тербия гуз хъанай, амма Аллагъди, чакай

Вичинпаквилеиштиракзавайбур хъун патал, чаз хийир хъунин мураддалди тербия гузва. ¹¹ Вичин вахтунда гъар гъихътин хъайитІани жазади шадарзавач, пашманарзава. Амма чпиз жазадалди тербия гайибурув гуъгъуънлайгъахъ-михъивилиннисаламатвилин майва агакъзава.

¹² ГъакІ хъайила, куърс хъанвай гъилер ва зайифвилай зурзазвай метІер мягъкем ая. ¹³ Дуюм-

дуъз рекъяй алад, кьецІивал ийизвайди авайдалайни гзаф набутжедайвал ваъ, мадни сагълам жедайвал ая.

Аллагъ инкар тавун патал эвер

¹⁴ Вири инсанрихъ галаз меслятвиле аваз уъмуър тухуз вамихъибуржез алахъа:иманивалгалачиз садазни Ребби аквадач. ¹⁵ Килиг гъа, квекай садни Аллагъдинберекатдикаймагърум жедайвал тахъурай, куъ арада экъечІнавай туъкъуъл къачІуни хъиз, квез садани зиян гудайвал ва а къачІуни гзафбур чиркин ийидайвал тахъурай. ¹⁶ Килиг гъа, квекай садни Аллагъдикай къакъатдайвал тахъурай, са бади тІуънихъ вичин чІехи стхавилин ихтиярар маса гайиЭсавхъиз, Аллагъдивай яргъа жедайвал тахъурай. ¹⁷ Адаз ахпануьсреткъачуз кІан хъайиди, амма ам инкар авурди квез чизва. Ам кІевиз шехъиз хъанатІани, авур крарал пашман хъун патал геж хъанвай.

¹⁸ Куън лагъайтІа, вичик къгъиз хъун мумкин тир ва цІай къуна кузвайСинайдагъдин патав, мичІивилин патав, чІулаввилин патав ва тІурфандин патав атанач къван. ¹⁹ Куън къаргъудин ванцел ва яб гузвайбуруз ван хъайила мад чпиз а гафар лугъумир лугъуз минетзавайбуруз а гафар лугъузвай ванцел атанач къван. ²⁰ Чпиз ганвай ихътин эмир эхи ийидай такъат инсанриз авачир: «Гъайвандини вич и дагъдик хкІуртІа, адаз къван гун лазим я»ЭхкъечІун 19:13.. ²¹ Им акъван кичІ кутадай кар тир хъи, гъаттаМусадинилагъанай: «Зак кичІевални зурзун акатнава»Киххъей Къанун 9:19..

²² Ваъ! КуънСигъандагъдин патав, чан алай Аллагъдин шегъердин патав, цаварин Ярусалимдин патав, куън шад межлисдиз кІватІнавай агъзурралдималаикринпатав атана. ²³ Куън чпинтІварарцаварал кхъенвай сифтегъан аялрин кІватІалдиз, куън Аллагъдин, вири инсанрин Дуванбегдин патав ва тамамвилив агакънавай гъахъ-михъибурун руъгъерин патав атана. ²⁴ КуънцІийи Икърардинарачи тир Исадин патав,Гъабиланивидилайни хъсандиз рахазвай, хъичирзавай Ивидин патав атана.

²⁵ Килиг гъа, квехъ элкъвена рахазвай Аллагъ инкар мийир. Чилел рахай Аллагъдиз яб гуникай къил къакъудайбур чпин жазадикай хкатначтІа, чун адакай генани хкатдач, цаварай чахъ элкъвена рахазвай Аллагъдин ванциз чна яб тагуз хъайитІа. ²⁶ А чІавуз Адан ванци чил зурзурзавай, исятдани Ада гаф гузва: «За мад гъилера чил зурзурда, гъакІ цаварни»Гъагай 2:6.. ²⁷ «Мад гъилера» гафари лугъузва: ян гудай, халкънавай къван вири ва вахтуналди тир затІар квахъда, тек са ян тагудай затІар амукъда.

²⁸ Гъавилай, ян гунуг мумкин тушир Пачагълугъ къачуналди, ша чаз авур хъсанвилай Аллагъдиз шукур ийин ва Адаз хуш жедайвал, гъурметдивди

ва кичІ кваз икрамни ийин, ²⁹ вучиз лагъайтІа чи Аллагъ – вири туйкъуьндай цІай я.

Эхиримжи несигъатар

13 ДатІана садаз сад стхаяр-вахар хъиз кІан хъухъ. ² Мугъманар кІан хъунухъ рикІелай алудмир: икІ авуналди, бязибуру, чпизни хабар авачиз, малаикармугъманвиле къабулна. ³ Зинданра авайбур, гуя куьнни абурухъ галаз къазаматда авай хъиз, рикІел хуьх ва кыле твах. Азаб чІугвазвайбур, гуя куьнени абурухъ галаз азаб чІугвазвай хъиз, рикІел хуьх.

⁴ Къуй вирида некаягда сад хъунухъиз гъурмет авурай ва чпин некаягдик квайбуруз вафа хуьрай. Аллагъди гъуьлуьз ва я папаз вафа хуьзвачир вирибурун ва явавилин тахсир квайбурун дуван аквада. ⁵ Пул кІан хъуникай азад хъухъ, квехъ авайдал рази хъухъ, вучиз лагъайтІа Аллагъди лагъана:

q1 «За садрани гадардач вун,
q2 ви патавай хъфидач» Хъунухъ 28:15; Киххъей Къанун 31:6; Нунан хва Шуай 1:5; 1-Тарих 28:20. .

⁶ Гъавиляй чавай агъунваз лугъуз жеда:

q1 «Реббизаз куьмек гузвайди я,
q2 са куьникайни кичІе туш заз.
q1 Инсандивай заз вуч ийиз жеда къван?» Забур 117:6.

⁷ Квез Аллагъдин Гаф чирай куь несигъатдарар рикІел хуьх, ва, абурун уьмуьрдин къени нетижайриз килигиз, абурунимандилайчешне къачу. ⁸ Иса Месигънакъни, къени, гъамишандани гъа Гъам я.

⁹ Къуй куьн акатай гъихътин хъайитІани патан чирвилери гъакъикъатдивай къакъуд тавурай. РикІер чеб тІуьниз талукъ яз кхъенвай серенжемралди ваъ (абуру чпел амал авурбуруз хийир гъанач), Аллагъдинберекатдалдимягъкем хъайитІа, хъсан я. ¹⁰ ЧахъГъалтунин Алачухдакъуллугъ ийизвайдавай вичелай затІ недай ихтияр авачиркъурбанганава.

¹¹ Къилинхахамдигъайванрин ивиПаквилеринПак чкадиз тухузва – имгунагдайкъурбанд я, гъайванрин жендекар, лагъайтІа, кундин

сергъатрилай къеце кузва. ¹² Гъавиляй Исадини, Ада Вичин Ивидалди халкъ пак авун патал, шегъердин варарилай къеце азабар чІугунай.

¹³ Гъа икІ ша чунни, Ам акатай русвагъдик чунни акатдайвал, кундилай къецеаз Адан патав фин.

¹⁴ Вучиз лагъайтІа ина, чилел, чаз шегъер авач, чна гележегдин шегъер вилив хуьзва.

¹⁵ Ша Исадин куьмекдалди чна Аллагъдиз АданТІварцІин тарифзавай пІузаррай акъатзавай тарифдин къурбанд датІана гун. ¹⁶ Хъсанвал авун ва квехъ авайди муьгътежвиле авайбурухъ галаз паюн рикІелай алудмир, – ихътин къурбандар Аллагъдиз хуш я.

¹⁷ Куь несигъатдаррин чІалаз килиг ва абуруз табиь хуьхъ. Вучиз лагъайтІа абуру вил алуд тийиз куь къайгъу чІугвазва, абуру чпин зегъметдин гъакъиндай Аллагъдиз гъахъ-гъисаб авуна кІанда. Абурувай чпин къуллугъ шаддаказ кыле тухуз хъун патал суза тийиз алахъа, вучиз лагъайтІа идакай квез хийир авач.

¹⁸ Чи гъакъиндайдуьаая. Чи вижданмихъитирдахъ чун агъунва ва вири крар дуьздаказ ийиз алахъава. ¹⁹ Завай куь патав фад хквез хъунин гъакъиндай дуьа авун за квевай лапни къетІендиз тІалабзава.

Нуьсретар гун ва эхиримжи саламар

²⁰ Къуй Аллагъди, саламатвилин Чешмеди, эбедиИкърармягъкемарзавай иви себел яз чи РеббИсадал – Вичин хиперин чІехи Чубандал къейидалай къулухъ чан Хкайда, ²¹ куьн Адан къаст къилиз акъудун патал къенивиле мягъкем авурай. Ада Вичиз кІани крар ча къилиз акъудун патал къуй Иса Месигъди куьмек гурай. Асиррилай асирралди Адаз шукур хъурай.Амин.

²² Стхаяр-вахар, за квевай и несигъатдин гафарив сабурдивди эгечІун кІевелай тІалабзава, гъикІ лагъайтІа зи чар куьруьди я.

²³ Чи стха ТІиматІей азад хъувунвайди чир хуьхъ. Муьквара ам иниз атайтІа, за адахъ галаз санал квел къил чІугвада.

²⁴ Куь вири несигъатдарриз ва Аллагъдиз талукъбуруз саламар. Италдай тириманийриниквез саламар лугъузва.

²⁵ Къуй берекат квехъ виридахъ галаз хъурай.

Якьуб

Саламар

1 Аллагьдин ва Реббий Иса Месигьдин лукьякьубан патай дуьнья тирвал чкIанвай цIикьвед тайифадиз хийирар хьурай.

Синагь ва темягь

2 Стхаяр-вахар, куьн жуьреба-жуьре синагьрал ацалтайла, гзаф шад хьухь. **3** Квез чизва, куьимансинагь авуни дурум хьунухь арадал гьизва, **4** дурум хьунухь лагьайтIа, квехь акьван гзаф хьурай хьи, куьн акьулбалугьбур, битавбур ва са жуьрединни нукьсанар квачирбур жедайвал. **5** Квекай са низ ятIани камал бес жезвачтIа, кьуй ада ам виридаз, са туьгьметни тийиз, гьил ахьадаказ гузвай Аллагьдивай тIалабрай – адаз гунни ийида. **6** Амма тIалабзавайди, са шакни тавуна, агьурай, вучиз лагьайтIа шак ийизвайди гару гваз фена чукIурзавай гьуьлуьн лепедиз ухшар я. **7** Кьуй ахьтин касди Реббидивай са вуч ятIани кьачуда лагьана фикир тавурай. **8** Ам, вуч ийиз хьайитIани, вири крара кьве пад язавай, кьверуьгьавай инсан я.

9 Кесибрин агьуз жергедай тир стхади вичин виниз дережадал дамахрай. **10** Амма девлет авайда вичин агьуз дережадал дамахрай, вучиз лагьайтIа ам, чуьлдин цуьк хьиз, квахьда. **11** Рагь экьечIзава ва ада вичин ифиндив набатат кьурурзава, адан цуьк авахьзава, ва вири иервал квахьзава. Девлет авай касни вичин крарин челек-фелекда гьакI шуьткьведа.

12 Синагьдик квайдибахтаваря. Синагьдиз дурум гайила, ада Аллагьди Вич кIанзавай виридаз гуда лагьана хиве кьур уьмуьрдин таж кьачуда.

13 Темягь тухвана рекьай акьуддай кардал ацалтайла, лугьуз тахьуй: «Им Аллагьди зи темягь тухуз тазвайди я». Писвиливай Аллагьдин темягь тухуз жедач ва Ада садни темягь тухвана рекьай акьатдайвал ийизвач. **14** Гьар са кас темягь тухвана рекьай акьудзавайди адан вичин хуси эрзиманар я, абуру ам гваз физва ва адан темягь тухузва.

15 Ахпа гьевес бугьаз жезва ва адалайгунагьжезва, хьайи гунагьди, лагьайтIа, ажал гьизва.

16 Играми зи стхаяр-вахар, куьне куьн алцурармир. **17** Вири дугьри ва тамам савкьватар виняй, дегиш тежедай ва дегишвилигьич хьенни авачирБубадила, цавун чирагьрин Халикьдила,

кьвезвайди я. **18** Вичи халкьай затIарин арада чакай сифтегьан бегьер хьун патал, Ада Вичи Вичин кьаст тирвал чун гьакьикьатдин гафуналди аладна.

Гафар ва ийизвай крар

19 Играми зи стхаяр-вахар, гьавурда акьукь: кьуй гьар сад, рахунрихь ва я хьел кьалурунихь алгьидалди, яб акалунихь гелкьуьрай. **20** Хьел квайла инсанди Аллагьдиз гьахь-михьи яз аквазвай кар ийидач. **21** Гьавилияй гьар жуьредин чиркинвал ва писвилерин гзафвал гадара ва квек кутазвай, куьн хиласдай кьуват авай гаф муьтIуьгьвилелди кьабула.

22 И жигьетдай квекай тек са гафуниз яб гузвайбур ваь, гьакIни ам кьилиз акьудзавайбур хьухь, тахьайтIа куьне куьн алцурарзава. **23** Гафуниз яб гуз, ам кьилиз акьуд тийизвайди гуьзгуьдиз килигзавай инсандиз ухшар я: **24** ам вичиз килигна ва кьекьечIна, вич гьихьтинди ятIа гьасятда адан рикIелай алатна. **25** Амма азадвал гузвай тамамКьанункьатIузвайда, Кьанундила алат тавуна, ван хьайи гафар рикIелай алуд тавуна, адав кьадай крар ийизва, адаз вичин крарануьсретгуда.

26 Вичмуьминяз гьисабиз, амма вичин мез идара ийиз тежезвайда вичи вич алцурарзава, ахьтин касдин муьминвал хийир авачирди я.

27 Аллагьдин, чи Бубадин, виликмихьива рехне квачир муьминвал етимриз ва хендедайриз абурун муьгьтежвилера куьмек гуникай ва жув и дуьньядикай ми хьи яз хуьникай ибарат я.

Са пад кьаз алахьмир

2 Зи стхаяр-вахар, Иса Месигьдихь, баркаллаалай чи Реббидихь, ийизвайиманаваз хьуналди, са инсанар муькуьбурун вилик вине кьун тахьуй. **2** Лугьун хьи, куьн кIватI жезвай кIвализ багьа парталар алай, тупIухь кьизилдин закIал галай касни кесиб ва чиркин парталар алай кас кьведа. **3** Куьне багьа парталар алайдаз килигна «Ша, буюр, ацуьк и хьсан чкадал» лагьайтIа, амма кесибдиз «Гьанал акьваз» ва я «Инал, зи кIвачерив, ацуьк» лагьайтIа, **4** куьне, чIуру фикирар авай дуванбегриз элкьвена, садбур муькуьбурун вилик вине кьазвачни бес?

⁵ Яб це, играми зи стхаяр-вахар, Аллагьди и дуьньяда кесибар хкянавачни мегер – абур имандалди девлет авайбур жедайвал ва абурукай Ада Вич КІанибуруз хиве кьур Пачагьлугьдин ирссагьибар жедайвал? ⁶ Куьне лагьайтІа, кесибдиз нифрет ийизва. Куьн зулумдик кутазвайбур ва куьн дуванриз чІугвазвайбур девлет авайбур тушни мегер? ⁷ Квел алай иерТІваррусвагьзавайбур гьабур тушни мегер?

⁸ Куьне рикІивайни, «Жув хьиз жуван мукьув гвайдини КІан хьухъ» Леви 19:18. кхьенвайвал, Къанундинкьилин кърардал амал ийизватІа, куьне дуьз кар ийизва. ⁹ Амма куьне садбурун вилик мукьубур вине кьазватІа, куьнегунагьийизва, ва Къанунди куьн тахсиркарар яз винел акъудзава. ¹⁰ Вири Къанундал амал ийиз, амма са карда гунагь ийидайдак вири Къанун чІуру авунин тахсир ква. ¹¹ «Зинавалийимир» ЭхкьечІун 20:14; Киххьей Къанун 5:18. лагьайда «Ягьна рекьимир» ЭхкьечІун 20:13; Киххьей Къанун 5:17. гафарни лагьанва. Вуна зинавал ийизвачтІа, амма яна рекьизватІа, вакай Къанун чІурзавайди хьанва.

¹² АкІ рахух ва акІ ая хьи, гуя азадвал гузвай къанундалди, яни Шад Хабардалдикуь дуван авун гьеле вилик кумайди хьиз. ¹³ Регьим кьалур тийизвайбуруз дувандини регьим ийидач. Регьим авайдаз дувандал Аллагьди инсаф ийида!

Иман ва крар

¹⁴ Зи стхаяр-вахар, инсанди вичихъ иман ава лугьузватІа, амма адав кьур крар авачтІа, идакай вуч хийир ава? Ихьтин имандивай ам хиласиз жедали? ¹⁵ Стхадохъ ва я вахахъ партал ва тІуьн авачтІа, ¹⁶ ва квекай са ни ятІани абуруз, «Саламатдиз фена жуваз чим акьуда ва тух жедалди неъ» лагьана, чпин муьгътежвал авай са затІни тагайтІа, идакай вуч хийир ава? ¹⁷ Иманни гьакІ я: адахъ крар галачтІа, ам кьенвайди я.

¹⁸ Амма мумкин я, са ни ятІани лугьун: «Садахъ иман ава, мукьухдахъ – крар». – «ГьакІ ятІа, заз крар галачир ви иман кьалура. Амма завай ваз краралди зи иман кьалуризе жеда. ¹⁹ Аллагь сад тирдахъ вуна иман ийизва, им хъсан кар я. Амма чІуружинерни имандал ала ва зурзазва».

²⁰ Крар галачир имандикай хийир авачирди чир жез КІандани ваз, я акьул авачир инсан? ²¹ Вичин хваИсакькьурбангандалэцигунай чи бан-бубаИбрагьимадан крарин нетижа себеб язгьахъ-михьивилиз акъудначирнибес? ²² Адан иман ва адан крар кьакъат тийиз сад садахъ галаз галКІанвайбур тирди ваз аквазва, иллаки адан краралди адан иман вичин тамамвилив агакьна. ²³ Гьа икІКаламдаавай ихьтин гафар кьилиз акъатна: «Ибрагьима Аллагьдихъ иман авуна, им адангьахъ-михьиваляз кьабулнай» Хьунухъ 15:6.. Ибрагьимаз Аллагьдин дустни лагьанай. ²⁴ Са

иман себеб яз ваъ, крарни себеб яз инсан гьахъ-михьивилиз акъудзавайди квез аквазва.

²⁵ Жасусар хушуналди кьабулна, абур маса рекьей тІуз ракъурай чІавуз кьагьбеРагьабадан крар себеб яз гьахъ-михьивилиз акъудначирни бес?

²⁶ ГьакІ хьайила, руьгьгалачир беден кьенвайди жедайвал, крар галачир иманни кьенвайди жеда.

Мецикай

³ Зи стхаяр-вахар, вири муаллимар жез алахъмир! Вучиз лагьайтІа, чак, муаллимрик, КІевелай тахсирар кутаз жедайди квез чизва. ² Чна лагьайтІа, вирида гзаф крагагунагьарийизва. Ни рахунра гунагьар ийизвачтІа, ам тамамвилив агакьнавай, вичин бедендални кьенерар вегьиз алакьдай кас я.

³ Шив муьтІуьгьарун патал адан сиве залпанд туналди, чна адан вири беден идара ийизва. ⁴ Ва я мисал яз гимияр кьачун: гьикьван абур чІехибур хьайитІани ва гьихьтин кьати гар аваз хьайитІани, абур гьвечи элкьуьрагди гими гьалзавайдаз КІани патахъ тухузва. ⁵ Мезни гьакІ я: ам гьвечи алат я, амма ам дамахар гваз чІехи гафар рахада. Килиг – тамук акатнавай чІехи цІай бицІи цІелхемдила гатІунзавайди я. ⁶ Мезни гьа цІай хьиз я, чи бедендин алатрин арада ам виче нагьахъвили уьмуьр тухузвай чка я. Ада, вичигегьеннемдикай цІай кьунваз, уьмуьрдин вири еришдикни цІай кутазва ва вири беден чиркинарзава.

⁷ Ничхиррин, кьушарин, чурчулрин ва гьуьлуьн гьайванрин вири жуьреяр муьтІуьгьариз жеда, абур инсанди муьтІуьгьарнава, ⁸ амма мез садавайни табий ийиз жедач. Ам залпанд алачир, ажал гьидай агьудив ацІанвай писвал я.

⁹ Мецелди чна Реббидиз, чи Бубадиз, шукурар ийизва ва гьа мецелди чна Аллагьдиз ухшарвал аваз халкьнавай инсанриз лянет ийизва. ¹⁰ Гьа са сивяй тарифни кьаргьиш акъатзава! Зи стхаяр-вахар, икІ хьана КІандач. ¹¹ Гьа са чешмедаймихьива уькІуь яд авахьун мумкин яни мегер? ¹² Зи стхаяр-вахар, инжилдин тарцел – зейтунар ва я ципицІ чІередал инжилар эхъечІдани мегер? Гьа саягьда уькІуь булагдай шит ядни авахьун мумкин туш.

Камалдин кьве жуьре

¹³ Куь арада камал ва акьул авайди вуж я? Къуй ада вичихъ камалди гузвай муьтІуьгьвал авайди лайих уьмуьрдалди кьалуррай. ¹⁴ Амма куьне рикІе туькьуьл пехилвални жуван хийир КІан хьунин эрзиманар хуьзватІа, жуван тарифариз дамахармир ва гьакьикъатдин аксина таб ийимир. ¹⁵ Ихьтин «камал» цаварилай кьезвавайди туш, ам чилинди, инсандиз хасди, иблисдилакьезвавайди я. ¹⁶ Инсанар пехилвили ва жуван хийир КІан

хьунин эрзиманри идара ийизвай чкада къайда тахьун ва гьар жуьредин чѳуру крар ава.

¹⁷ Амма цаварилай къвезвай камал эвелни-эвел михьиди, ахпани ислягьвал кІаниди, хьуьтуьлди, чІалал къведеайди, регьимдив ва къени майвайрив ацІанвайди, нагьахъдиз садан падни такьазвайди ва къве чин алачирди я. ¹⁸ Ислягьвал арадал гъизвайбуру ислягьвилелдигьахь-михьивилинмайвар гузвай тумар цазва.

Аллагьдиз муьтѳуьгь хьун

4 Куь арада авай душманвални чурьуркар гьинай атанвайди я? Куь къене акъажунра авай куь къизгъин эрзиманрилай тушни? ² Квез са вуч ятІани кІанзава, амма ам квез авач, гъавиляй куьне ягъиз рекъизва. Куьн са квел ятІани пехил я, амма квевай адав агалкъиз жезвач, гъавиляй куьн акъажунра гьатзава ва куьне душманвилер ийизва. Квез гьатдай затІ авач, вучиз лагъайтІа куьне Аллагьдивай тІалабзава; ³ тІалабзава, амма гьатдай затІ авач, вучиз лагъайтІа куьне, тІалабзавай затІарикай лезет хкудун патал серф ийиз кІанз, михьитушир делилрал амалзава.

⁴ Эй Аллагьдиз вафа теуьзвайбур! Гунагькардуьньядихъ галаз дуствиле хьун – им Аллагьдихъ галаз душманвал авун тирди квез чизвачни мегер? И дуьньядин дуст жез кІанзавайдакай Аллагьдин душман жезва.

⁵ ТахъайтІа Аллагьдиз Вичи инсанрик кутазвай Руьгъанжах Вичиз гзаф вафа хвена кІанзавайдакай Каламдагъавайда кхьенва лагъана фикирзавани куьне? ⁶ Амма Ада чаз мадни чІехиберекатгузва. Гъавиляй Каламди лугъунни ийизва:

q1 «Аллагь акси я лавгъабуроз,
q2 амма Ада умунбуруз берекат гузва» Келимаяр 3:34. .

⁷ Гъавиляй Аллагьдиз муьтѳуьгь хьухь, иблисдизакси яз къарагъ, ва ам квекай катда.

⁸ Аллагьдиз мукьва хьухь, Амни квез мукьва жеда.

Гунагькарар, куь гъилер чухьухь, куьнени, шак гъизвайбур, куь рикІер михъа. ⁹ Пашман хьухь, дерт чІугу, шелар ая. Хьуьрена кІандай чкадал шехъа, шад хъана кІандай чкадал пашманвал ая.

¹⁰ Аллагьдин вилик агъуз хьухь, гъа чІавуз Ада куьн хкажда.

¹¹ Стхаяр-вахар, сад садакай пис рахамир. Стхадикай-вахакай пис рахазвайди ва абурук тахсир кутазвайди Къанундикай пис рахазва ва ада и Къанундик тахсир кутазва. Амма вуна Къанундик тахсир кутазвайла, вакай Къанун къилиз акъудзавайди ваъ, дуванбег жезва. ¹² Амма Къанун Акъуддайди ва Дуванбег анжах Сад – Аллагь я. Анжах са Гъадавай хиласиз ва я пучиз жеда. Жуван мукьув гвайдак тахсир кутун патал вун вуж я къван?

Жув жувахъ са акъван агъамир

¹³ «Къе-пака чун флан шегьердиз фида, са йисуз ана амукьда, маса гуз-къачунин савда ийида ва хийир къачуда» лугъузвайбуру гила яб це. ¹⁴ Квез гьаттапакавуч жедатІани чизвач. Куь уьмуьр вуч я? Куьн са къадар вахтунда пайда хъана ахпа квахъдай бугъ хъиз я эхир. ¹⁵ Куьне икІ лагъайтІа хъсан я: «Аллагьди гайитІа, чун мад са къадар вахтунда чан аламаз жеда ва чна и ва я муькуь кар ийида». ¹⁶ Куьне лагъайтІа, жув вине къуна дамахарзава, амма ахътин дамахар авун пис кар я.

¹⁷ Вичи авуна кІани хъсанвал чизвай, амма тийизвай гьар сада гунагъ ийизва.

Девлет авайбуруз тагъким

5 Гила куьне, девлет авайбур, заз яб це. Шелар ая ва къагъарар ая, вучиз лагъайтІа куь къилел бедбахтвилер къвезва. ² Куь девлет ктІанва, куь парталар гъуьчІре тІуьнва. ³ Куь къизилни гимиш муьрхъуь къунва, абурун муьрхъуь квез акси яз шагъидвал ийида ва, цѳу хъиз, куьн туькуьунда. Эхиримжи йикъар алуькъзава – куьне, ингъе, девлет кІватІзава! ⁴ Ингъе, куьне куь никІера бегьер кІватІай лежберрикай атІай пулари кІевидаказ гъарайзава. Гвен гуьзвайбурун сузадин ван Къуватрин Реббидивагакъзава. ⁵ Куьне чилел булвиле-гурвиле ва кеф-кефиятда уьмуьр тухвана, амма Къасабдин югъалукънавайлани, куьне са куьн тІуьн гана куькарна. ⁶ Квез аксивал тавур гъахъ-михьидак куьне тахсир кутуна ва ам яна къена.

Сабур хухъ

⁷ Стхаяр-вахар, Ребби къведалди сабур хвена акъваз. Чил гъалзавайдани, зулун ва гатфарин марфар агакъдалди, чилин багъа бегьер сабурдивди вилив хуьзва. ⁸ Куьнни сабур гваз хухъ ва жуван рикІер мягкемара, вучиз лагъайтІа Ребби къведеай чІав мукьвал ала. ⁹ Квек Аллагьди тахсир кутун тийидайвал, стхаяр-вахар, сада садалай шикаятар ийимир. Дуванбег атана ракІарив акъвазнава.

¹⁰ Стхаяр-вахар, Реббидин тІварцІелай рахайпайгъамбарар квез азабра эхиз чирдай чешне хьурай. ¹¹ Сабур къалурзавай бурнуьсретганвайбур яз гьисабзава чна. Квез Аюбан сабурдикай ван хъана ва эхирдай Реббиди адаз гьикІ нуьсрет ганатІа акуна, вучиз лагъайтІа Реббидихъ регьим хьунин ва рикІ кунин девлет ава.

¹² Виридалайни вилик, зи стхаяр-вахар, я цавалди, я чилелди, я са гьихътин ятІани маса затІуналди къин къамир. Квек Аллагьди тахсир кутун тийидайвал, къуй куь «эхъ» – халисан «эхъ», куь «ваъ» халисан «ваъ» хьурай.

Дуьадин къуват

¹³ Квекай са ни ятІани азаб чІугвазватІа, ададуьаавурай. Са низ ятІани бахт аватІа, ада тарифдин манияр лугьурай. ¹⁴ Квекай са вуж ятІани азарди къунватІа, ада, вичин гьакьиндай дуьаяр авун патал ва вичивай Реббидин ТІварцІелай чІем гуьцІун патал, иманийрин кІватІалдинкъилевайбуруз эверрай. ¹⁵ Имангваз авур дуьади азарди къунвайди дири хьийида. Реббиди ам къахрагъарда. Азар квайдагунагъавунватІа, адалай гьил къахчуда. ¹⁶ Сада садан вилик куьне куь гунагъар хиве яхъ ва, куьн дири хъхьун патал, сада садан гьакьиндай

дуьаяр ая. Гьахъ-михьи касди кІевелай ийизвай дуьадилай гзаф крар алакьда.

¹⁷ Ильясгъа и чун хьтин инсан тир. Амма ада марф такьун патал кІевелай дуьа авуна, ва чилел пуд йисни зура марф къванач. ¹⁸ Ада мад дуьа авуна, цаву марф гана, ва чили цІийи къилелай бегьер гъиз хъана.

Гьакьикъатдивай къекъечІайбурукай

¹⁹ Зи стхаяр-вахар, квекай сад гьакьикъатдивай къекъечІайтІа, амма масада ам гьакьикъатдал хкайтІа, ²⁰ ам дуьз рекьел хкайдаз чир хьурай хьи, и кардалди ада гунагъкардинруьгькъиникъикай хиласда ва адан гзаф гунагъар тахьайдай ийида.

1-Петру

Саламар

1 Иса Месиғдинилчи Петрудин патай ПунтІасда, ГалатІада, Кападукда, Асия вилаятдава Битинда чКІанвай кјурабайриз, **2** Аллагъ Бубадинкъастуналди, Руьгъдалди пакавуналди Иса Месиғдиз табий хъун патал ва Адан Ивидалдимихъихъун патал хкъанавайбуруз. Берекатнисаламатвал артух хъурай квез.

Чан алай умуд

3 Аллагъдиз, ЧиРебби Иса Месиғдин Бубадиз, шукур хъурай. Ада Вичин чІехи регъимдалди, Иса Месиғдал къейидалай къулухъчан хкуналди, чаз чан алай умуд гана ва чун цІийи къилелай дуьньядиз хкана. **4** Ада чаз терг тежедай, чиркин тавунвай ва шуьткъуьн тийидай ирс гана. Ам куьн паталди цаварал хуьзва. **5** Аллагъдин кјуватди куьимандинкуьмекдалди вахтарин эхирда атана акъатиз гъазур тирхиласвал патал куьнни хуьзва.

6 Гъавиляй, исятда са къадар вахтунда чи имандин гъакъикъивал къалурун патал квел жуьреба-жуьре синагъра азабар ацалтзаватІани, гъа хиласвал гъидай йикъал шад хъухъ, – иман къизилдила ни багъа я; къизил, цІалди синагъ ийизватІани, эбеди туш, – гъа икІ иманди Иса Месиғ пайда хъайи чІавуз квез аферин, баркалла, гъурмет гъида. **8** Квез Ам акунвач, амма квез Ам кІанзава, ва гилани, ам акун тавуртІани, куьне Адахъ иман ийизва. Адахъ иман авуна, гафаралди лугъуз тежедай баркалла галай шадвилелди хвешивалзава. **9** Вучиз лагъайтІа, куь мурад тир жуван чанарин хиласвилив куьн имандалди агакъзава.

10 Квев агакъиз гъазур берекатдикай лагъайпайгъамбарринкъекъуьнар ва алахъунар и хиласвилиз бахшна. **11** Абуру, чпик квай Месиғдин Руьгъди гъи вахтуникай ва гъи гъаларикай лугъузватІа, гъадан гъавурда акъаз алахъзавай. Руьгъди, лагъайтІа, Месиғдиз виликамаз азабар хкъенвай виликай ва абуру алаятайдалай гуьгъуьниз къведай баркалладикай виликамаз шагъидвал ийизвай.

12 Пайгъамбарвилер ийизвайла, абуру чпи чпиз ваъ, квез къуллугъ ийизвайди абуруз Аллагъди малумарна. Цаварилай ракъурнавай Пак Руьгъдин кјуватдалди Шад Хабаргайибурун мецеривди гила

квез хабар ганва. Малаикарнии сирдин суракъда гъатнава.

Пак хъухъ

13 Гъавиляй куьне куь акъул кардик экечІдайвал квез гудай берекатдик тамамдиз умуд кваз хъухъ. Иса Месиғ атай чІавуз квез гудай берекатдик тамамдиз умуд кваз хъухъ. **14** ЧІалаз килигдай аялри хъиз, Шад Хабардикай квез са ванни тахъанвай чІавуз авур чІуру крар ийиз кІан хъуникай яргъаз хъухъ. **15** Куьне вуч ийиз хъайитІани, вири крара, квез Эверайди хъиз, пак хъухъ, **16** гъикІ лагъайтІа хкъенва: «Пак хъухъ, вучиз лагъайтІа Зун пак я» Леви 19:2..

17 Куьне садан падни хуьн тавуна гъар са касдин дуван ийизвай Аллагъдиз Буба лугъуз эверзаватІа, куьне квез чилел ганвай уьмуьр Аллагъдихъай кичІе яз къилиз акъуда. **18** Куьне, куь бан-бубайри хъиз, са манани авачиз, тухузвай уьмуьрдивай куьн къахчунай. Куьн гимиш ва я къизил хътин терг жедай затІар гана ваъ, михъи ва рехне квачиркІелхътин Месиғдин Иви гана ахътин уьмуьрдивай къахчурди квез чизва эхир! **20** Ам гъеле дуьнья халкъ ийидалди вилик тайин авунай, амма куь хатурдай Ам вахтарин эхирдай атана. **21** Месиғдин куьмекдалди Вичел къейидалай къулухъ чан хкай ва, куьне Аллагъдихъ иман авун патал ва куьне Адак умуд кутун патал, Месиғ машгъур авур Аллагъдихъ куьне иман ийизва.

22 Жуван стхаяр-вахар рикІин сидкъидай кІан хъун патал, куьне куь руьгъер гъакъикъатдин чІалаз килигуналди михъи авуна. Гъа саягъда садаз сад вири рикІелди кІан хъухъ! **23** КтІидай тумуникай ваъ, ктІин тийидай, чан алай ва датІана авай Аллагъдин Гафуникай куьн цІийи къилелай ханва, **24** вучиз лагъайтІа хкъенва:

q1 «вири инсанар векъер хъиз я,
q2 абурун вири баркалла чуьлдин цуьквер хъиз я.
q1 Векъер кјурада, цуьквер авахъда,
q2²⁵ амма гафар Реббидин эбеди яз амукъда» Яшай 40:6-8.

Ибуру квез муштулух яз гузвай Шад Хабарда авай гафар я.

2 Гъа икІ, куьн гъар гъихътин хъайитІани писвилерикай, тапаррикай, къве чин хъуникай, пехилвилерикай ва фитнейрикай азад хъухъ. **2** Гила куьне рикІивайни Реббидихъ регъим авайди гъисснаваз хъайила, цІийиз ханвай аялри

хъиз, РуьгъдинмихъинекІедихъ яла, куьн, ам хъваз, чІехи жедайвал ва хилас хъун патал чрадайвал ая.

Чан алай ибадатхана

⁴ Куьн Адан, яни инсанри инкарнавай, амма Аллагъди Вичиз багъа яз хянавай чан алай Къванцин патав атайла,
⁵ Иса Месигъдинкуьмекдалди Аллагъдиз хуш руьгъдин къурбандар авун патал квекай пакхахамаржедайвал, къуй квекай, чан алай къванерикай хъиз, Руьгъдинибадатханаэциграй.
⁶ Каламданикхъенва:

q1 «Ингъе ЗаСигъаншегъерда эцигзава
 q2 хянавай ва мас авай пипІен къван.
 q1 Адахъиманийизвайдаз
 q2 са чІавузни регъуь жедач» Яшай 28:16. .

⁷ Гъа икІ, и къван имандал алай куьн патал мас авайди я. Амма иман тийизвайбуруз Ам «эцигзавай устІарри кваз такъур къван я, амма вичикай пипІе твадай къван хъайи» Забур 117:22., ⁸ «Къван я, вичихъ галкІидай кІвач, раг я, вич сеbeb яз абур алуькдай» Яшай 8:14.. Гафуниз яб тагузвайвиляй абурун кІвач галкІизва. Абур патал Аллагъдиз гъакІ хъана кІанзава.

⁹ Куьн лагъайтІа, хянавай тухум я, Пачагъдин хахамар я, пак халкъ я, Аллагъдиз талуьк, Адан чІехи крарикай хабар гун патал хянавай инсанар я. Ада квез мичІивиляй Вичин алааматдин экуьниз эвернава. ¹⁰ Квекай, виликъдай халкъ туширбурукай, гила Аллагъдин халкъ хъанва. Виликъдай куьн регъимдикай хкатнавай, гила лагъайтІа, квез регъим авунва.

Иман гваз уьмуьр тухун

¹¹ КІанибур, и дуьньяда къурабаярни сияпурархъиз уьмуьр тухузвай квез за тагъкимзава, куь руьгъдин аксина дяве тухузвай куь усал гъевесрин къенерра гъатмир. ¹² Иман гвачирбурун юкъва жува жув хъсан тухуналди къил хуьх. Куьн залумар яз къалуриз, квел буьгътен вегъизвайбуруз куь хъсан крар аквадайвал ва Ам хкведай юкъуз абур Аллагъдиз шукурар ийидайвал ая.

Гъакимрин ва гъукумдин чІалаз килигун

¹³ Инсанри эцигнавай гъихътин хъайитІани гъукумдиз Аллагъдин хатурдай табий хъухъ, кІантІа ам виридалайни вине авай пачагъ хъурай,
¹⁴ кІантІа писвал ийизвайбуруз жаза гун патал ва хъсанвал ийизвайбурун тариф авун патал пачагъди тайинарнавай сердерар хъурай.
¹⁵ Аллагъдиз кІанзавайди куьне, хъсанвилер ийиз, ахмакъ инсанрин авам ихтилатар акъвазарун я.
¹⁶ Куьне куь уьмуьр азад инсанри хъиз твах, анжах, килиг гъа, куь азадвал писвилез къаюмвал ийизвайди тахъурай, амма Аллагъдин лукІари хъиз

уьмуьр твах. ¹⁷ Виридаз гъуьрмет ая, куь кІватІалда авай стхярни вахар кІан хъухъ, Аллагъдихъай кичІе хъухъ ва пачагъдиз гъуьрмет ая.

¹⁸ ЛукІар, гъар жуьредин гъуьрметар авунивди, жуван иесийриз табий хъухъ, анжах са регъим авайбуруз ва мергъемет авайбуруз ваъ, гъакІ инсаф течидайбурузни. ¹⁹ Са ни ятІани, нагъахъдиз азаб чІугваз, Аллагъдин хатурдай намусдивди хажалатар эхзаватІа, им тариф авуниз лайих кар я. ²⁰ Квевай хъайи са хатадай куьн гатадай чІавуз куьне эхзаватІа, идай квез вучбаркаллакъведа? Амма куьне хъсан кар патал азаб чІугвазватІа ва и кар сабурдивди эхзаватІа, Аллагъ квелай рази я. ²¹ ИкІ авун патал квез эвер ганвай, вучиз лагъайтІа Месигъдини куьн паталди азабар чІугунай. ГъакІ хъайила Адан геле аваз фин патал Ада квез Вич чешне яз туна.

q1²² «Адагунагъавуначир,
 q2 Адан мецел хъаначир са фендигарвални» Яшай 53:9. .

q1²³ Ам русвагъ ийидайла,
 q2 Ада жаваб гузвачир алчавхилериз;
 q1 азабар чІугваз, Ада гъелягъар къазвачир,
 q2 амма адалат гваз дуван Ийизвайдал
 q2 вич ми хъиз ихтибарзавай.
 q1²⁴ Ада Вичин Беденда аваз
 q2 чи гунагъархашуналхажна,
 q1 чун гунагъ патал къенвайбур
 q2 вагъахъ-ми хъивалпатал чан алайбур я лагъана.
 q1 Адан хирералди куьн дири хъувуна.
 q1²⁵ ГъикІ лагъайтІа куьн
 q2 рехъ квахънавай хипер хъиз авай,
 q1 амма гила куьн куь Чубандихъ
 q2 ва куь руьгъер Хуьзвайдахъ элкъуьрнава.

Итимарни папар

3 Папар, куьнни куь гъуьлерин чІалал алаз хъухъ. Итимрикай са бязибур Аллагъдин Гафуниз табий тахъайтІа, куьн чІалаз килигзавайвал ва куьмихъиуьмуьр акваз, чпин папарин ахлакъдалди абур гаф галачизни Аллагъдиз муьтІуьгъ жедайвал ая. ³ Куь иервал винел патанди тахъурай. Ам чІарар кІалубда тунилай, къизилрилай ва иер алуькІунрилай аслуди ваъ, ⁴ рикІин къене авай терг тежедай муьтІуьгъни секинруьгъдиниервал хъурай. Аллагъди ихътин иервилез къимет гузва. ⁵ И саягъда алатай вахтара Аллагъдик умуд кутазвай Адаз талуьк папарни чпин гъуьлериз муьтІуьгъ хъуналди чеб иер ийидай.
⁶ ИкІ СаррайбрагъиманчІалаз килигдай ва адаз «Агъа» лугъудай. Хъсанвал авуналди ва са куьникайни кичІе тахъуналди, квекай Саррадин рушар хъанва.

⁷ Гъа и саягъда, гъуьлер, куьн куь папарив гъавурда акъуналди, зайифбурув хъиз эгечІа. Уьмуьр квез ирс яз ганвай савкъват тирди

гъабурузни ганвайди чиз, абуруз гъурмет ая. Гъа чІавуз куьдуйайринвилик пад са куьнини къадач.

Гъахъ-михъивилай азабар чІугун

⁸ Эхирки, сад садахъ галаз меслятда аваз уьмуьр твах, сада садан рикІикай хабар яхъ, садаз сад, стхайриз хъиз, кІан хъухъ, мергъемет авайбур ва жув вине такъадайбур хъухъ. ⁹ Писвилай писвал ийимир, намусдик хкуьрунай намусдик хкуьрмир, акси яз, хийир-дуьаая, вучиз лагъайтІа куьн и кар патал тайинарнава, квез ирсинай хийир-дуьа акъатдайвал авунва.

¹⁰ Кхъенва:

q1 «Уьмуьрдал ашукъ яз,
q2 хъсан йикъар акваз кІанзавайда
q1 хвена кІанда писвилайкай вичин мез,
q2 вичинсив хвенакІанда рахунрикай фендигар.
q1 ¹¹ Къуй ам яргъаз хъурай писвилайкай,
q2 ийиз хъурай хъсанвал,
q1 жагъуриз хъуй ислягъвал
q2 ва ялрай адахъди,
q1 ¹² вучиз лагъайтІа Реббидинвилер гъахъ-
михъибурал алазва,
q2 Адан япар ахъа я абурун дуьаяр патал,
q1 амма писвалзавайбуруз акси я чин
Реббидин» Забур 33:13-17..

¹³ Куьн хъсанвал ийиз алахъайтІа, квез ни писвал ийида? ¹⁴ Амма куьнегъахъ-михъивалпатал азаб чІугвазватІа, куьнбахтаваря. Абурухъай кичІе жемир, са куьнини квек кичІ кутун тавурай, ¹⁵⁻¹⁶ куь рикІера Реббидин Месигъдизикрам ая. Куь умуддикай хабар къадайбуруз умунвилелди ва гъурметдивди жаваб гуз датІана гъазур хъухъ. Куьне куь виждан михъиз хуьх. Квекай фитне ийизвайбуруз ва Месигъдалди тир куь къени ахлакъдиз тегъне ийизвайбуруз регъуь жедайвал ая. ¹⁷ ИкІ хъун Аллагъдин къаст ятІа, пис крар авуна азаб чІугунлай къени крар авуна азаб чІугун хъсан я.

¹⁸ ГъикІ лагъайтІа, куьн Аллагъдин патав гъун патал, гъахъ-михъи тир Месигъдини, гъахъ-михъи туширбурун паталай, гунагърайса гъилера азаб чІугунай. Адан Беден къиникъик кутунай, амма Адан Руьгъдалчан хканай. ¹⁹ А Руьгъда аваз АмНуьгъанйикъара чеб са мус ятІани муьтІуьгъ туширбур яз къалурайбурун патав фена, къазаматда авай и руьгъериз вязер авуна. Нуьгъа гими туькІуьрзавай йикъара Аллагъди абур сабурдивди вилив хуьзвай, амма гимида анжа муьжуьд кас акъахнай ва Ада абур ядаландайфидайла хилас авунай. ²¹ Им исятда куьн хилас ийизвай кардин –цик акахъун къачунинлишан я. Цик акахъун къачун – им бедендилай чуьхвена чирк алудун туш, Иса Месигъдал чан хтунин куьмекдалди михъи виждан гун патал ийизвай тІалабун я. ²² Ам

цавариз хкаж хъана, Аллагъдин эрчІи гъилихъай гала, ва Адазмалаикар, гъукумар ва къуватар табиь хъанва.

Аллагъ патал уьмуьр

⁴ Гъа икІ, Месигъдибедендалди азабар чІугун себеб яз, куьнни ахътин кардиз гъазур хъухъ, гъикІ лагъайтІа бедендалди азаб чІугвазвайдагунагъдингъукумдик кваз уьмуьр тухун акъвазарнава. ² Гъа чІавуз ада чилел уьмуьрдикай амай пай инсандиз хас гъевесрин ваъ, Аллагъдин къастунин идарадик кваз уьмуьр тухуда. ³ Куьнебутпересритухузвай хътин уьмуьрдин къайда жезмай къван яргъалди кьиле тухванай, явавилез, гъевесриз, сархушвилез, къенер алачир чиркин крар галай тІуьн-хъунриз ва такІан къведайвал бутриз икрам авуниз къил янай. ⁴ Гъавилай, куьне мад чпихъ галаз явавилера иштирак ийизмач лугъуз, бутпересар мягтелни жезва, квекай пис гафарни рахазва. ⁵ Амма вири крарай абуру чан алайбурунни къейибурун дуван ийиз Гъазурдан вилик гъахъ-гъисаб ийида. ⁶ Гъавилай Шад Хабаркъейибурувни агакъарнай, и хабар вичив агакъ тийир садни авач, абурувай, бедендалди къенватІани, руьгъдааваз, Аллагъди лугъузвайвал уьмуьр тухуз жедайвал авуна. ⁷ Муьквара виридан эхир жеда. Гъавилай, куьн датІана дуьаийиз жедай гъалда хъун патал, куьне акъулдин дуьзвал хуьх, уях яз хъухъ. ⁸ Виридалайни вилик вафа гваз садаз сад кІан хъухъ, вучиз лагъайтІа «муьгъуьббатдигзаф гунагъар тахъай мисал ийизва» Келимаяр 10:12.. ⁹ Шикаят тийиз, сада сад мугъманвилдин адетар хвена илифариз хъухъ. ¹⁰ Аллагъдин гзаф жуьрейринберекатдизхъсандиз къуллугъзавайбуру хъиз, сада садаз гъардаз ганвай паюналди къуллугъ ая. ¹¹ Лугъузвайда и кар Аллагъдин гафар лугъузвайда хъиз авун лазим я. Къуллугъ ийизвайда къуй Аллагъди гузвай къуватдалди къуллугъ авурай. Къуй и вири крарай Иса Месигъдин куьмекдалди Аллагъ машгъур хъурай. Баркалланиасиррай асирриз физвай къуват Гъадаз хъурай, амин.

Иман патал азабар

¹² КІанибур, куьн цІай квай синагърай финиз мажбур хъунал мягтел жемир, ина алапат жедай са затІни авач. ¹³ Аксина, Месигъдин азабра куьнени иштирак ийизва лагъана шад хъухъ; гъикІ лагъайтІа Адан баркалла квез ахъа хъайи чІавузни куьн шад жеда ва куьне хвешивилер ийида. ¹⁴ Месигъдин ТІваркъунай куь намусдик хкуьрзаватІа, квелнуьсретала, им акІ лагъай чІал я хъи, баркалладин Руьгъди – Аллагъдин Руьгъди – квел бине къунва. Абуру Аллагъдизасивалзава, куьне, лагъайтІа, Ам машгъурзава. ¹⁵ Къилинди квекай садани ивикъичхъана ва я угъри хъана, ва я

зулумкар хъана, ва я масадан крара вичин кьил твазвай кас хъана азаб чІугун тавун я. ¹⁶ Амма са ни ятІани месигьи яз азаб чІугвазватІа, къуй адаз регъуь тахъурай, вичел ахътин ТІвар ала лугъуз Аллагъдиз шукур авурай. ¹⁷ Вучиз лагъайтІа Дувандин вахт алуьнава, дуванАллагъдин кІвалелайгатІум жеда. Ам чалай гатІум хъайитІа, Аллагъдин Шад Хабардиз табий тахъайбурун эхир гъихътинди жедатІа фагъум ая.

q1¹⁸ «Гъахъ-михьи касдиз хилас жез регъят туштІа, q2 чалкечирризни гунагъкарриз жедайди вуч хъуй?» Келимаяр 11:31.

¹⁹ Гъавиляй Аллагъдин къастуналди азаб чІугвазвайбуру къуй чпин уьмуьр чпивай далу акализ жедай Халикъдин гъиле турай ва хъсанвал авун давамаррай.

ЧІехибуруз ва иманийриз несигъатар

⁵ Жув чІехиди ваМесигъдиназабрин шагъид яз, гъакІни ахъа хъун лазим тир Аданбаркалладаиштиракзавайди яз, за куь чІехибурувай тІалабзава. ² Куь къаюмдик кутунвай Аллагъдин суьруь хуьх, адал мажбурвилелди ваъ, Аллагъдиз кІандайвал хушуналди, усал темягъкарвал аваз ваъ, гъакъисагъвилелдивил алаз хъухъ. ³ Квел ихтибарнавай инсанриз зулумкарвал ийимир, амма суьруьдиз жуван кьилдин чешне къалуриз хъухъ. ⁴ ГъакІ хъайитІа, Къилин Чубан атайла, куьне баркалладин шуьткъуьн тийир таж къачуда.

⁵ Жегъилар, куьнни чІехибуруз табий хъухъ. Сад садахъ галаз умун хъухъ, вучиз лагъайтІа «Аллагъ акси я лавгъабуруз, амма Ада умунбурузберекатгузва»Келимаяр 3:34..

⁶ Гъавиляй Аллагъдин мягъкем гъилик куьн умун хъухъ. Вахт атайла, Ада куьн хкажда. ⁷ Куь вири къайгъуяр Гъадан хиве тур, вучиз лагъайтІа Ада куь къайгъу чІугвазва.

⁸ Мукъаят ва уях хъухъ. Куь душман,иблис, гъугъзавай аслан хъиз, гъуьрч жагъуриз кІанз квел элкъвезва. ⁹ ИмандалкІевиз акъваз, иблисдин чІалал фимир, рикІел хуьх: вири дуйня тирвал куь стхайри-вахари гъа ихътин азабар чІугвазва.

¹⁰ Квел са куьруь вахтунда ацалтдай азабдилай гуьгъуьниз куьИсаМесигъдиз талуьк тирвиляй, Вичин эбеди баркалладихъ зверай Аллагъди, гъар са берекатдин чешмеди, куьн кІвачел ахкъалдарда, квез къуватни, уьткъемвални, мягъкемвал гуда.

¹¹ Вири гъукум эбеди яз Гъаданди хъурай,амин!

Эхиримжи саламар

¹² Руьгъкутаз ва, за квез вуч кхъенатІа, гъам Аллагъдин гъакъикъи берекат тирдакай шагъидвал ийиз, вафа гвай стха яз гъисабзавай Силаван куьмекдалди за квез и куьруь чар кхъена. Гъа берекатдал кІевиз акъваз.

¹³ Бабилдаавайиманийрин кІватІалди, гъа куьн хъиз хкъанавайда, ва зи хва Марка квез саламар лугъузва. ¹⁴ Муьгъуьббатдинтемендивди сада садаз саламар це. Иса Месигъдихъ иман ийизвай квез виридаз саламатвал хъурай.

2-Петру

1 Иса Месиґдин лукі ваилчи Симун-Петрудин патай.

Чи Аллагь ва Хиласкар Иса Месиґдин ґахъ-михъивал себеб яз чавни гвай ґа баґаиманкьябулнавайбуруз.

2 Къуй берекатнисаламатвал, Аллагь ва чи Реббиса къатІуналди, артух хъурай квез.

Иманивилин уьмуьрдихъ эвер гун

3 Илагьи къуватди чаз уьмуьр вамуьминвал патал лазим тир вири гана, Вичин хсусибаркалладалдива чаз хъсанвилелди эверай Аллагьдин къатІуналди гана. **4** Ға икІ Ада чаз чІехи ва къимет авай хиве къунар авуна, абурун куьмекдалди куьн дуьньядин члаф жедай ґевесрикай катдайвал ва илагьи тІулдиз талукьбур жедайвал авуна.

5 Ғавилияй куьне жедай къван вири ая, куь имандал эдеб алава жедайвал ая, эдебдал – чирвал, **6** чирвилел – жувавай жув къаз хъунухъ, жува жув къаз хъунал – сабур, сабурдал – муьминвал, **7** муьминвилел – садаз сад кІан хъун, садаз сад кІан хъунал муьґуьббаталава жедайвал ая. **8** Квек ихътин къилихар кватІа ва абур артух жезватІа, куьне чи Реббиса Месиґ къатІун хийир авачирди ва бегьер тагудайди яз амуькдач. **9** Ник и къилихар квачтІа, ам буьркьюъ я ва адаз ярґавайди хъсан аквазвач, вичин алатайгунаґрикаймихъихъун адан рикІелай фенва. **10** Ғавилияй, стхаяр-вахар, эвернавайбур ва хянавайбур тирди тестикъарун патал мадни гзаф алахъа. ИкІ куь кІвач садрани галкІидач, **11** чи Реббиса ва Хиласкар Иса Месиґдин эбеди Пачаґлугъдиз ґахъдай рак квез геґеншдиз ахъа жеда.

12 Квез и кар хъсандиз чизватІани ва куьне къабулнавай ґақъикъатда куьн мяґкем хъанватІани, и кар куь рикІел хкун за садрани акъвазардач. **13** Амма зун ґеле иалачухда, яни зи беденда, амай къван гаґда куь рикІел хкун за дуьз кар яз ґисабзава. **14** И мукъвара зун, заз чи Реббиса Месиґди ахъайвал, и алачухдай хъфидайди заз чизва. **15** Ғавилияй, зун куь арада тамукъдай чІав атайлани, зун и ґақъикъатар ґи вахтунда хъайитІани квевай рикІел хкиз хъунал алахъда.

Иса Месиґдин чІехи баркалла

16 Чи Реббиса Месиґдин къуватдикай ва хтуникай лугъудайла, чна къил акадардай махар

ахъайзавачир. Чунни лаґайтІа, Адан зурбавилин шаґидар хъанай. **17** Адаз ґуьрметни баркалла Аллагь Бубадиғанай, Аллагьдин ван Ам паталди чІехи баркалла галаз акъатнай: «Им Зи рикІ алай Хва я, Им Зи шадвал я». **18** Чун Адахъ галаз саналпақдаґда авайла, цаварилай къвезвай и ван чаз хъанай.

19 Гила чунпайґамбарвилелдилаґай гафунихъ генани кІевелай аґунва. Адаз, юґ алуқьдалди ва куь рикІера экуьнин ґед экъечІдалди мичІивиле нур гузвай чираґдиз хъиз, дикъет гуналди куьне хъсан кар ийизва. **20** Виридалайни вилик рикІел хуьх: Каламдаавай пайґамбарвилини са гафни пайґамбардин вичин туькІуьрункай хкатзавайди туш, **21** вучиз лаґайтІа пайґамбарвилини гафар са чІавузни инсандин къастуналди лаґанвайбур туш, абурПак Руьґдиюзун кутунвай инсанри Аллагьдин мецелай лугъузвай.

Тапан муаллимар

(Яґьд. 1:3-19)

2 Амма, халкъдин арада тапанпайґамбарархъайвал, ґа саяґда куь арадани тапан муаллимар пайда жеда. Абуру пуч хъунихъ тухудайасикъайдаяр кардик кутада. Абуру чпин паталай эвез гайи, Вири Ихтияррин Иеси ґатта инкаризни жеда ва идалди чпин ажал мукъвал ийида. **2** Гзафбур абурун рекъе аваз фида, явавиле уьмуьр тухуда, ва абуруз килигна ґақъикъатдин рехъ теґнедик акатда. **3** И муаллимри, темяґкарвилини ґевесар аваз, ґяр жуьредин тапаррикай менфят къачуз, квелди чпиз девлетар кІватІа. Абурун къилелай фадлай жаза куьрс хъанва, абурун къиникъ ксанвач.

4 ҒикІ лаґайтІа, Аллагьдигунаґавур ґаттамалаикризниинсаф авунач, абур, мичІивилин зунжурра туна, чеб дуванди вилив хуьзвайжеґеннемдизгадарна. **5** Ада къадим дуьньядиз инсаф авунач, амма, чалкечир дуьньядал яд акъалтиз турла, анжахґахъ-михъивилинвязердарНуьґва адахъ галаз мад ирид кас хвена. **6** Ада, гележегдин чалкечирриз таґким яз руьхъ авуналди, Садумниґамур шеґьерриз кар атІана. **7** Амма вич элкьюьрна къунвай явал акуна чара атІай ґахъ-михъилутхиласна. **8** Къайда авачир крар акур чІавуз ва абурукай ван хъайи чІавуз и ґахъ-михъи касди ґяр юкьюз азиат чІугвазвай.

⁹ Аллагъди вири и крар авунатІа, гилани Аллагъдизмуъминбурсинагъдिकाй гьикІ хилас ийидатІа вакъанунгвачирбур дувандин юкъуз жаза патал гьикІ хуьдатІа чизва. ¹⁰ Им иллаки вичин къаматдин усал гъевесрин жилавда аваз физвайбуруз ва гьукум инкарзавайбуруз талукъ я. Ихътин инсанар терс я, абуру чпиз кІандайвал ийизва ва, баркаллаалайбурукай чІуру гафар лугъудайла, абур кичІела зурзазвач. ¹¹ Амма гъа са вахтунда абурулай гзаф къуват авай ва чпиз чІехи тир гьукум ганвай малаикрини Реббидин вилик баркалла алайбурук тахсирар кутадайла, абурун намусдик хкуьрзавач. ¹² И инсанар акьул авачирбур, тІебии гьиссери гьерекатда твазвай ва чеб къуна къил атІун патал ханвай гъайванар хътинбур я. Чеб гъавурда такъазвайдакай абур чІуру гафар рахазва. Абур, гъайванар хъиз, рекъинни ийида. ¹³ Масадбуруз авур вири писвилерай абурувкъисасагакъда. Абурун чпин лезет, регъуь тахъана, гъатта экв алай юкъузни сархуш кефер галай тІуьн-хъунра вахт акъудун яз гьисабзава. Чпин тапан лезетрикай кеф хкудиз, абуру куь уртах нагъарар беябурзава ва чиркинарзава. ¹⁴ Абурун вилер гъашервилив ацІанва; абур гунагъар авуна тух тежербур я. Абуру мягъкем тахъанвайруьгьералцурарзава. Абурун фикирар анжах регъятдиз гъатдай къазанжидикай я. Абур лянетдик кутунва. ¹⁵ Абур, дуьз рекъелай элячІна, Басаран хвабилъаманрекъяй физва. Билъамаз нагъахъ кардай къазанжи кІандай, ¹⁶ ва адан тахсиркарвилер винел акъуднай; сиве мез авачир диши ламра, инсандин чІалалди рахуналди, пайгъамбар вичин диливиликай хвенай.

¹⁷ И инсанар яд авачир булахар я, жинжигарутухузвай циф я. Абур виле эцязвай тІуб таквадай мичІивили вилив хуьзва. ¹⁸ Абуру, инсандин зайифвилерихъ ва гъевесрихъ галаз къугъунар ийиз, кІеви ван галай, амма къуру гафар лугъузва. Гъа икІ абуру рекъел татана уьмуьр тухузвайбурукай анжах азад жез гатІуннавайбур чпел желб ийизва. ¹⁹ Чеб чІуру крарин лукІар ятІани, абуру инсанриз азадвал хиве къазва. ГьикІ лагъайтІа инсан, вич куьз муьтІуьгъ хъанватІа, гъадан лукІ я. ²⁰ Абур чи Ребби ва Хиласкар Иса МесигъкъатІун себеб яз и дуьньядин чІурувиликай азад хъанатІа, амма ахпа мад а писвал чпел алчуд хъана абур магълуб хъанатІа, абур авай эхиримжи гъал виликандалай генани писди я. ²¹ Гъахъ-михъивал чир жердалай ва абуруз ганвай пактагъкимдихъ далу элкъуьрунилай гъахъ-михъивилин рехъ гъич чир тахъанайтІа абур патал хъсан тир. ²² Ихътин ксарин къилел атайдакай мисалри дуьз лугъузва: «КицІи вичи экъуьчайдан патав хкъведа» ва «Чуьхвей вак къарада къатадиз фида».

Реббидин югъ алукуьн

³ Им, кІанибур, квез зи къвед лагъай чар я. И чарар за квез, рикІел хкун яз, къил-къилеллаз фагъум авунихъ эверун патал, кхъейбур я. ² Алатай вахтара пакпайгъамбаррилагъай гафар ва куь патав ракъурайилчийриагакъарай Реббидинни Хиласкардин тагъким куьне рикІел хуьх.

³ Виридалайни вилик куьне эхир алукуьдай вахтара кІеви чин алай ягъанатбазар пайда жедайди рикІел хвена кІанда. Абуру чпин усал гъевесрин жилавда аваз физ, ягъанатдив хъуьрез ⁴ ва лугъуз жеда: «Ам хтунин месэла гьикІ хъанай? Адан аямдарар къейидалай инихъ вири гъа халкъ хъайидалай инихъ гьикІ авайтІа, гъакІ амазма эхир». ⁵ Амма каинат лап дегъ заманра Аллагъдин Гафуналди халкъ хъайиди, ятар кІватІна ва ахпа къурамат пайда хъайиди, гъакІни виликан дуьнья ядаландиккутуна чукІурайди абуру инкарзава. ⁷ Гилан цав ва чил лагъайтІа, Аллагъдин гъа гафуналди хуьзва, абур дувандин югъ алукуьдалди ва чалкечир инсанар цІа кудалди тазва.

⁸ Са кар инкармир, кІанибур: Ребби патал са югъ агъзур йис хъиз я ва агъзур йис са югъ хъиз я. ⁹ Аллагъди Вичи гайи гаф къилиз акъудун, са бязибуру идаз гежел вегъин лугъузватІани, къулухъ чІугъазвач. Са ни ятІанизбеди уьмуьрквадар тавуна кІанз, амма вирида Аллагъдин рекъел атанакІанз, Ада яргъалди эхзава ва вил алаз акъваззава. ¹⁰ Реббидин югъ, угъри хъиз, къведа. А чІавуз цав къукърумар ийиз квахъда, цава авай эфлакърцІа цІрада, чилни гъакІ жеда, адал алай вири крар винел акъатда.

¹¹ Вири икІ чкІиз хъайитІа, куьн гъихътинбур хъун лазим я? Куьне паквиле вамуьминвиле, ¹² цавар цІу чукІурдай ва зегъемда цавун эфлакър цІрадай Аллагъдин югъ атунал вил алаз ва ам фад къведайвал ийиз, уьмуьр тухвана кІанда. ¹³ Амма чна, Аллагъди хиве къурвал, чпегъахъ-михъивалавай цІийи цавни, цІийи чил вилив хуьзва.

Эхиримжи тагъкимар

¹⁴ Гъавиляй, кІанибур, и кар вилив хуьз, куьн Адаз леке алачирбур яз, рехне квачирбур яз ва меслятда аваз уьмуьр тухузвайбур яз жагъун патал, алакъдай вири ая. ¹⁵ Чи Реббиди авиляй яргъалди сабур ийизва хьи, Адаз куьн хилас хъана кІанзава. Гъа и кардикай чи играми стха Павелани, вичиз Аллагъди гайи камалдиз хас тирвал, квез кхъенай. ¹⁶ Идакай ада вичин вири чарара кхъизва. Абура гъавурда акъаз регъят тушир чкаяр авачиз туш, а чкаяр авам ва тесдикъ тахъанвай ксарин, чпин чан пуч хъунал гъидайвал ийиз, маса Каламарнихъиз, чІуру патахъди дегишарзава.

¹⁷ Гъавиляй, кІанибур, и кардикай виликамаз чиз, куьнкъанунгвачирбурун чІуру рекъери чпел желб тавун патал ва куьне куь даях квадар тавун патал, мукъаят хъухь. ¹⁸ Чи Ребби ва

ХиласкарИсаМесигъдинберекатдава Ам къатІунин карда къвез-къвез чІехи хъухь. Гъадаз къе ва эбеди язбаркаллахъурай!Амин.

1-Ягья

Уьмуьр бахшзавай Гаф

1 Ингье, чна малумарзава: Ам эвелдай Авайди тир ва чаз Адан ван атанай, чаз Ам вилералди акунай, Ам чна вилералди ва гьилералди гьисснай – чна Уьмуьрдин Гафуникай гья икI малумарзава.
2 Уьмуьр пайда хьана, чаз ам акуна ва и кардин гьакъиндай чна шагьидвал ийизва. ЭвелдайБубадихъавай ва гуьгъуьнай чахъни пайда хъайиэбеди уьмуьрдикайчна квез малумарзава.
3 Куьнни чахъ галаз уртах хьурай лугъуз, чна чаз акурбурукай ва ван хъайибурукай квезни хабар гузва. Бубадихъни адан ХвайИсаМесигъдихъгалаз чун уртахар я. **4** Чна и крарикай чи шадвал тамамди хьурай лугъуз кхъизва.

Нурдик кваз физвай уьмуьр

5 Иса Месигъдивай чаз ван хъайи ва гила чна квез малумарзавай хабар ихътинди я: Аллагъ нур я ва Адахъ са зеррени зулумат авач. **6** Чун, «Аллагъдихъ галаз чи уртахвал ава» лугъуз, мичIера къекъвезватIа, акI малум жезва хьи, чна тапарарзава ва гьакъикъатдал амал ийизвач.
7 Чунни, Ам нурдик кваз къекъвезвай саягъда нурдик къекъвезватIа, чи арада уртахвал ава ва Адан Хва Исадин Ивиди чун гьар сагунагъдикаймихъзава. **8** Чна чун гунагъ квачирбур тирди малумарзаватIа, чна чун алцуарарзава ва чахъ гьакъикъат авач. **9** Амма чна чи гунагъар хиве къазватIа, Аллагъдихъ вафа вагъахъ-михъивалавайвиляй, Ада чи гунагърилай гьил къахчуда ва чун гьар са нагъахъвиликай михъда. **10** Чна чун гунагъкарар тушиз гьисабзаватIа, а чIавуз чун адан фикирриз акси экъечIзава, чна Ам тапрукъдай къазва ва чахъ Адан Гаф авач.

Иса Месигъ – чи панагъ

2 Чан балаяр, за и гафар квез, куьнегунагътавун паталди кхъизва. Сада гунагъ авуртIани, чахъ гъахъ-михъиИсаМесигъава ва Адабубадинвилик чи пад къаз векилвал ийизва,
2 Ам чи гунагъриз килигна, тек са чи гунагъриз ваъ, вири дуьньядин гунагъриз килигна, абур михъун патал къурбанд хъанва.
3 Чна Адан тагъкимар къилиз акъудзаватIа, чаз Ам чизва. **4** Сада «зас Ам чизва» лугъузватIа, амма Адан тагъкимар къилиз акъудзаватIа, ам

тапархъан я ва адахъ гьакъикъат авайди туш.

5 Анжах ни Адан Гафунал амал авуртIа, Аллагъдинмуьгъуьббатадан рикIе камилвилин дережадив агакънава. И кардилай чаз чир жезва хьи, чун Аллагъдиз талукъ я. **6** Ни вич Адахъ галаз амуькъзавайди яз малумарзаватIа, гьада Иса Месигъдин хътин уьмуьр къиле тухун лазим я.

ЦIийи тагъким

7 За квез, зи кIанибур, цIийи тагъким ваъ, квехъ эвелдай авай, къадим тагъким кхъизва. Амни квез ван хъанвайди я. **8** Гьар гьикI ятIани, за квез кхъизвайди цIийи тагъким я, ам гьакъикъат тирди Месигъдин ва куь крарай аквазва. Вучиз лагъайтIа, мичIер алатзава ва гила халисан экуьни рапIрапI гузва. **9** Низ вич экуьник ква лугъуз, амма вичин стха такIанзаватIа, ам гьеле мичIивиле ама. **10** Стха кIанзавайди экуьна амуькъзава ва адан кIвач галкIидай са себени авач. **11** Амма стха такIанзавайди мичIера ама. Ам мичIера къекъвезва ва адаз вич гьиниз фидатIа чизвач, вучиз лагъайтIа, мичIивили адан вилер буьркьюь авунва.

12 Чан балаяр, за квез кхъизва, вучиз лагъайтIа, ГьаданТIварцIин хатурдай куь гунагърилай гьил къахчунва. **13** Эй бубаяр, за квез кхъизва, куьз лагъайтIа, сифтедилай Вуж авайтIа, Ам квез чир хъанва. Эй жегъилар, за квез кхъизва, вучиз лагъайтIа, куьн шийирдал гъалиб хъанва. **14** Эй аялар, за квез кхъена, вучиз лагъайтIа квез Буба чизва. Эй бубаяр, за квез кхъена, вучиз лагъайтIа, Вуж сифтедилай авайтIа, Ам квез чир хъана. Эй жегъилар, за квез кхъена, вучиз лагъайтIа, квехъ къуват ава, Аллагъдин Гаф квехъ амуькъзава ва куьн шийирдал гъалиб хъанва.

15 Квез и дуьнья ва и дуьньяда авай затIар кIан жемир. Низ и дуьнья кIанзаватIа, адаз Буба кIанзавач. **16** Вучиз лагъайтIа, дуьньяда авай гьар са затI – гъашервал, темягъкарвал ва къадар авачир такабурвал Бубадин патай ваъ, дуьньядин патай къвезва. **17** Дуьнья ва дуьньядин гъашервилер алатна фида, амма Аллагъдин къастунал амал ийизвайбур эбеди яз амуькъда.

Месигъдиз акси кас

18 Эй аялар, эхирзаман я. Квез ван хъайивал, Месигъдиз акси кас атун герек я ва гилани Месигъдиз акси ксар гзаф пайда хъанва. Гья и

кардилай малум жезва хьи, эхирзаман я. ¹⁹ Абур чи арадай акъатна, амма абур чакай туш. Абур чакай тиртІа, чахъ галаз амукъдай. Амма абур амукъ тавуни абур чакай туширди къалурзава. ²⁰ Куьнепактирдавайнусреткъачунва ва квехъ виридахъ чирвилер ава. ²¹ За и гафар квез гъакъикъат чин тийизвайвиляй ваъ, чизвайвиляй кхьена ва квез чизва хьи, гъич са тапарринни гъакъикъатдин арада алакъа авач. ²² Бес тапрукъ вуж я? – Иса – Месигъ тирди инкар ийизвай кас! Ахътин кас Месигъдиз акси кас я, ада Бубани Хва инкарзава. ²³ Хва инкарзавай касдихъ Бубани авач, амма Хва тестикъарзавай касдихъ Бубани ава. ²⁴ Квез лагъайтІа, эвелдай ван хъайи гафар къуй квехъ амукърай. Эвелдай квез ван хъайиди куь рикІе амукъайтІа, куьнни Хце ва Бубада амукъда. ²⁵ Гъа им Ада чаз хиве къурэбеди уьмуьря! ²⁶ Ибур за куьн алцурарзавайбурукай кхъизва. ²⁷ Квекай лагъайтІа, Адавай къачур нуьсрет квехъ амукъда ва гъавиляй квез са ни ятІани са вуч ятІани чирунин игътияж авач. Аксина, Адан и нуьсретди квез гъар са затІ чирзава ва им тапарар туш, гъакъикъат я. Гъавиляй, и паюни квез чирайвал, Адаз талукъ яз амукъа.

Аллагъдин веледар

²⁸ Гъа икІ, чан балаяр, куьн Адаз талукъ яз амукъа, Ам пайда хъайила чахъ жуьрэт жедайвал, Адан вилик чаз регъуь тежедайвал. ²⁹ Квез ам гъахъ-михьи кас тирди чизватІа, а карни чир хъухъ хьи, гъахъ-михьи крар ийизвай гъар са кас Адан велед я.

3 КилигБубадичаз

гъихътинмуьгъуьббаткъалурнаватІа: чаз Аллагъдин веледар лугъузва! РикІивайни чун Адан веледар я! Чаз Ам чизвачирвиляй, дуьньядизни чун чизвач. ² Эй кІанибур, гила чун Аллагъдин веледар я, амма чун вужар жедатІа, гъеле малум туш. Чаз чизва хьи, Ам атай чІавуз чунни Ам хъиз жеда, вучиз лагъайтІа, а чІавуз чаз Ам гъакъикъатда авайвал аквада. ³ Адак ихътин умуд кутазвай гъар сада вични Ам хъизмихъиййизва. ⁴ Гунагъийизвай гъар садакъанунарчІурзава, вучиз лагъайтІа, гунагъ авун къанунар чІурун я. ⁵ Квез чизва, Месигъчалай гунагъар алудун патал атанвайди я. Адахъ гунагъар авайди туш. ⁶ Адаз талукъ яз амукъай гъар вуж хъайитІани, а касди мад гунагъар хъийидайди туш. Гунагъар ийизвай касдиз я Ам акунвач, я Ам чизвач.

⁷ Чан балаяр, къуй садани куьн алцурар тавурай. Гъахъ-михьи кар ийизвайди, Месигъ хъиз, гъахъ-михьи я. ⁸ Гунагъар ийизвайди иблисдинпатай я, вучиз лагъайтІа иблисди дуьнья арадал атай сифтегъан йикъалай гунагъ ийизва. Аллагъдин Хваиблисдин крар чІурун паталди атана. ⁹ Аллагъдин патай тир гъар ни хъайитІани гунагъар ийидайди туш, вучиз лагъайтІа, ам Аллагъдилай я.

Ада гунагъар авун мумкин туш, вучиз лагъайтІа ам Аллагъдин велед я.

¹⁰ Вуж Аллагъдин велед, вуж иблисдин велед ятІа, гъа и кардай чир жеда: гъахъ-михьи кІвалахар тийизвай ва гъакІни вичин стха кІан тийизвай гъар сад Аллагъдин патай туш.

Садаз-сад кІан хъун

¹¹ Ингъе гъеле эвелдай квез ван хъайи хабар гъа им я: чаз садаз-сад кІан жен. ¹² Шийирдин пата авай, вичин стха яна къейиКъабилхъиз тежен. Ада вичин стха вучиз къена? Вучиз лагъайтІа, адан кІвалахар нагъахъ, стхадин кІвалахар гъахъ-михъибур тир. ¹³ Дуьньядиз куьн такІанзаватІа, мягътел жемир, стхаяр-вахар. ¹⁴ Чи стхаяр кІанзавайвиляй, чаз чизва хьи, чун къиникъдай уьмуьрдиз атанва. Низ кІанзавачтІа, ам ажалдин гъукумдик кума. ¹⁵ Вичин стха-вах такІанзавай гъар са кас ивикъичя. Квез чизвайвал, гъич са ивикъичдизни вичихъ авайэбеди уьмуьрнесиб жезвайди туш. ¹⁶ Муьгъуьббат вуч ятІа, Месигъди Вичин чан чун паталди гайила, чаз чир хъанва. Чнани чи чан чи стхаяр-вахар паталди гун герек я. ¹⁷ Са кас дуьньядин мал-деветдин иеси яз, адаз вичин стха-вах муьгътежвиле аваз акуна, адан язух къвезвачтІа, Аллагъдин муьгъуьббат адан рикІе гъикІ амукъун мумкин я? ¹⁸ Чан балаяр, гафаралди ва мецелди ваъ, рикІин сидкъидай ва чи краралди чаз Аллагъ кІан жен. ¹⁹ Гъа идалди чаз чун гъакъикъатдай тирди чир жеда ва, рикІи чак тахсир кваз гъисабзаватІа, Аллагъдин вилик чавай ам секинариз жеда, вучиз лагъайтІа, Аллагъ чи рикІелай вине ава ва Адаз гъар са затІ чизва.

²¹ КІанибур, рикІи чак тахсир кваз гъисабзавачтІа, чавай жуьрэтдалди Аллагъдин вилик къвез жеда. ²² Чна адавай вуч тавакъу авуртІани, Ада чаз гузва. Вучиз лагъайтІа, чна адан тагъкимар къилиз акъудзава ва адаз хуш тир крар ийизва. ²³ Адан тагъким ам я хьи, чна Адан ХвайсаМесигъдинТІварцІелимангъин ва Ада чаз тагъким авурвал, чаз садаз-сад кІан жен. ²⁴ Адан тагъкимар къилиз акъудзавай кас Аллагъдиз талукъ яз, Аллагъни гъадаз талукъ яз амукъда. Ам чахъ амукъзавайди ада чаз гайиРуьгъдинкуьмекдалди чир жезва чаз.

Гъакъикъатдин Руьгъ ва тапан руьгъ

4 КІанибур, гъар саруьгъдинчІалахъ жемир, руьгьер Аллагъдин патай ятІа-туштІа чир хъун патал, абур синагъдай акъуда, вучиз лагъайтІа дуьньядал гзаф тапанпайгъамбарарарадал атанва. ² Аллагъдин Руьгъ квевай икІ чириз жеда:ИсаМесигъинсандин беденда аваз атанвайди тестикъарзавай Руьгъ Аллагъдин патай я. ³ Амма Иса къабул тийизвай руьгъ Аллагъдин патай туш. Ам Месигъдиз акси касдин руьгъ я. Ам къведайди квез ван хъанвай, гила ам атана, дуьньяда ава.

⁴ Чан балаяр, куън Аллагъдин патай я, ва куън тапан пайгъамбаррал гъалиб хъанва. Вучиз лагъайтІа, квехъ Авайди дуъньяда авайдалай артух я. ⁵ Абур и дуъньядай я ва гъавиляй дуъньяда рахазвай хъиз рахазва ва дуъньяди абуруз яб гузва. ⁶ Чун Аллагъдин патай я. Аллагъ чизвайда чаз яб гузва, Аллагъдин патай туширда чаз яб гузвач. Гъакъикъатдин Руъгъ ва тапан руъгъ чаз гъа и жууре чир жезва.

Аллагъ – муъгъуьббат я

⁷ Эй кІанибур, ша чаз садаз-сад кІан жен, вучиз лагъайтІа, муъгъуьббат Аллагъдин патай я. Нин рикІе ашкъи аватІа, Аллагъ ам паталди Бубая ва адаз Аллагъ чизва. ⁸ РикІе ашкъи авачир касдиз Аллагъ чизвач, вучиз лагъайтІа, Аллагъ муъгъуьббат я! ⁹ Аллагъди вичин рикІе чаз авай кІанивал икІ малумарна: чна Вичихъ авай тек са Хцин куъмекдалди цїийи уьмуър къачун патал, Аллагъди Ам дуъньядиз ракъурна. ¹⁰ Муъгъуьббат чаз Аллагъ кІан хъуникай ваъ, Адаз чун кІан хъуникай ва Ада Вичин Хва чигунагъармихъун паталдикъурбанд авуникай ибарат я.

¹¹ Эй кІанибур, Аллагъдиз чун гъикІ кІанзаватІа, чазни садаз-сад гъакІ кІан хъун герек я. ¹² Аллагъ гъич садазни са чІавузни акунвач. Чаз садаз-сад кІан хъайитІа, Аллагъ ча амукъда ва Адан муъгъуьббат ча камил жеда. ¹³ Чун Ада, Амни ча амукъзавайди Ада чаз Вичин Руъгъдикай гуналди чаз чида. ¹⁴ Чаз жуваз акуна, чна шагъидвал ийизва хъи, Бубади Хва дуъньядин Хиласкар яз ракъурна. ¹⁵ Ни Иса Аллагъдин Хваяз къабулзаватІа, Аллагъ гъада жеда, амни – Аллагъда. ¹⁶ Чаз Аллагъдиз чун кІанзавайди чир хъанва ва чун и кардин чІалахъ хъанва. Аллагъ муъгъуьббат я. Вуж муъгъуьббатда амукъайтІа, гъам Аллагъда амукъзава, Аллагъни – гъада. ¹⁷ Къияматдин юкъузчахъ жуърэт хъун патал чи муъгъуьббат камил хъана. Вучиз лагъайтІа, Месигъ гъикІ ятІа, чунни и дуъньяда гъакІ я. ¹⁸ Муъгъуьббатда кичІевал авайди туш, аксина, камил муъгъуьббатди кичІевал чукурда. Куъз лагъайтІа, кичІевал жазадиз талукъ я, кичІедай инсан вичин муъгъуьббатда камил туш. ¹⁹ Чаз кІанзава, вучиз лагъайтІа сифте Адаз чун кІан хъана. ²⁰ Ни «заз Аллагъ кІанзава» лугъуз, амма вичин стхадиз нифретзаватІа, гъам тапрукъ я. Вучиз лагъайтІа, вилиз аквазвай стха кІан тийизвайдаз, вилиз таквазвай Аллагъни кІан жедач. ²¹ Чна адавай къачур тагъким ихътинди я: «Аллагъ кІанзавайдаз вичин стхани кІан хъурай».

Дуъньядин винел гъалибвал

⁵ Иса Месигътирдан чІалахъ тир гъар са кас Аллагъдин патай я. Буба кІанзавай касдиз Адан патай тирбурни кІан жедайди я. ² Ингъе, Аллагъдин веледар чаз гъикІ кІанзаватІа, Аллагъ гъакІ кІан хъана, чна адан тагъкимар къилиз акъудунилай

чир жезва. ³ ГъикІ лагъайтІа, Аллагъдизмуъгъуьббатчна Адан тагъкимар къилиз акъудуникай ибарат я ва адан тагъкимар четинбур туш. ⁴ Вучиз лагъайтІа, Аллагъдин патай тир гъар сад дуъньядин винел гъалиб жезвайди я. Чав дуъньядин винел гъалибвал къачуз тазвайди чииманя. ⁵ Дуъньядин винел гъалиб жезвайди вуж я? Гъелбетда, Иса Аллагъдин Хватирдахъ чІалахъди!

Вичин Хцикай Аллагъдин шагъидвал

⁶ Иса Месигъ цихъ ва ивидихъ галаз санал атана. Ам тек са цихъ галаз ваъ, цихъни ивидихъ галаз санал атана. И кардин шагъидвалзавайди Руъгъя, вучиз лагъайтІа, Руъгъ гъакъикъат я. ⁷ Эхъ, пуд шагъид ава: ⁸ Руъгъ, яд ва иви. Абуру вирида са кардин патяхъай шагъидвалзава. ⁹ Чна инсанрин шагъидвал къабулзаватІа, Аллагъдин шагъидвал адалай артух я, ва ам Аллагъдин шагъидвал я: Ада вичин Хцин гъакъиндай шагъидвал авунва. ¹⁰ Аллагъдин Хцел иман гъайи касдихъ вичихъ шагъидвал ава. Амма Аллагъдин чІалахъ туширда, Ам тапрукъ хъиз гъисабда. Вучиз лагъайтІа, ахътин кас Аллагъди вичин Хцин гъакъиндай авур шагъидвили чІалахъ туш. ¹¹ И шагъидвал адакай ибарат я хъи, Аллагъди чазэбеди уьмуърганва ва и уьмуър чна Адан Хва арада аваз къачунва. ¹² Нихъ Хва аватІа, гъадахъ уьмуър ава, нихъ Хва авачтІа, адахъ уьмуър авач.

Эхиримжи къейдер

¹³ Ибур за квез, Аллагъдин Хцин ТІварцелиман гъайибуруз, кхъена хъи, квез эбеди уьмуър ганвайди чир жедайвал. ¹⁴ Чун Аллагъдин патав гъавиляй умуд кваз къвезва хъи, чаз чизва, чна Адаз кІандайвал авуна, Адавай са затІ тІалаб авуртІа, Ада чи мурад къилиз акъудда. ¹⁵ Чаз чна Адавай вуч тавакъу авуртІани, Ада чаз яб гудайди чизватІа, чаз гъакІни чна Адавай тІалабай затІар вири Ада чаз гудайди чизва.

¹⁶ Квез, куъ стхади къиникъдал тухун тийиргунагъийиз акуртІа, куъне гъа стхадин паталайдуъаая, ва Аллагъди адаз уьмуър гуда. Зун инал чпин гунагъри къиникъдихъ тухун тийизвайбурукай рахазва. Къиникъдихъ тухузвай гунагъни ава, ва за квез ахътин гунагъкардин паталай дуъаяр ая лугъузвач. ¹⁷ Гъар са нагъахъ кІвалахъ гунагъ я, амма вири гунагъри чпин гуъгъуьна аваз ажал гъизвач.

¹⁸ Чаз чизва хъи, Аллагъдин патай тирда гунагъ ийидач. Ада вичи-вич хуъда ва шийирдивай адав агатиз жедач. ¹⁹ Чаз чизва хъи, чун Аллагъдин веледар я, амма вири дуънья шийирдин гъукумдик ква. ²⁰ Чаз а карни чизва хъи, Аллагъдин Хва атанва, халисанди тир Аллагъ чир хъун патал Ада чаз акъул-камал ганва. Чун Халис Тирдаз, Адан Хва Иса Месигъдиз талукъ я. Ам халисан Аллагъ ва эбеди Уьмуър я.

21 Чан балаяр, куьне куьн тапан аллагьрикай
хуьх!

2-Ягья

Саламар

¹ Агъсакъалдин патай заз рикIивай кIани, хянавай ханумдизва адан веледриз. Тек са заз ваъ, гъакъикъатдин гъавурда акъазвайбуруз виридаз куьн кIан я. ² Вучиз лагъайтIа гъакъикъат чахъ галаз ава ва ам даим яз чахъ галазни амукъда.

³ ГъакъикъатдалдинимуьгъуьббатдалдиАллагъ тирБубадилаива Адан ХваИсаМесигъдилаятайберекат, регъим ва саламатвал датIана чахъ галаз санал хъурай.

КIанивилин тагъким

⁴ Ви аялрин арада, Бубади чаз тагъким гайивал, гъакъикъатдив къадайвал уьмуьр тухузвайбур хъунал зун гзаф шад хъана. ⁵ Гила, ханум, за ваз цIийи тагъким кхъизвач, им чаз сифтедилай авай тагъким я: чаз садаз сад кIан жен. ⁶ И кIанивал адакай ибарат я хьи, чна Адан тагъким къилиз акъудун герек я. Квез сифтедилай гъа и тагъкимдин ван атанва. Гъа тагъкимдалди гьерекатни ая.

Месигъдиз вафа хуьз хъухъ

⁷ Иса Месигъ инсандин бедендаваз атанвайди къабул тийизвай гъиллебазар дуьньядал гзаф пайда хъанва. ⁸ Килиг гъа, чна зегъмет чIугуна кIватIай затIар квадармир ва куь зегъметдин эвездай бегъем савкъват къачуз алахъ! ⁹ Ни Месигъди чирайвал уьмуьр тухузвачтIа, маса рекъерай физватIа, адахъ Аллагъ авач. Вуж Адан тарсариз вафа хуьз амукъзаватIа, адахъ гъам Буба, гъамни Хва ава, яни Аллагъ ава. ¹⁰ Са вуж ятIани куь патав Иса Месигъдин ваъ, маса тарсар гваз атайтIа, куьне ам кIвализ ахъаймир ва адаз салам гумир. ¹¹ Ни ахътин касдиз салам гузватIа, ам гъа касдин пис кIвалахрив шерик жезва.

Эхиримжи гаф

¹² Захъ квез лугъудай гафар мад гзаф ава, амма заз абур чарчин ва девитдин куьмеқдалди лугъуз кIанзавач. Куь патав атана, квехъ галаз чин-чинал рахуник за умуд кутазва, чи шадвал бегъемди жедайвал.

¹³ Ваз ви хянавай вахан веледрин патай саламар!

3-Ягья

Саламар

1 Агъсакъалдин патай заз рикІивай кІани, играми Гаяз.

2 Азизди, ви вири крар хъсан хъун патал, вируьгъгьикІ сагълам ятІа, ви беденни гьакІ сагълам хъун патал задуьаийизва. **3** Атай стхайри вуна вафа хуьникай, вун гьакъикъатдин рекъе хуьникай шагъидвал авурла, зун гзаф шад хъана.

4 Зи веледар гьакъикъатдин рекъе авайди ван хуьнилай чІехи шадвал захъ авач.

Гъевес кутун ва туьгъмет авун

5 Азизди, стхаяр паталди, гьатта абур ваз чин тийидайбур хъайитІани, вуч авуртІани, вуна дуьз ийизва. **6** Абуруиманийрин кІватІалдизви кІанивиликай шагъидвал авуна. Вуна абуруз чпин сиягъат давамарун паталди Аллагъдиз хуш къведай къайдада куьмек ганайтІа хъсан жедай.

7 АбуриИсадикаймуштулухар гун патал рекъиз экъечІна ва абуруимангвачирбурувай са затІни къачунач. **8** Гьакъикъат сейли авун паталди чун гъахътин ксариз даях хъун герек я.

9 За кІватІалдиз чар кхъена, амма абуруз чІехивал ийиз алахъзавай ДатІрефа чун

къабулзавач. **10** Зун атайтІа, за ам, чакай чІуру фитнеяр ийиз, квел машгъул ятІа винел акъудда. Ада вичи, стхаяр къабул тавунилай гъейри, масадбурузни абур къабулун къадагъа ийизва ва абур къабулиз кІанзавайбурни кІватІалдай чукурзава.

11 Азизди, писвилелай ваъ, хъсанвилелай чешне къачу. Ни хъсанвал ийизватІа – Аллагъдин патай я, ни писвал ийизватІа – ам Аллагъдин гъавурда авайди туш.

12 ДимитІридикай вири хъсандиз рахазва, гьакІни гьакъикъат адакай хъсандиз рахазва. Чунни и кардин шагъид я ва вазни чизва хъи, чи шагъидвал гьакъикъиди я.

Эхиримжи гаф

13 Квез лугъудай гафар захъ мад гзаф ава, амма девитдинни къелемдин куьмекдалди абур заз лугъуз кІанзавач. **14** Мукъвара вун акуник за умуд кутазва ва гъа чІавуз чун чин-чинал рахада.

15 Ваз саламатвал хъурай. Дустари ваз саламар ракъурзава. Вири дустариз, гъар садаз къилди, саламар лагъ.

Ягьуд

Саламар

1 Иса Меси́гьдин лукI
ва ЯкьубанстхАЯгьудан патай.

Аллагь Бубадиэвернавай, Адаз кIани тир ва Иса Меси́гьди хуьзвай вирибуруз.

2 Къуй регьим, саламатвал вамуьгьуьббатартух хьурай квез.

Вири тапан муаллимрин дуван авун (2-Птр. 2:1-22)

3 КIанибур, аз чI уртах хиласвиликай квез кхьиз гзаф кIан тир. Амма садра ва эбеди яз Аллагьдин пакхалкъдал ихтибарнавай иманхуьн патал квекруьгь кутун за герек яз гьисабна. **4** Вучиз лагьайтIа куь арадиз фадлай чпин дуван авун ганвай ксар чинеба гьахнава. И чалкечир ксари чи Аллагьдин берекатявавилер давамардай гьалал багнадиз элкьуьрнава. Абуру чи авай-авачир сад тир Вири Ихтияррин Иеси ва РеббИса Меси́гь инкар ийизва.

5 И вири крарикай квез чизватIани, аз куь рикIел хкиз кIанзава хьи, Реббиди Мисридай халкъ хиласна, амма ахпа Адахь агьун тавурбур Ада тергна. **6** Чпин дережа техвей ва чпи уьмуьр тухузвай чка гадарай малаикарни Ада даиман зунжурда туна, мичIивиле, Дувандин чIехи югь паталди кьунва.

7 Явавилезни тIебии тушир чIуру алакьайриз кьил ягьиз хьайи Садумдин, Гамурдин ва абурун патарив гвай шегьеррин агьалияр даиман цIун жазадик акатун виридаз чешне я. **8** Гьа саягда и хиялкаррини чпин беденар чиркинзава, Аллагьдин агьавал къабулзавач ва баркалла алайбурукай пис рахазва. **9** Гьатта кьилин малаикрикай сад тир Мукаилаиблисдихъ галаз Мусадин мейитдикай гьуьжет ийидайла, малаикди вичив иблисдик намусда эцядай жуьреда тахсир кутаз туначир. Ада анжах лагьанай: «Къуй ваз Реббиди жаза гурай».

10 И инсанри лагьайтIа, чпиз чин тийидайдал буьгьтен вегьизва; амма чпиз тIебиатдила атанвай хесетралди, акьул авачир гьайванри хьиз, абуру чеб тергзава.

11 Гуж я абуруз хьанвайди! Вучиз лагьайтIа абуру Къабилан рекьйай физва ва, регьят къазанжи гьатунихъ къаних яз, абуру Билъамарекьелай алатна авур хьтин крар мад хьийизва, абуру чпин гьулгьула себеб яз, КъарагьанкIеретI хьиз,

рекцияда. **12** Ахьтин инсанар куь уртах суфрадал алай лекеяр я. Квехъ галаз нез-хъвазвай абуру регьуьвал течидай суьруь ваь, чеб хуьдай чубанар я. Абуру гару тухузвай, марф галачир тунгьал цифер я, гьатта зулузни бегьер тегьидай, дувулни галаз акьудна кьве гьилера кьенвай тарар я. **13** Абуру беябурвилеин каф алай гьуьлуьн пехьи лепеяр я, чпиз даим яз са зеррени экв авачир мичIивиле авай, рехъ алатна къекъвезвай гьетер я.

14 Гьенуха, ирид лагьай несилда Адаманэвледди, гьабурукай ни пайгьамбардихъ из виликамаз икI лагьанай: «Ингье, РеббИ гзаф агьзурралди Вичин пак малаикар галаз виридан дуван авун патал къведа, ва абурукай чалкечир гунагь карриягь авачир авур кьван намус галачир вири крар ва Реббидиз акси яз лагьай кьван гафар винел акьудун патал къведа». **16** И ксари датIана шикаят ийизва ва абуру уьмуьрдикай къана рахазва. Абуру чпин алчах ниятрин чIалал алаз физва, абуру къадар авачир кьван чIагурнавай ихтилатар ва хийир паталди чинал ялтах тарифар ийида.

Несигьатдин гафар

17 Амма куьне, кIанибур, чи РеббИ Иса Меси́гьдин илчий ривиликамаз лагьай гафар рикIел хуьх. **18** Абуру квез лугьудай: «Эхиримжи вахтара чин кIеви яз ягьанатардай, чпин чалкечир ниятрин чIалал алаз фидай инсанар пайда жада». **19** А инсанри чаравилер твазва; абуру анжах чпи кьунвай къилихрин геле аваз физва, амма абуруз Аллагьдин Руьгь авач.

20 Амма куьне, кIанибур, Пак Руьгьда аваз дуьаярая, жуван уьмуьрдин хандакIа пак иман эциг ва ам давамариз хьухь. **21** Регьим гваз чаззбеди уьмуьргузвай чи РеббИ Иса Меси́гьдал вил алаз, Аллагьдин муьгьуьббатда амукь. **22** Шак ийизвайбурухъ галаз мергье мет гваз хьухь. **23** Муькуьбур, цIун юкьвай ахкьудиз, хилас ая; пуд лагьайбуруз регьим ая, амма, мукьаят яз, гунагькар беденди чиркиннавай гьатта партални такIан хьухь.

Эхир

24 Куьн имандила алатуникай хуьдай ва куьн Вичин баркалладик шадбур ва рехне квачирбур яз кутадай къуват авайдаз, **25** сад Аллагьдиз, чи РеббИ Иса Меси́гьдин куьмекдалди чи Хиласкар тирдаз шукур, зурбавал, къуват ва гьукум хьурай –

вахтарин эвел алуьдалдини, къенин юкъузни ва амай вири асиррани!Амин.

Керемат

ЭгечІун

1 ИмИсаМесигьдичаз гайикерематя. Ам Аллагьди и мукьвара вуч жедатІа Вичин лукІариз къалурун патал Исадиз Вичиз гайиди я. И керематмалаикдинкуьмекдалди Аллагьди Вичин лукІаЯгьдалагакьарна. **2** И ктабда Ягьяди вичиз акурдакай лугьузва. Им Месигь Исади инсанрин арада чукІурай Аллагьдин Гафуникай Ягьяди авунвай шагьидвал я.

3 Пайгьамбарвилини келимаяркІелзавайкасбахтаваря. Абуруз яб гузвай ва абурал амал ийизвай касни бахтавар я, вучиз лагьайтІа и келимаяр къилиз акъатдай вахт атана агакьзава.

Ирид кІватІалдиз саламар

4 Ягьядин патайАсия вилаяттаавайиманийринирид кІватІалдиз: ДатІана авай, хьайи ва хкведай Аллагьдин ва Адан тахтунин вилик квай иридруьгьдинва Иса Месигьдин патай квезберекатва саламатвал хьурай. **5** Иса Месигь вафа гвай шагьид ва кьейибурукай чан хтай сифтегьанди ва чилин пачагьрин падишагь я. Адазбаркалла! Адаз чун гзаф кІанда, Ада Вичин Иви авадаруналди чунгунагьрикайхкудна. Ада чакай ВичинБубаАллагьдиз къуллугьда акъваздай пачагьарнихахамаравуна. Иса даим яз вири дуьньядин къилел алаз хьурай!Амин.

q1⁷ Ингье, килиг:

q2 Цифераллаз къведа Ам,

q1 вилер авай гьар садаз Ам аквада,

q2 хашунизАм ягьайбуруз аквада.

q1 Вири халкъар Адан вилик ишеда.

q2 РикІивайни, гьа икІ жеда. ГьакІ хьурай!

8 ДатІана авай, хьайи, ва хкведайРеббидизАллагьди, вири дуьньядин Агьади лугьузва: «ЗунАлфани Омегая».

ПІатІмусдал акурди ва ван хьайиди

9 Зун куь стха Ягья я, ва гьавиляй зунАллагьдин Пачагьлугьдингьа куьн хьтин ватандаш я. Куьне хьиз, зани хажалатрикай пай къачунва ва абур эхзава. Аллагьдин Гафуникай инсанриз лагьайвиляй ва Иса Месигьдикай шагьидвал

авурвиляй зун гьуьлел алай ПІатІмустІваралай къураматдал акъудна. **10** Реббидин юкьуз, заз, Руьгьда аваз, зи къулухъай, къаргьудайкъвезвайди хьиз, хци ван атана:

11 – Жуваз аквазвай кардикай ктабда кхьихь. А ктаб Эфес, Симумьне, Пергам, Туьатира, Сердер, Филадельфи ва Ладикей шегьерра авайиманийринирид кІватІалдиз ракъура.

12 Захъ галаз рахазвайди нин ван ятІа лугьуз, зун къулухъ элкьвена килигна. Заз къизилдин ирид чирагьган акуна. **13** Чирагьганрин юкьваИнсандин Хцизухшар сад акъвазнавай. Адал яргьи аба алай, юкьвани къизилдин чІул авай. **14** Адан къилин чІарар, лацу сар хьиз, жив хьиз лацу тир, Адан вилер цІай кузвай цукІвар хьиз тир. **15** Адан кІвачер чатук кутуна ифена цІарцІар гузвай буьруьнждиз ухшар тир. Адан ван авахъзавай гур ятарин ван хьиз тир. **16** Ада Вичин эрчІи гьиле ирид гьед къунвай. Адан сивяй кьве патайни хци тия авай тур экъечІзавай. Адан чин частуниз акъатнавай рагь хьиз тир.

17 Ам акурла, зун, кьейиди хьиз, Адан кІвачерик ярх хьана. Ада зал Вичин эрчІи гьил эцигна ва лагьана:

– КичІе жемир, Зун Сифтегьанди ва Эхиримжиди

18 ва Чан Алайди я. Зун къенвайди тир. Амма, ингье, килиг, Зал даиманчан хтанва. Ажал ваагьа дуьньязи ихтиярда ава. **19** Вуч аватІа ва идалай къулухъ вуч жедатІа, ваз аквада. Гьа икІ, ваз вуч акуртІа, гьадакай кхьихь. **20** Зи эрчІи гьиле авай ирид чирагьгандин сир вуч ятІа лугьун За ваз.

Ирид гьед иманийрин ирид кІватІалдин малаикар я. Ваз акур ирид чирагьган гьа иманийрин ирид кІватІал я.

Эфесда авай кІватІалдиз чар

2 Эфес шегьерда авайиманийрин кІватІалдинмалаикдизкхьихь: «ЭрчІи гьиле ирид гьед къуна ирид чирагьгандин юкьва аваз Къекъвезвайда ваз икІ лугьузва:

2 – Куь крар, куь зегьметар, куь сабур Заз чизва. Квевай чІуру рекье авайбур эх тежедайдини Заз чиди. Куьне „Чунилчияря“ лугьуз, чеб илчияр туширбур синагь авурла, абур квез тапархьанар яз жагьанай. **3** Куьне гзаф четинвилер эхна, куьне сабур хвена. Заз килигна куьне гзаф азиятар чІугунатІани, куьн къуватдай аватнач. Вири и крарни Заз чиди. **4** Амма са карда Зун квелай рази

туш: гила квез Зун сифтедай хьиз кІанзамач.

⁵ Куьне куьн чІуру тахъанмаз гьихътинбур тиртІа рикІел хкваш. Туба ая, куьне эвелдай авур хътин крар ая. Тийиз хъайитІа, и Зун куь патав къведа ва куь чирагъган алай чкадила алудда. ⁶ Авайвал лагъайтІа, куь хъсанвал ам я хьи, Заз такІандай НикІалантеререфдаррин крар квезни такІанда.

⁷ РуьгъдииманийринкІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай:

Аллагъдинженнетдинюкъвал алай уьмуьрдин тарцин бегъерар За Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай гъар садав нез тада!»

Симуьрнеда авай кІватІалдиз чар

⁸ Симуьрне шегъерда авайиманийринкІватІалдин малаикдизни кхьихъ: «Эвелдай къена, гила, ингъе, чан хтанвай Сифтегъанда ва Эхиримжида икІ лугъузва:

⁹ – Заз квехъ дерт-гъам авайди, куьн кесиб тирди чизва. Авайвал лагъайтІа, квехъ девлет ава. Чпи чпикай „Чунчувударя“ лугъудайбуру квекай чІурукІа ийизвай ихтилатарни Заз чида. Амма абур халисан чувудар туш, абуриблисдинмежлисдиз кІватІ хъанвайбуру я. ¹⁰ Куьне эхна кІанзавай крарикай квез кичІе жемир. Чир хъухъ, куьн синагъ авун патал иблисди куь арадай са шумуд кас къазаматдиз вегъида. Са цІуд юкъуз квез гъам-хажалат жеда. Рекъидалди Заз вафа хуьх, За квеззбеди уьмуьрдинтаж гуда.

¹¹ Руьгъди иманийрин кІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай: къвед лагъай гъилера къиникъикай Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай са касдизни зиян жедач».

Пергамда авай кІватІалдиз чар

¹² Пергам шегъерда авай иманийрин кІватІалдин малаикдизни кхьихъ: «Къве патайни хци тия авай тур гвайда икІ лугъузва:

¹³ – Куьне иблисдин тахтавай чкада уьмуьр тухузвайди Заз чизва. ГъакІ ятІани, куьн Заз мукъва яз ама. Иблис авай куь маканда Зи паталай вафа гваз шагъидвал авур АнтипІ яна къейи йикъарани куьне Закай къил къакъуднач. И карни Заз чизва.

¹⁴ Амма Зун квелай са бязи крара рази туш – ана квехъБилъаманнесигъатрал амалзавайбуру ава: Билъама, лагъайтІа, къадим вахтара БалакъавИсраилдинхалкъ рекъяй акъудиз туна. Абурузбутризавунвай къурбандар нез ва явавилер ийиз чирна. ¹⁵ Квехъни НикІалан теререфдаррин тарсар къазвайбуру ава. ¹⁶ Ша, куьне туба ая, гунагъкараржемир, тахъайтІа, и мукъвара Зун куь патав къведа ва Зи мецин туруналди Зи Гафар чІурзавайбурухъ галаз дяведиз экъечІда.

¹⁷ Руьгъди иманийрин кІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай: Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудайдав За сир

квеймангъудиндад акваз тада ва адаз За лацу къван багъишда. Къванцел садазни течидай цІийитІваркхъенваз жеда. Ам нин тІвар ятІа, анжах гъа къван гъатайдаз чир жеда».

Туйатирада авай кІватІалдиз чар

¹⁸ Туйатира шегъерда авай иманийрин кІватІалдин малаикдизни кхьихъ: «Кузвай цукІвар хътин вилер ва цІарцІар гузвай лацу буьруьнждиз ухшар кІвачер авайАллагъдин ХциикІ лугъузва:

¹⁹ – Куь крар, куьне Заз къалурзавай куьмуьгъуьббат, куьне Заз ийизвай къуллугъ, куьне Захъ ийизвай иман ва куь сабур Заз чизва. Куьне эхиримжи вахтара ийизвай крар зурба тирдини Заз чизва. Сифтедай Зи иман къуна куьне авур крар акъван чІехибур тушир.

²⁰ Амма Зун квелай рази туш: Язебел лугъудай са папа вич Аллагъдин мецелай рахазва лугъузва, Зи лукІариз тапан несигъатар гузва, абур рекъяй акъудзава, абурув явавилер ийиз ва бутриз авунвай къурбандар нез тазва. Вуна лагъайтІа, а папаз рехъ гузва. ²¹ За а папазАллагъдин рекъел атунпатал вахт гана, амма адаз вичин рекъелай Аллагъдин рекъел къвез кІанзавач. ²² Ингъе За ам месиз язава. Адахъ галаззинавалавурбуруни туба тавуртІа, За гъабурузни чІехи бедбахтвал ракъурда. ²³ За а папан пата авайбурувни ажал агакъарда. Гъа чІавуз иманийрин вири кІватІалар Заз инсанрин рикІерни абурун фикирар аквазвайди тирдан гъавурда Зун акъада. За гъар садав вичи авур крарин гъахъ агакъарда. ²⁴ Куьне, Туйатирада авай муькуьбуру, а папа гузвай несигъатрал амал ийизвач. Иблисдин крарин тапан деринвилерни квез чизвач. Гъавилай За квез лугъузва: За куьн мад кІевера твадач. ²⁵ Анжах квехъ авай иман Зун къведалди кІевиз яхъ.

²⁶ Эхирдалди Зи къастунал амал авуна, иблисдал гъалибвилер къачудайбурув За халкъарин винел чІехивал ийиз тада. ²⁷ Абуру халкъарал ракъун чумахъ гъиле аваз агъавал ийида. Халкъар хъенчІин къапар хъиз кІус-кІус жеда. ²⁸ ЗиБубадинпатай гъукум Зи Гъилени гъакІ гъатайди я. Гъалиб жедайдаз За экуьнин гъедни гуда.

²⁹ Руьгъди иманийрин кІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай».

Сердерда авай кІватІалдиз чар

3 Сердер шегъерда авайиманийрин кІватІалдинмалаикдизникхьихъ: «Аллагъдила атанвай иридрюьгъниирид гъед гвайда лугъузва:

– Заз куь крар чизва. Вирида квел чан аламайдай къазва, амма куьн къенва. ² Ажалдин ахварай ават! Куь хкатзавай чан уьмуьрдив ахцІура. Заз куь крарни Зи Аллагъдин вилик тамамбур яз аквазвач. ³ Куьне гьихътин весиятарни несигъатар

къабулнайтІа, рикІел хкваш, абур къилиз акъуд, туба ая. Куьн уях тахъайтІа, Зун чинебан угъри хъиз куь патав къведа. Гъи чІавуз Зун куь патав къведатІа, квез гъич чирни жедач.

⁴ Авайвал лагъайтІа, вахъ Сердерда чеб чиркинарнавачир са шумуд кас ава. Абур лацу парталар алуқІна Захъ галаз къекъез жеда. Абур и кардиз лайих я. ⁵ Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай гъар сада лацу парталар алуқІда. За гъахътиндантиваруьмуьрдин ктабдай акъуддач. ЗиБубадинва Адан малаикрин виликни За ам къабулда, ам Зи рикІ алай кас я лугъуда.

⁶ РуьгъдииманийринкІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай».

Филаделфида авай кІватІалдиз чар

⁷ Филаделфи шегъерда авайиманийринкІватІалдин малаикдизни кхъихъ: «Давудпачагъдин куьлег гвайди атанва, а куьлегдив ахъа авур дапІарар садавайни агал ийиз хъжедач. Гъа куьлег гвай Халисанда ваПақдалугъузва квез:

⁸ – Заз куь крар чизва. Ингъе, За куьн патал рақІар ахъайнава. Садавайни ам агализ жезвач. Квехъ чІехи къуват авач, яТани куьне Зи Гаф къуна, куьне Зи ТІварцікай къил къакъуднач.

⁹ Ингъе, чпи чпикай „Чунчувударя“ лугъуз, амма чеб чувудар тушиз тапарзавайбур, иблисдинмежлисдиз кІватІ хъанвайбур, атана куь кІвачерив метІерал акъвазвайвал ийида За. Абуруз Заз куьн кІан хъанвайди чир жеда.

¹⁰ За квез „эха“ лагъана эмир гайила, куьне эхна. Гъавилай чилин вири инсанар синагъ ийидай вахт атайла, За куьн къада-баладикай хуьда. ¹¹ Зун гъа и мукъвара къведа. Садани куь таж чуьнуьх тийидайвал, жувахъ авай иман хуьх. ¹² Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай гъар садакай За Зи Бубадин кІвале даяхдин гул ийида. Ам мад анай маса патахъ акъатдач. За адал Зи Аллагъдин ТІвар, Зи Бубадин патавай цаварилай эвичІзавай цІийи Ярусалим шегъердин тІвар ва зи цІийи тІвар кхъида. ¹³ Руьгъди иманийрин кІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай».

Ладикейда авай кІватІалдиз чар

¹⁴ Ладикей шегъерда авай иманийрин кІватІалдин малаикдизни кхъихъ: «Амин, яни Гъакъикъат тІвар алайда, вафа гвай ва халисан шагъидди, Аллагъди халкъ авунвай къван затІарин бине тирда икІ лугъузва:

¹⁵ – Заз куь крар чизва. Куьн я къайи туш, я чими. Куьн къайи тиртІа, ва я куьн чими тиртІа, вуч хъсан тир! ¹⁶ Амма куьн къуьруьгъуьм я. Куьн я чимини туш, я къайини. Гъавилай За куь тІвар Зи сивяй вегъида. ¹⁷ Вучиз лагъайтІа, куьне квекай „чахъ девлет ава, чаз са затІни кими туш“ лугъузва.

Амма квез куьн бахт авачирбур ва язухбур тирди, куьн са затІни авачирбур, буьркъуьбур ва къецілбур тирди чизвач. ¹⁸ За квез, квехъ девлет хъун патал, Заваймихъикъизил маса къачу лугъузва. Куь къецілвили квел гъизвай айиб таквадайвал За квез, Завай маса къачуна, лацу парталар алуқІун меслятзава. Куь вилеризни аквадайвал, абуруз, Завай маса къачуна, дарман квай гъуруш ягъ.

¹⁹ Заз кІанибуруз За абурун рехнеяр къалурзава ва абуруз жазани гузва. ГъакІ хъайила рикІ хци хъухъ ва туба ая.

²⁰ Килиг гъа, Зун рақІарихъ гала, За рақІар гатазва: Зи ван хъана, ни Заз рақІар ахъайтІа, Зун гъадан кІвализ гъахъда, За адахъ галаз санал фу неда, адани Захъ галаз неда.

²¹ Зун гъикІ гъалиб хъанатІа, гъикІ Зи Бубадихъ галаз Адан тахтунал ацукънатІа, Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай гъар садни За гъакІ Зи патав ацукъарда.

²² Руьгъди иманийрин кІватІалриз вуч лугъузватІа, япар авайбуруз ван атурай».

Цаварал Аллагъдиз къуллугъ авун

⁴ Идалай къулухъ заз цаварин ахъа рақІар акуна. Вилиқдай зав рахай, къаргъудай къвезвай хътин ванци Заз лагъана:

– Иниз хкаж хъухъ, за ваз идалай къулухъ вуч хъана кІандатІа къалурда.

² Зак садлагъана Руьгъакатна. Заз цаварал алай чІехи тахт ва тахтунал Ацукънавайди акуна. ³ ЧІехи тахтуна Ацукънавайда къацу яспис ва яру сардис лугъудай багъа къашари гудай хътин нурар чукІурзавай. ЧІехи тахт къацу зумруд лугъудай багъа къашуни чукІурдай хътин нурарин хважамжамди элкъуьрна къунвай. ⁴ ЧІехи тахт къанни къуд гъвечІи тахтунин юкъва авай. А тахтарал къанни къуд агъсакъал ацукънавай. Абурал лацу парталар, къилерални къизилдин тажар алай. ⁵ ЧІехи тахтунилай цІайлапанарни къукърумар, гъарай-эвер алахъзавай. Адан вилик ирид чирагъ кузвай. Абур Аллагъдин ирид руьгъ тир. ⁶ ЧІехи тахтунин вилик буьлуьлхътинмихъигъуьлуьз ухшарди квай. ЧІехи тахтунин къуд патахъай чан алай къуд затІ галай. Абуруз виликайни вилер авай, къулухъайни. ⁷ Чан алай сад лагъай затІ асландиз, къвед лагъайди данадиз ухшар тир. Чан алай пуд лагъай затІунихъ инсандин хътин чин авай, къуд лагъайди лув гузвай лекъ хъиз аквазвай. ⁸ Чан алай гъар са затІунихъ ругуд лув квай, луварин кІаникайни винелай гзаф вилер авай. Чан алай къуд затІари юкъуз-йифиз датІана лугъузва:

q1 –Пака, Пак я, Агъа вири дуйньядин,
q1 чи ПакРеббия Ам. Аллагъ датІана
q1 Хъайиди я, авазва Ам, хкведа.

⁹ Чан алай затІари тахтунал Ацукънавайдаз, Мидаим Чан Алайдаз шукурар, гьурметар ийидайла, Адаз тарифдин гафар лугъудайла,
¹⁰ Тахтунал Ацукънавайдан вилик къанни къуд агъсакъал метІерал акъваззава, эбеди чан алай Адаз икрам ийизва, чпин къилерал алай тажар чІехи тахтунин вилик эцигиз, икІ лугъузва:

q1¹¹ – Ребби Аллагъ, Вун шукурар, гьурметар,
 q2 гъакІни гьукум къабулуниз лайих я,
 q1 куьз лагъайтІа вири Вуна халкънава,
 q2 Ви къастуни гъанва вири арадал,
 q1 виридал чан гъанвайдини са Вун я.

Кхьинар алай къаргъу ва Аллагъдин КІел

5 Ахпа заз тахтуна Ацукънавайдан эрчІи гъиле кхьинар алай къаргъу аваз акуна. Къаргъудин къенени, винелни кхьинар авунвай. Ам ирид муьгъур яна агалнавай. ² Заз зурба самалаикниакуна.

– И къаргъудал алай муьгъурар алудуниз ва ам ахъаюниз вуж лайих я? – лагъана ада КІеви ванцелди.

³ Я цаварал алай, я чилерал алай, я чилерин КІаник квай садавайни ахъайна къаргъудиз килигиз жезвачир. ⁴ Къаргъу ахъайнаКІелизкъванни жедай лайих авай кас хъанач лугъуз, зун рикІ хъуткъуниз шехъна. ⁵ А чІавуз агъсакъалрикай сада заз лагъана:
 – Шехъмир! Ингъе, Ягъудантайифадикай тир Аслан, вичниДавудандувандилай ЭкъечІнавайди гъалиб хъанва. Адавай и къаргъу алай ирид муьгъур алудна ам ахъайиз жеда.

⁶ Зазкъурбанд авунвайхътин КІел акуна. Ам тахтунин патав чан алай къуд затІунин ва агъсакъалрин юкъва акъвазнавай. Адахъ ирид карч ва ирид вил авай. Ирид вил Аллагъдин иридруьгътир. Абуру Аллагъди чилел ракъурнавайбур тир. ⁷ КІеле атана тахтуна Ацукънавайдан эрчІи гъиляй къаргъу къачуна. ⁸ Ада къаргъу къачурла, чан алай къуд затІни къанни къуд агъсакъал КІелен вилик метІерал акъвазна. Абурув гъар садав са арфани атиррив ацІанвай къизилдин сукІра гвай. Атирар – Аллагъдиз талукъбурундуьаяртир. ⁹ Чан алай къуд затІунин агъсакъалри цІийи мани лагъана:

q1 Къаргъу къачуз, адал алай муьгъурар
 q2 алуд ийиз лайихди са Вун я,
 q2 куьз лагъайтІа Вун къурбанддиз акъудна.
 q1 Гъар са чІал гвай халкъарикай, тухумдай,
 q2 тайифадай Вуна Жуван Ивидихъ
 q2 Аллагъ патал инсанарни къачуна,
 q1¹⁰ абурукай къуллугъдай чи Аллагъдиз
 q2 пачагъарнихамамарниавуна,
 q2 Ва пачагъвал абуру чилел ийида.

¹¹ Заз тахт, чан алай къуд затІ ва агъсакъалар юкъва туна акъвазнавай гзаф малаикар акуна, абурун ванер атана. Абурун къадарни лап тежер къван гзаф хъанвай, агъзур агъзурдав къван агакънавай. ¹² Абуру КІеви ванцелди лугъузвай:

q1 – Къурбанднавай и КІел гзаф зурба я,
 q2 ава Адахъ девлет, камал, къуватни,
 q1 чна Адаз гьурметзава рикІивай,
 q2 шукурзава, Адан тариф ийизва.

¹³ Заз цаварал алай, чилерал алай, чилерин КІаник квай, гьурлерал алай вирида икІ лугъудай ван атана:

q1 – Ацукънавайдаз тахтунал ва КІелез
 q2 Шукур хъурай, абуруз гьурмет авурай,
 q1 Абурун тариф авурай ва алаз хъуй
 q2 Чилин-цавун къилел абуру датІана!

¹⁴ Чан алай къуд затІуни «амин» лагъана. Къанни къуд агъсакъал метІерал акъвазна ва абуру тахтуна Ацукънавайдаз икрам авуна.

Сифтегъан ругуд муьгъур алудун

6 ЗазКІелекъаргъудал алай ирид муьгъурдикай сад лагъайди алудайди акуна. Заз чан алай къуд затІуникай сада цавун къукърумрин ванцелди икІ лугъузвай ван атана:

– Инал ша!

² Ингъе, заз лацу шив акуна, адал гъиле чемерукІ авай сад ацукънавай. Мияхдизпачагъдин тажни гана. Ам гъалиб хъанвайди хъиз атанай. Ам гъалибвал къачуз атанвай.

³ КІеле къвед лагъай муьгъур алудайла, заз чан алай къвед лагъай затІунин ван атана.

– Инал ша!

⁴ Гила цІай хътин куьрен шив атана. Адал ацукънавайдаз чилел инсанри сада сад рекъиз дявеяр ийидай ихтияр гана. Адан гъиле чІехи турни туна.

⁵ КІеле пуд лагъай муьгъур алудайла, заз чан алай пуд лагъай затІунин ван атана:

– Инал ша!

Ингъе, заз чІулав шив акуна. Адал миях алай. Адан гъиле терезар авай. ⁶ Заз чан алай къуд затІунин арадай ихътин ван атана:

– Са йикъан гъакъидин къимет – са киле къуьл хъурай; са йикъан гъакъидин къимет – тек пуд киле мух хъурай! Зейтун тараравай чкаярни ципицІбагълар барбатІ мийир!

⁷ КІеле къуд лагъай муьгъур алудайла, заз чан алай къуд лагъай затІунин ван атана:

– Инал ша!

⁸ Ингъе, заз мейитдин ранг алай шив акуна, адал АжалтІваралай сад ацукънавай. Адан гуьгъуьналлазагъа дуньякъвезвай. Абуруз къведаз чилин инсанрин къудай са пай туруналди

вугана. ³ Ахпа са маса малаик атана, кърбангандин вилик акъвазна. Адан гъиле атирар кудай сукІра авай. Адав са гзаф атирарни вугана. Ада атирар Аллагъдиз талукъбурундуъаярни галаз тахтунин вилик квай къзилдин кърбангандал эцигна. ⁴ Атирар кана акъатзавай гум Аллагъдиз талукъ ксарин дуъайрихъ галаз малаикдин гъиле авай сукІрадай Аллагъдин вилик хкаж хъана. ⁵ Малаикди атирар кузвай сукІра хкажна, ам кърбангандилай къачунвай кузвай цукІварив ацІурна, ахпа абур чилел ичІирна. Гъа чІавуз гъарай-эвер акъатна, къукърумарни цІайлапанар яна. Чилел залзала хъана.

Сифтегъан ругуд къргъу

⁶ Гъар садав са къргъу гвай ирид малаик къргъуяр ягъиз гъазур хъана.

⁷ Сад лагъай малаикди къргъу яна. Иви какахънавай харни цІай акъатна чилел авахъна. Чилин пудай са паюнал алай тарарни къацу векъ кана.

⁸ Къвед лагъай малаикди къргъу яна. ЦІай къуна кузвай чІехи дагъ гъуълъуз аватна. Гъуълъун пудай са паюникай иви хъана. ⁹ Гъуле уьмуър тухузвай чан алай къван гъайванрин пудай са пай къена, гимийрин пудай са пайни терг хъана.

¹⁰ Пуд лагъай малаикди къргъу яна. Кузвай чирагъдиз ухшар чІехи гъед цавай аватна. Ам вацІарин ва булахран пудай са паюнал алукъна.

¹¹ И гъетрентІварни явшан тир. Пудай са пай вацІарани булахра авай яд явшан хъиз туькъуьл хъана. Туькъуьл хъайи яд хъвайивилияй гзаф инсанар къена.

¹² Къуд лагъай малаикди къргъу яна. Рақъининни, вацранни, гъетеринни пудай са пай къуна. Абур мичІи хъана. Йикъан пудай са пай экуьникай магърум хъана, йифен пудай са паюна вацрани гъетери экв ганач.

¹³ Заз цавун юкъвай тІуз лув гузвай лекъ акуна ва адан ван хъана.

– Гуж я, гуж я, гуж я чилел уьмуър тухузвай квез муькуь пуд малаикдин къргъуйрин ванери ийидайди! – лагъана ада кІеви ванцелди.

9 Вад лагъай малаикди къргъу яна. Заз цавай чилел аватай гъед акуна. Малаикдив гургусдин куьлег вуганвай. ² Ада гургусдин къуй ахъайна. Анай чІехи пичинай хъиз гум акъатна. Гургусдай акъатай гумадик рагъ ва гъава чІулав хъана. ³ Гумадай гзаф цицІерин лужар акъатна чилел фена. Абуруз акърабриз авай хътин къуват гана. ⁴ ЦицІериз я чилин векъериз, я маса къацу векъиз-къалаз, я са тарциз зиян гумир лагъана, зиянар гуз хъайитІа, анжах пелерал Аллагъдин тагъма алачир инсанриз це лагъана. ⁵ ЦицІериз ахътин инсанар рекъидай ваъ, анжах вад вацран къене абуруз азаб-азият ийидай ихтияр гана. ЦицІери гудай азабар акърабди хуз гайидай я. ⁶ А

йикъара инсанар чпин ажалдихъ къекъвез жеда, амма абуруз жагъидач. Абуруз чеб къена кІан жеда, амма ажал абурукай катда. ⁷ Чпин акунралди цицІерин луж дядедиз гъазурнавай шиверин рамагдиз ухшар тир; цицІерин къилерал къзилдин тажар хътинбур алай, абурун чинар, лагъайтІа, инсанрин чинриз ухшар тир. ⁸ Абурун чІарар папан чІарар хъиз тир, сарар асландин кІирериз ухшар тир. ⁹ Абурун ракукай авунвай хътин къеркъер алай. Абурун луварин ван дядедиз физвай шиверихъ галай дапурагрин чархарин ван хъиз тир.

¹⁰ ЦицІерин тумарихъ, акърабрин тумарихъ хъиз, хузар авай. ЦицІериз вад вацран къене инсанриз зиянар гунин ихтияр ганвай.

¹¹ ЦицІерин къиле гургусдин пачагъвалзавай малаик авай. АдантІварчувудчІалалди Абадан, юнан чІалалдини Апалуьн тир. Яни Тергдайди.

¹² Сад лагъай гуж алатна. Ингъе гила адан гуьгъуьналлаз мад къве гуж къведа.

¹³ Ругуд лагъай малаикди къргъу яна. Заз Аллагъдин вилик квайкърбангандинкъуд крчунилай къвезвай са ван атана. ¹⁴ А ванци къргъу гвай ругуд лагъай малаикдиз лагъана:

– ЧІехи Эфрат вацІун патав кутІуннавай къуд малаик ахъая. ¹⁵ Инсанрин пудай са пай терг ийиз эгечІдай сят ва югъ, варз ва йис патал гъазурнавай къуд малаикни ахъайна. ¹⁶ Эфратдин патавай шиверал алайбурун къушун экъечІна. Заз аскеррин къадар гъикъван ятІа ван хъана. Абуруз къадар авачир. ¹⁷ Заз шиверни мяхар ихътинбур яз акуна: мяхрал цІай хътин яру, мичІи-вили ва гугурт хъиз хъипи къеркъер алай. Шиверин къилер асланрин къилер хъиз тир. Абурун сиверай цІайни, гугуртни гум акъатзавай. ¹⁸ И пуд завалдик, шиверин сиверай акъатзавай цІукни, гумадикни гугуртдик инсанрин пудай са пай телеф хъана.

¹⁹ Шиверин къуват, лагъайтІа, абурун сиверани тумара авай. Абурун тумарин чкадал гуьлягъар алай. Шивери гуьлягърин къилералди зиянар гузвай. ²⁰ И завалрик къин тавур инсанри чпи туькІуьрай бутризикрам ийизмай. Абуру са затІни таквадай, са куьнинни ван текъведай, я къекъвезни тежедай бутриз, къзилдикай, гимишдикай, буьруьнждикай, къванцикай ва кІарасдикай авунвай бутриз ва чІуружинерриз куьлуьгъзамай. ²¹ А инсанри маса ксар ягъиз рекъин, суьгъурчивилер, явавилер, угъривилер авун акъвазарнавачир.

ГъвечІи ктаб гъилевай малаик

10 Заз циф галчукна цавай эвичІавай къуват авай са масамалаикакуна. Адан къилел хважамжам алай. Адан чин рагъ хъиз тир. Адан кІвачер цІай къуна кузвай гулар хъиз аквазвай. ² Адан гъиле гъвечІи ахъа ктаб авай. Ада вичин эрчІи кІвач гъуьлел, чапла кІвачни чилел эцигна. ³ Ада, асланди хъиз, кІеви ванцелди гъарайна. Адан

гъарайдиз цавун ирид къукърумди жаваб хгана.
 4 Ирид къукърум рахайла, зун хъыз гъазур хъана.
 Амма цаварилай зав са ван агакьна:

– Ирид къукърумди вуч лагъанатІа жуван къене хуьх, кхъимир.

5 Заз гъуьлени чилел акъвазнаваз акур малаикди эрчІи гъил цавуз хкажна, 6 цаварни ва цавара вуч аватІа, чилни ва чилел вуч алатІа, гъуьлни ва гъуьле вуч аватІа Вири Халкъ Авур Даим Уьмуьр Тухузвайдал кьин къаз лагъана:

– Вахт атана алуькнава. 7 Ирид лагъай малаикди къаргъу ягъайла, Аллагъди Вичиз къуллугъзавайпайгъамбарризгаи муштулхра лагъанвайвал, Ада сир кутунвай къаст кьилиз акъатда.

8 Заз цавалай атай ван мад гъилера захъ галаз рахана.

– Алад, – лагъана ада, – фена, гъуьлелни чилел акъвазнавай малаикдин гъилевай ахъа ктаб къачу.

9 Малаикдин патав фена, за лагъана:

– Зав ктаб гице.

– Къачуна, ам неъ, – лагъана ада. – Ам ви руфуна тукъуьл хъайитІани, ви мецел ам, вирт хъиз, ширин жеда.

10 За малаикдин гъилей ктаб къачуна тІуьна. Ам зи мецел, вирт хъиз, ширин тир. Амма зи руфуна ам тукъуьл хъана. 11 И чІавуз заз лагъана:

– Жуьреба-жуьре чІаларал рахазвай халкъарин, тайифайрин ва пачагърин кьилел вуч къведатІа, къедлай къулухъ вуна мад пайгъамбарди хъиз лугъуда.

Къве шагъид

11 Зав яргъи лаш хътин аса вугана ва лагъана:
 – Къарагъ, фена,

АллагъдинИбадатхананикъурбанганалцум ая.
 Ибадатханада икрам ийизвайбур гьисаба.

2 Ибадатханадин къеце патан гъен тур, ам алцум мийир. Анаг маса халкъарин ихтиярда тунва. Абуру яхцІурни къве вацран муьгълетаПакШегъердиз кІур яда. 3 За зи къве шагъиддиз Зи мецелай рахадай ихтияр гуда. Абуру рекъинай ягъ тавунвай сарикай хранвай парталар алаз агъзурни къве вишни пудкъад юкъузпайгъамбарвалийида.

4 И къве шагъид – зейтундин къве тарни я, къве чирагъганни я. Абуру къведни вири дуьньядин пачагъ тир Аллагъдин вилик акъвазнава. 5 Садаз абурун хатур хаз кІан хъайитІа, абурун сивяй цІай акъатда, цІу абурун душманар тукъуьнда. Сада абурун хатур хайитІа, а кас гъа и За лагъайвал рекъида. 6 Абуру пайгъамбарвал ийидай йикъара марф къун тавун патал, абуруз цав агалдай ихтияр ава. Вири ятарни абурун ихтиярда ава. Абуруз чпиз кІан хъайи гъи чІавуз хъайитІани ятар ивидиз элкъурдай ва чил жуьреба-жуьре завалралди акІажардай ихтияр ава. 7 Абуру чпин шагъидвал авуна куьтягъайла, гургусдайничхир экъечІа.

Ничхирди абурал вегъида ва гъалиб жеда. Ада абур

рекъида. 8 Ада абурун мейитар чІехи шегъердин куьчедал тада. А шегъерда чиРеббинихашунизянай. А шегъердиз шартІуналдиСадумва яМисрилуьгуз жеда. 9 Гъар жуьре чІаларал рахазвай халкъарикай, тухумрикай, тайифайрикай тир инсанар пуд югъни зура абурун мейитриз килигиз жеда ва абур кучукиз тадач.

10 Чилел алай инсанар и кардал шад жеда ва абуру хвешивилер ийида, сада садаз савкъватар ракъурда, вучиз лагъайтІа и къве пайгъамбарди чилел алайбуруз азабар ганай.

11 Амма пуд югъни зуралай къенвайбурук Аллагъди ракъурнавай чан хкидайруьгъакатна.

Абуру къведни кІвачел къарагъна. Абуруз килигзавайбурук зурба кичІ акатна. 12 Къве шагъиддиз цаварилай ван хъана:

– Иниз хкаж хуьхь.

Абуру цифедаллаз цавуз хкаж хъана. Душманар абуруз килигиз амай. 13 Гъа чІавуз зурба залзала хъана. Шегъердин цІудай са пай чкІана. Залзаладик ирид агъзур кас телеф хъана. Амай инсанрик кичІ акатна. Абуру Аллагъдиз шукурар авуна.

14 Къвед лагъай гуж алатна. Ингъе фад-фад пуд лагъай гуж къвезва.

Ирид лагъай къаргъу

15 Ирид лагъаймалаикдикъаргъу яна. Цавай кІеви ванери лагъана:

– Дуьньядикай Чи Реббидини

АданМесигъдипачагъвалдай виляят хъанва. Абуру даим яз чил-цав идара ийида.

16 Аллагъдин вилик квай тахтарал алай къанни къуд агъсакъални метІерал акъвазна. Абуру чинар агъузна Аллагъдиз икрам ийиз 17 лагъана:

q1 – Ребби Аллагъ, Агъа вири дуьньядин,

q2 шукурзава, икрамзава чна Ваз,

q1 Вун датІана хъанай, къени авазва.

q2 Ви гьукумни къе Ви Гъиле гъатнава.

q1 На пачагъвал ийидай вахт атана.

q2¹⁸ Халкъар пехъи хъанва, абур дили я.

q1 Гила ваз хъел къведай вахтни атанва,

q2 кьейибурун дуван Вуна ийида,

q1 Ви лукІарив – пайгъамбаррив, Аллагъдиз

q2 талукъбурув, гъардав, Вахъай кичІе тир,

q1 гъвечІибурув, чІехибурув, гъар садав

q2 чпин гъакъи агакъардай вахт хъанва.

q1 Исятда чил терг ийизвай инсанар

q2 чеб дуьньядай терг ийир вахт атанва.

19 Аллагъдин цава авай Ибадатхана ахъа хъана. Виридаз Ибадатханада авай Адан весийрин сандух акуна. ЦІайлапанар яна. Гъарай-эвер акъатна. Цавари къукърумарна. Чилерал залзала хъана. Зурба хар къвана.

Са пабни аждагъан

12 Цавал са чІехи кардикай хабар гудайишараакъалтна. Ам рагъ алукинавай папан шикилда авай. Папан кІвачерик варз квай, адан кьилел цїикъвед гъед авай таж алай. 2 Ам кІвачел залан тир. Аял хадалди вилик жедай азабди гузвай тІалдик папа гъарайзавай. 3 Цавал са маса ишарани акъалтна. Ам са чІехи яру аждагъандин шикилда авай. Аждагъандал ирид кьилни цїуд карч алай, гъар са кьилел са таж алай. 4 Адан тумуни цавалай гъетерин пудай са пай шутхунна, чилел гадарна. Аждагъан аял хазвай папан вилик акъвазна. Папа аял хунни кумаз аждагъандиз адан таза аял нез кІанзавай. 5 Папа гада хана. Аялди гъиле ракъун аса къуна вири халкъарал пачагъвал авуна кІанзавай. Папан аял Аллагъди Вичин тахтунин патав хутахна. 6 Паб аждагъандикай къурумдиз катна. Ана Аллагъди адаз чка гъазурнавай. Ана агъзурни кьве вишни пудкъад юкъуз папан къайгъу чІугун лазим тир. 7 Ахпа цаварал дяве хъана. Мукаила ва аданмалаикриаждагъандин аксина гъужумна. Аждагъан ва адан малаикар атІабурун аксина экъечІна 8 ва кІаник акатна. Аждагъан ва адан малаикар цаварилай чукурна. 9 Аждагъан, лагъайтІа, къадим гъулягъя. Адазиблисва я шейтІан лугъузва. Ада вири алем алцурарзава. Ам чилел гадарна, адахъ галаз адан малаикарни гадарна. 10 А чІавуз заз цавай кІеви ван атана:

q1 – Ингъе гилахиласвалниатанва.
 q2 Аллагъдин гуж гъалиб хъанва. Пачагъвал
 q1 чи Аллагъди ийидай чІав атанва,
 q2 алукънава гъукум АданМесигъдин.
 q1 Аллагъдиз чи стхайрилай-вахарлай
 q2 гъам юкъуз, гъам йифиз фитне авурди
 q1 гадарнава чилерал. 11 Ва абуру
 q2 КІелениВи къурбанд яз гуналди
 q1 чпин шагъидвилелди
 q2 аждагъандал гъалибвал къачуна.
 q1 Адаз вафани хуьнин хатурдай,
 q2 чпин чанни гуз гъич гъайиф атанач.
 q1 12 ГъакІ хъайила, шад хъухъ, цавар ва ана
 q2 уьмуьр тухуз авайбур! Эй, алайбур
 q1 чилерални гъуьлерал, квез жедайди
 q2 гуж я, гуж я, куьз лагъайтІа куь патав
 q1 хъел атанвай вичиз пара писдаказ
 q2 иблис агъуз эвичІнава. Чизава
 q1 адаз вичиз тІимил вахт амайди!

13 Аждагъандиз вич чилел гадарнавайди акурла, ам гада ханвай папан геле къекъвез эгечІна.
 14 Папавай аждагъандин хурукай къурумдиз вичиз гъазурнавай чкадиз лув гуз жедайвал, адаз чІехи лекърен кьве лув гана. Ана Аллагъди са йисуз, кьве йисуз ва зур йисуз папан къайгъу чІугун лазим тир.

15 Аждагъанди вичин сивяй папан гуьгъуьниз са вацї ацїай кьван яд ахъайна. Адаз паб вацїу тухвана кІанзавай. 16 Амма чили папаз куьмек гана. Чили вичин сив ахъайна, аждагъандин сивяй авахъай вацї туькьуьнна. 17 Аждагъандиз папакай пара пис хъел атана. Ам папа ханвай маса ксарал, яни Аллагъдин тагъкимар хуьз, ИсаМесигъдикай шагъидвал ийизвайбурал гъужум ийиз фена. 18 Аждагъан атана гъуьлуьн кьерел акъвазна.

Гъуьлуькай хкечІай ничхир

13 Заз гъуьлуькай хкечІавай ничхир акуна. Адал ирид кьилни цїуд карч алай. Адан гъар са крчунал са таж алай. КьилералтІвараркхъенвай. А тІварараситІварар тир. 2 Заз акур ничхир лекъендиз ухшар тир. Адан кІвачер севрен кІвачер хътинбур, сив асландин сив хътинди тир. Аждагъанди вичин къуватни тахт ва вичин ихтиярар ничхирдиз гана.

3 Ничхирдин са кьилел гзаф пис хер алай. А хирекай кьил рекъидай хъиз тир. Амма а хер сагъ хъхъана. Ничхирдиз килигзавай чилеллай инсанар мягътел хъана ва адан гуьгъуьнаваз фена. 4 Абуру, ничхирдиз вири ихтиярар гайивилляй, а аждагъандиз икрам авуна. Абуру ничхирдизни икрам авуна.

– И ничхирдив вуж агакъда? Нивай адахъ галаз женгиниз экъечІиз жеда? – лагъана абуру.
 5 Ничхирдиз дамах гваз Аллагъдикай аси ихтилатар ийиз рахадай сив гана. Адаз вичин кІвалахар яхцІурни кьве вацран къене ийидай ихтиярар гана. 6 Ничхир Аллагъдикай, Адан ТІварцІикай, Ада уьмуьр тухузвай чкадикай ва цаварал уьмуьр тухузвай вирибурукай аси ихтилатар лугъуз эгечІна. 7 Адаз Аллагъдиз талуькьбурухъ галаз дяве ийидай ва абурал гъалиб жедай ихтияр гана. Адаз жуьреба-жуьре чІаларал рахазвай тухумрал, халкъарал, ва тайифайрал гъукумвалдай ихтиярни гана. 8 Къурбанддиз акъуднавайКІелевгвай, дуьнья халкъ тахъанмаз авай уьмуьрдин ктабда тІварар гъат тавунвайбуру ничхирдиз икрам авуна.
 9 Нихъ япар аватІа, гъадаз ван атурай.

q1 10 Есирвал нин къисмет ятІа,
 q2 есирвиллиз аватда ам.
 q1 Туруник кьин къисмет тирди,
 q2 тур галуькна рекъида ам.
 q1 И береда лап сифте яз герекди
 q2 Аллагъдиз талуькьбурухъ хьунухъ я
 q1 ихтибарни, сабурни.

Чиликай хкечІай ничхир

11 Ахпа заз маса ничхир акуна. Ам чиликай хкечІавай. Адал кІелен хътин кьве карч алай. Адан ван аждагъандин ван хътинди тир. 12 И ничхирдизни гъа сифтегъан ничхирдиз ганвай хътин вири ихтиярар авай. Ада вичин крарни гъа

сифтегъандан вилик ийизвай. Ада вири дуьньяда авайбур гзаф пис хер сагъ хъхъай сифтегъан ничхирдиз икрам авуниз мажбурзавай. ¹³ Адаз сифтегъан ничхирдин вилик аламатар къалурдай ихтияр ганвай. Ада чІехикеремат-ишараярийизвай. Ада, инсанриз аквадайвал, гъатта цаварилай чилерал цІайни къурзавай. Ихътин керемат-ишарайралди къвед лагъай ничхирди инсанар алцурарзавай. Ада чилел алайбуруз хер сагъ хъхъай ничхирдин къамат-кІалуб расна гъазур ая лугъузвай. ¹⁵ Адаз сад лагъай ничхирдин кІалубдал чан гъидай къуват гана ва ада кІалубдал чанни гъана. И кІалубдивай гъатта рахазни жедай. Къвед лагъай ничхирди а кІалубди вичиз икрам тавурбур ягъиз рекъидайвални авунай. ¹⁶ Къвед лагъай ничхирди гъвечІибурун ва чІехибурун, девлет авайбурун ва саилрин, азадбурун ва лукІарин виридан эрчІи гъилел ва я пелел тагъма гъалчдайвал авуна. ¹⁷ ГъакІни и тагъма, яни ничхирдин тІвар ва я адан тІварцІин рекъем, алайбурулай гъейри мад садазни са затІ маса къачудай, я маса гудай ихтияр ганач.

¹⁸ Инал акъул-камал герек я. Низ акъул аватІа, къуй ада ничхирдин рекъемдин мана чир авурай. А рекъемди виче инсандин тІвар чуьнуьхнава. Адан рекъем ругуд вишни пудкъанни ругуд я.

Зейтун пелел лагъай цІийи мани

14 Ингъе, зазСигъандагъдал акъвазнавайКІелакуна. Адахъ вишни яхцІурни къуд агъзур кас галай. А ксарин пелерал КІелен ва АданБубадинТІвараркхъенвай. ² Заз цаварилай арфаяр язавай хътин ван атана. А ван чІехи селдин ванцизни зурба къукърумрин ванциз ухшар тир. ³ Тахтунин, чан алай къуд затІунин агъсакъалрин вилик цІийи мани лугъузвай. Аллагъди хиласнавай вишни яхцІурни къуд агъзур касдилай гъейри садавайни и мани чириз жедачир. ⁴ А ксари садрани папарихъ галаз чІуру крар авуначир, абурмихъияз амай. КІел гъиниз фидатІа, абурни гъаниз фида. Чилин инсанрин арадай абур кІватІ хъувунвай бегъердикай Аллагъдизни КІелез багъишнавай сифтегъан бегъерар тир. Абур Аллагъди хиласнавайбур тир. ⁵ Абурун мецел тапан гаф алачир, абурок рехне квачир.

Пуд малаикдин хабар

⁶ Заз масамалаикакуна. Ада цавун юкъвай тІуз лув гузвай. Адав чилел алай инсанриз, гъар са тайифадиз, гъар са тухумдиз, жуьреба-жуьре чІаларал рахазвай гъар са халкъдиз муштулух яз гудай даимШад Хабаргвай. ⁷ Ада кІеви ванцелди лагъана:

– Аллагъдихъай кичІе хъухъ. Адан тариф ая. Ада инсанрин дуван ийидай вахт алукънава. Цавни

чил, гъуьлни булахар халкъ авур Халикъдиз икрам ая.

⁸ Сифтегъан малаикдин гуьгъуьнал алаз маса малаик атана.

– ЧІехи шегъерБабилбарбатІ хъана, чкІана, – лагъана ада. – А шегъерди вири халкъариз вичин явавилн туьнт чехир гана, абур къудур авуна.

⁹ Сифте къве малаикдин гуьгъуьнал алаз пуд лагъай малаик атана.

– Ничхирдизни адан кІалубдиз икрамзавай ва вичин пелел ва я гъилел тагъма гъалчун къабулзавай ксари ¹⁰ Аллагъдин хъиленчехир хъвада, – кІеви ванцелди лагъана ада. – А чехир Аллагъдин хъилен сукІрада туьнт хъанвайди я. Ахътин гъар са касдизпакмалаикринни КІелен вилик цІани гугуртда азабар гуда. ¹¹ Абуруз азабар гузвай цІун гум даим яз цавуз хкаж жеда. Ничхирдизни адан кІалубдиз икрамзавайбуруз ва адан тІвар алай тагъма къабулзавайбуруз я юкъуз, я йифиз секинвал жедач.

¹² Исятда Аллагъдиз талукъбуруз, Адан тагъкимрал амал ийизвайбуруз ваИсадихъиманийизвай ксариз герекди сабур хуьнуьх я.

¹³ Заз цаварилай ван атана:

– Кхъихъ: къедлай къулухъ Аллагъ рикІеллаз рекъизвайбурбахтаваря.

– Эхъ, гъакІ я, – лагъанаРуйгъди. – Абуру чпин зегъметрикай ял яда, вучиз лагъайтІа абуру авур крарикай Аллагъдиз хабар я.

Чилел гвен гуьн

¹⁴ Ингъе, заз цавай экуь циф акуна. А цифедалИнсандин Хцизухшар са кас ацукънавай. Адан къилел къизилдин таж алай. Адан гъиле хци мукал авай. ¹⁵ Ибадатханадаймаса малаик экъечІна ва ада цифедин гапІалдал алайдаз кІеви ванцелди гъарайна:

– Жуван мукал кардик кутур ва гвен гуьг. Гвен гуьдай вахт алукънава. Чилел гвенар чранва.

¹⁶ Цифедин гапІалдал ацукънавайда вичин мукалдив чилел алай гвен гуьз эгечІна ва гвена куьтягъна.

¹⁷ Ахпа цаварал алай Ибадатханадай маса малаик экъечІна. Гъадавни хци мукал гвай. ¹⁸ Къурбангандинпатавай маса малаик атана. Адаз цІал гъукумвал ийидай къуват ганвай. Ада мукал хътин хци чукІул гвай малаикдиз кІеви ванцелди гъарайна:

– Жуван мукал кардик кутур. Чилел алай ципицІрин чІереяр атІутІ. Абурал алай бегъерар дигмиш хъанва.

¹⁹ Малаикди вичин чукІулдив чилел алай гвен гуьз эгечІна, ципицІрин чІереяр атІана ва абур ципицІар шукъурдай чкадиз, яни Аллагъдин хъилен чІехи шукъургандиз вегъена.

²⁰ Шукъурган шегъердивай яргъа авай.

ЦипицІрин тварар къванцик акатна. Къванцин

кІаникай иви авахъна. А иви агъзурни ругуд виш истаддин чкада шивцин кьенеррив къван хкаж хъана.

Ирид завал гвай ирид малаик

15 Заз цавай са чІехи кардикай хабар гудай алааматдин масаишараакуна. Заз гьар садав са завал гвай иридмалаикакуна. А эхиримжи завалар Аллагъдин чІехи хъел куьтягъ жезва лагъай чІал тир. ² Заз шуьшедин гьуьл хътинди акуна. Адак цІайни какахънавай. Ничхирдални адан кІалубдал гъалиб хъайи ва адан тагъмадал алайтІварцІин рекъем къабул тавур инсанар, Аллагъди чпиз гайи арфаяр гъиле къуна, и шуьшедин гьуьлел акъвазнавай. ³ Абуру Аллагъдин лукІМусадиваКІелетуькІуьрай мани лугъузвай:

q1 Зурбани я, ажайибни крар Ви,
q2 РеббиАллагъ, Агъа вири дуьньядин!
q1 Гъахъ-михьибур, дуьзбурни я рекъер Ви,
q2 чилел алай къван халкъарин Пачагъ чи!
q1⁴ Вакай, Ребби, кичІе тежер вуж ава,
q2 вуж ава Ви ТІварцІиз шукур тийидай?
q1 Пақдианжах са Вун я.
q2 Вири халкъар къведа икрам ийиз Ваз,
q1 куьз лагъайтІа виридаз чир хъанва къе
q2 На ийидай дуван тирди гъахъ-михьи.

⁵ Ахпа заз цавай акуна хъи,Ибадатханаяз кардик квайШагъидвилин Алачуахъа хъана.

⁶ Ибадатханадай ирид малаик экъечІна. Абурув гьардав са завал гвай. Малаикрал кушдин гъаларикай хранваймихьиэкъуь парталар алай. Абурун хурарал къизилдин чІулар алай. ⁷ Чан алай къуд затІуникай сада ирид малаикдиз – гьар садаз са къизилдин сукІра гана. СукІраяр даим чан алайАллагъдин хъилевацІанвай.

⁸ Аллагъдинбаркалладива Адан къудратди Ибадатхана гумадив хъиз ацІурна. Ирид малаикдив гвай ирид завал алатна куьтягъ жедалди садавайни Ибадатханадиз физ жезвачир.

Аллагъдин хъилев ацІанвай ирид сукІра

16 ЗазИбадатханадайкъвезвай кІеви ван атана.
– Алад, – лагъана ванци иридмалаикдиз, – фена,Аллагъдин хъилевацІанвай ирид сукІра чилел ичІира.
² Сад лагъай малаикди фена вичин сукІра чилел ичІирна. Ничхирдиз ва адан кІалубриз икрамзавай инсанрал гзаф пис, ирин авай хирер хъана.
³ Къвед лагъай малаикди вичин сукІра гьуьлуьз ичІирна. Гьуьлуькай мейитдин ивидиз ухшар иви хъана. Гьуьле авай къван чан алай затІар вири къена.

⁴ Пуд лагъай малаикди вичин сукІра вацІаризни булахриз ичІирна. ВацІарикайни булахрикай иви хъана. ⁵ Заз ятар хуьзвай малаикдин ван атана:

– ДатІана авай, хъайи вапакРебби, Вун гъахъ-михьи я, вучиз лагъайтІа Вуна авур дуван адалат галайди я. ⁶ Инсанри Аллагъдиз талукъбуруннипайгъамбарриниви гьикІ авадарнатІа, Вуна гъа инсанрив иви хъвазни туна. Абуру иви хъваз туниз лайих я.

⁷ Ахпа зазкъурбангандинпатавай къвезвай са ван атана:

– Эхъ, Ребби Аллагъ, вири дуьньядин Агъа, вуна ийизвай дуванар дуьзбур ва гъахъ-михьибур я.

⁸ Къуд лагъай малаикди вичин сукІра ракъинал ичІирна. Ракъиниз инсанар кудай ихтияр гана. ⁹ Зурба зегъемди инсанар алуарна. Абуру и завалар гъиле авай Аллагъдиз экъуьгъунар авуна. ИнсанарАллагъдин рекъел атаначва Адаз шукур авунач.

¹⁰ Вад лагъай малаикди вичин сукІра ничхирдин тахтунал ичІирна. Ничхирдин виляятда мичІи хъана. Азабрик акатай инсанри чпин мецер кІасзавай. ¹¹ Абуру чпиз азабарни завалар гана лугъуз цаварин Аллагъдиз экъуьгъунар авуна. Инсанри чпин пис крар акъвазарнач.

¹² Ругуд лагъай малаикди вичин сукІра чІехи Эфрат вацІуз ичІирна. ВацІ къурана. Рагъ экъечІдай патай къведай пачагъриз рехъ ачух хъана. ¹³ Заз аждагъандин, ничхирдин ва тапан пайгъамбардин гьар садан сивяй са чиркинруьгъэкъечІзавайди акуна. Абуру пудни хъипериз ухшар тир. ¹⁴ Абуру чІуружинеринруьгъер тир. А руьгъерикеремат-ишараяркъалурзавай. Абуру алемда авай вири пачагърин патав, са чІехи юкъуз а пачагъар вири дуьньядин Агъа тир Аллагъдихъ галаз ийидай дяведиз къарагъарун патал, физвай.

¹⁵ Реббиди лугъузва:

– Ингъе, Зун чинебан угъри хъиз къвезва. ДатІана уях ва вичин парталар хуьзвай касбахтаваря. Ам къецІилдиз къекъведач. Адан айиб инсанриз аквадач.

¹⁶ ЧІуру жинерин руьгъери пачагъар вичизчувудчІалалди Гъармагеддан лугъудай чкадиз кІватІна.

¹⁷ Ирид лагъай малаикди вичин сукІра гъавадиз ичІирна. Ибадатханада авай тахтунин патавай кІеви ван атана:

– АкъалтІна!

¹⁸ ЦІайлапанар яна, цавари къукърумарна, гъарай-эвер акъатна. Чилел зурба залзала хъана. Ихътин залзала чилел инсанар халкъ авурдалай инихъ хъайиди тушир. Гъахътин зурба залзала тир!
¹⁹ ЧІехи шегъер пуд чкадал пай хъана. Халкъарин шегъерар чкІана. ЧІехиБабилшегъерни Аллагъдин рикІелай алатнач. Гъа шегъердивни Аллагъди хъилин туьнт чехирдив ацІанвай сукІра хъваз туна.
²⁰ Гьуьлел алай гьар са къурамат квахъна. Чилел

дагъларни амукънач. ²¹ Инсанрин кьилел цаварай чІехи къванерин хар къвана. Завалар хъана лугъуз инсанри Аллагъдиз экъуьгъунар авуна, вучиз лагъайтІа хару гъайи завалар гзаф заланбур тир.

Бабил шегъердин дуван авун

17 Ирид сукІра гвай иридмалаикдикайсад атана ва захъ галаз рахана:

– Ша, – лагъана ада, – За ваз гзаф вацІар авахъзавай чилерин юкъвал ацукънавай чІехи ченгидин дуван ийидайвал къалурда. ² Адахъ галаз чилин пачагърини явавилер авуна. Адан явавилер чехирди чилел уьмуьр тухузвайбур сархушарна.

³ ЗакРуйгъакатна, ва малаикди зун кьурумдиз тухвана. Ана заз яру ничхирдал ацукънавай са паб акуна. Ничхирдал элкъвез-

элкъвезтІвараркхъенвай. Абурасибуртир. Ничхирдал ирид кьил ва цІуд карч алай. ⁴ Папахъ багъа яру парталар галчукнавай. Ам къизилралди, багъа къашаралди ва мержанралди чІагурнавай. Адан гъиле къизилдин сукІра авай. СукІра папан явавилер чехирдив ацІанвайди тир. А чехирдик гъинавачир чиркин шейэр какадарнавай. ⁵ Адан пелел «ЧІехиБабил, ченгийринни гъинавачир чиркин шейэрин диде» лагъана сир квай тІвар кхъенвай. ⁶ Аллагъдиз талукъбурун ваИсадикайшагъидвал авурбурун иви хъвана паб сархуш хъанвай. И крар акур зун гзаф мягътел хъана амукъна.

⁷ – Вун вучиз мягътел хъанва? – лагъана малаикди. – За ваз и папан ва ам ацукънавай ничхирдин сир ахъайда. Ваз акур ва вичел ирид кьилни цІуд карч алай ничхир хъайиди тир, гила ам амач. Ам гургусдайэкъечІа ва ахпамихъизтерг жеда. Чилел алай инсанрикай нин тІварар дуьнья халкъ жедалди вилик уьмуьрдин ктабда кхъенвачтІа, гъа ксар ничхирдал мягътел жеда, вучиз лагъайтІа а ничхир хъанай ва гила ам амач. Амма ам мад пайда хъжеда.

⁹ Исятда герекди акьул-камал я. Ничхирдин ирид кьил – паб ацукънавай ирид дагъ я. Гъа гъабур ирид пачагъни я. ¹⁰ Ирид пачагъдикай вад алуднава, сад амазма, муькуьди гъеле атанвач. Атайлани, ам яргъалди амукъдач. ¹¹ Виликдай хъайи ва гила амачир ничхир муьжуьд лагъай пачагъ я. Гъамни гъа иридакай сад я ва вичин ажалдив агакъда.

¹² Ваз акур цІуд карч – гъеле гъиле пачагълугъ гъат тавунвай пачагъар я. Амма абурув ничхирдихъ галаз са сятдин муьгълетда пачагъдин гъукум вугуда. ¹³ А цІуд пачагъдихъ виридахъ са мурад ава. Абуру чпин къуватни гъукум ничхирдиз гуда. ¹⁴ АбуруКІелехъгалаз дяве ийида. КІел абурал гъалиб жеда, вучиз лагъайтІа КІел агъавалзавайбурун Агъани я, пачагърин пачагъни. Вужар КІелехъ галатІа, абур Гъада эвернавайбур, Гъада хкъагъайбур ва Гъадаз вафа хуьзвайбур я.

¹⁵ Ахпа малаикди лагъана:

– Ваз ченги ацукънаваз акур вацІар – жуьреба-жуьре чІаларал рахазвай халкъар, тайифаяр ва тухумар я. ¹⁶ Ничхирдиз ва адал алай цІуд крчуниз ченги такІан жеда, абуру адан девлетар вара-зара ийида, ам къецІиларда, адан беден неда ва цІа куда. ¹⁷ ЦІуд пачагъдивни Аллагъди Вичин къаст кьилиз акъуддайвал ийиз туна. Аллагъдин виликамаз лагъай гафар кьилиз акъатдалди цІуд пачагъдини садвилелди чпин ихтиярар ничхирдин гъиле твада. ¹⁸ Ваз акур паб чилин пачагърал пачагъвал ийизвай чІехи шегъер я.

Бабил барбатІ хьун

18 Ахпа заз цавай эвичІзавай масамалаикакуна. Адан гъиле чІехи ихтияр авай. Аданбаркалладичил экуь авунвай. ² Ада лап кІеви ванцелди гъарайна:

q1 – БарбатІ хъана, барбатІ хъана,Бабил, вун, q2 чІехи ченги, чІехи шегъер Бабил, вун.

q1 Адакай кІвал хъана чІуружинеррин, q2 макан хъана чиркинвал гвайруьгъерин, q2 адакай муг хъана чиркин къушарин.

q1³ Адав хъайи явавилерин туьнт чехир q2 хъванай вири и дуьньядин халкъари.

q1 Адахъ галаз санал чилин пачагъри q2 зинавилер, явавилер авунай.

q1 Ада вичин ацІайвилер, абурдив q2 савдагаррин мални девлет артухнай.

⁴ Заз цавай маса ван атана:

q1 – И шегъердай экъечІ, зи халкъ! Акъвазмир!

q2 Пай кутамир адан чІехигунагърик.

q2 И шегъердиз хъайи гуж квез тахъурай.

q1⁵ И шегъердин гунагърин дагъ цавариз

q2 хкаж хъанвай. Адан вири тахсирар

q2 рикІеллама чиРеббидин, Аллагъдин.

q1⁶ Вуч писвал квез авунатІа шегъерди,

q2 куьнени гъам хъия кве къат алазни.

q1 Ада квез туьнт чехир цайи сукІрада

q2 куьне хъуз къедреда туьнтди гъадлайни.

q1⁷ Гъикъван машгъур авунайтІа ада вич,

q2 мал-девлетдин юкъва чІугъаз кефият,

q2 гъакъван адаз гъам-хажалат, азаб це.

q1 Лугъузва гъа ада вичин рикІайни:

q2 «Зун пачагъ я ацукънавай тахтуна,

q2 хендеда туш, са дертни-гъам жедач заз».

q1⁸ Гъахъняй са къуз адав жаза агакъда,

q2 адан ажал къведа, адан йикъ жеда,

q2 адаз шел-хвал жеда, каша гъатда ам,

q1 цІа гъатна ам куда, вучиз лагъайтІа

q2 къуват ава Ребби Аллагъдихъ, дуван гвай.

⁹ Ам кузвай цІун гум акурла, адахъ галаз санал явавилер ва ацІайвилер-чІагайвилер авур чилин пачагъар рикІ къекъягъиз адахъ шехъда. ¹⁰ Адаз жезвай азабрикай кичІела чилин пачагъри, яргъал акъвазна, лугъуда:

– Гуж я, гуж я ваз хъанвайди, чІехи шегьер, мягкем шегьер Бабил, куыз лагъайтІа са сятдин къене вав ви жаза агакъна.

¹¹ Чилин савдагарар чпив гвай метягъ садани маса къахчун тийизмайвиляй рикІ къекъягъиз шехъда. ¹² Абурув гвай метягъ, лагъайтІа, къизилдинни гимишдин затІар, багъа къашарни мержанар, назназиярни багъа яру парчаяр, атІласарни хараяр, атир галай кІарасрикайни магъидикай, багъа кІарасрикайни буърунждикай, ракукайни мармардикай раснавай затІар, ¹³ надирдадни атир галай жуъреба-жуъре векьер-къаларни, чехирарни чІемер, гъурни къуъл, маларни лапагар, шиверни фургъунар, лукІар ва маса инсанар тир. ¹⁴ Савдагарри шегьердиз лугъуда:

– Ви руьгъдиз кІани бегьерар вав гумукънач. ЦІарцІар гудай вири багъа шейэр вавай къакъатна. Ваз мад абур жагъин хъийидач.

¹⁵ И шегьердихъ галаз гуз-къачунин савда авуналди девлет артух хъайи савдагарар шегьердик акатнавай цІукай кичІела яргъа акъвазда ва рикІ къекъягъиз шехъда.

¹⁶ – Гуж я, гуж я ваз хъанвайди, чІехи шегьер! – лугъуда абуру. – Назназиярни, багъа яру парчаярни хараяр галчукнавай, къизилдалди, багъа къашаралдини мержанралди чІагурнавайшегьер!

¹⁷ Ихътин девлетар са сятдин къене терг хъана. Гимичийрин къилевайбуру, гимичийри, гимида аваз сиягъат ийизвайбуру ва гъулелай хийир къачузвай вирибуру яргъа акъвазна, ¹⁸ шегьердик акатнавай цІуз килигиз, цІугъ ийиз лагъана:

– И чІехи шегьер хътин шегьер мад авайтІа яраб?

¹⁹ Абуру чпин къилерал руьхъ кІвахна ва цІугъ ийиз шелар авуна:

– Гуж я, гуж я ваз хъанвайди, чІехи шегьер! Гимияр авайбурни гъульуькай хийир хкудзавайбур тир виридаз девлетар гайи шегьер! Вун са сятда ичІи хъана.

²⁰ И кардал шад хъухъ, цавар,илчиярнипайгъамбарарва Аллагъдиз талукъ тир амайбур. Шегьерди квез вуч авунатІа, гъадай Аллагъдини шегьердиз жаза гана.

²¹ Къуват авай са малаикди регъуьн къван хътин са къван къачуна гъульуьз гадарна ва лагъана:

q1 – Вун гъа ихътин йигинвилив, эй Бабил,
q2 барбатІ жада, мад вун хкаж хъжедач.
q1²² Ягъиз арфаяр, кфилар, къаргъуяр,
q2 хуш манияр лугъузвай шад ксарин
q1 ванер-сесер хкведач ваз садрани.
q2 Садрани вахъ мад устІарар хъжедач.
q1 Ви куьчейрай регъуьн къванер элкъведай
q2 ван хкведач. ²³ Ви къене мад, эй Бабил,
q1 гъич садрани чирагърин экв куьхкІуьдач.
q2 Я мехъерин ванерни ваз хкведач,
q1 куьз лагъайтІа и дуьньядин къуд пата
q2 ви тажирар виридалай зурба тир.

q1 Халкъар рекъяй акъудна ви суьгъуьрди,
q2²⁴ пайгъамбаррин, Аллагъдиз талукъбурун,
q1 гъакІни чилел яна къеи ксарин
q2 вирибурун ивиар вай жагъана.

Цаварал шадвилер

19 Ахпа заз са гзаф инсанар рахазвай хътин кІеви ван атана:

q1 – Гъалелуя! Тариф аяРеббидин!
q1 Баркаллаалай ва къудрат авай чи Реббиди
q1 хиласна чун. ² ГъакІни адан дуванар
q1 гъахъ-михъибур я, дуьзбур я.
q1 Ада чІехи ченгидизни кар къунай –
q1 а ченгиди вичин явавилелди
q1 чІуру рекъе турвиляй чил ва ада
q1 гъакІ Реббидин лукІаринни ивиар
q1 авурвиляй экъич. Гъахъняй Реббиди
q1 ченгидилаймихъизкъисаскъахчуна.

³ Ванци къвед лагъай гъилера «Гъалелуя» лагъана. Ченги кузвай цІун гум даим яз цавуз хкаж хъана. ⁴ Гъа чІавуз къанникъуд агъсакъалдини чан алай къуд затІуни, метІерал акъвазна, тахтунал ацукънавай Аллагъдиз икрамна ва лагъана:

–Амин! Гъалелуя!

⁵ Тахтунин патавай ван акъатна:

q1 – Аллагъдихъай кичІе лукІари,
q1 гъвечІибуруни, чІехибуруни
q1 вирида чи Аллагъдин тарифар ая!

⁶ Ахпа заз са гзаф инсанар рахазвай хътин, чІехи селдин хътин, къуват авай къукърумрин хътин ван атана:

q1 – Гъалелуя! Тариф ая Реббидин!
q2 Чи Ребби Аллагъди
q1 вири дуьньядин Агъади,
q2 пачагъвал ийир вахт алуькнава.
q1⁷ Ша чна шадвал, хवेशивал ийин!
q2 Ребби Аллагъдин тарифар ийин!
q1 КІеленмехъерни жезва мукъвара,
q2 Адан сусанивич гъазурнава.
q1⁸ Ингъе сусахъни галчук авунва
q2 михъи ва экуь назнази дуьгуьр.

Назнази, лагъайтІа, Месигъдизталукъбурун гъахъ-михъивилинлишан я.

⁹ Зазмалаикдилагъана:

– Кхъихъ: КІелен мехъерик эвернавайбурбахтаваря.

Ахпа малаикди заз хълагъна:

– Ибур Аллагъдин халисан гафар я.

¹⁰ Зун адаз икрам авун патал адан кІвачерив ярх хъана. Амма ада лагъана:

– Килиг гъа, заз икрам ийимир. Зани, гъа вуна хъиз ваИсадигайиШад Хабардикайшагъидвал авур ви стхайри-вахари хъиз, Аллагъдиз къуллугъзава.

Аллагъдиз икрам ая. Исади ачухай
гъакъикъатдипайгъамбаррикруьгькутазва.

Месигъдин гъалибвал

¹¹ Ингъе, заз ахъа хъанвай цавай лацу шив акуна. МияхдинтІварВафа гвайди ва Халисанди тир. Ада тухузвай дяведа адалат хуьзва. Ада ийизвай дуванни гъахъ-михъиди я. ¹² Адан вилер куькІвена кузвай цІай хъиз тир. Адан кълел гзаф тажар алай. Адал тІвар кхъенвай. А тІвар са Гъадалай Вичелай гъейри садазни чизвачир. ¹³ Адан парталар миxъиз ивидай хъанвай. Адан тІвар «Аллагъдин Гаф» тир.

¹⁴ Адан гуьгъуьна лацу шивераллай малаикрин кьушун къевезвай. Малаикрал лацу ва миxъи назназиар алай. ¹⁵ Мияхдин сивяй халкъар терг авун патал хци тур акъатзавай. Ада халкъар ракъун чумахъдалди хуьда. Ада вири дуьньядин Агъа тирАллагъдин хъиленнигъазабдин чехир хкудзавай къванцик акатай инсанрал кІвач илисзавай. ¹⁶ Адан ятур кІевзавай парталдин ценцел тІвар кхъенвай: пачагърин Пачагъ, агъайрин Агъа.

Ничхирдин ва тапан пайгъамбардин эхир

¹⁷ Заз ракъинал акъвазнавай са малаик акуна. Ада кІеви ванцелди цавун къакъанра лув гузвай къушариз лагъана:

– Ша, Аллагъдин чІехи межлисдиз кІватІ хъухъ.

¹⁸ Ана пачагърин мейитар, къуват авайбурун мейитар, къушунрин къилевайбурун мейитар, шиверинни абурал ацукънавайбурун мейитар, вири уьзденрин ва лукІарин мейитар, гъвечІибурун ва чІехибурун мейитар неъ.

¹⁹ Заз ничхирни чилин пачагъар ва абурун къушунар акуна. Абур Мияхдихъ галаз ва адан къушундихъ галаз дяве авун патал гъазур хъанвай.

²⁰ Ничхирни тапан пайгъамбар къведни санал къуна. И тапан пайгъамбарди ничхирдин виликкеремат-ишараяркълурзавай. Ада и аламатралди чпел ничхирдин тагъма алаз адан кІалубдиз икрамзавай инсанар алцурнай. Ничхирни тапан пайгъамбар къведни чан аламаз цІай къуна кузвай гугурт авай вириз гадарна.

²¹ Амайбур Мияхдин сивяй акъатзавай турунив яна къена. Къейибурун мейитар тІуьна вири къушар тух хъана.

Агъзур йис

²⁰ Заз цавай эвичІзаваймалаикакуна. Адав гургусдинкуьлег гвай, эрчІи гъилени чІехи зунжур авай. ² Ада аждагъан къуна. И аждагъан къадим гуьлягътир. И гуьлягъдизиблиснйшейтІан лугъузвай. Малаикди ам кутІунна ва са агъзур йисуз зунжурда амуькдаивал авуна. ³ Малаикди гуьлягъ-аждагъан гургусдиз гадарна, гъана туна. Агъзур йис

алатдалди гуьлягъ-аждагъанди халкъар алцурар тавун патал малаикди гургусдиз агална муьгъуьр яна. Ахпа ам са тІимил вахтунда ахъа хъувун лазим тир.

⁴ Заз цаварал тахтар акуна. Абурал ацукънавай вирибуруз дуван ийидай ихтияр гана. Заз гъакІниИсадикайшагъидвал авурвилай ва Аллагъдин Гаф вяз авуна лугъуз кълелер галудай ксаринруьгъерниакуна. А ксари я ничхирдиз, я адан кІалубдиз икрамначир, абур я чпин пелел, я чпин гълел ничхирдин тагъмани эцигиз туначир. Абур чандал хтана. Аллагъди икІчан хкунсад лагъай гълера жезвайди тир. Идалай гуьгъуьниз абурМесигъдихъгалаз агъзур йисуз пачагъвал авуна. Амма амай къейибур агъзур йис алатдалди чандал хтаначир. ⁶ И гълера чан хтай инсанарпаквабахтаваря. Къвед лагъай ажалди абурок хкІадач. Абурукай Аллагъдизни Месигъдиз къуллугъзавайбур жеда, абур Месигъдихъ галаз агъзур йисуз пачагъвал ийида.

Иблисдин дуван авун

⁷ Агъзур йис алатайла, иблис мичІи къазаматдай ахъайда, ⁸ ада чилин къуд пипІе авай халкъар, яни Ажижни Мажиж, алцурарда ва абур вичин гуьгъуьна аваз Аллагъдихъ галаз ийидай дяведиз къарагъарда. А халкъарин къадар гуьлуьн къере гъикъван къум аватІа, гъакъван жеда. ⁹ Абур атана вири чил къада. Абур Аллагъдиз талукъбур авай Аллагъдин рикІ алай шегъер элкъуьрна къада. Амма цавай цІай аватда ва цІу абур неда. ¹⁰ Абур алцурарай иблис цІай къуна кузвай гугурт авай вириз вегъида. Ничхир ва тапанпайгъамбариниз фадлай гадарнавай. Абур пудани ана даим яз юкъузни йифиз азабар чІугвада.

Къиямат

¹¹ Заз чІехи лацу тахт ва анал Ацукънавайди акуна. Адан виликай цавни чил катна вамихъизвилерикай хкатна. ¹² Заз гъвечІи ва чІехи къенвайбур акуна. Абур тахтунин вилик акъвазнавай. Инсанри авур крар кхъенвай ктабарни ахъайна виридан вилик квай. Са маса ктабни ахъайна анал алай. Ам уьмуьрдин ктаб тир. Гъар садан ктабда кхъенвай крариз килигна, къейибурун дуван авуна. ¹³ И чІавуз гуьлуь вичив гвай къенвайбур гъана вахгана. Ажалдиниагъа дуьньядичпив гвай къенвайбурун гъана вахгана. Гъар са къейидан дуван адан крариз килигна авуна. ¹⁴ Ахпа ажални агъа дуьнья цІай къуна кузвай вириз гадарна. И вир къвед лагъай ажал я. ¹⁵ Уьмуьрдин ктабдатІваргъатнавачир гъар са кас цІай къуна кузвай вириз вегъена.

ЦІйи цавни цІйи чил арадал гъун

²¹ Заз цІйи цавни цІйи чил акуна. Сад лагъай цавни сад лагъай чил квахънавай, я

гъуълни амачир. ² Зазпакшегъер Ярусалим акуна, Аллагъдин патавай цаварай эвичІзавай ціийи Ярусалим. Ам чам патал чІагурнагъазурнавай свас хъыз авай. ³ Заз тахтунихъай къвезвай кіеви ван атана:

– Ингъе Аллагъдин чардах, гила ам инсанрив гва. Аллагъди инсанрихъ галаз уьмуър тухуда. Абурукай – Аллагъдин халкъ, Аллагъдикайни абурун Аллагъ жеда. Аллагъ Вични инсанрихъ галаз жеда.

⁴ Аллагъди инсанрин вилерай атай гъар са нагъв михъда. Мад я ажал, я шел, я ціугъ, я азар хъжедач, вучиз лагъайтІа виликдай хъайи къван крар алатна фенва.

⁵ Тахтунал Ацукънавайда лагъана:

– Ингъе За вири ціийиз халкъзава.

Ахпа Ада заз лагъана:

– И гафар кхъихъ. Абуру гъахъбур ва дуьзбур я.

⁶ – АкъалтІна! – давамарна Ада. – ЗунАлфани Омегая, Зун Эвелни Эхир я. Цихъ къанихдаз За уьмуър гудай булахдай яд гъавая гуда.

⁷ Закай Аллагъдиз акси крарал гъалибвал къачудай гъар касдин Аллагъ жеда, а касдикайни Зи хва жеда. ⁸ КичІерхъанарни хаинар, мурдарбурни ивикъичар, явабурни сугъуърчияр, бутпересарнивири тапархъанар ціайни гугурт авай вириз аватда. И вир къвед лагъай ажал я.

⁹ Ирид завалдив аціанвай ирид сукІра гвай иридмалаикдикайсад зи патав атана.

– Ша, за вазКІеленсвас къалурда, – лагъана ада.

¹⁰ ЗакПак Руьгъакатна. Малаикди зун чІехи ва къакъан дагъдиз хкажна. Заз цаварай Аллагъдин патавай чилел эвичІзавай пак Ярусалим шегъер къалурна. ¹¹ Шегъердал алай Аллагъдинбаркалладинур гузвай. Адан нур буьлуьлдихъиз ціарціар гузвай яспис лугъудай багъа къаш хъыз аквазвай. ¹² Адахъ чІехи ва къакъан пару галай, паруда ціикъвед вар авай, гъар са варцел са малаик акъвазнавай.

ВараралИсраилдинрухвайрин ціикъвед тайифадинтІвараркхъенвай. ¹³ РагъэкъечІдай патахъай пуд вар, кефер патахъай пуд вар, къибле патахъай пуд вар, рагъакІидай патахъай пуд вар авай. ¹⁴ Шегъердин пару ціикъвед дибдал акъвазнавай, абурул КІелен ціикъведилчидинтІварар кхъенвай.

¹⁵ Захъ галаз рахай малаикдив шегъер, варар ва пару алцумун патал къизилдин лаш гвай.

¹⁶ Шегъердихъ къуд пІипІ авай. Адан къуд цлан яргъивални сад тир. Малаикди лашуналди шегъер алцумайла, ціикъвед агъзур истад хъана. Шегъердин яргъивал, гъяркъуьвал ва къакъанвал сад тир. ¹⁷ Шегъердин парудин къакъанвал алцумайла, вишни яхціурни къуд къуьнт акъатна. Къуьнт инсандин уьлчме тир. Малаикди инсанрин уьлчмейрал алцумзавай. ¹⁸ Шегъердин пару ясписдикай эцигнавай. Шегъермихъикъизилдикай тир, ада буьлуьлди хъыз нур гузвай. ¹⁹ Шегъердин

цлан дибар багъа къашаралди чІагурнавай. Сад лагъай диб – къацу ясписдикай, къвед лагъайди вили сафирдикай, пуд лагъайди – яру гъакъекъдикай, къуд лагъайди экуь-къацу зумруддикай, ²⁰ вад лагъайди яру-махъу униксдикай, ругуд лагъайди – туракъ сердалиқдикай, ирид лагъайди яру хирзалитдикай, муьжуьд лагъайди къацу-вили бериллдикай, кіуьд лагъайди рекІеба-хъипи тапаздикай, ціуд лагъайди къацу-къизилверекъ хризапраздикай, ціусад лагъайди икъи-яру лалдикай, ціикъвед лагъайди фичІи-яру аметистдикай тир. ²¹ Гъар са вар чІехи сагъ мержандикай авунвай. Шегъердин куьчяр михъи къизилдикай тир, абуру, буьлуьлди хъыз, нур гузвай.

²² Заз шегъердаАллагъдин КІвалакунач. Адан КІвал вири дуьньядин Агъа тирРеббиАллагъ ва КІел я. ²³ Шегъер экуь авун патал я рагъ, я варз герек туш. Ам Аллагъдин баркаллади экуь ийизва. КІел шегъердиз экв гузвай чирагъ я. ²⁴ Вири халкъари шегъердай къвезвай экуьник уьмуър тухуда. Чилин пачагъри шегъердиз чпин хазинаяр гъида. ²⁵ Югъди адан варар ахъаз амуькда ва агалдач, вучиз лагъайтІа ана йиф стІунни жедач. ²⁶ Халкъари шегъердиз рекІв ва девлетар гъида. ²⁷ Шегъердиз чиркинвал квай са затІни гъахъдач, я аниз табвал квай ва чиркин са касни гъахъдач. Аниз анжах КІелев гвай уьмуьрдин ктабда тІварар кхъенвайбур гъахъда.

22 Ахпа зазмалаикдиАллагъдин ваКІелентахтунин патавай къвезваймихъиваці къалурна. Ваціа уьмуър гудай яд авай. Ам алцифна ваз, экв алаз, буьлуьлхъиз, аквазвай. ² И ваці шегъердин къилин куьчедин юкъвай авахъзавай. Ваціун къве патани уьмуър гудай майваяр гъизвай тарар экъечІнавай. А тарар ціикъведра майваяр гъидайбур тир. Абуру гъар вацра бегъерар гъизвай. Тарарин пешер вири халкъар дири хъувун патал тир. ³ Шегъерда мад Аллагъдин лянет алай са затІни хъжедач. Ана Аллагъдинни КІелен тахт жеда. Аллагъдин лукІари Адазибадатийида. ⁴ Абуруз Аллагъдин чин аквада. Абурун пелерал АллагъдинтІвараркхъенвай. ⁵ Ана мад йиф хъжедач. Абуруз мад я чирагъ, я ракъинин экв герек жедач. Абуруз эквРеббиАллагъди гуда, абуру даим яз пачагъвал ийида. ⁶ Малаикди заз лагъана:

– И гафар гъахъбур ва дуьзбур я.Пайгъамбарринруьгъидара ийизвай Аллагъди Вичин лукІариз и мукъвал вахтара вуч жедатІа къалурун патал малаик ракъурна.

Иса Месигъ хтун

⁷ Исадилагъана:

– Килиг гъа, Зун гъа и мукъвара хкведа. И ктабда лагъанвай пайгъамбарвилин гафарал амал ийидайбурбахтаваря.

⁸ Зун, Ягъя, и кар акурди ва ван хъайиди я. И кар акурла ва ван хъайила, заз и крар къалурай малаикдин вилик зун адаз икрам авун патал адан кІвачерив ярх хъана. ⁹ Амма ада лагъана:

– Килиг гъа, заз икрам ийимир. Зани, гъа вуна хъиз, ви стхяр тир пайгъамбарри хъиз, и ктабда лагъанвай гафарал амал ийизвай ксари хъиз, Аллагъдиз къуллугъзава. Аллагъдиз икрам ая.

¹⁰ Ахпа ада заз лагъана:

– И ктабда лагъанвай пайгъамбарвилин гафар инсанрикай чуьнуьхмир. Вахт мукъвал хъанва.

¹¹ Пис крар ийизвай ксари къуй чпин крар давамаррай. Мердимазарри къуй чиркинвилер авурай. Гъахъ-михъи ксари маднигъахъ-михъивилеравурай. Аллагъдиз талукъбур мадни Адаз талукъ яз амуьрай.

¹² Реббиди лагъана:

– Ингъе, гъа и мукъвара Зун хкведа. За гъар са касдив вичи авур крарин гъакъи ахгакъарда.

¹³ ЗунАлфани Омегая. Зун Эвелни Эхир я.

¹⁴ Аллагъдин тагъкимрал амал ийиз чпин миьивилер ийизвай ксар бахтавар я. Абуруз шегъердин варарай аниз гъахъна уьмуьр гудай тарцелай бегъерар недай ихтияр жеда.

¹⁵ Мердимазарни суьгъуьрчияр, явабурни ивикъичар, бутпересарнинагъахъ кралал рикІ алай

ва тапархъан тир гъар са кас шегъердилай къеце амуькъда.

¹⁶ – За, Исади, Зи малаик ракъурнава.

Адаиманийрин кІватІаларпатал и ктабда кхъенвай крарикай шагъидвал ийида. ЗунДавудан Хвая. Зун нур гузвай экуьнин гъед я.

¹⁷ Руьгъдини суса санал лугъузва:

– Хъша иниз!

И ван хъайи гъар касдини Исадиз «Хъша!» лугъурай.

Къуй къанихди атурай, кІандайда уьмуьрдин яд гъавая къачурай.

¹⁸ И ктабда авай пайгъамбарвилин гафар ван хъайи гъар садаз за тагъкимзава: ина кхъенвай гафарал са вуч ятІани алава хъийидай касдиз Аллагъди гъа и ктабда кхъенвай хътин завалрални завалар алава хъийида. ¹⁹ Сада и ктабда авай пайгъамбарвилин гафарикай са вуч ятІани гадарайтІа, Аллагъди а касдин пай атІуда. А кас и ктабда кхъенвайпакшегъердиз гъахъдач ва ада ана авай уьмуьр гудай тарарин бегъерар недач.

²⁰ И вири крарикай шагъидвал ийизвай Исади квез лугъузва:

– Эхъ, зун гъа и мукъвара хкведа.

Амин. Хъша, Ребби Иса!

²¹ Къуй даим яз Ребби Исадинберекатквехъ виридахъ галаз хъурай. Амин.